Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

35,-26

Fol

LN 1451
ex. 3

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Vedel: Saxo
1575

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Stormectigste Høybaarne Første oc Herre/ Her Frederich den Anden/ Danmarckis/ Norgis/ Vendis oc Gottis Konge: Hertug vdi Slesuig/ Holsten/ Stormarn/ oc Dytmersken: Greffue vdi Oldenborg oc Delmenhorst/ min Allernaadigste Herre.

Naade/ Fred oc Barmhiertighed aff Gud/ ved hans enbaarne Søn Jesum Christum vor HERRE.

LIgeruis som alle de store oc vnderlige Forandringer/ huilcke sig alleuegne i denne Verden haffue begiffuet/ baade vdi det Aandelige oc Verdslige regimente/ ere icke skeede aff vforuarendis Slompelycke/ men aff den vise oc retfærdige Guds Forsiun oc tilladelse: Saa er det ocsaa en besynderlig Guds velgierning/ at hand haffuer opuact fine lærde Mend/ som haffue flitteligen randsaget oc opscreffuet/ huad som merckeligt skeed er/ paa atskillige Tider/ vdi huert serdelis Rige oc Landskab. Thi saadanne Scrifft/ ere icke at ansee eller at læse/ for Tidkaart eller Vellyst aleniste/ som mange letfærdige Mennisker meene/ men føre langt større Nytte oc Fordeel met sig/ naar som de ellers læsis met flid oc grandgiffueligt hed. Iblant andet vsigelige stort Gaffn/ som kommer aff Politiske Historiers læsning/ ere disse try fornemmiste oc besynderligste. Nytte oc Gaffn aff Historier.

DET Første/ at mand kand finde oc forfare aff sandrue Historier/ huorledis at huert Landskab er først christnet oc omuent: Oc met huad fremgang oc modstand/ det hellige Euangelium/ haffuer veret fordret eller forhindret/ fra den tid at Hedenske Offer oc Affguderi er første gang affskaffet oc afflagt. I.

 Den

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

II. Det andet Gaffn / er at alle oc huer serdelis vdi sin sted/kand see for sig som vdi en Speyel oc leffuendis Exempel/ Guds Godhed mod dennem som vandre paa hans Veye / oc tuert imod/ hans aluerlige Vrede oc Straff/ imod dennem som foracte hannem / oc leffue effter deris egen onde lyst oc begering.

III.

Det tredie Gaffn/ som Historier føre met sig/ det er vdi besynderlighed for Herrer oc Førster / oc alle Øffrigheds personer/ at de lære aff andre Gudfryctige oc snilde Herrers exempel / at beflite sig paa all Gudelighed oc Retfærdighed oc fly alle de Wdyder oc Laster/som de fornemme/at haffue veret en Aarsage til store Potentaters fald oc forderffuelse.

Det første Gaffn / som kommer aff Historier.

ENdog at den hellige Bibliske scrifftis Historie/ som er indgiffuen aff den hellig Aand / er baade ældre vdi Aars tal / oc Tusindfaald rigere vdi allehaande sand Lærdom oc fast Vnderuisning / end Politiske Historier ere: Saa findis alligeuel/ baade vdi de gamle Hedenske oc andre Christne Landskabs Historier / det som foraarsager en forstandig oc Christen Læsere/til forbedring vdi sin Salighed sag. Thi huad heller at wi forundre oss paa den gamle vildfarende Blindhed oc Affguderi / eller ocsaa læse noget om Christendomens første Ophaff / Fremgang eller Forhindring / da giffuis oss altid de Tancker / som tiene til Gudfryctigheds forfremmelse. Naar som wi læse noget om det grueligt Affguderi / som haffuer veret vdi Nattens oc Mørckhedsens tid vnder Hedenskabet/da kunde wi lætteligе der aff acte / at der haffuer aldrig veret noget Folck vnder Solen / saa grofft / vilt oc wforstandigt / at det haffuer io bekient met sin Guds dyrckelse / at vere en euig Gud til / som alting haffuer skabt saa vijsligen oc vel / oc det opholder vdi sin Skick oc Ordning / met sin Guddommelige mact oc velde. Men at disse arme Hedninge haffue icke fundet den sande oc eniste Guds kundskaff oc rette Dyrckelse / der til haffuer veret Aarsage/den almindelige Menniskelig finds

Hedenske Affguderi.

oc for-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

oc fornufftis forkrenckelse/ som ved Synden/ formedelst vore første Forældris fald er indført vdi Verden. Oc at Gud haffuer ladet saadant optegnis/ det er icke skeed der faare/ at wi skulle vende oss fra Retfærdighedsens vey/ til den formere Wreenlighed: Men bliffue hart hos Guds hellige Ord/ oc tacke hannem aff gantske Hierte/ at hand haffuer giort vore Vilkaar bedre end vore Forfædris haffue veret/ i det hand haffuer vdført oss aff Mørckheden til Liuset/ vdi vor HErre Jesu Christo. 2. pet. 2.

NAar som wi atter læse/ huorledis Gud haffuer aff sin store Naade først indført sit hellige Euangelium vdi noget Landskab/ da finde oc fornemme wi der hos/ huor vanskelige det haffuer faaet Fremgang vdi Begyndelsen/ for Menniskens haardnackede Blindheds skyld/ som aff metfødt vanart/ elsker mere Mørckhed end Liuset oc Sandhed. Derfaare haffuer oc Gud saa høyeligen begaffuet dennem/ som hand haffuer brugt met det første/ til at bære hans Naffn iblant Hedninge/ at de haffue icke aleniste stadfest deris Lærdom met efterfølgendis Jertegn/ men ocsaa met deris eget Blod oc Liff/ som de haffue veluilligen sæt til/ for Jesu Christi naffns bekiendelsis skyld. Huilcket er icke aleniste vederfaret dennem/ som lærde oc predickede/ men ocsaa Gudfryctige Herrer oc Førster/ som for Guds ords Nidkierheds skyld/ ere forfulde oc slagne aff deris egne Vndersaatte. Saa at Gud haffuer saa gaat som trengd sig selff ind paa oss fattige Hedninge/ oc draget oss vdi Hals oc Haar/ ind vdi sin Christne Kirckis Menighed oc Samfund. Saa langt haffuer veret fra/ at wi selff enten kunde vide eller giøre noget/ som oss nyttigt oc gaffnligt kunde vere/ til Sandheds oc Saligheds rette kundskaff.

Hedningers haardnackenhed imod Euangelium.

Her hos er dette ocsaa at mercke/ at efter at mand haffuer faaet ret smag paa Guds Ord/ da sees atter/ met huad flid oc fyrrighed/ den Menige mand haffuer holdet sig der til/ oc icke aleniste met Hierte oc Mund/ men ocsaa vdi Gierning/ ladet sig finde runde oc veluillige/ til Kircker oc Skoler at opbygge/ oc deris Personer rundelige at forsørge oc aff-

Fyrrighed at høre Guds Ord i begyndelsen.

Xerdsommelighed oc Wtacknemmelighed imod Guds Ord.

oc afflegge. Men saadan Fyrighed haffuer strax tuende Wdyder/Ladhed oc Wtacknemelighed fult effter paa fode. Saa at baade de som skulde predicke oc tilhøre/haffue begge veret forsømmelige til at bliffue ved det reene oc scrifftelige vdtryckte Guds Ord. De haffue keddis ver ved/som Israel vemmedis offuer den Spise/huilcken Gud gaff dennem ned aff Himmelen vdi Orcken. De ere henfaldne vdi ny Blindhed oc Vildfarelse/ oc haffue laant den forgifftige Antichristen hus oc herbere hos sig. Der de meente/effter deris eget gode tycke/at de forbedrede sig/da haffue de foruerret sig/oc ere straffede aff Gud/at de trode Løgn oc krafftelig Vildfarel-
2. Thess. 2.
se/efftersdi de vilde icke bliffue ved den første Sandheds bekiendelse.

Paamindelse aff Relligionens forandring.

SAadant Skiffte oc Forandring/baade paa den reene oc falske Relligion/haffuer Gud ladet derfaare optegnis vdi atskillige Landskaffs Historier/at hans Faderlige Miskundhed mod alle Mennisker/skal vere obenbare for all Verden: Oc at de Land oc Rige/som haffue hans salige Ords klare liws/skulle elske det/oc skicke sig saaledis der effter/at hand faar icke Aarsage/for deris Wtacknemmelighedes skyld/at vandre fra dennem hen til en anden stæd.

HVorledis at oss er saadant vederfaret/her vdi disse Norderе Lande/oc besynderlige vdi Danmarckis Rige/det formelder klarligen denne vor Danske Krønicke. Huad for Blindhed vore gamle Forfædre haffue veret vdi/kand aff mange stycker sees/som ere optegnede vdi disse første otte Bøger/oc giøris nu icke behoff/at det paa denne sted skal igien opregnis. Vaar denne icke en stor Blindhed/at mand vdi
Fordoms Afgudери i Danmarck.
disse Lande tilbad denne slemme Traaldkarl oc affkommede Skalck/Otthin/oc giorde hannem saa stor ære/at de fornemiste Herrer oc Førster her omkring/lode støbe hans Efftерlignelse aff Guld/oc forsende det til hannem/som en stor Hel-
Pag. 12.
ligdom. Huilcket hans Hustru Frigge fick siden lyst til/oc lod sig beligge aff sin egen Tienere/paa det hun kunde bekomme
Pag. 48.
oc fornende det til sin egen Prydelse. Saadan en Gud/vaar saadan en Gudinde værd. Hand bleff oc selff vdgiort aff Gudernis tal/paa ti Aars tid/for sin Wkysthed. Oc endog

at saa-

at saadan Slemhed bedreffuis aff dennem/ dyrckedis de alligeuel som Guder/saa at mand end ocsaa meener/at de gamle Forfædre haffue neffnd tre dage om Vgen aff disse Affguder. Othensdag aff Othin/ Thorsdag aff Thor/ Frigdag aff denne forneffnde Frigge. Huor vdaff kand lættelige merckis/huad anden Vildfarelse der haffuer fuld met/ der som saadant Affguderi haffde taget offuerhaand. Pag. 118.

AF saadan Blindhed haffuer den Naadige oc Barmhiertige Gud vnderlige vdført oss arme Hedninge. Hand haffuer baade truet oc locket at oss/ førend wi haffue villet tage ved Daaben oc Christendom. Den første Christne Herre/ som noget røris om vdi denne Krønicke/ hand vaar Thorkild Athelfarer. Thi der Kong Gorm vaar vnderuist/ oc trode Sielens wdødelighed/ oc vilde vide huad Bolig hannem vaar beredt effter Døden/ oc huad Løn dennem vederfors/ som dyrckede Guderne i denne Verden/ da vdsende hand Thorkild at forfare saadan Leilighed. Der Thorkild paa denne sin Reise hørde/ at Tydskland vaar nyligen christnet/ lod hand icke aff førend hand kom der hen/ oc bleff der vnderuist vdi den Christne Tro oc Relligion/ førend hand kom igien til Danmarck.

Christendoms første ophaff vdi Danmarck.

Torkild Athelfarer christnis.

Effter Thorkild vaar siden Harald Klag/ den første aff det Danske Kongeblod/som anammede Daab oc Christendom. Hand bleff foriaget fra Kongeligt regimente aff Kong Regner/ oc i det som hand søgte vndsætning hos Keyser Luduig/ da fant hand hos hannem it bedre Rige/ end hand haffde mist vdi Danmarck. Keyseren lod hannem vnderuise vdi den Christelige Tro/ oc siden døbe vdi S. Albans Kircke til Mentz/ met saa mange Danske/ som haffde fuld hannem paa denne hans Reise/ her vdaff Riget. Der hand kom igien til Jutland/ da lod hand opbygge en Kircke vdi Slesuig/ men Kong Regner forfulde hannem oc alle dennem som hand haffde taget ved den Christne Tro/ oc nedbrød hues hand haffde opbygt/ oc oprette igien den gamle fordoms Affguderi i stæden.

Harald Klag christnis met mange Danske.

Den første forfølgelse for Guds Ord vdi Danmarck.

Persecutio Regneriana prima.

Effter Harald Klagis tid/ regerede Kong Erick Barn/ Kong Regners Sønnesøn/ oc vaar den første Christne Kong i Danmarck. Thi endog hand met det første der hand

 kom

kom til Regimentet / traadde fast vdi sin Faders Fodspor /
2. Persecutio Ericiana. at plage / forfølge oc foriage alle dennem / som bekiende Christum / saa omuende Gud hañem alligeuel / paa det sidste / formedelst S. Ansgarium aff Hamborg / at saa haard oc vgudelig som hand haffde veret i Begyndelsen / saa from oc Gudfryctig bleff hand paa det sidste / førend hand døde bort aff denne Verden. Nogle meene / at hand opbygte Slesuigs Kircke paa ny / oc lagde Grunduaal til den første Kircke / som bleff opsæt vdi Ribe / hen ved Aar effter Guds byrd 870.

SIden haffde de Christne god Fred oc Rolighed her vdi Riget / saa lenge at Kong Ericks Affkom regerede / indtil
3. Persecutio Gormiana. at Gorm hin grumme kom til Regimentet. Hand vaar meget vgudelig oc vdydig / oc plagede icke aleniste fattige Christne met atskillig pine / som hand bar paa dennem / men nedbrød ocsaa anden gang Slesuigs Kircke vdi grund.

Harald Blaatand hans Søn / som tog Riget effter hannem / vaar Faderen aldelis vlig vdi sind oc seeder. Hand tog ved den Christelige Tro / effter Keyser Ottis raad / oc lod sig met sin Dronning / oc vnge Søn / døbis vdi Keyserens næruerelse. Hand opbygte Roskilde Kircke / der som hand ocsaa bleff begraffuen / effter at hans egen Søn / met sine Anhengere haffde forfult hannem / oc vskyldelige dræbt oc ihielslaget hannem / som en hellig Martyr / meste parten aff Had imod hannem / for Guds Ords skyld.

Thi Kong Suend Tiugskeg / met nogle aff de fornemiste Danske Herrer / forfulde heffteligen alle dennem / som bekiende Christum oc hans Ord / indtil paa det sidste / at hand
4. Persecutio Suenoniana. ved Fengsel oc modgang / kiende selff sin store ondskaff oc forseelse / baade imod sin Himmelske oc sin legemlige Fader. Da effter at hand paa det siuende Aar / haffde veret landflyctig / anammede hand icke aleniste selff Daab oc Christendom / men lod ocsaa indkalde Biscoper vdi Landet / som
Lib. 10. pag. 219. lærde oc døbte oc lærde alleuegne obenbarlige / offuer alt Riget. Iblant andre vaar ocsaa Her Poppe Frijs / første Biscop vdi Aarhus / huilcken ocsaa stadfeste sin Lærdom met Jernebyrd. Hand drog en gloende Staalhaandske paa sin

høyre Haand indtil Albuen / oc bar den vden redsel nogen stund omkring / oc kaste den siden ned for Kongens fod / at huer mand saa oc fant / at den haffde huercken skadt Hud eller Haar paa hannem. Jernebyrd.

EFter denne dag fick det hellige Euangelium stor fremgang i disse Land. Kongerne / Adelen oc den Menige mand / vaare alle endrectelige villige at høre oc giøre / huad som kunde komme til Guds Ords forfremmelse. Aff Adelen vaare de fornemiste / de Huider / som mange meene at vere aff gammelt Danskt Konge blod oc byrd. Otinckar Huide tredie Biscop vdi Ribe / sigis baade selff at haffue troligen vnderuist den Menige mand vdi Guds Ord / oc giffuet saare meget skønt Landgods / Guld oc Sølff til Kirckers oc Skolers opbygning oc vnderholdning / offuer all Jutland. Hans Exempel haffue mange andre Adels personer efterfult / som det Historien siden videlige formelder. Aff Kongerne / som regerede effter Kong Suend Tiugskeg / loffuis oc prisis Kong Knud hin gamle / Suend Estrithssøn oc hans Affkom / besynderlige S. Knud Kong / som ocsaa sætte Liffuet til / met sin Broder Benedict / fordi at hand vilde at Almuen skulde Tiende effter den Christne Kirckis vedtagne Gudelige skick oc seduane. Der prisis ocsaa Kong Erick Eyegod / met sin Førstinde Dronning Bodild / oc deris Søn S. Knud / Obotrite Konning / huilcken bleff slagen aff Kong Magnus ved Haraldstæd / paa denne side Ringstæd.

Villighed at forfremme Guds Ord.

Otinckar Huidis loff.

VNder disse Kongers regiment / sade de Christne vdi god Fred oc Rolighed / oc viste aff aldelis ingen forfølgelse eller modstand / Men som det almindelige gaar til / saa gick det ocsaa (diss verre) her vdi Danmarck / baade met Lærere oc Tilhørere. Biscoperne bleffue formeget lade oc kaade / oc der offuer forgætte deris rette Embede oc Kald. De grebe til det Verdslige Suerd / oc toge Antichristens Hoffarffue paa sig. Der bleffue icke slagne mindre end sex Biscoper aff Danmarck oc Suerige / met Kong Magnus / der hand bleff slagen aff Kong Erick Emund ved Fote sund. Oc huad Wenighed der

Rædsommelighed ved Guds ord.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

der haffuer veret imellem Kongerne oc Erckebiscop Eskild aff Lund/ det fortellis met mange ord/ vdi den fiortende Bog. Saa haffuer ocsaa andre hans Efterkommere/ besynderlige Erckebiscop Jacob Erlandssøn oc Erckebiscop Jens Grand/ icke giffuet Kongerne meget effter/ vdi deris tid/ som det røris vdi Kong Erick Menduedes oc hans Faders Historie.

Der Biscoperne haffue nu saaledis holdet hus/ da kand huer tencke ved sig selff/ huorledis den Menige mand haffuer veret til sinds. Den største part keddis ved Guds reene Ord/ oc ere met deris Geistlige Hoffueder henfalden til ny Affguderi/ Oc paa det sidste huer leffuet oc troet/ som hannem selff siuntis gaat/ vden all straff oc paamindelse. Aff saadan vskickelighed er Gud foraarsaget til at straffe Riget/ baade met induaartis Krig oc andre allmindelige Landplagèr/ oc met Vildfarelse oc Blindhed/ at effterdi de icke anammede Kierlighed til Sandhed/ at de maatte bliffue salige/ da sende Gud dem krafftige vildfarelse/ at de trode Løgn/ som Paulus siger.

Straff for wtacknemelighed imod Guds Ord.

2. Thess. 2.

Men endog Gud haffuer vdi sin retfærdige Vrede saaledis straffet sit Ords foractelse/ saa haffuer hand alligeuel icke strax vdi sin Grumhed/ taget aldelis sin Naade oc Barmhiertighed/ fra disse Land oc Riger. Thi hand haffuer end da vdi midler tid/ hafft sin hellige Sæd iblant oss. De haffue icke allesammen veret lige onde oc forsømmelige/ enten de som haffue ført det Aandelige eller Verdslige Suerd/ eller ocsaa de som haffue veret vnder deris Regimente.

Gud haffuer haffd sine vdualde end ocsaa vnder Paffuedomet.

KOng Valdemar den første/ er io stor loff værd/ at hand icke aleniste inden Lands/ haffuer fordret oc forfremmet Guds Ord i den beste mening/ Men ocsaa christnet gantske Ryland/ oc alle de omliggendis Øer oc Stæder/ Ja ocsaa en stor part aff Landt Venden. Historien siger om hannem: at hand haffuer selff personligen/ giort mere end tiue Krigs taag ind i disse forneffnde Land/ mere for denne Aarsage skyld/ at hand vilde forfremme Guds ære oc den Christne Relligion/ end sin egen ære oc Herredoms mact.

Kong Valdemars den førstis loff.

Dette

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

DEtte samme forsæt haffuer ocsaa hans Søn / Kong Valdemgr den anden hafft. Thi at hand er dragen ind vdi Lifflan d/ met sin Krigs mact / det er icke skeed altsammen vdi denne mening / at hand vilde induinde / huad som haffde veret vnder Kronen aff Arilds tid / men mere at hand vilde effter sin salige Herre Faders Exempel / forfremme den Christne Tro / iblant disse fattige forblindede Hedninge. Huorfaare hannem er vederfaret / det som vederfors Keyser Constantino Magno / at hannem er tilskicket aff Himmelen / den Kaars Fane / som wi kalde Dannebroge / huilckẽ en ypperlig Dansk Adels Mand aff de BJØRNER / som da varede paa Kongens Hoffuet banere / haffuer ført vdi denne Krig imod disse Vchristne. Der Kong Valdemar effter stort Mandfald / haffde beholdet Marcken / tuingde hand Landet til Daab oc Christendom / oc opbygde Danepilt / Reffuel / Leale / Straalsund / oc andre skøne Befestninger / ved Øster Søen.

En aff t[…] Biørner f[…] de først Dannebro[…] vdi Liff[…] land.

Aar effter Guds byr[…] hen ved 1220.

IBlant den menige Almue / haffuer Gud ocsaa hafft vden tuil / mange atspridde oc hemelige vdualde vnder Paffuedomet. Thi endog Gud for Menniskens wtacknemeligheds skyld / borttager oc skiuler dẽ Christen Kirckis vduaartis Tegn oc Mercke / saa kiender hand alligeuel oc veed ocsaa at beuare sine / mit vdi størst Mørckhed / vdi Babylons Fengsel / oc den gloende Oens luc. Elias sørger oc beklager sig aff Nidkierhed for HERren / at alle Jsraels børn haffue forlat Guds Pact / oc hand allene er offuerbleffuen. Men huad suarer Gud hannem: Jeg / siger Gud / vil lade offuerbliffue siu tusinde vdi Jsrael / som ere alle Knæ / som icke haffue bøyet sig for Baal / oc alle Munde / som icke haffue kysset hannem. Alligeuel at Kong Achab haffde fire hundrede falske Propheter / som hand oc hans Anhengere hørde oc efterfulde / saa haffde Gud alligeuel sine vdualde / som hørde den ene oc wanseelige Mand Micheam.

2. Tim. 2.

1. Reg. 19.

1. Reg. 22.

Saa ocsaa vdi Jeremiæ tid / Ja vdi vor HERRIS Jesu Christi Fødsels tid / der de yppersté Prester / Scrifftkloge oc Phariseer / oc andre vildfarende Secter / siuntis at haffue aldelis forført det gantske Jødeland / da

Jeremiæ 18.

haffde

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

haffde Gud alligeuel sin lilde Hiord mit iblant dennem: Simeon/Anna/Zacharias/Elisabeth/Maria/Joseph/oc vden tuil mange andre flere/som Gud kiende/dog de vaare skiulte oc foractede for Verden.

Det samme ville wi ocsaa forhaabis om mange vore gamle Forfædre/som haffue leffuet vnder Paffuedomet. At endog Antichristen haffuer obenbarligen vdflyd sin Kram/oc forbundet sig met mange aff de ypperste Hoffueder oc Regentere/saa haffuer Gud Allmectigste alligeuel/mit i sin vrede oc vdi allerstørst Mørckhed/aff sin store Naade opliust mange/som ere bleffne enfaaldeligen hos deris Børne lærdō/oc ved den trøst som de haffde aff deris Daab/oc aff vor HErris Jesu Christi døds oc pinis Historie. Thi HERREN er Barmhiertig oc Naadig/Taalmodig oc meget Miskundelig. Hand skal icke altid trætte/ey heller vere vred euindelige/etc.

de Christ- ocsaa vnder ffuedomet.

l:103.

Af saadan sin store oc grundløse Barmhiertighed/haffuer den naadige Gud/ocsaa i denne sidste verdsens Alder/seet til oss oc optent iblant oss/sit hellige oc klare Euangelij lius: At hans salige ord Predickis nu obenbare iblant oss vden vildfarelse/oc de høyuærdige Sacramenter vddelis vdi deris rette brug/effter vor HErris Jesu Christi egen indskickelse oc befalning. Hand haffuer icke alleniste sent oss tro Lærere/men giffuet oss ocsaa gudfryctig Øffrighed/som haffue obnet Portene/for hans Søn/ærens Koning.

Iblant alle Christne Konger/som haffue annammet det hellige reformerede Euangelij lius/haffuer ingen/Allernaadigste Herre oc Kong/holdet sig saa loffligen/som eders Kong: Maiest: Her Fader/salige oc høyloffligе ihukommelse/Kong Christian/vdi sin tid. Thi hand aff Guds naade oc methielp/vddreff icke alleniste Antichristē aff disse Lande/men lagde ocsaa saadan aluerlig vind oc flid paa/at beskicke allting met en god ordning oc forsiun/baade vdi Kirckerne oc Skolerne/at der er ingen tuil paa færde/at saa lenge Gud vnder oss/at bliffue der ved/vdi samdrectighed oc Rolighed/vden Fornyelse/at Danmarckis Rige skal io prisis meget lycksaligt/for alle andre Riger oc Landskaff offuer all Verden.

Kong Christians loft.

Eders

Eders Kong: Maiest: loff oc ære/ Allernaadigste Herre oc Konge/ er icke mindre/ enten for Gud eller Menniſken/ end Eders Kong: Maiest: salige Herre Faders/ J det at eders Kong Maiest: haffuer leffuet den dag vdi sit Kongelige regimente/ at mand haffuer icke vist at sige/ aff nogen anden ret Christen Konge/ vden Eders Kong: Maiest: allene. Kong Frederichs den Andens loff.

Huad Eders Kong Maiest: Christelig hierte oc forsæt er/ det er icke aleniste vitterligt aff eders Kong: Maiest: egen daglige oc idelige Gudfryctigheds idret / men ocsaa aff den store Rundhed/ som eders Kong: beuiser Kircker oc Skoler offuer alt Riget. Thi endog at Eders Kong: Maiest: Herre Fader / salige oc høylofflige ihukommelse/ haffuer vdi sin tid/ saa rigeligen forsørget begge deele/ at her siuntis aldelis intet at fattis vdi nogen maade / Saa haffuer alligeuel Eders Kong: Maiest: effter tidens Leilighed/ met ny Velgierninger stadfest oc forbedret/ hues som vijseligen oc vel er vdi formere tid funderet. Besynderlige skal rosis baade nu oc aff alle vore Efterkommere / den Rundhed som Eders Kong: Maiest: haffuer beuist Kiøbenhaffns Vniuersitet/ icke alleniste met de Høylærdis Besoldning at forbedre / men ocsaa met den fri vnderholdning/ som Eders Kong: Maiest: stifftede/ sex Aar forleden / til hundrede Studenter / som her aff rigligen vnderholdis hos Vniuersitetet. Anno 1569. 25. Julij. Huilcket sigis aff mig ringe Person / icke til nogen Oyentienistactighed/ men bør obenbarlige at omtalis / at alle oc huer serdelis vdi sin stæd/ skal kiende Guds store Godhed mod Danmarckis Rigis indbyggere/ oc vide hannem tack for saadanne Velgierninger / oc bede hannem ydmygelige aff gantske Hierte/ at hand fremdelis vil bliffue hos oss/ met sit hellige Ords lius/ oc giffue Naade/ at wi kunde skicke oss der effter / som tilbørligt er.

DEnne er den besynderligste Aarsage/ som tilforn bleff rørt/ Huorfaare at Gud Almectigste haffuer ladet optegne/ hues Forandring som er skeed met Relligionen vdi atskillige Landskaff / oc dette er det første oc fornemmiste Gaffn / som skal søgis vdi alle sandrue Krønnicker oc Historier. At ieg haffuer noget vijdeligere (kand ske) end mig burde / screffuet her om paa denne sted/ det er giort i denne mening/ at ieg vilde

giffue andre Aarsage/ at tencke oc scriffue ydermere her om. Oc skulde vden all tuil bliffue it gaffnligt Arbeide / der som nogen ellers vilde tage sig offuer / at scriffue vor Danske Krønicke/ effter den Ordning oc kaarte Antegnelse/ som nu er faaregiffuen. Nu ville wi kaarteligen tale noget om det andet Nytte oc Gaffn/ som kommer aff Historiers lessning.

Den Danske Kircke Krønicke.

Det andet nytte oc gaffn aff Historier.

DEt andet Gaffn / som Historier føre met sig / er dette / at de sætte atskillige Exempel faare/ vdi huilcke alle mand kand see for sig/som vdi en Spegel/ huorledis at Gud effter sit hellige Bud / ærer oc forfremmer dyd oc duelighed/ oc tuert imod hader oc gruelige straffer huer den som groffuelige synder / oc fører it wgudeligt oc løssactigt Leffnet. Tage sig ickon huer de Ti Guds Bud/som en Regel oc Rettesnor vdi den ene/ oc Krønicken vdi den anden haand / oc ligne det ene imod det andet/met god act oc besindelse/da skal hand klarligen finde oc see for Øyen / huorledis den hellige oc retfærdige Gud holder strengeligen offuer sin ordning oc Low/ huilcken hand haffuer icke alleniste giffuet Scriffteligen fra sig/vdi det gamle Testamente/men ocsaa Indscreffuet vdi alle Menniskers hierte oc fornufft. Strax formerckis oc sees huorledis Gud ophøyer de Gudfryctige oc Ydmyge / hantheffuer dennem som ere trofaste vdi deris Eed oc Løffte/ ærer dem som ære deris Forældre oc Øffrighed/ elsker dennem som elske Fred oc Rolighed / pryder oc velsigner dennem som som leffue Kyskeligen oc Retfærdeligen/oc handle icke anderledis mod deris Næste/end som at de ville at deris Næste skulde giøre mod dennem. Tuert her imod/ er at befinde huorledis Gud foracter oc forderffuer dennem som hannem oc hans ord foracte/ nedtrycker de Hoffmodige/straffer Meeneedige Forrædere/ wlydige Børn oc oprørske Vndersaatte/Blodgerige Tiranner / wrolige oc kiffactige Trædere/ wkyske Skørleffnere oc Horkarle/ Løgnere/ Voldsmend oc hine gerige oc wretfærdige bedregere/ som staa met vold oc wræt/effter deris Næstis Hus/Gods/Liff/ Lycke oc ære/etc.

Gud ærer de fromme.

Gud straffer de onde.

At op-

At opregne her paa mange Exempel/det stode vel til at giøre/men det siunis icke fornødẽ/effterdi der findis offuerflødelig nock her aff/baade vdi alle Krønicker oc mange Exempel Bøger/som intet andet handle oc indeholde end dette samme. Oc intet er gaffnligere / end at mand læser saadanne Exempel/Ligeruis som de ere antegnede huert vdi sin Krønicke / met alle omstendige vilkaar oc leilighed / som der met er tilgaaet fra det første ophaff/indtil den sidste ende oc vdgang. Thi huad som saaledis læsis / det forstaais oc begribis lætteligere/ oc beholdis vdi bedre Hukommelse / at mand kand vide met diss større besked / at tale der om for andre / oc giøre sig det selff/huer vdi sin Stat oc befalning/Nyttigt oc Gaffnligt.

Gaffnligt at mand læser selff Historier.

DEt tredie Nytte oc Gaffn / som kommer aff Historiers læsning / det er vdi Besynderlighed for Øffrigheds Personer. Thi Herrer oc Førster/haffue her vdi affmalet for sig leffuendis Exempel/ huorledis de skulle vijseligé føre deris Regimente/vdi all Gudelighed oc Retfærdighed. At de skulle efftersølge andre fromme oc forstandige Herrers Gudfryctighed oc Snildhed / oc fly alt det som de formercke/ at der haffuer veret en Aarsage/til store Potentaters fald oc forderffuelse.

Det tredie Nytte oc Gaffn aff Historier.

Dauid/Josaphat/Ezechias/Constantinus/Theodosius/ Carolus Magnus / oc andre deris lige/ de giorde alle deris største flid her paa/at de selff met deris Vndersaatte / maatte haffue oc beholde Guds reene Ord oc Dyrckelse vdi alle Kircker : nyttelige Bogelige kaanster vdi Skoler : Low oc Retfærdighed/ vdi Dom oc Rættergang : Rolighed / Disciplin oc Lydighed vdi huer slags Stat / iblant deris Vndersaatte. Huorsomhelst saadant skeer/ da er den Herre oc Første Gud kier/ oc det Land oc Rige meget lyckſaligt / som haffuer saadan en Regentere. Der vil Gud selff bygge oc bo/met sin Godhed oc Velsignelse.

En Herris oc Kongis embede.

Cyrus/ Scipio / Augustus oc andre fine oc forstandige Hedenske Øffrighed/ de haffue met Mildhed/Retfærdig-

hed / Sactmodighed / Mandom oc Taalmodighed / draget sig frem til stor Velde oc Herredom / oc aff Guds tilladelse styrcket deris Land oc vndersaatte/met stor lycke/yndist oc fredsommelighed. Oc huad styrcker mere en Herris oc Kongis Throne end Retfærdighed? At hand forskaffer sine Landsaatter Low oc Ræt / oc lader huer Stat nyde sin sæduanlige oc tilbørlige Frihed / saa at den veldige icke fortrycker den som mindre formaar / oc at den som bør den anden ære oc plictig lydighed / icke fornecter hannem sin tilbørlige Reuerentz. Naar Bønder/Borgere/Klercke oc Adelen vdi it Rige stemmis saaledis vdi en samdrectig Concordantz / da er det den sødiste Musica / som kand glæde den Førstis Hierte/ som skal regere saadant it Folck. Men forryckis nogen aff disse fire strenge/eller at de gaa aff deris tilbørlige Laff oc Orden/da giffuer det en wlystig klang fra sig/som huercken Gud eller it Christet hierte/haffue lyst at høre paa. Saadant haffue mange fromme oc kloge Regentere haffd vdi god act/ oc befindis endnu paa denne dag/ at det gaar io vel til/ huorsomhelst saadant vijsligen actis oc ansees.

Retfærdig styrcker Kongens Throne.

Den sødiste lefuendis Musica.

TVert imod / findis vdi alle Historier / at Affguderi/ Hoffmodighed / Tiranni / Wkyskhed / Seersindighed / lyst til wtuungen Krig oc Orlog etc. Ere de wdyder oc hemelige Husfiender/som haffue skilt mangen stolt Potentat ved lycke Liff oc all Vælferd. Saadant at beuise met mange Exempel/ gioris icke behoff/efterdi at icke alleniste alle Krønicker ere fulde her aff/ men ocsaa daglig Forfarenhed vduiser det samme. Lycksalig er den/som vorder vijs aff andris skade/ oc tager sig snildeligen til atuarsel oc paamindelse/ huad som andre haffue forsøgt/ met deris wmage oc skade.

Wdyder som store Potentater skulle mest vocte sig faare.

Thi det gaar io saaledis til / at det er alt it Spil / som altid driffuis vdi denne Verden. Personerne oc Folcket forandris alene. Men ligeruis som Menniskelig natur / den er en/oc sig selff altid lig/paa sin art oc skick/saa ocsaa met all handel oc vandel / Raad / Anslag/ Lycke / Modgang/ Metgang / hendelse / fald oc fremgang / vdi all bestilling. De siunis vel at gaa bort / men de komme dog op igien / oc giøre deris Omløb / met it nyt oc ferskt Folck / naar som den ene Alder er affdød / oc den anden arffuer Stæden igien.

Offuer

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

OFuer alt dette / som nu sagd er / findis endnu it stycke vdi Krønicken / som verdslige Herrer oc Potentater oc de veldige aff denne Verden / er saare gaffnligt at tencke paa. Dette er / Lyckens wstadighed oc dette Liffs megen Alendighed/som icke alleniste de ringe oc intet actendis / men ocsaa de allerstørste oc mectigste ere offte vndergiffne. Saa at ingen findis vnder Solen / saa vijs / rigmectig / klog / sterck / deilig / velact / høybyrdig oc forsiunlig etc. At hand io kand komme til allerstørst fornedring / førend hand seer sit eget endeligt. Besynderlige oc mest saadant at vente / huer den som foracter Gud oc gode Raad / oc drister paa sig selff / oc følger sin egen vellyst oc onde begering.

Lyckens wstadighed.

Iblant mange wtallige Exempel / som ere antegnede / baade vdi de gamle oc ny Historier / maa vel ocsaa regnis Hertug Henrick Løue / som vor Krønicke taler om / i den fiortende bog. Hand vaar født aff Keyserligt oc ypperligt Førsteligt blod / stor vdi mod oc raad / lycksalig met all Krig oc Orlog / mectig baade paa Suogerskaff oc Maaffueskaff / større i anseelse end alle de andre Kørførster vdi hans tid / oc vaar der til met / en Herre offuer alle de beste oc fornemiste Lande / baade omkring Rhinen oc Elffuen / oc saa hid ned indtil Venden oc Søstæderne. Hoffmodighed oc Tiranni beslog hannem. Hand foractede sin Herre oc Keysere / oc imod sin Eed oc løffte / forlod hannem der hand laa for Mediolan. Oc endog Keyseren drog effter hañem / oc falt hañem saa gaat som sørgelige til fode / saa vilde hand alligeuel icke vende tilbage oc giøre hānem den tieniste / som hand hannem dog aff rette plictig vaar. Hand lod sig icke der met nøye / men førde sig veldelige ind paa mange tydske Førster / huilcke hand en part foriagede fra Land oc Folck / oc en part fangede. Hand aff brende mange Byer oc Stæder / oc sparde huercken de Verdslige eller Geistlige.

Hertug Henrick Løuis store metgang oc modgang.

Huo som hastelige springer met wbeskedenhed / hand er icke langt fra it stort fald. Saa gick det Hertug Henrick Løue. Keyser Friderick giorde hannem fredløs / tog Køret oc alle hans Lande fra hannem / oc gaff dem andre tydske Førster. Hand miste ene saa mange Land oc Stæder / at otte eller ni Førster bleffue riglige forsørgde / met det som hand allene / haffde tilforn haffd vdi haand oc heffnd.

 Thi

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Hoffmodighed oc Tiranni straffis.

Thi maatte hand rømme Tydskland oc ydmyge sig baade for Kong Valdemar her i Danmarck/ oc andre som hand tilforn haffde traadzelige fortørnet. Vdi femten samfelde Aar (som nogle meene) vaar hand landflyctig/ oc drog met stor spaat oc ælendighed/ aff it fremmet Land ind vdi it andet/ indtil at Keyseren for Kongens aff Engellands hans Suogers forbøn skyld oplod hannem igien Luneborg oc Brunsuig. Der lagde hand sine Been/ effter at hand haffde veret Lyckens Speyel/ baade vdi stor Metgangs oc Modgangs tid.

Dette oc andre mange flere Exempel lære oss/ at Lycken er giort aff Glar/ naar som hun skinner/ da er det at befrycte/ at hun vil bryste/ vden mand farer diss varligere aff sted met hende. Intet er bedre/ for dennem som Gud giffuer mact oc velde vdi Henderne/ end at de frycte Gud/ driste paa hannem allene/ lade sig nøye met det som dem hører til met rette/ vaare der paa met flittighed/ oc icke føre sig selff paa vtuungne Krig/ eller met Tiranni oc Hoffmod/ skilie deris vndersaatte ved Fred oc Rolighed/ oc sig selff ved held oc yndist/ baade hos Gud oc Menniskene.

Gaffnlig paamindelse for Regentere oc Øffrighed.

FOR saadanne Aarsager skyld/ oc andre store nytte oc Gaffn/ haffuer Gud allmectigste aff sin Godhed/ ladet optegne/ baade vdi den hellige Bibliske Historie/ oc andre ringere Scrifft oc Krønicker/ huad som vdi atskillige Landskaff skeed er/ met merckelige forandring vdi Relligionen oc andre drabelige sager/ som nu er omtalet.

Huilcken velgierning/ Gud haffuer end ocsaa/ iblant mange andre/ beuist oss her vdi Danmarckis Rige. At wi finde saa meget optegnet for oss/ vdi denne vor Danske Krønicke/ at wi kunde icke alleniste der læse/ huad erlige Mandoms gierninger/ vore gamle Forfædre haffue bedreffuet for oss/ men ocsaa see fra huad Blindhed Gud allmectigste haffuer naadelige indkaldet oss vdi sin Vingaard/ oc der hos giffuet oss tro Lærere oc Gudfryctige Konger oc Regentere/ som hans hellige Ords lius haffue forfremmet/ baade inden oc vden Lands. Oc endog at her findis vel atskillig oc vnderlig Snack iblant met vdi denne Krønicke/

som siu-

som siunis saa gaat som wtroligt / besynderlige huad som den gamle Verden er anrørendis / saa er den alligeuel icke derfaare strax at foracte eller bortkaste. Thi der skeer meget vdi mange dage / oc offte det som kand siunis aldelis wtroligt til Rom eller Constantinopel / det findis alligeuel vdi Sandhed paa Island / och saa tuert der imod. Der som Saxo skulde vere forskudt / for det som hand fortæller / Ligeruis som hand haffuer / fundet det for sig vdi gamle Kempe Viser eller andre Monumenter / da skulde vel ocsaa Herodotus / Diodorus Siculus / Plutarchus oc andre saadanne flere offuergaa samme Dom. Men alle omliggende Landskaff maa vere glade / at de haffue denne Krønicke. Thi Saxo er en Fader for alle Nordlendiske Historiescriffuere / som Homerus en Fader for alle andre Poeter. Huad som disse tuende haffue kaartelige befattet / det haffue de andre siden taget sig til en Grunduaal / huer til sin Bygning at braske oc bramme met. Saxo Grammaticus forsuaris.

Saxo Grammaticus vaar en Prouist vdi Roskilde Domkircke / der som hand oc findis begraffuen paa denne dag / oc screff denne sin Krønicke effter Erckebiscop Absalons begering / oc fuldende den / som det lader sig ansee / Aar effter Guds Byrd 1204.

Fra denne tid haffuer hand ligget skiult / vdi try hundrede Aar / saa at icke mange Indlendiske eller Vdlendiske haffue vist meget at sige aff hannem / Indtil nogle fine Danske Adels Personer / haffue hiulpet hannem / fra Mørck oc Maalm / til lius oc Menige mands hender. Saxo komme mer først paa Prenten. Iblant andre velbyrdige Herrer som haffue hiulpet fast til at denne Krønicke er først vdgaaen paa Prenten til Parijs / ved Mester Christiern Pederssøn Kanick vdi Lund / vaare Erckebiscop Byrge aff Lund / Erckebiscop Erick Valkendorp aff Trundhiem / Biscop Laue Vrne aff Roskilde / oc Biscop Affue Bilde aff Aarhus / som da vaar Kong Christierns Canceler.

Der denne Krønicke vaar første gang vdgaaen / Aar effter Guds byrd 1514. da bleffue alle Exemplaria strax opkiøbte paa nogle faa Aars tid / saa at der ere icke ret mange ført vd aff Franckerige vdi andre Landskaff. Huorfaare Erlig oc

Velbyr-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Velbyrdig Mand/Her Erick Krabbe/der hand saadant formerckte/ den tid hand studerede til Paris/ da haffuer hand forskaffet det/at den er tryckt paa ny til Basel/ Aar effter Guds byrd 1534. Disse Exemplaria ere ocsaa snarligen gaaen fra haanden/ oc sprid offuer alle Landskaff/ saa at mand nu vdi nogle Aar forleden/ haffuer icke kunde faaet nogle aff dem til kiøbs hos allmindelige Bogførere.

VDi midler tid/at denne vor Danske Krønicke/haffuer saaledis veret tryckt/oc læst vdi atskillige fremmede Landskaff/ noget mere end vdi it halfft hundret Aar / da formercker ieg/ at her haffuer veret nogle vdi Danmarck/som haffue harmet oc beklaget sig/ at de kunde icke komme til at læse deris egen Fædernelands Historie/ som fremmede Nationer læste saa mangen god dag/paa Latinsk Tungemaal. Saa at det saa gaat som fortrød oc bluedis mange/at vdlendiske Folck skulde vide mere at sige aff ærlige Danske Mends herkomst oc mandommelige Gierninger/ end de selff/ huilcke denne ære hørde til met rette.

Altid lærde Herremend vdi Danmarck.

OC endog her haffuer altid veret (Gud vere loffuet) smucke lærde Riddermends Mend vdi Riget/ som kunde baade vel forstaa/læse/ tale oc scriffue god Latine/saa haffue de alligeuel beklaget/ det som mange andre Vdlendiske klage/ at Saxonis Latine er meget tung oc dyb/oc at der vil megen tid oc besindelse til/ naar hand skal læsis/ om mand vil ellers ret forstaa hans mening. Huorfaare det er offte ynsket oc begeret/ aff mangen fin Dansk Mand/ at mand maatte faaet denne Krønicke vdsæt paa vort Danske Maal/ at den kunde læsis baade aff Adel oc Wædel/oc alle dennem som Danskt Sprock forstaa. Men her er alligeuel ingen befunden/ som haffuer tord fordriste sig til dette Arbeide/oc er vel mueligt/at nogle haffue forsøgt det/ oc haffue kædtis ved at forsølge det/ der de fornomme/ at Saxo haffuer hafft Been vdi Næsen. Eller ocsaa om de end skønt haffue forfuld deris Arbeide / at det er dem icke lyckedis som det skulde/ enten at de ickon haffue offuerløbet Krønicken/ oc dragen en Sum der aff/ eller giort en Paraphrasin der paa/det er/sæt ti ord/for it som findis vdi Latinen.

Saxo er tung at vdsætte.

Her

Her om/ saa vel som om megen anden merckelig ting/ haffuer ieg offte hørt talis aff salige oc loffige Hukommelse/ Erlig oc Velbyrdig Johan Frijs den gamle Canceler. Thi hand vaar den/ som haffde icke aleniste læst atskillige Landskaffs Historier/ oc viste som en herlig Mand/ aff en dyrebar Hukommelsis gaffue/ at giøre sig det til gaffn: Men maatte ocsaa saare vel lide alle Lærde/ oc mest dennem som kunde snacke oc tale met hannem om gamle Monumenter oc fordoms Historier. Oc efferdi hand formerckte/ der ieg bleff først kaldet hid til Slots Predickantere/ at ieg haffde ocsaa læst noget vdi de gamle Romske oc Grekske Historier/ oc end ocsaa vdi dennè vor Danske Krønicke/ da lidde hand mig saa meget diss helder hos sig/ oc lod sig icke ilde befalde/ at ieg hørde oc optegnede hans vise Snack oc Tale.

Johan Frisis loff.

Iblant andet/ laante hand mig en gang/ en stor screffne Bog/ vdi huilcken fandis Saxo vdsæt/ oc nogle andre gamle smucke Historier/ oc atspurde mig/ huad mig siuntis om saadan en Bog. Der wi haffde talet frem oc tilbage her om tilsammen/ oc der formercktis at Saxonis mening vaar icke ret dræbt/ men giort langt videre oc aff veyen/ ia offte tuert der imod/ da begerede hand/ at ieg vilde hielpe den om mueligt vaar/ eller ocsaa tage mig faare aff runden Rod/ at vdsætte Saxonem paa vort Danske Maal. Til saadant suart Arbeid torde ieg da icke kiende mig duelig oc skickelig/ oc bad derfaare at hans Strenghed vilde det paalegge nogen anden/ som kunde det bedre vdføre end ieg. Kaart tid der effter bleff hand dødsiug/ oc ieg maatte giøre hannem den tieniste/ som ieg nødigt haffde giort/ om det ellers maatte veret Guds gode oc behagelige vilie. Jeg tiente hannem paa sit yderste/ der hand befalede sin Siel vdi Guds haand/ oc gaff hannem vdi sin Begraffuelse/ som ieg ocsaa endnu giffuer hannem/ dette vidnesbyrd/ at hand hensoff/ vdi vor HERRJS Jesu Christi/ sande oc bestandige Bekiendelse oc Paakaldelse.

Johan Frisis Christelig endeligt.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Effter denne dag/ haffde ieg meent/ at ingen skulde ta-let mig noget til/ at ieg vdi det allerringiste skulde befatte mig noget met vore Danske Historier. Men det vaar icke mange dage effter denne salige Herris Jordefærd/ at iblant anden tale som rørdis aff hans ærlige oc lofflige Ihukommelse/ at Erlig oc Velbyrdig/ Peder Oxe til Gisselfeld/ Kong: Maiest: oc Danmarckis Rigis Hoffmester/ min gunstige Herre oc Patron/ begynte at legge mig faare/ at ieg skulde tage mig dette Arbeide offuer/ som hans strenghed ocsaa tilforn/ met salige Her Canceler haffde begeret aff mig. Huad kunde ieg andet giøre/ end samtycke det som denne viise oc fromme Her-re bød oc befalede. Besynderlige efterdi at ieg formerckte/ at hand saadant begerede icke for sin egen Person skyld (som haffuer vel selff læst baade denne oc mange vdlendiske Histo-rier paa Latinske tungemaal) men mere at hand vilde der met betencke sit Fæderne lands gaffn oc ære/ vdi denne saa vel som vdi mange andre maader. At ligeruis som hand met forstandige Raad oc forsiunlighed/ haffuer vdi giernin-ger hiulpet sit Fæderneland/ saa at baade wi som nu leffue oc alle vore Efterkommere/ læg oc lærd/ skulle vide hannem tack oc ære derfaare: Saa vilde hand ocsaa lade paakiende/ i dette stycke/ sin Kierlighed til sit kiere Fæderneland/ at wi Danske kunde faa at læse/ det som vdlendiske haffue nu læst vdi mange Aar/ om de gamle Danske mends ærlige Man-dommelige gierninger. Oc at wi der ved kunde opueckis/ huer vdi sin stæd/ til at forsuare vore Forfædris gode rycte oc prijs/ som de haffue indlagd for oss/ oc beflijtte oss vdi allehaande Dyd oc Duelighed/ effter deris gode Exempel.

Peder Oxis Danmarckis Rigis Hoff-mesters loff.

Aff saadan Aarsage haffuer ieg taget dette Arbeide paa mig/ oc vil nu derfaare helder lide/ huad mand vil døm-me om min dristighed oc faakundighed/ end side denne min gunstige Herris befalning offuerhørig. Jeg haffuer intet forandret vdi Saxonis mening/ men lader allting bliffue enfaaldelige/ som ieg haffuer fundet det for mig. Dog der haffu[illegible] vel veret andre/ som dømde anderledis/ at mand skulde sæt til oc taget fra/ huorsomhelst det siuntis for nøden

Huorfaare at der er intet forandret vdi Saxonis mening.

vdi

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

vdi Historien. Men mig siuntis raadeligst at hand bleff for sig selff vdi sin gamle myndighed oc anseelse / at Læseren kunde vide huad hannem hører til / oc huad ellers er tillagd aff en Fremmet. Dette vaar aldelis for nøden / efferdi hand vndertiden haffuer screffuet noget skarpelige om nogle Landskaff / huilcket hand viste selff best beskeed om / oc maa det forsuare paa sin egen Hals / som ingen anden (kand skee) kand saa vel vndskylde / paa hans vegne.

Der som ocsaa nogen lader sig tycke / at dette mit Arbeid staar icke for fulde / hand tencke ved sig selff / huad vanskelighed mig haffuer veret forkast / først vdi denne Mørcke oc suare Latine / dernæst vdi Historien selff / som mange steds vaar wklar oc kom icke offuer ens met sig selff. En stor part aff deris forsømmelse / som haffue icke flitteligen efterscreffuet Saxoni sin Krønicke / oc ladet den gaa vd paa Prenten som de haffue fundet den for sig / vden vi, dere indsiun oc randsagelse. Thi ieg vil dette sige met gaat skel / at ieg haffuer forbedret oc corrigeret Latinen vdi hundrede Stæder / ia flere oc icke færre. Huo som icke lader sig nøye met deñe vndskyldning / hannem vil ieg gierne haffue ombedet / at hand (dette mit ringe Arbeide wanseet) vil ickon selff forsøge paa it Blad / huor venlig Saxo er at komme i tale met / da skal hand vden tuil bliffue mig en naadigere Dommere. Kand dette oc icke hielpe mig fra affuendsiuge oc forgifftige Vanartis Bagtale / da mætte de sig aff deris hierte / ieg aff en tryg Samuittighed.

Huad her er forbedret vdi denne Krønicke.

Jeg tacker de gode oc velbyrdige Herrer / Erlig oc Velbyrdig Niels Kaas Kongelige Maiestats Canceler / Erlig oc Velbyrdig Biørn Anderssøn Kongelige Maiestats oc Danmarckis Rigis Raad / erlig oc velbyrdig Christofer Valkendorp Kongelige Maiestats Rentemester / erlig oc velbyrdig Arild Huitfeld Kongelige Maiestats Secreterer / som mig offte haffue styrcket vdi dette faaretagne Arbeide / oc giffuet mig en god fortrøst / at saadant skulde icke alleniste befalde alle dennem / som Danst Tungemaal forstaa / men ocsaa / Allernaadigste Herre oc Konge / eders Kongelige Maiestat.

De som haffue hiulpen til at denne Krønicke er kommen paa Prenten.

Huor-

Fortalen.

Huorfaare ieg træder nu saa meget diss dristeligere frem/ met denne ringe Skenck/ for Eders Kong: Maiest: effterdi ieg befinder ingen/ som saadan Krønicke/ om vore Danske Konger/ bequemer mere at læse oc forsuare/ end eders Kongelige Maiestat. Bedendis ydmygeligen/ allernaadigste Herre oc Konge/ at Eders Kongelige Maiestat/ vil naadigste annamme baade mig oc dette mit føye Arbeide/ vdi sin Gunst oc Beskermelse. Der met giffuer Eders Kongelige Maiestat andre som Lærdere ere/ end ieg er/ Aarsage at de scriffue noget ypperligere/ eller oc forfølge/ hues som fattis vdi deñe Krønicke. At den Prijs/ som andre fremfarne Konger vdi Danmarck/ fra Kong Valdemar den førstis tid oc her indtil/ er icke vederfaren i dette stycke/ skal findis at vere spart oc oplagd til Eders Kongelige Maiestats Naffns oc Regementis ære.

GVD Allermectigste/ begaffue Eders Kongelige Maiestat rigelige met sin hellig Aand/ at Eders Kongelige Maiestat maa styrckis oc fuldkommis vdi alt det megle gode/ som Gud selff haffuer begynt/ vdi Eders Kongelige Maiestat/ sit hellige naffn til ære/ oc Danmarckis Rigis indbyggere til glæde oc gaffn/ Amen. Den samme gode Gud beuare ocsaa Eders Kongelige Maiestats høybaarne Førstinde/ Dronning Sophia/ met E: N: beggis elskelige vnge Børn/ vdi sand Gudfryctighed oc languarende oc lycksalig Sundhed/ Gud selff til ære/ Eders Kongelige Maiestat til Glæde/ oc Danmarckis Rige til gode/ Amen. Screffuet vdi Københaffn den siette dag Junij/ Aar effter Guds Byrd *M. D. LXXV.*

Eders Kong: Maiest:

Ydmyge/ Plictige
Tienere/

Anders Søffrinssøn Vedel.

Til Læseren.

IHuor mand søger all Verden omkring/
Blant Verdslige Vijsdom oc Lære:
Der findis icke nogen dyrebarere ting/
End sande Historier ere.

Fordi de sige baade Quinde oc Mand/
Den stund hand er i Liffue:
Huor huer sit Leffnet fremdrage kand/
Oc siden wdødelig bliffue.

Her findis baade i Feide oc Fred/
Om du vilt Krønicken acte:
Gode raad oc anslag/huo dem tør ved/
Oc ellers effter ære vil tracte.

Viltu oc ey ret tencke dig om/
Men Dyd oc Ære forgætte:
Vaarst du end dobbelt Keyser i Rom/
Dit velde haffuer intet at sætte.

Thi lærd Mands Pen haffuer saadan tid/
Hand acter ey Gods eller Arffue:
Huad heller du vorder vred eller blid/
Hand maler dig met din Farffue.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Oc naar du meent det er forgæt/
Huad ont eller gaat du giorde:
Da findis dit Naffn i Krønicken sæt/
All Verden veed aff din Forde.

Det gode huer prise oc loffue maa/
Det onde bespaatte oc lacke:
Huo lenge vil leffue hand tencke der paa/
Hans Gierning kand tagis til tacke.

Det holdis met rette for synderlig Priis/
Historien at læse oc høre:
Aff anden Mands skade giør den oss viis/
Som Gaffn oc Naffn anrøre.

Oc huad hand actis for Leeg eller Lærd/
Som hun ey kunde befalde:
It Menniskis Naffn er hand ey værd/
Det vil ieg sige for alle.

Gud giffue at huer ickon actede vel/
Det Nytte aff slig Scrifft komme:
Da skulde vel Lærde actis mere end Træl/
Blant alle/ oc mest de fromme.

Thi det er andet at komme sligt frem/
End huer kand tencke oc vide:
Ah Gud / du styrcke io alle dem/
Som Are oc Bogen maa lide.

Vor

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Fortalen.

Vor Danske Krønicke som Saxo screff/
Indholder oc Lærdom skøne:
Aff huilcken mand seer/ som huer bedreff/
Saa haffuer hand faaet til Løne.

Den er nu paa vort Maal vdsæt/
Oss Danske til Nytte oc Ære:
Huo ellers sit Gaffn vil acte ret/
Oc det met Flittighed lære.

Mester Anders Vedel giorde dette Gaffn/
Som førre haffde Møde oc Vanske:
Thi bør hannem Tack oc efftersagn/
Til ære/ aff alle Danske.

IOHANNES FRANCISCVS
Ripensis, Medicinæ & Philosophiæ Doctor.

Orsage til deñe Krønickes bescriffuelse.

SAXONIS GRAMMATICI

Fortale paa den Danske Krønicke.

Efterdi at andre Lande oc Riger/ pleye almindeligen meget at berømme sig/ aff deris mandoms gierninger / oc met stor lyst tencke paa deris ærlige fremfarne Forfædre: Da haffuer Absalon Erckebiscop i Danmarck / icke lenger kunde fordraget / at hans Fæderneland (som hand ellers altid lagde besynderlige vind paa at ære oc ophøye) skulde miste saadane prijss/ de ærlige Danske mends Krønicke / oc mandelige gierningers bescriffuelse.

Orsage til deñe Krønickes bescriffuelse.

Først haffuer hand formanet mange / at de skulde begynde dette arbed/ men der de alle sloge hannem dette aff / haffuer hand strengeligen oc aluerligen befalet mig/ at samle vore Danske Historier/ oc saaledis ved sin idelige formaning tuungen mig til / at gaa vdi dette arbed/ som ieg vaar icke vel mand faare. Oc huo kunde her til dags bescreffuit vore Danske Historier/ efftersi at Riget nyligen anammede den Christelige tro/ oc her tilforne haffuer værit stor bryst paa bogelige kaanster oc latinske tungemaal/ ligeruis som ocsaa paa den rene oc rette Religion? Ja oc siden at baade Religionen oc bogelige konster/ ere her i landet vdspredde oc opkomne / saa haffuer alligeuel Ladhed oc Forsømmelse værit saa stor / som Vankundighed oc Vforstandighed vaare tilforne. Huor vdaff ieg loed mig ocsaa meget foraarsagis / saa at endog ieg kiendis mig alt for ringe / til saadant suart arbed / dog vilde ieg helder giøre offuer min øffne oc formue/ end staa denne froṁe Herris begering lenger imod. Paa det andre omliggende Landskab/ som berømme sig aff deris mandelige gierningers bescriffuelse/ at de (om ont skulde være) maatte helder dømme oss/ at være icke saa aldelis saare vellærde/ end aldelis at være forget/ eller lige som wi aldrig haffde giort noget merckeligt/ som vaar verdt at optegnis.

Saa haffuer ieg nu derfaare / tagen denne ny byrde paa mig/ som alle hine gamle Scribentere faar mig/ haffue ladet

A ligge.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

ligge. Oc efftherdi Herrebud er høyt / da findes (kand skee) min Dristighed større / end min Skickelighed / saa ieg nødis / til min vndskylding / at laane hoss denne mectige Herris strenge Mandat oc befalning / hues mig fattes paa forstands oc vissdoms vegne.

Men efftherdi at Gud allmectigste haffuer nu henkalled hannem / førend min Historie er fuldend / da haffuer ieg ingen anden til at fly / vden eder verdige Erckebiscop Anders / som vdi hans sted / met menige mands samtycke / er vduald oc indsat. At ieg formedelst eders hielp oc bistand / kand vere tryg imod all Affuind oc Bagtale / som almindelige metfølger / naar som noget merckeligt oc synderligt faaretagis. Eders lærdom / verdige Fader / er saa stor oc ypperlig / at eders Bryst aff besynderlige vijsdom oc merckelig forstand / maa lignes met det Huss / vdi huilcket mange hellige Clenodie oc dyrebare Liggendefæ gemmis oc foruaris. I ere reist gennem Franckrige / Italien oc Engelland / at samle forfarenhed oc kloghed vdi bogelige kaanster. Huilcket eder saa rigeligen er vederfaren / at i haffue læst obenbarlige met stor ære vdi fremmede Vniuersiteter oc Scholer / oc ere siden kommen til saa stor Verdighed oc Autoritet / at bogelige fri kaanster / haffue større priss oc gaffn aff eder / end de ved nogen Titel haffue metdeelt eder. Huorfaare i oc met all rette bleff kalled til Kong: Maiestatz Secreterer / oc skickede eder i samme befalning saaledis / at den ved eders Flittighed / er siden saa høyt vorden actet / at mange som der fra ere komne til bispelige dignitet / haffue begeret denne befalning som i vaare vdi. Thi gleddis all Skaane mere der ved / at hun fick en Biscop aff Sieland / end hun haffde vald den aff sine egen indføddinge. Huer mand elsker eder / oc i staa ocsaa eders embede faare met allerstørst troskab oc ære / efftherdi i icke ere aleniste aff slect oc blod velbyrdige / oc aff bogelige fri kaanster naffnkundige / men ocsaa metdele andre eders lærdom oc alt gaat. Eders gods oc rigdom / som eder offuerflødeligen er tilfalden / haffuer icke besueret eders hierte / til Gerigheds forfengelige Omhu / men aff Gudfryctige rundhed er bebreffuit / til mange Kirckers forbedring oc vnderholding. Huad skal ieg sige / om de herlige oc nyttelige bøger / som i screffuit haffue / oc om den store flittighed som i vende paa / at fordre oc forfremme den Christelige Religion / oc huad som hende

Doct. Anders Erckebiscop vdi Lund / som Saxo dediceret sin Krønicke.

D. Andersis loff.

hende er anrørendis. Huor met i lade paakende/ at i acte mere menighedens beste/ end egen profitte oc bade/ at i baade met milde oc haarde ord/ forskaffe Kircken sin Rettighedt/ aff dennẽ som den her til dags forholden haffue. De som haffue leffuet wtilbørligen letferdige oc wsparsommelige/ dem haffue i met Christelige paamindelse/ oc eders eget strenge leffneds Exempel/ ommuen ttil dyd oc duelighed. Saa ieg icke letteligen kand sige/ huad i haffue giort mere met ord eller oc mere met gierning. Men dette kand ieg sige met sanden/ at i allene haffue met snilde raad oc vijse formaning fuldreffuit/ det som ingen aff de andre for eder/ kunde aff sted komme oc vdrette.

FRemdelis skal dette være alle vitterligt/ at vore gamle Danske mend/ haffue ocsaa værit noget æregerige for deris mandoms gerningers skyld/ oc derfaare effter Romske skick oc seduane/ bescreffuit paa Verss oc Rim/ icke alenisțe deris egen/ men ocsaa deris Forfædris mandelige oc merckelige gerninger. De lagde der om mange Viser paa deris tungemaal/ som spreddis om landet/ oc vdhugge dem alleuegne met Danske bogstaffue vdi Klipper oc store Stene. Disse deris fodspor/ haffuer ieg som andre gamle Monumenter efterfuld oc vdsat/ oc omuent Verss met Verss/ paa det at denne min Historie skulde icke synis nogen it nyt dict/ men beholde sit rette Fundament aff gamle sandrue kundskab oc visse antiquitet. Thi mit forsat/ er icke at braske met megen squalders tale/ men at troligen bescriffue i sandhed/ huad aff Arilds tid vdi Danmarck skeed er. Oc huad skulde wi haffd mange flere wsigelige skøne Historier/ der som saadane artige oc duelige mend vore Forfædre/ haffde saa forstaaet Latinske tungemaal/ som de ellers haffde stor lyst til at dicte oc scriffue. Fordi endog de haffue ingen kundskab haffd vdi Latin/ saa haffue de alligeuel/ aff synderlige vilie til at optegne oc foruare deris Historier/ brugt hine høye graa Klipper i stedet for Bøger/ oc groffue haarde Kampstene for Papyr. Her bør de fromme Isslenders flittighed icke at forgettis. Efterdi deris Land er hart oc wfructsommeligt/ saa giffues dem oc icke stor aarsage til Druckenskab oc Fraazeri/ mẽ leffue vdi idelige Sparsomelighed/ oc vende meste parten deris tancker oc idret der hen/ at giemme oc optegne atskillige Nationers historier. At huad dem brøster/

De gamle Danske vdhugge deris Historier vdi Steene.

Huad hielp Saro haffuer haffd/ til at scriffue sin Krønicke.

Islendernis loff.

 paa

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

paa atskillige liffs lyst oc offuerflødighed/det vederlegge de met artighed oc kloge nemme. Thi intet er dem kierere/end at de kunde forfare oc vide meget at sige aff vdlendigers vilkor. Oc er dem lige meget/ huad heller de tale om fremmede dyd/eller de selff bedriffue noget merckeligt. Saa haffuer ieg icke bluedis ved/ at følge saadane forfarne folck effter vdi mange stycker/ men randsagt oc grandgiffueligen offuerslagen deris Krønicker/ oc effter deris sandsagn ført meget ind vdi denne min Historie. Dissligest haffuer ieg ocsaa icke haffd liden hielp aff Erckebiscop Absalon/ hues vnderuisning ieg met stor vindskibelighed haffuer optegnet/ oc flitteligen opscreffuen/ huad mig aff hannē er faaretald/ enten om hans egen eller andre deris lofflige mandoms gierninger.

Kong Valdemars den andens loff oc pris.

FOr alting er ieg ydmygeligen begerendis/ stormectigste Herre vor kiere Fæderne lands Fader/Kong Valdemar/aff eders Kong. Maiest. om hues slect aff arilds tid/ ieg foraarsagis her effter at tale/at eders Kong. Maiest. vil gunsteligen fordre oc ansee saadant mit arbed. Thi ieg befrycter at saadant mit forset/vil vorde mig for tungt: oc kand hende sig/at mere skal obenbaris min egen dristige wforstand/end eders Kong:Maiest: forfædris affkom oc oprindelse. Oc icke aleniste/at ieg skal scriffue om dennem/men ocsaa om eders Kong: Maiest. mangfoldige dyder oc euige æreuerdige gerninger/met huilcke i haffue forøgt eders Fæderne arff oc Rige/ offueruunden mange omliggende lande/ hen ind til Elffuen/ ia oc icke end ladet det Romske Rige met fred. Det eders Kong:Maiest.er en besynderlige stor loff/for alle de seyr vore Forfædre haffue indlagd. Eders Kong: Maiest: mandom oc fromhed er saa naffnkundige/ at icke letteligen kand siges/ huad heller eders fiender eder mere frycte/eller oc eders Vndersaatte eder mere elske. Det vaar eders Kong:Maiest:farfader/sō wskyldeligē bleff ihielslagen/ oc bekom den hellige Titel oc wdødelige naffn/ved sin seiraindinge/som endnu paa denne dag bestander/ at mand met all rette siger/ at der flød mere ære end blod aff hans hellige saar. Oc effterdi min Farfader oc Fader/haffue værit vdi eders Kong: Maiest: salige Herre faders Hofftieniste/ oc ladet sig bruge vdi Krig oc Orlog/saa falder det mig saa gaat som til arff/at ieg met min lærdom/maa ocsaa findes eders Kong:Maiest: tienere. Thi vil ieg paa eders gode oc gunstige fortrøst/ først begynde paa vort Fæderne lands oc hendis beleligheds bescriffuelse/paa det at den gantske Historie/ som her effter skal faaregiffuis/ diss bedre oc klarligere kand forstaais.

Danmar-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Fortale.

DAnmarckis Rigis Landemercke/ere en part landfaste/oc en part omflotte aff Haffuit. Men induortis er landet atskilt vdi mange Øer formedelst Haffuit / som haffuer sit laab der igennē/met atskillige baade vide oc trange strøm̄e. Saa at Danmarck ligger saa gaat som mit i Haffuit / oc er paa saare faa steder landfast. Jutland er den ypperste deel aff Riget/baade i størelse oc lengelse/thi det er en begyndelse oc hoffuit for Riget/ oc næst landfast met Tydskland. Fra huilckē hun atskillies i søndē ved Egernefiord/ oc sidē strecker sig vd met Vesterhaff/io lenger io vider vdi Nordē. Vdi Noriutland er den sund/som kaldes Limfiord/saa offuerflødig met fisk/at indbyggerne i fordō tid haffde saa stor næring oc bering der aff/ som aff ald anden deris høst oc affuel. Nest sønden op til Jutland ligger Frisland/it lagt oc sidt land/meget fructsommeligt for Haffuit/som det offte offuerdriffuer. Dog det giører vel noget nær saa stor skade vnder tiden som gaffn. Thi naar stor storm paakommer / da vdbryder Haffuit alle demminge/ oc forderffuer icke aleniste iordens grøde/men druckner oc henrycker hasteligē met sig baade folck oc husse. Nest østen til Jutland ligger Fyn. Jmellē begge lande giører Haffuit skylsinyss/met dē smale strøm/som wi almindeligen kalle nu Medelfarsund. Oc ligeruiss som Fyn haffuer Jutland ved dē vestre side/saa haffuer hun Sieland nest østē op til sig. Sieland er baade it fructsommeligt oc offuerflødigt land paa alting. Der til oc meget lystigt for alle disse andre/oc ligger saa gaat som mit vdi Riget/saa mand haffuer paa begge sider fra hende/lige langt til omliggende grendser. Sieland atskilies atter mod østen fra Skaane ved Øresund. Der som aarlige sildefiskend pleier at driffuis i stor offuerflødighed. Thi her gaa vnder tidē saa megē sild til/ oc staar saa tyck vdi stimmel/at mand neppeligen kand roe sig frem for sildens mangfoldighed/ at mand vdē garn met henderne kand fange dennē. Fra Skaane skiuder sig vd som tuende grene aff it træ/Halland oc Bleking / oc grendse videlige/en deel met Norge oc en deel met Smaalandene i Suerig. Vdi Bleking findis paa den alfare vei ved dē sønder strand en stor klippe/vdi huilcken sees atskillige oc vnderlige bogstaffue/ imellem to Linier konsteligen vdgraffne. Oc endog at en part aff dem er vdhuggen paa det høyeste aff klippē/ oc en part vdi dalerne/saa er alligeuel at kiende alle bogstaffuernis rette ordden oc visse skick. Kong Valdemar S. Knuds Hertoges søn / aff stor Vnder lystede at vide/huad meningē skulde være paa deñe scrifft. Thi forskickede hand nogle der hen/som skulde

Danmarckis Beskriffuelse.

Jutland.

Limfiord.

Frisland.

Fyn.

Sieland.

Skaane.

Bleking.

En vnderlige vdhugne klippe met bogstaffue vdi Bleking.

grandske

grandske disse Bogstaffue oc puncter/ effter den gamle Scrifftis forme oc skickelse. Men de kunde dog ingen mening befatte her vdaff/ fordi Bogstaffuene vaare en part forfylte oc efftergroede met iord/en part vdstrugne oc vdslet/ aff dẽ menige veyfarendis mand. Vdẽ tuil oc meste partẽ forderffuet oc affslet formedelst idelige regn oc vandløb/saa de stode ingẽlunde til at læse eller forstaa.

EFterdi at Danmarck grendser met Norge oc Suerig / oc her bruges fast it tungemaal i disse try Konge riger / da synis for nøden/ at wi tale noget om disse To Landskab / som strecke sig hen vnder Norder leding/ noget nær saa vijt som Folck kunde bygge oc bo/ for Kuld Frost oc anden saadan wuerlig.

Norge. Norge først til at see / er noget grum/ for de mange høye klipper oc lange stenbierge / som hende giøre wfructsommelig oc mange steds øde. Lengst hen vdi Norden seer Norbagen om Sommeren Solen baade dag oc nat.

Island. Vesten fra Norge ligger Jssland / en omflot Øe aff det vilde Haff paa alle sider. Her haffue arilds tid bygt folck paa. Oc findes mange iertegen oc seldsyne ting at være skeed/som skattes fast en deel meget wtrolige. (Seldsyne Vnder i aa Jsland.) Her er en vnderlige Kilde/aff hues vand opgaar en rygendis stanck/som foruandler hasteligẽ alt hues den ved rører til steen/ dog det beholder sin første forme oc skickelse. Der findis ocsaa mange flere brønde oc becke / som vnder tiden voxe offuerfløde ligen met vand/oc skiude det vdi taare tal høyt op i værit / oc bestencke met huid skum huad nær omkring er. Vnder tiden settis de saa/at vandit tager sin løb vnder iorden/ at mand neppelige kand kiende / at der er eller haffuer værit vand vdi dennem. (Heckelfeld) Paa denne samme Øe er det bierg Heckelfeld/som stedse oc altid staar vdi en brennende gløde oc lue. Det som vnderligt er/at bierget som er paa alle sider met Jss oc Sne betact/kand alligeuel haffue nocksom føde/til denne sin idelige oc wleskelige ild. (Jss paa Jsland / sõ haffuer vnderlig skick.) Norden fields driffuer ind paa visse Aars tide/en w sigelige stor hob iss/oc som det første gong støder mod Klipperne/giffuer det en forstreckelig liud oc wseduanlige bulder fra sig/saa nogle haffue værit i deñe mening/at syndige menniskers siele skulle være der hendømte/oc pines met saadane gruelige frost oc wlidelige kuld for syndens skyld. Der kand oc ingen belegge it stycke aff denne ijss saa fast oc hart met landet/ at det io flyder hasteligen bort met vold/naar den ande store hob gaar løss vd at haffuit. It andet slaus iss findes inde

paa

paa landet iblant klipperne/ som paa visse tider oc terminer forkaster sig/saa at det som vnder tiden ligger øffuerst/omuendis til det nederste/ oc det som ligger vnderst/ det henføris hasteligen i stedet som det øffuerste laa tilforne. Til ydermere vidnisbyrd at saadant skeer i sandhed/ siges for vist/ at mange Menniske som de haffue reist offuer Jsen/ da ere de hoffuitkulds nedfalden imellem saadane Jsebrud/ oc strax der effter opkaste igien/ oc funden døde paa den slette oc hale Jss. Mand vil ocsaa sige/ at her paa landet findes it forgifftigt vand/ huo det dricker/ hand døer der aff met en snarhed. Her er oc nogle Brynde/ vdi huilcke vandet haffuer smag som anden øll. Her er it slaus ild/ som fortærer vand/ oc kand dog ingen skade giøre paa hør. Her er ocsaa it slaus vnderlig steen/ som aff egen seldsyne natur oc art vden al anden middel flyttes oc føres aff sig selff omkring klipperne. *Vnderligt vand oc steen paa Jsland.*

NV ville wi drage igien til Norge oc tale noget mere om hende. *Norges beskriffuelse.*

Hun grendser mod Østen met Suerig oc Gylland. Der som de alle ere omflotte aff det Vester Haff. Men lengst hen vdi norden fra Norge/ offuer det vide Haff/ ligger it Land/ hues lelighed oc naffn er vkient/ men det er beset/ met meget vnderligt/ (som nogle mene) vanskabt folck. Oc effterdi her er en vanskelige oc vildsom Seglatz imellem/ da komme saare faa igien met holden reise/ som der hen segle. Fremdelis ligeruis som det store Haff løber igennem Danmarck/ oc strecker sig vijt hen vd/ paa den ene side met sønder Gylland i Suerig: saa gaar det paa den anden side norden omkring Norge/ it gantske vijt strog imod Østen/ indtil en fiord kaldes Granduig aff de gamle. Jmellem denne fiord/ oc det Sønder Haff/ er en ringe landfest platz/ ellers skulde de vel løbe i huer andre/ oc giøre en omfloden Øe aff Suerig oc Norge. Vdi denne øster Egn/ boe Skrickfinder oc Vildelapper/ it besynderligt folck/ som bruge seldsyne sleder/ paa huilcke de met stor liffs fare drage i iact/ paa hine høye klipper. Jntet bierg er saa skyhøyt/ at de io kunde komme op paa det allerhøieste. Thi først fare de neden omkring/ frem oc tilbage vdi dalerne/ saa lenge de forfremme sig io mere oc mere/ oc komme paa det allersidste/ effter mange vendinge/ paa det øffuerste aff bierget. Disse folck bruge handel oc vandel met omliggende Landskab/ allene met skind oc allehonde vilduerck. *Granduig* *Skrickfinder oc Vildelapper.*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Suerig. Suerig haffuer Vesten fra sig/ Danmarck oc Norge/ men Sønden er hun befloden met Haffuit/ som oc strecker sig hen i Østen/ indtil landet tager ved/ der som atskillige oc barbariske Folck bygge oc boe.

Kemper vdi Danmarck. At her haffuer verit mectige oc stercke Kemper vdi Danmarckis rige/ det kand beuises met de wsigelige store stene/ som ere opløffte oc hensette paa de gamle Begraffuelser. Men der som nogen bærer tuil her om/ hand see sig til hine veldige høye bierge/ paa huilcke saadane Monumenter oc stene endnu findes saa store/ at de Folck som nu ere til/ kunde neppelige flytte oc føre dem paa den slette marck/ meget mindre opdrage dem paa disse forferdelige høye bierge. Huad heller at dette haffuer værit giort aff Kemper/ som leffuede i de neste dage effter Syndfloden/ eller oc aff it andet slaus offuermaade sterckt Folck/ er intet vist aff at scriffue.

Duerge vdi Danmarck oc Norge. Der siges oc meget aff it andet slaus vnderligt Folck/ som haffue deris værelse oc bolige vdi Ørcken/ oc saadane wføre som tilforne er omtalet. Nogle mene at disse haffue saa behendigt it Legem/ at de kunde vdi it øyeblick være langt fra oc nær hoss Mennisker/ oc vnder tiden lade sig see/ vnder tiden holde sig wsynlige/ lige som de selff ville. Der kand ingen komme til dennem/ vden stor liffs fare/ oc der som end hender sig nogen der hen at komme/ saa lyckes det hannem neppeligen deden at komme.

Dette maa være korteligen sagd om Danmarckis oc hindes anhengige oc omliegende Rigers lelighed/ nu ville wi begynde paa vore Danske Kongers historier.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Den første Bog aff den Danske Krønicke.

Summa paa denne første Bog.

VDi denne første Bog bescriffuer Saxo Grammaticus/ otte Danske Kongers Regimente oc Historier/ som ere Dans/ Humbles/ Lothers/ Skiolds/ Grams/ Suibdagers/ Guthorms oc Hadings. Aff begyndelsen giffuer hand klarligen tilkiende/ at Dan haffuer værit den første Kong/ aff huilcken det Danske Konge blod/ Riget oc Rigens Indbyggere/ haffue deris Naffn oc rette oprindelse. Strax dernest vnderuiser hand oss vdi merckelige Exempler/ at ligeruiss som dydighed oc duelighed styrcker Konger vdi deris Regimente/ saa kuldkaster ocsaa Letfærdighed/ wtuct oc tiranni/ dennem som disse Laster oc wdyder efterfølge. Lother Dans søn tager wretferdeligen sin Broder Humble/ Kongelige Spir aff haanden/ oc vorder selff snarligen oc spotteligen affskilt/ baade met Riget oc liffuet. Men Lothers søn Skiold/ formedelst sin milde fromhed oc artige Mandoms gierninger/ er yndefuld hoss sine Vndersaatte/ oc haffuer it roligt oc languarende Regimente. Effter Skiold kom Gram hans søn/ som slog Kong Sigtrug ihiel/ oc der met vant først Suerig til Danmarck. Hannem nedlagde Kong Suibdager aff Norge/ som ocsaa selff bleff siden straffet oc slagen aff Hading Grams søn. Hading regerede vdi mange aar/ oc førde atskillige Krig/ baade inden oc vden Lands met stor seyer oc priss/ indtil hand paa det siste affdøde/ oc loed vdi Kongelige sede effter sig Kong Frode hin Fregne/ som om tales vdi neste anden Bog.

Dyd oc duelighed styrcker Konger vdi deris regimente.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

HVMBLE
afflede

1. Dan oc Angul.
afflede
ved Grithe

2 Humble oc 3 Lother
afflede

4 Skiold
afflede met
Aluilde

5 Gram
afflede
aff

En Daater som
Suibdager
haffde.

Graa

Signe

7 Guthorm oc En Daater/met
huilcken Kong
6 Suibdager aff
Norge afflede

Asmund
afflede

Henrick Vffe Hunding.

8 Hading
afflede met
Regnild

9 Frode.

DAN oc Angul / Humbles sønner / vaare de første Herrer oc Høffdinger / som regerede i Danmarckis Rige / aff huilcke wi Danske haffue vor første ophaff / naffn oc begyndelse. Endog at Dudo den Aquitaniske Historiescriffuere / mener at wi skulle haffue vor oprindelse oc naffn aff Grekerne / som kaldes Danai / huilcken mening er aldelis vrang oc falsk. Thi disse tuende Brødre / bleffue for deris merckelige Mandom oc styrcke / endrecteligen keisde oc kaarede aff den menige Lands indbyggere / at regere offuer Danmarck. Men efftersom mand vdi disse dage / viste icke aff Konge naffn at sige / da leffuede de deris tid vden all Kongelige titel oc herlighed. De Danskis oprindelse oc ophaff.

ANgul regerede vdi Engelland / oc loed Landet kalde aff sig / met det naffn / som det til hans euige ihukommelse / indtil paa denne dag beholder. Thi hans efftterkommere / som toge Landet ind effter hannem / bleffue alle ved samme naffn / oc foruende siden dette ny i stedet / for det gamle naffn Britanien. Effter den seduanlige skick / huilcken de gamle hulde fast almindelige i fordom tid. Her om vidner den naffnkundige Beda / som aff synderlige flid oc omhu / for den Christne Religion / haffuer icke alleniste screffuit mange herlige bøger / i den hellige Scrifft / oc Troens Artickle anrørendis / men ocsaa sin egen Fæderne lands Historier. Engelland haffuer sit naffn aff Angul / Kong Dans broder. Beda.

DAN første Kong i Danmarck.

DAN settis den første Kong i Danmarck / aff alle vore gamle Historiescriffuere. Aff hannem haffuer det Danske Konge blod sin første herkom oc oprindelse. Hans Dronning hede Gretha / en mectige naffnkundige Førstinde offuer all Tydskland. Met hende afflede hand tuende Sønner / Humble oc Lotther. Dan. Gretha Kong Dans dronning.

Humble anden Kong i Danmarck.

EFter Dans død oc affgang / bleff Humble vduald til Kong i sin Faders sted / ligeruiss som i de dage vor vedtagne skick oc seduane. Thi naar mand skulde kaare nogen til Kong / da ginge de beste sammen vdi raad / som skulde det samtycke / oc stode paa høie store stene: giffuendis der met tilkiende / at huad som aff dem da bleff beslutet / skulde staa for fulde / oc holdis fast oc wryggeligen for alle Efftterkommere. Humble. Seduane at kaare Kong vdi Danmarck.

Humble bleff icke lang tid ved Kongelige regiment. Lycken gick hannem saa hart imod / at hand som tilforne vaar en Kong / bleff siden en Fange. Hans egen Broder Lotther fangede hannem i Krig / oc tuingede hannem til

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

nem til at opgiffue sig Regimentet / paa det hand kunde løse sit liff. Bleff der met it Exempel faar all Verden/ oc beuiste det met sandhed sigis/at saa meget som herligheden er større vdi Herre sal oc Palatz/oc mindre vdi fattig Mands bolige/ saa meget er trygheden diss mindre hoss Herrer/oc større hoss den Fattige. Humble bar denne wret taalmodeligen / oc vaar vel til freds/ at hand haffde mist den store Verdslige ære oc dignitet. Befindede oc formerckte vden tuil / huad møde oc omhu Kongelige embede met sig fører/ naar det fliteligen skal driffuis oc forsuaris.

Store Herrers wtryghed.

Lotther.

Lotther III.

DER Lotther fick Riget vnder sin haand / vaar hand Kong/lige som hand førre vaar Tienere/ en haard tirannisk oc blodgerig Mand. Hand lagde sig til stor ære/ at hand kunde offueruelde sine Vndersaatte / tage liff oc gods/ stiør oc fæ fra huem hannem lystet/ oc skilie sit Fæderne land ved mange fine oc fromme nyttelige indbyggere. Hand giorde sig selff en falsk tancke/ oc mente/ at alle de som vaare aff ypperlige slect oc formue/ stode hannem effter Regimentet. Men saadant hans tyranni oc grumhed bleff icke lang tid wstraffet. De som vaare orsage at hylde hannem til Riget/de samme skilde hannem ocsaa ved liffuet.

Kong Lotthers tiranni.

Skiold.

Skiold IIII.

SKiold vaar Lotthers søn i kiøn oc blod/ men ingenledis i ondskab oc tiranni. Thi vdi sine Vngdoms aar/ der hand fick Riget at raade / efterfulde hand sin Farfaders/ hin fromme Kong Dans dyd oc duelighed/ oc beflittede sig/ at ingen aff hans Faders last oc lyde skulde findis eller sigis met hannem. Der hand vaar endnu meget vnger/gaff han visse tegen oc mercke fra sig/ huor aff vaar letteligen at gette oc spaa / huad der vilde vorde for en merckelige Mand aff hannem i fremtiden.

Koning Skiolds fromhed.

Det hende sig en gong/ at hannem vaar forloffuet aff sin Fader/ at drage i Jagt met sine Tienere oc andre gode Mend som optuctede oc flitteligen vactede paa hannem. Der møtte hannem en veldig sterck Biørn/ imod huilcken hand gaff sig hart ind / oc effterdi hand vaar verieløss/ tog hand sit Belte/ bant Biørnen der met / indtil saa lenge at de andre komme oc drebte den. Hand offueruant oc mange Kemper/ som i de dage vaare for deris styrcke meget anseet oc affholdne/ blant huilcke neffnis to aff de besynderligste/ Attulus oc Scatus. Der hand vaar Femten aar gammel/ syntis hand for sin styrcke oc storhed / en saa herligen fulduoxen deilig Mand / at de andre Danske Konger/ ere met almindelige naffn kallede effter hannem Skioldunger. Hand drog alle løssactige oc ørckeløsse fra druckenskaff oc wtuct/ til dyd oc duelighed / met atskillige øffuelse oc idret / som hand dem paalag-

Kong Skiolds styrcke.

Danske Konger kaldis Skioldunger/ Det er/ saadanne Herrer/ som Kong Skiold vaar.

paalagde. Hand giorde mange saadane Mandoms dristige gierninger/ met gruelig stor fare / at det vaar vnder / at det vnge Mennisker torde for Aar oc Alders skyld see der paa. It besynderligt hans Mandoms stycke/ fortellis saaledis : Der vaar vdi Tydskland en offuermaade deilig Jomfru/ved naffn Aluilde/huilcken hand haffde gierne hafft til sin Dronning. Men der hand kunde ingelunde bekomme hende / met mindre vilkaar / end at hand skulde slaes met en anden meetig Kempe oc Tydsk Første/ ved naffn Skate/ som ocsaa beilede til samme Jomffru / da haffuer hand vdeskeet hannem til kamp met sig. Der de ginge begge tilsammen / stod den Danske hær paa den ene/ oc den Tydske hær paa den anden side / oc saae til/ huo den seyer oc Jomffru skulde vinde. Vor Danske Kempe Skiold fick offuerhaand/ oc der hand haffde slaget den anden ihiel/ giorde hand sig all Tydsk nation skatskyldig.

Skate en Tydsk Kempe.

Kong Skiold vaar icke aleniste en duelig Mand for haanden vdi Krig oc Orlog imod sine Fiender / men ocsaa en forstandiger oc milder Herre mod sine Vndersaatte. Hand affskaffede allehaande Vgudelige oc vbillige Louer/oc gaff andre taallige oc retfærdige vdisteden. Hans største lyst oc idret vaar at fordre oc forfremme sit Fædernelands beste. Hand lagde igien til Riget / ved Herreskiold / hues som vaar fra taget / for hans Faders forsømmelse skyld. Hand gaff alle Trælle effter Louē frihed. Men en sin Tienere/ som hand haffde giort fri/ bleff befunden/ at staa hannem hemeligen effter sit Liff / oc at føre affuend Skiold imod Kongen. Den straffede hand haardeligen som ved burde/ paa det at andre hans lige/ skulde skue oc speyle sig vdi hans Exempel. Kong Skiold vaar ocsaa en meget rund oc gaffuemild Første. Hand betalede de Fattige deris gield. Husualede de trøstesløse siuge met vnderholding/oc lægedom. Oc lod i alle maade paakiende, at hand bar større omhu for sit Fæderneland/ end for sig selff. Sine gode Mend gaff hand baade deris Aarlige besolding / oc der til megen skøn roff oc byte vdi feide tid. Thi hand haffde til almindelige Sprock: Krigsfolcket hører Bytependingen til / men Høffuitzmanden æren / som ved Krigs brug er indlagd. Den deilige Jomffru Aluilde / som hand vant i den Kamp/som tilforne er omtalet/ tog hand til Ecte/ oc afflede met hende en Søn ved naffn Gram/ som traadde i Kongelige sæde oc fromheds fodspor/effter Faderens død oc affgang.

Koning Skiolds Louer.

Aluilde Koning Skiolds Dronning.

Gram V.

Gram.

GRam vaar en meetig Konge / baade snildraadig vdi forstand oc vaabendierff vdi styrcke. Saa at de gamle Danske Poeter/ vdi deris Viser / naar de vilde tale om nogen som vaar aff Kongelig byrd oc blod/ da neffnde de den met Grams naffn. Hand øffuede sine vngdoms aar vdi Fecte konst oc anden saadan idret / som kunde formere oc øge hans styrcke. Hand tog sin Tuctemesters Roarij Daater til Ecte/ som vaar hans ieffnlige i Alder oc felligs optuctelse/ paa det hand vilde sin-

Danske Konger kaldis met Grams naffn.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

de findis tacknemmelig/ for god Lærdom oc gammel vnderuisning. Men hand gaff hende dog siden en sin gode Ven Bessus/ for sin tro tieniste/ som hand hannem vdi mange stycker beuiste. Thi ved hans bistand oc methielp/ lagde hand noget nær saa stor pris ind / som hand giorde ved sin egen mact oc Mandom.

Kong Gram drager ind i Suerig.

Det hende sig en gang/ at der kom tidende til Kong Gram/ at Jomfru Graa/ Kong Sigtrugs Daater aff Suerige / vaar troloffuet en vanskabt Kempe. Dette fortrød hannem/ oc giorde hannem i hiertet meen oc mod/ at det Velbyrdige ædle Kongelige blod/ skulde faa ilde forsees. Thi forklædde hand sig vdi lodne Gedsskind oc andre vilde Diurs huder / tog en Kempe staff i sin haand/ oc drog skyndeligen ind i Gylland. Der møtte Graa Kongens Daater hannem/ som vilde da ride til Skoffuen / at forlyste sig vdi det kolde Vand / met nogle faa sine Jomffruer. Der hun saa hannem/ mente hun at det haffde verit hendis Festemand. Hun (som alle Quinde natur almindeligen er) forfærdedis aff saadan vsęduanlig Klædedragt / oc sagde paa sit Maal ved sig selff. Enten seer ieg hissed gaa mit at veyen den grumme Kempe/ som ingen maa lide i Kongens gaard/ eller min siun oc sind glipper mig aldelis. Thi det hender sig offte/ at en frimodig Mand skiuler sig vnder saadanne vilde Diurs skind oc gruelig skickelse. Bessus som fulde Gram/ talede oc sagde: Ædle Jomffru/ siger oss eders naffn/ oc aff huad affkom i ere. Hun suarede: mit naffn er Graa/ min Fader er den metige Kong Sigtrug: J ville nu oc sige oss eders naffn/ oc hueden i komme. Hand suarede: Jeg er Bessus den veldige videberymte Kempe/ huer Mands redsel oc bane / som haffuer nedlagt mangen finer Helt met denne min høyre Haand. Graa sagde: Huo er Høffuitzmand oc Hoffuet for denne eders Hær? Bessus suarede: vor Feldtøffuerste er Gram/ som aldrig redis for Suerd eller Pil/ for Jld eller Vand/ eller nogen Herre mact oc vrede. Graa sagde: Ville i følge mit raad / da vender tilbage met en snarhed. Thi der som min Fader Sigtrug kom̃er offuer eder met sit Folck/ da lader hand fange oc ophenge eder huer oc en/ at ingen vndgaar hans heffn oc grumhed. Bessus suarede: Edle Jomffru / huor faare tale i saadanne ord / oc true oss saa haardeligen. Wi frycte aldelis intet for Suensk mact / J sandhed skulle i forfare / at Sigtrug faar aldrig anden død aff denne Verden/ end at Kong Gram slar halssen i tu paa hannem. Graa sagde: Jeg vil drage hiem til min Faders gaard / thi ieg fordrister mig icke/ at see paa denne Krigshær / som min Broder fører paa veyen imod eder. Jeg ynskede gierne/ at i bleffue her slagne/ mand oc alt/ paa eders hiemfærd. Bessus sagde: Kiere Jomffru/ drage i ickon hiem met fred / oc ynsker oss ingen wlycke. Lader eders vrede oc hastighed falde. Det er Quindfolcks art oc natur/ at de vdi begyndelsen ere vedermodige oc gienstridige/ men bliffue dog paa det sidste sactmodige oc formildede.

Kong Grams tieneris Bessi oc Jomffru Graaes samtale.

Kong Grams samtale met Jomffru Graa.

Der denne Samtale vaar end/ kunde Gram icke lenger holde sig stille/ hand foruende sin røst/ oc begynte at giffue ord/ lige som hand vaar klædt / oc sagde til Graa: Mistrøster icke Jomffru / at ieg en grummer Kempe/ træder saa nær ind til eder. Grip haffuer vdsent mig/ men aldrig

begerre

begerer ieg met vold at tage nogen Jomffru til Ecte / imod hendis vilie oc lige samtycke. Graa suarede: Ment du at nogen saa daarlig oc vanuittig Jomffru er til / som kunde faa kierlighed til en vanstabt Kempe / oc begiffue sig met den som er aff Trolde slect. Hues Fingre ere huasse som torne / hues Liff oc Lemmer ere lodne / skarpe oc wskickelige i onde maade. En deilig oc faur Jomffru at leffue met saadant Creatur / er imod Høffuiskhed oc Naturen. Gram suarede: Hører mig edle Jomffru / ieg haffuer offueruundet mange veldige Konger / oc berøffuet dennem meget Guld / oc herlige Clenodie. Der met vil ieg begaffue eder / at i skulle mig giffue eders Tro / oc samtycke mig til den / met huilcken i lyste at leffue oc dø. J det samme hand saaledis talede / strøg hand den wskickelige Rægrime fra ansictet / oc gaff sig obenbarlige tilkiende. Her aff bleff det hierte gladt / som tilforne vaar angergiffuet oc vaandefult. Der Gram fornam / at hendis sind oc vilie falt til hannem / skenckte hand hende fremdelis atskillige kaastelige Festensgaffue / effter den tids vedtagne vijs oc gamle seduane.

Kong Gram slar tuende grumme Røffuere ihiel.

Der dette vaar skeet / oc de droge nu videre frem / bleff Gram giffuen kundskaff oc atuarsel / at to Røffuere haffde belagt veyen for dem. Disse løbe hasteligen imod hannem / oc der de saae hannem / forfærdis de / oc i samme rædsel slog hand dennem ihiel. Men paa det / at dette hans Fiendeland / skulde icke nyde saadan wforskylt velgierning / da opreiste hand disse tu døde Legeme met høye stytter / oc vdstracte Hender oc Føder paa dem / at ligeruis som den Meninge veyfarendis mand / bar fryct oc fare for dem leffuendis / saa skulde de oc forfærdis for dem effter deris død oc affgang. Der met lod Gram paakiende / at hand slog dem mere ihiel for sin egen skyld end de Suenskis. Thi huad kierlighed hand haffde til dem / kand lætteligen forstaaes aff det som her efterfølger. Der hand hørde Kong Sigtrug kunde icke offueruindis / vden met Guld / da lod hand giøre en Kølffue met it Guldhoffuit / oc slo hannē der met ihiel / och saa forfremmede sin vilie.

Kong Gram slar Kong Sigtrug i Suerig.

Her om lagde Bessus en Vise / noget nær i denne samme mening / som Historiē er nu fortaldt. Der Gram haffde drebt Kong Sigtrug / gick hand til raads met sig selff / huorlunde hand kunde stercke sig vdi Riget / som hand haffde vundet sig til met Herreskiold. Thi gaff hand sig i kamp met Suarine / en Høffuitzmand vdi Vester Gylland / som stod effter Riget. Denne nedlagde hand met siu andre hans Ecte / oc ni Weete brødre / som vilde heffne deris Broders død.

Der Kong Skiold hørde saadanne Mandoms gierninger / som hans Søn bedreff / oc hand vaar nu selff vel alderne / oc gick saa gaat som paa Graffuens bredde / ansaa hand raadeligt at tage hannem i Regimentet til sig.

Ring en oprørsk Adelsmand i Sieland / bliffuer slagen ihiel.

Aff denne orsage begynte en velbyrdig Sielands Mand / ved naffn Ring / at sette sig op imod Kongen / giorde sig den Menige mand oc Almue anhengig / oc gaff faare at det kunde ingelunde skicke sig / eller vere paa Rigens gaffn oc beste / at tuende skulde paa en tid staa der faare. Efterdi der vaar paa begge sider ickon wforstand oc vankundighed paa færde. Hos

Sønner for sine Vngdoms aar/ oc hos den vdleffuede gamle Fader for sin Alderdoms vansnilde. Vdi dette oprør bleff Ring ihielslagen. It Exempel/ at ingen skal dømme nogen andē wbequem til Dyd oc Mandoms gierning/ for sin Vngdoms aar oc Alder.

Mange flere oc drabelige mandoms Hoffuerck bedreff Kong Gram/ iblant huilcke er icke det ringiste / som begaff sig vdi Findland. Hand førde Krig imod Sumble den Findske Konge/ men lycken vende det saa / at Gram som kom en Fiende til Land/ drog deden Kongens Suoger oc vdkaariste ven. Thi der hand fick Signe Kong Sumbles Daater at see / optendis hand i kierlighed til hende/ loffuede sig at forskyde Graa/ oc tage hende igien til sin Ecte oc rette Husffrue. Strax vdi samme dage bleff hand forhindret oc henkaldet til den Norske Krig imod Kong Suibdager / som krenckede oc voldtog baade hans Syster oc Daatter. Dissimellem ginge visse rycte oc tidinde/ at Sumble haffde troloffuet Kong Hendrick aff Saxen/ Kong Grams Festemø. Thi drog Kong Gram hemeligen fra sit Folck hen ind i Findland/ oc kom did vdi Brøllups dagene. Hand førde sig i Reffne oc Paltuge Klæder / gick ind i Salen / oc sætte sig næderst til Bords. Hand atspurdis huad føring hand haffde met at føre. Hand sagde sig at være forfaren vdi Lægekaanst. Paa det sidste/ der Giesterne vaare nu druckne/ oc mit i største glæde/ da kaste Gram it øye til Bruden/ oc tenckte paa hendis lætfærdighed/ oc paa sin egen Kongelige Maiestats ære. Hand begynte aff Harm oc vrede at quede en Vise vdi saadan mening: Stor bedrøffuelse oc sorg maa det mig vere/ at ieg saa veldig oc mectig en Kong/ skal lide saadant fortrædeligt hoffmod / som mig her nu vederfaris. Jeg haffuer tilforne paa en tid/ dræbt sytten Brødre/ otte Ecte oc ni Wecte/ met mit gode Suerd/ den tid ieg slog Suarine ihiel / som stod imod min vilie/ effter Kongelig titel oc naffn vdi Suerige. Jeg haffuer oc aldrig verit forsagt / enten for Suerd eller nogen slags Verie vdi Krig oc Orlog. Oc ieg skal nu vere saa haanlige foractet aff denne Signe Kong Sumblis Daatter/ som haffuer huercken holdet mig tro eller loffue i min frauerelse. Huad er dog dette en wtilbørlig wstadighed oc lætfærdig Quindesuig / som disse Herrer oc Førster bedrager oc vanærer / oc anden steds giør mangen Mand bange oc tuilraadig. J det som Visen vaar vdsiungen / spranck Gram op aff sit sæde/ oc dræbte Kong Hendrick offuer bordet/ som alle hans Venner sade omkring hannem. Hand slo oc mange andre aff Brøllups giesterne ihiel/ tog sin Festemø aff deris hender / oc drog met hende offuer Vandet hiem til Danmarck. Saaledis vende hand deris glæde til vrede/ deris fryd til wfred/ deris Brøllup til Begraffuelse/ oc lærde Findsk mand/ at hand en anden tid skulde icke forhindre ærligt oc louligt Ecteskaff. Siden forfulde Gram sin Krig imod Kong Suibdager/ for den orsage som førre er rørt. Vdi denne Norske feide fick hand sit bane saar oc døde. Thi Norbagen fick vndsætning formedelst it merckeligt antal Krigsfolck til Skibs fra Saxenland/ aff Kong Hendricks sleet oc Venner/ som giorde Kong Suibdager den Vennehielp/ icke aff ret synderlig kierlighed/ men fordi dem gaffs i saa maade lempe oc orsage/ at heffne deris Frendis død.

Kong Gram troloffuer Kong Sumbles Daater aff Findland.

Kong Henrick aff Saxen tager Kong Grāms Festemø.

Koning Gram drager ind i Findland oc dræber Kong Henrick paa sin Bryllups dag.

Kong Gram bleff slagē i Norge.

Suibda-

Suibdager VI.

Suibdager.

DEr Kong Suibdager fick Danmarckis rige vnder sig / befryctedis at hand skulde affliffue Kong Grams to Sønner/ som hand haffde afflede met Graa oc Signe. Der faare tog Brache deris Tuctemester dennem / oc flyde paa it Skib ind i Suerig/ oc antuordede dem to Kemper Vagenhoffte oc Hafflie/ til troer hende/ at opføde/ optucte oc foruare dennem met all flid oc god opsyn.

Kong Grams Sønner forsendis til Suerig.

Effterdi ieg fororsagis her effter / at tale ydermere om disse Kemper / da paa det / ieg icke skal synis at scriffue de ting/ som ere imod menige mands dom/ oc kand ske hoss mange aldelis wtrolige: Skal være alle vitterligt/ at der haffue værit try slaus merckelige Folck/ som for deris vijsdom oc vnderlige gierninger / vaare meget affholdne i fordom tid.

Try slaus vnderlig Folck / som haffue værit i fordom tid vdi stor affhold.

De første vaare gruelige vanskabte store Mend / som offuerginge andre Folck vdi Legemens storhed. Disse kalledis Kemper.

I. Kemper.

De andre vaare de/ som omginge met Spaadom oc Troldomskonst. Disse vaare icke saa høye oc mandelige paa deris Persons vegne som Kemperne/ men vaare alligeuel vdi større act oc anseelse. Saa at de effter languarende kiff oc wenighed / haffue paa det siste met Suerdslag vndertuingd sig Kemperne/ oc veldet sig icke aleniste ind vdi Regimentet/ men oc saa bekommet saa stor myndighed oc autoritet hoss mange/ at de mente/ der fandes stor Hellighed hoss dennem. Disse tuende slags Folck kunde forandre baade deris eget oc andre Menniskers ansicte/ oc bedriffue atskillige Kogleri oc megen behendige bedrageri.

II. Spaamend oc Troldkarle.

Det tredie slag vaare de/ som affledis aff disse forneffnde begge parter. Endog de vaare huercken i storhed eller kloghed at ligne ved disse deris Forfædre/ saa forførde de alligeuel mange enfoldige Mennisker / som mente at de haffde stor Helligdom met at fare. Det som icke er at forundre i den taabelige oc wbesindige almue/ at de affulde til vrang Guds dyrckelse/ Effterdi wi læse/ at hine forstandige oc skarpsindige Romere/ haffue end oc saa aff lige saadan letfærdighed ladet sig forblinde oc forføre til wmælende oc dødelige Creatur/ som Guder at ære oc dyrcke.

III. Kempers oc Trolquinders affkom.

Dette vilde ieg saaledis korteligen giffue tilkiende / at huo som læse de seldsyne euentyr oc vnderlige gierninger/ som ieg her effter nødis til at scriffue om/ skulle icke holde det altsammen for Fabel oc wtrolige fantasi. Nu vil ieg komme der hen igien/ som ieg tilforne begynte min tale.

Guthorm VII

Guthorm.

DEr Gram vaar slagen / som førre er rørt / oc Suibdager fick vnder sig Danmarckis oc Suerigis Riger/ da tog hand sin Hustruis broder Guthorm / effter hendis idelige forbøn oc begiering til naade / oc lod hannem komme

Kong Guthorm tog Danmarck aff Kong Suibdager.

hiem

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

hiem aff sin vdlendighed til sit Fæderneland. Offuer huilcket hand satte hannem en Regentere/ for en visse Tribut oc Aarlige skat. Nogle mene/ at Suibdager greb flucț/ oc torde icke selff fortøffue hoss de Danske/ som vaare hannem vrede oc affgunstige/ for deris Kong som hand wretfærdeligen ihielslog.

Hading VIII.

Kong Hadings idret.

HAding den anden Kong Grams søn/ actede saare ringe om Suibdagers venskab oc velgierninger/ oc tenckte fast mere/ huorlunde hand kunde met list oc lempe/ heffne sin kiere Faders wskyldige død. Lycken vaar hannem blid/ oc gaff hannem mectige fremgang aff hans første Barnesko. Hand loed all vellyst oc løssactighed fare: vende hierte/ hu oc sind til Krig oc Orlog at efftersølge sit gantske liffs tid/ som hans Fader giorde for hannem. Hans Tuctemester Vagnhoffte haffde en Daater ved naffn Hartgrepe. Hun lagde sig effter dag oc nat at foruende hans forset/ oc forføre hannem met sin kierlighed oc Gifftermaal/ som hun begerede for den tienstactighed/ hun hannem beuiste i Vugen aff

Hartgrepe legger sig effter Kong Hading.

første Barndom. Hun brugte til hannem icke aleniste simpel tale oc ensoldige ord/ men ocsaa vdkorne Viser/ vdi huilcke hun fremsette sin vilie saaledis: Vnderlige oc seldsyne maa du Hading være til sinds/ at du leffuer saa wgiffter for dig selff/ oc lader ingen Quindes faurhed eller elskou tuinge oc betage dig. Alt det som du tracter oc staar effter/ er ekon idel Krig oc Orlog/ Kamp oc Mandemord. Der er huercken lyst eller leg/ huercken lise eller leide/ i dit gantske leffnet. Thi formaner ieg dig/ at du lader saadant her effter fare/ oc giffuer mig dit sind oc hierte/ for alt det gode oc megen tieniste ieg aff Barndoms aar indtil denne dag/ dig haffuer beuist/ oc her effter nogen tid beuise kand. Klag icke der paa/ at ieg er dig offueruoxen/ oc aff kempe slect/ det haffuer ingen nød. Thi ieg kand skabe mig liden oc stor/ høy oc lau/ lige som mig lyster oc behoff giøris.

Hartgrepe følger Hading vdi Mands klæder.

Der hun met mange søde ord/ oc smigrende veltalenhed/ haffde fanget Hading/ gaff hand hende sin tro/ oc soff met hende. Hun fick oc saa stor kierlighed til hannem/ at der hand vilde besøge oc besee/ huorlunde det stod til vdi sit Fæderne rige/ da tog hun Mands klæder paa/ oc met stor lyst gaff hannem sig selff en tryg Staalbroder i fred oc fare/ oc huadsomhelst andet dem paakom.

Hartgrepe kommer en død Mand til at tale ved Troldoms konst.

Paa veyen gestede de vdi it Huss/ som Verdten vaar nylige affdød/ oc laa Lig paa Gulffuet. Hun adtraade at vide/ huad lycke dem faarestod. Thi screff hun met sin Troldomskonst/ nogle Bogstaffue paa it Træ/ oc bad Hading legge det vnder denne Dødinges tunge. Strax begynte det døde Legem at giffue gruelige røst oc tale fra sig/ vdi denne mening: Huo er den/ som met plage giører mig wro/ oc tuinger min Aand at komme tilbage fra sit bolige. Det skal icke bliffue wheffnd. Thi ieg maa dog sige imod min vilie/ det som nogle aff eder skal icke vel behage. Naar i drage her fra igiennem Skoffuen/ skulle de onde Aander møde eder. Da skal hun græde det/ som mig nu plagede. Hun skal riffuis oc slidis i smaa

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

stycker aff Helffuedis gester oc indbyggere. Men dig Hading skal intet vorde at skade/paa Liff eller lemmer/eller noget som du haffuer met at fare.

Den anden dag reisde de frem/ oc komme vdi en Skoff/ til it Huss/ betact met Rijss oc Løff. Som de der sade/saae de en stor haand/ som alleuegne droges omkring Husset genem Taget. Hading bleff forfærdet / oc bad Hartgrepe hielpe om mueligt vaar. Hun vdstracte snarligen alle sine Lemmer i Kempe skickelse/ oc greb om haanden / indtil Hading affhug den / aff huilcken vdfløds mere raadne oc stinckende omflod / end ret naturligt Blod. Men hun bleff haardeligen straffet for denne gierning/aff sine andre metbrødre oc egen affkom. Hende hiulp huercken sin onde natur eller store styrcke / at hun io maatte siden riffues oc slides aff Fienden i smaa stycke.

Hartgrepe en troldquinde lønis aff sin egē konst.

Der Hading haffde mist sin Fostermoder/kom til hannem en gammel vdleffuede Mand / som haffde ekon it Øye. Hand ynckedes offuer hannem at hand skulde gaa saa elendige allene / oc foruiste hannem til en naffnkundige Sørøffuere/som hede Liser/oc giorde it wryggeligt forbaand imellem dem begge/effter sæt oc seduane / som da hoss alle vaar vdi brug. Thi naar de gamle giorde nogen indbyrdis besynderlige pact/ da toge de aff deris eget Blod/oc stenckte i begge deris fodspor. Der met betegnede/at huer skulde være rede/ at vdgyde sit blod for anden/førend hand vilde afftrede den Contract sō opret vaar. Effter denne skick/besuore Liser oc Hading sig ind til huer andre/ oc begynte strax en ny Krig/imod Locker/Førsten aff Curland. Hand fick offuerhaand/ oc fordreff dem aff sit Land. Der Hading vaar slagen paa fluct/ kom atter den gamle Mand til hannem/ oc førde hannem paa en Hest h'iem met sig/oc formedelst en krafftige drick/hiulp hannem igē til sin sundhed oc førlighed. Hand spaadde Hading/ huorledis det skulde gaa hannem i fremtiden/oc sagde: Dine Fiender skulle endnu forfølge dig/ binde oc fange dig/i den mening at de siden ville henkaste dig for vilde Diur at opædes. Men see dig vel faare/ at du kand slide bandene aff dig. Naar de haffue vel æt oc soffue nu som skulle beuocte dig / da vil icg giøre dig bistand/ oc kaste Søffnesnarer paa dem/at de skulle icke opuogne. Staa dissimellem op/oc gack frimodige imod dē gromme Løffue/ som dig vil slide oc forderffue. Sting den igennem hiertet met dit Suerd/drick aff hans blod/oc æd aff hans kiød/ saa skalt du faa større styrcke oc krafft end du nogen tid haffde tilforne.

Hading oc Liser giøre forbund.

Gamel seduane at giøre forbund.

Locker Førsten aff Curland.

En gammel Mand hielper oc spaar Hading.

Denne spaaddom vaar icke vel vdsagd / førend Hading bleff førd aff hannem paa samme Hest/der heden som hand førre vaar. Dissimellem som Hading sad saare forferdet paa Hesten/ saae hand vd igennem it hul paa hans Kaabe/ oc fornam at Hesten gick offuer det vilde Haff met dennem. Men den gamle Ledsagere formente hannem at see sig omkring. Thi drog hand skyndeligen sit Hoffuit igien vnder Kaaben/oc fonundrede sig offueruettis meget paa saadane wseduanlige oc offuernaturlige reise. Siden bleff Hading fangen paa ny aff Locker / oc fristede alt dette hannem vaar spaad tilforne.

Hadings vnderlige ferd.

Dernest effter at hand kom løss igen aff sit Curlands fengsel/drog hand der fra/gennē atskillige Lande/indtil hand vende paa det sidste hoss Kongen

aff Thra-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Duna en Stad vdi Thracia beligges aff Kong Hading.

aff Thracia. Mod hannem begynte hand met sin anhang at orloges/ oc bestollede hannem vdi den faste By Duna. Denne Stad vaar woffueruindelige. Thi tencte Hading huorlunde hand kunde ved subtilige Raad oc anslag naa/ det som hannem ved styrcke oc velde wmueligt vaar. Hand loed gribe Sualer oc andre Fule / som pleiede at bygge i stadsens Husse/ oc bant tørre suompe optende met ild vnder deris vinger. Der de fløge bort igen/ førde de ilden paa deris egen Reder/ som spreddes siden videre/ oc fremdelis optende Hussene mangesteds til lige. J det samme som Borgerne haffde met denne Ildebrand at skaffe/ falt hand i byen/ greb Kong Handuan/ oc fick dernest wsigelige meget guld for hans fengsel.

Hading slog Kong Suibdager ihiel.

Siden der Hading haffde indlagd alleuegne i de Østre Lande merckelige prijß/ drog hand deden til Suerig/ oc slog paa veyen Kong Suibdager vnder Gudland met sin store Skibs flode. Heffnede der met sin Faders oc Broders Død / oc bekom saa it loffligt Naffn baade inden oc vden lands.

Othin en Affgud.

Vdi disse dage oc Aar gick der it stort ord offuer den ganske Europa/ aff en bedragere ved Naffn Othin/ for den falske helligheds mening/ som mange haffde om hannem. Hand vaar gierne i Opsal / huad heller det vaar for Folckens taabelighed/ eller Landsens lystige leilighed/ kand ieg icke sige for vist. Alle Konger oc Førster vdi disse Nordere lande/ loede hannem til ære/ støbe sit efterlignelse aff Guld / oc hengde mange skøne ringe paa Armene/ oc forsende det siden/ som it stort Helligdom til Constantinopel. Dette behagede hannem saare vel / oc hand faffnede deris Legation met wsigelige Ære oc Reuerentz. Frigge hans Hustru fick lyst til saadane kaastelige Guldsmycke/ oc vnderkøbte nogle Smede / som skulde hemmeligen tage hende noget aff dette Guldbillede. Dennem loed Othin ophenge/ oc foruarede sit efterlignelse siden vdi it fast formurede Kammer. Oc giorde det saa met troldoms Kaanst/ at det gaff liud oc røst fra sig/ naar nogen rørde der ved. Men Frigge haffde alligeuel helder seet / at hun haffde været smycket/ end sin Hosbond der met dyrcket. Thi bolede hun met en sin egen Tienere/ huilcken tredskeligen forskaffede hende dette Guld/ som hun siden foruende fra den obenbare affgudiske brug/ til egen hofferdigheds rask oc bram. En arger wdyd / som helder vilde miste sin ære / end Guld oc hofferdige smycke ombære. Ja huad skal ieg mere sige her om? saadane Gud vaar icke bedre Gudinde verd. Saa stor offuerhaand haffde da den Blindhed tagen/ vdi huilcken vore fordoms Forfædre fore vild. Der Othin saadant fornam/ gremmede hand sig mere for sit Billede / end for sit Ecteskabs vanære. Thi rømte hand strax aff Landet/ oc tenckte at stryge saadane skam oc skendsel aff sig met tidens languarenhed.

Frigge den Affguds Othins Hustru en wdydige vanart.

Metothin en Affgud.

Effter Othin/ kom en anden Troldkarl Metothin/ som gaff sig vd for en Himmelske hellig Mand/ oc forførde wtalige enfoldige Folck / som dyrckede hannem met megen prang oc optencte Ceremonier. Hand gaff faare/ at ingen kunde stille Gudernis vrede / met almindelige Offer / men

huer

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

huer Gud skulde haffue sine besynderlige for sig selff. Nogen tid der effter kom Othin tilbage/ thi rømte Methothin aff Landet/ oc vende vdi Fyn/ oc bleff der ihielslagen. Alle de som komme noget nær til hans Graff/ bleffue hastige Dødsiuge. Der optendis saa suar en forgifftig Pestilentze effter hannem/ at hand giorde noget nær saa stor skade døder som leffuendis. Thi groffue de hans Legeme op igien / i saadan deris banghed / oc hugge Hoffuedet der fra/ førde siden Kroppen hen vdi en vild Mose / oc sloge en Pæl der igiennem. Her met stilledis denne Pestilentze.

Metothin døer oc optender Pestilentz effter sig.

Othin kom effter sin Hustrues død / til sin gamle act oc dignitet. Hand lagde alle sorte Scholer øde/ oc bød icke aleniste alle at afflegge/ huad hellighedz Titel de haffde taget til sig i hans fraverelse/ men ocsaa at rømme Land oc Rige. Oc fordi de fordristede sig at indtage Himmelen met wret/ forbød hand dennem at besidde Jorden met fred oc rolighed.

Dissimmelem førde Kong Asmund Kong Suibdagers Søn / krig imod Kong Hading/ at heffue sin Faders død. Der miste hand vdi en standende strid sin Søn Henrick / som vaar hannem offuer alle maade inderlige kier. Huilcken hand strax begræd met en sørgelig Klageuise / vdi denne mening som effterfølger.

Kong Asmund i Suerig mister sin Søn Henrick vdi it slag imod Kong Hading.

Nu vil ieg huercken bruge Vaaben eller Verie effter denne dag. Tage sig Harnsk oc Hielm fra mig/ huo som lyst haffuer. Thi ieg arme bedrøffuede Mand venter mig ingen bistand der aff. Effterdi min Søn er slagen/ begerer ieg icke lenger at see Solen oc den liuse dag. Lader oss sætte frimodeligen ind imod vore Fiender/ oc giøre en ende paa denne Krig / at mand kand til euig amindelse/ vide at sige aff vor Mandom oc dristighed.

Der hand dette haffde sagd / greb hand sit gode Suerd vdi begge hender / kaste sin Skiold paa Ryggen / forsmaade all fare / oc slog ihiel for fod/ alt det hand offuerkom. Kong Hading vaar stedt i stor nød / thi raabte hand paa sine bekiendte Guder / oc fick i samme øyeblick vndsetning aff Vagnhoffte. Der Kong Asmund saa hans krogede Kaarde / sagde hand: Huor faare slar du saa dierffueligen ind imod oss? Vedstu icke/ at din død henger paa dette mit Suerd? Du forlader dig paa din Troldom/ men den skal glippe dig/ du arge oc skalckactige Bedragere. Hand haffde icke vel vdtalet/ før end Hading støtte it glaffuen tuert igiennem hannem. Men i det som hand falt til Jorden/ saarede hand Hading vdi sin Fod / oc giorde hannem halt saa lenge hand leffuede. Det vaar den ene en liden trøst vdi sin Døds time/ at hans Fiende miste førligheden: Oc den anden en hukommelse til denne store Seieruinding / at hand nedlagde sin vederpart. Asmund bleff hederligen effter Kongelig skick begraffuen til Opsal. Gunild hans Dronning/ aff hiertelig bedrøffuelse slog sig selff ihiel / vilde heller dø met sin kiere Hussbonde/ end leffue affskild fra hannem. Der faare/ ligeruiss som hun soff hos hannem i sin velmact / saa bleff hun ocsaa henlagd i Graffuen til hannem effter sin dødelige affgang.

Kong Hading slog Kong Asmund ihiel.

Dronning Gunild slog sig selff ihiel aff sorg for Kong Asmund.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Kong Hading vant Suerige til Danmarck.

Hading tog Suerige vnder sig/ skende oc brende alleuegne huor hand drog frem. Thi drog Vffe/ Kong Asmunds Søn ind i Danmarck / at heffne sig paa hannem/ oc betale hannem aff hans eget / met skade for skade. Saa maatte Danske mend komme deris eget Land til hielp / oc lade it fremmet met fred.

Vffe Kong Asmunds Søn vil heffne sin faders død.

Der Hading kom hiem aff den Suenske krig / vaar bort staallen aff hans Kongelige Fadebur alle Clenodie / som hand haffde samlet der til haabe i atskillige Krig. Thi lod hand ophenge Glumer / som dem haffde vdi foruaring. Oc lod vdraabe om nogen vaar/ som kunde giøre hannem anuisning paa dette styld/ da vilde hand ophøye hannem til den ærlige befaning/ som Glumer haffde verit vdi. Her kom da en aff samme Tiuffue frem/ som bar igien en deel/der hand haffde faaet til sin anpart aff det staalne Gods. De andre hans Staalbrødre giorde oc lige saa/forhaabendis sig at skulle komme vdi Kongens trygge Gunst oc statelige Befalning. Men de(som tilbørligt vaar) bleffue alle straffede paa deris Liff / oc finge den løn som de vankundige Daarer haffde fortient/ at de icke kunde dølie oc tie deris egen skam oc skade.

Kong Hadings fadebur berøffuis.

Kong Hadings snilde paafund.

Kong Hading feider paa Suerig i fem Aar tillige.

Siden beredde Hading sig den gantske Vinter/ oc drog om Foraaret met all sin Krigsmact i Suerige / oc feydede met de Suenske i fem samfelde Aar. Hans Krigsfolck lidde stor hunger/saa at de aff stor nød ode vilde Padde hatte/ oc paa det sidste Heste oc Hunde / ia end oc icke sparde sig selff indbyrdis. Der de nu vaare i allerstørste mistrøstighed oc fortuilelse / kom en røst i Leiren om Midnats tide/ oc robte saaledis: J en wlyckelig stund/ droge i Danske ind i Suerige. Daarligt er eders forsæt / oc blind er eders forstand/ at i acte oc tuinge dette veldige Rige / som ingen fremmet Herre mact kand fordærffue. Lycken vil vendis/ i skulle slaes paa fluct / oc siden lætteligen dræbis oc foriagis vd aff Landet.

Stor hunger i Kong Hadings leire.

Spaaddom.

Denne Spaaddom gick de Danske vd for sanden: De slogis paa fluct/ oc miste wtallige meget Folck. Næste nat der effter / bleff ocsaa hørt en røst vdi den Suenske Leyer/ som sagde: Huor faare traadzer oc pucker nu denne Suenske Vffe/ oc veed icke/ at hand met hast skal offuerfaldis / oc straffis? Hand skal slaes i den første Krig her paa kommer / oc ingen skal kunde forbinde hans Saar/ eller frelse hans Liff. Den samme nat slogis de Danske oc Suenske tilsammen / oc da bleff seet ved Stiernelius / to grumme oc gamle/ kuldede oc vanskabte Kemper / som stode huer paa sin side hos deris Hær. Den ene vaar de Danske god/ den anden holt paa de Suenskis haand. Hading tabte Slaget / oc drog til Helsinge land.

Kong Hading flyer oc slar en Hafftrold thiel.

Der hende det sig/ at hand en dag for hede oc brynde skyld / førde sig aff sine Klæder / oc vilde bade vdi Stranden. Der kom hand i færd met en gruelig stor Hafftrold / huilcken hand ved mange saar oc hug fangede/ oc førde siden død hen op i Leyren. Paa veyen møtte hannem en Spaaquinde/ som talede hannem til met disse skarpe oc wmilde ord: Alle Guders vrede offuer dig Hading. Vær oc Vand / Himmel oc Jord / Elementer oc

ter oc

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

ter oc Elementiske affføding vorde dine Fiender/ oc hadskeligen forfølge dig/ huad heller du seyler til Søes eller vandrer til Lands. Hus skiule dig icke. Drager du ind vdi dennem/ da falde sig ned paa dig. Alle Creatur sky dig/ som en skadelig oc fordærffuelig forgifft. Thi din blodgerige haand haffuer her dræbt en Gud i fremmet skabning oc lignelse. Østen oc Vesten/ Sønden oc Norden vere dig alleuegne affgunstigeligen tuert imod/ indtil du giør sand aluerlig Plict oc Bod / oc formilder oc affuender den fortiente straff som dig faare staar.

En Spaaquinde forbander Kong Hading.

Hading vende sig fra denne Spaaquinde / bleff seldsom oc forskrecket/ oc fant strax paa sig selff / at det vilde vederfaris hannem / ligeruis som hun haffde kundgiort. Huorsomheldst hand drog frem / skickede sig alting vanuordige oc ilde. Hans Skibsflode omkom aff forfærdelig storm/ oc selff kom hand skiffbruden til Land. Huor hand bad om Herberge / der fulde Hussene ned paa hannem. Saa hand kunde aldelis ingen rolighed bekomme/ før end hand formedelst sit Offer / kom igien vdi Gudernis hyldist oc venskaff. Thi paa det hand kunde vndgaa deris vrede / da offrede hand den Affgud Frø/ som Suenske kalde Blod/ it besynderligt Offer aff sort Fæ / oc forplictede sine Efterkommere / at holde saadant sedvanligt Offer aarlige ved mact oc lige.

Kong Hading stiller Gudernis vrede.

Vdi samme dage spurde Kong Hading ny tidende fra Norge / at Regnild Kong Haagens Daatter vaar troloffuet / met en wheldig oc vanskabt Kempe aff Nithers affkom. Det fortrød hannem. Thi offuerlagde hand met sig selff/ huorlunde hand kunde forhindre deris Brøllup. Drog der faare ind i Norge/ slog samme Kempe ihiel/ oc befride den Ædle Kongelige Brud fra den vanskabte Kempe. Gaff der met tilkiende/ at hans Kongelige oprigtige hierte stod icke effter aarckeløshed oc gode dage / som hannem gaffuis nocksom aarsage til/ Men mere til dydelig idret oc Mandoms lofflige gierninger/ End ocsaa at heffne sine fremmede Naaboers vold oc wret. Den gode Jomffru fands hannem tacknemmelig/ for saadan stor velgierning/ oc aff sin ringe forstand fliteligen forbant hans Saar / som hand fick mange oc store/ før end hand offueruant denne Kempe. Oc paa det hun diss bedre i fremtiden kunde kiende oc skelne hannem fra andre / da lagde hun en Ring i det Saar som hand haffde i Laaret. Det hende sig der effter/ at hendis Fader lod forsamle til Giestebud vdi it Hus/ alle hendis Beile/ oc gaff hende kaar/ at vduelle sig en aff alle/ huilcken hende selff best befalt. Der hun nu tuilede om Hadings person / søgte hun prøff paa alle/ oc huer serdelis/ indtil hun fant den Ring / som hun tilforne skiulte i hans Saar. Oc siden vdualde hun at leffue oc dø met Hading/ som frelste hende fra det andet wlige oc værstyggelige Ecteskaff. Der de vaare nu begge kommen tilsammen/ oc sade en Afften offuer Nadere / da saa Hading en Quinde stige op aff Jorden / ved Fyrsteden / som haffde nogle grøne Vrter vdi sit Skød / oc atspurde paa huad sted i Verden muligt vaar/ saadanne ferske oc grøne Vrter at vore om Vinteren. Der Kong Hading begerede det at vide/ suøbte hun hannem vdi hans egen Kiortel/ oc drog

Nithers Kempe slect.

Hading frelste Regnild fra en Kempe.

Regnilds snildhed.

Regnild vdueler Kong Hading til sin Husbund.

Kong Hading tagis ned vnder Jorden.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Jordguder. Hannem vnder Jorden met sig. Vden tuil førdis hand aff Jordguderne leffuendis der hen/ som hannem burde døder at komme. Først bleff hand ledsaget igennem en mørck Taage/ paa en alfare Vey/ och saa der trint omkring mange herlige Høffdinger/ klædde vdi statelige Gyldenstycke oc Skarlagen. Siden komme de frem vdi en grøn Eng/ der som de Vrter som hun lod hannem see tilforn/ vaare voxne. Dernæst ginge de offuer en Bro/ vnder huilcken flød it grumt oc hastigt Vand/ fult aff allehaande slags Pile oc Handskud. Der de komme offuer Broen/ saa hand tuende Hær slaes imod huer andre/ oc spurde huad det betydc? Hun suarede. Disse ere de/ som i Verden haffue fult Krig oc Aarlog effter/ oc ere der omkomne/ oc nu lade oss see/ met saadanne Spectackel/ huad deris fremfarne leffnets idret haffuer verit. Paa det allersidste komme de frem for en høy Mur/ oc Quinden kunde ingelunde komme der offuer. Hun rycte Hoffuedet aff en Hane/ som hun haffde hos sig/ oc kaste det offuer Muren. Hanen bleff strax leffuendis igien oc goel/ saa det hørdis obenbarlige alleuegne der nær omkring.

Siden kom Hading op aff Jorden/ til sin Dronning/ oc tog sig faare/ at ville besøge sit Fæderneland. Paa veyen leed hand stor forfølgelse aff Sørøffuere/ som stode hannem effter hans Liff oc Lycke. Men endog de haffde paa begge sider lige god bør/ saa vaar alligeuel Hading bedre beseylet/ oc vndflyde dennem.

Dissimellem lod Kong Vffe aff Suerige/ vdraabe offuer alle Lande/ at der som nogen kunde føre hannem Kong Hading/ enten død eller leffuendis/ da vilde hand giffue hannem sin Daatter/ som vaar en offuermaade faur oc deilig Jomfru/ for sin wmage. En ved naffn Turning forsamlede it stort tal Folck aff de Vildelapper vdi Biarmeland/ oc drog bort at vinde denne Jomffru. Hading vaar icke seen/ men gaff sig skyndeligen til Skibs imod hannem/ oc som hand seylede omkring Norge/ tog hand der en gammel Mand aff Klipperne/ effter hans begiering/ indtil sig i Skibet/ imod sine Staalbrødris vilie oc samtycke. Denne graahærdede Fader gaff hand befalning/ at sla Folcket vdi sin Slactordning/ met god flid oc forsynlighed. De skulde gaa to Mand tycke i det første/ fire Mand i det andet/ otte Mand tycke i det tredie Led. Skytterne oc dem som bruge Staffslynger oc andre Handløse Verie/ sætte hand i sidste Baghold. Der Folcket vaar saaledis ordineret/ gick hand selff bag den gantske hob at staa/ spente sin Bue/ oc lagde ti Pile der paa/ huer effter andẽ/ som hand vdtog aff Kaager/ huilcket hengde hannem om Halssen/ oc saarede der met ti aff sine Fiender. Der Lapperne fornumme/ at huercken Vaaben eller styrcke kunde hielpe imod saadan en veldig Herre/ vende de sig til deris Troldoms kaanst/ oc reiste it hastigt Wuær/ som met wsigelig Storm oc Regn fortog dem Solens klare skin. Den gamle Mand som vaar met Kong Hading/ opuacte it andet Vær vdi en stor Sky/ lige tuert imod dem/ oc fordreff der met denne store Regn/ indtil Hading fick seyeruinding offuer Turning. Hand drog siden fra Hading/ lærde oc spaadde hannem/ saa sigendis: Før icke Krig vden den som merckelig oc drabelig er. Strid heller met dem som bo langt fra dig i fremmede Lande/ end met dine Naboer. Aldrig skalt du bliffue slagen ihiel aff vreder haand/ men selffuillige skalt du gaa til døde.

Vilde Lapperne stride imod Kong Hading.

Vilde Lapperne opuecke Storm oc Wuær imod Kongens Hær.

Nogen

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Nogen tid her effter/ lod Vffe aff Suerige biude Hading til Opsal/ at holde en venlig mode oc samtale met hannem. Der de Danske komme til Suerige/ oc vilde gaa vd aff Husset / som de sade vdi til Giestebud/ vaar der nogle bestillede/ som skulde hugge Hoffuedet aff dennem/ en effter den anden/ som de ginge vd at Døren. Hading formerckte / at saadant vaare anræt paa Forræderi/ oc hans Folck bleff hannem hemeligen afflifføuet. Thi rømde hand hasteligen om den mørcke nat der fra til Danmarck. Oc samlede sit Krigs folck/ drog imod Vffe/ heffnede hans stugefulde falskhed/ slog hannem ihiel/ oc lod saa all had oc affuend dø met hannem. Thi hand forskaffede hannem en hederlig Jordefærd/ oc elskte den Døde som sin Ven/ huilcken hand haffde forfuldt leffuendis som sin Fiende. Oc paa det hand kunde giøre sig den menige Suenske mand mere tilneyet oc anhengig/ lod hand Regimentet bliffue hos Vffis affkomme / oc sætte Hunding hans Broder til Høffuitzmand offuer Suerige.

Vffe Kong i Suerig bruger forræderi imod Kong Hading.

Vffe straffis oc ihielslais.

Hunding settis til Høffuitzmand offuer Suerige aff Kong Hading.

Der Kong Hading haffde nu ydermere ingen Fiende/ gaff hand sig til rolighed/ oc vaar meget gierne paa Landsbygden. Huilcket paa det sidste fortrød hannem/ begynte der faare at tale til sig selff saaledis: Huad er dette for it leffnet/ at ieg saa skal ligge i Skou oc Skiul/ oc icke lade mig bruge til Land oc Vand/ som ieg pleyede tilforn at giøre? Jeg hører intet andet end Vlffue tude/ oc vilde Diur skrige omkring mig i denne Ørcken. Huad stode det mig langt ærligere oc oprictigere / at ieg søgte min fordeel oc baade i det vilde Haff/ end plage mig selff imellem disse ælendige Bierge oc mørcke Skoffue. Dronningen stod hart hos/ oc lydde paa hans tale/ oc fordi hun haffde større lyst at høre paa Nactergalen i de grøne Lunde / end paa Strandfulene vdi Haffuet/ suarede hun hannem oc sagde: Herre/ mig tyckis i dømme icke ret. Mit sin er tuert imod eders. Jeg kunde endnu aldrig vel fordrage Haffuet/ for den store wro som Fulene giøre met deris klang/ at ingen kand faa rolig eller tryg søffn/ for deris bulder skyld. Paa Landet i Skoffuene er større tryghed oc lyst en dag/ end it gantske Aar paa Haffuet.

Kong Hading kæddes ved rolighed oc Fred.

Samme tid vaar vdi Judland en som hede Tosten/ mere naffnkundig for sit skalckhed/ end for sin Dyd oc Velbyrdighed. Hand plagede den fattige Almue saa saare/ at de kallede hannem icke andet end Tosten hin onde. Hand giorde ocsaa andre omliggende Lande/ besynderlige Saxen megen wbodelig stor skade. Oc tuingde Hertug Sigfred aff Saxen/ met vndsigelse oc trusel/ at hand maatte tilsige oc forskicke hannem vndsætning imod de Danske. Kong Hading bleff slagen paa fluet aff hannem/ oc i det hand flyde til Haffuet/ igiennem borede hand Tostens Skib/ oc drog vd at Haffuet met en liden Bod. Tosten randsagede effter hannem iblant de døde/ oc der hand icke fant hannem / forfulde hand hannem met sine Skib. Men hand vaar glad / at hand kom met Liff oc Skib beholden igien til Landet. Der Hading fornam/ at Tosten forfulde hannem paa ny met andre Skib/ atspurde hand sin Staalbroder / om hand kunde suømme/ oc i det samme som hand suarede hannem / kuldseglede hand selffuillige/ oc holt sig hart op vnder Kølen vdi Baaden. Da meente Tosten/ at Hading vaar drucknet/ oc vende der faare tilbage/ at tage Roff oc Byte

Tosten hin onde setter sig imod Kong Hading.

Vnderlig Seylatz.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

aff hans Folck/ som laa paa Valsteden. Strax drog Hading til Land/ offuerfalt Tosten wforuarendis/ oc slog hannem paa flucht. Tosten fick it stort Saar/ saa hand icke torde tøffue nærueren dis vdi Landet/ Men drog til Engelland/ at søge om hielp oc bistand. Paa Haffuet som de seylede/ begyntis en stor kiff oc trætte imellem hans Folck for deris dobel/ de myrde huer andre indbyrdis. Oc Tosten tog siden deris Guld oc Sølff/ oc besoldede sig en Sørøffuere som hed Colle. Met hannem drog hand ind i Danmarck/ oc bød sig i kamp met Hading/ oc bleff der slagen. Thi gamle Høffdinger/ vilde heller selff sætte sig ene vdi Liffs fare/ end at mange wskyldige skulde for deris skyld omkomme.

Tosten bleff slagen i en Kamp aff Kong Hading.

Der denne Krig imod Tosten haffde ende/ syntis Kong Hading en nat som hand laa/ at der kom en til hannem/ vdi hans døde Dronnings skickelse/ oc sagde: Du haffuer afflet it skadeligt Best/ som skal fordærffue Vlffue oc andre wmilde Diur. Vocte dig vel. Der er oc kommen aff dig en skadelig Ful/ som haffuer Suanesang i Munden/ men Vgle galde vdi Brystet. Der Kongen opuaagnede/ lagdis hannem denne Drøm vd/ om hans Søns grumhed imod sine Fiender/ oc hans Daatters forræderi imod hannem selff. Det som oc siden befants i sandhed. Thi Vluilde hans Daatter lockede met sødtalenhed/ oc truede met haarde ord sin Hossbonde Guthorm/ at hand sætte sig op imod hendis Fader. Blant andre ord oc tale/ som hun ideligen lagde hannem faare/ vaare ocsaa en part disse:

Drømme.

Huad skal ieg arme Quinde høyelige klage oc begræde/ at ieg skulde leffue den dag/ at en fattig Karl skulde vorde mig mectig. At ieg skulde soffue hos den/ som icke er min ieffnlige/ paa slect/ byrd oc Kongelig blods vegne. O huad maa saadant vere mig elendige Quinde en tung Steen paa mit hierte. Skulde ieg haffue en Konge til Fader/ en Dronning til Moder/ oc leffue i dette Ecteskaff/ som mig er mere til haanlig spaat iblant alle/ end pris oc ære/ mere til foractelse end ophøyelse/ Ja mere til vaade oc vaande end Herlighed oc glæde. Er der nogen mandelig Blods draabe eller hiertestyrcke i dit gantske liff/ Guthorm/ eller est du den/ som holder sig for Kongens Suoger/ da veld dig Regimentet til fra min Faders haand. Søg met Mandom oc Dristighed/ det som Naturen oc din ringe affkomme necter dig. Det leggis dig til ære/ at tage det dierffueligen/ som dig arffueligen er icke tilfaldet. Der til met/ da er min Fader en vdleffuet Mand/ gaar paa Graffsens bredde/ oc er nu alrede i fald. Hand haffuer lenge nock regeret/ lade sig oss nu faa macten i haande. Betenck at kommer du icke til Regimentet/ den stund hand leffuer/ da kand effter hans affgang/ en anden vere det saa nær som du. Giør dig ingen samuittighed paa nogen ting. Hør huorlunde det almindelige Ordsprock liuder om denne graahærdige oc andre hans lige: Gamle træ er fald i Vande. Langt heller er ieg selff Dronning/ end ieg haffuer en regerende Konge til Fader. Større dignitet oc ære/ er at lade sig tienis aff andre/ end selff at vere en Træl oc Tienere. Det er oss aff Naturen metbaaret/ oc icke i Klæderne skaaret/ at huer elsker sig selff mere end sin Nabo. Vi ville finde paa mange tusinde listige gode

Vluilde staar sin Fader Kong Hading effter liffuet.

raad/

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

raad/ om du ellers vilt vere villig oc frimodig som vedbør. Liste oc lempe kunde meget volde. Biud min Fader til Giestebud / oc vnder kierlige indbiudelsis skiul oc venlige Suogerskabs/kaabe suig hannem. Sterck drick oc druckenskaff skulle hielpe meget til at fuldriffue dette Spil. Naar Kongen pryder sit Hoffuet/ stryger sit Skeg/ oc haffuer sin tancke paa lystig snack oc euentyr/ da skal hand icke see sig om / før end hand fornemmer sin død oc bane saar. Met saadan dristighed bedriffue dine hender en god gierning/ at du heffner vor wret/ borttager vor forsmædelse/oc forskaffer oss en ærlig Frihed.

Falsk slog sin egen Herre paa halss.

Met disse oc andre flere ord/fangede oc bedrog Vluilde sin Husbonde Guthorm/ at hand samtyckede met hende/ vdi hendis Faders død. De bøde Hading hiem til sig / oc hemelige faarordinerede en met Verie vnder sin Kaabe/som skulde dræbe hannem/naar lempelig Aarsage gaffs. Men falsk slog sin egen Herre paa Halss. Thi Hading tog alting til fare / som hand tilforn vaar paamint vdi Søffne. Hand haffde beskicket sit Folck/at vere sig til rede ved haanden. Dem gaff hand it Tegn ved en Pibe hand blæste vdi. De komme met en hast/ affueriede Kongens død / oc sloge dem ihiel/ som stode met Forræderi/effter deris Herris fordærffuelse.

Kong Hadings oc Hundings vnderlige død oc affgang.

Dissimellem komme falske tidinde til Kong Hunding vdi Suerige/ at Kong Hading vaar død. Thi beredde hand til sin gode Vens tacknemmelige ihukommelse oc ærlige begengelse/ it stort Giestebud for alle sine gode Mend. Hand lod indbære i Salen it stort Ølkar fult aff Øl / oc skenckte selff for dennem/ paa det de skulde dricke diss rundeligere / oc vorde saa meget mere lystige oc lætsindige. Det hende sig/som hand saaledis gick i sorg oc omhygelighed/at see sig om iblant Giesterne/ at hand falt wforuarendis ned aff Trappen i Ølkaret oc drucknede. Der Kong Hading spurde/ at hans tro Ven oc gode Broder saaledis omkom for hans skyld / da vilde hand icke lenger leffue/men aff Venfastheds bittre sorg/ qualde hand sig selff / vdi mange sine gode Mends oc Vndersaaters næruerelse.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Den anden Bog aff den Danske Krønicke.

Summa paa den anden Bog.

KOng Frode fant it stort Liggendefæ / paa den Ø hos den Drage / som Saxo her strax i Begyndelsen omtaler / oc begynte der met strax at feide paa Kong Dorn aff Curland / oc Kong Trane aff Rysland / huilcke hand giorde sig begge vnderdannige oc skatskyldige. Siden drog hand mod Østen / oc offueruant Kong Handuan / oc tog hans Daatter til ecte. Dissimellem at Kong Frode førde Krig vden Lands / drog hans Syster Suanhuide ind i Suerige / at forløse Regner oc hans Broder Thorald / aff deris Stiffmoders Thorilds tirannitske hender. Hun slog Thorild ihiel / oc tog Regner til sin Hussbonde / oc giorde hannem til Konge offuer Suerige.

Der Frode kom hiem / bad Suanhuide hannem / at hand vilde vere til freds met hendis Gifftermaal. Hand lod det bliffue som hun begerede / oc tog ocsaa Vffe til naade / som haffde effter Frodis egen Systers / hans Hussfrues raad / indtaget Danmarck i hans frauerelse. Men efftersdi hand fornam hendis onde vanart / da vilde hand icke haffue dem vdi Riget hos sig / men sende dem ind i Skotland. Siden førde Kong Frode krig paa Tydsklaud / oc tuingde Frissland vnder sig / oc drog der fra ind i Engelland oc Skotland / oc der fra hiem / met stor byte oc megen pris. Hand førde paa det sidste Krig imod Regner / oc bleff quald vdi Krigen aff sit tunge Harnisk oc stort heede. Haldan slog begge sine Brødre Roe oc Skate ihiel / paa det hand kunde allene beholde Riget / effter sin Faders Kong Frodis død. Hand leffuede icke lenge / som Tiranner pleye almindelige icke at vorde gamle. Hans Sønner Roe oc Helge / deelte Regimentet effter hannem. Roe regerede en kort tid / oc bleff slagen aff Kong Regner i Suerige. Helge førde Krig paa Saxen / oc giorde det Danmarck skatskyldigt.

Dernæst

Dernæst offueruant hand Kong Hothbrod/ Regners søn/ oc drog saa aff Landet/ for den Blodskam som hand bedreff met sin egen Daatter/ oc ingen veed huor hand døde. Rolff tog Danmarckis oc Suerigis riger effter sin Fader. Atisle Kong Hothbrods søn/ som tog Helgis Hussfrue til ecte/ sætte sig op imod Rolff/ oc fick dog ingen fremgang der met. Rolff gaff sin Syster Rude/ Regner Ignelssøn/ som bleff slagen aff Biarcke paa sin Brøllups dag. Siden gaff hand hende Biarcke/ som drog i Suerige/ oc slog Atisle ihiel/ oc Hiartuar som haffde Kongens Syster Skulde/ bleff sæt til Høffuitzmand offuer Landet igien i hans stæd. Hiartuar skulde føre Kong Rolff sin aarlige Skat til Danmarck/ oc kom til hannem paa Leyre Slot/ der slog hand hannem forrædeligen ihiel/ oc bleff selff siden slagen ihiel samme dag/ aff Vigge/ Kong Rolffs tro Tienere.

Hading/ afflede met Regnild/ Kong Haagens Daatter aff Norge.

- Frode. hand haffde tre Sønner.
  - Haldan. Hand slog sine Brødre ihiel/ at hand allene kunde beholde Riget. Hand haffde to Sønner
    - Roe aff huilcken Roskild fick sit naffn.
    - Helge. hand haffde to Sønner met
      - Thore
        - Vrse oc met Vrse
          - Rolff som bleff slagen aff Hiartuar paa Leyre.
      - en anden
        - Rude som Rolff gaff Biarcke
        - Skulde som Rolff gaff Hiartuar.
  - Roe.
  - Scate.
- Vluilde/ en oprørisk Quinde/ som stod baade sin Fader oc Broder effter Liffuet oc Riget. Hun haffde tre Mend.
  - 1 Guthorm.
  - 2 Vbbe.
  - 3 Scaate.
- Suanhuide.

Frode

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Frode Fregne IX.

Efter Kong Hadings død oc affgang/kom hans Søn Frode til Regimentet. Hannem gick det vnderlige i mange stycker. Der hand vaar offuer sine barndoms Aar/ vore hand fast i megen styrcke/ dyd oc fromhed/ oc lod sig icke fordærffuis aff aarckeløshed/ eller forkrenckis aff gode dage/ men haffde sin gantske hu oc hierte/ nat oc dag til Krig oc Aarlog. Hans Fader vende alt sit Liggendefæ paa Feide/ som hand førde vdi sin tid/ saa at Kong Frode vaar icke vel forsørget met Guld oc Sølff/ til sit Krigsfolck at besaalde. Thi kom en gang til hannem/ vdi ret bequem tid/ en aff Rigens indfødinge oc sagde til hannem: Naadige Herre/ Jeg vil vise eder en Ø/ som ligger icke langt her fra/paa huilcken i skulle finde vdi it Bierg/skøne Clenodie oc herligt Byte/ som giemmis oc foruaris der/ aff en stor forgifftig Drage. Den kunde i lætteligen offueruinde/ om i besla eders Skiold/ oc beklæde eder selff met Oxehuder/ saa at intet bliffuer bart paa eders gantske Legeme/ der hand kand skade met sin forgifft. Naar i komme imod hannem/ oc see hans tre eggede Tunge/ saa lader eder ingelunde forfærdis/ aff hans vide Mund oc skarpe Tenders grumhed/ey heller aff all den forgifft hand haffuer met at fare. Endog intet Suerd eller handløst Verie kand saare hannem/ for hans tycke Skel oc Hud/ saa er alligeuel en sted vnder Bugen/ seer til/ at i kunde dræbe den/ da faa i Seyeruinding offuer hannem. Gaar siden tryggelige vden all fare paa Bierget/ oc lader graffue/ strax finde i der en stor Skat/ tager den/ oc seyler saa hiem igien.

Frode Fregne dræber en Drage/oc finder it stort Liggendefæ.

Kong Frode fulde denne Mands raad/ oc drog met det første til samme Ø/ at stride alene effter gammel Kempe skick imod Dragen. Der hand kom paa Landet/ møtte Dragen hannem/ oc vaar kommen fra it Vand/ aff huilcket hand haffde drucket. Frode skød oc slog hart ind paa hannem/met sit sparpe Suerd oc huasse Pile/ men hand actede det aldelis intet. Thi stack Frode effter Bugen/ oc der met dræbte hannem. J det samme beed Dragen hasteligen vdi hans Skiold/oc gaff fra sig til lige/baade sit Liff oc all sin Forgifft. Kong Frode bleff en riger oc formuendis Herre/ aff denne ypperlige Skat/ som hand fant vdi dette Bierg/ oc begynte strax at føre Krig imod Curland.

Dorne Kong i Curland fører Krig met Kong Frode Fregne.

Der Kong Dorne aff Curland fornam/ huad fare for haanden vaar/ samlede hand sit Krigsfolck/ oc haffde saadan en tale til dennem: J gode Mend oc ærlige Rigens indbyggere/ Wi haffue faaet en fremmet selsom Giest hid ind i Landet til oss/ som icke lættelige vil lade sig driffuis her vd/ thi hand fører met sig alle de Vestre Landskaffs mact oc styrcke. Det beste raad siunis mig at vere/ at wi forhale denne Krig/ oc slaes icke vdi obenbare staaende Strid vdi Marcken met hannem. Hunger oc dyr Tid skal komme iblant hans Folck/ oc giøre hannem større affbreck/ end wi kunde paaføre dem aff all vor yderste formue. Hunger er

det skar-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

det skarpiste Suerd/ met huilcket wi kunde fordriffue vore Fiender / oc vere selff skadesløse vden all vande oc vaade. Jeg acter vel/ at ingen er iblant oss saa daarlig oc vanuittig/ at hand heller vil sette sit eget Liff til fare / end lade en fremmet stride for sig imod fienderne. Thi ville wi først lade de Danske dragis mit Hunger oc Tørst/ Fordriste de siden at falde oss vdi vor Leyer/ da skulle de icke kunde staa oss imod. De skulle neppelige kunde regere oc vddrage deris Verie met deris beffuende/ siuge/ oc magre hender/ saa langt er det fra/ at de skulle giøre oss nogen modstand oc skade. Jngen skal kunde sige andet om de Danske / end at de haffue verit selff aarsage til deris fordærffuelse/ oc oss ingen skyld at haffue vdi deris wlycke.

Hunger er det skarpiste Suerd imod Fienderne.

Der Dorne haffde saaledis huldet raad met sine gode Mend/ drog hand alleuegne omkring i Landet / oc lagde selff øde / huad hand fortrøstede sig icke at kunde forsuare: saa Fienden fant intet for sig / met huilcket hand kunde skade hannem/ oc giøre sig selff nogen fordeel. Siden tog hand sit beste oc ypperste Folck / der met besætte den tryggeste Befestning vdi Landet/ oc lod sig der vdi bestaaldis.

Kong Frode kom vel ind i Landet / oc lagde sig met all sin mact for saadan Befestning. Men fordi den vaar for sig selff woffueruindelig/ optenckte hand saadant it snedigt raad oc anslag. Hand lod opkaste mange dybe Graffuer/ vdi sin Leyer/ oc lod iorden lønlige henføre met Kurffue i den næste Flod/ oc Graffuerne tilteckis igen met Tørffue Der effter drog hand vd aff sin Leyer met hast/ ligeruis som hand flyde aff redzel. Fienderne fulde effter paa fersk fod / Men Kong Frode vende tilbage met sin Hær / oc slog dennem vdi Graffuerne/ saa ingen vndkom / oc der bleff den dag it stort Mandfald.

Kong Frodis listige anslag imod Curlender.

Effter denne seyer / drog Kong Frode imod Trane / Kongen aff Ryssland/ oc forspeidede hans Skibs flaade / oc hemeligen giorde hannem den wbrugelig. Hand lod bore mange hul alleuegne paa hans Skib / oc sla Nagler der vdi / indtil de vaare alle fordærffuede tillige. Siden tog hand Naglerne vd aff dem/ oc falt til met sine Skib at borde met Fienderne. Rysserne begynte at gribe til Verie / men det vaar alt forgeffuis. Thi de haffde inden Skibsborde hos sig/ den som giorde dem større skade end de Danske. Skibene opfyltis hemelige met Vand i Bonden/ oc offuen til sloge de Danske mandelige paa dennem / saa at huort Rysserne vende sig/ da haffde de den grumme død i begge hender.

Trane Kong aff Rysland offueruindis aff Kong Frode.

Der Kong Frode haffde vundet dette Slag/ drog hand hiem til Danmarck/ men hand haffde icke lenge verit hieme/ før hand fick tidende/ at Rysserne haffde myrt hans sendinge Bud/ som hand forskickede til dem/ at hente tribut oc skat. Thi giorde hand sig færdig/ oc drog affsted til Ryssland/ oc belagde der en By ved naffn Rotala/ som vaar sterck oc fast/ besynderlige for stort Vand som løb hart frem for hannē. Men paa det hand kunde offueruinde dē/ lod hand vdskære dette store vand i smaabecke/ indtil Vandet vaar forløbet/ oc byē haffde mist sin naturlige befestning. Der dette vaar skeet/ falt

Rotala en By vdi Ryssland/ indtagis aff Kong Frode.

hand

Paltreske eller Poletsko vdi Rysland indtagis aff Kong Frode.

Vespasius Kong i Rysland.

hand til/ oc ødelagde baade Byen oc Folcket som hand der fant faar sig. Siden drog hand der fra hen for en anden By/ hede Poletsko/ oc brugte sin gamle Kaanst/ met huilcken hand offueruant hannem. Hand drog hemeligen bort i skiul/ oc bød sit Folck/ at de skulde giøre ord oc skrig/ lige som deris Kong vaar død. De giorde hannem Graff oc begengelse/ oc falskeligen sørgede oc begræde hannem. Der Kong Vespasius vdi Staden fick det at høre/ glæddis hand/ oc mente sig at haffue seier offuer sine Fiender. Men Kong Frodis Folck giorde hastelig indfald vdi Byen/ oc vden all modstand sloge Kongen met Folcket ihiel/ som da sade trygge vdi lyst oc leeg/ oc tenckte mindst paa saadan vaade oc liffs fare.

Kong Frode tuinger all øster Lender.

Krigs anslag.

Hoffmod aff lyckens methold er skadelig.

Der Kong Frode haffde vundet denne By/ stod hand effter at vnderlegge sig alle Øster lande. Hand drog veldeligen frem / oc belagde paa det sidste Kong Handuan. Hannem haffde Kong Hading lært / som i første Bog bleff rørt/ at hand skulde icke lade Fulene bygge inden Byes vdi Hussene/ om hand vilde vere fri for saadan wlycke / som hannem førre vederfors. Thi optenckte Kong Frode it nyt indfald oc paafund. Hand førde sig i Quinde klæder/ drog til Byen som den der foriaget vaar aff de Danske/ sagde sig at haffue forstand vdi Krigshandel/ oc bleff der met indtagen. Der hand haffde forspedet all leiligheden/ gaff hand dem bud vd til Leyren/ at de komme for Portene / trengde sig ind der Vecterne soffue/ sloge Folcket ihiel/ oc plustrede Staden den gantske nat. Intet er farligere vdi feyde tid/ end at lættelige foracte sine Fiender/ oc leffue skødesløff hen vdi for megen tryghed. Der Kong Handuan saa / huad fordærffuelse hannem oc sit Fæderneland offuergick / samlede hand alle sine Kongelige Clenodie paa it Skib/ oc befoel det at siunckis vdi Haffsens dybhed. Hand haffde giort som en forstandig Mand/ haffde hand formildet sine Fiender der met/ oc ladet saadant Gods komme Mennisken til gaffn / oc icke saa daarlige forspilt det vdi Haffuet. Dernæst begerede Kong Frode hans Daatter til ecte/ men Handuan vaar mistrøstig / oc formanede hannem/ at hand skulde icke hoffmode sig offuer maade aff lyckens methold / oc offuerfalde met vold/ den som hand haffde offueruundet met Herreskiold. Begerede at hand vilde ansee/ at hand haffde veret en regerendis Konge/ oc der faare ved saadant Gifftermaal icke staa hannem effter Land oc Rige / eller bedis om hans Daatter/ mere paa Gerigheds end paa Ærens vegne. Denne sactmodige paamindelse befalt Kong Frode saa vel / at hand tog hans Daatter til ecte / oc lod hannem selff beholde sit Rige / met all sin gamle seduanlige Frihed.

Thorild Dronning i Suerige / en Trolquinde.

Suanhuidis dristighed.

Vdi midler tid tog Kong Hundings effterleffuerske / Dronning Thorild sig alt Regimentet til vdi Suerige. Hun befalede sine Stiffsønner/ Regner oc Thorald at vocte sin Kongelige hiord oc fæ / søgte der met aff it forgifftigt affuendsiugt hierte deris wlycke oc fordærffuelse. Der Suanhuide Kong Hadings Daatter det spurde/ giorde hun sig rede met sine Systre/ oc drog ind i Suerige / at forhindre oc affuerie disse to vnge Herrers vanære oc skadelige forhaanelse. Hun fant dem om natten vdi en

Skou/

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Skou/ som de hulde vàct offuer deris Hiord / oc i det som hendis Systre saae atskillige spøgelse oc Dieffuelskaff omkring dem/ vilde de stiget fra deris Heste. Men hun forbød dem det/ oc sagde: For ingen deel skulle i vige fra eders Heste/ thi her løbe oc springe mange oc forfærdelige Trolde. Lader oss heller affuige til en side fra disse skadelige Aander oc skrigendis spøgelse/ som haffue besæt veyen/ oc formene oss at drage videre frem. Thi er mit raad / at wi bliffue sidende stille vdi saadan stor fare som for haanden er. Her til suarede Regner først paa sine egne/ dernæst ocsaa paa sin Broders vegne/ oc sagde: Wi ere Menniske oc ingen Spøgelse. Oss vaar befalet at vocte her Kongens Fæ/ Men der wi toge leeg vare / er en part løbet fra oss at Marcken. Wi haffue lenge søgt effter det/ oc effterdi wi kunde ingen visse Fodspaar eller Kundskaff faa der paa/ da ere wi i stor fryct oc fare / saa wi ingelunde fordriste oss at drage hiem igien. Wi ville heller leffue her i Skou oc Skiul/ end lide den haarde straff / som oss aff vor Stiffmoder staar faare.

Suanhuide gaff god act paa Regners skickelse oc ansict / forundrede sig/ oc sagde: Dit deilige oc faure ansict vidner/ at du est føder aff Kongeligt blod/ oc icke aff Trælle byrd. Thi aff it Menniskis vduortis øyne/ er lættelige at see/ huor ædelhed er inden faare vdi hu oc hierte. It oprictgit oc frimodigt ansict/ taler selff om sin affkomme. Neppeligen er mueligt/ at saa milt oc stadigt it ansict er aff nogen Bonde art. Der faare løber nu icke videre omkring paa disse vildsomme oc farlige veye / paa det i skulle icke komme disse onde oc skadelige Aander til dele.

Velbyrdighed sees aff Ansictet.

Regner bluedis ved sine reffne oc groffue Klæder / met huilcke hand skiulte sin Kongelige byrd oc affkom/ oc sagde fremdelis til hende: Icke ere alle Trælle vanuittige oc wheldige. Det hender sig tit oc offte / at der findis en duelig oc dristig Mand vdi ringe oc paltige Klæder. Saa at det vederlergis met dyd oc forstand / huad som paa Naturen oc Velbyrdighed fattis. Icke fryceter ieg (sagde hand) for nogens styrcke eller velde / vden allene for Thore gud/ ved hues mact oc krafft ingen kand lignis. Saa bør oc ingen retsindig Mands hierte/ at frycte for noget spøgelse som ickon paa en kort tid foruandler sig vdi værit / til atskillige oc forgengelige Legemers falske skickelse. Thi far du meget vild/ i det du acter met din Quindelige tale/ at forfærde dem som woffueruindelige ere.

Dyd oc dnelighed findis end ocsaa vnder en paltig Kaabe.

Thore gud.

Suanhuide forundrede sig storlige paa saadant it vngt Menniskis frimodighed. Tog strax sin Rægrime fra sit klare Ansict/ oc bleff den deiligste Jomffru for hannem/ som hand nogen tid vilde feste øyen paa. Hun tilsagde hannem it Suerd / som fast oc sterckt skulde vere i alle Kamp oc Slagting/ racte hannem det/ oc met saadanne ord troloffuede sig met hannem: Jeg giffuer dig Kong Regner til første Brudgaffue dette Suerd/ met huilcket du skalt dræbe mange Trolde oc Spøgelse. Lad see/ at din høyre Haand bruger det/ som det sig bør/ at du bær det icke wuærdelige / men haffuer mod oc dristighed som det vdkreffuer. Thi huad duer sterck Brynie paa skelffuende Bryst / oc gode Pile vdi redder Mands haand. Dri-

Sterck brynie hielper intet skelffuende hierte.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

stighed oc gode Vaaben/ de rime sig vel tilsammen. Huorsomheldst disse to Staalbrødre fare frem i Krig oc Aarlog / da giøre de Jertegen. Thi formaner ieg dig min allerkieriste/ at du fører oc bruger dette Suerd / met mandeligt mod/ oc dristig Haand/ om du vilt legge pris oc ære ind vdi Krig oc Aarlog.

Der hun saaledis met mange ord/ haffde talet met hannem/ bad hun sine Systre staa aff til en side / oc gaff sig den gantske nat met Regner i Kamp / imod disse mange Skoutrolde. Om Morgenen der det vaar bleffuet liust/ saae de atskillige Spøgelse ligge paa Jorden / vdi vnderlige skickelser. Blant huilcke fands ocsaa Thorild deris Stiffmoder/ som vaar mange steds saaret paa sit Legeme. De kaste dem alle paa en Ild tilsammen/ at den Menige mand / hues vey der falt frem / skulde icke befengis oc forgiffuis aff deris onde stanck.

Suanhuide en Dansk Førstinde tuinger Suerige / oc tager Regner til Konning oc sin Hosbond.

Der dette vaar giort/ bleff Regner Kong / oc hun selff Dronning vdi Sucrige. Oc endog hand tilforn haffde ingen synderlig Mandoms gierning bedreffuet/ saa tenckte hand alligeuel der paa / at hun frelste hans Liff/ gaff hende sin tro/ oc elskte hende/ som hun haffde forskylt aff hannem.

Vbbe setter sig op imod Kong Frode sin Suoger.

Kong Frode haffde sæt Vbbe/ sin Systers Vlffuildis Mand / til Regenter offuer Danmarck vdi sin Frauerelse. Hand aff sin Husffrues onde tileggelse / tog sig til all Kongelig ære oc naffn. Thi maatte Kong Frode offuergiffue den Østerlands Krig/ oc fare hiem til Danmarck.

Kong Frode oplader Suerige / for Suanhuide sin Syster oc Kong Regner.

Paa veyen gaff Lycken sig/ at der begyntis en Krig imellem hannem oc hans Syster Suanhuide vdi Sucrige/ for hendis Giifftermaals skyld. En nat som Kong Frode drog omkring den Suenske Flode / at vnderbore den effter sin gamle sæduane/ møtte Suanhuide hannem / som drog ocsaa omkring at forspede hans mact oc Skib. Der bad hun hannem inderligen met mange ord/ at hand icke vilde forhindre hende at leffue met den / som hand tilstedde hende at tage / der hand drog først til Ryssland. Der gaff Kong Frode hende oc Regner venskaff/ oc de sterckede hannem met Folck oc Skib paa ny/ saa meget som hand miste imod dem i dette Slag.

Skotland kaldis aff en Dansk mand Skotet.

Vlffuildis forræderi imod sin egen Hosbond.

Der hand kom til Danmarck / bleff Vbbe ført fangen til hannem/ oc fant naade oc gunst / at hand gaff hannem løss. Thi hand forfarede i sandhed/ at mere vaar skeet ved hans egen Systers paafund oc listige tileggelse/ end ved Vbbis onde hierte oc forsæt. Hand tuingde hende til en straff/ at tage en sin Ven som kaldedis Skotte/ aff huilcken Skotterne finge siden deris Naffn/ oc lod hende stateligen føre hiem til hannem/ handlede mod hende som sin kiere Syster/ oc icke som hun haffde fortient/ met sit forræderske oc oprøriske forsæt. Men hun bleff dog intet forbedret eller formildet aff saadan velgierning. Lod icke aff at forføre denne anden sin Hosbonde at sætte sig op imod Kong Frode. Thi det gaar almindelige saa til / at en ond seduane neppelige forgettis. Huad mand vng nemmer/ det mand gammel icke forglemmer. Der Skotte icke vilde giøre hendis vilie / vnderkiøbte hun nogle/ som skulde sla hannem ihiel om natten. Skotte bleff hemeligen atuaret aff hendis Pige/ thi førde hand sig i sit Harnisk/ paa Sengen hos hende. Hun spurde/ huor faare hand det giorde. Hand sagde/ Det falt hannem saa

nu i

nu i sinde. Der de meente at hand soff sloge de Dørren op paa hannem/ hand stod op/ oc tog mandeligen imod dem/ oc slog dennem ihiel paa stæden. Vende der met Vluildis sind fra ydermere Forræderi imod sin Broder/ oc lærde andre Dannemend/ at vaacte sig fra suigelig Quindelist.

Kong Frode tuinger Vesterlender.

Nogen tid der effter lystede Kong Frode at føre Krig vdi de Vestre Lande/ paa det hand maatte bliffue der saa naffnkundig / som hand vaar vdi Østen. Det første Slag giorde hand imod den Frisslands Sørøffuere Vitthe/ oc befalede sit Folck/ at de skulde tage alle deris Fienders skud vdi deris Skiolde/ oc icke skiude løss før end de andre vaare tomhendede. Vitthe oc hans Folck skøde dristeligen/ oc meente/ at Frode met sit Folck vaare forfærdede/ efftherdi de hulde sig saa stille oc brugte ingen Værie. Der de haffde vdskut alle deris Pile/ bleffue de snarlige slagne paa flucten/ oc flyde til Landet/ oc bleffue der dræbte/ vdi nogle lange oc dybe Graffuer. Kong Frode drog deden til Skibs hen op vd met Rhin/ oc førde Krig øffuerst vdi Tydskland / oc siden tilbage paa ny imod Frisslender / oc fordærffuede deris Skibsflode.

Vithe en Sørøffuere aff Frisland offueruundis aff Kong Frode.

Der fra seylede hand/ oc offueruant først Engellands Konge / dernæst giorde hand sig rede imod Melbret Skotlands Forstandere. Men der hand fornam/ at Kongen aff Engelland fulde effter hannem/ oc hand vaar klemt imellem tuende Fiender / kaldede hand sit Krigsfolck tilsammen / oc raadde dem/ at de skulde forhindre de Engelske paa Veyen / oc strø deris Guld oc Sølff/ Roff oc Byte paa Veyen for dem / at de der met skulde forholdis/ oc lade gerighed betage sig/ oc icke forsølge dennem. Da stod en Krigsmand op ved naffn Torckild / en Pendinge gerig oc dog veltalende Mand/ lagde aff sin Hielm/ oc stødte sig op til sin Skiold / oc sagde: Naadige Herre oc Konge / her ere mange som forundre sig saare paa dette Eders strenge Mandat oc Forbud/ at de skulle kaste saa fra sig / det som de haffue forhuerffuet met deris Blod. Besinder eder vel/ oc tencker/ at ingen mister gierne met god vilie/ huad som er atspurdt met Liffs fare. Thi huad kand vere større daarlighed/ end kaste for Fienden/ det som mand met Herreskiold oc Mandom vundet haffuer? Det vaare oc en liden ære / at lade det visse for det wuisse. Wi haffue icke endnu seet vore Fiender/ oc wi skulle frycte for Krigens lycke/ oc spilde vort kaastelige Byte? Huad skulle de oc vere for Krigsmend/ som rædis naar de alleniste høre tale om Krig? De bare fryct for oss tilforne/ skulle wi nu vere deris spaat oc Daarer? De bliffue oc mere frimodige/ oc forundre sig / at wi som førre vaare saa dristige/ ere nu vorden saa fæ oc blødhiertige. Det vere langt fra/ at wi skulle rædis for dem i deris frauerelse/ som wi tilforne haffue slaget uæruerende. Denne enfoldighed er for stor/ at fly Krig for dem/ som met Krig bør at søgis/ oc giøre dem rige/ som wi skulle forarme. Det vil staa oss ilde / at wi forlade met redsel/ huad wi met Vaaben mandelige haffue forhuerffuet. Skal det io vere/ da ville wi veie vort Byte fra oss met væbnet haand / lige saa dyrt som wi det kiøbt haffue. Bedre er mandelige at leffue/ end skammelige at dø. Vort leffuet er dog kort oc meget forgengeligt / men vort ærlige naffn oc rycte bliffuer effter oss naar wi ere døde. Oc offuer alt dette / skulle vore Fiender tage større Mod til sig/ naar de see/ at wi affhende oss vort Byte/

Krigs anslag.

Torckilds raad vdi Engelland.

lige som wi flyde for dennem. Det kand oc icke fortryde oss/ at wi beholde vort Byte/ huad heller wi vinde eller tabe. Fordi vinde wi/ da er vor glæde diss større/ tabe wi/ da lade wi effter oss det som de kunde hederlige bekaaste vort Jordefærd met.

Saaledis sagde Torckild sin mening frem / men det menige Folck fulde Kongens oc icke hans raad / oc lagde fra sig / hues Roff oc Byte de met førde/ saa de vaare aldelis wbehindrede / til at bruge deris Vaaben oc Verie. De Engelske fulde effter/ oc som de funde dette Byte/ samlede huer tilsammen som hand kunde mest. Deris Herre oc Kong tog det til mistycke oc sagde: Vocter eder at i forhindre eder selff met dette fremmede Gods/ oc beskatte de Danske/ før end i offueruinde dem. Det er større loff værd/ at søge Herren selff oc Seieruindingen / end deris Penninge oc røde Guld. Vender eders Øyne oc hierte fra Gerighed til oprictig Krig oc Aarlog. Vider at Fienderne søge icke her met eders baade / men sin fordeel oc eders skade. Det er icke vel troligt / at de nu fly / som tilforn sloge oss paa fluct. De ville der met icke fordre men fange oss/ oc tage fremdelis fra oss huad wi selff haffue/ oc tuinge oss/ at kaste fra oss met skamme/ huad wi her forsamlede: Thi lader oss tage oprictige Mands hu til oss/ oc søge deris Blod/ oc icke deris Gods/ deris Liff/ oc icke deris Byte. Wi stride for vort Fædernelnand oc Liff/ oc icke om Guld oc Sølff.

Den Engelske Kongis gode raad.

Krigsmend skulle icke staa altid effter Byte.

Der Kongen haffde fuldendt sin tale/ traadde en Engelsk Ridder frem met sit Skød fult aff Guld/ oc sagde: Naadige Herre oc Kong/ ieg formercker tu ting aff eders tale/ Det ene/ at i ere mistrøstig/ Det andet/ at i ere for meget haard oc ond imod eders Folck: i det/ at i forbiude oss at opsancke dette Byte/ oc see heller / at i haffue it fattigt / end it rigt Krigsfolck. Thi siunis eders tale at vere aff ringe Forstand oc Besindighed. Wi see faar Øyne/ oc kiende huer sit eget Gods / oc skulle wi lade det ligge? Dette søge wi met Aarlog / som wi nu finde for oss her vden Suerdslag. Huilcken er daarligst / som kaster fra sig sit Byte/ eller den som tør icke tage det op? Huad Vaald tog fra oss /det giffuer Lycken igien. Dette Byte hører oss til/ oc icke de Danske/ som førde intet Guld vdi Landet met sig/ men røffuede det fra oss. Wi kunde aldrig forsuare denne Gierning/ om wi icke bruge Lycken/ som giffuer oss vden arbeide igien / det wi maatte slippe tilforn imod vor vilie. Stor daarlighed vaare det / at søge det wuisse / oc tilkommende fremmede Gods / oc forsmaa vort eget / som wi haffue imellem Henderne næruerendis. Gud giffue mig aldrig det sind / at ieg kommer i den nød/ ieg forkaster mit eget Fæderne Gods / som ieg haffuer i Skødet / oc eyer retfærdeligen. Jeg kiender vel de Danskis offuerflaadighed / de haffde førre forlat deris Liff / end offuergiffuet friuillige denne gode Vin. Det kand oc huer vel formercke / aff sig selff / wi ere alle ved it sind. Oc om de end fly paa Skrympteri / saa skulle de trengis Skotterne paa haand / før end de komme aff Landet. Det er bedre at

Gerighed bedrager mangen.

Menniskēn

Menniſken bruge dette herlige Guld/ end det paa Marcken ſkal her trædis vnder Fødder aff Fæ oc Suin. Dette er gaat tegen til Seieruinding/at Lycken giffuer oſſ vore Fienders byte vdi deris egen Leyer/før end wi komme til Handuerck met huer andre. Det er altid bedre oc tryggere/at tuinge ſine Fiende met fryct oc redzel/end met Suerdſlag. Denne Engelſke Ridder haffde neppelige fuldendt ſin tale / før end mand maatte ſee huorlunde Krigsfolcket ſøgte vbluelige oc ſkammelige effter Roff oc Byte. De ryckte met ſtor haſt Græſſ oc Penninge op til lige/ ſlogis indbyrdis der om / lode mere deris vrede oc haſtighed raaade/ end enten Venſkaff eller Frendſkaff i nogen maade.

Diſſimellem drog Kong Frode/ met ſit Folck vel beryſtede / igiennem den Skou ſom ſkiller Engelland oc Skotland at. Skotterne gaffue ſig ſtrax paa fluct/ der de ſaae/ at de Danſke haffde icke ſaa lætferdige / men veldigere oc ſterckere Vaaben end de haffde. Men ſom Kong Frode forfulde dem/ kom Skotte hans Syſters Vluildis Mand imod hannem/met it merckeligt antal Folck/at vndſætte de Danſke. Effter hans raad/ vende hand ſtrax tilbage /at forfølge de Engelſke/oc tog fra dem met ſin ſtore lyſt/ oc deris megen bedrøffuelſe/ſin førſte forladne Byte. Da fortrød dennem deris ſlemme gerighed/ at de icke haffde verit deris Kongis Mandat hørige oc lydige. Siden belagde Kong Frode den ypperſte Stad vdi Engelland Lunden/oc der hand formerckte / at den vaar icke god at offueruinde / lod hand falſkt rycte vdgaa / at hand vaar død. Der Dalemand Høffuitzmand vdi Lunden det ſpurde/ giorde hand forligelſe met de Danſke / oc tilbød dem aff ſit Folck en Øffuerſte/ huilcken de vilde begære. Hand lod dem mangfoldeligen gaa ind vdi Staden til ſig/ at vduele der huem dem lyſtede. Saa toge de Staden ind/ oc ſloge hannem ſelff ihiel.

Kong Frode offuer vinder de Engelſke oc Skotter.

Lunden vdi Engelland beleggis oc vindis aff. Kong Frode.

Der Kong Frode haffde ſaaledis ført Krig nogen tid lang / vdi de Veſtre Lande/ drog hand igien hiem til Danmarck. Det hende ſig en gang/at hand indbødis til Gieſt/aff en aff ſine gode Mend/at forlyſte ſig/ oc bleff der vdeſket til kamp/ aff en ved naffn Hunding. Thi tøffuede hand icke lenge i den lyſt/ paa de bløde Hiunder/ før end hand ſtod op oc gaff hannem ſin affſkeed/ oc dræbte hannem. En anden Kempe / ved naffn Haagen / vilde heffne Hundings død / oc ſpaattede Kongen met ſkarpe ord oc haanlig ſpaat. Kongen bleff fortørnet/oc endog hand haffde faaet tilforn it farligt Saar/ dog ſtod hand atter op/ oc ſlog ocſaa denne Kempe ihiel.

Kong Frode drepte tuende Kemper paa en dag vdi Kamp.

Siden befants to aff hans Kammerſuenne i obenbarligt Forræderi imod hannem/ dennem lod hand henge ſtore Steene om Halſſen / oc nedſiuncke vdi Haffuet/ for ſaadan deris vtroſkaff. Der ſcriffuis ocſaa om Kong Frode/ at hans Syſter ſkenckte hannem en Kiortel / ſaa lenge ſom hand haffde den paa ſig / da kunde ingen Pil eller Suerd ſkade hannem. Diſligeſte ſigis/at hand brugte Puluer beredt aff Guld paa ſin Mad/imod allehaande Forgifft. Nogen tid her effter bleff Kong Regner aff Suerige falſkelige forført faar hannem / ſaa der begyntis en ſtor Krig imellem dem/ vdi huilcken Kong Frode omkom / icke aff Suerdſlag eller noget banesaar/men aff ſit eget Harniſk/ſom qualde hannem aff ſtor heede til døde.

Forræderis ſtraff.

Kong Frode quellis aff hede/oc døer.

Haldan X.

KOng Frode lod tre Sønner efſter sig/ som vaare Haldan / Ro/ oc Skate. Disse vilde vere lige met huer andre vdi Kongelig Regimente/ligeruis som de vaare vdi Byrd oc Dyd. Huer tenckte ved sig paa Riget/ oc intet paa Broderlig kierlighed. Thi huo som elsker sig selff formeget / hand foracter almindelige andre / oc huo som staar wtilbørlige effter egen Ære / hand er neppelige andre en trofast Raadgiffuere. Den ældste Broder Haldan/ slog de andre ihiel / syndede der met imod Naturlig kierlighed / oc tog Riget met mact. Oc paa det hand kunde giøre fyldist for en retsindig Tiran/ da fengslede hand først alle deris Anhengere/ oc lod dem siden henge. Thi er icke nock at forundre / at den som vaar sit gantske liffs tid en Blodgerig Tiran / døde straa død aff Alderdom / oc bleff icke met vold ihielslagen.

Tiranner bliffue icke gamle.

Ro.

Ro XI.

KOng Haldan haffde to Sønner effter sig / som vaare Ro oc Helge. Ro vaar en liden Mand paa Persone/ oc opbygde først Roskilde / som siden bleff forbedret met Indbyggere oc Stads Priuilegier aff Suend Tiueskeg.

Roskilds byg dis aff Kong Ro.

Helge Hundings oc Hothbrods bane XII.

Helge Hundings oc Hothbrods bane

HElge vaar en fuldsom oc langer Mand. Hand deelte Riget met sin Broder / oc fick til sin Lod Haffuet oc alle Strømme. Thi drog hand vd met sin Skibsflode/ oc slog Kong Skalck aff Slauonien ihiel / oc der hand haffde tuunget hans Rige vnder sig/ drog hand alleuegne omkring vdi Søen. Denne Helge vaar offuer alle maade wkysk oc tiranisk. Paa Thorø belaa hand Jomffru Thore / oc afflede met hende en Daatter/ som hand kallede Vrse. Vdi Saxen land ved Stade/ slog hand Hunding Kong Sirici Søn aff Saxen ihiel /vdi en fri affsagt Kamp. Oc fick der aff it Naffn/ at mand kallede hannem Helge Hundings bane. Siden tog hand Jutland fra de Saxer / oc sætte tre Høffuitzmend der offuer/ som vaare/ Heske / Eyer oc Ler. Hand gaff en Low vdi Saxen land/ at der skulde bødis lige saa meget/ naar mand slog en Træl eller Bondesøn ihiel/ som nogen anden fri Mand. Det giorde hand for den Aarsage/ at det skulde vere alle vitterlig / at hand haffde lige mact offuer alle Tydske/ som vaare hannem vndergiffne.

Hunding Konges søn i Saxen.

Konge Helge kaldis Hundings bane.

*

Thore som bleff vaaldtagen aff hannem/ tenckte idelige ved sig/ met stor sorge/ huorledis hun kunde heffne sig offuer Helge. En gang som hand kom vnder Thorø/ vdi sit Sørøffueri /lempede hun det saa / at hand der wforuarendis kom til sin egen Daatter Vrse/ ved Stranden / oc soff

met

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

met hende/ oc viste dog icke i nogen maade/ at det vaar hans egen Daatter. Thi vaar hand nogenlunde at Aarsage. Men Thore giorde en whørlig oc wbluelig Gierning / i det hun heffnede en synd met en anden/ oc forøgte sin egen Blods skam oc Blussel. O daarlig Quindesuig/ O wmilt Moders hierte/ som icke fryctede at heffne sin Harm saa dyre / met sin Daatters æris forkrenckelse/ oc forfulde gruelig Ketteri. Men en ting formildede denne onde Gierning/ at Vrse fødde Rolff / som siden affslætte denne Smitte/ met megen Dyd oc Mandoms ærlige Gierninger/ huilcke mand veed endnu paa denne dag høyeligen at rose oc sige aff. Thi det kand offte lyckis hos mange/ at effter en Sorgefuld wheldig begyndelse/ kommer ære oc lystighed met tiden.

Quinde suig oc wmildhed

Vdi samme dage døde Kong Regner vdi Suerige. Hans Dronning Suanhuide leffuede oc icke lenge effter hannem/ for den store sorg hun tog sig til for hannem. Det offte skeer/ at huilcke som hiertelige elske huer andre leffuendis/ følge huer andre vdi Døden. Deris Søn Hothbrode tog Riget effter deris Affgang / hand førde lang tid Krig vdi Østen / oc giorde stor skade. Siden affledе hand to Sønner/ huilcke hand befalede en ved naffn Geuar at optucte.

Quinde tro oc loffue.

Dernæst drog hand til Danmarck / oc offueruant Kong Ro to gange/ oc slog hannem ihiel vdi det tredie Slag. Der Helge det spurde/ foruarede hand sin Søn Rolff paa Leyre Slot / at huorlunde Lycken vilde vende sig / hand io maatte beholde en Liffs Arffuing effter sig vdi Riget. Saa lod hand affliffue alle de Høffuitzmend som sade paa Rigens Slote. Oc slog paa det sidste Hothbrode met alt sit Folck oc gantske Skibsflode / oc heffnede saaledis icke aleniste sin Broders død/ men sit gantske Fædernelands vold oc wret. Der aff hende sig / at ligeruis som hand tilforn fick it Naffn aff Hunding / saa bleff hand nu paa ny kaldet Helge Hothbrods bane. Hand lod sig icke der met nøyes / men gaff en Low/ at der som nogen Suensk bleff forurættet eller saaret/ da torde ingen bøde noget der faare.

Hothbrode Konff aff Suerig dræbis aff Kong Helge.

Kong Helge kaldis Hothbrods bane.

Der hand haffde saaledis forsuaret oc formeret Danmarckis Rigis frihed / haffde hand ingen lyst at bliffue i sit Fæderne land/ for den Blodskam/ som hand haffde tilforn bedreffuet. Thi drog hand lengst bort vdi Østen/ der bleff hannem forkast samme sin onde Gierning / huor aff nogle mene/ at hand haanedis saa saare/ at hand myrde sig met sit eget Suerd.

Rolff Krage XIII.

Rolff Krage.

ROlff tog Riget oc Regimentet effter sin Fader Helge. Hand vaar baade meget dydig oc meget deilig. Fornumstig til forstand oc mandelige høy til styrcke. Vdi de dage laa Suerige vnder Danmarckis krone. Thi tenckte Kong Atisle Kong Hothbrods Søn / at tage Vrse / Kong Rolffs Moder til Ecte / Paa det hand kunde siden ved saadant Suogerskaff / diss dristigere affbede hos sin Stiffsøn / den Skat som Aarligen gaffs aff Suerige til Danmarck/ oc saaledis forhuerffue sit Fæderne land Frihed. Hans anslag lyckedis

Suerige er Danmarck Skatskyldig

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

kedis hannem met det første saare vel. Men fordi hand vaar altid karrig oc gerig/ oc saare nidsk/ fra det første hand rand aff rode/ da fick Vrse lede til hannem/ oc søgte middel ved hemelig tredskhed/ at hun kunde skillis fra hannem. Hun gaff hannem saare vnder it Vgudeligt skin/ at hand skulde giøre it Oprør/ oc staa effter sit Rigis Frihed. Dissimellem skickede hun bud effter sin Søn Kong Rolff/ oc loffuede hannem vsigelige herlige Skenck/ at hand skulde drage ind i Suerige til hende. Saaledis smyckede oc skiulte hun sin Sag/ oc viste ingē bedre raad at fulddriffue sit forsæt/ end aff hende sin Rigdom fra sig til sin Søn/ oc skilie sin gerige Hosbonde der ved/ for sin karrigheds skyld. En daarlig oc vforstandig Mand vaar hand/ som trode at en Moder kunde lættelige forraade sin egen Søn/ oc icke formercke/ at det vilde gaa vd offuer hannem selff. Hand vaar end saa meget diss daarligere/ at efftherdi hand viste/ at mand ingen Quinde skal tro/ at hand da vilde tencke/ at hans Husffrue skulde suige sin egen Søn/ oc holde hannem met loffue. Kong Rolff rørdis aff saadant it mectig Løffte oc Skenck/ drog ind i Suerige/ oc kom til sin Moder effter hendis begering. Men fordi hans Moder haffde icke seet hannem vdi lang tid/ kiende hun hannem icke. Der hand kom ind til hende/ bad hand hende aff skempt/ om it Maaltid Mad at fordriffue sin Hunger met/ Hun foruiste hannem/ oc bad hannem at begere Mad aff Kongen selff Dernæst viste hand sin reffne Kiortel/ oc bad at hun vilde bøde hannem den. Men der hun vende sig/ oc vilde icke høre hannem/ sagde hand: Huor er nu Tro oc sant Venskaff at finde? Effterdi Moderen necter Sønnen Mad/ oc Systeren som er ombedet at bøde Broderens klæder/ vil icke høre huad hand bad. Aff saadan paamindelse/ bluedis hun ved/ at hun forsagde hannem det hand begærede aff hende. Dog vaar saa stor indbyrdis kierlighed imellem dem/ at de sætte sig saa nær til Bords vdi Giestebud hos huer andre/ at Atisle fortørnedis der offuer/ oc sagde: at det sømmede icke/ at Broder oc Syster skulde sidde saa nær tilsammen. Rolff aarsagede sig/ oc suarede: Sønnen maa altid met ære/ aff medfødt ærlig kierlighed/ tage sin Moder i faffn. Siden giordis der Spørsmaal til Rolff offuer Bordet/ huad hand holt for den ypperste styrcke. Hand suarede: Taalmodighed. Atisle bleff ocsaa atspurdt/ til huilcken Dyd hans sind stod mest/ hand suarede: Rundhed. Mand begerede at huer skulde beuise met Gierning/ det som hand haffde loffuet met Ord. Rolff maatte først beuise sin Taalmodighed. Hand sættis for en heed brendendis Ild/ oc lod den ene side bar/ oc beskytte den anden som Værmen falt først paa/ met sin Skiold/ som hand pleyede at bruge i Krig imod Pile oc Skud. Men Ildens bryndc vaar skarpere end nogen Pile/ oc trengde hannem hart/ det som Skiolden icke racte til at beskerme hannem. En aff Dronningens Møer stod hos Ilden/ och saa at Ilden brende fast ind paa Kong Rolffs Sidebeen/ hun løb til aff medynck offuer hannem/ oc drog Hanen vd aff it Ølkar fult met Vand oc sluchte Ilden/ at hand giorde hannem icke større vbødelige skade. Kong Rolff bleff høyeligen priset aff alle for saadan sin Taalmodighed. Siden maatte Atisle beuise sin geffmilde Rundhed. Hand begaffuede Kong Rolff sin Stiffsøn met megen Rigdom/ oc paa det intet skulde fattis/ lagde hand der til paa det sidste/ en saare tung oc victig Guldkiede.

Quinde list.

Kong Rolff drager i Suerige til sin Moder.

Taalmodighed den ypperste styrcke.

Paa

Paa den tredie dag vdi Giestebudet/der Vrse saa at effne gaffs/lagde hun alle sin Hosbonds Pendinge oc Clenodie paa Vogne/ oc drog saa hannem wuitterligt met sin Søn bort om Natten. Der hun fornam/ at Atisle skulde effter/ tog hun paa Kong Frodis konst/ som hand brugte imod de Engelske. Hun bød sit Folck kaste fra sig Guld oc Sølff/ som de haffde met at fare/at Atisle oc hans Folck skulde forhindris at opsancke det/ som dog deris eget vaar/ at de dissimellem kunde met Liffuet vndkomme. Nogle ville sige/ at hun kaste forgylte Kaaberpenninge/ i stæden for purt Guld. Det er vel troligt/effterdi hun vaar en forslagē oc trædsker Quinde. Der Atisle saa denne store Guldkiede/ som hand gaff Kong Rolff tilforn/ iblant andre Clenodie/henkast paa veyen/bøyede hand sine Maiestats knæ til den sorte Jord/ at optage den/oc andet mere Byte. Rolff loat hans vnmettelige gerighed vaar saa stor/ at hand hasteligen tog igien/det som hand siuntis tilforn at haffue giffuet met en god vilie. Suensk Mand samlede Guld oc sølff/ Rolff met sit Selskaff gick dissimellē til Skibs oc vndflyde.

Dronning Vrses vnderlige paafund.

Der scriffuis meget om Kong Rolffs Geffmildhed/at hand aldrig lod sig bede to gange om nogen ting. Thi hand vilde icke/at nogen skulde kiøbe dyre met megen Bøn/det som Herreskencks naffn skulde bære. Der met haffde hand mange villige oc veldige Kemper i sin Gaard. Thi den som noget synderligt skal vdrette/ hand bør at affleggis met ærlig Besolding/ eller i det mindste holdis i nogen besynderlig act oc ære.

Kong Rolffs Geffmildhed.

Vdi samme dage effter denne Suenske reyse/kom Agner Ingelssøn til Kongens Gaard/ oc bad om Rude Kongens Syster/ oc bleff hannem troloffuet. Vdi hans Brøllups høytid bedreffue Kemperne allehonde kortuillige lyst oc laderlig tidsfordriffuelse. Lycken bars icke bedre til/som de kaste store Been paa en ved naffn Hialte /end at Biarcke som sad næst hos hannem/ bleff vforuarendis saaret i sit Hoffuit. Thi greb hand til aff harm oc vrede/ slog met it stort Been til den/ som kaste førre til hannem/ dræbte hannem saa hart mit i Panden/ at hun met Hud oc Haar falt ind vdi Nackegraffuen. Der met giorde hand denne Krogsindede Leckere/ it kroget Ansict/ oc lærde hannem at see vissere til/ naar hand en anden gang vilde skiude til Maal. Strax bleff alle deris Skempt omuent til Aluerlighed/ huer spranck op som hand kunde snarist/ rømde vdaff Sallen paa Borgegaarden. Brudgōmen bleff fortørnet paa Biarcke/ vdbød hannem i Kamp/ fordi hand haffde saa spilt hans Brøllups glæde. Der de skulde nu giøre rede imod huer andre/ kunde de icke forligis/ huo det første Strig oc Hug skulde giøre. Thi vdi gamle dage/ naar Kemper slogis/ fulde de icke hasteligē ind paa huer andre met mange vtilbørlige bonde slag/ men giorde nogle visse gang/ oc huiltis der nogen stund imellem. De giorde faa/ men festelige Hug. Oc all prisen stod icke vdi mange Saar at hugge/ men dybe oc dødelige skrammer at legge paa huer andre. Agner bleff dømt til det første hug/for sin Velbyrdigheds skyld/hand hug paa Biarckis hoffuet/at hand kløff hans Hielm/oc Suerdet vende paa den bare bud. Agner skulde staa igien for Biarcke/mē paa det Biarcke kunde faa diss bedre hug til hannē/løffte hand dē ene sin fod paa en stock/oc hug saa met sit skarpe suerd/ Agner mit aff offuer i liffuet. Der sigis aff/at Agner lo der hand skulde dø/

Kempers strid.

Kempe skick vdi kamp.

Biarcke slog Agner Suenske ihiel.

paa det

paa det hand vilde icke lade den ſkam effter ſig / at hand ſkulde dø vdi ſorg oc vaande. Hans Kemper vilde heffne deris Herris død/ men Biarcke ſkenckte dem alle aff denne ſamme Skaal. Thi hand haffde it offuermaade ſkarpt Suerd/ſom hand kallede Løffue. Strax der effter indlagde hand en anden ny Seieruinding imod en Biørn/ſom mødte hannem/oc bleff ſkut i en tyck vildſom Skou. Hand bad Hialte ſin Staalbroder dricke ſamme Biørns blod/ at hand kunde vorde ſterck oc mandelig. Thi det Folck trode / at ſtore vilde Diurs blod gaff Mandom oc megen ſtyrcke.

Løffue Biarckis Suerd.

Biørne blod drickis for ſtyrcke.

Ved ſaadanne merckelige Gierninger kom Biarcke i gunſt oc kundſkaff hos huer mand/ia Kongen ſelff fick hannem ſaa kier/at hand gaff hannem ſin Syſter Rude/til en ærlig pris/ for den Seier hand vant aff hendis Brudgom. Siden giorde hand it Tog i Suerige/ſlog Atiſle ihiel/ oc betalede hannem for det Forræderi hand haffde i ſinde imod Kong Rolff. Vdi hans ſted ſætte Kong Rolff/en artig vnger Mand/Hiartuar/Oc paa det hand ſkulde vere hannem diſſ villigere / at vdgiffue den aarlige Skat/ ſom hand hannē paalagde/da gaff hand hannem ſin Syſter Skulde til ecte.

Hiartuar ſæt tis til Høffuitzmand offuer Suerige aff Kong Rolff.

Der ſkeede oc it beſynderligt ſtycke vdi diſſe dage / ſom icke er vert at forgette. En vnger Karl ved naffn Vigge/ſaa paa Kong Rolff/oc forundrede ſig paa hans høyelſe / oc ſagde ſkemtelige: Huad er dette for en Krage/ ſom Naturen haffuer giffuet ſaadan lengelſe? Her met loffuede hand Kong Rolff / ſom vaar en deilig langer Mand / i det hand lignede hannem ved de lange Træ/ſom kaldis paa vort Danſke maal Krage/oc brugis ſom en Trappe/naar mand ſtiger nogen ſteds høyt op. Dette Tilnaffn tog Kong Rolff for gode/ oc begaffuede Vigge met it kaaſteligt ſtort Armbaand. Vigge bleff glad oc holt den høre Arm met ſaadan prydelſe høyt op/ men den venſtre Arm ſkiulte hand paa Ryggen / oc gick ſaa alleuegne frem/ huer mand til it vnderligt Spectackel. Hand bleff atſpurt/huor faare hand ſkickede ſig ſaaledis: Da ſuarede hand oc ſagde: Den ene Haand blues oc ſkammer ſig/ at hun er icke ſaa hærlige beprydet/ met ſaa kaaſteligt Smycke ſom den anden. Der met fick hand aff Kong Rolff it andet Armbaand til den venſtre Arm / lige ſaa gaat ſom hand fick tilforn. For ſaadanne Velgierninger/forplictede Vigge ſig ſtrengeligen/at der ſom det hende ſig/ at Kong Rolff bleff ihielſlagen/da ſkulde hand heffne hans død. Thi det vaar ſkick i gamle dage/ at naar vnge Hoffſinder gaffue ſig førſt i Kongens gaard at tiene/ da giorde de Kongen it ſtort Løffte paa nogen beſynderlig ting/ for deris Indgang.

It lyſtigt Sprock.

Rolff krage.

It artigt Suar.

Hoffſinders ſkick naar de gaffue ſig førſt i Kongens gaard.

Nogen tid her effter/fortrød Skulde / at hun vaar ſin Broder ſkatſkyldig. Thi opuacte hun ſin Hoſbonde imod ſin Broder Kong Rolff / at de ſkulde icke lenger vere hannem vndergiffne/ men tage ſig Frihed til/imod hans vilie oc ſamtycke. Der lagde de deris raad / at Hiartuar ſkulde fylde ſine Skib met Vaaben oc Verie/ oc drage der met ind vdi Danmarck / ligeruis ſom hand vilde føre ſin Aarlige ſkat til Kongen / oc ſiden offuerfalde hannem met væbnet Haand om Natten vdi ſøffne. Hiartuar fulde dette raad/ drog til Danmarck/oc fant Kongen vdi ſin Kongelige Hoffuitſtad/ paa det mectige oc naffnkundige Slot Leyre/ſom Kong Rolff haffde ladet

Quindeliſt oc onde raad

Leyre Hoffuitſtad oc Slot vdi Danmarck.

bygge

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

bygge/ oc herlige beprydde. Kongen vndfick hannem venligen / met it stort Giestebud/oc drack selff saa offuerflødeligen / at de fremmede Giester forundrede oc forfærdede sig offuer hans wsedvanlige druckenskaff. Der natten gick paa/ lagde Kongen sig met sit Folck til huile oc søffn. De Suenske forsømmede sig icke/ løbe til Skibs/ førde sig i deris Vaaben / oc snege sig ind paa Kongens Hus / oc sloge ihiel huer der de funde soffuendis for sig. Mange vaagnede aff dette Bulder paa det sidste / oc viste icke huad paa færde vaar/ eller huo de skulde staa imod/ thi søffnen hengde dem i Øynene/ saa de kunde icke giøre forskel imellem deris egne oc de fremmede / for Natens mørckhed. En aff Kongens gode Mend / en duelig oc dristig Krigsmand/ved naffn Hialte/ vaar vdgaaen samme Nat paa næste Landsby/til it løst Quindfolck / hand fornam huad forhaanden vaar / oc tøffuede icke lenge/før end hand lagde sine Vaaben paa sig/ at komme sin Herre til hielp. Hand vilde heller giffue sig veluillige vdi fare/ for sin Herris skyld/ end fly/ der hand haffde god Aarsage at vndkomme met liff oc ære. Hans Boelskaff spurde hannem at / huo hun skulde tage effter hans død. Hialte lod som hand vilde tale hemelige met hende/ oc skar strax Næsen aff hende/ at dette haanlige Saar skulde vere it tegen / til hendis wbluelige wkyske gierning oc tale. Bad hende der met at tage sig huo hende lystede effter hans død. Siden løb Hialte ind i Staden/mit iblant Fienderne oc giorde dem stor skade oc affbreck. Der hand kom frem for Biarckis Hærberge / som hand endnu soff/ raabte hand til hannem / oc sagde:

Hiartuar aff Suerige offuerfalder Kong Rolff sin egē Suoger met forræderi.

Hialte en duelig oc tro fast Krigsmand.

Artigt Gensuar.

Hialtis tale til Biarcke oc Kongens folck.

Vaager op alle/ saa mange sig kiende at tiene Kong Rolff / enten for Klæde eller Pendinge/ eller haffue tilsagt hannem Tro / Huldskaff oc Mandskaff. Her er nu tid/ enten at beskerme sit ærlige Rycte / eller lade en euig skam gaa sig offuer. Her er icke Jomffru leeg/eller at kysse oc tage i Faffn. Icke heller at dricke Vin/eller gaa i Dants. Men her er Mord oc Blodstyrtning/ som ingen blødhiertig Mand vil tiene. Vaager op/oc kommer her vd/saa mange som ere Kong Rolffs eedsuorne Venner. Offuergiffuer vellyst oc den dybe søffn. Tager Mandelige mod til eder/oc strider for eders Kong oc egen ære. Huo som vil vinde Pris oc beholde Seier/ hand skal icke lade fulhed betage sig/ men træde sine Fiender vnder Øynene/ oc frycte for ingen Mands Suerd.

Biarcke vaagnede op i det samme / talede til Skalck sin Kammersuend/oc sagde: Stat op du Drenge/ tend Liuss/fei Gulffuet/ oc giør Ild met en hast / Jeg kand intet tage mig faare/ i denne store Kuld / før end ieg bliffuer varm.

Hialte begynte paa ny met saadanne Ord/oc sagde: Nu er tiden/ at huer som Ære haffuer kier / giør sin Herre fyldist for Klæde oc Pendinge/ oc andre hans Velgierninger. Hand gaff oss i sin velmact Tydske Suerd/ oc klædde oss i Harnisk/ fra Haand oc til Fod. Thi er det tilbørligt at wi bruge i Krig for hans skyld/ det wi i fred oc rolighed bare hannem oc oss selff til ære. Haffde wi tilforn gode dage met hannem offuer hans bord/ da bør oss icke at vndfalde hannem i sin nød oc trang/ men lide oc taale met hannem ont oc gaat/huad lycken tilføyer. Lader oss holde det stortalende ord/wi sagde fra oss i vor Druckenskaff/ Lader oss icke vige fra vor Eed/wi gaffue vor Herre oc Konge/ at tiene met tro.

Den

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Kongens tryghed staar vdi Folckis duelighed.

Hiartuor en Suensk Forrædere.

Den Danske Konge kiender ieg alene for min Herre oc Hosbonde/ huer som haffuer det frommiste hierte i Brystet / hand lade sig finde hannem næst. Huo som frycter hand komme her icke frem. Hue mandelig er oc fast i hierte oc haand / hand giørs her behoff. En Kongis tryghed oc Seyeruinding staar meget vdi hans Folckis duelighed / træder frem i ærlige Danske Mend/ oc strider imod eders Fiender / vden all fryct oc fare. Tager Exempel aff de ædle Orne/ som vende Brystet frem/ naar de giøre indfald imod deris Fiender. Seer huor dristig oc glubende er den Suenske/ hand acter icke at fly eller lade sig offueruinde. Hand er grum at ansee/ oc slar ihiel alt huad hand offuerkommer aff vort Folck O du arrige Skalck/ oc wblue Forrædere/ Hiartuor/ som fulde din Husffrues Sculdis onde oc blodgerige raad/ at forraade denne Høybaarne oc mectige Konning/ at staa met wret effter Kongeligt naffn oc Regimente / det som du bekommer met din euige skam oc vanære. Huor faare haffuer du saa daarlige ladet dig forføre imod din Herre oc de Danske? Der er huerckē Guds eller Menniskens fryct hos dig/ met saadant wærligt oc tiranniskeligt Forræderi. Huad skal ieg meer sige oc lenger beklage? Kongen er slagen / wi andre ere forraadde/ oc Byen er indtagen. Ingen aff oss kand vndkomme/ vden her er nogen saa Fæ oc Æreforgettere/ som redis for sin hud / oc tør icke voffue sit Liff/ oc heffne sin Herris død. Kom her vd til mig/ du ædle Førstinde Rude/ Kong Roluffs Syster. Din hielp oc bistand giørs nu vel behoff. Thi det gaar nu ilde til/ vdi Kongens gaard oc Stads portene. Her ligge din Broder oc gode Venner døde. Her er Mord oc Blodstyrtning i huer vraa. Suerd oc Oxe ere nu paa gang/ her holder huercken Hielm eller Brynie for dem. Lad oss vere frimodige/ oc bruge vore skarpe Suerd / efftерdi vore Staalbrødre ere slagne / oc Fienderne haffue taget Byen ind / oc giøre saadan wbodelig skade alleuegne.

Biarcke soff der Kong Rolff bleff slagen.

Siden der Hialte haffde mandeligen vord sig / oc mange aff de Suenske fulde for hans haand / gaff hand sig tredie gang for Biarckis herberge/ oc fordi hand meente/ at hand holt sig inde aff redsel oc fare/ talede hand hannem noget skarpelige til/ oc sagde: Huor bliffuer du Biarcke saa lenge? Soffuer du endnu/ eller huad forhindrer dig? Kommer du icke snarligen her vd/ da vil Ilden gieste dig. Eya følger mig effter / wi ville brende disse Biørne inde/ oc sette Ild paa Portene/ saa ingen aff dem skal vndkomme. Siden ville wi giøre vor Slactordning/ oc stride for Kong Rolff/ som wi met haand oc mund loffuede hannem. Lader oss tencke paa den store fromhed oc geffmildhed hand beuiste oss / der hand slog Rørick/ den gerige Bockis søn ihiel / som vaar saa offuermaade rig paa Guld oc Sølff/ oc giorde dog aldrig nogen god Mand en Æreskenck der aff. Der Kong Rolff kom met sin Skibs flode imod hannem/ da lod hand bære alle sine kaastelige Clenodie oc Skat imod hannem/ oc mente / at hand vilde affuende hans vrede/ oc formilde hans hu / foruden all anden Krigs mact oc Aarlog. Men Kongen foractede hannem met alle sine Gaffuer / tog fra hannem Liff oc Gods/ Fiør oc Fæ / oc skiffte iblant sine gode Krigsmend/ hine herlige Liggendefæ / som denne arme oc bløde Rørick / haffde

samlet

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

ſamlet ſammen vdi mange Aar. Thi aldrig vaar hannem nogen ting ſaa kier/ eller deilig/ at hand io deelte det met ſine gode Venner. Hand acte de icke Guld mere end Aſke. Thi hand tenckte vel/ at icke Guld oc Sølff/ men it ærligt oc euigt Rycte/ gaff hannem it langt leffnet/ oc mange Aars ihukommelſe.

Geffmildhed

*

Der faare/ endog at hand nu er ſlagen/ ſaa er hand ved ſit fremfarne ærlige/ oc oprictige leffnet/død ſom en merckelig oc naffnkundig Herre. Thi hand vaar i ſin velmact dydig oc driſtig/ oc raſk ſom en Ful/ eller en Hiort imod ſine Fiender. See her rinder nu Blod at Gaderne/ oc Beckene føre de døde affhugne Lemmer vdi Haffuet met ſig.

Stort mandemord.

Hiartuar tradzer oc pucker imod oſſ Danſke. Lader oſſ dø gladelige oc mandelige/ ſom vor Herre oc Konge/ hin Ædle oc Naffnkundige Kong Frodis Sønneſøn døde her for oſſ. Tencker paa ſamme Kong Frodis ſnilde anſlag/ met huilcket hand offueruant de Engelſke. Lader oſſ vere frimodige i Mund oc Haand/ at der findis intet fryctactigheds tegen hos oſſ i nogen maade.

Dyd oc mandom er wdødelig.

Dyd oc Mandoms gierninger ere wdødelige/ oc giffue oſſ en euig Ære/ ſom aldrig forgaar eller forgættis/ naar vore Legeme end ere døde oc henraadnede vdi Jorden. Thi kand ieg icke forundre mig/ huor faare dine Dørre/ Biarcke/ ere ſaa lenge oc hart tillucte/ oc ieg nu tredie gang haffuer raabt effter dig/ at du ſkulde komme her vd.

Biarcke ſuarede: Huor faare raaber du ſtercke Hialte ſaa høyt paa mig/ at ieg er Kong Rolffs Suoger? Den ſom haffuer meget aff Munden/ ſkal oc lade noget paakiende vdi Gierning ſin Duelighed/ at det ene kand findis met det andet vdi Sandhed.

Gierning ſkal følge Ordene.

Men giff mig ickon liden friſt/ indtil ieg kand tage mine Vaaben paa mig. Nu binder ieg op mit Suerd/ nu legger ieg min Brynie paa/ oc ſætter min Hielm op/ oc ruſter mig til ſom ieg ſnariſte kand. Der er ingen ſom imod ſin vilie/nødiger vilde brende her inde/end ieg. Endog at ieg er født oc baaren paa en lidē Ø/oc haffuer icke ſaa ſtort Arff oc Eye ſom andre rige Herrer/ alligeuel ſkal ieg offre min døde Suoger ti Mend/ſom hand haffuer giffuet mig at føre vdi mit Vaaben.

Biarckis mod oc mandom.

J frimodige Danſke Mend/ følger mit raad/ oc afflegger eders Harniſk/ kaſter eders Skiolde paa Ryggē/oc ſtrider ſaa met bare Bryſt. Binder Armbond om eders Hender/at i kunde diſſ haardere ſla til. En Skelm der viger tilbage/ oc forløber ſin Staalbroder. Træde ſig huer driſtelige imod ſine Fiender/ oc acter det for en ſtor Lyckſalighed/ at hand kand heffne ſin Herris wſkyldige ſag oc død. Jeg acter ſelff at giøre gaat ſkel/ met dette mit Tydſke Suerd/ ſom kaldis Snertir/ fra den dag ieg ſlog Agner Jngelſſøn ihiel.

Snertir Biarckis Suerd.

Hand hug til mig met ſit Suerd Høthing/ kløff min Hielm/ oc haffde end da giort mig større ſkade/ om hans Suerd haffde verit ſkarpere.

Høthing Agners Suerd.

Men ieg hug hannem tuert offuer ſit Liff/ ind at den ene/ oc vd at den anden ſide. Sandelige ieg ſaa aldrig en ſterckere Mand/thi hand lagde ſit Hoffuit op til ſin Arm/ foractede døden/ oc met ladder ſkildis fra denne Verden. Stort vnder vaar det/ at hand kunde dølie ſin harm oc vaande/ oc icke i det ringſte lade ſig formercke at ſørge eller bedrøffuis imod Døden.

Agner Jngelſſøn døer leendis.

Det er icke ſaare langt ſiden/ at ieg ſlog en Velbyrdig Mand ihiel/ met ſamme mit Suerd. Hand vaar en Kongis Søn/ vnger vdi Aar/oc deilig vdi Skabning. Hannem hialp huercken Skiold eller Brynie/huer-

nie/ huercken Hielm eller Krefft/ imod dette mit skarpe Suerd. Lad nu see/ huor ere de Suenske Høffuitzmend oc Hiartuars Høffdinge/ komme sig her/ oc giøre nogen Mands gierning. Huad ere her dog mange Kongers Børn/ mange herlige Kemper oc ædle Herrer omkomne. Her ere icke met dig Kong Rolff aff de ringiste/ men aff de veldigste oc mectigste. Jeg dragis icke til minde/ at ieg haffuer veret paa nogen Valsted/ som saadanne hug oc stort mandfald er skeedt paa en tid. Giffuer ieg it Slag/ da faar ieg try igien/ saa saare ere de Suenske mig offuerliggende. Men ieg haffuer alligeuel hefnt mig skellige paa dem / Thi der ligger omkring mig met døde Kroppe / lige som it høyt stort Bierg. Oc huor er nu den stortalende Mand / som tilforn raabte paa mig saa hofferdeligen / lige som hand haffde tolff Mends styrcke.

Hialte suarede: Endog/ gode Biarcke/ at ieg haffuer icke mange som giøre mig bistand/ saa er ieg alligeuel icke langt fra haanden. Jeg veed ingen stæds vdi Staden / som mere vaar for nøden tappere oc duelige Krigsmend / end her som ieg staar. De haffue hugget oc skut men Skiold saa offte igiennem/ at it stycke henger neppelige ved det andet. Huo mig icke vil tro/ da gaar siun for sagn. Jeg haffuer icke saa meget aff min Skiold/ at ieg kand holde i haanden for mig. Mig tyckis / at du giør oc saa liust huor du far frem. Haffuer du tøffuet lenge / da giør du gaat skel/ nu du est kommen/ oc vederlegger det met din fri høyre Haand oc mandelige dristighed.

Siun gaar for Sagn.

Biarcke suarede: Kast mig icke faare / at ieg tøffuede noget lenge/ der er meget som kand offte forhindre en god Karl imod sin vilie. Jeg haffde nock at skaffe met en Suensk/ som hug sit Suerd saa dybt vdi mit Harnisk igiennem Pandzeret/ lige som det haffde veret bløt Kiød eller Vand. Nu haffuer ieg stor lyst at see Otthin/ som haffuer ickon it Øye. Sig mig Rude kiere Hustru/ om du seer hannem nogen steds.

Seyervinding kommer her offuẽ aff.

Rude suarede: Viltu haffue lycke at krige fremdelis / da løfft dine Øyen op til Himmelen/ oc giør dit Offer / til den som Macten oc Seyer haffuer at volde.

Biarcke suarede: Kand ieg faa Frigis Hosbonde at see / neppelige skal hand komme skadesløff fra Leyre/ førde hand end en gang saa skinnende en Skiold / oc rede end en gang saa huid en Hest. Thi huo som vil vere met vdi Krig/ hand skal sætte sit Liff til fare. Men efferdi her er icke andet kaar paa færde/ da lader oss legge vind paa/ saa lenge / som wi leffue/ oc Blodet er varmt vdi oss/ at wi kunde falde oc dø som ærlige Mend. Jeg vil dø her ved min Herris hoffuit / Du Hialte leg dig ved hans Fødder/ at naar de komme oc randsage disse døde Lig / huer mand kand see / at wi haffue trolige tient vor Konge oc Herre/ oc icke oppebaaret hans Klæde oc Penninge forgeffuis. Det hindrer icke / at Raffne oc Ørne fortære siden vor Legeme/ naar wi ellers dø som oprictige oc frimodige Krigsmend/ paa Valsteden hos vor Konge oc Herre.

Dum vita manet studeamus honeste posse mori.

Denne forneffnde Samtale imellem Hialte oc Biarcke / vaar vdsæt vdi en gammel Vise/ huilcken mange end nu paa denne dag vide at siunge/ som haffue forfarenhed oc kundskaff vdi de gamle Historier.

Kong

Kong Rolff met alle sine gode Mend oc tro Tienere bleff slagen paa denne tid aff de Suenske / vndertagen Vigge alene. Thi alle Kong Rolffs Hoffsindere oc Krigsmend / elskte hannem saa saare for hans Fromhed / at de heller ville sætte deris Liff til met hannem / end leffue oc see Solen effter hans Død oc affgang.

Hiartuar glæddis der ved / at hans Forræderi lyckedis hannem / giorde it stort Giestebud / effter denne Seyer. Offuer borde der hand nu vaar mæt / forundrede hand storligen / at der fants ingen iblant alle Kong Rolffs Folck / som enten flyde / eller lode sig tage til fange. Huor met de gaffue deris Eedsuorne trohiertighed tilkiende mod hannem. Thi klagede Hiartuar paa Lycken / at hun icke vnte hannem en aff disse Kongens tro Tienere. Fordi hand haffde stor begiering oc attraa / at holde saadanne Mend vdi sit Brød oc Tieniste. Vigge kom frem vdi den samme gode stund / oc Hiartuar bleff meget glad der ved / spurde til om hand vilde tiene hannem. Der hand suarede Ja / bød Hiartuar hannem it draget Suerd ved Odden. Vigge vilde icke tage om odden / men tog om handfanget / oc sagde / at Kong Rolff pleiede saaledis at giffue sine Krigsmend Verie vdi Hende. Thi eedbundene Tienere / som vdi fordom tid gaffue sig vdi Herre tieniste / rørde ved Suerd klodden / oc suore Troskaff oc Huldskaff. Der Vigge fick Suerdet vdi Haanden / tenckte hand paa det løffte hand giorde Kong Rolff / oc stack Hiartuar der met strax tuert igiennem / oc heffnede saaledis sin Herris død. Hiartuars Krigsmend sprunge op met en hast / oc sloge Vigge ihiel. Men hand gaff sig selffuillige oc frimodelige frem / oc sagde sig at fornemme større lyst aff deris Herris den Tirans død / end sorg eller banghed aff sit eget endeligt. Saa vendis da deris Giestebud til graad / deris fryd til wfred / oc deris forrædelige Seyeruinding til en bedrøffuelig Jordefærd. Vigge er euig Pris oc Ære verd / at hand holt saa trolige sin tilsagn / oc forspilte den Blodgerige Tiran saa snarlige all sin Glæde. Hand gruede icke ved at dø / der hand haffde først seet denne Morderis blod paa den sted / som hans Herre wskyldelige vaar omkommen. Den samme dag som gaff Hiartuar Regimentet / skilde hannem ocsaa der ved. Thi huad mand met Synden faar / det gierne met Sorge bortgaar. Ingen triffuis eller lyckis aff forræderlige anslag. Suenske som tilforn mente / at de vaare Herrer offuer Danmarck / kunde icke forsuare sig selff. Thi Sielandsfare sloge dem ihiel / oc lode dem bøde met Halsen / at de haffde saa suigeligen myrt den gode trofaste Kong Rolff. Saa straffis almindelige met haard Wlycke / den Synd som met Suig oc Falskhed bedreffuen er.

Forræderi lyckis sielde.

Viggis troskaff.

Huad mand met Synde faar / det met Sorge forgaar.

Den tredie Bog.

Summa paa denne Bog.

HOther som vaar Suanhuidis/ Kong Frodis Systers/ Sønnesøn/ bleff kaaren til Konge vdi Danmarck/ effter Kong Rolffs død/ hand bleff aff første Barndom oplært vdi atskillige Konster oc god øffuelse hos Kong Geuar vdi Norge. Kong Gelder aff Saxen feidede paa hannem for Mimmings Suerds skyld/ men bleff offueruunden aff hannem. Balder Othins Søn bleff hannem vred for Nanne Geuars Daatter/ oc slogs met hannē fire gange/ oc bleff alligeuel paa det sidste ihielslagen aff hannem. Othin vilde heffne sin Søns død/ oc lagde sig effter Rinde Kongens Daatter aff Ryssland/ oc affléde met hende en Søn som hand kaldede Boe. Huor faare hand bleff vdskut aff Gudernis tal/dog hand bleff siden der indtagen igien/ effter Oller som vaar sæt vdi hans stæd. Boe heffnede sin Broders Balders død/oc slog Hother ihiel/ oc fick ocsaa selff sit Banesaar i samme Krig. Effter Kong Hothers affgang/ fick Rørick Slyngebaand hans Søn Regimentet. Vdi hans tid affalt Venden fra Danmarckis Krone. Thi vant hand det tilbage igien met Herreskiold/ved Vbbis sin mectige Kempis styrcke oc mandom: Kong Rørick haffde sæt tuende Høffuitzmend offuer Jutland/ som vaar Haarduendel oc Fenge. Haarduendel slog Kong Coller aff Norge ihiel/oc bleff selff myrt paa det sidste/ aff Fenge sin egen Broder/som tog hans Hussfrue til ecte/effter hans død. Det fortrød hans Søn Amleth/ Thi tenckte hand ved sig selff/ huorledis hand kunde heffne sin Faders død/met best lempe oc liste. Hand lod sig see vdi all sin Gierning/lige som hand haffde verit vanuittig oc galen/ oc dog igiennem gick alting met sin tredske abelighed/saa ingē kunde mercke andet/ end hand vaar aldelis berøffuet sine sind oc forstand. Fenge forsende hannem til Kongen aff Engelland/ oc screff met dem som skulde føre hannem frem/at Kongen skulde lade hannem ophenge. Der

Amleth forstod dette suig/ tog hand Breffuene hemelige fra sine Stallbrødre paa Veyen/ oc screff dem om/ at Kongen aff Engelland skulde giffue Amleth sin Daatter/ oc lode hans Stallbrødre ophenge. Der Amleth haffde vdret alting vel vdi Engelland/drog hand hiem til Danmarck/oc effter det raad som hand oplagde met sin Moder/ slog Fenge ihiel/ oc opbrende hans Gaard/ met alle hans Tienere/ som der fundis da hos hannem.

Suibdager afflede met Kong Grams Daatter

Asmund hand afflede met Gunild

Henrick. Vffe. Hunding afflede met Thorild

Thorald. Regner.

Hading afflede met Regnild

1 Frode. 2 Vlffuilde.

3 Suanhuide.

Disse afflede tilsammen

Hothbrode/ hand haffde to Sønner

Atisle som haffde Vrse Kong Rolffs Moder.

Hother/ hand afflede met Nanne Kong Geuars Daatter aff Norge.

Rørick/ hans Børn vaar

Geruthe/ hende gaff Rørick Haardeuendel/ som hand sætte offuer Jutland. De afflede

Amleth.

Vigleth.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Hother XIIII.

Kong Hothers affkomme oc oprindelse.

EFter Kong Rolffs oc Hiartuars død/ bleff Hother vdualt til Konge offuer Danmarck oc Suerige. Hand vaar Atislis Broder/ Suanhuidis Kong Frodis Systers/Sønnebarn. Oc bleff opfødt vdi Norge hos Kong Geuar / som førre er omtalet. Men paa det at hans gantske leffnets Historie / som her effter skal faaregiffuis/ kand diss bedre forstaaes/ vil ieg begynde paa hans vngdoms Aar oc idret.

Kong Hothers nemme oc forstand i hans vngdom.

Hother bleff forsent vdi første Barndom met sin Broder hen til Geuar at optuctis/ oc vaar hos hannem / der hans Fader Hothbrodt bleff slagen aff Kong Helge. Hand begynte strax at lade see sit gode nemme / oc metfødde styrcke/ oc offuergick alle de andre som opføddis til lige met hannem. Hand kunde saare vel suømme/ skiude/ kempe oc fecte / Oc offuer alt vaar hand meget behendig oc snar i sin Gierning / huilcket hand haffde en part aff sin egen gode Natur/ en part aff idelig øffuelse. Hans forstand vaar større end hans Aar oc Alder. Der fands icke mange som vaare hans Mestere paa Harpe oc Hackebret oc atskillige slags Strengeleeg. Hand kunde saa kaanstelige lempe deris Melodi oc Stemme/ at alle de som paahørde/ maatte glædis eller græde der ved / eller røris aff huadsomheldst affect hand vilde. For saadanne hans mectige herlige Gaffuer / fick Nanne Kong Geuars Daatter kierlighed til hannem. Thi det skeer tit oc offte / at vnge Iomffruer faa vilie til dem som dydige oc lærde ere / om de icke ere end i alle maade saa meget deilige. Kierlighed yppis vdi mange maade. Nogle elskis for deris Faurhed/ Nogle for deris Lærdom / En part skabe sig gode yndist met deris venlige omgengelse/ En part met deris gode rycte. Oc forstandige Iomffruer elske vndertiden mere de duelige end de deilige.

Kierlighed oc gaat yndist yppis i atskillige maade.

Balder staar effter Nanne Kong Geuars Daatter.

Det hende sig/ at Balder Otthins Søn / saa Nanne en gang / der hun toede sit bare Legeme oc fick wsigelige stor Kierlighed til hende/ for sin Faurheds skyld. Thi deilighed volder meget til Kierlighed. Hand tenckte ved sig/ huorledis hand met beste lempe kunde tage Hother aff dage/at hand icke skulde giøre hannem nogen forhindring vdi denne hans fortagne Kierlighed.

Kong Hother vnderuisis aff skou Iomfruer.

Nogen tid her effter drog Hother vdi Iact/ bleff foruilt i Skouen aff en stor Taage/ oc kom wforuarendis vdi nogle skou Iomffruers bolige/ som vndfinge oc hilsede hannem ved sit rette naffn. Hand bleff vnderlig der ved/ oc spurde huo de vaare. De sagde til hannem: Wi drage vdi Krig oc Aarlog/ dog wsiunlige/oc giffue der lycke oc fremgang dem som wi vnde vel. De fortalde hannem fremdelis / huorlunde Balder haffde faaet Kierlighed til Nanne/ oc formanede hannem/at hand icke skulde føre Krig imod hannem/ dog hand haffde retfærdig Aarsage der til / Fordi at Balder vaar

Balder en halff Gud.

en halff Gud/ føde aff mectige hellige Forfædre. Som de dette haffde sagd/ bleffue de borte met Hus oc alt. Hother forundrede sig paa deris hastige fluct/ at hand bleff saa forlat alene vnder oben Himmel/ oc meente at dette altsammen haffde verit it forfengeligt Spøgeri.

Hother beder om Kong Geuars Datter.

Der hand kom hiem / fortalde hand Geuar/ huorlunde hannem vaar gaaet i haande/ oc bad hannem strax om sin Daatter. Geuar sagde/ at hand gierne vilde giffue hannem sin Daatter / der som hand icke frycted is for Balders vrede/ som hand haffde først tilsagd hende. Thi Balder er saa sterck oc mandelig/ at intet Suerd kand bide paa hannem. Dog (sagde hand) veed ieg huor it Suerd giemmis oc foruaris/ met huilcket mand kand giøre hannem saar. Dette Suerd findis hos en vild Mand Mimming/ som haffuer ocsaa it Armbaand / huo det bær de faa stor lycke / oc forøgis met megen Rigdom. Men hand boer paa den stæd / som intet Menniske kand lættelige hen komme/ for den wlidelige Kuld oc Frost / som paa den vilde Vey falder. Drag der faare aff stæd/ oc spent to raske Hiorte for din Vogn/ der kunde føre dig offuer de høye Bierge/ som ere betacte met Hagel oc Snee. Naar du kommer til hannem / sæt dit Paulun hart hos hans Hule/ men vent det noget fra Solen / at du icke met for megen Skugge/ driffuer hannem od aff sit Leie. Siden kant du lættelige bekomme hans Suerd oc Armbaand/ oc der met bliffue lycksalig / baade vdi Rigdom oc krig at føre. Hother forsømmede sig icke/ drog met det snariste der hen/ oc giorde lige som Geuar haffde raadt hannem. Om dagen drog hand paa Jact/ om Natten tenckte hand/ huorlunde hand kunde forraske denne vilde Mand. En Nat som hand vaagede/ gaff sig leiligheden / thi slog hand den vilde Mand til Jorden / met sit Glaffuen / oc greb hannem / før end hand kom paa fluct. Hand truede hannem / indtil hand maatte løse sit Liff / oc affhende fra sig/ baade Suerdet oc Armbaandet. Jngen ting er saa kier som Liffuet. Hother drog glad tilbage met saadant lidet/ dog kaasteligt oc dyrebart Byte oc Roff.

Mimmings Suerd.

Hother drager aff sted til Mimming effter it Suerd oc Armbaand.

Gelder Kongen aff Saxen fører Krig imod Kong Helge/ oc offueruindis.

Der Gelder Kongen aff Saxen dette spurde/ giorde hand rede met sine Skib at føre Krig imod Hother. Men Geuar kunde spaa oc sige/ huad i fremtiden skee skulde. Thi raadde hand Hother / at naar hand kom imod Gelder/ da skulde hand holde stille/ oc lade Fienderne skiude alle deris Pile aff Henderne/ och saa legge sig om Borde met dem/ oc met lange krogede Segle drage deris Harnisk oc Vaaben aff dennem. Hother fulde Geuars raad / holt stille imod Gelders Folck / som skøde dristeligen ind paa hans Skib. Men største parten aff deris Pile siuncke i Haffuet/ oc giorde ingen skade / de andre toge Hothers Folck / oc skøde der met ind paa deris Fiender/ saa at Gelder paa det sidste hengde vd en rød Skiold aff det øffuerste Merss/ til it Tegen / at hand vaar begerendis Fred. Hother lod sin vrede falde / talede hannem venlige til / tog blidelige mod hannem/ oc tuingde hannem saaledis vnder sig/ icke aleniste met snilde anslag/ men ocsaa met Dyd oc Fromhed.

It listigt anslag.

Vdi samme dage lod Kong Helge aff Halloge/ bede ved sine Legater om Thore Cusonis / Findmarckis oc Biarmelands Førstis Daatter. Det vaar seduanligt vdi gamle dage/ at vnge Beile røctede selff deris ærende. Men Kong Helge haffde en slem skade vdi sin Mund/ saa hand kunde huercken tale met Vdlendinge eller Indlendinge. Thi ved obenbarlige lyde blues mand mest/ oc io mere vor breck det sees aff alle / io større er vor sorge hos oss selff. Thoris Fader sagde / at den vaar icke hans Daatter verd/ som brugte andre Talssmend / oc lod icke sin egen dyd oc nærucrende kierlighed tale for sig. Thi bad Helge at Hother som vaar veltalende/ vilde giøre hannem bistand vdi denne sag / hand loffuede at forskyldet/ huorsomheldst hand nogen tid kunde vere hannem til vilie oc tieniste.

Beile oc Friere røcte selff deris ærinde.

Hother hørde hannem bøn/ drog met sin Skibsflode til Norge / at kunde hand icke faa sin begiering met gode / da vilde hand den fremme met det haarde. Hand gaff Faderen met det første mange søde ord/ men hand vilde intet suare der til/ før end mand hørde Thoris egen vilie. Thi (sagde hand) det sømmer ingelunde at Faderens strenghed skal tuinge sit Barn imod sin fri vilie til Giifftermaal. Der hun bleff fremkaldet oc at spurt/ dreff Hother det met sin veltalenhed / at Thore samtyckte Helge til sin Hosbonde.

Forældre maa icke tuinge Børn til Gifftermaal.

Dissimellem at Hother giorde dette Gifftermaal vdi Norge/ da drog Balder til Geuar met sin Krigs hær / oc begerede Nanne hans Daatter. Geuar bad hannem forfare hendis eget sind oc hierte. Men der hand kunde icke beuilge sig hende met mange smigrende ord oc kierlig tale / da vilde hand vide aff hende/ for huad Aarsage hun icke vilde samtycke hannem. Hun suarede / oc sagde: Jeg er icke eders Jeffnlige / thi i ere aff hellig affkomme aff Gudernis slect / ieg er it dødeligt Menniske. Det er oc skeet offte tilforn / at Guderne haffue forskut deris wlige. Det er oc icke mueligt/ at saadanne Gifftermaal imellem de høye oc laffue kunde lyckis. Rigdom oc Fattigdom/ høye Herrer/ oc wformuendis ringe Almue bequemme icke lenge vel tilsammen. Ja saa høyt som Guderne ere offuer Menniskene/ saa wmueligt er at det Jordiske kand lignis met det Himmelske. Met saadan hemelig Spaat/ sagde den snilde Jomffru hannem ney/ at hand maatte drage haanlige met en tørbløt Kaabe/ fra hendis Faders gaard.

Nannis snilde Suar.

Jeffnlige tiene best sammen vdi Ecteskaff.

Merck.

Der Hother fick saadant at vide/ klagede hand hart offuer Balders løssactighed for Helge/ oc bar sit raad til hannem/ huad hand skulde giøre oc lade i denne sag. Aff snack oc tale met en god Ven / vdi modgang formindskis sorg oc bedrøffuelse. Effter langt oc gaat beraad/ bleff beslutet en Krig imod Balder. De møttis begge met deris Skibs floder / oc sloge saa hart paa huer andre / at mand maatte haffue sagd / at der vaare Guder paa begge sider. Otthin oc Thor met deris Selskaff stride for Balder. Men Hother forled sig paa sin gode Kaabe / som intet Suerd kunde skade / oc slog mandelige fra sig alleuegne huor hand kom frem. Thor giorde stor skade met sin Kølffue/ saa at der kunde huercken Mand eller Vaaben holde eller staa imod hannem / alt det som kom for

Sorge formindskis aff venlig tale.

Thors Kølffue.

hans

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

hans Kølffue maatte bugne oc bryste. Her hialp huercken Værn eller Verie/ Skiold eller Brynie/ Pantzer eller Hielm/ Styrcke eller nogen mact vdi hende. Balder haffde faaet Seyer/ haffde icke Hother kommet sit Folck hasteligen til vndsætning/ oc hugget skafftet aff Thors kølffue/ saa hand icke kunde fremdelis bruge den. Thi gaff Balders hær fluct/ oc rømde huer aff dem/ som hand kunde hasteligst. Det maatte vere meget wtroligt/ at Guderne kunde offueruindis/ haffde icke de gamle screffuet saadant for oss. Men der vaar dog ingen sand Hellighed eller Guddommelig natur hos disse Kemper/ som wi kalde Guder/ effter Hedensk vis/ for den mening oc tancke/ som de gamle haffde om dennem.

Balder offueruindis aff Hother.

Effter at Balder vaar vnduigt/ finge Hothers Krigsfolck større mod/ oc fulde vdi hans Skib/ oc opbrende/ drucknede oc forderffuede dem vdi grund. Aff dette merckelige Slag fick denne Haffn det naffn/ at hun endnu paa denne dag kaldis Balders sund. Kong Gelder aff Saxen/ bleff vdi samme Strid/ hannem lod Hother opdrage/ oc berede it Baal til hans Lig/ oc begroff hans Been oc Aske effter Kongelig skick oc sæduane. Siden drog Hother til Geuar/ oc drack Brøllup met sin Festemø/ paa det ingen forhindring skulde giøris hannem her vdi ydermere. Der næst begaffuede oc forærede hand Helge met sin Dronning Thore/ oc førde saa sin vnge Brud hiem met saa stor ære/ som Balder fick skam oc vanære at gaa aff met/ der hand flyde.

Balders sund

Kong Gelders aff Saxen begraffuelse.

Nogen tid her effter/ droge de ypperste Suenske/ ned til Danmarck/ at legge fra sig deris Aarlige skat. Hother bleff venligen vndfangen aff de Danske/ oc hulden i Kongelig stat oc ære/ for sin fromme Faders skyld. Men lycken vaar hannem saa wmild oc wtro/ at hand der bleff slagen paa fluct aff Balder/ oc maatte rømme til Geuar. Miste baade Riget oc Seyeruinding/ som hand haffde før end hand nogen tid fick Kongeligt naffn oc Krone at bære. Balders folck plagedis hart aff megen tørst/ effter at Striden vaar offuerstaaen. Thi groff hand dybt ned vdi Jorden/ oc fant offuerflødige Vand til sit Folck. Der sigis endnu paa denne dag aff Balders brynd/ oc endog den haffuer icke saa synderlige stor oprindelse/ alligeuel er den icke endnu aldelis øde oc forsuunden. Balder haffde ingen ro om natten/ thi Spøgelse plagede hannem vdi Nannis lignelse/ saa hand falt vdi en stor Suindesot/ oc kunde ingen steds komme/ vden hand førdis paa en Rossbaar eller Vogn. Hand gaff sig icke til freds met denne Seyeruinding/ vden hand haffde faaet Nanne til Byte.

Hother slaes paa fluct aff Balder.

Balders brynd.

Hu er halff drøm.

Vdi disse dage/ sætte sig ned ved Opsal/ en aff Gudernis slect Frø/ oc foruandlede den gamle skick met Offer/ thi hand slactede Folck for Fæ/ oc giorde der aff it værstyggeligt Offer/ baade faar Gud oc Menniskén.

Frø en Affgud.

Effter Kong Rolffs oc Hiartuars død/ glæddis Hother at hannem vaar saa lyckelige tilfaldet Danmarckis Rige/ oc hand vaar saa vel heffnd vden sin wmage offuer Kong Rolff/ som slog hans Fader ihiel. Hand holt

sig til

Hother kommer ind i Isefiord / oc bliffuer der kronet til Danmarckis Konge.

Atisle Konge vdi Norge dricker sig thiel.

sig til Riget der met/ at hans Farmoder vaar Frodis Danmarckis Kongis Syster/ hand forsømede icke saad..n lyckelig Leylighed / men drog strax ind vdi Sieland ved Isefiord hos Rostilde met sin Skibs flode. Der bleff hand kronet til Konge aff Menige mand/ oc bleff saa strax effter sin Broders Atisles død ocsaa Konge vdi Norge. Atisle fick en slem oc værstyggelig Affgang. Thi der hand forlystede sig vdi it Giestebud / at Kong Rolff vaar slagen / drack hand saa offuerflødelige meget / at hans hierte brast/ oc hand qualdis der aff. Saa at hand aff den Glæde hand giorde sig aff en andens død/ tog selff der aff sin egen død.

Hother oc Balder feyde tredie gang paa huer andre.

Hothers vig

Hother giffuer sig aff stor Hierte sorg vdi en vildene, ørck.

Der Kong Hother vaar dragen til Suerige / seglede Balder til Sieland / oc fick megen veluillig anhang oc bistand aff de Ypperste / thi hand vaar selff en berømter Krigsmand/ oc haffde stor anseelse oc myndighed hos alle. Huor faare det er icke at forundre/ at vore gamle Danske haffue ladet sig forføre aff hannem. Hother drog imod hannem/ oc der skede paa begge sider it stort Mandfald / indtil Hother maatte rømme der fra ind vdi Jutland. Der laa hand den Vinter offuer/ oc kaldede den Haffn som hand vaar/ Hothers vig. Mod Vaaren drog hand alene til Suerige/ oc kaldede de beste vdi Landet tilsammen/ Sagde at hand vilde icke lenger leffue/ for den store Wlycke hannem offuergick / at Balder tuende gange haffde beholdet Seyer offuer hannem. Hand sagde dem alle gode Nat til lige/ oc drog fra dem hen vdi en stor øde Skou/ som ingen mands gang eller Vey falt. Thi det skeer offte/ at mangen betagis met saa stor Hiertesorge/ at hand gider icke lidt Folck hos sig/ men holder sig vdi Enlighed fra all Menniskelig omgengelse/ oc vil icke haffue at skaffe met noget Smycke/ Prydelse eller Herlighed. Hother pleiede tilforn at sidde paa it høyt Bierg oc skickede der sine Vndersaate Low oc Ræt. Thi klagede de nu hart offuer hannem/ oc sagde at hand for ladhed vilde icke lade sig see.

Hother vnderuisis anden gang aff Skou Jomfruer.

Balders mad.

Der Hother haffde lang tid gaaet omkring vdi Skou oc Skiul/ kom hand paa det sidste for en Hule/ som de Skou Jomffruer bode / huilcke som begaffuede hannem tilforn met den Kiortel / der intet Verie kunde bide paa/ eller skade. De atspurde hannem/ huor faare hand kom i saadan skickelse. Hand sagde dem aff sin sorge oc fremfarne Wlycke/ oc klagede offuer dem/ at det vaar gaaet hannem anderledis/ end de haffde loffuet oc tilsagdt hannem. De gode Jomffruer trøstede hannem/ oc sagde at hand vaar icke endnu nogen tid saa offueruunden i nogen Strid / at hand haffde io vundet saa meget som tafft. Men kunde hand forhindre Balder / en synderlig offuermaade sød Mad / som hand brugte til at formere oc værquege sin styrcke met/ da skulde der staa gode raad til Seyeruinding offuer hannem.

Hastighed gaar til for gode raad.

Hother fick mod til sig/ aff saadan tale/ oc skickede alting til Krig oc Aarlog imod Balder. Oc endog nogle aff hans gode Mend stode fast imod/ at hand skulde icke stride imod Guderne/ alligeuel foer hand frem vdi sit forsæt. Thi de stercke oc veldige lade vntertidē mere gielde deris egē huskud oc hastighed end gode raad oc skellig beuising. Maa ocsaa vel saa ske/ at Hother tæckte

det som

det som met Sandingen sigis: Kempe falder offte Seyerløs. Oc tit velter en liden tue it stort Læss. Balder giorde rede imod hannem met de Danskis hielp. Der Striden begyntis / styrte lige mange paa begge sider/ indtil den mørcke Nat atskilde dem fra huer andre.

Hother strider fierde gang imod Balder.

Hother kunde ingen søffn faa om Natten/ thi hand fryctede huorledis det vilde gaa. Det gaar och saa almindelige til / at naar hu oc hierte ere wrolige/ Da faar Legemet en ringe huile. Hand gick hemelige ind i Balders Leyr/ oc som hand fornam/at tre Skou Jomffruer haffde baaret hannem sin seduanlige søde Mad / da gaff hand sig effter dem paa fersk Fod/ kiende deris Fodspor vdi Duggen/ oc kom ind vdi deris Bolige. De spurde hannem huo hand vaar/ Hand suarede: Jeg er en Harpeslagere. Oc tog saa en Harpe imellem Henderne / legte saa/ at det vaar stort vnder oc lyst at høre der paa.

Hother leger paa sin Harpe for Skou Jomfruerne / oc faar at vide huor Balders mad beredis.

Disse Jomffruer haffde tre Hugorme/aff hues Forgifft de tempererede oc beridde Balder den kaastelige Lægedom. Det saa Hother huorledis der met til gick. Nogle aff samme Jomffruer vaare saa fromme mod hannem/ at de gierne haffde deelt noget met hannem her aff/ haffde icke den ældste iblant disse tre forment dennem det/oc sagdt. Det er icke ret eller tilbørligt/ at wi skulle styrcke Balders Fiende. Hother sagde: Jeg er icke Hother selff/ men en aff Hothers Krigsmend. De fromme Jomffruer tuingdis aff Ære oc Dannished / oc gaffue Hother it stateligt Belte / som haffde stor Mandoms krafft vdi sig.

Der Hother drog tilbage igien/ møtte hand Balder / oc stack hannem i sin Side / at hand falt halff død ned til Jorden. Der denne Tidinde kom i Leyren/ bleffue Lothers Folck glade/ oc de Danske bedrøffuede/ for Balders Vanlycke. Balder fornam/ at der vaar ickon Døden paa færde met sig/ thi begynte hand Striden paa ny om anden Dagen / oc lod sig bære vd i hærren/ at hand skulde icke dø straa død/ men ærlige vdi Marcken for sine Fiender. Den næste Nat der effter kom Proserpina en Førstinde vdi Helffuede til hannem / oc kundgiorde hannem/ at hand skulde vere hendis Giest om anden Dagen. Det gick oc lige som hun sagde. Thi paa tredie dag/ effter at hand fick dette Banesaar/ døde hand met megen vee oc pine. Hans Folck opkaste en stor Høy / oc begroffue hans Legeme der vdi/ lige som den tid seduanligt vaar / saaledis at forskaffe Konger oc store Herrer en hederlig Jordefærd.

Hother slar Balder sit Banesaar.

Proserpina Helffuedis Førstinde byder Balder til giest.

Der haffue veret nogle vdi vor tid/ hues Høffuitzmand vaar en ved naffn Harald/som toge sig faare hemelige om Natte tide/at opgraffue den høy/oc mente at de skulde finde her it stort Liggendefæ/ mē der kom saa stor en forskreckelse paa/ at de maatte kaste alting oc løbe der fra. Thi der brød it hastigt Vandløb vd aff det høyeste paa Bierget/oc offuerfalt Graffuerne/ at de vaare glade de komme der fra met liffuet / oc helbrede / oc lode alle Gerigheds tancker oc omhu fare. Nogle sagde/at saadant Spøgelse skulde veret skeet aff Guderne/som vactede oc beskermede Balders Graff/effterdi det er imod naturen/at tørre Høye skulde giffue saa offuerflødelige vand fra sig/thi haffuer ingen effter denne Harald fordristet sig til at graffue paa dē stæd/oc ey er endnu vitterligt/om der skulde findis noget Liggendefæ eller icke.

Balders Graff opkastis.

Balders

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Otthin Balders Fader en Affgud.

Balders Fader Otthin/ endog hand holtis for en meetig Gud/ saa haffde hand alligeuel sit raad alleuegne hos Spaamend oc Traaldkarle/ huorlunde hand skulde komme til at heffne sin Søns død. En herlig Gudoms krafft vaar det/ som haffde saadanne Folcks hielp behoff. Iblant andre spaadde hannem en Findsk ved naffn Rostiophus/ at hand skulde affle ved Rinde Kongens aff RyssIands Daatter/ en Søn som skulde heffne sin Broders død. Der Otthin det hørde/ forklædde hand sit Ansict/

Otthin giffuer sig i Kongens tieniste aff Rysland

at ingen skulde kiende hannem/ drog bort oc gaff sig i tieniste met forneffnde Konge. Hand bleff strax giort til en Høffuitzmand for Kongens Krigsfolck/ oc indlagde stor pris vdi Krig oc Aarlog/ saa Kongen fick hannem kier/ oc icke aleniste begaffuede hannem/ men ocsaa sætte hannem næst sig selff vdi Raadet. Det hende sig oc en kaart tid her effter/ at hand slog alle Kongens Fienders hær paa fluct/ oc kom selff met Seier oc Tidende først hiem til Kongen. Alle Menniske forundrede sig/ at en Mands styrcke/ kunde bestaa oc tuinge saa mange paa en tid. Her aff fick Otthin mod/ oc fordristede sig til at bede Kongen hemelige om sin Daatter. Kongen gaff hannem it gunstigt Suar/ huor vdaff hand bleff saare glad/ oc

Otthin faar it Mundslag for en Kyss.

strax begynte at ville kysse Iomffruen. Men hun gaff hannem it veldigt Mundslag i stæden for en Kyss. Thi drog hand strax bort aff Kongens gaard/ oc alligeuel hannem vaar vederfaret stor forhaanelse/ stillede hand alligeuel sin vrede/ oc tenckte huorledis hand i anden maade kunde fremme sin vilie.

Paa andet Aar der effter forklædde hand sig paa ny/ oc drog atter ind i Kongens Gaard/ Ingen kunde letteligen kiende hannem/ thi hand haffde forvent sit rette Ansict met vnderlig Smitte oc gruelig Farffue.

Otthin bliffuer en Guldsmid.

Hand lod sig kalde Roster/ oc gaff sig vd for en Guldsmid. Hand beuiste sin kaanst met mange skøne oc subtilige stycker vdi Kaaber oc anden Metall. Oc fick aff Kongen en stor sum Guld/ huor aff hand skulde forarbeide allehaande kaastelige Quinde smycke. Iblant andre herlige Smycke/ giorde hand met besynderlige flid/ it vdkaaret skønt Armbaand aff Guld/ oc nogle deilige

Otthins anden Kyss.

Guld Ringe/ som hand gaff Kongens Daatter. Der bleff dog intet der met vdrææt/ hun gaff hannem endnu saadan en Kyss/ som hand fick tilforn. Thi det gaar saa almindelige/ at Fiende gaffue actis lidet/ men Ven gaffue er kier oc dyrebar.

Gaffue ansees effter Personen.

Skencken regnis offte effter Personen/ fra huilcken den kommer. Saa formerckte vel denne snilde Iomffru/ at denne gamle Skalck søgte icke vden last oc wtuct/ met saadan sin suigefulde Rundhed oc falske Gaffuer. Hendis Fader fortørnedis/ oc straffede hende hart/ at hun icke vilde samtycke hannem til sin Hosbonde. Men hun Aarsagede sig/ oc sagde sig at vere endnu for vnger at gifftis/ oc icke at vere kommen til sin Manduoxne fulde Alder oc Aar.

Otthin kommer tredie gang til Kongen i Rysland.

Otthin vilde dog icke lade sig afftrenge/ alligeuel at hand to gange vaar haanlige forskut/ men bleff frimodige hart i sit forsæt/ oc kom tredie gang vdi ny skickelse oc Klædebon/ oc gaff sig vd for en forfaren Krigsmand/ at hand saaledis vilde afflegge sin skam oc vanære/ som hannem tilforn vaar vederfaren. Saaledis vaare nogle til vdi gamle dage/ som kunde

foruende

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

foruende deris naturlige Skabning/ til allehaande skickelser / saa tit oc offt dem lystede. Otthin giorde meget mandeligt Hoffuerck vdi Kongens gaard/ oc holt sig altid met de beste oc hos de fremmerste. Men hand kunde dog icke vende Jomffruens hierte til sig vdi nogen maade. Thi det findis vdi forfarenhed/ at hues sind en gang aluerlige oc hefftelige fortørnis met en anden/ den neppelige nogen tid bliffuer Ven aff hiertet. * Der hand vilde nu tredie gang fare aff Gaarde / bød hand hende atter en Kyss/ men hun slog saa hart oc vredelige til hannem/ at hand vende met sit Hoffuet imod Jorden. Thi screff hand strax paa it stycke Barck / rørde ved hende der met/ oc giorde hende strax affsindig/ heffnede saaledis met en maadelig straff sin store skam oc forhaanelse.

Otthins tredie Kyss.

Hand vilde oc icke endnu affstaa sit forsæt / men giorde sig fierde gang rede vdi Quinde klæder/ oc kom veyfarende til Kongens Gaard. Der beuiste hand sig saare tienstactig/ oc ingen viste andet / end at hand vaar it Quindfolck. Hand lod sig kalde Vecke / oc gaff sig vd for den som haffde forfarenhed vdi Lægekaanst. Paa det sidste kom hand vdi Dronningens tieniste/ oc bleff Jomffruens Tærne. Hand toede hendis Fødder/ oc beuiste hende hues anden tieniste de andre Pige pleiede at giøre. Lycken gaar vnderlige omkring/ mand finder vndertiden aff slompelycke/ det som mand haffuer offte forgeffuis søgt met megen Kaanst oc Arbeide. Det hende sig at Jomffruen bleff siug/ oc nøddis nu til at bedis om hielp aff hans hender / som hun tilforn haffde foract oc forhaanet. Hand gaff act paa hendis siuge/ oc sagde / at der stod ingen raad til at bierge liffuet / vden hun fick met det allerførste en Læge drick. Men hand sagde sig at befrycte/ at hun skulde icke taale den for sin beskheds skyld/ vdē hun lode sig veluilligen binde tilforn. Der hendis Fader det hørde/ befalede hand at skee/ som hand sagde. Men den arrige Skalck / forgette icke huad hand lang tid haffde hafft vdi sinde met hende.

Otthin drager fierde gang til Ryssland.

Lyckens hiul vendis vnderlige.

Otthin bedrager oc krencker Kongens Daatter aff Ryssland.

Nogle mene at dette skeede met Kongens egen vilie oc samtycke / at hand i saa maade vilde beløne hans Velgierninger oc tro tieniste. Det som er grueligt at tencke paa/ at end ocsaa it Faderligt hierte kand foruendis imod sit eget Barn/ naar onde tancker oc affecter tuinge naturlig Kierlighed vnder sig. Der Kongens Daatter bleff nu siuglig / oc fødde sit Faaster/ fortrød Faderen saadan sin skammelige vildfarelse.

Vmilt Faders hierte.

Der saadant spurdis aff de andre Affguder / Othins Metbrødre/ som haffde deris Verelse til Constantinopel / da forskøde de / oc aldelis vdslætte hannem aff deris Tal oc Samfund / for hans wærlige ryete oc wehørlige Gierning/ hand bedreffuet haffde. De sætte hannem icke aleniste aff den ypperlige Befalning/ men ocsaa strengelige forbøde/ at nogen skulde effter denne dag/ giøre hannem nogen ære eller dyrckelse. Dennem siuntis raadeligere at vere/ at hand ene miste sin myndighed / end de selff wskyldige skulde vndgielde hans wtuctighed/ oc lide skade paa deris Religion. Thi de formerckte / huorledis den Menige mand / som de hulde her til dags vdi vildfarelse / begynte at foracte deris Helligdom / oc for Othins skendsels

Othin vdskydis aff de andre Affguders tal.

skyld / offuergiffue oc lade all seduanlig dyrckelse falde. De befryctede sig / at de skulde offuerfaldis oc ihielslaas / oc allesammen lide straff for Otthins skyld. Thi giorde de hannem vd/oc fordreffue hannem / at hand

Oller bliffuer en Affgud.

bleff landflyctig / oc sætte en anden ved naffn Oller / vdi Regimentet oc Guddoms sæde. Ligeruis som de skulde hafft mact at giøre til Gud/oc giffue Konge naffn huem dennem lystede. De antuordede Oller all fuldmyndighed/oc paa det intet skulde fattis/ men alting skulde gaa dissbedre for sig/ da gaffue de hannem Othins naffn. Der Oller haffde regeret i ti Aar/ forbarmede Otthins Stallbrødre sig offuer hannem/lode denne straff vere

Otthin bliffuer en Gud igien.

nock for hans Synd/oc toge hannem til Naade igien. Fordi hans formere vanrycte vaar nu met tiden dissimellem forgæt. Dog vaare der mange iblant dennem/som meente/at hand burde aldrig at skulde stædis til sin gamle Værdighed oc Ære/ for de løssactige Kaanster oc Quindactige gierninger hand falskelige bedreff/ dem alle til skam oc vanære. Nogle sige at Otthin gaff en part aff sine Stallbrødre gode ord / en part stor Skenck oc Gaffuer/ oc kom saa formedelst disse wloulige middel igien til sin stat oc formere Dignitet. Vil nogen vide huor stor den sum Penninge vaar som Otthin vdgaff/ da spørge sig dem at / som vide huor dyre Guddoms mact pleier at sellies for Guld oc Penninge. Jeg bekiender mig at haffue aldelis

Oller rømmer fra Guderne / ind Suerige / oc bruger der megen Trqaldom.

ingen forstand vdi saadan Kiøbmandskaff. Der Oller vaar fordreffuen fra Constantinopel aff Otthin/rømde hand ind i Suerige/ oc der begynte som vdi en ny Verden / at faaregiffue sin Traaldoms konst. Men kaart tid der effter komme de Danske/ oc sloge hannem ihiel. Der scriffuis om hannem/ at hand vaar saa behendig vdi sin Kaanst / at naar hand tryldede it Been/ da kunde hand der met komme frem offuer Haffuet/lige som hand haffde brugt en Baad met sine aarer.

Otthin kom til sin gamle myndighed/saa at alle Nationer vndfinge oc elskte hannem / lige som en ny lius dag vaare kommen paa Himmelen. Oc ingen stæd vaar i Verden/der som mand icke fryctede hannem. Der hand formerckte/ at hans Søn Boe / som hand afflede met Rinde / Kongens Daatter aff Ryssland/ vaar en duelig Krigsmand/ kaldede hand hannem ind for sig/ oc sagde hannem laa mere mact paa / at hand nu tenckte til at heffne sin Broders Balders død/ end at offuerfalde dem met Krig / som intet haffde fortørnet hannem.

Kong Geuar i Norge forraadis.

Dissimellem bleff Kong Geuar i Norge forraadt oc slagen aff en sin ypperste Mand ved naffn Gunde. Men Kong Hother heffnede hans død/ forfulde oc fangede denne forneffnde Gunde /oc kaste hannem paa en brendende Jld/ ligeruis som hand offuerfalt tilforn sin egen Herre/ oc brende hannem inde om Natte tide. Der hand saa haffde heffnt sin kiere Tuctemesters død/ sætte hand begge hans Sønner/Herlet oc Gerit/at raade for Norge.

Siden drog Hother hiem til Danmarck/ forscreff en Herredag met

Kong Hother lader hylde sin Søn Rørick til Konge i Danmarck.

sine beste Mend / oc gaff der faare / huorledis hannem fulduitterligt vaar aff sandru Spaadom /at hand skulde nu endelige omkomme i denne krig/som hand skulde føre imod Boe Otthins søn. Bad dem der faare venlige/ at de vilde hylde hans Søn Rørick til Konge vdi Riget/paa det Rigens friheder skulde icke ved oprøriske Hoffueder affhendis fra dem til nogen fremmet Sleet

oc vdlen.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

oc vdlendige Herskaff. Hand sagde at den lyst hand haffde aff sin Søns velfært oc vdkaarelse/ fortog hannem all den bedrøffuelse / hannem aff den nærucrendis død paahengde. Der Danske Mend haffde samtycket oc fuldgiort hans begiering / drog hand strax imod Boe / oc bleff der slagen. Men Boe kiøbte denne Seyeruinding dyre. Thi hand bleff saa offuermaade hart saargiort/ at hans Knecte maatte bære hannem hiem aff Valsteden paa deris Skiolde/ oc hand døde strax om anden dag der effter. Rysserne begroffue denne Boe met stor ære / oc opkaste en Høy som de gaffue naffn aff hannem/ at saadan en fin vnger Mands naffn/ skulde bliffue diss lenger i tilbørlig hukommelse hos alle Efftekommere.

Kong Hother ihielslas aff Boe / oc Boe fick sit Banesaar aff hannem igen.

Rørick Slyngebaand XV.

Rørick.

DER Kong Hother vaar død / fulde Curlender/ Suenske oc Slauonier oc andre flere omliggende Lande fra Danmarckis Krone/ Huilcke tilforn vaare Danmarck vndergiffne oc skatskyldige/ men vilde nu vere fri fra all Tribut oc seduanlig Aarlige skat effter Kong Hothers død oc affgang. Thi reiste Kong Rørick mand aff hus offuer alt Danmarck/ oc formanede huer oc alle / at de vilde tencke paa deris Forfædris Mandoms gierninger / oc mandelige affuerie saadan wret / oc forsuare deris Fæderne lands rettighed. De vdlendiske Fiender kieste sig en Konge/ oc droge imod Kong Rørick met tuende Hær. Den ene skiulte de paa en hemelig stæd. Met den anden droge de frem i Marcken.

Curlender/ Suenske oc Slauonier falde fra Danmarckis krone.

Men der Kong Rørick fornam deris Forræderi / lagde hand fra Landet met sine Skib / at hand skulde icke tuingis paa begge sider til lige aff Fienderne. Siden offuerfalt hand dem som haffde bestilling / at falde hemeligen ind paa hannem/ saa at de omkomme alle i det samme de haffde beredt Kong Rørick oc hans Folck. Den anden Hær forundrede sig dissimellem/ at hand tøffuede saa lenge/ oc viste icke aff at hand haffde nedlagd deris Stallbrødre. Thi bleffue de paa det sidste til sinds at ville seyle imod hannem/ oc forsøge huad hand førde i sin Skiold. De haffde met sig vdi deris Hær / en merckelig sterck Krigsmand/ som vaar en Troldkarl/ der hand saa de Danske/ sagde hand til begge parter. Mig siunis raadeligt/ at nogle faa aff oss giffue sig i fare/ oc den Menige mand i dag frelser sit Liff. Jeg er rede paa vor side/ om der er nogen iblant eder Danske / som tør voffue sig vdi Kamp imod mig. Dog met saadanne forord oc vilkaar / at der som ieg beholder Seyer/ da skulle wi her effter vere skatfri/ men offueruindis ieg/ da skulle wi vdgiffue her effter den gamle seduanlige Skat til Danmarck. Jeg vil giffue mig selff til it veluilligt Pant/ at ieg i dag enten skal fri mit Fæderne land fra den languarende Trældom / eller oc føre det videre der vdi. Der en aff de Danske/ som haffde større mod end styrcke / hørde dette / atspurde hand Kong Rørick/ huad hans løn skulde vere/ som torde giffue sig i Kamp met denne traadzige Tydsk. Kong Rørick haffde hos sig sex Armbaande/ lenckede vdi huer andre/ saa de kunde icke skilies at / dem loffuede hand sig at

Kong Røricks listige anslag.

En Tydsk kempe som er en Troldkarl.

 ville

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

ville forære den met/ſom vilde trede imod denne Tydſk. Den vnge Danſke Karl viſte icke huorlunde Lycken vilde begiffue ſig/ thi vende hand ſig til Kong Rørick/ oc ſagde: Der ſom mig hendis at indlegge nogen pris / da maa det ſtaa til eder ſelff/ huad eders rundhed vil vnde mig. Men der ſom det gaar mig icke aldelis effter mit forſæt oc vilie / huad vil da eders Naade betencke mig til løn? Thi der ſom ieg offueruindis/da haffuer ieg enten Døden eller euig vanære vdi begge hender. ☞ Dyd oc Mandoms gierninger bør Loff oc Ære. Den ſom intet mandeligt vdretter/ hand døer haanlige eller leffuer ſkammelige. Effterdi ieg endnu tuiler/ huort Lycken vil henuende ſig/ da tør ieg ingeledis begere det ſom ieg er wuiſſ paa / om det hører mig til met rette eller oc ey. Det er daarligt at tage Eblet aff Træet / for end det er moet/oc begiere den løn ſom mand endnu icke haffuer fortient eller giort noget Arbeide faare. Denne min fri Haand / ſkal enten giffue mig Seyer eller it ſtacket Liff. Der hand dette haffde ſagt / hug hand til ſin Fiende met ſtørre driſtighed end ſtyrcke. Thi den anden hug ſtrax til hannem igien/ ſaa at hand der ved falt død ned paa Jorden. De Danſke bedrøffuedis/ oc de Tydſke glæddis ſtorligen der offuer/oc vnfinge deris Kempe met ſtor Pris oc Triumph. Hand optendis oc ſelff ſaa hoffmodeligen i ſit ſind aff denne Seyer / at hand ſtrax tenckte at legge mere Pris ind. Thi gick hand om anden dagen atter frem for den Danſke hyr / oc vdbød paa ny til Kamp/ huo ſom aff dem lyſt haffde at fecte met hannem. Hand mente ſig at haffue ſlaget den ſterckiſte thiel/ ſom vaar iblant de Danſke / oc nu ingen ydermere at vere/ ſom ſkulde fordriſte ſig/ til at gaa vd imod hannem/ eller oc offuer huilcken hand io vilde lættelige faa offuerhand. Lyckens fremgang er offte en Moder til Hoffmod / oc ingen ſtørre Aarſage er til offuerdaadighed / end megen medgang oc lyckſalighed.

En Danſk Kempe offueruindis.

Lycken føder hoffmod.

Dette fortrød Kong Rørick/ at en Tydſkis traadzighed ſkulde vanuorde alle Danſke Mends mandom / oc at de ſom førre vaare offueruunden aff Danſke Mend/ſkulde nu ſaa løſſactelige oc haanlige dennē foracte. Hand gremmede ſig/at der fands ingen i ſin gantſke ſtore Hær /ſaa driſtig oc mandelig/ der vilde voffue ſit Liff for ſit Fæderne land. Dette kunde den frimodige Kempe Vbbe/ icke lenge fordrage. Hand vaar baade ſterck oc forfaren i den ſorte Konſt. Kongen loffuede hannem de ſex kaaſtelige Armbaand / for ſin wmage til en Æreſkenck. Men hand ſagde til Kongen: Herre/ ieg forlader mig icke paa det ſom i ſelff beholde i Henderne/ oc icke antuorde det en anden i foruaring. Der ſom i vdi gode Mends næruerelſe befale det nogen at giemme / ſaa haffue i icke ret til at tage det igien. Thi det giør en Kempe modig / at hand er viſſ paa en ærlig Foræring/ for ſit Arbeide. Dette ſagde hand ickon aff ſin ſkempt / thi hans egen dyd oc fromhed tuingde hannem alene til denne Kamp / at affuerie ſit Fæderne lands naffns vanære. Rørick mente det vaar aluers tale/at Vbbe haffde ſaa ſtor begiering til Guld. Da paa det at ingen tuil ſkulde findis paa hans Løffte oc tilſagn / greb hand dette Guldſmycke / ſom hand ſtod i Skibbet/oc vilde kaſt det hen offuer til Vbbe. Men der vaar ſaare langt imellem begge Skibene. Thi vant hand icke frem met det / men det falt ned

Vbbe en Danſk Kempe.

til Haff-

til Hafſſens bond/ hart ved Vbbis Skib. Her aff er det kommen/ at mand kaldede hannem effter denne dag/ Kong Rørick Slengebaand. Dette bleff Vbbe it vitnesbyrd om hans ſtore Dyd oc Mandom. Thi hand lod ſiden paakiende/ at hand icke ſtride for Guld oc Gaffuer/ men aff it frit frimodigt hierte/ for Pris oc Ære/ met Dyd oc Mandom at indlegge. Endog den tilſagde Forœring vaar nu borte/ alligeuel vaar hans mod oc mandelige Hierte icke drucknet i hannem. Folcket aff begge ſider/ ſloge ſig ſtrax i en Ring paa Marcken/ oc huer ynſkede ſin Kempe Lycke oc Seyeruinding. Der droge de to ſtercke Kemper tilſammen met ſkarpe Suerd oc vrede Hierter/ oc hugge ſaa lenge ind paa huer anden/ at de icke lode aff/ før end de bleffue begge liggendis døde vdi Kredzen/ hos huer andre. Jeg acter/ at Lycken haffuer hafft den ene ſaa kier ſom den anden/ oc dræbte der faare Seyeruindingen/ oc den ene fick icke mere Lyſt oc Pris/ end den anden. Effter denne dag ſactedis diſſe Tydſke/ oc gaffue ſiden Kong Rørick vdi Danmarck/ deris Aarlige oc ſeduanlige Skat/ ſom tilforn.

Kong Rørick kaldis Slyngebaand

Vbbe/ oc den Tydſke kempe ſla huer andre ihiel.

Curlender/ Suenſke oc Tydſke bleffue Danmarck ſkatſkyldige igien.

Vdi ſamme tid døde Geruendel/ Statholder oc Høffuitzmand vdi Judland. Hand lod tuende Sønner effter ſig/ Haardeuendel oc Fenge. Dem ſætte Kong Rørick vdi deris Faders ſtæd/ at ſkulle forſuare oc regere Judland. Haardeuendell gaff ſig til Søes/ oc lagde ſig it ſtort naffn ind met ſin Sørøffueri. Der hand dette haffde brugt vdi try Aar, da lod Kong Køller aff Norge/ ſig forlyſte at ſøge hannem/ om Lycken vilde vnde hannem/ at hand kunde tuinge oc nederlegge ſaadan en mectig oc naffnkundiz Herre. Der hand lang tid haffde ſøgt hannem/ fundis de begge vnder en Ø/ mit vdi det vilde Haff. De ſtigede der paa Land/ huer ved ſin ſide/ oc ſom de ginge at beſee Landens leilighed/ oc lyſtige Platz/ møttis de allene wforuarendis vdi en Skou. Haardeuendell talede til Kongen/ oc ſagde: Effterdi du haffuer vndſagdt mig/ oc wi nu endelige ſkulle ſlaes/ før end wi ſkillis fra denne Ø/ ſaa ſiunis mig ærligſt oc raadeligſt paa dit gode behag/ at wi allene giffue oſſ i Kamp/ oc lade ſee vden andre deris hielp/ huad huer aff oſſ ſelff meſt formaa.

Kong Køller aff Norge/ oc Haarduendel lands Herre i Judland findis paa en ø/ huor Hardvendel ſlar Kongē ihiel.

Kong Køller forundrede ſig paa den vnge Mands ſnilde oc driſtige tale/ ſuarede hannem oc ſagde: Effterdi du giffuer mig kaar at vduelle ſtaaende Strid eller enlig Kamp/ ſaa ſiunis mig beſt at vere/ det ſom du faaregaffſt. Thi naar wi To allene gaa tilſammen/ da ere wi vden alt Bulder/ da ſees vor Mandom aff de andre/ oc wi kunde diſſ ſnarere giøre en ende/ paa all denne Trætte. Men effterdi wi ere wuiſſe/ huorlunde denne Kamp vil gaa oſſ aff/ da ville wi endnu ſamtycke tuende Artickler/ før end wi begynde noget. Førſt/ at huo ſom faar Seyer oc Offuerhaand/ hand ſkal lade den andens døde Lig met begge vort Folck/ hederlige oc ærlige begraffue. Thi endog wi vdi ſind oc forſæt ere wſamdrectige met huer andre/ ſaa ere wi alligeuel indbyrdis forbundne paa Menniſkelige naturs vegne. Det vaare oc meget Tiranniſkt oc Wgudeligt/ at lade vor vrede faa ſaa it Offuerhaand/ at den ſkulde oc vare effter den andens død. Vor harm oc affuend ſkal falde/ naar en aff oſſ er falden. Det ſkal legais

Tuende articler ſamtyck imellem Kong Køller oc Hardvendel.

hannem til en stor ære/ som beuiser sin døde Fiende ære. Dernæst er oc it andet stycke icke vert at forgette. Det hender sig offte/ at en Kempe bliffuer saa haardelige lemmelæst aff en anden/ at endog hand beholder Liffuet/ saa faar hand alligeuel en wbodelig skade paa sit Legeme/ oc skulde tusindfold heller vere død end leffuendis. Thi met Døden forgettis all sorg oc vaande/ Men den leffuende bær daglige sorg for sit Legemis oc Lemmers forderffuelse. Thi ville wi giøre for det andet saadan en Contract/ at huo som giør den anden paa sine Lemmer oc Legeme drabelig afbreck oc skade/ hand skal giffue hannem til vederlag oc skadegield Tij pund Guld. Mand ynckis dog offuer en fremmedis Wlycke/ huor meget mere sømmer oss/ at haffue omhu for oss selff. Det er naturligt/ at huer tycker sin skade ilde at vere. Huo som icke haffuer nødtørfftigheds omhu for sit eget Legeme/ hand er sin egen Manddrabere.

Der de haffde nu begge giffuet huer andre deris Tro paa disse forneffnde Artickle/ ginge de strar tilsammen. De lode det icke effter/ endog de haffde aldrig seet huer andre før end denne dag. Den megle lystighed som stæden førde met sig/ kunde icke formilde eller vende deris hastige sind oc Mandelige mod. Haardeuendell forgette i sin vredis hastighed at tage sin Skiold for sig. Hand greb Suerdet i begge Hender/ oc hug saa lenge paa Køllers Skiold/ at den falt i smaa stycker fra hannem. J det samme hug hand den ene Fod aff hannem. Oc der hand vaar død aff samme Banesaar/ lod hand begraffue hannem meget hederlige oc høytidelige/ som tilforn vedtaget vaar. Siden forfulde hand oc slog ihiel hans Syster Sele/ som vaar oc saa meget forfaren vdi Sørøffueri oc anden Krigs handel.

Kong Køller ihielslaes.

Der Haardeuendel haffde i try Aar veret i Søen/ drog hand hiem til Kong Rørick/ oc lagde stort Venskaff hos hannem/ met meget herligt Roff oc vdualt Byte/ som hand forærede hannem met. Hand bads om Kongens Daatter Geruthe/ fick hende/ oc afflede en Søn/ ved naffn Amleth/ met hende. Hans Broder Fenge bar affuend der ved/ oc søgte lempe/ at hand kunde affliffue hannem. Saa maa Dyd oc Fromhed end ocsaa bære fryct oc fare/ iblant dem som ere næst Slect oc Byrd. Der Fenge haffde slaget sin egen kiødelige Broder ihiel/ lod hand det icke bliffue der ved/ men tog hans Hustru Geruthe til sig/ oc bedreff saa baade Hoer oc Mord. Thi huo som en gang giør ilde/ hand synder diss dristeligere en anden gang. En Synd affler anden. Fenge vaar icke aleniste Tirannisk/ men ocsaa tredsker oc falsk/ oc vilde der faare besmycke oc tecke sin onde Gierning/ met Fromheds skiul oc Dydigheds kaabe. Hand sagde sig at haffue slaget sin Broder ihiel/ paa det hand vilde skille den fromme oc Dandis Quinde Geruthe/ ved den haarde oc wdydige Mand/ som leed saa meget ont aff hannem/ vden all skyld oc brøde. Saadan løgn lyckedis hannem. Som det endnu gaar til paa denne dag/ at Løgn antagis for Sandhed/ hos mange Førster oc Herrer/ besynderlige der som Baguaskere oc Pretudere affholdis oc æris.

Haardueudel faar Kong Røricks daatter til ecte.

☞

Fenge ihielslar sin Broder.

Merck.

*

Der Am-

Der Amleth Haardeuendels Søn saa huorledis hans Farbroder bedreff saadant Wgudeligt mord oc Ketteri / fryctede hand sig for hannem.

Amleth gør sig galen.

Oc paa det hand kunde frelsse sit Liff / stillede hand sine Gierninger oc tale / ligeruis som hand haffde veret vild oc affsindig. Hand laa altid vdi Dreck oc Skarn / oc besmittede sit Ansict oc gantske Legeme met megen wsynlig Skidenfærdighed. Alle hans Ord oc Suar vaare latterlige oc daarlige. All hans bedrifft siuntis at komme fra en Geck. Ja huad skal mand mere sige om hannem? Hand siuntis ligere it vanskafft Spøgelse / end it Menniske. Vndertiden sad hand ved Ilden vdi Asken / oc feiede Kullene frem oc tilbage / vndertiden giorde hand Træ kraage / Sued dem vdi Ilden / oc bøyede dem mod enden som hine Fiskere kraage / at de skulde diss fastere holde huor mand kaste dem paa.

Amleth giør Kraage.

De spurde huad hand giorde? Hand suarede: Jeg skarper Spiud til at heffne min Faders død met. Mange hulde det for it daarligt Suar / dog saadant Arbeide sō hand vel foruarede / hialp alligeuel hannem i fremtiden / at fulddriffue sit forsæt / som wi ville her effter faa at høre. Mange som dybere besindede hans idret / mistenckte hannem / at hand vaar icke saa galen som hand siuntis / men skiulte sin Visdom oc forstand / met snild Enfoldighed oc tredsker Daarskaff.

Amleth mistenckis.

Thi lagde de op it raad / at mand skulde forsøge hannem / paa en hemelig sted allene met it deiligt Quindfolck / om hand vilde lade sin hu oc hierte betagis met Kierlighed til hende. Thi det er Menniskelige natur metgiffuet / at den kand icke vel dylle Kierlighed met Tredskhed / naar mand ved sig ellers foruaret vdi løndom. Oc meente nu der faare / at der som Amleth vaar icke ret affsindig / da skulde hand vel lade sig offueruinde aff begiering til denne Quinde. Amleth bleff forskicket hen vdi en stor Skou / at skulde der forsøgis. Iblant dem / som hannem fulde / vaar en som haffde veret opfødt aff første Barndom met hannem.

Amleth forskickis hen vdi en Skou met i Quindfolck.

Hand tenckte paa gammelt Kundskaff / oc gaff hannem it hemeligt Tegen / at hand skulde tage sig vel vare. Thi hand viste det vilde kaaste hans liff / om der fands nogen forstand hos hannē / eller oc om hand rørde den Quinde som førdis vdi Skouen til hannem. Dette formerckte oc Amleth ved sig selff. Der faare der de bøde hannem stige til Hest / sætte hand sig baguent der paa / vende sin Ryg frem mod Halssen / oc sit Ansict tilbage mod Hestens rumpe. Der feste hand oc Beedzelet / ligeruis som hand viste icke andet / end Hesten skulde saaledis regeris. Vdi saa maade vndgick hand sin Stiffaders paalagde oc optenckte Tredskhed.

It lystigt Spectackel aff Amleth.

Det vaar ocsaa it gantske vnderligt Spectackel / at see paa / huorledis Hesten gick frem vden Beedzel / oc Manden som reed styrede hannem ved Rumpen.

Som de nu komme noget frem vdi Skouen / møtte de en Vlff. Amleth spurde huad det vaar? De sagde / Det er en vnger Fole. Hand suarede: Saadanne Foler haffuer Fenge saare faa vdi sin Gaard.

Amleth ynsker met møick tale heffn offuer sin Stiffader.

Met saadan smuck aluerlig Skemt / ynskede hand straff offuer sin Stiffader / at Vlffue oc blodgerige Diur / maatte heffne paa hannem hans Faders død / oc tage Gods oc Rigdom / Land oc Liff fra hannem / som hand haffde fortient. Der de andre gaffue hannem ret met sit Suar / Da sagde hand / at det vaar io hans fulde aluerlige mening hand fremsagde. Saa lempede hand alle sine ord / at hand bleff icke greben vdi dem / oc ey heller sagde meget wsant.

Siden komme de ned til Stranden met hannem / oc saae der ligge it stort Roer aff it Skib/ som der vaar forgaaet. De sagde: Her finde wi en stor Kniff. Hand suarede der til / oc sagde: Da hører it stort Bøste her til/ som saadan en Kniff skal brugis. Hand meente vden all tuil Haffuet/ vdi huilcket saadanne Roer vndertiden giordis vel behoff. De bade hannem see til Sanden/ som laa paa Haffbredden/ oc skue det deilige huide Mel. Hand suarede: Det er malet met Værmøller/ oc den huide free aff Haffsens bølger. De loffuede hans Suar/ oc hand prisede selff saadan sin forstandige tale.

Der de komme nu langt frem vdi Skouen/ forlode de hannem alene/ at hand diss dristigere skulde forgribe sig imod den Quinde / som de der haffde bestillet / at skulle komme wforuarendis til hannem. Oc hand haffde visselige giort det/ haffde icke hans gamle Stallbroder giffuet hannem it Tegen der aff. Thi hand fangede en Brems / oc stack it Straa igiennem den/ oc lod den saa flue hen som Amleth vaar. Der Amleth det saa/ fornam hand strax/ at der vaar Suig oc Forræderi paa færde. Hand gick videre frem met Quinden/ i it stort Wføre / som ingen kunde see hannem. Der bad hand hende gantske venlige/ at hun vilde dylle met hannem/ oc icke sige for nogen/ huad imellem dem skeet vaar. Denne Quinde vaar opfødt aff Barndom met Amleth/ thi dulde hun met hannem effter hans vilie oc begiering.

Amleth giffuis tegn at hand skal for uare sig.

Siden at Amleth bleff hiemført / spurde de hannem at aff Spaat/ om hand haffde rørt noget ved Quinden. Hand suarede/ Ja. De spurde fremdelis/ paa huad sted oc Seng det skeede. Hand suarede/ paa Rygaassen aff it Hus/ paa en Heste hoff/ oc en Hane kam. Disse try ting førde hand met sig vdi Skouen / paa det hand skulde altid sige Sandhed / dog vaare der mange som loe oc spaattede saadan tale. Quinden bleff oc atspurt/ men hun nectede det hand bekiende. Huer mand trode hendis tale / effterdi der vaar aldelis ingen aff de andre som viste huad skeet vaar. Der kom oc hans tro Stallbroder frem oc lod sig høre / huorledis hand frelste hannem ved det tegen hand tilskickede hannem. Amleth sagde / at hand fornam vel noget/ som kom fluendis frem for hannem met it Straa vdi Rumpen. Der aff loe de andre / men hans Stallbroder behagede hans forstandige Suar saare vel.

Der de nu kunde ingeledis faa noget om at holde met hannem/ raadde en aff Fengis venner / at mand skulde søge Aarsage met større flid at obenbare Amleths tredskhed. Hand gaff faare/ at Fenge skulde lade/ som hand vilde reise fra Hus vdi nogen merckelig Bestilling / oc lycke Amleth enlige inde vdi it Hus met sin Moder/ oc lade en ligge i skiul dennem wuitterligt/ at høre huad ord oc tale der ginge imellem dennem. Der som nogen Visdom vaar paa færde/ da skulde Sønnen vden tuil intet dylle for Moderen aff sit forsæt. Denne samme Fengis Raadaiffuere/ loffuede at ville selff vere den/ som skulde vaacte hemelige paa deris Samtale. Fenge fulde hans raad/ oc lod som hand vilde reise en lang vey fra hus/ Amlet oc hans Moder bleffue indeluete i en Stue tilsam̄en. Men Amlet fryctede det som i sandhed vaar/ at nogen skulde hemelige vaacte paa deris tale. Thi løb hand først/ som

It andet fund at forfare Amlets tredskhed.

hand

hand almindelige pleiede/omkring i Huset/ oc slog sine Arme vd som Vinger/ oc goel som en Hane/ oc stigede op paa it Knippe halm som Skalcken vaar skiult vdi/ oc spranck der offte op oc ned/ at forsøge huad der for haanden vaar. Der hand formerckte/at der vaar noget hart vnder hans Fødder/ greb hand til it Suerd/ oc stack hannem der met igiennem/ som der laa skiult. Hand drog hannem siden vd aff Halmen/slog hannem ihiel/ oc hug hans Krop i smaa stycke. Siden sød hand den vdi hæt Vand/ oc kaste den ned igiennem it priuet for Suin. Der effter vende hand sig til sin Moder/ som græd offuer hans Daarlighed oc Galenskaff/ oc sagde til hende: Du arge kætterske Hore/ som tager i faffn/ den som myrde din kiere Hosbonde/ oc elsker den som giorde din eniste Søn Faderløs Wmælende best leffue saa hen vden alt skel oc fornufft. Saadan haffuer du ladet paakiendt/at din natur er/ i det/ at du saa snarlige haffuer forget din første Hosbonde. Du skalt oc vide/ at ieg icke vden Aarsage giør mig galen/ thi ieg veed vist/ at den som icke sparde sin egen Broder/ hand bruger ingen Barmhiertighed mod sin andre Slect oc Byrd. Det er icke Galenskaff/ at frelsse oc foruare sit Liff oc Vælfærd ved Galenskaff. Min Faders død ligger mig dag oc nat i hierte/ kunde mig ickon alleniste giffuis lempe oc leilighed til at heffne den. Alle Gierninger ville icke vdrettis paa en stæd. Der hører stor forslagenhed til at fange de haarde oc wbarmhiertige Tiranner. Det er forgeffuis/ at du begræder min Galenskaff. Vilt du sørge/ da græd offuer din egen skam oc vanære. Ellers maat du heller tie aldelis stille. Met saadanne skarpe ord oc straff/ vende hand sin Moders hierte fra Wdyd til Dyd/fra denne nærucrende Fengis wtilbørlige kierlighed/ til sin Faders formere gamle Tro oc Loffue.

Amlet slar den thiel som laa paa lur at tage vare paa hannem.

Amlets tale til sin Moder

Der Fenge nu kom hiem igien/ oc spurde effter den Spedere/ som hand sætte til at vocte paa Amlet/ da fants hand ingen sted/ oc ingen mand viste huort hand vaar henkommen. Amleth bleff skemts vis atspurt om hannem/ hand sagde sig at haffue seet hannem gaa bort paa en hemelig sted/ oc vere falden ned igiennem Hullet/ bleffuen der quald/ oc opæt aff Suin som vaare der tilstede. Endog saadant Suar vaar sant/ alligeuel vaar det taget aff alle met spaat oc ladder.

Fenge haffde gierne affliffuet Amleth/ men hand torde det icke fordriste/ for hans Farfaders Røricks oc Moders vrede. Thi forsereff hand hannem til Kongen aff Engelland/at skylden skulde henge paa en fremmet oc icke paa hannem selff. Sparde icke at besmitte sin gode Vens rycte/ paa det hand kunde driffue sit onde forsæt/ oc selff vere vden vanrycte oc mistancke. Der Amleth skulde nu endeligen drage aff stæd/ befoel hand sin Moder/ at naar Aar oc dag vaare forløbne/ da skulde hun sige/ at hende vaar komne visse Tidinde til haande/ om hans død. Oc lade Sallen omkring hengis met Klæder/ syd tilhaabe i huer andre/ lige som hun vilde giøre hannem sin tilbørlige Begengelse. Paa samme dag oc tid loffuede Amleth/ at hand visseligen vilde komme hiem igien til hende. Saa drog hand bort met to andre sin Stiffaders Tienere/ som haffde Breffue/ indsereffne vdi Træ/ som da seduanligt vaar/ vdi de dage/

Fenge staar effter Amlets liff/ oc forscriffuer hannem til Engelland.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

dage/ vdi huilcke befaledis Kongen aff Engelland / at hand skulde lade omkomme Amleth. En nat paa Reysen som de huilde sig / fant Amleth disse Breff hos dennem. Oc der hand fornam huad paa færde vaar/ vdslætte hand denne Scrifft/ oc foruende meningen der paa. Hand lod sig icke nøye der met/ at hand haffde vent sine Metbrødre den død til / som hannem vaar tilskicket/ men screff fremdelis/ at naar Kongen haffde ladet disse to ophenge/ da skulde hand giffue Amleth sin Daatter til ecte.

Amlets listige paafund.

Der de komme til Engellands Konge/ oc antuordede disse Breffue fra sig/ mente de det skulde gielde Amleth/ oc viste icke at de haffde forraadt sig selff. Kongen lod sig intet bemercke / oc tog venligen mod dem alle. Men Amleth vilde huercken æde eller dricke / aff noget som bleff dem forbaaret. Huer mand forundrede sig storlige her paa/ at denne fremmede vnge Mand / forsmaadde alle disse kaastelige Kongens Rætter / ligeruis som det haffde veret nogen ringe Bonde føde eller spise. Thi lod Kongen hemelige en aff sine Tienere/ ligge vdi Kammeret om Natten/ at høre paa deris tale/ som dem siden vaar imellem. Amlets Metbrødre / spurde hannem til/ huor faare hand holt sig fra all Mad oc Dricke/ lige som det haffde verit forgifft. Hand suarede oc sagde: Brødet smagte aff Blod/ Øllet aff Jern / oc Flesket aff døde Mends raadne aadzel. Fremdelis straffede hand icke aleniste Giestebudet / men ocsaa Herren selff. Hand sagde : at Kongen haffde Øyne som en Træl/ oc Dronningen skickede sig i try stycke/ om en Tienstequinde metfølger. Hans Stallbrødre straffede hannem for saadan tale / oc sagde/ hand forgette ickeend nu sin gamle Gallenskaff/ i det hand straffede det/ som loff vaar vært / oc talede ilde paa den gode Herre Kongen/ oc forhaanede Dronningen den dydige oc fromme Førstinde.

Amleth atspurdis hui hand icke vilde æde aff Kongens Mad.

Der saadnne Ord om anden dagen komme faar Kongen / sagde hand: Denne Mand maa enten vere noget synderlige vis/ eller oc meget daarlig for alle andre. Thi lod hand strax kalde sin Foget for sig/ oc spurde hueden det Brød vaar / oc om der haffde staaet noget Slag / som Kornet vaar voxet. Fogeden suarede: Brødet haffuer vor egen Bagere baget/ men Kornet er voxet paa en Marck/ som døde Mends been endnu ligge/ til it Tegen/ at der haffuer staaet it Slag vdi gamle dage. Wi saa oc almindeligen gierne der vdi vor Vaar sæd/ fordi der er saare fructsommelig Jord. Men om Brødet haffuer nogen affsmag der vdaff/ det kand ieg icke vide. Der Kongen det hørde / fant hand at Amlets ord vaare sande. Hand spurde videre/ hueden Flesket kom. Fogeden suarede oc sagde/ at Suinene vaare komne vd / oc haffde ædt vforuarendis aff en Røffueris døde oc raadne Krop. Oc kunde vel vere / at Flesket haffde en vansmag der aff. Kongen gaff oc Amlets ord mact i dette stycke. Oc søgte fremdelis om Øllet/ Groff der som Vandet vaar taget / oc fant dybt vdi Jorden mange rustige Suerd / aff huilcke de meente / at Øllet haffde faaet den affsmag. Nogle sige / at Miøden bleff straffet/ for Bierne haffde draget deris føde aff it døt Menniskis ister/ hues luct vaar kommen formedelst Honningen vdi Miøden.

Amlets tale beuisis at vere sanden.

Der Kon-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Der Kongen formerckte / at Amleth haffde sagt ret / vdi alle disse stycker / kaldede hand sin Moder hemelige ind for sig / oc spurde huo hans Fader vaar. Thi Amleth sagde / at hand saa vd vnder Pynene som en Træl / det vaar hans affkom vel nær sagt. Hans Moder suarede / at hun viste aldrig aff nogen anden Mand at sige / end Kongen hans salige Herre Fader. Men der hand truede hende / at hand vilde lade pine hende / da bekiende hun / at en Suend oc Træl vaar hans Fader. Siden der hand atspurde Amleth selff / aff huad Aarsage hand straffede hans Dronnings seeder / som beuiste sig saa from oc dannis mod hannem / da fick hand at høre / at hun vaar lige saa høybaaren som hand. Thi Amleth sagde / at hand merckte disse try stycker paa hende / som findis almindelige hos ringe oc plompe Tienistepiger. Det første / at hun skiulte sit Hoffuet vdi sin Kaabe. Det andet / at hun vdi sin gang drog sin Kiortel op vnder sit belte. Det tredie / at hun aad / det som hun stangede løst imellem Tenderne effter Maaltid vaar giort. Hand sagde / at hendis Moder vaar fangen oc tuungen vnder Trældom / paa det hand vilde hielpe hende igien / at hun skulde mere vere saadan aff seduane / end aff Slect oc Byrd.

Amlet siger Kongen oc Dronningen i Engelland huad ypperlig Slect de ere kommen aff.

Kongen loffuede Amlets høye forstand / holt meget aff hans visdom / oc gaff hannem sin Daatter til ecte. Anden dagen der effter lod hand ophenge hans Metbrødre / effter Fengis vilie oc scrifftelige begiering. Thi lod Amleth lige som hannem vaar skeet for nær der met / oc fick der faare aff Kongen / at hand skulde vere til freds met hannem / en stor sum Guld. Huilcket hand smelte / oc lod løbe vdi tuende hule Staffue / som hand førde siden ind vdi Danmarck met sig.

Amlet faar Kongens Daatter aff Engelland til ecte.

Der Amleth haffde veret noget nær it Aar vdi Engelland / bads hand om Forloff at drage hiem / oc tog intet vdaff Landet met sig / vden disse tuende forneffnde Staffue. Der hand kom paa Jutlands iord / afflagde hand sine høytilige Klæder / oc førde sig vdi Paltige oc foractelige Klædebon. Hand kom hiem vdi sin Faders gaard / oc fant huer mand lystig oc glad. Thi gick hand ind paa den Sal / som de hulde begengelse for hannem. De vndrede paa hans tilkommelse / oc kaste huer andre deris daarlige Gierninger faare / at de hulde saaledis Jordefærd offuer den / som vaar leffuendis iblant dennem. De spurde hannem at / huor hand haffde forlat sine Stallbrødre. Hand drog frem sine Staffue / oc sagde: See her ere de begge. Det vaar icke saa liden skempt / at her vaar io nogen aluere met. Thi hand haffde det Guld vdi Staffuene / som hand fick til Bod oc Bedring aff Kongen / som lod hans Stallbrødre ophenge. Siden giorde Amleth sig til Skenckere for Giesterne / at hand kunde faa dem diss lystigere oc mere druckne. Oc paa det hans side Kiortel skulde icke forhindre hans gang / bant hand sit Bielte oc Suerd omkring sig. Men Giesterne kunde icke fordrage / at hand offte drog sit Suerd oc strøg det paa sine negle. Thi sloge de it Søm tuert igiennem Skeden oc

Amlet drager hiem met sine to staffue til Danmarck.

Amlet skencker for Giesterne.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Suerdet til lige. Hand skenckte saa lenge for dem / at de bleffue alle sammen offuermaade druckne/ oc liggende paa stæden som de sade. Der nu saadan Aarsage vaar giffuen/ lod Amleth alle Tapeter oc Sperlaggen/ som paa veggene vaare opslagne/ falde ned offuer dem/ oc knytte dem hart tilsammen/ met de Kroge som hand giorde vdi sin Barndom / saa at ingen aff disse druckne oc soffuendis Giecke/ kunde rycke sig løss eller vndkomme. Der effter sætte hand Ild vdi Huset offuer dem/ at den gantske Gaard stod vdi en gloende Lue. Der fra løb hand hasteligen ind i det Kammer/ som Fenge tilforn vaar henlagt aff sine Tienere/ tog hans Suerd fra Sengen/ oc hengde sit eget op i stæden igien. Hand vacte hannem op / oc sagde: Fenge/ Dine gode Mend forbrende vdi aske/ oc her er Amleth met sine Kroge/ vil heffne sin Faders død. Fenge spranck op / oc som hand greb forgeffuis til det fremmede Suerd/ slog Amleth hannem ihiel.

Amleth slar Fenge ihiel/ oc heffner sin Faders død.

For saadan Gierning / bør Amleth euig pris hos alle / at hand saa snildelige skiulte sin dybe Visdom met selffgiort daarligheds Kaabe / oc heffnde icke aleniste sin Faders død / men oc frelste sit eget Liff/ baade met stor forstand/ oc lofflige Mandoms gierninger.

Den fierde Bog.

Summa paa denne Bog.

DEr Amlet haffde heffnd sin Faders død paa Fenge / kaarede Almuen hannem til Konge vdi Jutland. Siden staffrede hand sig oc sit Folck paa det allerskøniste / oc drog ind vdi Engelland / oc fortalde sin Suoger / huorledis til vaar gaaet vdi Danmarck. Kongen aff Engelland bleff hannem hemelige vred / Oc effterdi hand nylige haffde mist sin Dronning / sende hand Amlet i Skotland / at beyle for sig til Hermetrude Skotlands Dronning. Thi hand meente / hun skulde taget imod hannem / som hun tog imod alle andre sine Beyle / huilcke hun lod affliffue oc hemelige omkomme. Men Lycken vaar Amlet saa god / at Hermetrude icke alleniste tog venlige mod hannem / men gaff hannem det selff / som hand skulde begeret paa Kongens vegne. Der Amlet kom hiem / fortrød det Kongen aff Engelland / at det vaar gaaet hannem saa vel paa sin Reise. Oc i det hand sætte hannem effter Liffuet / bleff hand selff slagen / oc miste sit eget Liff. Amlet drog til Jutland met sine Husfruer / oc bleff slagen paa Amlets hede i Jutland aff Kong Viglet. Effter Viglets affgang kom Vermund Blinde til Regementet. Vdi hans tid heffnede Kette oc Vigge / to Slessuigeske Høffuitzmend deris Faders død / oc ihielsloge Kong Atisle aff Suerige / huilcket bleff dem til stor vanære / at de vaare to imod en / oc der met forkrenckede alle gode Kempe Lower. Men Vffe Kong Vermunds Søn affstrøg denne vanære / oc slogs til lige allene met Kongens Søn aff Saxen / oc en aff hans sterckiste Kemper. Effter Vffe kom Dan hans Søn. Effter Dan kom Huglet. Effter Huglet kom Frode hin stercke. Effter Frode kom Dan den tredie aff det naffn. Effter Dan kom Fridleff Snare. Saxo beklager at disse Kongers leffnet oc mandelige gierninger alene ere icke opscreffne / men ocsaa andre flere Danske Kon-

Kempe low en imod en.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

ske Kongers Historier ere forget oc icke optegnet. Fordi mand vdi de dage haffuer icke verit forfarne vdi Latinske Tungemaal / eller andre Kaanster / som kunde tiene til at foruare oc opscriffue saadane herlige oc Mandelige gierninger / som de Danske Konger da bedreffuit haffue met ord oc gerning / i fred oc Feide / nden oc vden Lands met stor prijs oc ære.

Geruendel Høffuitzmand vdi Jutland affilede
- Fenge
- oc
- Haardeuendel affilede met Geruthe
  - Amlet haffde tuende Hussfruer.
    - Kongens Daatter aff Engelland / met huilcken hand affilede en Søn.
    - Hermetrude Dronning vdi Skotland / som haffde Viglet effter Amlets død.

Rørick Slyngebaand affilede
- Geruthe
- oc
- Viglet affilede
  - Vermund affilede
  - Vffe affilede
  - Dan 2.
  - Huglet
  - Frode hin stercke.
  - Dan 3.
  - Fridleff Snare affilede
  - Frode Fridgode.

Der

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

DEr Amleth haffde slaget sin Stiffader ihiel/ skiulte hand sig/ indtil hand hørde oc fornam/ huad Dom oc mening den Menige mand oc wbestandige Almue sagde om saadan hans Gierning. De som bode noget nær der omkring / oc haffde seet den store Ildebrand / de komme strax om anden dagen at forfare / huorledis der met vaar tilgaaet. Da maatte de see/ Gaarden vaar affbrent vdi grund/ oc nogle døde Menniskers been atspridde vdi asken. Saa haffde den brendende Lue/ fortæret huad dē offuergick/ at der vaar icke det mindste tegn/ huor aff mand kunde kiende Aarsage til saadan wbodelig skade oc wlycke. Siden funde de Fengis legeme/ som vaar igiennem stunget met it Suerd. Nogle græde oc harmedis obenbarlige der offuer. Nogle glædde sig hemelige vdi hiertet/ oc vaare vel til freds at den som saadant giort haffde/ vaar vel vndkommen i sit behold. Saa atskillige Domme vaare om Fengis død oc affgang.

Atskillige Dom om Fengis død.

Der Almuen vaar stillet/ lod Amleth sig til siune faar alle mand/ tog Mod til sig/ oc forsamlede alle dennem som hand viste i Sandhed/ der haffde hans Fader kier / oc begynte saadan en tale faar dennem.

Amlets tale til den menige Almue.

Jeg forseer mig til i gode ærlige Danske Herrer / at i skulle icke fortørnis offuer denne straff oc Ildebrand / som Fenge oc hans Hoff er offuergaaen / der som i ville ellers tencke noget paa det ynckelige oc wskyldige Mord/ som bleff giort Kong Haardeuendel/ om der endnu er nogen iblant eder/ som met tro oc hierte meente min salige Herre Fader vel. Anseer dette døde Legeme/ icke som nogen ærlige oprictig Kongis/ men som en Blodgerig oc wgudelig Morderis. Tencker eder tilbage / huad der vaar dog for en stor sorg oc graad / den tid i saae faar Øyen / huorledis eders rette Herre oc Konge laa skendelige myrt vden skyld oc brøde/ aff den sō vaar hans egen kiødelige Broder. I saae met grædende taare oc vaade Øyen/ met stor sorg oc metynck / huor ynckeligen Haardeuendel vaar manfoldelige saargiort/ saa at it Ledemod / kunde neppelige henge ved det andet. Oc huo kand tuile at denne Tiran io begick saadant dristigt Mord / paa det hand kunde betage vort Fæderneland sin Frihed? Hans forræderske haand giorde til lige min Fader sin død / oc eder all tuang oc trældom. Jeg acter/ at ingen er saa wforstandig / at hand mere vil prise Fengis grumhed / end Haardeuendels fromhed. Dragis til minde / met huad dydighed Haardeuendel omgicks met eder/ met huad Retfærdighed hand lod huer mand skee Low oc Ræt/ met huad Dannished hand vndfick huer oc alle. Tencker oc besinder met eder/ oc kommer io vel ihu / at i miste en frommer oc rætfærdig Konge/ oc finge i hans stæd en Mordere oc Tiran / som betog eder / eders Frihed / Low oc Ræt / oc lagde det suare trældoms aag paa eders hals / oc plagede eder i saa mange maade / paa huilket altsammen er nu giort en god ende/ Effterdi i see / at denne Tiran haffuer faaet sin betalning oc rætte fortiente straff. Huo som nogen forstand haffuer / hand seer at Landet er ingen wret skeet/ men en stor velgierning beuist. Huilcken vis Mand fortryder/ at falsk haffuer slaget sin egen Herre paa hals? Huo vilde begræde denne Blodgerigis

Fengis tyranni.

Falsk slar sin Herre paa hals.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

død/ oc beklage denne wgudelige Tirans retfærdige heffn oc mord? Jeg er den som i see her staa / huilcken der kiendis her mand død. Jeg bestaar mig at haffue heffnd min Faders oc Fædernelands wret. Jeg haffuer alene giort / det som huer oc alle burde met rette / icke aleniste at haffue lagd en Haand/ men begge Henderne paa. Lader det vere noget/ at ieg vden nogen Mands raad oc bistand / haffuer begaaet saadant it Mandeligt oc dristigt stycke. Dog tuiler ieg aldelis intet/at der som ieg haffde tilsagd eder/ at i io met en redbon vilie/ haffde giort mig bistand/ for den Tro oc Loffue oc Kierlighed/ som i haffde til min Fader eders Herre/ oc er vden tuil icke bort død met hannem. Men ieg ansaa det for gaat/ at disse Skalcke maatte straffis/ at det skulde intet komme eder ved. Oc ieg vilde icke bemøde andre til det som ieg selff vaar nocksom færdig. De andre lod ieg allesammen opbrende til Aske/men Fengis Krop sparede ieg til eders Hender/at i skulde brende den/ oc mætte eders harm oc retfærdige vrede der paa. Her/ her/ tager Mod met lyst/ bærer Vid tilsammen/ optender it Baal/ brender den Wgudelige krop / steger de Lemmer som haffue veret Redskaff til alt ont/ spreder den forgifftige Aske / henkaster den værstyggelige Støff / oc lader disse slemme Been oc Leffninger huercken faa Kiste eller Graff. Der skal intet Fodspor findis effter denne Mordere / der skal ingen stæd giffuis i vort Fæderne land disse wrene Lemmer / der skal intet som nær omkring er/ forgiffuis her aff. Huercken Vand eller Land/ skal herberge oc besmittis aff dette aadzel. Jeg haffuer giort det andet altsammen/ Eder staar dette tilbage at vdrette. Saadan Jordefærd bør Tiranner/ Saaledis skal mand begraffue en Morderis lig/ som icke sparer sit eget Blod/ Sleet oc byrd. Det vere io langt fra at hans Legeme skulde huilis oc skiulis i sit Fædernelands/ som blotede sit Fæderne land / oc betog det sin rette oc gamle Frihed.

Tiranners Jordefærd.

Oc huad skal ieg sige aff min ælendighed / oc fortelle min sorg oc genuordighed/ huilcke ieg disse fremfarne Aar lidt haffuer/ som i altsammen vide / bedre end ieg det kand opregne. Min Siffader stod mig effter mit liff/ Min Moder foractede mig/ Mine Venner bespaatede mig / alle mine Aar oc dage haffuer ieg leffuet met suck oc graad/ vdi vaade oc liffs fare/ Alting haffuer veret mig imod. Huor offte angrede eder det / at ieg for min Daarlighed oc wforstand/ siuntis at vere wduelig til at heffne min Faders død. Der paa merckte ieg eders trofasthed / at i icke endnu haffde forgæt min Faders død.

Thi forlader ieg mig der paa / at der er ingen iblant eder saa haard-hiertig eller wmild/ at hand io ynckis offuer mig. Forbarmer eder offuer mig / eders egen Afffødning / anseer det megle onde ieg lidt haffuer / i som ere wskyldige vdi Haarduendels død. Forbarmer eder offuer min fattige bedrøffuede Moder / eders fordom Dronning. Glædis eder ved / at den daabbelt skam oc Vanære er nedlagt / som hun maatte lide / oc tage sin Hosbondis Broder oc Mordere til Hosbonde. Jeg skiulte min Forstand met selffgiort Daarligheds Kaabe. Jeg dulde min Visdom vnder selfftagen Vanuittigheds skiul. Men om ieg

haffuer bekommet det ieg stod effter/ det kunde i nu dømme paa. Her træde i nu haanlige hans Aske vnder eders Føder/som slog sin egen Broder ihiel/ oc tog hans Husfrue igien/ oc bedreff met hende Blodskam oc skendelig Forargelse. Hand berøffuede eder den gamle Frihed/ oc øffuede sig i alt Tiranni imod eder. Hantheffuer oc elsker mig/ som heffnde saadan Wgudelighed. Jeg affstrøg mit Fædernelands vanære/ oc affskaffede min Moders blussel. Jeg nedlagde hans Tiranni/oc opretede met lempe eders Frihed. Jeg skilde eder ved den/ som regerede vden Skel oc Samuittighed offuer eder. Oc der som hand endnu leffuede/ da skulde hand daglige lagt eder større Plage paa. Kiender saadanne Velgierninger/ oc priser saadane forstandige Raad. Lader mig bekomme Riget/ om ieg det fortient haffuer. Jeg som er aff Slect oc Æt/ aff Dyd oc Ræt/ næst der til. Mig haffue i at tacke/ for hues onde i ere affskild met/ oc hues gode eder er vederfaret. J vide huad ieg giort oc fortient haffuer/ men hues Ære oc Beløning i ville vnde mig/ det staar til eders Dyd oc Fromhed.

MEt saadan tale rørde denne vnge Herre huer mand/ saa at en part ynckedis/ oc en part græde offuer hannem. Men der de sactedis igien/keisde de hannem endrectelige til deris Kong. Thi de haffde alle it gaat haab om hannem/ oc forundrede sig/ at hand saa snildelige oc lenge kunde dylle/ oc siden saa dristelige vdrette saadan merckelige Gierning. *Amlet Kong vdi Judland.*

Der Amleth haffde bestillet oc beskicket alting effter sin vilie vdi Danmarck/ beredde hand try kaastelige Skib/oc seylede der met til Engelland/ at tale met sin Hustruis Fader. *Amlet seyler til Engelland.* Hand tog mange deilige vnge krigsmend met sig/ vdstafferede paa det herligste/ at hand vilde bedre met offuerflødighed oc Herre pract/ huad som hand tilforn haffde brut/ men sin ringe oc wanseelige færd i sin første tilkommelse. Hand lod kaansteligen vdgraffue oc affmale vdi sin Skiold/ alle sine Mandoms gierninger/ som hand aff sin Barndom bedreffuet haffde/ at det skulde vere it vitterligt Tegn iblant alle/ om hans dyd oc styrcke. *Amlets Skiold.* Hand haffde ladet der vdgraffue/ huorledis tilgick met hans Faders død/ oc Farboders wloulige Ecteskaff. Der maatte mand see Amleth selff giøre Kraage/ ride frem for Haffuet/ ind i Skouen/ oc skiule sin Gierning. Der vaar at skue/ huorledis den Speidere bleff slagen/ søden oc kast for Suin aff Amleth. Item/ huorledis hand fuldende sin Reise til Engelland/ bort oc hiem igien. Der hengde hans Stallbrødre/ som hand forraadde/ vdi en Galie/ oc drack selff Brøllup met Kongens Daatter. Der maatte mand see huorledis hand skenckte for Fengis Giester/ oc siden met Mord oc Brand offuerfalt dennem/ altsammen klarlige oc vtjdelige affmalet/ ligeruis som det tilforn er met flere ord fortald oc tilkiende giffuet. Hans Tieneris oc gode Mends Skiolde vaare alle forgylte/ paa det at hans Herreferd skulde vere diss stateligere oc mere anseenlig.

Kongen aff Engelland tog vel mod dennem/ oc som de nu sade vdi Giestebudet offuer borde/ spurde hand huorledis det gick Fenge/ oc hørde

 da først

Kongen aff Engeland staar effter at omkomme Amlet.

da først aff Amlet / at hand vaar død / om hues liff oc velfert hand omhygelige atspurde. Oc der hand fornam / at Amlet haffde veret hans Bane / bedrøffuedis hand saare ved sig selff / thi hand oc Fenge haffde giort forbund imellem sig selff indbyrdis / at de skulde heffne huer andens død / om noget paakom. Hand bleff meget bange / oc rørdis aff atskillige tancker. Paa den ene side / aff naturlig kierlighed mod sin Daatter / oc elskelighed mod sin Suoger. Paa den anden side / aff troskaff mod sin Ven / oc den stercke Eed / oc wryggelige forbund / som hand haffde giort met hannem. Men den Eedsome Tro vant oc fick offuerhaand i hannem / saa at hand tog sig i sinde at vilde heffne sin Vens død. Dog paa det hand icke skulde siunis / oc giøre imod Gieste ret / eller obenbarlige feide paa sin Suoger. Da bad hand Amlet / at efterdi hand nylige haffde mist sin Dronning / at hand met det første vilde drage vdi Legation vis ind vdi Skotland / paa hans vegne / oc icke afflade førend at Dronningen der samtyckte hannem til Ecteskaff. Dette begerede hand aff Amlet / paa det hand skulde komme en fremmet paa haanden oc affliffuis. Thi hand viste vel at samme Skotske Dronning / elskte Jomfru leffnet / oc icke alleniste affsagde alle sine Beile oc Friere / men lod oc saa ihielsla alle dem som komme oc badis om hende.

Gieste ræt.

Amlet drager til Skotland at beile for Kongen aff Engeland.

AMlet giorde sig strax rede / oc drog met sit eget Folck oc andre Engelske Mend / ind i Skotland. Der hand kom ind i Landet / och saa ved Veyen som hand reiste / en deilig grøn Eng / oc it rindende Vand / lystede hannem der at huile sig / sette derfaare sin vact oc lagde sig til at soffue.

Amlet bespeyis.

Der Dronningen spurde disse fremmede Giesters tilkommelse / vdsende hun Ti aff sine Tienere / som skulde forkundskabe dennem. En aff disse Ti kom igiennem Amlets vact / oc met stor list oc lempe / tog hans Skiold fra hans Hoffuet / oc de breffue som hand haffde met at fare / oc gick saa hemelige der fra / at ingen fornam eller behindrede hannem. Dronningen forstod strax aff hans Skiold / ved disse Puncter som der vaare antegnede / huo hand vaar. Oc der hun læste Breffuet / oc forstod at Kongen aff Engelland vaar hende begerende / da foruende hun meningen paa Breffuet / at det lydde paa Amlet / lige som Kongen haffde Beylet oc Friet for hannem oc icke for sig selff. Thi hun hadede den gamle / oc haffde besynderlige lyst til en vnger Mand. Hun lod oc indtegne vdi Breffuet mange aff Amlets gierninger / at baade Skiold oc Breff skulde stemme offuer it met huer andre. Siden lod hun begge dele bære tilbage igien / oc brugte den snedighed met Amlet / som hand tilforn haffde brugt met sine Stallbrødre.

Dronningens aff Engeland snildhed.

Amlet vaagnede dissimellem op / oc i det at hand fornam huad skeet vaar / lagde hand sig atter ned / oc lod som hand soff / paa det at hand kunde forfare huorledis til vaar gaaet. Strax der efter kom Droningens Tienere tilbage / oc lagde fra sig det hand tilforn haffde bort taget. Amlet greb hannem / oc kaste hannem vdi Jern. Hand opuacte der næst sine Tienere / oc drog til Dronningen / oc antuordede hende Kongens beseilde Breff. Dronningen / som hede Hermetrude / læste Breffuet / oc begynte siden at rose Amlet for sine Mandoms gierninger / at hand haffde heffnd sin

Dronningens aff Skotland tale met Amlet.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Faders død / oc borttaget sin Moders skam / oc met wsigelig Snildhed oc oc hemelige Raad / indtaget Riget fra den som stod effter hans skade oc forderffuelse. Thi sagde hun sig / at kunde icke nocksom forundre / huad hannem vaar kommet vdi sinde / at hand som vaar saa ypperlig oc velbyrdig en Helt / vilde begiffue sig met saa ringe en Person vdi Ecteskaff / som vaar født aff Trælle oc icke aff fri Forældre / dog Lycken haffde ophøyet hannem til Kongelig ære oc Herlighed. Thi den forstandige / skal icke see effter Deilighed / men effter hendis Slect oc Affkom / som hand vil tage til Ecte. Deilighed er ickon Vellystens optendelse / en forfengelig skin / oc it herligt Suig / som mange forfører. Hun sagde / der vaare vel andre / som kunde findis hans lige vdi Velbyrdighed. Hun sagde sig selff at vere den / som huercken vaar ringe paa Rigdom / Velde oc Høybaarenhed / men verdig at leffue met hannem / effterdi hun vaar aff Kongelige Blod / oc haffde Kongelig Mact / ia vaar en Konge / der som Naturen icke det forhindret. Hun kunde dog alligeuel giffue den / Konge Tittel oc Naffn / huilcken hun vilde vduelle / oc forlene paa en tid / baade Kongelig Spir oc Ecte omgengelse. Hun bad Amlet / at hand skulde anamme saadant venligt Tilbud / huilcket mange tilforn haffde begeret / oc alligeuel icke aleniste mist hende / men ocsaa deris eget Liff der offuer. Hun bad at hand vilde lade sit sind falde til hende / oc see mere effter Høybaarnhed end Deilighed.

Deilighed er optendelse til Vellyst.

Der hun dette haffde sagd / falt hun hannem om Halsen / oc hand disligeste lod sig offueruinde aff hendis kierlige Tale / tog hende vdi sin Faffn / oc gaff hende sin Tro.

Amlet trolofuet Dronningen aff Skotland.

Siden lode de forscriffue til sig deris Venner oc ypperste Herrer vdi Skotland / oc effter at Bryllupet vaar offuerstaaet / droge de ind vdi Engelland met deris Folck / som fulde hemelige effter / for Forræderi skyld.

DER Amlet kom ind i Engelland / løb hans Husffrue Kongens Daatter mod hannem / oc effterdi hun haffde forfaret huad skeet vaar / begynte hun met saadane Ord til hannem. Endog ieg met all Ret oc skel / haffde god Aarsage / at klage offuer denne Slegfred Quinde / som du fører oss paa / saa er alligeuel min ecte Kierlighed større / end ieg vil bære Had oc Affuend ved dig. Effterdi du met hemelig Suig est locket her til / da vil ieg gierne dylle met dig / forhaabendis at du skalt icke affuende dit Hierte aldelis fra mig / naar som du ellers vilt ansee dette Kierligheds Pant / denne vor vnge Søn / som du haffuer afflet met mig. Huilcken som skal hade denne din Slegefred Quinde / om ieg end skønt kand lide oc taale hende. Aldrig skal nogen Elendighed / eller nogen Affuend atskilie vor Kierlighed / Ja ieg kand oc icke forholde at obenbare dig / huad Forræderi dig er faarelagt. Vocte dig for min Fader / thi hand er dig vred / fordi at du haffuer paa denne Reyse / faaet den som hand begerede. Huor met hun gaff tilkiende / at hendis Ecteskaffs Kierlighed / vaar større end den Kierlighed / som hun haffde til sin egen Fader.

Ecteskaffs Kierlighed.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Der de saaledis talede tilsammen / kom Kongen selff / vndfick Amlet met søde ord/ aff it falske Hierte/ oc indbød hannem til Giestebud. Amlet actede vel huad paa færde vaar / oc paa det ingen skulde mercke hannem noget aff / at hand vaar enten forfærdet eller mistrøstig / da tog hand met sig tu hundrede Ryter/oc førde sig i sit Harnisk vnder Klæderne. Der hand kom ridende ind at Porten vdi Kongens Gaard vnder Huelningen / stødte Kongen hasteligen paa hannem met it Glaffueud/ oc haffde igennem stunget hannem / der som hans Harnisk vnder Klæderne icke haffde det forhindret/oc frelst hans Liff.

Amlet fick it lidet Saar / oc drog strax tilbage til sit Folck / oc sende den Skotske Speidere/som hand tilforn fangede/til Kongen/at hand effter som til vaar gaaet / skulde berætte alting oc giffue Hermetrude all skyld/ oc Aarsage hannem. Men Kongen fulde fast effter hannem / oc slog meste parten aff hans Folck / saa at Amlet om anden dagen vaar i stor Liffs fare / oc maatte opreise de døde Legeme met Steene oc Stocke/ oc binde dem til Hestene / at hans Hær kunde siunis større oc sterckere end den vaar vdi Sandhed. Thi de døde som stode vdi Slactordning / vaare noget nær saamange som de leffuende. Det vaar en vnderlig Krig / oc gick alligeuel Amlet effter sit Forsæt. De Engelske forfærdedis/ oc bleffue offueruundne aff de døde/ som de haffde leffuendis offueruundet tilforn. Kongen flyde/ oc bleff ihielslagen aff de Danske/ som hastelige oc mandelige forfulde hannem. Amlet fick effter denne Seyeruinding / meget Byte vdi Engelland/oc drog der effter met sine Husffruer hiem til Danmarck.

It listigt anslag.

Viglet XVI.

Viglet.

Di midler tid vaar Kong Rørick affdød / oc Viglet haffde faaet Regimentet effter hannem. Hand plagede oc skattede Amlets Moder / oc sagde / at hendis Søn vaar met falskhed kommen til Regimentet vdi Judland/huilcket hørde Danmarckis Konge til/som sad paa Leyre Hoffuitstads slot/at forlene. Amlet tog altiing for gode / oc ved Skenck oc Gaffuer aff dette Engellands Byte / beuiste Kong Viglet all tienstactighed oc ære / indtil hand fant Aarsage / at heffne sig paa hannem / oc lod hannem forkynde obenbare Feide / oc offueruant hannem. Hand fordreff vdi samme feide Fialler Høffuitzmanden vdi Skaane / huilcken som sigis at skulde haffue rømdt bort til en sted / heder Vndensakre / huilcken sted ingen mand paa denne dag veed aff at sige.

Amleth strider mod Viglet.

Vndensakre i Skaane.

Viglet sterckede sig paa ny/ met den Skaanske oc Sielandske mact/ oc vdbød Amleth til Strid. Amleth haffde tuende kaar / oc begge bange oc haarde. Der som hand gaff sig til staandende Strid imod sine Fiender/da vaar Liffs fare for haanden. Der som hand icke møtte / da hengde hannem en euig Skam paa. Men hand vilde heller dø ærlige / end leffue met skam oc vanære. Hand vaar aleniste omhyggelig oc sorgefuld for Hermetrude / at hun maatte forsees / met en ærlig Mand / førend hand skulde skilies ved hen-

ved hende. Hermetrude loffuede at hun vilde følge sin Herre Hosbonde vdi Krig / oc sagde det maatte vere en wtro Quinde / som torde icke dø met sin Herre. Dette løffte holt icke Hermetrude. Thi der Amlet vaar slagen i Judland aff Viglet / da gaff hun sig selffuillige hannem til en Hustru. Saa snarlige kand lycken forvende Quinde løffte. Huad Quindfolck loffue i deris sind er icke bestandigt / Men aff ringe hendelse foruandlis. Ligeruis som de loffue lættelige / saa holde de sielden / De lade allehaande vellyst oc Hoffuetkulds begiering forføre sig / de forgette det fremfarne / Oc altid stunde effter nyt.

Quinde løffte er vstadigt.

Saadant endeligt fick Amlet. Der som hans lycke haffde veret hannem saa god / som hand vaar ellers selff snild oc dristig / da haffde hand vel optaget Herculis Maal / oc bleffuet saa Naffnkundig / som de ypperste Kemper der veret haffue. Den marck vdi Judland som hand bleff begraffuen / kaldis endnu effter hans naffn / Amlets hede.

Amlets endeligt.

Amlets hede

Der Viglet haffde regeret lang tid / døde hand aff Helsot / vdi god Fred oc Rolighed.

Vermund. XVIII.

Vermund

VErmund bleff vdualt oc hyldet til Konge vdi sin Faders stæd. Hand leffuede vdi languarende Fred oc tryg rolighed / oc viste aff ingen Krig eller Aarlog at sige. Vdi hans Alderdom afflede hand først en Søn met sin Dronning / oc kaldede hannem Vffe. Hand vorte op oc bleff større end nogen aff de andre som vaare lige i Aar oc Alder met hannem / Men hand vaar saa taabelig oc wforstandig / at hand siuntis aldrig at skulle bliffue duelig til Kongeligt Regimente. Thi hand aff første Barndom / holt sig fra all leeg oc skempt / oc vaar saa fremmet m[...]
alle / at hand aldrig talede eller lo at nogen. Men huad hand syn[...]
wforstand oc vankundighed vdi sin vngdom / det oprette ha[...]
vel met stor Visdom oc Mandoms gierning. F[...]
Frouins Høffuitzmandens Daater vdi Sles[...]
ue hielp oc trøst met raad oc daad / icke alle[...]
aff hans Sønner / Kette oc Vigge / som r[...]
mangesteds bekiende oc berymmede.

Vffe Vermunds søn.

Der vaar i disse dage e[...]
naffn Atisle / hand haffde f[...]
oc endnu daglige øffuede s[...]
øffuelse oc Ryterspil.
ge sit Harnisk / bar ha[...]
hand til Krig oc Aar[...]
paa Frouin / oc slo[...]
ter begge deris beg[...]
ge vaare faldn[...]

allene vdi Kamp met huer andre. Atisle fick offuerhaand / slog Frouin ihiel/ oc foriagede hans Folck paa fluct. Der met drog hand tilbage ind i Suerige/ oc lod sig icke alleniste nøye met denne Seyeruinding / men rosede oc hoffmodede sig offuer alle maade/ oc met store ord oc tale forderffuede sin egen Loff. Thi det er bedre vndertiden at tie sin egen ære / end met offuerdaadige ord den vdraabe.

Egē ros lucter gierne.

Vermund sætte Frouins sønner vdi deris Faders sted / oc beløn̄ede hans velgierning met den tilbørligste oc retfærdeligste Forœring. Der faare tog Atisle sig Aarsage til en ny Krig imod Danmarck / oc giorde sig rede met den gantske Suenske mact/ lige som hand strax vilde haffue indtagen all Danmarck.

Atisle fører Krig imod Danmarck.

Der Kette Frouins Søn saadant fornam/ affærdigede hand en sin Høffuitzmand/ ved naffn Folcke/ at forkynde Kongen saadant / som da laa vdi en Lands by Jalunge. Folcke kom til Kongen / som hand sad offuer Bord met sine gode Venner / oc berætte hannem alting effter sin Herris befalning/ oc loffuede hannem sin tro tieniste i denne Krig / som hand lang tid haffde begieret/ oc forhaabedis vden tuil en god oc ynskelig Seyeruinding. Atisle (sagde hand) kommer met vtallige meget Krigsfolck / saa frimodig som hand haffde Seyeruinding vdi begge hender / men effter saadan lelighed/ kand Aarsagen lættelige giffuis at heffne den affbreck / som hand giorde oss nyligen.

Kong Vermund loffuede Folcke for saadan mandelig tale / oc bad hannem gaa til Bords / at værquege sig effter sin lange Reise. Men der hand vndskyldede sig for tidens korthed/ racte Kongen hannem it Guld begere/ oc der hand haffde drucket / gaff hand hannem det samme / oc sagde: Saadant haffue veyfarende Folck behoff/ thi de kunde bedre dricke aff en Beck der met/ end met Haanden. Folcke tackede Kongen høyligen / som det tilbørligt vaar / oc sagde / at hand skulde dricke saa meget aff sit eget Blod/ som hand drack nu vdaff Begeret/ før end hand skulde vende Ryg[...] sine Fiender. Aff saddanne ord bleff Kongen mere glad/ end Folcke [...]erre skenck.

Vermund begaffuer Folcke.

[...]ntis imod Atisle/ beuiste Folcke vdi Gierning / det [...]t met Munden. Lycken gaff sig / at Folcke oc [...]e/ oc Suenskene maatte fly met deris Herre/ [...]ff sig til Skibs/ oc neppelige vndkom met

[...]aff meget Arbeid oc store Saar / oc [...] hand icke lenger kunde forfølge si[...] [...]Hielm oc drack. Der Vermund [...]haffde holdet sit løffte. Folcke [...]al mand erlige holde.

[...] met sine gode mend/ be[...] [...]llige ting. Forundrede [...]n met liffuet/ Effter[...] [...]ste paa flucet/ oc alle

Da suare-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Fire slags Krigsfolck.

Da suarede Vermund: Du skalt vide at der findis almindeligen
fire slags Krigsfolck. Det ene ere de som sla Mandelige paa deris Fiender
i Striden/ oc naar de fly/ da blues de ved at forsølge dennem. Thi disse ere I.
gamle forfarne Krigsmend/ oc acte det større ære/at offueruinde deris mod-
standere/ end at iage effter dem/naar de ere slagne paa fluct. Det andetslag II.
ere de/ som ere stercke oc frimodige/oc bruge aldelis ingen Barmhiertighed
imod deris Fiender/oc sla saa vel paa deris bag som paa deris bryst. Disse ere
vnge vforsøgte Krigsmend/ som gierne ville beuise deris Mandom/oc leg-
ge Priis oc ære ind. Det tredie slag ere de/ som huercken tør drage frem
for redzel skyld/oc ey heller tilbage for skam skyld. Disse ere Velbyrdige aff III.
slect/ oc anseendis paa deris Høyheds vegne/ de hielpe mere at fylde tallet/
end at offueruinde Fienderne met mact oc styrcke. De gaa met for en siun
skyld/ oc ere mere Fienderne til forskreckelse/ met deris skugge/ end met deris
Vaaben. Disse bekomme offte stor Rigdom/ oc ere mere ypperlige aff
æt oc byrd/ end aff art oc hierte. De elske deris Liff for deris gods skyld/
oc driffuis mere aff Ladhed/ end aff Adelhed. Det fierde slag ere de/ som IIII.
holde sig bag i Spitzen/ de fremmerste vdi flucten/ de sidste vdi Krigen. De
søge mest at de komme mindst til haanden met deris Fiender/ derfaare for-
følge de icke saare hart deris Fiender/ naar de end skønt fly for dennem.

Giff nu act paa/ sagde Kongen til Kette/ huad Aarsage der vaar at Atisle vndkom met Liffuet. Det første slags Krigfolck bleff vdi sin Slactordning/ oc lod sig der met nøye/ at de kunde beholde den nærucrinde seyeruinding. De andre haffde vel gierne fanget hannem/ men lelighedenn begaff sig icke for dennem. Det tredie slags Krigsfolck vaare deris Staldbrødre mere til forhindring end methielp. Om de end skønt kunde grebet Atisle/ saa torde dog ingen aff dennem legge haand paa hannem.

Atisle flyer til Suerige.

Atisle flyde ind i Suerige/ oc paa det hand kunde stryge denne skam oc vanære aff sig/ lod hand aldrig aff at Hoffmodelige berømme sig/ at hand slog Frouin ihiel ved Slesuig. Det fortrød hans Sønner Kette oc Vigge/ thi droge de til Suerige/ at heffne paa hannem saadant traadzigt Hoffmod. Oc efftferdi de kunde intet vdrette met obenbare Feide/ da gaffue de sig hen vdi en Skou/ der som Atisle pleiede alene at leffue/ affskild fra Folckes omgengelse. De skiulte deris ringe Vaaben/ oc sagde sig vere Landflyctige oc foriagede aff Slesuig deris Fæderneland. Paa det hand skulde icke mistencke dem til noget/ men giffue deris ord dis større tro. Thi de gamle hulde det for en stor skam at Liue. Atisle sagde til dennem: Saa er det mig friit at spørie/ huo de Danske holde for Frouins bane? Kette suarede: Alle mand tuile der om/ huo den Mandelige gierning giorde/ efterdi der ginge stercke oc visse tidende at hand bleff vdi Krigen paa Valstedē.

Kette oc hans Broder/ Frouins Sønner droge vdi Suerige.

Atislis oc Kettis samtale.

Atisle sagde: De legge andre forgeffuis Frouins død til/ huilcken ieg vdi en synderlig Kamp ihielslog. Hand spurde strax/ om Frouin haffde nogen affkom leffuendis effter sig/oc der Kette sagde at hand haffde to Sønner/ begerede hand at vide/ ved huad alder oc styrcke de vaare. Kette suarede: De ere mig meget lige/baade vdi Aar/ styrcke oc høyelse.

Atisle

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Atisle sagde: Der som de haffde deris Faders sind oc hierte/ da maatte ieg vente mig meget ont aff dem. Kette suarede: Huad mand kand icke vdrette met Lægdom/ det søgis forgeffuis met ord. Det hielper intet at klage oc sørge/ naar det onde kand icke affuendis oc formildis. Der met gaff Kette tilkiende/ at ingen skal true oc høde/ før end hand er færdig at heffne sin Harm.

Lægdom er bedre end ord.

En dag som Atisle vaar hen gaaen til sin sæduanlige øffuelse/ tog Kette oc hans Broder deris Vaaben paa sig/ oc fulde effter hannem. Der Atisle vende sig om oc saa dennem/stod hand stille/oc vilde icke fly met skam oc vanære. Men der de sagde/ at de vilde heffne Frouins død/ aff huilcken hand saa offte Hoffmodelige berømde sig/da suarede hand dennem met dis-se ord. Seer til i vnge Mend/at i icke giffue eder selff vdi vaade oc Liffs fare/ oc forkaste eders velferd/ at i ville heffne en anden mands Død. Sparer eders vnge Aar. Sparer eders Helbrede/ oc vender eder icke saa daarlige vdi forderffuelse. Tager Guld oc Sølff for eders Faders død/ oc lader det vere eder en stor ære/ at i haffue tuunget oc straffet mig saa veldig en Første/ at ieg maatte giffue bod oc bedring for eders døde Fader. Det siger ieg icke aff redsel for mig selff/ men aff metynck offuer eders vnge Liff. Kette bad hannem icke forhale tiden/ met saadane mangfoldige ord/ eller biude Penninge for hans Faders død/ men giøre rede/ oc slaes met sig alene/om hand vaar nogen erlig Kempe. Thi hand vilde vden sin Broders hielp slaes met Atisle/ at hannem skulde icke offuergaa noget vanrycte. De gamle actede spaatteligt oc wretfærdeligt/ naar to ginge imod en. Thi den seyeruinding som saaledis indleggis/ haffuer større vanære end ære. Atisle begerede at de skulde begge træde frem/ efflerdi de vilde icke anden Bod haffue for deris Faders død. Men Kette sagde at hand vilde heller dø end det indgaa oc tilstede. Det første de ginge sammē/igennē stack Atisle Ketis Skiold/ oc vilde dog icke giøre hannem skade paa sit Liff. Bad hannem atter at hand skulde tage sin Broder til hielp/ effterdi at hand fornam/ at hand alene intet kunde vdrette. Kete vilde det icke giøre/ men hug til Atisle aff gantske styrcke/ at suerdet gick igiennem hans Hielm/oc vende vdi Hoffuedit. Aff dette saar bleff Atisle oprørt/thi Blodet rant hannem vnder øyne/hand hug saa fast oc offte vden affladelse paa Kette/indtil hand falt vdi knæ paa Jordē. Der Vige det saa/ kunde hand icke lenger holde sig. Icke vaar gammel Kempe sæduane saa stercke/ at Brøderlig kierlighed maatte io gaa faare. Hand slog ind paa Atisle/ oc met større vanære end ære hialp sin Broder/ imod alle fordoms Kempe loue. Saa sloge de Atisle ihiel/ met mindre wmage/ men større Bagtale oc Vanrycte. Oc paa det at alle mand skulde vide at de haffde heffnt deris Faders død paa hannem/ da hugge de hoffuedet fra Kroppen/ oc førde det til den næste Landsby paa en hest vdaff Skouen.

Atisle biuder bod for Frouins død.

En imod en.

Atislis oc Kettis Kamp.

Kierlighed gaar for sæduane.

Kong Vermund ærede dennem for saadan seyeruinding/ oc sagde at de haffde giort en god oc ærlig gierning/ i det de sloge den Tiran ihiel. Men hand talede mere aff had oc Affuend/ imod sin døde Fiende/ end hand saa til den vanære som dennem paahengde. Dog bleff der aff it almindeligt ord-sprock hos vdlendingene. Kong Atislis bane/ de brøde alle ærlige gamle Kempe sæduane.

Kong Atisles bane de brøde alle gamle Kempe sæduane

Der

Der Kong Vermund vaar nu saa gammel / at han kunde paa det sidste aldelis intet see / sende Kongen aff Saxen bud til hannem / at hand skulde oplade hannem Riget / efftersdi hand for sin Alderdom vaar wduelig / at styre oc forsuare det. Thi huad kunde den vere en Konge / som vaar blind baade i forstand oc øyen. Der som hand io icke vilde indgaa dette / da skulde hand fremsende sin Søn / at slaes met hans Søn vdi Kamp / oc den som sterckist vaar / skulde beholde Riget. Vilde hand huercken vilkaar samtycke / Da maatte hand foruente sig aff hannem obenbarlige Krig oc Feide.

Kongen aff Saxen begerer Danmarcks Rige.

Vermund suckede saare ved saadan tale / oc suarede: Dette maa vere en stor wbluelig dristighed at spaatte en gammel mand for sin Alderdoms skyld. At ieg haffuer leffuet saa mange Aar / er icke skeedt derfaare / at ieg nogen tid vdi min Vngdom forsagede nogen Kamp / eller Krig. Mig skeer stor vold oc wret / at mig forkastis den skade oc breck / som min Alderdom haffuer mig paaført / mand skulde mere ynckis offuer mig / end bedrøffue mig met traatzig forhaanelse. Kongen aff Saxen lader see her met sit wtaalmodige Hoffmod / at hand vil fratage mig Riget / den stund ieg er endnu i Liffue / oc icke vil forbide mit endeligt. Det er offte bedre at tage effter den dødis affgang / end berøffue den leffuendis. Dog paa det at vor gamle Arilds Frihed / skal icke vnderleggis en fremmet Herre / da vil ieg selff møde vdi Kamp effter Kongens begering. De fremmede Legater sagde: Wi vide / at vor Herre oc Kong / vil icke slaes met en Blinder Mand / thi der met skulde hand indlegge større vanære end Pris. Men raadeligst oc bequemmeligst vaare / at i gaffue det begge paa eders Sønner. De Danske forfærdedis / saa de viste icke huad de skulde suare her til / J det traadde Vffe frem / lige som den der haffde mist sit maal oc faaet det igien. Hand bad sin Fader om forloff / at suare disse Tydske Legater. Vermund atspurde / huo det vaar som begerede loff at tale / oc der Hoffsinderne gaffue tilkiende at det vaar hans Søn / sagde hand: Det er nock at ieg lider spaat i denne min ælendighed / aff disse fremmede / saa at mine egne ey haffue behoff at øffue mig. Men der de stode hart paa at det vaar hans egen Søn / da sagde hand: saa lader hannem da fremsige sin mening / ihuosomheldst hand er. Da begynte Vffe met saadanne ord. Det er altsammen forgeffuis oc spilt Arbeide / at eders Konge begerer det Rige / som mandelige styris oc forsuaris aff sin egen Konnings Raad / oc hans tro Ridderskaffs vaaben oc duelighed. Der til met haffuer baade Kongen en Søn / oc Riget den som det regere skal effter hans død oc affgang. Jeg icke alleniste vil Fecte vdi Kamp met eders Herris Søn / men ocsaa imod huilcken hand vil tage til sig / aff de allersterkiste som kunde findis iblant eders folck.

Mand skal ingen bespaatte for sin Alderdom oc skrøblighed.

Vffe binder sig til at ville slaes met to Tydske.

Der Legaterne det hørde / Loe de oc mente at saadanne dristige ord / vaare ickon idel forfengelighed / strax bleff tid oc sted beramt / som de mødis skulde. Huer mand forundrede sig saa storlige paa Vffis tale oc

Dristighed/ at de icke viste huad heller de vilde mest loffue hannem/ for sine snilde ord / eller for sit Frimodige Hierte.

Der Legaterne vaare hen dragne / loffuede Kong Vermund den som haffde giffuet dem dette Suar / oc sagde: Effterdi hand torde vdeske to vdi en Kamp imod sig allene / da vilde hand heller oplade hannem Riget end den fremmede Hoffmodige Fiende. Men alle som omkring stode sagde endrectelige / at det vaar hans egen Søn Vffe / som affærdigede oc Kronede saaledis de traadtzige Legater. Thi bad Vermund at hand skulde komme til sig / at Henderne kunde føle / det som Øynene icke saae. Siden fant hand paa hans Legeme / oc aff hans store Lemmer oc skickelse kiende hannem at vere sin Søn / som sagdis aff de andre. Hand spurde hannem huor faare hand saa lang tid haffde duld sin tale / oc gaaet saa stille vdi mange Aar / lige som hand haffde veret en naturlig Dumme / oc mist alt maal oc mæle? Vffe suarede: Jeg lod mig nøye met eders Regimente / indtil ieg nu foraarsagedis at suare disse fremmede Legater / som met deris Kaadmundhed actede at tuinge den Danske frimodige Forstandighed. Hand bleff ocsaa atspurt huor faare hand vdbød to / oc icke en? Hand suarede: At ieg met it nyt Mandoms paafund vil affstryge det vanrycte som Danske mend paahenger for Atislis skyld / huilcken de to vnge Slesuiger sloge thiel / der de Heffnede deris Faders død paa hannem. Kong Vermund gaff sin Søn ræt / i alle disse stycker / oc befalede hannem at hand skulde forsøge sig vdi Vaaben oc verie / effterdi hand indtil denne nærverendis dag / haffde en føye ting omgaaet der met tilforne. Der de nu førde hannem vdi Harnisk / da bruste alle ringe oc naglerne i dem / offuer hans brede oc tycke bryst / oc de kunde ingen finde som vaar bequem til hannem / Thi hand vaar større / end hand kunde bruge nogen aff de andre deris Rusting. Paa det sidste lod Kongen hente frem sit eget Harnisk / oc der det brast / befalede hand at mand skulde nagle det nogenlunde tilsammen i den venstre side / thi hand maatte behielpe sig met sin Skiold / der som Harnisket vaar aabet. Hand bad dem forskaffe hannem it gaat Suerd / som hand kunde forlade sig paa. Men de funde ingen saa stercke / at de io i det første Ryst / ginge i smaa stycke imellem hans hender. Kongen haffde end da selff it Suerd / som kaldedis Skrep / oc vaar saa skarpt at ingen ting vaar saa haard / som kunde forhindret / at det io gick igennem vdi det første hug. Dette Suerd haffde Kong Vermund nedgraffuet vdi Jorden / at ingen skulde faa noget nytte oc gaffn der aff / Effterdi hans egen Søn siuntis den tid der til vduelig. Hand lod sig vdlede paa en Marck / oc forspurde sig om all lelighed / indtil hand fant aff visse tegen den sted som Suerdet laa nedgraffuet. Der Vffe saa at det vaar forderffuit aff Alderdom oc rust / spurde hand om hand maatte forsøge det som de andre / før end hand det skulde bruge imod Fienderne. Vermund sagde: Der som dette Suerd vorder noget at skade / da findis her ey noget andet i disse Land / som du kant vere foruaret met. Thi er det bedre at lade det bliffue vforsøgt.

Huor faare Vffe icke vilde tale i sin vngdom.

Huor faare Vffe vdeske, de to imod sig til Kamp.

Kong Vermunds Suerd skrep

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Der tiden kom som vaar beramt / forsamledis begge parterne paa en Ø / som vaar omflaat aff Ederen / saa ingen kunde komme der til / vden met Skib oc Baade. Vffe kom allene frem / men Kongens Søn aff Saxen haffde en meetig sterck Kempe met sig / deris Hær stode huer ved sin side ved Floden / oc saae huad ende denne Kamp vilde faa. Kong Vermund sette sig paa Broen / at hand vilde kaste sig selff vdi Floden / der som hans Søn tabte slaget. Thi hand vilde heller dø met sin Søn / end leffue vdi sit Fædernelands ælendighed oc forderffuelse. De to vnge Tytske Kemper hugge fast ind paa Vffe / men hand tog deris hug vdi sin Skiod / oc torde icke bøde for sig met sit Suerd / thi hand forlod sig icke aldelis der paa / men saa sig Aarsage / at hand kunde dræbe en aff dem paa beleilig sted. Hans Fader meente at hand det giorde aff redzel oc vankundighed / at hand stod stille for dem. Thi flytte hand sig yderst paa Broen / oc vilde kast sig selff i Vandet / om hand haffde hørt hans Søns wlycke. Saa stor kierlighed vaar i denne gamle Fader mod sin Søn / som Lycken beskermede. Vffe bad Kongens Søn beuise met Mandoms gierning / at hand vaar født aff Konge blod / oc icke lade sin Stallbroder gaa sig tilforn. Hand bad Kempen trede frem effter sin Herre / oc betee sin styrcke / effter som Kongens Søns tillid vaar god til hannem / at hand vdualde sig hannem for andre Kemper / til denne Kamp. Den Tytske Kempe bluedis oc maatte for skam skyld træde frem / oc bleff strax vdi det første hug / atskilt vdi to parter aff Vffe.

Vffe gaar i Kamp met to tytske Kemper

Faderrlig kierlighed.

Der Kong Vermund det hørde sagde hand / der fornam ieg min Søns Suerd / Huo giorde hand skade? De suarede hannem / hand hug icke paa en Lem / men tuert igennem baade Harnisk oc Krop. Da bleff Vermund glad / oc rycte sig fra vandet / oc fick saa stor lyst at leffue / som hand haffde tilforn at dø.

Vffe gaff sig effter den anden sin modstandere / oc bad hannem heffne sin Stallbroders død / efterdi hand voffuede sit Liff for hans skyld. J det som hand da nøddis at træde frem / vende Vffe sit Suerd til den anden side / Thi hand tuilede noget der paa / oc som hand feste øynene paa Kongens Søn / hug hand hannem tuert igennem / saa hand falt død til Jorden. Vermund raabte oc sagde? Nu hørde ieg Skrep den andē gang / oc der hand formerckte at hans Søn haffde nedlagt begge sine Fiender / græd hand aff glæde. De Saxer førde deris Kempers Lig bort met stor blussel oc harm / de Danske vndfinge Vffe met megen lyst oc glæde. Der met stilledis det onde rycte / for Atislis døds skyld / oc Saxen kom igien vnder Danmarckis Krone.

Vffe offueruant to tytske Kemper / oc kom Saxen vnder Danmarcks Krone.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Vffe hin Spage XVIII.

Vffe.

VFfe fick Regimentet vdi begge Rigerne effter sin Faders affgang / endog mange trode / hand skulde aldrig bleffuet duelig til it / end siden tuende Konge Rigee at regere. Nogle kalde hannem Oluff hin Spage. Huad hand effter denne tid haffuer bedreffuet / er icke optegnet. Men det er troligt / at hand som saaledis begynte / haffuer ocsaa siden giort meget merckeligt. Huilcket er icke opskreffuet / fordi at hand som andre flere Danske Konger / maatte miste deris tilbørlige Loff / effterdi der vaare ingen som dem integnede vdi Krønnicken. Vden tuil der som lycken haffde veret oss blid / oc forlent oss met Latiniske sprocks kundskaff / da skulde wi nu hafft wsigelige mange skøne Historie Bøger om Danske Mendsmandoms gerninger.

Trang paa Krønicke scriffuere i Danmarck

Dan XIX.

Dan den anden aff det naffn.

DAn tog Riget effter sin Fader Vffe / oc formerede sin mact oc Herredom / viit vdi fremmede omliggende Lande / met megen priis oc erlige seyeruinding. Men hand forderffuede oc besmittede denne Loff / met offuermaade forgifftigt Hoffmod / oc fulde icke sin Herre Faders fodspor / som offuergick alle Herrer vdi sin tid / met Dydighed oc ydmyghed / ligeruiis som Dan vaar den Hoffmodigste iblant alle. Hand forødde alle sin Faders effterladne ligendefæ / oc alt hues byte hand haffde faaet vden Lands / det fordaaiede hand met offuerflødighed / som hannem burde at bruge til sin Kongelige Maiestats ære at føre. Saa kommer der offte en wduelig oc vanærig Søn effter en arige Fader / oc en god ødere effter en god aflere / som det almindelige ordsprock liuder.

Dan forøde det hans Fader aflede.

Huglet hin Lille XX.

Huglet hin Lille.

EFter Dan fick Huglet Regementet. Hand nedlagde met sin Skibsflode / to grumme Tiranner aff Suerige Homoth oc Hogrene.

Frode

Frode hin Stercke XXI.

Frode hin stercke.

FRode vaar Konge næst effter Huglet. Hand kaldedis Frode hin stercke / fordi at hand vaar mandelig / baade i hierte oc Haand. Hand slog ti Hertuger ihiel vdi Norge / oc indtog en Ø / som kaldedis siden effter hans naffn / Frodø.

Kong Froger regerede da vdi Norge / oc vaar meetig baade vdi styrcke oc Rigdom. Nogle ville sige at hand vaar Otthins Søn / oc haffde bekommet den ynske aff Guderne / at ingen kunde offueruinde hannem / vden den som kunde tage den Jord op vnder hans Fødder / paa huilcken hand stod / naar hand kempedis. Men Frode vilde alligeuel forsøge hannem / oc see huorledis hand kunde skuffe hannem fra Gudernis skenck oc friheds velgierning. Hand holt sig som hand vaar aldelis wforfaren / oc bad Froger / at hand som en gammel forstandig oc vdlærdt Kempe vilde vnderuise hannem. Froger lod sig det vel befalde / at hans Fiende vilde icke alleniste vige for hannem / men ocsaa ydmygelige giøre bøn til hannem. Oc sagde at Frode giorde vijsslige / at hand vilde lære aff dē gamle / Effterdi hand haffde icke mange saar eller skrammer faaet vdi sit Ansict / eller lært her til dags noget besynderligt. Hand screff to firekante Figurer paa Jorden / oc bad Frode staa i den ene / oc stod selff vdi den anden.

Kong Frogers ynske vdi Norge.

Frodis snildhed.

Frode bad Froger / at hand vilde skiffte Vaaben oc stæd met hannem. Froger saade strax ia. Thi Frodis Suerd / Hielm oc Harnisk / vaare forgylte saa røde som en lue. Dissemellem forgætte icke Frode at tage den Jord op som Froger haffde staaet paa / oc fick siden effter sit forsæt Lycke / oc slog strax Froger ihiel. Met saa ringe tredskhed / forderffuede hand hans store Lycke / oc giorde met snedighed / det ingen tilforn kunde vdrette met Mandom.

Frode offueruvndet Froger Kongen aff Norge.

Dan XXII.

DAN den tredie aff det naffn.

DAn kom i Kongeligt regemente effter Frode. Der hand vaar tolff aar gammel / komme Saxernis Legater til hannem / oc bøde hannem enten at tilføre dennem skat eller Feide. Thi vdualde hand Krig / oc vilde heller dø Mandelige / end leffue met skamme. De Danske droge saa stercke ind i Elffuen / at mand kunde gaa alleuegne offuer deris Skib / som offuer en Bro. De tuingde Kongen aff Saxen / saa at hand maatte selff tage ved de vilkaar / som hand tilforn haffde faarelagd dennem.

Kongen aff Saxen bliffuer atter offuervnnden.

Fridleff Snare XXIII.

Fridleff hin snare.

FRidleff Snare annammede regimentet effter Kong Dan. Vdi hans tid giorde Huiruild aff Holland contract met de Danske / oc førde Krig imod Norge. Blant andre hans Mandôs gierninger er icke den ringste / at hand offueruant den naffnkundige Krigs Førstinde Jomffru Rusile. Fem hendis Stallbrødre / Brode / Bilde / Bugge / Faning oc Gundholm / som vaare Fyns Sønner / dennem tog hand til sig / for deris Dyd oc Mandoms skyld. Hand fordristede sig saa meget paa dennem / at hand brød det forbund hand haffde giort met de Danske / oc giorde dem vforuarendis megen skade / før end de det viste. Thi de haffde icke forseet dennem til / at hand saa snarlige skulde bleffuet deris obenbare Fiende / oc opsagt Venskabet. Saa lætferdige ere mange mennisker / at hade dem / som de tilforn elskte. Vden tuil er det her aff kommet / at mange som nu paa denne dag leffue / holde det icke for skam at liue oc bedrage / at de haffue taget først exempel aff denne Hollender.

Huiruilds mandoms Gerninger.

Huiruild forlader sit løffte.

Hueden løgn oc bedregeri er kommet.

Kong Fridelff drog imod hannem sønder vdi Sieland / vdi en en Haffn som kaldis siden aff hans naffn / Huiruilds Haffn. Der sloge de sammen met all deris mact / saa dristelige oc dierffuelige paa begge sider / at ingen vndflyde den anden / oc huercken aff dem fick seyeruinding. Saa meget elskte huer mere pris oc ære / end sit eget Liff. De som vaare beholdne aff Huiruilds Folck / bunde deris Skib tilsammen om natten. Men Brode oc Bilde hugge deris Skib løs / oc forlode deris Stallbrødre. De elskte mere deris Liff end deris tro oc eed / som de haffde giffuet deris egne kiødelige Brødre. Der dagen begyntis oc Fridleff fornam / at Huiruild / Gundholm / Bugge oc Faning vaare endnu leffuendis oc tilstede / bleff hand til sinds at giffue sig alene i Kamp imod dennem / paa det hand vilde spare sit Folck / som endnu vaar beholdet. Hand vaar icke alenisté dristig i sig selff / men haffde ocsaa en Kiortel / som intet Jern kunde skade / paa huilcken hand fordristede i all Kamp oc Aarlog. Det gick hannem saa lyckelige / at hand slog strax Huiruild / Bugge oc Faning. Men Gundholm døffuede hans Suerd met traaldom. Thi slog hand paa hannem met krydse oc Knop / saa lenge at hand leffnede intet Liff i hannem. Fridleff forgreb sig i det hand tog Suerdet saa hastelige om odden / at senerne bleffue saa stramme / at hand aldrig effter denne dag kunde rette sin haand.

Fridleff slaes met Huiruild.

Kong Fridleffs Kiortel.

Siden seglede Fridleff til Hybernland. Oc der hand kunde icke offueruinde den faste stad Duflin / bruate hand Kong Haddings gamle kaanst / oc ved Sualerne sætte ild paa Stadsens Hus. Der indbyggerne vaare omhyggelige at slycke Ilden / da falt Fridleff dessimellem til oc indtog Duflin.

It listigt anslag.

Dernæst

Der næst kom hand ind vdi Engelland / oc efſterdi hand miſte der ſit beſte oc meſte Folck / brugte hand Amlets tredſke paafund / oc opreiſte ſine Dødinge met Stocke oc Steene / oc ſætte dem vdi Slactorning ligeruis ſom hand haffde icke miſt en Mand aff alt ſit Folck. Der met forferdœde hand ſine Fiender / ſaa de torde icke angribe hannem / men vaare glade at de komme til at fly / oc lade hannem ſee ryggen aff deris Harniſk. Amlets paafund.

Den femte Bog.

Summa paa denne Bog.

Kong Frode frede god/ vaar ickon siu Aar gammel/ der hand tog Riget effter sin Faders Fridleff Snaris affgang. Thi hulde de vnderlige hus/ som skulde regere Riget met denne vnge Konge. Deris Børn oc slect giorde huad dem lystede/ oc offuerfulde den fattige almue met vold oc vret/ oc øffuede sig i allehaande vtuct oc vdyd/ huilcke voxte dagligen/ som det pleier at gaa til/ huorsomhelst ingen straff oc refsselse efterfølger. Kong Frode loo bede om Kongens Daatter aff Vngern/ oc fick hende. Nogen tid her effter komme to Brødre aff Norge/ Erick oc Roller/ til Danmarck/ at begiffue sig i tieniste i Kongens Gaard. Erick vaar sterck oc snild vdi alle sine gierninger/ oc offueruant alle dem som sætte sig op imod hannem/ saa at alle de løsactige skalcke Grib oc hans elleffue Brødre/ desligeste hans Fader oc andre flere Kong Frodis Kemper/ bleffue straffede ved hans haand/ for deris skalckhed som de tilforn bedreffuet haffde. Deñe samme Erick flyde paa det sidste for Kongens hemelige suig/ oc formildede siden Kongens hu/ saa at hand gaff hannem sin Syster til ecte/ oc lod hannem hente sig Kong Gøthers Daatter aff Norge. Effter denne dag bleff Kong Frode from oc vijs/ oc førde ni Krig/ met Ericks raad oc hielp/ oc haffde god Lycke met dem allesammen. Den første Krig førde hand imod Vendeland oc lagde det vnder Danmarckis Krone. Den anden førde hand imod Kong Gother aff Norge/ oc slog hannem ihiel/ oc sette Roller Ericks Broder til Konge vdi hans stæd. Den tredie Krig førde hand imod sin Suoger Kong Hun aff Vngern/ som met it vtalligt Krigsfolck til Land oc Vand feydede vlyckelige paa Danmarck. Kong Frode affslog hannem/ oc bleff saa mectig effter dete slag/ at tredine Konger fulde hannem daglige effter vdi hans Hoff/ foruden andre store Herrer oc mectige forsøgte Krigs øffuerster. Huilcke hand siden vdsende i omliggaende Land/

Huor som ingen affue er/ der er ingen Dyd.

Land / oc førde ved deris Hær den fierde Krig / oc vnderlagde sig saa mange Konge Riger / saa at der hand siden pa ny i den femte Krig offueruant sin Suoger / haffde tuhundrede oc tiue Konger vnder sig. Dernæst slog Erick Kong Alrick aff Sue-rige oc hans Søn ihiel / oc bleff sæt aff Kong Frode / i hans stæd til Konge offuer Suerige / oc vaar den første Erick aff dette naffn. Den Siuende Krig stod vdi Norge / vdi huilcken slogis saa mange aff Norbaggerne ihiel / at femte parten aff Landet stod siden lang tid øde. Den ottende Krig førde Fro-dis Suoger Arngrim imod Kong Egther aff Biarmeland / oc Kong Thengil aff Findmarck / oc lagde det vnder Dan-marcks Krone / forhuerffuede oc der met Kongens Daatter. Den sidste Krig førde Kong Frode imod Engeland oc Hy-bernland / oc der hand haffde vundet stor priis oc ære aff deris Konger / drog hand hiem oc gaff sig til rolighed / oc holt Ri-gens indbyggere vnder Low oc Ræt / som hand dem tilforn giffuet haffde. Den gode Herre vaar it bedre endeligt verd / end at hand skulle saa skammelige omkomme / oc ihiel stingis aff en gammel traaldkone / som forskaffte sig vdi en Koes lig-nelse. Hand ligger begraffuen vdi Sieland ved Værebro / der som hans graff endnu findis paa denne næruerende dag.

Fridleff Snare
afflede

1. Frode som haffde tuende Hus-fruer

- 1. Aluilde Kong Gothers Daat-ter aff Norge.
  - Fridleff 2.
- 2. Harmunde Kongens Daatter aff Vngern.

2. oc hans Broder / hues naffn er icke optegnet vdi Hi-storien

- Odde.

3. oc en Daat-ter / heder Gunuer hin venne.

Frode

Frode XXIIII.

Frode.

DER Kong Fridleff vaar død/ginge de Danske sammen vdi raad/ oc aff den Kierlighed som de haffde til Kong Fridleff/ vdualde de hans Søn Frode/ som vaar end da icke fem Aar gammel. Men paa det at Riget skulde icke lide noget der offuer/ eller denne vnge Konge skulde aff fremmede Herrer offuerfaldis/ da vdualde de aff de fornemeste i Riget/ Vestmer oc Cole/ tuende Brødre/ som skulde optucte hannem. Isulff oc Agge/oc der til andre otte veldige oc vise Herrer bleffue befalet at vare paa Kongen oc Rigens bestilling. Cole haffde en Hustru ved naffn Gotuare/ hun vaar naffnkundig for sine ord oc tale/ at hun kunde met stortalenhed legge oc opuecke vrede/gribe oc fange andre i deris tale/ saa at ingen fants som met tunge kunde offuervinde hende. Vestmer haffde tolff Sønner/ iblant huilcke de tre haffde it naffn Grib/ thi de bleffue alle tre fødde paa en tid. Disse Brødre vaare meetige Keper/oc saare behendige til Haand oc Fod/vdi allehaande Kamp imod andre Kemper.

Kong Frodis Tuctemester oc Raad.

Gotuare en vel talende Quinde.

Tre Kemper fødis paa en tid.

Kong Frodis Høffuitzmand for hans Skibs flode/ vaar hans egen Broder søn Odde/ som vaar hans næste Slect oc Byrd.

Kongens Syster hede Gunuer/ huilcken mand siden kalde de for sin deilighed Gunuer hin venne.

Cole haffde tre Sønner/ de sloge sig vdi Selskaff met Vestmers Sønner/ oc bedreffue tilsammen megen Vtuct oc Løssactighed/ vdi deris Vngdom. De foruende deris gode Nemme/ dutighed oc styrcke tilondskaff oc skalckheds misbrug. Der vaar aldelis ingen blussel eller ære i dennem. De omginge icke alleniste met almindelige løse Quindfolck/ men ocsaa beslaae ecte Mends Hustruer/ oc voldtoge mange høffuiske Jomfruer oc Møer/ saa at der vaar ingensteds nogen tryg for dennem offuer alt Riget. Aarsage til denne Løssactighed/ vaar Aarckeløshed oc gode dage/ at de toge sig ingen ærlig øffuelse faare/men leffuede vdi daglig huile/ som er Syndsens ild/ oc skalckheds Moder/ oc vtuctigheds paafund. Den ældste broder Grib/ bleff saa dristig oc blind i sin slemhed/at hand paa det sidste lagde sig effter Kongens Syster/ det som vaar icke allene en skammelig/men ocsaa en daarlig/ vtilbørlig oc vbequemmelig gierning. Thi nødis hun til/at giffue sig ind paa itfast Hus/oc maatte holde tredive Hoffmend/som hulde idelig vact offuer hende.

Offuergiffne skalcke.

Aarckeløshed er Aarsage til skalskhed.

Der Kongens gode Mend oc Hoffsinder/fornumme huorledis dette gick til/ at ingen Quindfolck vilde eller torde omgaaes met dem/ for disse oc andre vanartige Skalckis skyld/ beklagede de faar Kongen/ at de haffde ingen Quindfolck/ som kunde toe/ oc haffue opsyn paa deris Skiorter oc andre Linklæder/ oc bade Kongen der faare/ at hand vilde tencke til/ at tage sig en Dronning vdi Landet/ at det maatte komme vdi en bedre Skick. Kongen stod hart mod deris raad met det første/ oc Aarsagede sig/ at hand vaar endnu for vnger/ men paa det sidste lod hand sig sige/ oc spurde om de viste hannem noget bequemt oc ligt gifftermaal. De loffuede allesammen Kongens Daatter aff Vngern/ oc sagde/ at hun maatte vel vere hans leffnlige. Frode haffde gierne veret dem quit/ oc sagde: Jeg haffuer lært det aff min Fader/ at det er ingen Dansk Konge gaffnligt/

Kong Frodis raadis til gifftermaal.

at tage

at tage en Dronning aff de Land / som ligge langt fra Danmarck/men er raadeligt at tage aff næste omliggende Land. Der Gotuare hørde det/formanede hun hannem/ oc sagde: Jngen ting vdi all Verden / sømmer en vnger Herre bedre/end at hand met det første begiffuer sig i Ecteskaff. Thi ligeruis som de gamle helde til graffuen deris Leyersted / saa bør en vnger Mand at tracte effter en ærlig Brudeseng. De vnge skulle haabe / oc bruge deris lycke oc fremgang met lyst oc glæde / de gamle haffue sprunget / oc staa aff til en side/ oc maa huer Time foruente deris sidste Giest/ Døden.

Gotuaris den veltalende Quindis tale til Kongen.

Aff denne tale bleff Kongens hierte vent/at hand strar bad Gotuare/ at hun vilde fare hans Bud effter sin Brud. Gotuare vndskyldede sig/for sin Alderdom oc Skrøbeligheds skyld/ men der Frode bad hende / oc forærede hende met en kaastelig Guldkiede/ loffuede hun hannem at giøre effter hans bøn oc begiering. Denne Kiede vaar giort aff purt Guld oc kaastelige vdgraffne Læd/oc imellem huert Læd sad it Konge billede/ som kunde atskilies fra huer andre/ oc met en lønlig Traad / naar mand vilde/ dragis tilsammen igien.

Gotuare drog aff stæd / oc fick met sig Vestmer oc Cole / oc deris Børn/ at de io skulde skamme sig at komme hiem vden gode Tidinde. Der de komme til Kong Hun / vndfick hand dem først tre dage met idelige Giestebud/ før end hand vilde høre deris Beretning oc Ærende. Thi det vaar i de dage/ saadan skick oc seduane i alle Land / at tage mod fremmede Legater oc Giester. Paa tredie dag kom Kongens Daater frem/at forlyste Giesterne met sin nærueruelse oc Høffuiske tale. Det vaar dem allesammen gantske kiert oc meget tacknemmeligt. Der de nu vaare i deris største glæde/ begynte Vestmer met skempt at røcte sit ærende/ hos Kongens Daatter/ huad hende siuntis om Kong Frode aff Danmarck. Hun sagde/ at hendis hierte oc sind kunde ingeledis falde til Kong Frode/ effterdi hun haffde aldelis intet hørt om hans rycte oc Mandelige gierninger / indtil denne dag. Thi det holtis saaledis i fordom dage/ at ingen Førstis Daatter eller Velbyrdig Jomffru / vilde haffue nogen / met mindre at hand vaar tilforn naffnkundig for sin styrcke oc Mandoms gierning. Der vaar ingen større lyde hos nogen Beyle oc Friere/ end at hand haffde leffuet sin Vngdom i Aarckeløshed. Huo som vaar ærerig / hand vaar rig nock i de dage. De saae icke da saa nøye effter Deilighed/Gods/oc Penninge/som de nu giøre/ men mere effter Dyd oc Duelighed.

Gotuare drager hen i Vngern at frie oc beile for Kong Frode.

J gammel tid actedis duelig / dyd/ ærlighed oc oprictighed/ mere end Rigdom oc Velde.

Der Vestmer oc de andre hans Stallbrødre kunde icke fortrøste sig paa nogen gode Suar aff Kongens Daatter / da befole de Gotuare all den sag at vdrette. Gotuare blandede strax en Elskoffuens drick/oc der met formildede oc smeltede Kongens Daatters hierte til idel Kierlighed mod Kong Frode. Siden bar hun paa/ som hun vaar en veltalende Quinde/ at rose Kong Frode/ sagde at hand vaar saa mectig oc sterck / at hand kunde suømme oc fecte saa vel met den venstre som met den høyre haand. Der Gotuare haffde saaledis vent Kongens Daatters sind/ befoel hun Vestmer oc Cole/ at de anden gang skulde træde dristeligen frem faar Kongen/ oc der som hand nectede dem sin Daater/da skulde de vdeske hannem til kamp. Vestmer

traadde

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

En vnderlig maade at beyle.

traadde frem for Kongen/ oc sagde: Herre nu er her ingen anden kaar paa færde/ end at du enten skalt for gode ord eller for haarde slag/ giøre vor vilie. Thi wi ere saa bleffuen til sinds / at wi ville heller ærlige dø / end komme tilbage met harm oc blussel til vor Konge. Giff oss enten din Daatter/ eller dit eget Blod oc Liff. Kong Frode skal heller høre vor død/end at wi komme leffuendis igien vden gode Suar. Der met løb Vestmer ind paa Kongen met sit dragne Sucrd. Kongen sagde/at de vaare icke hans iffnlige i æt oc Kongelig byrd at Fecte met haunem. Men der Vestmer bleff fast vdi sit forsæt / bleff Kongen bange / oc bad dem paa det sidste / at de vilde selff friste hans Daatters sind oc vilie. Thi de gamle gaffue icke deris Børn bort / vden deris egen vilie oc samtycke. Vestmer tenckte ved sig selff / at Quinde hu er vanckelig oc wstadig / thi tog hand mod oc dristighed til sig/ oc gick met sine Stalbrødre effter Kongens befalning til Harmunde hans Daatter. Hun vaar da allerede offuertalet aff Gotuare / oc sagde at hun vilde formode sig mere gaat om kong Frode / end hun haffde aff rycte oc tidinde/ Effterdi hand haffde saa mectig oc naffnkundig en Herre til Fader/ da kunde hand ocsaa met tiden gaa i sin Faders fodspor. Thi huer tyer paa det som hand er kommen aff. Der Kongen hørde sin Daatters samtycke / gaff hand hende Kong Frode effter alle deris begiering. Siden beridde hand sig met sit Folck paa det Herligste / Oc effterdi hand fant inge tryggere at følge sin Daatter /, drog hand selff ind i Danmarck met hende.

Kongen aff Vngern samtycker Kong aff Frode sin Daatter.

Kong Frode tog venligen mod Dronningen oc hendis Fader / oc der brøllups Høytiden vaar offuerstaaen / begaffuede hand hannem met meget Guld oc Sølff / oc lod hannem fare hiem igien til sit eget Land.

Kong Frode leffuede siden i stor rolighed vden Krig oc Feide / vdi try samfelde Aar. Aff saadan languarende Aarkeløshed bleffue hans Hoffsinder / saa lætfærdige oc løssactige / at der vaar intet skalckhed / som de io bedreffue / oc mand til fulde kand eller tør icke scriffue der om. Nogle droge de aff klæderne / oc sloge dennem wbarmhiertelige. Aff nogle brende de Skegget oc Haaret. Nogle hengde de op paa kroge / oc giorde spee aff dem. De lagde sig i veyen for Folcket/ oc met snarer oc lange reeb kuldkaste dem. De offuerfulde fremmede Folck met spaat oc hug/ Oc drucke saa met huer andre indbyrdis / at de bruste oc døde. Ingen Dannequinde eller Erlig Jomfru oc mø kunde vere wbeskemmet aff dennem. Ingen Mand kunde giffte sin Daatter / vden de tilforn haffde vanryctet hende / met ord oc gierning. Ingen maatte tage sig en Hustru / vden de finge skenck oc gaffue oc tilstedde det. Saaledis misbrugte de denne vnge Kongis Alder/ som bleff for deris slemheds skyld icke alleniste værstyggelig hos Vdlendiske/ men hos sine egne vndersaatte / som kunde da icke lenger fordrage saadant hoffmodigt vold oc Tiranni. Den arge skalck Grib / kunde icke opholde/ før end hand end ocsaa bleff Kongen selff wtro/ oc lockede hans Dr-nning. Det som Kongen dog icke viste / oc vaar alligeuel alle mand vitterligt/ som torde icke saadant obenbare for Kongen / for Gribs trussel oc vrede skyld / som slog ihiel alle dem / der talede noget paa hans slemhed. Men sandhed fick paa det sidste offuerhaand. Thi Hor oc Mord kunde icke døl lis/ som det sande ordsprock lærer.

Kong Frodis Hoffsinders oc Adels slemhed oc skalckhed.

Naar huer maa som som hand vil/ Da giør mand som mand er til.

Kongens

Merk, da var der forløbet, — 1052. Aar.

Kongens Syſter Gunuer haffde mange deilige Beile i de dage. Thi bad Grib Kongen / at hand maatte forfare deris vilkaar oc mandoms Gierning. Paa det hand kunde ſaaledis ſpilde oc foruende Gunuer / ſin ære oc velfært. Kongen tilſtedde det / oc hand indbød alle diſſe Gunuers Friere oc vdi it hus til gieſtebud .Der lod hand affhugge huer deris Hoffuet/ oc ſlog dem op trint omkring det Hus ſom Gunuer vaar inde. At andre ſom komme at beiſe til hende / ſkulde aff ſaadant ynckeligt oc grueligt ſpectackel / forfærdis oc vende tilbage fra hende. Kongen bleff icke end da ſaa fortørnet paa Grib/ at hand io daglige vaar i hans omgengelſe / oc ingen kom til ords met Kongen / vden hand tilforn begaffuede Grib.

Gribs ſlemme Tiranni imod Gunuer oc hendis Friere.

Vnder ſaadan tuang oc trang / beklagede den menige Almue ſig hemelige met ſtor ſuck oc graad. Jo mere de ſkiulte deris ſorg / io større den bleff. Jo lenger de tagde ſtille / io mere de plagedis .Oc alligeuel vaar ingen ſom torde obenbarlige klage offuer ſaadant ſtort vold oc wret.

Der Kong Gother aff Norge ſpurde diſſe tidende fremkaldede hand ſine gode Mend/ oc ſagde huorledis hand haffde ſpurt/ at de Danſke vaare icke vel til freds met Kong Frode / for hans gerigheds oc grumheds ſkyld. Thi vilde hand drage til Danmarck oc tage det ind / at de vilde giøre hannem biſtand.

Kong Gother aff Norge ſtaar effter Danmarks Rige

En ved naffn Erick iblant Kong Gothers gode Mend / traadde frem for hannem / oc ſagde: Wi haffue det tijt oc offte forfaret / oc endnu daglige forfare / at den miſter ſnarlige ſit eget / ſom ſtaar effter det fremmede. Det ſkal vere en ſterck Ful / ſom ſkal tage fra den anden / det ſom hand haffuer imellem Kløerne. Forlad dig icke der paa / at de Danſke ere nu wſamdrectige met ſig ſelff. Thi ſaa ſnarlige ſom de fornemme en vduortis Fiende / ſkulle de vel endrectelige ſtaa der imod. Vlffuen forliger offte Suinenis wenighed. Huert land elſker mere ſin indfødde Konge / end en vdlendiſk Herre. Kong Frode ſkal icke fortøffue dig vdi Landet/ men møde dig paa halff veyen. Vndertiden riffuis oc huggis Ørnene / oc atter vndertiden magis de met huer andre. En fornumſtig Mand ſkal ſaa begynde ſine anſlag / at det ſiden icke kand angre hannem. Der ſom du io vilt endelige forſøge de Danſke da vdſend aff dine gode Mend / ſom det kunde beſtille/ oc bliff ſelff i din gode Fred oc rolighed. Smeden haffuer Hammer oc Tenger/ at hand vil icke brende ſine Hender. Saa brug du ocſaa dine Mend/ oc giff dig ick ſelff i vaade oc liffs fare.

Erick hin klogis gode raad oc veltalenhed.

M

Kong Gother forundrede ſig ſtorlige paa Ericks kloge veltalenhed/ ſom vaar her til dags fortryckt aff ſin Broder / oc holden for en ſimpel oc taabelig Mand aff alle. Thi gaff hand hannem for ſaadan tale dette tilnaffn / oc lod hannem kalde Erick hin Kloge. Erick bad at Kongen vilde giffue hannem en ſkenck til gaffn / ſom kunde følgis met dette lofflige oc nygiffne naffn. Gother gaff hannem ſtrax det Skib ſom kaldedis Scrother/ oc fulde ſiden hans raad / oc vdſende en ſin Høffuitzmand Raffn/ met ſin Skibs Flode imod de Danſke.

Kong Frodis Amiral Odde.

Kong Frodis Høffuitzmand oc Amiral ſom varede paa Danmarckis ſtrømme hed Odde. Hand vaar en kloger traaldkarl/ oc met ſin kaanſt

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

kunde paafføre ſine Fiender Storm oc wuær / oc der met kuldkaſte deris Skib / vden videre møde oc Suerdſlag. Saa Fiendſk oc ond ſom hand vaar imod kiøbmend i Haffuet / ſaa meget elſkte hand Bønderne paa Landsbygden. Der de Norſke lagde ind imod hannem / forblindede hand deris Øyen / met det ſtore ſkin/ſom gick aff hans Folckis Suerd/ at de kunde icke ſee hannem vnder Øynene / oc bleffue der ſlagne met Raffn deris Høffuitzmand / ſaa nær ſom ſex Skiff / huilcke komme tilbage met viſſe tidende / at de Danſke ſtode icke lætteligе til at tuinge eller offueruinde/ oc at Kong Frode forlod ſig paa ſine Kemper / endog hand vaar for ſit Tiranni vederſtyggelig hos ſine vnderſaatte.

Erick hin Kloge/oc Roller ſette ſig for at ville tiene i Kong Frodis Gaard.

Erick haffde en Stiffbroder ved naffn Roller / hand haffde lyſt at forſøge de Danſke / oc vide huorledis det gick til vdi fremmede Landſkaff. Thi giorde hand it løffte / at hand ſkulde icke afflade / før end hand kom at tiene vdi Kong Frodis gaard i Danmarck. Der Erick kunde da inge lunde foruende hans daarlige forſæt / giorde hand ocſaa det ſamme løffte. Oc Kongen diſligiſte loffuede ſig at ville faa dem til Stallbrødre/ Huilcke de heldſt vilde ſelff vduelle Erick. Oc Roller droge førſt hiem til deris Fader/ Regner ved naffn / at beryſte ſig met hues ſom for nøden vaar til denne lange Reyſe. Deris gamle Fader tog vell mod dennem / oc viiſde dem it ſtort Liggendefæ / ſom hand haffde nedgraffuet oc ſkiult vdi en ſkou / vdi mange Aar. Der aff lod hand dennem tage / ſaa meget de ſelff begerede. Diſſimellem øffuede ſig deris Skiffsfolck/ met Steen at kaſte/ oc at ſkiude til maal / oc i anden ſaadan Krigs brug oc øffuelſe. Roller bleff ſent hiem aff Skouen / at ſee huad hans Moder beſtillede / oc ſom hand kom mod Huſet/och ſaa der vdgaa en ſtor Røg/ gick hand ſacteligefrem/och ſaa igennem it hul / at hans Moder haffde en grem kedel fuld aff velding paa Ilden. Hand ſaa ocſaa tre Hugorme ophengde i it lidet reeb/ aff hues munde vdflød forgifft ned i kedelen. De to Hugorme vaare ſorte/ oc den tridie vaar graa oc Huidſpettet / oc hengde noget høyere end de andre / oc vaar bunden om Rumpen / men de andre om Bugen. Roller ſaa vel at der vaar noget vnderligt forhaanden / dog torde hand icke ſige der aff / at hans Moder ſkulde bliffue berycktet der offuer for Traaldom. Hand viſte icke at diſſe Orme vaare vden all ſkadelig forgifft/ oc at der beriddis ſaa krafftigen mad aff hans Moder. J det komme Regner oc Erick / huilcke ginge ind oc ſette ſig til Bords met Roller. Krage ſom vaar Ericks Stiffmoder/ bar den vnderlige Ræt frem / oc ſette den for ſine Sønner. De grebe til oc ſmagte førſt noget lidet der aff/ thi det haffde atſkillig farffue/Sort/ Gul oc Huid/ effter ſom Ormenis natur haffde veret. Erick fornam ſtrax huad paa færde vaar / oc vende ſtrax den Huide ſide til Roller / oc den Sorte om til ſig / oc ſlog det aff met ſkemt / oc ſagde: Saaledis vendis Skibene omkring i Søen/ ved deris Roer aff ſtor ſtorm for Bølgerne.

Rollers oc Ericks Moder Krager reder en vnderlig velling.

Erick bliffuer klog oc forſtandig/ oc forſtaar Fule ſkrig.

Der Erick haffde ædet denne Mad / bleff hand meget viis for andre Menniſke/ſaa at hand oc kunde forſtaa Diurenis oc Fulenis maal. Hand bleff ocſaa veltalende / at huor om hand vilde tale / da gick det hannem aff vden all møde met ſtor ære. Der Krage kom ind och ſaa at fadet vaar omuent / oc Lycken vaar folden vdi Erickis Laad. Thi det ſom hun haffde

beredt

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

beredt til Roller sin egen Søn/det fick Erick som vaar hendis Stiffsøn/da bleff hun gantske bedrøffuet / oc bad Erick / at hand aldrig vilde forlade sin Broder vdi nogen nød/ efftersom hand haffde nu faaet aff hende hans Moder/ denne velgierning oc gaffue/ at hand i forstand/ ord oc gierning vaar woffueruindelig. Hun bad hannem icke foracte Roller/ thi hand haffde ocsaa faaet noget aff saadan krafftig Mad / som hannem i fremtiden kunde vere gaffnlig. Der som de komme i Liffs nød/ da skulde de kalde paa hendis naffn/ oc visselige bliffue hiulpne. Erick sagde at hand vaar sin Broder aff naturlig kierlighed saadant plictig/ oc vilde giøre hannem alt gaat. Thi det maatte vere en slemer Fui/ som besmitter sin egen Rede. Krage sørgede mere for sin forseelse oc forsømmelse/ end for sin Søns vanlycke/ oc fulde dem siden begge til Stranden. Der lagde de vd met it Skib/ oc finge der næst to andre i selskaff met sig/ oc funde Odde i Danmarckis Strømme met sin Skib. Erick fant strar paa it snilt raad / oc afferdiget to aff sine Mend nøgne/ som Dansk maal forstode/ at de skulde klage deris nød faar Odde/ oc der hos forspede alle hans anslag. Disse komme tilbage om natten / oc sagde at Odde haffde i sinde at offuerfalde dem vdi Dagningen / oc haffde nu opfylt alle sine Skib met steene / at bruge imod Fienderne. Der Erick det hørde / drog hand hemelige met en liden Baad vnder Oddis Skib/ igennem borede dem / oc vende tilbage til sine egne Skib / at Vacten det icke fornomme. Siden lagde hand til Odde met sine Skib / oc offueruant hannem. Thi Skibene tyngedis aff den megle Steen/ oc Vandet løb saa fast ind paa alle sider/ at de begynte at siuncke. Vandet oc Haffuet stridde met Erick imod Odde/ at hand met alt sit Folck bleff nedlagt / oc der fants icke en / som kunde der om føre tidende til Danmarck. Siden drog Erick til Lessø/ oc sende der fra de tu Skib hiem til Norge/ at hente det andet Aars Fetalie. Dissimellem drog hand selff met det ene Skib vnder Sielands Land/ oc tog vdi hungers trang/ hues Fæ hand fant ved Stranden. Hand bant det slactede kiød ved stercke Liner/ oc lod det siuncke i Vandet/ at Bønderne som komme effter hannem / kunde ingen fremmet kaast finde inden Skibs borde hos hannem. Der Sielandsfarene vaare dragne fra dem/ oc meente at de haffde veret aldelis wskyldige/ da drog Erick kiødet op aff Stranden / oc aad det met sine Stalbrødre. Paa det sidste fick Kong Frode at høre om Oddis affgang / oc viste dog icke vdi sandhed / huo der haffde nedlagt hans Skibs flode. Nogle sagde at de haffde seet try Skib ved Stranden/ som seylede siden deris kaas norden vd at Haffuet.

Erick oc Roler seile til Danmarck.

Ericks snilde anslag.

Erick skuffer Sielands Bønder.

Nogle faa dage der effter / drog Erick ind i en Haffn / hart ved Kongens Gaard/ oc som hand traadde først paa Landet/ falt hand ned paa Jorden. Hand sagde: Dette fald betyder god Lycke. Thi mand skal icke tro Kaalen diss verre/ at Suinene vndertiden æde Planterne.

Effter en vanskelig begyndelse følger tit en god ende.

Der Grib fornam at Erick vaar lagd til lande / drog hand hasteligе ned til hannem / oc vilde forsøge om det vaar saaledis om hans store veltalendhed / som ord oc ryette gick aff / eller ey. Grib vaar selff icke meget veltalende / men en Kaadmundet oc wnyttig skendegiest. Thi talede hand til Erick saaledis: Huad est du for en Daare? Oc hueden kommer du? Huad er dit forsæt? Huort acter du? Huo er din Fader? Oc huad er din

Gribs oc Ericks samtale

affkomme? Lyckſalige oc duelige mend ere de ſom bliffue hos deris egẽ Lands Herre/ oc icke forlade deris eget Hus oc Hiem. Huad onde oc værſtyggelige Menniſke tale oc giøre / det er ingen mand teckeligt eller behageligt.

Erick ſuarede: Min Fader kaldis Regner/ min ſtørſte idret oc øffuelſe er paa Dyd oc Veltalenhed/ oc at forfare atſkillige Lands ſæder. Intet er ſkadeligere end at holde for meget aff ſig ſelff. Intet er ædſommeligere end en Daare / ſom veed ingen maade eller ſkick. Intet er forgiffteligere end løgn / thi løgn er det wuær paa Landet / ſom forderffuer Riger / Byer oc Stæder / mere end nogen Storm ſkader Skibene vdi Haffuet.

Løgn er det ſkadeligſte Wuær.

Grib ſuarede: Du eſt fuld aff kiff oc træte/ ſom en Hane aff ſkarn vdi en møding. Det er forgeffuis at træte imod en forfengelige Ordgydere.

Erick ſuarede: Huo ſom vdgyder en daarlige tale/ den kommer hun ſelff igien vdi Halſen. Naar mand ſeer ørnene aff Vlffuen/ da er Vlffuen ſelff icke langt borte. Ingen ſetter tro til troløſſ mands ord/ ſom er berycted for ſin ſkalckhed oc forræderi.

*

Grib ſuarede: Det ſkal en gang fortryde dig du leede oc blinde Vgle / din daarlige tale. Du ſkalt betale diſſe ord met dit Liff. Thi Raffne oc vilde Diur ſkulle ſlide oc fortære dig / met det allerførſte.

Erick ſuarede: Ræd mand ſpaaer altid ont. En vanartig vilie kand icke dølles. Den ſom er ſin egen Herre wtro/ hand bliffuer aldrig ſine Hoffbrødre tryg. Huo ſom opføder en Vlff vdi ſit hus/ hand føder oc ſtyrcker ſin egen Fiende.

*

Grib ſuarede: Icke haffuer ieg boled met Dronningen / ſom du ligger mig faare. Men ieg er kommen til min Rigdom / til gods oc ære/ vdi denne vnge Herris oc min Kongis tro tieniſte.

Erick ſuarede: Nu mercker ieg at du haffuer en ond Samuittighed. Thi den ſom er ſkyldig / hand er miſtrøſtig vdi ſine ord. Den Herre bedragis ſom holder ſin Suend lige ved ſig ſelff. Sielden er træl Adling huld oc god.

*

Grib kunde intet ſuar ydermere paa finde / thi hug hand Heſten met Sporene/ oc kom raabendis tilbage vdi Kongens Gaard / beklagede ſig at vere offueruundẽ met ord/ oc vilde det heffne paa diſſe fremmede Geſter met Vaaben oc verie. Kongen bad hannem ſpæge ſin haſtighed. Hoffuitkulds raad / Hoffuitkulds gierning. Intet kand beſtillis haſtelige oc vel til lige. Det vaare ocſaa en ſpot / at mange ſkulde offuerfalde faa. En viſs Mand demper ſin vrede/ oc opſetter ſin harm til lempelige Aarſage oc tid. Met ſaadan tale holt Kongen Grib tilbage / at hand met Hoffſinderne afflagde ſin Vaaben oc Harniſk. Men Grib ſøgte ved Traaldom / huad hand icke kunde naa met Mandom. Hand drog til Stranden met mange Traaldkarle/ oc effter at hand haffde offret ſine Guder/ tog hand it ſtort grueligt Heſte hoffuit / oc lod det bære for ſig paa en høy Stang / at forſkrecke der met Erick oc hans Folck. De møttis paa en Bro/ der bad Erick ſit Folck tie ſtille / at Fiendernis Traaldoms kaanſt icke ſkulde forraſke dem. Der hand formerckte huad Gribs anſlag vaar met det Heſte hoffuet / ſagde hand: Den wlycke ſom oſſ er beredt/ den falde offuer hans

Haſtighed er ſkadelig.

Naar ingen raad vil hielpe / ſaa bruger mand Traaldom.

Hoffuit

Hoffuet som bær det frem. En bedre Lycke ville wi foruente oc ynske oss/ end oss er actet. J det samme falt Hoffuedet met stytten/ offuer den som haffde det at føre/ oc slog hannem ihiel paa stæden/ oc all deris Traaldoms kaanst bleff der met forspilt. Saa drog Erick frem mod Kongens Gaard/ oc tenckte at hannem burde at forære Kongen met nogen skenck. Hand tog paa veyen it stycke klart ijss/ oc foruarede det vel vnder sin Kaabe.

Falsk slar si Herre paa Hals.

Der de komme til Kongens Gaard/ bad Erick sin Broder Roller gaa næst effter sig. Men Kongens Tienere vndfinge dem met stor spaat/ oc lagde vaade Huder inden Dørren for dem/ oc droge hasteligen der paa met Liner/ saa at Erick vaar nær kuldkast/ haffde icke Roller hans Broder grebet hannem om Liffuet. Thi sagde Erick/ Bar er broderløs Bag. Gunuer Kongens Syster straffede sin Broder/ at hand saadant tilstedde. Men Kongen suarede: Daarligt er det sendinge Bud/ som icke fryeter oc vacter paa allehaande skuff oc hemeligt suig.

Bar er broderløs Bag.

*

Vdi Kongens Sal vaar en stor Ild/ som da mit om Vinteren giordis vel behoff/ der sad Kongen paa den ene/ oc hans Kemper paa den anden side. De toge Erick ned til sig/ oc Hylede oc tudede imod hannem/ som andre Vlffue oc vilde Diur. Kongen bad dem vere stille/ thi saadan skick bequemmede Mennisken ilde. Erick sagde/ det er Hunde art/ naar en Hund begynder/ da tude oc saa de andre allesammen/ thi huer tyer paa sin natur oc affkom. Cole som pleiede at anamme til sig Kongens skenck/ atspurde Erick huad skenck hand haffde met sig til Kongen. Erick drog Jissen vd aff sin Kaabe/ oc som hand racte den offuer Ilden til Cole/ lod hand den met vilie falde i Ilden/ oc gaff Cole skylden/ oc spurde huad hans straff skulde vere. Kongen spurde Dronningen til raads. Hun sagde/ at det vaar icke gaat/ at Kongen skulde bryde sin egen Low/ som lydde at de som forkaste Kongens gaffuer/ skulde miste deris Liff. De andre som saae den skinnende Jiss/ mente det haffde veret en dyrebar Metall/ oc dømde liae som Dronningen giorde. Thi maatte Kongen effter den affsagde Sententz lade Cole ophenge.

Deris straff som forkomme Kongens skenck.

Siden gaff Kongen sig i samtale met Erick/ oc sagde til hannem: Du stolte Mand/ som berømmer dig aff din store veltalendhed/ Hueden est du? Oc huorfaare kommer du hid til Lande? Erick suarede/ Jeg kom fra Renneso/ oc drog til en Steen. Frode sagde/ huort drogst du der næst? Erick suarede/ Jeg foer paa en bielcke fra en Steen/ oc tog mig Herbere hos en anden Steen. Frode. Huort satte du siden din kaass/ huor huiltis du om natten? Erick. Jeg reiste fra en Klippe til en Steen/ oc laa der hos en Steen. Frode. Da vaar der mange Steene? Erick. Ja flere end sand i Haffuet. Frode. Huad bestillede du der/ oc huort drogst du fremdelis? Erick. Der ieg reiste fra Klippen/ seglede ieg oc fant it Marsuin. Frode. Denne er en ny tale/ dog begge deele findis allevegne i Haffuet/ Men sig mig huad vey fulde du fremdelis? Erick. Fra it Marsuin til it andet. Frode. Der haffue veret mange Marsuin. Erick. De Suøme saa mangfoldige som Bølgerne. Frode. Jeg maatte oc gierne vide huad arbeide dig hendis fremdelis. Erick. Strax der effter fant ieg en knub. Frode.

Kong Frodis oc Ericks samtale

Mørckt tale

Huort reiste du siden. Erick. Fra den knub oc til en Stub. Frode. Der maa vere mange Træ / efterdi du met dine Stallbrødre saa offte haffuer Giest hos Knubbe. Erick. De vaare der flere end i Skouen staa Frode. Hueden komst du fremdelis ? Erick. Jeg drog til oc fra disse knubbe vdi Skouen / der huiltis ieg och saa huorledis Vlffuene / som vaare mætte aff døde mends Kroppe/suede Blod aff deris Pile oc skud. Der bleff Jernet slaget aff Kongens stage: Det vaar Kong Fridelffs Sønnesøn. Frode. Jeg veed icke huad ieg nu skal sige/thi du forblinder oc forfører mig met mørcke oc dybe giensuar. Erick suarede? Jeg haffuer vundet aff dig en skenck / efterdi du forstaar icke min tale. Thi vnder disse ord gaff ieg tilkiende/ at ieg slog Odde ihiel met denne min Haand. Dronningen dømte at Kongen skulde giffue Erick en skenck for denne Seyer. Oc Kongen tog it kaasteligt armbond aff sin Arm / gaff det Erick / oc bad hannem at hand vilde sige huorledis hand tilforne offueruant Grib. Erick suarede: Jeg skeldede hannem for en Horkarl / oc der hand kunde det icke fornecte/ bekiende hand paa din Dronning. Kongen vende sig til Harmunde / oc spurde huorledis hende behagede saadane tidinde. Hun bleff rød vnder Ansictet / oc kiendis sit fald. Kongen sagde at hun skulde vere sin egen dommere. J det som Dronningen stod bedrøffuet / oc tenckte ved sig / huad dom hun vilde giffue offuer sig selff/ spranck Grib frem / oc vilde igiennem stunget Erick / oc frelst sit Liff met hans død. Men Roller støtte sit Suerd igiennem Grib/oc fortog hannem sit forsæt. Erick sagde/bæst er Broders hielp naar nøden er størst. Roller suarede / mand haffuer mest de trofaste behoff i trang oc nød. Frode sagde / ieg fryeter at det vil gaa eder / som det almindelige ordsprock liuder. Stacket er bordags glæde. Haand som vaade giør / er sorg til rede. Erick suarede/ Nøducrie er vstraffelig/ baade efter Skæl oc Scrifft.

Dronningens oc Gribs horeri

Grib bliffuer thielslagen.

✶

Gribs brødre bleffue vrede / oc truede at de skulde enten aldelis legge Ericks Skib øde/ eller føre hannem en kamp met ti Kemper. Erick sagde/ De singe skulle søge om raad. De som haffue feil paa deris syn/skulle see paa det som milt oc lystigt er. Den som haffuer en ond Kniff / skal skære i Lædet oc icke i benet. Efterdi det er gaat at forhindre det onde met dag oc tid/ da begierer ieg tre dags frist aff eder / oc ny slactet Fæhuder aff Kongen/ oc vil siden møde eder vdi Kamp. Frode sagde / den som falt offuer en Hud/ haffuer fortient en Hud. Der met kaste hand hannem faare / at hand tilfaarn vaar nær falden/ der hand traadde først ind at dørren. Erick giorde sig oc sine Staallbrødre Støffle aff Huderne / oc offuerstrøg dem met sand oc Lim/at de kunde diss fastere staa der paa. De talede om stæden/som Slaget skulde staa / oc der Erick Aarsagede sig/ at hand vaar icke vant til lande Krig/samtycktis at de skulde møde huer andre paa Jsen. Dissimellem befoel Kongen Vestmers Sønner at være stille / oc sagde at det sømmede icke end/at offueruelde en fremmede gest/som ont haffde forskylt. Sidē bad Kongen/at Droñingen skulde affsige sin egen Sentens. Men der hun bads om naade oc icke om ret/forlod Kongē hende all sin skyld oc brøde. Oc Erick sagde / at det vaar tilbørligt / at mand skulde see igiennem fingre met fattige Quindfolck / oc icke straffe dem / naar som er nogen forhaabning om forbedring.

It listigt anslag.

Gieste Ræt.

Om

Om afftenen som de skulde gaa til Bords / lod Kongen / effter den Norske Kong Gothers Hoffmends skick / som Erick om talede / dem side vdi sine Kempers sæde / oc siden bære mad for dennem. Erick viste vel Kong Frodis sæduane / at hand lod ingen Leffninger bære frem / thi beed hand mange stycker / oc kaste dem fra sig vdi faddet / saa at tienerne maatte giøre saa megen bekaastning paa denne ene Nadere / som der pleiede ellers at vendis paa it gantske stort Giestebud. Thi spurde Kong Frode / om det vaar ocsaa Kong Gothers Hoffmends skick / at mand skulde saaledis bide Maden / oc kaste den fra sig igien / oc forsmaa de første Rætter / lige som de sidste stycker mand kunde frembære. Erick suarede / Det gaar altsammen ordentlig oc skickelig til vdi Kong Gothers gaard. Frode sagde / Saa formercker ieg vel / at du haffuer icke end nu vdlært din Herris snildhed oc tuct. Huo som foracter oc affalder fra de gamle deris Lærdom / er icke meget bedre end en Skelm. Erick suarede / Den vijse skal lære aff den som vijsere er. Huo der lærer en anden / hand forfremmis selff vdi vijsdom. Frode sagde / Huad skal ieg da lære aff denne din offuerflødighed / huad skal hun betyde? Erick suarede / bedre er det en Herre at hand haffuer faa Tienere oc tro / end mange tienere oc wtro. Frode sagde / Saa elsker du mig mere / kand ske / end nogen anden? Erick suarede / Hart er wfød Hest at binde ved krybbe. Du haffuer icke end nu forsøgt alle dine tienere. Kong Gother haffuer for sæduane / at hand giffuer sine tienere Øll til Maden. Oc ieg lader mig tycke at det er en god oc sund skick. Frode sagde / Aldrig saa ieg nogen min Liffs tid / som dristeligere kreffuede mad oc Øll / end du giører. Erick suarede: Faa ere de som noget gaat giøre den / som selff tier oc dyller sin trang. J det kom Kongens Syster frem / met it stort Begere / oc Erick greb hende om Armen oc sagde / Fromme Herre giffuer du mig det ieg haffuer i Haanden / til en ære skenck eller oc ey? Kongen mente at hand haffde bedet om Begeret / thi sagde hand strax ia / oc Erick rycte hende ned i sædet til sig / oc tog det lige som Kongen haffde giffuet hannem begge deele. Men Kongen sagde: En Daare kiender mand paa sin gierninger. Det er icke skick vdi vore Land / at mand saa dristeligen omgaaes met Jomffruer. Erick stod op oc lod lige som hand vilde hugget Armen aff Kongens Syster / oc sagde: Der som ieg haffuer taget mere end du gaffst mig / da vil ieg lade mig nøye met den ene part. Kongen bekiende sin vildfarelse / oc lod hannem beholde sin Syster / at hand skulde icke siunis letfærdeligen at omkaste / huad som hand en gang aluerlige haffde samtyckt. Der met lod hand hannem fare til sine Skib / at beskicke sig mod den vdloffuede Kamp / som tilstundede.

Kong Frodis oc Ericks tale offuer borde.

Hart er wfød Hest at binde ved Krybbe.

Kong Frode giffuer Erick sin Syster.

Der dagen kom som Kampen skulde begyndis / komme de samen paa en hal Jiss / oc Erick som haffde gaat fodestød / aff sine Støffle / offueruant den ene effter den anden / oc kom met Seyer tilbage i Kongens Gaard.

Erick offueruinder de arrige skalcke Gribs brødre.

Gotuare bleff vred paa Erick / at hand haffde slaget hendis tolff Sønner ihiel / thi vdbød hun hannem til en Munde kamp / at der som hun met spørsmaal / kunde offueruinde hannem / da skulde hand miste sit Liff. Oc der som hand offueruant hende / da skulde hun giffue hannem en stor Guldkede. Gotuare sette Erick it slemt whøffuiskt spørsmaal faare / som icke er tilbørligt her at scriffue. Til huilcket hand suarede / oc vant Guldkeden /

Mundkamp

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

keden / oc hun met stor blussel (som hun vel fortiente met sit slemme spørs-
maal) fick sorg oc vaande / oc ingen anden Bod eller trøst for sine dø-
de Sønner.

Der Vestmer hendis Hosbonde dette saa / eskede hand Erick frem
at kempis met sig om Liff oc leffnet. Erick at hand icke skulde siunis
sterckere i munden end i Haanden / samtyckte met hannem. Strax bleff
frembaaret end Vidie aff Bast / om huilcken de skulde dragis / Huo den
drog aff den andēs Haand/hand beholt seyer. Erick drog aff all sin mact/
oc ryete den fra Vestmer. Frode sagde: Der hører styrcke til / at dragis
om Reeb met sin offuermand. Erick suarede: Det er sant/ oc heldst naar
mand er trangbrystet / oc krogrygget / oc der met traadde hand Halsen i
tu paa Vestmer / det vaar den Mandbod hand fick for sine Sønner.

Erick offuervinder Vestmer oc slaar hannem ihiel

Gunuer Kongens Syster atuarede sin Hosbonde Erick / at hen-
dis Broder haffde i sinde / at ville myrde hannem. Thi spranck Erick
op oc sagde: Den Mand er ære verd / som fortager suig oc Falsk / at det
slar sin egen Herre paa Hals. J det samme slog Kongen miste effter
hannem / at kniffuen tog met odden i Veggen. Erick sagde: Naar nogen
vil vnde sin ven en skenck / da skal mand Hederligen den frembære / oc icke
saaledis kaste det vedel'ge fra sig. Der som du haffde skenckt mig skeden
met kniffuen / da skulde din gaffue veret mig end en gang saa kier. Kon-
gen bleff fangen aff saadan skemt / oc løsde skeden fra sig / oc antuordede
hannem den. Saaledis giorde Erick sig til gaffn oc bade/det hannem vaar
actet til forderffuelse oc skade. Om natten raadde Gunuer Erick / at
de skulde rømme aff landet fra Kong Frode / den stund de kunde komme
bort met hel Vogn oc holden Reyse. Thi droge de strax til Stranden / oc
forderffuede Kongens Flode. De toge stercke bord oc breder aff Skibene/
oc lucte steden met løse fiele / at ingen skulde mercke deris suig. Siden der
de seglede fra lande met deris egne Skib / forfulde Kong Frode dem / met
sine brudne Skib. Hand vaar icke kommen langt vdaff Haffnen / før-
end Skibene begynte at siuncke/oc hand spranck selff for borde i sit Harnisk/
oc vaar tre gange vnder Vandet / oc haffde inden it øyeblick drucknet / der
som Erick oc Roller haffde icke suømmet vd til hannem / oc taget hannem
op i Haaret. De andre flackede omkring i Vandet/ en part omkomme paa
stæden / en part kom met stor nød til Landet. Kongen bleff ført i tørre klæ-
der/ der løb meget Vand vd aff hans Mund/ som hand gaff vd aff brystet
aff sig/oc hickede lang tid/før end hād da paa det sidste kom til sig selff igien.
De atspurde hannem / om hand begerede fred oc Liffuet. Hand greb met
begge hender til øynene/oc fick da nogen styrcke/ oc begynte at tale/oc sagde:
Jeg formaner eder ved Hīmel oc Jord/som ieg icke gierne seer met it gladt
hierte/at i lade mig aldrig lenger leffue. J haffue hiulpet mig imod min vi-
lie Maa ieg icke dø vdi Haffuet/da lader mig sla mig selff ihiel met mit eget
suerd. Jeg haffuer her til dags veret woffueruindelig/nu er ieg offueruun-
den aff dig Erick / en ringe almues mand. Der er ingen ting som sømer en
Koning bedre end it ærligt naffn oc rycte. Jeg haffuer her til dags veret hol
den aff alle mand for den klogeste oc mectigste i ord oc veltalēhed. Huad viltu
giffue mig liffuet? oc du haffuer berøffuet mig min Syster / mit Rige/mine
Cleno-

Kong Frode stunder effter at tage Erick aff dage.

*

Erick flyer fra Kong Frode effter Gunuers raad.

Kong Frode begerer at tagis aff dage.

Intet sømmer en Konge bedre end it erligt rycte

Clenodie/ oc det som offuergaar alt dette/mit naffn oc erlig rycte? Huorledis skulde ieg leffue effter denne dag vdi nogen Frihed/ at ieg skulde forgette denne sorg/ oc affstryge denne Fengsels vanære? It ælendigt Menniske tiener intet bedre end Døden. Jeg haffuer intet haab/ at leffue mig til nogen forbedring. J modgang begerer mand Døden/i metgang Liff oc sundhed. Der som i icke haffde forhindret mig/ da haffde ieg nu værit skild fra all vaade oc genuordighed. Om du end skønt/ vilde forskaffe mig igien/ baade mit Rige/ Syster/ oc alt mit Liggendefæ/ saa kant du alligeuel icke fly mig min ære igien. Brudet bliffuer aldrig ret helt. Mand skal vide at sige aff Kong Frodes fengsel/ saa lenge som Verden staar. Der som i giorde mig min ræt/ da skulde i sla mig ihiel. Oc der som i vilde vel betencke eder/ da skulde i lade mig nyde den dom/ som ieg actede eder. J skulde lade mig dricke den Skaal/ som ieg haffde skenckt for eder. Jeg vil vpinter bestaaet/ at der sō ieg haffde faaet offuerhaand offuer eder/som i nu haffue offuer mig/da skulde ieg ingen naade beuist eder. Der som i icke ere vrede paa mig/ at ieg icke fuldkom met Gierning/ mit onde forset paa eder/ da haffue i god ræt/ at straffe mig for min onde vilie/ som maa staa for it fult Mord. Oc der som i io endelige ville spare mig/ da skal ieg søge lempe/ at affliffue mig met min egen Haand.

*

Mand tencker icke paa Døden fførend Verden gaar eff imod.

Brudet bliffuer aldrig ret helt.

Erick trøster Kong Frode

Erick suarede hannem oc sagde: Det forbiude Gud/ at du nogen tid skulde faa saadant i sinde. Det forbiude Gud/ at du skulde forraade dit eget Liff met saa skammelig en død. Det er oc imod Gud oc all billighed/ at giøre en anden til gode/ oc myrde sig selff. Lycken haffuer ickon fristet dig/ at forsøge dit sind oc hierte. Dig er icke vederfaren endnu saa stor bedrøffuelse/ at tiden kand io fortage dig den/ met større glæde. Jngen leffuer skickelig vdi modgang. Mand veed da først huad det søde er/ naar mand haffuer smagt det Sure. Viltu der faare forkaste all din velfærd/ at du est en gang eller try dyppet i Haffuet? Kand du icke lide Vand/ meget mindre skaltu kunde lide it draget skarpt Suerd? Det er dig en ære oc ingen vanære/ at du Suømde vdi dit Harnsk i det vilde Haff. Der er mangen som skulde ynske sig den wlycke som du beklager. Du est endnu en vnger Mand/ oc kant giøre meget mere gaat/ end du her til dags haffuer bedreffuet. Lad mig aldrig høre saadan letfærdighed aff dig/ at du vilt Myrde dig selff for wtaalmodighed. Hand er mere blødhiertig end en Quinde/ som vilde heller miste Liffuet/ end lide nogen bedrøffuelse. Jngen vijs Mand lider saa meget ont/ at hand vilde selff Daarlige omkomme sig. Det er straffeligt/ at forhaste sig paa en anden/ Men det er end mere Daarligt/at forgribe sig paa sig selff. Huor haffuer nogē veret saa Lycksalig/at hand haffuer io icke forsøgt nogen sorg oc ælendighed? Du haffuer altid leffuet i vellyst/ nu kant du icke fordrage en ringe Harm. Huad skulde du da giøre der som nogen stor wlycke offuerfald dig. Hand forstaar sig icke meget/ som aldrig drack aff modgangs Beggere. Du som est fødder aff saa mectig en Fader/ oc skulde giffue andre Frimodigheds Exempel/ huor bliffuer nu all din styrcke? Du est icke endnu vorden ret til Mands/ oc du est nu allerede kæd aff denne Verden? Du haffuer det huercken effter din Fader eller din Farfader. Du haffuer selff

Vdi Modgang seer mand først huad met gang er.

*

Merck.

giort

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

giort dig all din vanlycke. Wi haffue hiolpet oc icke forderffuet dig. Dig burde at kiende denne velgierning/ wi haffue dig beuist/ oc icke holde oss for dine Fiender eller forrædere. See her ligger dit gods/ dine skenck oc gaffuer/ wi haffue faaet aff dig. Der som dig fortryder/ at du haffuer icke met velberaadt hu troloffuet mig din Syster/ da maat du giffue hende huem dig lyster. Hun er endnu saa god Jomffru/ som hun kom først til mig. Vilt du oc begere at ieg skal tiene dig/ da er ieg ocsaa til rede. See dig vel faare/ at du icke daarlige forgriber dig selff. Dig skader endnu aldelis intet paa din Frihed eller Liff. Jeg er din tienere/ oc icke din Herre. Huad Dom som du vilt giffue offuer mig/ den vil ieg gierne lide. Du est endnu her saa fri oc mectig som du vaarst i din egen Sal oc gaard. Giør aff oss lige som du vilde tilforn i dit eget Hus. Wi kunde oc ville gierne taale/ huad du biuder oc befaler.

Kong Frode stillis til freds.

Der Erick haffde end sin tale/ bleff Kongen der aff formildet baade mod sig selff oc dennem. Siden beskickede de deris Sag/ oc droge i Landet/ oc fulde Kongen paa vogne til hans Gaard. Der lod Kongen forsamle sine gode Mend/ oc troloffuede Erick sin Syster paa ny/ oc giorde hannem til en Høffuitzmand offuer sit Krigsfolck. Hand bad Erick at hand vilde drage til Norge/ oc hente hannem Kong Gothers Daatter/ thi hand kunde icke nu lenger fordrage sin Dronning for sit Horeri. Hand vilde lade Gotuare Vestmers Hustru stene ihiel/ at hun haffde duld met hende. Men Harmunde sin Dronning/ vilde hand sende sin Fader hiem igien/ at de skulde icke fortale oss Danske/ at mand haffde her falskelige myrt oc omkommet hende. Erick loffuede Kongens raad/ allene at Kongen maatte heller giffue Roller hans Broder Harmunde/ som kunde tiene hannem met tro oc ære. Kongen tackede hannem for gode raad/ oc Dronningen gaff veluilligen Roller samtycke/ at hun skulde icke siunis at vere nødt der til. Thi hun sagde at det vaar icke aff naturen/ at mand skulde gremme sig oc sørge/ men den sorg som mand tog sig til/ vaar ickon en løs mening oc tancke. Mand skulde oc icke græde for den straff/ som nogen haffde met Synden fortient. Saa drucke de Brøllup/ Erick met Kongens Syster/ oc Roller met hans forskudte Dronnig Harmunde.

Dronningen forskindis for sit Horeri

Siden droge de til Norge met deris Hustruer/ oc spurde at deris Moder Krage haffde taget sig en anden Hossbonde/ ved naffn Bracke/ effter Regners død. De tenckte paa deris Faders liggendefæ/ oc opgroffue det met en hast. Men Gother haffde da allerede lang tid tilforn spurt huorledis til vaar gaaet met Erick/ oc tenckte ved sig/ at Norge vilde staa en høy fare for hannem. Hans Dronning vaar nylige død/ thi lagde hand sig effter/ at hand maatte faa Kong Frodis Syster fra hannem/ oc giffue hannem sin egen Daatter vdi stæden. Der Erick saadant fornam/ gaff hand sine Stallbrødre tilkiende/ huad fare forhaanden vaar. Bad dennem/ at de vilde ickon vere trøstige oc frimodige/ Lycken skulde vel fremdelis bliffue dennem blid/ som hun før haffde veret vdi Danmarck. Hand befoel dem at de skulde vige for Gother met det første/ paa det at de kunde siden haffue diss større Aarsage at affuerie hans Vold oc wret. Erick kom der næst hiem til sin Faders Hus/ oc begynte at friste Gunuer/ oc atspurde hende/ om hun haffde nogen kierlighed til Gother/ oc elskte

Erick frester sin Hustru om hun elsker hannem.

hannem

hannem mere end sig/ efftердi hand vaar ickon en fattig karl / oc den anden
en Konge. Gunuer formanede hannem / at hand skulde dog sige hende
om det vaar aluers tale eller icke ? Hand sagde at det vaar io hans me-
ning. Hun suarede / saa formercker ieg vel / at du vilt saaledis beskemme
mig. Du elskte mig der ieg vaar en Jomffru / nu vilt du forlade mig en
Encke. Den mening mands ord oc tale er offte imod sandhed/ du haffuer
vrang mening om mig / thi ieg er trofast / oc finder den wstadighed vdi
dig / som ieg aldrig haffde forseet mig til. Der met græd hun bitterlige.
Erick glæddis der ved/ oc tog hende strax vdi sin Faffn oc sagde: Jeg vilde
ickon forsøge huor kier du haffuer mig / der skal ingen ting i Verden atskille
oss/ vden Døden allene. Dog alligeuel kand ieg icke forholde dig / at Gto-
ther haffuer i sinde / at ville tage dig fra mig met vold. Men naar hand
saadant begynder / saa stæd du hannem det / ind til saa lenge / at hand
giffuer mig sin Daatter vdi stæden. Saa villle wi baade hand oc ieg haffue
Brøllup paa en dag. Naar Brøllupet skal staa met oss begge / da ville
wi sidde huer vdi sit Kammer / paa det hand skal icke mercke dig / at du seer
til mig / oc vender dig fra hannem. Siden ville wi faa gode raad at
daare oc forføre hannem. Hand befoel Bracke / at hand skulde legge — It snedigt anslag.
sig i Skiul met sit Krigsfolck / at vndsætte hannem naar behoff gior-
des. Hand bad Roller drage til Skibs met deris gods oc Hustruer / lige
som de vilde rømme for Gother. J det seer hand at Gother fulde fast eff-
ter dem / thi sagde hand / see nu huorlunde at Falskheds pile flue / som lenge
haffue veret skiulte vdi Gothers hierte. Der met raabte hand oc bad dem
vende om imod Gother. Der lagde de tilsammen/ oc Gother spurde først/
huo Høffuitzmand vaar for Skibene / De suarede Erick. Hand raabte til
dem oc sagde: Er hand den naffnkundige Mand / som ord oc tidende gaar
aff / at hand offueruinder alle mand met sin veltalendhed. Erick suarede/
Jeg haffuer i fordom tid / faaet it Hoffnaffn aff dig / det bær ieg icke for-
geffuis. Der de komme begge i landet met deris Skib oc Folck / sagde Go-
ther til Erick: Jeg formercker at din bestilling liuder / at du skalt beile for
Kong Frode til min Daatter/men vilt du følge mit raad/da giff mig Gun-
uer Kong Frodis Daatter / oc tag selff min egen Daatter / som du begerer — Gother giør skiffte met Erick / biu-der hannem sin Daatter til for sin Hystru.
paa en anden Mands vegne. Erick tackede Kong Gother for saadant
venligt tilbud / oc sagde at hand aldrig kunde ynske sig nogen større Lycksa-
lighed aff Gud / end som hannem nu vederfaris. Gunuer holt sig i alle
maade / lige som det skede med hendis vilie oc samtycke. Hun bad Gother
at hand vilde først lade Ericks Brøllup gaa for sig / paa det hans eget
kunde skee siden dis magligere / oc hun skulde selff tencke dis mindre paa
Ericks kierlighed. Gother loffuede Gunuers vijse raad / oc bleff saa glad/
at all ting gick effter hans begiering / at hand gaff Erick sin Sueger Lit-
harfulcke Hærret til forlæning. Ericks Moder Krage / som fulde met
paa denne reise / for sin Traaldoms kaanst / haffde slaget it Linklæde off-
uer sit Hoffuet / at ingen kende hende / dennem som spurde om hende/
sagde de at hun vaar Gunuers Syster / dog haffde de icke en Fader / men
vaare alligeuel fødde aff en Moder.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Kong Gother førde Erick met sit gantske selskaff hiem met sig / oc giorde strax hans Brøllup paa sin Gaard. Erick sad vdi sin Sal / imellem Aluilde Gothers Daatter oc Krage sin Moder / men Gother hand sad vdi sin Sal met Gunuer. Her begynte Erick at driffue sin treedskhed / som førre vaar oplagd imellem hannem oc Gunuer. Først giorde hand en fiel løs vdiveggen ved sin Ryg / saa at it Menniske kunde vel trenge sig frem oc tilbage / aff den ene oc ind i den anden Sal. Der næst atspurde hand den vnge Brud Aluilde / om hun vilde icke haffue Kong Frode / effterdi hand vaar hendis lige aff Kongelig æt oc byrd / oc offuergiffue hannem selff / som icke vaar hendis Jeffnlige. Aluilde stod Erick hart imod / met det første / oc sagde at hun vilde icke fortørne sin Fader. Men der Erick loffuede hende / at hun skulde bliffue Kronet Dronning vdi Danmarck / oc bekomme større ære / end nogen Quinde vdi disse nørre Lande haffde eller skulde faa / da gaff hun Kong Frode sin tro oc hierte. Krage gaff Aluilde ocsaa en drick / met hues krafft hun vende hendis sind til kierlighed mod Kong Frode.

Ericks listighed oc behendige paafund.

Der maaltid vaar giort / gick Gother ind til Erick / effter deris Brøllups skick / at tale met giesterne. Dissimellem skyndede Gunuer sig igiennem veggen / som fielen vaar borttagen / oc sætte sig næst op til Erick / som tilforn vaar oplagt. Der Gother saa hende / atspurde hand strax hueden oc huorledis hun kom hos Erick at sidde. De sagde at det vaar Gunuers Syster / oc at Kongen kunde icke giøre ret skilsmisse imellem dem. J det som Gother løb tilbage ind i sin egen Sal / vaar Gunuer strax i veyen for hannem / oc lod sig finde vdi sit gamle sæde. Der hand saa hende sidde som hun førre sad / gick hand atter ind til Erick / oc fant hende der anden gang for sig. Dette øffuede hun met hannem saa offte som hand gick vd eller ind / aff den ene oc til den anden Sal / at hand icke nocksom kunde forundre sig / at disse to Systre skulde vere huer andre saa lige vnder Ansictet.

Gother bedragis aff Gunuer.

Om afftenen der Erick vaarført ind i Brudehuset / bleff hand hos sin egen Hussfrue Gunuer / oc lod Kong Frodis Brud Aluilde ligge særdelis for sig selff. Men Gother kunde huercken faa ro eller huile den gantske nat / thi hand viste icke huad hand skulde tencke eller tro / om tuende Systre kunde negēsteds findis huer andre saa lige. Eller ocsaa om saadant bleff giort met suig oc bedregeri. Hand skickede først bud hen / at see om der vaar nogen steds oben gang / aff den ene oc ind i den anden Sal. Men der fands intet saadant. Thi Erick lod strax om afftenen / sætte fielen ind i veggen / saa at ingen kunde mercke / at den haffde veret vdtagen tilforn. Siden sende hand to karle vdi Ericks kammer / at forfare hemelige huorledis der om vaar / oc der som de funde Erick hos Gunuer / da skulde de sla dennem ihiel. Der de komme ind oc sloge sperlagenet saa sactelige fra Sengen / saae de dennem begge ligge i huer andris arme / Saa komme de siden der Erick oc Gunuer vaare i dybeste Søffn / met dragne Suerd / oc vilde offuerfaldet dennem / huilcket de haffde ocsaa giort / der som Erick haffde icke opuaagnet aff det bulder / oc kaldet paa sin Stiffmoders naffn / som hun tilforn lærde hannem. Thi i det som de hugge ind paa Erick /

To spedre i Ericks kammer at ihelsla hannem oc Gunuer.

falt hans

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

falt hans skiold fra Bielcken ned offuer hannem / oc beskermede hans Legeme oc Liff. Hand greb strax til sit Suerd / oc hug baade Benene aff den ene/oc Gunuer støtte met Mandeligt mod it Glaffuend tuert igennem den anden. Der met rømde Erick vd til sine Skib/blæste i sit Horn/oc gaff sin Broder Rolff it tegn/at hand skulde falde ind paa Kongens gaard. Roller oc Bracke vaare strax ved Haanden/ oc gaffue sig der ind / oc førde der fra meget kaasteligt Byte til deris Skib / oc seylede saa paa veyen til Danmarck. Erick flyer til Danmarck.

Kong Gother flyde om Natten til Skibs / oc giorde strax rede om Morgenen at forfølge dennem. Hans venner raadde hannem / at hand icke skulde haste saa saare/ thi der hørde mere til / end met saa faa oc ringe mact/drage ind vdi Danmarck. Hand vilde icke lade sig sige/mẽ fulde effter sine Fiender/ indtil hand kom til en Haffn kaldis Øme sund. Der fick hand modbør oc bleff saa lenge liggendis / at hans Folck for stor Hungers nød oc trang/ sloge sig selff indbyrdis ihiel/ hues tegn oc mercke findis endnu paa denne dag/ de store Høye paa Landet. Hand vndkom selff met stor Liffs fare offuer Klipperne/ met nogle faa aff sine næste Tienere. Men Erick kom til Danmarck/ sund oc wskadt/ met hues hand haffde met at fare / oc førde til Kong Frode/ hans Brud Aluilde/ Kong Gothers Daatter/effter hans begering. Kong Frode vndfick dem allesammen hederligen / oc giorde strax sin Brøllups Høytid/ met Dronning Aluilde. Øme vig. Kongens folck aff Norge / sla huer andre ihiel/ aff Hungers nød. Kong Frode giør sit Brøllup met Aluilde.

Nogen tid her effter / begyntis den Vendiske Krig. Til huilcken Venderne gaffue selff stor Aarsage / i det de røffuede paa Danmarckis Strømme / oc toge paa Rigens indbyggere. Thi bleff Erick afferdiget/ met otte Skib vdi Kongens stæd/som vaar endnu meget vnger oc wforsøgter at føre Krig. Der Erick kom imod Fienderne / oc forfarede / at de haffde ickon siu Skib/ befoel hand sine Stallbrødre/ at de skulde tiltecke oc omhenge deris Skib met May oc grøne Grene. Saa drog hand met sit Skib allene imod de Venders siu Skib/ oc flyde for dem indtil hand kom tilbage til sine Stallbrødre. Fienderne forsulde hannem / oc actede det icke / før end de vaare mit iblant Erickis skib / som vaare da ligere til at see som en grøn Skou/ end en Skibs flode. Erick gaff sig op i Landet / och saa fast som hans Stallbrødre brugte sig paa Vandet / saa fast slog hand met Steen oc Pile fra Landet. Der bleffue Venderne alle slagne / saa nær som Trediue/ huilcke siden døde aff tuang oc hunger vdi Fengsel. Kong Frodis Krig imod de Vender. It listigt anslag.

Dissimellem samlede Kong Frode/ en stor Skibs flode aff sine egne oc omliggende Lande/oc vilde der met drage ind vdi Venden. Paa det mindste Skib / som vaar vdi hans Flode / vaar fire oc tiue Baadsmend / oc lige saa mange Aarer. Erick vilde føre Kongen gode tidende om dette Slag / som hand haffde vundet. Oc som hand segler paa veyen/seer hand huor en Sørøffuere er løben paa it Reff. Om hannem skemtede hand / effter sin viis oc seduaue/oc sagde: Fattig mand haffuer ickon en lycke/oc den er altid tynd. Denne Sørøffuere oc hans Folck arbeidede/ at de kunde komme til at aidre Segel / oc der offuer lagde Erick om borde met dem / oc slog dem ihiel. Kong Frode drager ind vdi Venden.

Erick helser Kong Frode/ oc kalder hannem Fredegod'

Viis mands tancke/er offte sand spaadom.

Kong Frodis mact til land oc vand

Siden kom Erick til Kongen/ hilsede hannem met en besynderlig stor Titel/ for den Seyervinding som hand paa Kongens vegne haffde indlagd/ oc kaldede hannem Fredegod. Kongen begerede / at hans ord maatte vere sande / oc sagde / vijs Mands tancke er offte sand Spaadom. Erick gaff Kongen alting tilkiende/ huorledis til vaar gaaet/ oc sagde/ at dette lille skulde vere it gaat Tegn/ til ydermere lycke oc større fremgang. Hand gaff Kongen for raad/ at hand skulde deele sin Hær i tuende hobe. De Judske Ryter skulde hand lade drage Landueyen omkring/ oc sætte de andre offuer met Floden. Kong Frode haffde da saa mange Skib/ at de haffde icke rom vdi Haffnerne/ ey heller Platz ved Stranden/ til deris Leyr/ ey heller nock som Fætalie oc Profiant til føde oc vnderholding. Hans Hær til Lands vaar saa wtallige stor/ at huor de droge frem/ da maatte de ieffne oc slætte alle store Bierge/ oc opfylde dybe Kiær oc wføre / paa det de kunde haffue deris reise oc fart/ met mindre omkaast oc større Giensti.

Strunicke Kongen aff Venden/ beder Kong Frode om Fred.

Effter god begyndelse kommer god ende.

It snildt paafund'

Kongen aff Venden ved naffn Strunicke bleff der offuer forfærdet/ oc sende sine Legater til Kong Frode om Fred oc stillestand. Kong Frode lod hannem sige/ at hand ingelunde kunde beuilge hannem hans begering. Thi vdi stillestand (sagde hand) stercker sig Fienden / som nu lætteligc kand tuingis. Der til met er dette min første vdfluct oc Krigstog/ huilcket ieg icke vden skam oc skade kand saaledis opsætte. Thi lige som begyndelsen er/ saa er gierne ocsaa enden. Huo som først faar Lycke at offueruinde sine Fiender/ hand maa altid siden forhaabis det beste. Erick loffuede Kongen faar saadant forstandigt Suar/ oc sagde / at mand skulde vde forfølge Legen/ som den vaar hiemme begynt. De Tydske skeede ingen wræt/ som først haffde giffuet ophaff oc Aarsage til denne Feide oc Trætte. Der met drog Kong Frode frem / oc nedlagde Kong Strunicke/ met alt sit geffueste oc dueligste Krigs folck/ oc toge de andre til naade. Siden lod hand forsamle alle Landens indbyggere / oc vdraabe der som nogen vaar iblant dem / huilcken mest vaar øffuet paa Røffueri oc Tiueri / at den skulde træde frem/ hand skulde der faare rundelige affleggis oc betalis aff hannem. Ved saadant løffte glæddis mange / oc røbte sig selff veluillige / før end de bleffue offueruundne aff Lowen eller sant vidnesbyrd.

Der Kong Frode haffde samlet mange aff disse Misdedere / befoel hand de andre Vender / at de skulde affskillie sig met saadanne forgifftige Skalcke/ oc reense Landet aff saadan forderffuelig wreenlighed. Thi ophengde de dennem/ effter hans befalning. It vnderligt Spectackel vaar det. De faa ophengde de mange. Met saadant it klogt paafund / lod Kong Frode affliffue de Skalcke/ som hand tilforn sparede Liffuet vdi Krigen / oc lagde noget nær øde det gantske Land Venden. Dem skeede io ræt/ effterdi de for Gerigheds skyld / klagede Liffuet aff sig selff/ met deris friuillige bekiendelse/ det som de kunde beholdet/ om de haffde tagt stille.

Kong Frode Frede gods Lone.

Der Kong Frode haffde lagt Pris oc Ære ind / met Krig oc Aarslog/ imod Venderne sine Fiender/ vilde hand icke allene bære naffn / aff sin Mandoms styrcke / men ocsaa aff sin Forstand oc retuished. Hand

giorde

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

giorde disse efterfølgende Lower/huilcke endnu en part holdis/oc en part ere siden ved andre ny Lower forbedret/ eller aldelis affskaffet. Krigs Articker.

1. Naar Roff oc Byte vdi Krigen skal delis/ bør den mere at tage/ som nogen befalning haffuer/ end den anden/ som ickon er en almindelig Krigsmand.

2. Hues Guld som findis iblant Bytet/ det hører de ypperste Høffuitzmend til/ for huilcke en Bannere føris.

3. En almindelig Landsknecht/ eller Krigsmand skal lade sig nøye met Sølff til Byte.

4. Vaaben oc verie hører Kemperne til.

5. Skibene som forøffris/maa Borgerne oc menige Almue bekomme/ som skulle bygge oc vdryste Skib/naar de til sigis.

6. Ingen skal foruare sit gods oc Penninge vdi lycke oc Laas. Mister hand noget der offuer/ da skal hannem vdleggis dobbelt/ aff Kongens fadebur oc Rentekammer. Giører nogen her imod/ at hand legger sit Guld i Skrin eller kiste/da haffue sig forbrut til Kongen en marck Guld.

7. Huo som Tiuen sparer/ hand straffis som Tiuen selff.

8. Huo som først giffuer sig paa fluct i Striden/hand vere wgild/ oc ey effter denne dag/ maa staa i Low eller tow met Dannemend.

Der Kong Frode kom siden til Danmarck/ gaff hand dem ocsaa der ny Lower/ at fortage hues ond skick oc sæder opkomne vaare/ ved Gribs oc hans Stallbrødris wtuct oc Løsactighed. Lands low.

1. Ingen Quinde skal tuingis imod sin vilie at tage nogen/ men effter sine fri vilkaar/ samtycke huem hende lyster. Saa at der som nogen skønt giører det imod sine Forælders vilie/ da skal det icke vendis.

2. Der som fri Quinde tager wfri Mand/ beholde sig hannem/ oc miste sin Frihed.

3. Huo som først krencker nogē/hand Ecte oc ære den samme.

4. En Hoerkarl skal Lemmelestis paa sit Lem/ aff den hues ecte Høstru hand haffuer beligget.

5. Der som en Dansk tager fra den anden/ hand betale dobbelt/ oc vere siden berycktet for Kongens sorne freds voldsmand.

6. Lycker nogen dørren effter en Tiu/ som kom̄er met staalne kaaste til hans Hus/ hand miste alt sit gods/ oc slaes vdi Menige mands nærurelse/ efterdi hand haffuer giort sig lige ved Tiuen selff.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

7. Huilcken vdsleger oc Fredløss Mand / som feider paa sit Fæderneland / oc fører affuend Skiold imod Riget / hand miste Fiør oc Fæ / det er / Gods oc Liff.

8. Dueler oc forsømmer nogen aff wlydig haardnackedhed / at vdrette Kongens befalning / vere sig Fredløss.

Denne Befalning er at forstaa besynderligen / naar hastig Feide oc Vdbud gick paa. Thi da pleiede de Gamle at sende en træ Pil / giort som en anden iern Pil / fra den enis Brofiel / Mand fra Mand / til den andens.

9. Huo som slar sig frem i Striden for sin Høffuitzmand / er hand en Træl / da vere sig siden fri: Er hand en almues Mand / da giffuis hannem Skiold oc Hielm: er hand en Herremand / da slaes hand siden til Ridder.

Saa ærlig Beløning haffde Mandom oc Dristighed vdi de dage. de gamle solde Skiold oc Hielm for styrcke. Da vaar Dyd icke (som nu) lyckens træl / mē lycken tiente dydelighed oc mandelighed.

10 Huor som to trædtis / da skulle de icke feste huer anden Low ved æd / eller vdsette noget pant paa enten sider.

11. Huo som esker Pant aff nogen / hand giffue den samme aff huilcken hand det begerer / en halff Marck guld / eller straffis paa sit Legeme som ved bør: thi saadanne Pant giffue Aarsage til megen trætte.

12. Huor som to trættis / de skilie sig ved Kamp. Thi det staar bedre at skerme met Haandeu / end met Munden.

13. Huo som vdi Kamp træder met en Fod aff Kredzen / hand haffue tafft / oc bøde for sagen som hannem tilleggis.

14. Der som det hender sig / at mindre mand trættis oc vdesker nogen Kempe / da maa Kempen ickon bruge Alne lang Stang / oc sit Harnisk.

15. Slar nogen Vdlendig en Dansk mand ihiel / da bøde to Vdlendinge met deris Hals for en Dansk.

Kong Gother aff Norge fører Krig imod Danmarck oc bliffuer dræbt,

Dissimellem at Kong Frode førde Krig paa Venden / oc sætte allting til rette met Low oc god ordning vdi Danmarck / da rystede sig Kong Gother aff Norge aff all sin mact / at heffne sin harm paa de Danske. Kong Frode tøffuede icke lenge / før end hand møtte hannem ved Rensø / oc forskreckede hannem saa saare / at hand strax ved sine Legater bad om Fred. Men Erick suarede dem oc sagde. Den er en blu Røffuere / sō begierer fred / før end hand haffuer taget noget. Huo som vil vinde / hand skal sette til. Hart imod hart. Slag for slag. Der Gother hørde langt borte dette suar / raabte hand til Erick oc sagde: Huer stride for den / som hannem haffuer giort mest til gode. Erick suarede: Dine velgierninger haffuer ieg betalet dig

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

dig met vise oc gode raad. Der du vilde affliffuet mig oc min Høstru / da handlede du icke oprictelige imod mig. Thi skal ingen anden atskilie vor trætte / vden pil oc Suerd. Saaledis straffede Erick hannem for sin wtacknemmelighed / oc gaff tilkiende at vise raad ere de største skenck oc gaffue. Siden sloge de sammen imod huer andre / oc Gother tabte Liffuet oc slaget. Roller bleff forlent aff Kong Frode met hans Land / som vaar deelt vdi siu Hærret / oc fick der til Litharfulcki Hærrit / som Gother nogen tid tilforn gaff Erick hans Broder / met sin Daatter Aluilde.

Vise raad de ere yppersté skenck.

Effter denne Norske Feide / sad Kong Frode vdi god fred oc Rolighed try samfelde Aar. Men hand fick siden nock at skaffe / imod Kong Hun aff Vngern sin Suoger. Hand haffde spurt huorledis Kong Frode haffde forskudt hans Daatter / oc taget sig en anden Dronning vdi hendis stæd. Der faare giorde hand færdig / met all den mact hand kunde samle vdi tu gantske Aar / met Kong Olimer aff Øster Rige.

Kong Hun aff Vngern fører Krig imod Kong Frode.

Kong Frode reiste all den Danske / Norske oc Vendiske mact / oc forsende Erick imod sine fiender / at forkundskabe deris anslag. Kong Hun drog selff til Lands / oc giorde Olimer til øffuerste Amiral for Skibs floden. Erick møtte hannem icke langt fra Ryslands grendtze / oc sagde til hannem / kiere Olimer huort acter du dig met denne mectige Skibs flode? Imod huem føris denne store Krigs Hær / oc dette wtalligt megle Folck? Olimer suarede: Wi haffue i sinde at Gieste der met Kong Fridleffs Søn vdi Danmarck: Oc huo est du som saa dristeligen saadant atspurde? Erick sagde / det er forgeffuis oc spilt omkaast som i giøre / thi Kong Frode er woffueruindelige. Olimer suarede / huad som en gang er skeet / det skeede ickon en gang. Det kand offte hendis anderledis / vdi mange stycker oc anslag / end nogen mand tencker eller troer. Gaff der met tilkiende / at ingen skulde driste for meget paa Lycken.

Ingen skal driste paa Lycken.

Erick drog fremdelis til Kong Huns Hær / som vaar saa mangfoldige lang oc wtallig / at hand møtte de første vdi dagningen / der Solen gick op / oc red frem ved dennem / saa fast som de ginge / oc kom dog icke til de sidste før end om Afftenen / der Solen Biergedis. Hand atspurde huo Høffuitzmand vaar for Folcket. Kong Hun formerckte / at hand vaar en spedere / oc spurde huad hans naffn vaar. Erick suarede / ieg kaldis Fygeland oc ingenstæds funden. Kong Hun lod sin Tolck videre atspørie / huad Kong Frode tog sig til idret. Erick suarede / aldri fortøffuer Kong Frode sin Fiende vdi sit eget Land. Huo som staar effter en andens Land / hand skal vaage naar en anden soffuer. Ingen soffuer sig til Seyeruinding. Liggende Vlff kommer icke løbende Lam i munden. Der Kong Hun hørde saadan spitzig tale / sagde hand / monne wi icke her haffue Erick / som falskeligen forførde oc beløy min Daatter? Der de vilde gribe Erick / Det er wlouligt (sagde hand) at saa mange skulde offuerfalde oc fange en Mand. Met saadanne listige ord vndkom hand. Kong Hun vaar vel oc saa til freds der met at hand vndkom / paa det Kong Frode skulde forskreckis / naar hand fick visse tidende om denne store Krigs Hær. Der Erick kom tilbage oc bleff atspurt huor sterck at Fienderne vaare / suarede hand oc sagde: De ere sex Konger / huer offuer sin Skibs flode / vdi huer Flode er fem Tusinde Skib / vdi huert Skib er i det mindste try hundrede Baadsmend. Huer Flode er

Den Hune Hær.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

deelt effter ſine fem tuſind / ſaaledis at huert tuſind er ſerleſtis vdſlagen ſom
vdi fire Vinger/oc i huer Vinge er try hundrede Skib. Giffuendis tilkien-
de/ at huert tuſind vaar tolff hundrede ſterckt. Frode ſpurde huorledis hand
kunde beſtaa ſaa mange. Erick ſagde: Driſtighed er den fromis ven. Biørn
bedis met raſker Hund / oc icke met fluende Ful. Kong Frode fick Mod/ oc
drog frem met ſin flode/oc indtog alle de Øer ſom ligge i Øſten/imellẽ Dan-
marck oc Solens opgang. Hand fant der for ſig nogle ſmaa Ryſſers ſkib/
huilcke hand ſøgte oc offueruant. Thi Erick ſagde/huo ſom forſmaar det lil-
le/hand bliffuer ſielden Rig. Slagen Mand giør ingen modſtand: etc.

Ser oc tredue tuſind Skib vdi Kong Huns Skibs flode.

Lidet ſkal mand icke forſmaa.

Siden drog hand frem imod Olimer / ſom laa ſtille oc fordriſtede ſig
paa ſine ſtore oc mange Skiff/ſom vden all Orden oc ſkick vaare atſkilte/oc
kunde icke vel regeris met Aarer/ for deris wſkickelige ſtorhed. De Danſke
Skib vaare faa oc vel bemandede met gaat Folck. Thi finge de offuerhaand
oc giorde deris Fiender ſtor ſkade oc affbreck/ at der Kong Frode vilde ſeyle
tilbage igien til Danmarck/fick hand ſaa meget at ſkaffe met de Døde / ſom
hand haffde tilforn met dem der de vaare leffuendis. Haffuet flød fult aff
døde Kroppe oc allehaande Vaaben oc Verie/at Skibene kunde ingelun-
de ſeyle frem wbehindrede. Thi gaff Kongen en Low/vnder det Folck hand
haffde offueruundet/at de ſkulde optage huer mand ſom falden vaar i denne
Strid/oc iorde hannem met Heſt oc Harniſk/oc hues Vaaben hand haffde
met at fare. Der ſom nogen berøffuede de døde/oc giorde imod denne befal-
ning/da ſkulde hand ſelff miſte ſit liff oc en ærlig iordefærd. At lige i den maa-
de hand ſyndede paa en andens Legeme/ſaa ſkulde hand ocſaa ſtraffis paa ſit
eget. Oc paa det der ſkulde vere ſkilſmyſſe imellem de dødis Jordeferd/
befol hand/at mand ſkulde brende Høffuitzmendene huer Ti tilſammen paa
it Skib. Førſter oc Konger ſkulde huer ſerdelis brendis paa ſit eget Skib.
Alle Ryſſernis Konger vaare da ſlagne/ ſaa nær ſom Olimer oc Dage.

Kong Frode offueruinder Olimer.

Kong Frodis Low om ſine offueruundne Fienders lig.

Low ſom Kong Frode gaff Ryſſlenderne.

Kong Frode gaff Ryſſerne ny Low / oc befoel at de ſkulde holde ſig i
I. Krig oc Aarlog effter den Danſke ſkick oc ſæduane/ſom efterfølger:
II. INgen iblant dem maatte tage ſig en Høſtru/vden hand kiøbte hende/ paa det Ecte-
III. ſkaffs tro ſkulde vere diſſ ſterckere. Jomſfru krenckere befoel hand at Lemme-
leſtis / eller oc at bøde tuſinde Marck til Saguolderen. Huo ſom vilde legge ære
IIII. ind vdi Krig/hand ſkulde ſlaa paa en/ oc tage imod to / oc maatte træde lidet tilbage
for tre/oc fly vden ſkamme for fire. Om Krigsmends beſolding / gaff hand ſine
Konger ſom hand haffde vnder ſig/ſaadan Befalning. En indfødt Landsknect ſkul-
de haffue til ſin beſolding vdi Vinter leie/tre marck Sølff/oc en vdlendige to/men en
afflagd eller vdleffde/ſõ icke kunde brugis vdi Krig/ſkulde haffue en marck Sølff. Her
vdi forſaa ſig Frode/i det hand actede mere byrd oc affkom end ſtyrcke oc mandom.

Siden atſpurde Kongen Erick/om Kong Huns hær til lands/vaar ſaa
ſterck ſom denne Kong Olimers vaar. Erick ſuarede/oc ſagde: Sandelige
ieg ſaa/ſaa meget Folck ſõ wtalligt vaar/oc neppelige haffde rom paa Land
eller vand. De opbrende Skouene huor de droge frem. Heſtene giorde ſtore
ſlagne Veye/oc Vognene buldrede i Lufften/ſom Tordẽ i Skyerne. Jor-
den beffuede vnder dem/oc Været bruſede oc ſtormede offuer dem. Jeg tal-
de femten fluende hoffuit Banere: vnder huer Banere vaar hundrede Fa-
ner: vnder huer Fane vaar tiue Fennicker. Saa mange Banere/Faner oc
Fennicker/ſaa mange Høffuitzmend vaare hos dem. Kong Frode ſpurde/
huorledis hand kunde beſtaa ſaa meget Folck. Erick ſagde: Wi ville drage
hiem. De ſkulle vel faa en Fiende imellem ſig ſelff / ſom ſkal hart nock an-
gribe dem. Det gick ſom Erick ſpaadde/ Thi Kong Huns hær lidde ſaa ſtor

Den Hune Hær.

Kong Huns Hær plagis met Hunger oc Peſtilentze.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

hunger/at de maatte æde Asen oc Heste/ia oc Hunde oc huad andet som næst haanden vaar. Paa det sidste kom oc Pestilentze iblant dẽ/at den ene icke kunde eller torde hielpe den anden/oc en Fennicke effter den anden bleff nedlagd.

Vgger en gamel spaamand.

Da flyde den Spaamand Vgger til Kong Frode / hand vaar saa gammel/at ingen viste hans Alder/oc ey fands nogen stæds saa meget alderne it Menniske. Hand obenbarede alle Kong Hunes anslag. Fra Norge kom Kong Hithin met halff andet hundrede Skib / oc lagde ind til Kong Frode met tolff aff dem/oc hengde en Skiold op i Merset/at giffue tilkiende sin tieniste oc Stallbrøderskaff mod Kongen/ huilcken tog saare venlig mod saadan bistand oc nyttelige vndsetning. Deñe Hithin oc Hilde Kong Hogens Daater aff Jutland/finge stor indbyrdis kierlighed til huer andre/ aleniste aff deris rycte oc naffn/før end de nogẽ tid saae huer andẽ. Men der de komme tilsammen/feste de øyne paa huer anden vden affladelse/ at ingen kunde nocksom sige aff den gode vilie oc kierlighed som dennẽ imellem vaar.

Kong Hithin aff Norge kommer Kong Frode til hielp.

Nød oc trang paa Fetalie i Danmarck.

Kong Frode lagde sit Folck alleuegne vdi Borgleie/oc lidde alligeuel stor trang paa Fetalie oc vnderholding til dennem / at det gick hannem noget nær som Kong Huns Hær. Thi vdsende hand Reuille oc Meuille met Skib vdi Elffuen/at ingen fremmede skulde vdføre noget aff Riget/ til andre omliggende Landskaff. Hogen oc Hithin lagde sig vdi Stallbrøderskaff/oc droge vd om Foraarit paa Fribyteri. Hogen viste end da intet aff den kierlighed/som Hithin oc Hilde haffde tilsamen: men der hand formerckte begge deris vilie/troloffuede hand hannem Hithin sin Daatter. Oc de besuore sig indbyrdis/ at heffne huer andens død/ om de bleffue slagne aff nogẽ deris Fiender. Hogen vaar en fuldsom oc stercker Mand vdi sin person/ oc dristig vdi hu oc hierte. Hithin vaar ickon en liden law Mand/dog meget faur oc deilig. Roller bleff send til Norge / Olimer til Sucrige/Oneff oc Glomer til Orkenøer/huer met sine Krigsfolck/at hente prouiant oc vnderholding ind i Riget. Paa deñe tid efftersulde Kong Frode tredine Konger/sõ hulde venskaff met hannẽ eller tiente hannẽ. Der Kong Hun spurde/at Frode haffde send sit folck fra sig/samlede hand paa ny sin Hær imod hannem.

Om Foraaret komme Kong Frodis Høffuitzmend oc Skib hiem igien/ oc vaare rigere paa Pris oc Seyeruinding / end paa fetalie oc Spisning. Roller haffde ihielslaget Kong Arthore/oc giort hans Lande Søndermoren oc Normoren/ Danmarckis krone skatskyldige. Olimer haffde slaget Thord lange Jannite oc Helsinge Konge ihiel/met to andre mectige Hertuger/oc indtaget Estland/Curland/ Øland oc andre omliggende Øer i de Suenske Skær. Hand drog vd met halffierde hundrede Skib/oc kom hiem met siu hundrede. Oneff oc Glomer/ Hogen oc Hithin haffde vndertuingt Orkenøer/oc komme tilbage met Ni hundrede Skib. Her met bleff Kong Frodis Hær/icke alleniste rigeligen oc vel bespiset/men ocsaa styrcket. Thi der komme Tiue Konger aff de Tiue Konge Riger / som de haffde offueruundne/til de andre Tredive som tilforn vaare hos Kongen/ oc giorde hannem alle endrectelig bistand met Folck / fætalie oc Verie imod sine Fiender. Kong Frode reiste all sin mact/oc drog imod Kong Hunis hær vdi Rysland. Den første dag de møttis/skeede saa grueligt it Mandfald/at de tre store floder vdi Rysland/opfyltis saa høyt met døde Folck/at mand kunde gaa offuer [illegible] lige som offuer en Bro. De andre sex dage bleff saa stort blodstyrtning/ at døde Kroppe laae saa vijt spredde/ som nogen kunde ride paa tre dags færd.

Søndmor oc Nordmor.

Orckenør tuingis vnder Danmarck.

En gruelig Blodstyrtning.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Hundrede oc halffierde-sinds tiue konger suere Kong Frode huldskaff.

Der slaget haffde staaet vdi siu dage / da falt Kong Hun / oc strax gaff sig hans Broder met sit Folck for Kong Frode. Vdi denne Krig fants hundrede oc halffierdesinds tiue Konger / som enten vaare aff Vngern/ eller i Huns forbund oc selskaff/ huilcke alle sore Kong Frode huldskaff oc Mandskaff. Hand deelte sine Riger iblant dennem/oc forlaante dennē huer sit land paa affgifft oc Aarlige Skat. Olimer fick Holingaard/ oc Oneff Conogaard. Hun Kong Hunis Broder bleff sæt offuer Saxen/ oc Reuille offuer Orckenøer. Dimer skulde raade for Helsinge Jarnber oc Janiter met begge Lappeland: oc Dage for Estland. Saa vaar nu Kong Frode en Herre offuer tu hundrede oc tiue Konger. Hans Rigers grendtze vaar Ryslland imod Østen / oc Rhins strøm imod Vesten.

Kong Frode en Herre offuer tiue oc to hundrede Konger.

Disse Kongers mact haffue meste parten icke verit større end Hertogers oc greffuers paa denne dag.

* Vdi midler tid bleff Hithin forført for Hogen/at hand skulde haffue krenckt hans Daatter/ før end deris Bryllups dag. Thi saadant holtis wærligt vdi de dage / iblant alle Landskaff. Hogen trode det som hannem bleff faaresagt/ oc drog vd met sine Skib imod Hithin / som da samlede skat vdi Venden/ at heffne sig paa hannem. Kong Frode spurde denne wenighed som vaar imellem disse sine vndersaatte / oc at Hogen vaar offueruunden oc hiem dragen igien til Jutland. Thi sende hand bud effter dennem/oc hørde Sagen grandgiffuelige/oc sagde der paa effter Lowen. Men Hogen elskte sin Daatter / oc vilde ingenlunde lade sig fordrage met Hithin/ind til det kom paa det sidste saa vijt / at de effter Lowen skulde skillie deris trætte met Suerd oc Kamp. Hithin bleff hart saaret/oc Blodet forløb hannem at hand vansmectedis. Men Hogen ynckedis offuer hans Vngdom oc deilighed / oc vilde icke sla hannem ihiel. Thi det vaar stor skam i gamle dage/ at den som stercker vaar/ offuerfalt den som mindre formaatte. Saa erlige oc oprictige vaare fordoms Kemper i alle deris idret oc gierninger. Hogen skenckte Hithin sit Liff / oc hans Stallbrødre baare hannem tilbage vdi sit Skib. Siu Aar der effter møttis de ved Hithinsø / der sloge de huer anden ihiel. Huad haffde Hogen veret lycksalig / der som hand haffde brugt sin strenge Ræt/ oc icke saa megen naade mod Hithin. Det sigis om Hilde/at hun haffde sin Hosbonde saa hiertelig kier/at hun met viser oc Rune kaanst/ opuacte hannem oc sin Fader paa ny effter deris død til Kamp imod huer anden. Sam̃e Aar gaff Kong Gesteblinde aff Gyllande sig oc sit Rige vnder Kong Frode/at hand skulde forsuare hannem imod Kong Alrig aff Suerige/som feidede paa hannē. Strax bleff Erick affærdiget met Skalck Skoning / oc nedlagde paa veyen Kong Alrigs Søn Gunde / som vaar Høffuitzmand vdi Vermeland oc Soløren. Thi Erick sagde / en træt oc wforfaren Styremand/søger gierne den første oc næste Haffn: oc det Træ som rodløst er/ bær sielden fruct oc grøne Løff. Gunde bleff begraffuen vdi en Høy/som endnu paa denne dag haffuer naffn aff hannē. Alrig hastede imod Erick/at heffne sin Søns død/oc der hand kom til hannem / oc kunde icke met gode ord affuende hannē fra Gesteblinde/vdbød hand Giesteblinde til kamp. Erick Aarsagede hannem for sin Alderdom oc skrøbeligheds skyld/ oc sagde at hand vilde selff træde frem / i stæden for hannem. Thi sloge de strax sammen. Alrig miste Liffuet / oc Erick bleff farligen saargiort / at hand vdi lang tid bleff borte aff Danmarck / oc kunde icke finde nogen duelig oc krafftig Lægdom at heele sine Saar. Kong Frode sørgede fast for

* Wærligt at krencke sin egen Festemø/ før Brøllups Høytiden.

Fordoms Kempers oprigtighed oc ærlighed.

Hithinsøe eller Hedensøe.

Roedløst træ bærer sielden Fruct.

Gundehøy.

han-

hannem/Thi der kom tidende/at Erick vaar død/men denne sorg bleff snarligen omuent til stor glæde. Erick kom karsk oc sund til Danmarck/oc bar Kongen tidende/at Suerige/Vermeland/ Helsingeland oc Solørren vaare vundne ved hans Haand til Danmarckis krone. For saadan wmage oc tro tieniste giorde Kongen Erick til Konge offuer alle disse Lande/oc forlaante hannem met Helsinge/oc begge Laplande/disligist met Findland oc Esteland/paa Aarlig affgifft. Hand vaar den første Kong met dette naffn vdi Suerige/aff huilcke de andre Konger ere sidē kaldede oc opneffnde.

Kong Alrig aff Suerig bleff slagen aff Erick.

Den første Kong Erick vdi Suerige

Menniskens metfødde art oc natur er denne/at io mere velde oc mact de bekomme/io mere de begere oc attra. Saaledis gick det ocsaa met Kong Frode. Hand kunde icke fornøyes met disse mange Konge Riger hand haffde vnder sig/met mindre hand skulde io ocsaa feide paa Norge/det grummiste Land i Verden/oc vnderlegge sig det aldelis. Thi giorde hand selff ferdig til Vand/oc bød Erick drage offuer Land paa den anden side. Norbagerne forfærdedis/oc rømde meste parten op til Haloge. Iomffru Stickle drog vdaff Landet/paa det hun kunde beuare sin Iomffrudom. Thi hendis hu stod mere effter Aarlog end Brøllup oc Kierligheds vellyst.

Meer vil meer.

Disse dage døde Asuid Kong Alffs Søn aff Hethemarck/oc bleff begraffuē met sin Hest oc Hund vdi en stor Hule. Asmund Kong Biørns Søn aff Vigen gaff sig leffuendis ned vdi samme Graff/oc tog met sig Mad oc Øll/effter som hand haffde forbundet sig til Asuid/vdi hans velmact. Thi det hende sig en gang/at Asuid bleff vilt fra sine Folck paa Iact/oc kom effter stor liffs fare til Kong Biørn vdi Vigen. Der lagde hand saa fast it venskaff met Asmund Biørns søn/at de vilde leffue brødre/oc naar den ene affdøde/skulde den anden lade sig begraffue met hannem/oc icke leffue paa Iorden effter hans affgang. Der Erick kom nu frem for Asuids Graff/meente Suenskene/at der skulde findis mange herlige Clenodie hos hannem. De groffue vdi Høyen/oc saae en hule/baade mørck oc dyb. Thi sætte de en modig vnger Mand aff deris Stallbrødre/vdi en Kurff/oc vonde hannem der næd/at forfare leiligheden. Asmund forsømede sig icke/støtte hannem aff Kurffuen/oc lod sig opdrage i hans stæd. Der Suenskene droge Kurffuen tilbage/oc saae hannem/meente de/at det haffde verit den døde/thi kaste de ræbet oc vndløbe. Asmund vaar gruelige blodig vnder sit gantske Ansict. Fordi Asuid pleiede huer nat at ficte met hannem/oc haffde reffuet hannem det venstre Øre fra sit Hoffuet/oc giffuet hannem mange Saar vnder Øynene. Paa det sidste raabte Asmund effter Ericks Folck/oc der de komme tilbage/oc atspurde hannem/huor hand haffde faaet disse mange blodige Saar/Suarede hand oc sagde: Forundrer eder icke paa min vnderlige skickelse/oc forfærdis icke for dette mit blodige Ansict. Thi ieg haffuer leffuet vnder Iorden hos den døde vdi mørckhed oc stanck/vden Lius oc Solens skin. Der fictede ieg met den døde Asuid/som saarede mit Ansict/oc reff mit Øre aff mig. Hand oed sin egen Hest oc Hund. Siden vilde hand ocsaa offuerfaldet mig/men ieg formeente hannem det/oc affhug hans Hoffuet/oc slog en Pæl igiennem hans Krop.

Asmund lader sig leffuendis begraffue.

It vnderligt Spectackel.

Dissimellem kom Kong Frode met Floden til Haloge/oc vilde tælle sit Folck. Hand befoel at huer skulde kaste en Sten frem/at hand der ved

kunde

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

kunde vide huor sterck hand vaar. Det samme forsøcte hand ocsaa ved deris Glaffuender. De høye som bleffue aff disse Steene/ sees endnu paa denne dag. Der slogs hand en gantske dag met Norbaggen / ind til den mørcke nat atskilde dem fra huer anden. Om anden dagen kom Erick offuer Lands/ oc raadde Kongen at angribe Fienderne. Thi bleff paa begge sider saa stort it Mandfald / at aff de Danske Skib / som vaare tilforne try Tusinde/ bleffue ickon beholdne hundrede oc halffierdesinds tiue. Norbaggerne finge saadant vbodeligt affbreck / at der vaar neppelige saa mange leffuendis igien / som kunde bygge oc beside den femte part aff Landet.

Stortmandfald.

Norge bleff ner meste parten øde.

Siden skickede Kong Frode fred oc Rolighed/ Low oc Ræt offuer alt Landet/ oc paa det hand kunde diss bedre affskaffe Tiueri / hengde hand det ene sit Armbond paa den Klippe / som kaldis endnu Frodeklippe / oc det andet paa en alfare vey vdi Vigen. Der som de bleffue borttagne / truede hand alle Landsfogder / met megen straff oc plage. Det vaar dem hart/ at Guldet skulde henge obenbarlige for huer mands Oyen vden vactere / oc kunde lætteligen giffue stor Aarsage til Tiueri. Hand gaff disse Lower/

Kong Frode affskaffer Tiueri vdi Norge.

I. at Seylendis mend maatte bruge alle Aarer som de funde. Oc at veyfarende Mand maatte ride offuer Vand / paa huilcken Hest hand fant næst vadsteden. Dog skulde hand slippe den paa den anden side / naar de fremmerste fødder stode paa Landet/oc bagbenene vdi Vandet. Brugte nogen den fremdelis paa sin Reyse/da skulde hand miste sit Hoffuet.

II. *Kong Frodis Low om veyfarende Folck.*

III. Hand befoel at ingen skulde foruare sine Clenodie vdi noget Lyckelse / eller haffue nogen Laas for sine dørre eller Skrin. Der som nogen miste noget der offuer/ da vilde hand giffue dennem tre dobbelt igien.

IIII. Hand tilstedde veyfarende Mand / at tage saa meget Mad i sin trang / som hand haffde behoff til it maaltid/ tog hand mere da skulde det regnis for Tiueri.

V. Naar en Tiu skulde affliffuis / da skulde mand sla Jern nagler igennem hans seener / oc henge en Vlff ieffnside hos hannem / thi de kunde best lignis tilhaabe for deris ondskaffs grumhed oc Roff.

VI. Huo som dulde met Tiuen / hand lide den samme straff. Kong Frode vaar siu Aar vdi Norge / oc affledе der en Søn hede Alff/ oc en Daatter hede Osure.

Vdi disse dage kom en Suensk Kempe Arngrim / til Kong Frode/ oc slog Skalck skoning ihiel vdi Kamp / fordi hand nogen tid forleden haffde berøffuet hannem sit Skib. Der aff bleff hand siden saa Hoffmodig/ at hand fordristede sig at bede om Kongens Daatter. Men der det bleff hannem affslaget / spurde hand Erick til raads. Erick bad hannem drage bort / at legge ære ind met Aarlog / imod Kong Egther aff Biarmeland/ oc Kong Thengil aff Findmarcken: Huilcke allene iblant alle Norbagger/ vilde icke giffue sig vnder Danmarckis Krone. Findmarckene bo lengst i Norden / som ingen andre Folck kunde bygge: de ere behendige at iage oc skiude: de bruge skarpe / store oc brede Pile. De løbe paa Skeder/ giort aff krogede træ / oc beflitte sig meget paa Traaldoms kaanster. Imod dennem drog Arngrim met all sin Hær oc mact. Den første dag / som hand slog dem paa Fluct / kaste de tre Steene tilbage offuer deris Hoffuet / som siuntis Arngrim at vere trystore Bierge / huilcke forhindrede hannem / at hand icke forfulde dennem fremdelis.

Finder vdi Norge.

Om

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

lis. Om anden dagen kaste de Sne tilbage / huilcken syntis Suenskene it stort Vandløb / oc der met vndflyde for dennem. Den tredie dag fornomme de at huercken deris Kaanster eller styrcke vilde hielpe dem / thi gaffue de sig for Arngrim. Hand lagde dem saadan skat paa / at huer ti Mend skulde giffue huert tredie Aar en Slede fuld aff vild verck oc Skind. Siden offueruant hand i Kamp Egther Biarmelands Første / oc lagde dem paa / at huer mand vdi Biarmeland / skulde Aarligen giffue it Skind. Saa drog Arngrim tilbage met Seyr / oc meget kaasteligt Bytte til Erick. Hand fulde hannem til Danmarck / oc rosede hannem høyligen for Kong Frode / at hand haffde lagd hannem disse to Konger vnder hans Regimente. Thi gaff Kongen hannem sin Daatter Osure / met Huilcken hand affi lede disse tolff Sønner / som vaare Brander / Biarke / Brodder / Hiarand / Tander / Tiruingar / tuende som hede Hading / Hiortuar / Hiartuar / Rani / Angantir. Disse vaare alle Sørøffuere / oc haffde deris meste lyst met Seylatz. En gang komme de frem vnder Samsø / oc funde der tuende Hialmers oc Aruarodis Skib / huilcke de indtoge oc sloge Folckene allesammen ihiel. men efferdi de tuilede / om de haffde ocsaa dræbt Høffuitzmendene / sette de huer død Krop i sit sæde / oc til sin Aare. Der aff fornomme de at Høffuitzmendene vaare icke selff tilstede. Thi bedrøffuedis de imod den fare / som dem faarestod aff dennem. J det kom Hialmer oc Aruarode fra Skouen met it nyt Roer paa ryggen / som de haffde hugget til deris Skib / i steden for it andet / som de haffde mist vdi en stor Storm oc Haffs nød. De viste icke end da huorledis det vaar gaaet deris Stallbrødre / førend Osuris Sønner komme imod dennem / met deris Vaaben oc verie. Det vaar wlige Kamp / at tolff Hender stridde imod tuende. Hialmer miste Liffuet. Men Aruarode heffnede hans død / oc met det store Roer slog hand dem alle tolff ihiel til lige paa en tid.

Skat aff Findmarcken oc Biarmeland.

Osure Kong Frodis Daater giffuis Arngrim for sin Mandom.

Samsø.

** Tolff Brødre slaes ihiel met Roer aff it Skib.*

Endog at disse naffnkundige Sørøffuere / vaare saaledis som nu er fortald omkomne / dog vaar alligeuel Vester Søen icke alldelis reen aff Sørøffuere. Der faare nøddis Kong Frode at føre Krig vdi Vesten / at allting kunde en gang komme til god fred oc rolighed. Hand lod forscriffue til sig / baade Erick oc andre Konger som hannem tiente / oc Seylede siden met en wtallig stor Skibs flode til Engelland. Den Engelske Kong formerckte / at hand kunde icke bestaa hannem / thi drog hand til hannem / oc gaff sig friuillige (dog aff it falskt hierte) vnder hannem / oc loffuede hannem Skat oc Aarlig affgifft / oc huad andet hand vilde begere aff Landet. Paa det sidste bød hand Kong Frode til Giestebud paa sin Gaard. Kong Frode forundrede sig paa hans ydmyghed oc venlige tale / oc tenckte ved sig selff / at falsk oc suig pleiede gierne at dølies / vnder saadane søde ord / oc smigrende Hyentieniste. Det syntis oc Daarligt at tro den wforsøgte / oc giffue sig vdi Giestebud oc glædskaff til drick oc lystighed / met den wbekiende. Der Kongen aff Engelland fornam / at Frode mistenckte hannem / bad hand hannem tage tu tusinde oc fire hundrede aff sit Folck met sig / om det syntis hannem icke at vere nock / at komme met Tusinde oc tu hundrede / som hand første gang bad hannem. Kong Frode vilde icke end da følge hannem / Men vdsende først hemelige nogle sine tienere / som skulde forfare

Kong Frode fører Krig imod Engeland.

Kongens suig aff Engeland / imod Kong Frode.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

fare alle Veye oc Skoue / om der vaar noget forræderi paa færde. Der disse komme tilbage oc sagde Kong Frode / at de haffde fundet it stort tall Krigs folck vdi Skouen / som laa vdi sorte Pauluner / at ingen skulde acte dennem før end de vaare hos dennem. Da sætte hand sit Folck paa Landet / oc bad dem vere hemelige ved haanden / oc komme hannem til hielp / naar der blæstis vdi Trometen. Siden fulde Kong Frode den Engelske Konge / met sit Folck som vaar klædt vdi læt Rystning. Det er icke nocksom at scriffue / aff den megle Herlighed / som i dette Giestebud vaar at see.

Statelig Pral oc prang vdi Kongens gaard i Engeland.

Sallen vaar omhengt met kaastelige Tapeter oc Skarlagen. Gulffuet vaar offuerslaget met skøne Drætter / at mand maatte blues ved at træde der paa. Der brende Lius oc Lamper met Olie offuer det gantske Hus. De gaffue Røgelse aff den velluctende Mirrhe til offuerflødighed. Bordene vaare besætte met dyrebaare oc mange Rætter / fra den ene oc til den anden ende. Benckene vaare offuerlagde met mange Dyner aff idel Gyldenstycke / som mand sad paa oc haffde bag Ryggen. Saa at der vaar baade det som mand met lyst kunde see / æde / lucte / oc sidde paa. Mit vdi Sallen stod it stort Kar / fult aff god oc velsmagende Drick / aff huilcken mand skenckte til Giesterne / saa offte oc meget som de begerede. Skenckerne vaare klædde vdi Skarlagen / oc brugte icke Oxe horn / men idel forgylte Skaale / huilcke de frembare met megen skickelighed oc tuctighed til lige. De brugte ocsaa forgylte Staabe / som vaare besætte met Pærler oc ædel Stene. Der gaffs nock / icke alleniste aff Vin / men oc anden sød Maluasi. Der vaare statelige Rætter / Icke alleniste aff tamme Diur / men ocsaa atskillige Vildbrad. Vort Danske folck (at ieg maa sige det met mit Fæderne lands forloff) som vaare vaande til at dricke reent vd altsammen / toge flux til Staabene oc Begerne / Men de Engelske / som haffde Skalckhed oc Forræderi i sinde / drucke ickon passelige. Der de saae nu at de Danske vaare vel beskenckte / snege de sig vdaff Sallen / oc besloge Dørrene met Jernstenger / oc sætte saa Ild paa Huset. De Danske sloge fast paa Dørrene / oc der de kunde icke faa vdgang / brøde de paa Veggen / huilcken de Engelske styttede vden faare aff all deris mact oc formue / indtil den paa det sidste falt / oc de Danske komme igiennem.

De Engelske offueruindis aff Kong Frode.

Da blæste Kong Frode i sin Tromete / oc fick der met vndsætning aff sit Folck / oc slog de Engelske ihiel met deris Konge / at de fulde selff i den Graff / som de groffue til de Danske. Der saadant ryctedis til Hyberneland / bleff Folcket forfærdet / oc lode kaste Fodangle alleuegne vd met stranden / at de Danske skulde icke giøre Landgang. Hybernelender bruge læt Rystning / meste parten Pil oc Glaffuen. Dem vide de saa behendelige at skiude imod deris Fiender / naar de ere slagne paa fluct / at de offte vinde / naar de siunis at vere offueruundne. De rage altid Haaret aff Nacken / paa det deris Fiender skulle icke faa der om at holde / naar de fly vdi Krig oc Aarlog.

Hybernland indtagis aff Kong Frode.

Kong Frode vdspurde saadan deris tredsked / oc kom til Landet met sin Hær / oc slog deris Første Keruill ihiel. Kong Frode tog Landet ind / som Keruils Broder gaff op for hannem / oc deelte siden alt Roff oc Byte imellem sit Folck / oc beholt selff aldelis intet der aff. Thi hand vaar en Æregerig / oc icke Pendingegerig Herre.

Effter

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Effter denne Seyeruinding aff Engelland oc Hybernland / droge de til Danmarck igien / oc siden vaar god fred oc Rolighed / vdi de næste tredive efterfølgende Aar. Alle Landskaff viste da aff de Danskis Mandom oc ærlige naffn at sige / oc at scriffue. Samme tid der alle Lande stode vdi saadan Fred / kom vor Frelsere til Verden / oc annammede Menniskelig kiød oc blod / for Menniskens Saligheds skyld. Vden tuil at denne Rolighed offuer all Verden / skulde mere tiene Guds Søns fødsel / end Verdslige Førsters oc Potentaters Herredom / oc at Gud vilde at denne tids wsedvanlige gode oc glædelige leilighed / skulde vidne om denne sin Herre oc Skabere. Christus fødis til Verden.

Kong Frode fick da ocsaa i sinde / at stercke sit Kongelige Regiment met Low oc god politiske Disciplin / oc forbød først strengelige all Roff oc Tiueri / at huer diss bedre kunde eye sit gods vdi fred oc rolighz / oc vere fri oc tryg saa vel for induortis sō vduortis Fiender. Vdi Jutland hans ypperste Hoffuet Rige / lagde hand en stor Guld ring / paa alfare Vey / at forsøge om nogen torde giøre imod hans forbud. Mange haffde gierne hemelige staalet den bort / men Kong Frodis Kongelige Maiestatis myndighed vaar der omkring / ligeruis som en fast Mur oc værn / at ingen rørde den vdi mange Aar. Paa det sidste fands en gammel Traaldkone / som tileggede sin Søn / at hand skulde fordriste sig til oc stiele denne Guld ring. Hun gaff hannem Mod / at hand skulde komme wstraffet bort / efferdi Kong Frode vaar en gammel Mand / oc gick nu paa Graffsens bredde / oc der som alltingest feilede / vilde hun met sin Traaldoms konst forsuare hannem. Der Kong Frode fornam at deñe Traaldkones Søn / haffde effter sin Moders raad / giort imod hans forbud / drog hand selff bort at tage hendis gods / oc sende hen for sig / dem som skulde føre hende fangen met sine Børn til hannem. Dissimellem forskabte hun sig i en Koes lignelse / oc hendis Børn til smaa Kalffue / oc ginge tilsammen vdi græsset ved Stranden / som Kong Frodis Vey falt frem. Kong frode meente at det haffde veret Sønød / oc befoel sit Folck at de skulde omringe dem / at de løbe icke igien vdi Haffuet. Hand stigde oc selff fra sin Vogn / som hand reiste paa / for sin Alderdoms skrøbelighed / oc sette sig ned vdi Gressit. Thi løb denne Traaldkone imod hannem / oc støtte it Horn tuert igiennem hannem / at denne ædle Herre døde strax paa stæden. Hues Kongelige Maiestat vaar io værd it lengre Leffnet / oc bedre endeligt / om mueligt kunde veret. Hans Hoffsindere forfulde hende oc hendis Børn / oc der de haffde dræbt dennem / saae de først at de vaare Menniske met vanskabte Horn / som andre vilde Diur. Rigens Raad oc gode Mend lode opskære oc Balsomere hans Legeme / oc førde det try samfelde Aar omkring Landet / paa det at dette rycte skulde icke vdspredis / oc de fremmede Lande som vaare skatskyldige vnder Danmarckis Krone / skulde affalde fra hende. Der de haffde baaret hannem omkring / try Aar vdi Kongelig Processz / nøddis de for stanck oc Raadnelse at begraffue hans Legeme ved Være bro. Thi hand i sin velmact tilforn vaar begerendis / at begraffuis paa den sted / som vaar den ypperste / oc mit vdi Danmarckis Rige.

Tiueri affleggis i Danmarck.

Traaldom.

Kong Frodis endeligt.

Kong Frodis begraffuelse.

Være bro.

Summa paa denne Bog.

DEn største Lycke / som wi læse at nogen Poet er vederfaren / den bekom Hiarne Skiald / huilcken bleff vduald til Kong vdi Danmarck / for en Graffscrifft / som hand giorde Kong Frode. Hand haffde end værit mere Lycksalig / der som hand haffde været saa god en Krigsmand / som hand vaar Poet. Thi Kong Frodis Søn Fridleff kom fra Rysland ind i Norge / at hielpe sin Faders ven Halffdan Ericks den Visis Søn / imod de Norske Kemper: oc effter at hand haffde offueruundet dem / offueruant hand sidē i Danmarck Kong Hiarne / oc bleff met alle mands samtycke hyldet til Konge vdi sin Faders stæd. Hand bads om Kong Amunds Daatter aff Norge / oc der hendis Fader vilde icke det samtycke / feidede hand paa hannem / oc slog hannem ihiel. Met Grubbis Daatter affledе hand en Søn ved naffn Oluff / oc gaff hende siden en sin Kempe Affue. Met Frogerthe Amunds Daatter affledе hand Frode hin geffmilde / sō tog Riget effter sin Faders død / der hand vaar endnu ickon i sit tolffte Aar. Vdi deñe Kong Frodis tid kom Sterckodder først til Danmarck. Hand vaar fød vdi Estеland / oc vaar en aff de sterckiste oc naffnkundigste Kemper / som omtalis i fordom dage. Hand slog ihiel Kong Vicker vdi Norge / Kong Flocke aff Rysland / Kong Huglet aff Hybernland. Item Visine en Kempe i Rysland / Tanne ved Constantinopel / Vaske vdi Polen / oc Hame vdi Saxen / oc giorde mange andre Mandelige oc dristelige gierninger vdi Kong Frodis tid. Der Kong Frode vaar slagen met forræderi vdi Tydskland aff Suerting / da fick hans Søn Jngild Regementet / effter hannem. Men hand søgte aleniste effter gode oc aarckløse dage / oc vaar sin Fader aldelis wlig i dyd oc duelighed / oc tog Suertings Daatter til Ecte / oc affledе fire Sønner met hende. Helge hans Syster bleff locket aff en Guldsmed / som vaar huercken hendis lige aff byrd eller Blod. Det fortrød Sterckodder / oc dreff denne Guldsmed fra hende / at hun fick siden mange herlige

(Sterckodders Mandelige gierninger.)

Beyle / iblant huilcke vaar Kong Helge aff Norge. Som Sterckodder hialp imod de ni Kemper / huilcke vilde forhindre deris Gifftermaal / oc bleffue alle slagne met Angater deris Broder / paa Roliungs Hede. Sterckodder fick sytten store saar i denne Kamp / saa at hand kunde icke gaa hiem aff Valstæden. Der kom frem gaaende en Tingfoget / en træl / en nygifft Quinde / aff dem vilde hand icke lade sig forbinde / men aff en Bonde Søn / som omgiordede hannem met en Vidie / oc førde hannem hiem til Kongens gaard. Nogen tid der effter spurde hand til Suerige / huorledis Kong Jngild holt Huss vdi Danmarck / met sin Hussfrues Brødre / oc leffuede i daglig offuerflødighed effter Tydske mands seduane. Dette kunde hand icke fordrage / drog der faare til Kong Jngilds Gaard / oc bleff fortørnet paa Dronningen / oc vilde icke lade sig fordrage met hende / enten for skenck eller gode ord / førend hand opuacte Kong Jngild at sla hendis Brødre ihiel offuer sit eget Bord / oc heffne paa dem sin Faders død / huilcken deris Fader slog forrædeligen ihiel vdi sit eget Huss.

Frode Fridgode / affle de vdi

Danmarck

Fridleff 2. hand haffde tuende Hussfruer.

Jurithe Grubbis Daatter aff Norge / oc affl ede met hende

Oluff

Frogrethe Kong Amunds daatter aff Norge / oc afflede met hende

Frode geffmilde / hand afflede

Jngild / hand afflede met Suertings daatter aff Saxen

Frode Fridleff Jngild oc

Disse try bleffue slagne vdi Krig.

Oluff som regerede effter sin Faders død.

Norge

Alff oc Osure / huilcken afflede met Arngrim disse tolff Sønner

Brander Hiarand Hadding Hiartuar

Biarbe Tander Hadding Rani

Broder Tiruinger Hiörtuar Angantir

Huilcke bleffue alle slagne paa Samsø aff Aruarodde / som vdi næste Bog er omtalet.

Hiarne Skald XXV.

Hiarne Skald.

Hiarne bleff Konge for en Dansk graffscrifft.

DEr Kong Frode vaar død/ meente de Danske at Fridleff hans Søn (som da vaar vdi Rysland) oc alt Kongeligt Blod/ skulde veret alldelis omkommet. Thi bleffue de til sinds/ at giffue hannem Kongelig titel oc naffn/ som kunde dicte Kong Frode den skøniste Graff=scrifft/ved huilcken hans ærlige naffn oc rycte kunde bliffue hos alle efferkommere/ vdi euig oc lofflig Hukommelse. Aff saadan stor æreskenck oc forløffte oprørdis en ved naffn Hiarne/ som vaar vdi disse dage/ en merckelige god Dansk Poet. Hand screff effter sin vijs oc sæd=uanlige Konst/ en Graffscrifft/ vdi denne mening:

Kong Frodis Graff=scrifft.

De Danske førde Lig/ try Aar om land/
Kong Frode hin Frede gode:
Saa gierne haffde seet baade Quinde oc Mand/
Hand lenger for Riget maatte raade.
Her ligger begraffuen den Kempe saa sterck/
Hos Være bro sees disse Stene:
Vnder oben Himmel paa vildene Marck/
Der huilis den Herris Beene.

Stor løn for lidet arbeid.

For saadan Dict bleff Hiarne vduald til Konge offuer Danmarckis Rige. Saa stor en løn gaff aldrig huercken Julius Cæsar/ eller Scipio Affricanus/ eller nogen anden Herre/ for saa lidet arbeide. Thi de forære=de dem ickon met Romerske Stads Priuilegier oc Frihed/ eller met Guld oc Sølff/ som deñem ærede met deris scrifft oc Monumenter/ men de Dan=ske vederlagde nogle føye Rijm/ met Kongelig Spir oc Herredømme.

Tolff Brødre oc Kemper vdi Norge paa Valdisholm.

En kaart tid her effter spurde Fridleff/ Kong Frodis Søn sin Fa=ders død/ oc drog aff Rysland igennem Suerige ind vdi Norge/ at hielpe Ericks den Visis Søn Haldan/ som da nylige haffde taget Regimentet oc Rigens forlening effter sin Faders affgang/ oc forfuldis met Feide aff tolff Brødre vdi Norge. Disse vaare tolff raske oc veldige Kemper/ oc for de=ris Mandoms gierniger/ naffnkundige offuer alle Lande. Men der det

Valdisholm

ryctedis at Fridleff vaar for haanden/ bleffue de forladne aff de andre deris anhengere/ oc droge saa vd paa en Ø/ oc bygde sig der en befestning/ met en

Mand seer endnu paa denne dag leffning aff den fordoms bygning.

skøn Vindebro/ ved huilcken de haffde deris indgang oc vdgang/ til oc fra Landet/ naar dennem behoff giordis. Deris naffn som mand endnu veed aff at sige ere disse: Gerbiørn/ Gunbiørn/ Arnbiørn/ Stenbiørn/ Esbiørn/ Thorbiørn oc Biørn. Denne Biørn haffde en merckelig Hest/ som vaar

En skøn Hest.

baade sterck oc snar/ hand kunde suømme offuer den dybe oc hastige Elff/ huilcket ingen aff de andre kunde giøre. Thi Vandet falder aff en stor høy Steenklippe paa en anden/ saa hastigt oc sterckt/ at mange Diur som ellers kunde vel suømme/ druckne her vdi oc omkomme. Det flyder siden om=

En artig Hund.

kring en Ø/ oc haffuer sit laab der fra hen vnder en Klippe/ paa huilcken staar en Skou/ som met sin tyckhed forhindrer at mand icke kand see en=den paa denne Foss. Biørn haffde ocsaa en stor Hund/ som vaar saare gredsker oc grum at ansee/ oc farlig vdi omgengelse. Thi hand haffde offte

nedlagd

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

nædlagt oc skammelige forderffuet tolff Mend paa en tid til lige / om wi el-
lers skulle tro/huad der om aff andre fortellis / oc wi selff icke haffue seet.
Der scriffuis at en Kempe Offote skulde opfødt denne Hund/ oc haffd den
meget kier/ thi den voctede allene hans Hiord paa Marcken fra Vlffue oc
Biørne/oc andre skadelige vilde Diur.

Fridleff Frodis søn bestalder Kemperne paa Valdisholm.

Der disse tolff Kemper/haffde lang tid giort megen wbodelig skade/
oc berøffuet de omliggende Landsbyer/ opbrent mange gaarde/ oc ihielsla-
get Mand oc Quinde / oc huosomhelst de kunde offuerkomme/ da sette
Fridleff saa hart effter dem/ at de maatte aldelis rymme ind paa Øen/ oc en
aff dem miste sin Hest paa samme fluct/ oc vaar glad at hand kom selff off-
uer Broen ind paa befestningen. Fridleff lod forkynde iblant alt sit Folck/
at huilcken som kunde sla en ihiel aff disse Brødre /den vilde hand giffue saa
meget Guld som den dødis Legeme kunde opueie. Mange aff Kongens
Kemper bleffue saa modige her aff/ at de forplictede sig ved Liff oc Hals/at
skulde føre disse tolff Røffueris hoffueder til hannem. Fridleff loffuede de-
ris Mandelige forsæt oc dristighed/ bad dennem fortøffue/oc gick selff alle-
ne met en sin tienere om natten til Vandet. Men paa det hand kunde diss
bedre fulddriffue sit forsæt / oc beholde allene Prijs oc æren/slog hand sam-
me sin tienere ihiel/oc byte sine egne klæder met hannem. Hand kaste han-
nem siden vdi Floden / at de skulde ansee hannem for Kongens Lig/oc saa-
rede hans Hest/ oc lod den løbe tilbage i Leyren/ at de skulde tencke oc tro/ at
hand vaar slagen aff Fienderne. Der nest hug hand sin egen Hest met
Spoernr / oc trengde sig igennem Floden / oc kom wskadt offuer til Øen.
Der gaff hand Hesten løss/ oc stigde selff offuer Befestningen/oc kom saa
hemeligen(at ingen fornomme hannem)indtil Stue dørren/som disse tolff
Brødre sade/ vdi deris største oc tryggeste glædskab. Thi de forlode sig paa
denne Bygnings faste oc høye Volde/ oc mente at huercken Hæst eller
Skib / kunde legge ind til denne Ø/ effterdi dette Vand løb saa stridigt oc
hastigt/ oc haffde ingen Vadstæd. Som de sade saaledis mit vdi deris drick
oc Lyst/ begynte Biørn at fortelle/ huorledis hand haffde Drømt/ at han-
nem siuntis it vnderligt Diur opkomme aff Elffuen/som spudede gloende
Ild aff sin Hals / oc der met optende huad som vaar nogensteds nær om-
kring. Thi formanede hand sine Brødre / at de icke vilde foracte hans
Drøm/ men randsage den gantske Ø met hannem / oc ingenledis fordriste
sig paa denne stæds fasthed. Thi ingen Borg er aff sig selff i naturen saa
fast/ at den io haffuer Menniskelige hielp oc forsyn behoff. Biørns Brø-
dre fulde hans raad / oc der de haffde omgaaet Øen / funde de Hesten / oc
meente at det vaar it vist tegn oc budskab at Fridleff skulde været omkom-
mē vdi Elffuen. Men Biørn befryctede sig for sin drøm/oc befoel at mand
skulde holde god Vact/ oc gick der met bort / at huile sig vdi sit Soffkamer.

It listigt oc wlystigt anslag.

Drømme.

Ingen Befestning saa fast aff naturen/ at den io haffuer Menniskelig hielp behoff.

Dissimellem kom den anden Hest vdi Leyren/ som Fridleff haffde
saaret oc aiffuet løss i denne mening / at de skulde tencke at hand vaar ihiel-
slagen. Der hans Folck saae den / løbe de met hast til Elffuen / oc funde
det døde Legeme i Fridleffs klæder/ huilcket de antoge for Fridleffs Lig. Thi
det vaar saa ynckelige metfaret/at Ansictet vaar for Blod oc Saar aldelis
wkiendeligt. Da tenckte de paa det løffte / som de haffde giort Fridleff / oc

Troskab.

Troskab.

gaffue sig vdi Vandet / at de vilde enten dø eller mandelige holde deris
ord oc Eed. Der Fridleff dette saa/ lod hand Vindebroen falde til Landet

Fridleff ind-tager Valds-holm.

oc tog dennem ind til sig / oc slog strax all Vacten / oc siden alle de tolff
Brødre vndertagen Biørn/ huilcken bleff forbunden/ oc spart for sin vng-
doms skyld/ oc suor strax Fridleff huldskaff oc trygt Stallbroderskaff.

Fridleff.

Fridleff XXVI.

DAnmarckis indbyggere haffde da spurt at de ti-
dinde som vaare førre komne om Fridleffs død vaare v-
uisse / oc at Fridleff vaar nu allerede paa veyen til Dan-
marck. Thi sende de deris Legater at vndfange hannem/
oc bøde Hiarne at hand skulde strax affsige sig met Kon-
geligt Regiment / huilcket hand haffde annamet mere aff

Hiarne vil icke slippe Kongelige Regimente.

gunst oc for bøn skyld/ end nogen Rettighed. Hiarne lod sig fortryde / at
offuergiffue Kongelig titel oc ære/oc tage ved sin gamle Stat. Hand bleff
til sinds at heller vilde beskytte sit Kongelige naffn met Krig oc Orlog/
end saa skammelige falde tilbage igien/ at leffue en Almues mand. Her aff
yppedis en stor vsamdrectighed vdi Riget. Nogle styrckede Kong Hiarne
vdi sit forsæt. Nogle som tenckte paa den gamle Kong Frodis velgiernin-
ger / hulde paa Fridleffs side/oc de vaare de meste oc ypperste Rigens ind-
byggere. Thi huer mand kiende for ret oc gaat / at Hiarne en Bonde søn
huercken vaar fød til Danmarckis Krone / ey heller kommen saa loulige
der til som det sig burde. Huad Lycken gaff hannem / det tog Rætfærdig-
hed hannem fra/ vden billige klagemaal.

Fridleff suarede de Danske Legater / at de skulde vende tilbage / oc
biude Hiarne paa hans vegne / at hand enten skulde vige oc afflegge Kon-
geligt naffn/eller møde hannem vdi Marcken met det allerførste. Hiarne

Hiarne bleff-uer to gange slagen paa fluct aff Fridleff.

vilde heller miste Liffuet oc dø vdi Krig/end det skulde spørgis om hannem/
at hand skulde giffue Riget op for nogen anden. Thi rystede hand sig imod
Fridleff/ oc bleff to gange slagen paa fluct aff hannem. Den første gang
flyde hand til Jutland / den anden gang til den Ø / som endnu paa denne

Hiarnø som ligger ved Hothersnes vdi Jutland.

dag / aff denne Aarsage kaldis Hiarnø effter hans naffn.

Der Hiarne haffde noget nær mist alt sit Folck/oc Fridleff vaar han-
nem for sterck/tenckte hand huorledis hand kunde met liste oc trædskhed off-
ueruinde sin Fiende. Hand forklædde sig / oc gaff sig i tieniste/met Kong

Tredske an-slag vden fremgang.

Fridleff for en Saltueldere. Det lyckedis hannem en tid lang/at ingen kien-
de hannem. Hand holt sig iblant de ringiste Tienere/ oc gick altid næderst
at sidde til Bords/oc vilde aldrig Bade met nogē aff de andre/paa det hand
skulde icke kiendis aff de mange Arr/som hand haffde faaet vdi Krig paa sit
bare Legeme. Der Kong Fridleff det fornam/ fick hand en mistancke til

Fridleffs fromhed.

hannem/oc bød hannem strax at afføre sig /oc gaa vdi Bad met de andre.
Der met kiende Kong Fridleff hannem / oc sagde: Du skalckactige Forræ-

Hiarne slaes vdi en kamp aff Fridleff.

dere/huad Dom vilde du giffuet offuer mig / der som du haffde betaget mig
i saadant Forræderi met ferske gierninger imod dig? Hiarne forfærdedis oc
suarede/ Jeg vilde slagets met dig vdi kamp / paa det du skulde ingen aarsa-
ge haffue at klage paa mig. Kong Fridleff gaff sig vdi kamp imod hannem
effter hans egen Dom oc begiering/oc slog hannem ihiel / oc siden begroff

Hiarne høy.

hannem paa den stæd som kaldis endnu aff hans naffn Hiarne høy.

Der

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Der Kong Fridleff vaar nu kommen til rolighed/ formanede hannem hans Raad/ at hand skulde tencke paa sit Giffter maal. Hand stod dennem hart imod/ oc lagde dem sin Faders exempel faare/ hues Dronning giorde hannem stor blussel met sin wtuctige løssactighed. Men paa det sidste fulde hand deris bøn oc raad/ oc afferdiget sine Legater til Kong Amund vdi Norge/ at bedis om hans Daatter. Det hende sig/ at en aff disse Kongens Legater/ ved naffn Frøcke/ druckned paa denne Reise/ oc Haffuet der som hand siunckt is foruandlede strax sin huide frode oc skum/ til en blod rød seldsom oc vnderlig Farffue. Frogerthe Kong Amunds Daatter sagde/ at dette skulde betyde krig imellem Danmarck oc Norge. De Danske skulde vinde/ oc Norbaggernis blod skulde vdgydis. Hun straffede sin Fader/ at hand vilde vere saa heffngerig/ oc tencke mere paa Kong Frodis Tiranni imod Norge/ end paa Kong Fridleffs store Mandom/ Dyd oc Velbyrdighed/ som tilbød saadant suogerskaff oc ære. Kong Fridleff sende anden gang sine Legater til Norge/ om saadan bestilling. Thi bleff Kong Amund saa fortørnet/ at hand strax lod dræbe oc affliffue denne. Der Fridleff det spurde/ giorde hand færdig met Haldan oc Erick/ oc møtte Kong Amund met sine Skib oc Hær vdi Frøckesund. Om Natten gick Kong Fridleff op i landet/ at forfare Fiendernis leilighed/ oc som hand hørde it bulder vdi lufften/ bleff hand stille staaendis/ oc saa tre Suaner oc hørde aff dem disse Rim:

Kong Fridleffs Giffter maal.

Tegn oc forspil til Krig.

Krig imellem Kong Fridleff oc Kong Amund aff Norge.

Frøkesund.

Hithin her seyler/ dricker Vin oc Miød
Aff Guld oc Sølff hin reene:
Vel er denne Træl/ huilcken Ædling født
Aff Konge blod maa tiene.

Suane siunge Rym.

J det samme falt der it Belte ned aff Skyerne/ paa huilcket disse Rims forklaring vaar opscreffuen. Huor aff Kong Fridleff formerckte/ at Hithin en stor vanskabter Kempe oc Troldkarl haffde foruandlet sin skickelse/ oc staalet Kongens Daatter aff Telemarck/ met huilcken hand kom der seylendis vdi Landet. Det fortrød Fridleff/ thi giorde hand rede at frelse Kongens Daatter/ oc effter hendis raad tiltalede Kempen met skarpe oc haarde ord/ i saa maade: Du grumme oc skyhøy Legeme/ huor faare bruger du saa stackit it Suerd/ oc forlader dig paa saadanne lætfærdige Vaaben/ som en anden almindelig Krigsmand bruger? Du est stor sô en Elephant/ oc frygtactig sô en Hare. Dit hiertis dristighed er ingelunde ligt din Legems storhed. Du skalt nu strax forfare/ huad all din Konst kand hielpe dig imod min vrede. Aldrig skal dit naffn opscriffuis iblant andre ærlige Kempers Mandoms gierninger/ men æreløss skalt du vere/ oc vanrycte skal følge dig/ saa lenge mand veed noget at sige aff dit naffn.

Hithin en vanskabt Kempe.

Telemarck.

Der met hug Fridleff baade Hender oc Føder aff hannem/ oc dreff hannem met sit Selskaff paa fluct. Siden gick hand ind vdi hans Bierg/ oc vdtog der meget sølff oc Guld/ oc som hand drog saa tilbage frem for Kong Amunds leyre/ paa hans egen Baad/ raabte hand oc sagde: Dissimellem at Kong Amund soffuer/ oc huiler i denne mørcke Nat/ da haffuer ieg herdet mit Suerd vdi Kempe blod/ oc vundet Seyr met stort Byte. Nu reiser ieg tilbage igien/ oc haster til min Leyre/ før end Solen gaar op/ at Fienderne skulle icke offuerfalde mig. Jeg forseer mig til/ at naar

Kong Fridleff slar Hithin ihiel/ oc tager Kongens daatter aff Telemarck fra hannem.

Frogerthe faar denne min lyckfalige oc dristige Mandom at høre / da skal hun end en gang saa meget elske oc begere mig til sin Herre oc Hosbonde.

Biørns Hund.

Om anden dagen slogis de tilsammen / baade til Land oc Vand. Der fulde mange stolte Mend paa begge sider / indtil Biørn slog sin store Hund løss / oc undersatte sit Folck / som da vaar noget nær slaget paa flucт. Der met giorde hand Norbagerne baade stor skam oc skade / at de maatte fly for en Hund / oc bleffue hart saarede oc rymde aff Marcken for deris Fiender. Kong Amund bleff dræbt i dette Slag. En hans ypperste Kemper ved naffn Affue Skytte / bød Kong Fridleff til kamp / men Biørn sagde / at det sømmede icke / at en Konge skulde lignis ved en Almues mand. Lystet det Affue at holde hannem foed / da vilde hand biude hannẽ en kamp paa sin Herris vegne. Der met som hand spente sin Bue / skød Affue den første Pil i hans Bryst / strax den anden sætte hand mit imellem hans to fingre / met den tredie skiød hand hans Pil aff Buen. Det giorde Affue i denne mening / at hand vilde lade hannem see / at hand kunde io saa vel skudt paa hannem selff / som paa hans Bue. Dog vilde Biørn icke offuergiffue sit forsæt / men gick dristeligen i Kamp imod hannem / første gang ved Frøckesund / der som de bleffue begge ilde saarede / oc siden ved Abdernes / thi ingen aff dem vilde vige for huer anden.

Kong Amund bleff ner slagen.

Biørns oc Affues kamp.

Abdernes.

Der Kong Fridleff vaar affskildt ved denne sin haarde Fiende / Kong Amund / vende hand sine tancker oc idret til lyst oc kierlighed. Hand rystede sin Flode paa ny / at drage hen op oc hente sin Brud Frogerthe. Paa veyen fick hand modbør / oc drog op til Landbygden at fetalie sine Skib / oc giestede hos en ved naffn Grubbe / hues Daatter hand ectede oc affleде met hende en Søn / huilcken hand lod kalde Oluff. Der næst fick hand Frogerthe Kong Amunds Daatter / oc seylede met hende fra Norge til Danmarck. Udi Haffuet funde de en vbekiend Øe. Der siuntis Kong Fridleff vdi søffn / at der kom en til hannem / som sagde hannem at der vaar en stor Skat oc Liggendefæ paa samme Øe / huilcken en Drage voctede. Hand skulde klæde sig fra Haand til Foed vdi Oxe huder / oc giøre sig en Skiold aff det samme / oc i saa maade forvare sig imod Dragens forgifft / oc offueruinde hannem. Kong Fridleff lystede at forsøge huad saadant betydde. Hand fant denne grumme Orm ved Stranden / oc skiød paa den met mange Pile / men hand giorde hannem der met ingen synderlig skade / thi hans Hud vaar tyck oc offuersæt met haarde oc brede Skel. Huort Dragen vende sig / giorde hand dybe oc lange Huler oc For effter sig paa Marcken. Naar hand slog fra sig met Rumpen / oc ramde noget Træ / da falt det fra Roden til Jorden. Paa det sidste stack Kong Fridleff hannem vdi Bugen met sit Suerd / oc der hand haffde saaledis dræbt hannem / søgte hand vdi hans Bierg / oc fant it skønt Liggendefæ / huilcket hand lagde paa sine Skib / oc førde det met sig til Danmarck.

Grubbe en Norske herremand / Kong Fridleffs suoger.

Kong Fridleff ecter Kong Amunds daatter Frogerthe.

Drømme.

Kong Fridleff dræber en Drage.

Der dette Aar vaar forløbet / forligte Kong Fridleff Biørn oc Affue Skytte / som haffde offte oc ideligen slagets vdi kamp met huer andre. Hand sætte sin Søn Oluff / som da vaar try Aar gammel / til dennem / at de skulde lære oc vnderuise hannem. Oc paa det hand kunde haffue diss større troskaff aff Affue Skytte / gaff hand hannem Oluffs Moder

Biørn oc Affue Skytte bliffue forligte.

Jurithe

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Jurithe til eete. Thi der vaar ingen vdi Kongens gaard/met huicken hand kunde bedre forsee hende.

De Gamle haffde for sæduane/ at lade forfare hos Spaamend huad Lycke deris Børn skulde vederfaris vdi fremtiden. Thi reiste Kong Fridleff bort/at forhøre huad hans Søn Oluff faarestod/hand fant tre Jomfruer vdi en Capell/oc giorde sit Offer til dennem / oc begerede god lycke paa sin Søns vegne. Den første Gudinde gaff hannē deilighed oc heldighed iblant alle Menniske. Den anden gaff hannem geffmildhed oc it runt hierte. Den tredie fortrød at hendis Systre haffde saa rigelige begaffuet hannē/thi gaff hun hannē karrigskaff/oc der met foruende hun de andre deris gode gaffuer/ saa at Oluff bleff mere karrig end rund/oc kaldis der met Oluff hin Nidske.

Spaamend.

Oluff hin Nidske.

Siden drog Kong Fridleff ind i Suerige oc beilede for Kong Haldan/som end da vaar vgiffter/ oc forhuerffuede hannem Kongens Daatter aff Telemarck / huilcken hand selff tilforne frelste aff den grumme Hithins hender / som førre er omtalet

Haldan ec-ter Kongens Daatter aff Telemarck.

Dissemellem fødde Frogerthe en Søn/som bleff kaldet Frode effter sin Farfader/ huer mand haffde hannem saa kier / for samme hans Farfaders skyld/at hand i sin Barndom maatte aldrig sætte en fod til Jordē/men løfftis oc baris/ klappedis oc kystis mest aff de bæste i Kongens Gaard. Hand fick siden for sin rundheds skyld dette tilnaffn/ at hand kaldtis Kong Frode geffmilde. Thi hand forøgte dobbelt alle sine Krigsfolckis besolding/ oc begaffuede alle sine gode Mend oc tienere. Met saadan Dydighed/ bleff hand mere naffnkundig i sin Vngdom/ end mange aff de gamle Konger deris gantske Liffs tid/ for deris Dyd oc Mandom.

Frode geffmilde.

Frode Geffmilde XXVII.

Frode geffmilde.

DER Frode vaar tolff Aar gammel/ døde hans Fader / oc hand bleff vald til Konge igien i hans stæd. Hand førde strax Krig imod Suerting oc Haneff / Konger vdi Saxen land/oc tuingde dem paa ny vnder Danmarckis krone/ saa at huer deris Vndersaatte skulde Aarlige giffue hannem en Sølffpenning til skat.

Kong Frode tuinger Saxen vnder Danmarck.

Vdi samme dage lidde Sterckodder Skibbrud vnder Danmarckis land/oc neppelige vndkom met Liffuet/ men de andre hans Stallbrødre drucknede. Kong Frode tog venligen mod hannem / oc holt hannem i stor ære/oc giorde hannem til Høffuitzmand offuer sin Skibs flode. Thi hand vaar icke alleniste større oc stercker vdi sine Lemmer end andre Mend/men oc saa saare dydig oc meget dristig vdi hu oc hierte. Saa at hand vdi de dage vaar berømter vdi alle Lande / oc mand veed endnu paa denne dag at sige aff hans vnderlige Mandoms gierninger. Der scriffuis om hannem/ at hand vaar født vdi Esteland/ iblant det groffue Folck / som boer næst Østen til Suerige. Men ieg holder det for it Fabel oc vtrolig Snack/ det som sigis/at hand skulde veret aff Kempe sleet / oc haffd sex Hender / der hand bleff født. Oc at den Affgud Thor / skulde ryet de fire Hender aff hannē/saa hand beholt ickon to igien/ oc voxte siden vdi almindelig mands skickelse. Saadant siunis fast vtroligt. Thi Thor oc Othin/oc nogle andre deris lige/som omginge met Traaldoms konster/de forførde den enfoldige Almue/

Sterckodders Fæderneland fødsel oc idret.

Thor oc Othin holdis for Guder/ for deris Troldoms kaanster.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Almue/ oc lode sig dyrcke som Guder. Huer mand vdi disse try Nordere Lande/ hulde dem vdi stor ære/ oc meente io at de vaare Guder/ eller i det minste/ aff Gudernis anhengere oc affkom. Her aff er det kommet/ at vore gamle Forfædre haffue neffnd nogle dage om Vgen effter deris naffn/ oc effterfuld de gamle Romere/ som neffnde dagen om vgen effter de siu Planaters naffn. De dage som wi kalde Othensdag oc Torsdag/ dem kallede de Romere aff Mercurio oc hans Søn Jupiter. Nu sige de gamle at Thor er Othins Søn/ thi kunde wi icke sige at Thor er Jupiter. Thi Jupiter er Mercurij Fader/ som de Hedinske Poeter scriffue. Nogle meene at disse Affguder som disse Nordere Lande tilbade/ vaare fast de samme/ met lige naffn oc dyrckelse/ som de andre vaare hos Grækerne oc Romere.

Onsdag oc Thorsdag kaldes aff tuende Affguder Othin oc Thor.

Dette maa her om vere sagd paa denne tid/ at wi kunde vide/ vdi huad blindhed oc vildfarelse vore Forfædre haffue værit vnder Hedenskabet. Nu ville wi fremdelis forfølge Sterckodders Historie.

Vore forfædris vildfarelse vnder Hedenskabet.

Sterckodder haffde giort Affguderne it Løffte/ at hand skulde offre dennem Kong Vigers Blod aff Norge/ til en Byte pending aff sin første Mandoms gierningers Grøde. Aarsagen her til fortælis saaledis. Othin vaar vred paa Viger/ oc vilde dog icke selff obenbarlige Feide paa hannẽ/ men gaff Sterckodder styrcke oc mod/ oc try mends Alder oc Aar/ disligist stor Vijssdom til at dicte oc scriffue atskillige slaus Rim/ paa det hand skulde dis villigere oc bedre kom̃e til at sla Kong Viger ihiel. Sterckodder gaff sig i tieniste met Viger/ oc drog paa det sidste vd met hannẽ paa Sørøffueri. Det hende sig at de finge languarende Modbør/ oc laa stille saa gaat som it gantske Aar/ oc vdrette aldelis intet. Der bleffue de alle til sinds at kaste Lod indbyrdis/ met hues Blod mand skulde stille Gudernis vrede. Der Lycken loed Loddet falde offuer Viger/ giorde Sterckodder en Vidie/ vdi huilcken Kong Viger skulde ophengis/ dog strax nedløsis igien/ at baade hand skulde beholde Liffuet/ oc Gudernis vrede skulde dog der met stillis oc affuendis. Men Sterckodder knytte Vidien saa hart/ at Viger qualdis/ oc paa det hans Pine skulde forkortes/ stack hand sit Sucrd tuert igennem hannem.

Viger Kong vdi Norge.

Sterckodders løffte.

Skemt oc Alvorlighed.

Sterckodder dræber Kong Viger.

Siden tog Sterckodder Kong Vigers Skib oc seylede til Bemond/ oc gaff sig vdi Staalbrøderskab met hannem. Thi hand vaar den ypperste iblant alle de Danske Høffuitzmend/ som da hulde sig i Søen/ oc Frake hans Staalbroder haffde nyligen kiøbt sig fra hannem/ for en stor sum Pending. Sterckodder oc Bemond leffuede gantske sparsommelige tilsammen/ paa det deris styrcke icke skulde spildis eller forkrenckis aff megen fradzeri oc Druckenskab. De komme paa det sidste effter at de haffde brent oc røffuit vdi atskillige Lande/ ocsaa ind vdi Rysland. Rysserne kaste alleuegne firekante Fodangle for dem/ huorsomheldst de droge frem. Men de Danske bunde træklamper vnder deris Føder/ oc skarede offuer alle marcke oc Skoue/ indtil de foriagede Kong Flocke selff vdaff it mørckt Bierg/ oc funde der effter hannem saa megen herlige Clenodie oc Liggendefæ/ at der vaar ingen iblant deñem/ som io fick saa meget Guld oc Sølff/ som hand mæst kunde bære met sig.

Bemond en naffnkundig Søhane.

Styrcke forkrenckis aff Fradzeri.

Flocke Kong aff Rysland offueruindis aff Bemond oc Sterckodder.

Effter

Effter Bemonds død oc affgang/ drog Sterckodder til de Kemper vdi Biarmeland/ oc der hand haffde beuist sig Mandeligen hos dennem vdi mange stycker/ reiste hand ind vdi Suerige/ oc vaar der stille hos Kong Frøis børn vdi siu Aar. Siden der hand kunde icke fordrage den løsactige Dantz oc Bieldre bulder/ som skede ved Opsal om Offre dage/ da drog hand til Herr Hogen/ som vaar en veldige Første vdi Danmarck. Huor aff er letteligẽ at mercke/ huad for en adstadige mand Sterckodder haffuer værit/ at hand icke vilde see paa den wtuctige letfærdighed/ som bedreffuis for hans Øyne. Saadane Kamp oc Fiendskab er emellẽ dyd oc løsactighed.

Kamp imellem Dyd oc løsactighed.

Sterckodder giorde strax rede/ oc fulde Hogen met sin Skibs flode til Hybernland/ at intet Rige skulde vere nogen stæds nær omkring/ som skulde io friste de Danskis vrede. Vdi disse dage regerede Kong Huglet vdi Hybernland. Hand vaar meget rig paa Guld oc Sølff/ dog karg oc wgaffuemild imod alle/ saa at hand en gang/ der hand bleff begaffuet met it herligt par Sko/ rycte tuengene der aff/ oc straffede dem/ paa det hand skulde icke forære hannem igien met nogen skenck/ som dennem haffde frembaaret. Hand begaffuede aldri nogen erlige Mand/ men vdøste sine Pendinge/ iblant Daarer oc Baguaskere/ som hand elskte oc fremdrog vdi sin Gaard. Thi ligeruis som hand vaar selff en wforstandige Vanart/ saa haffde hand tienere som der til hørde. Dog haffde hand to merckelige Kemper Gegathe oc Swbdaff/ huilcke vaare iblant det andet røgløse Selskaff/ lige som ædle Stene iblant Koll oc Aske. Disse to stode allene Mandeligen imod den gantske Danske Hær oc mact/ men de andre letfærdige Øynetienere/ betalde deris Herre Kong Huglet/ met en skammelige fluct for deris Fiender. Hogen satte flux ind til Gegathe/ thi hug Gegathe hannem saa stor en skramme langt ind i Brystet/ at Suerdet rørde ved det øffuerste aff Leffren. Det fortrød Sterckodder/ oc i det som hand vende sig imod Gegathe oc hug paa hannem/ fick hand det store saar i sit Hoffuit/ offuer huicket hand klager i en Vise/ oc siger at hand aldrig fick en farligere skade end deñe. Thi endog at den Hinde som foruarer Hiernen/ bleff wskad/ dog raadnede Saaret induortis siden det vaar tillægt. Der nu Kong Huglet vaar ihielslagen/ oc alt Folcket vaar paa fluct/ fangede oc greb Sterckodder saa mange sõ hand kunde offuerkomme/ aff hans Spillmend oc Daarer/ oc lod dem ickon hudstryge/ at de effter denne dag/ skulde icke tiene i Gaarde met erlige oc duelige Hoffmend. Siden droge de Danske til den stad Duflin/ oc funde der saa stor oc offuerflødige en Konge skat/ at de vden all skiffte oc ieffning/ toge huer der aff saa meget som dem lystede.

Huglet Koning vdi Hybernland offueruindis aff de Danske.

Gerighed

Gegathe oc Swbdaff to Kemper i Hybernland.

Daarers oc Spilmends løn.

Duflin en Stad vdi Hybernland.

Effter denne Hybernlands Krig/ sende Kong Frode/ Sterckodder oc Vine Førsten aff Venden/ hen til Østre lande/ at holde oc tuinge dem vnder sin mact oc Lydactighed. De droge aff stæd oc Lyckeligen met stor ære offueruunde Curlenderne/ Semberne/ Sangalenderne/ oc alle de andre Østerlendiske Hær oc Krigsmact. Vdi Rysland ved Anafields Klippe/ bode en berømter Fectemester/ som hede Visin. Hand giorde den omliggende Egn stor affbreck/ thi hand kunde døffue alle Suerde oc Pile/ saa tillige som hand saa ickon paa dennem. Det giorde hannem saa dristig/ at hand voldtog mange Ædle mends ecte Høstruer/ oc bedreff megen whørlige skam/

Vine Førsten aff Venden.

Visin en Fecter vdi Rysland.

skam/

Listigt anslag.

skam/ effter sin onde lyst oc begiering. Der Sterckodder saadant spurde/ drog hand heden til hannem / eskede hannem til Kamp / oc skilde hannem baade ved sin Konst oc Liff. Thi hand omuøffuede sit Suerd met it tynt Skind/ at Visen saa det icke bart / før end hand haffde sit Bane saar borte/ saa at hannem hialp huercken sin kogleri eller store styrcke/ imod Sterckodders vrede.

Tanne en Kempe ved Constantinopel offueruindis aff Sterckodder.

Siden kom Sterckodder til Constantinopel/ oc fant der faar sig en Kempe / som hede Tanne/ huilcken haffde veret woffueruindelig til denne dag. Met hannem brødis Sterckodder/ oc offueruant hannem/ oc nødde hannem til at rømme oc forsuere Landet. Paa hiemfærden ihielslog hand vdi Polen / en Kempe som hede paa vort Danske maal Vaske/ men kaldtes aff de Tydske Vuilske.

Vaske en Polniske Kempe ihielslais aff Sterckodder

Saxen setter sig imod sin rette Herre Kong Frode.

Dissimellem fulde de Saxer fra Danmarck/ oc lagde deris raad/ huorledis de kunde met best lempe oc hemelig suig / offueruinde Kong Frode/ som met obenbare Feide icke kunde tuingis. De bleffue endrecteligen til sinds / oc lode hannem ved deris Legater tilbiude en Kamp / effterdi den grumme oc mectige Sterckodder/ vaar vden Riget forhindret met frem-met Krig. Thi de viste/ at Kong Frode / som vaar en frimodig Herre/ pleiede aldrig at forsige eller vndrycke sig fra nogen Fare eller Aarlog. Kong Frode tog dette tilbud vdi beraad met sine gode Mend. Oc i det samme kom Sterckodder til Lande igien/ oc der hand fornam / huad for haanden vaar/ fortørnedis hand der offuer/ oc sagde/ at ingen Konge skulde giffue sig i Kamp/ vden met sin ieffnlige. Det vaar oc whørligt oc wtilbørligt/ at Vndersaatene skulde saadant tilbiude deris egen rette Herre. Men skulde denne Kamp gaa for sig/ da vilde Sterckodder selff/ som vaar født aff ringe Almues folck / leffuere dem en Kamp.

Konger skulle ickon fecte met deris ieffnlige.

De Saxer søgte strax den naffnkundige store kempe Hame/ oc loffuede hannem saa meget Guld/ som hand selff kunde mest opueie/ om hand vilde tage sig offuer/ oc holde de Danske denne Kamp. Hame lod sig locke aff saadant stort Løffte / oc fulde de Saxer met stort raab oc skrig til den Marck / som Kampekredzen vaar beskicket. De Danske Krigsmend komme paa den anden side met Sterckodder/ som skulde fecte i deris Herris stæd. Der Hame saa hannem vere en gammel Mand/ begierede hand at brydis met hannem. Thi hand vaar selff rasker oc vng. Haffde icke lycken verit Sterckodder diss bedre / da haffde Hame paa det næste slaget hannem til Jorden / men Sterckodder slog til hannem igien/ met sin knytte Neffue/ at hand styrte i begge Knæ/ oc Næsen tog imod Jorden. Siden lod hand hannem end da komme igien paa foden / oc strax ginge de sammen met Suerdene / oc Sterckodder hug hannē tuert offuer Liffuet/ at hans gantske Legeme atskiltis vdi tuende parter. For saadan mandelig Gierning / gaff Kong Frode Sterckodder mange Agre / oc stort Jordegods / oc der til trysinds tiue Bønder. Men de Saxer paalagde hand denne Aarlige skat / til it trældoms tegn / at huer aff dem skulde giffue Aarlige en Pending / for huert Lædemod/ som regnis hen ved Alne langt/ paa Menniskens gantske Liff.

Hame en Sariske Kempe / aff huilcken nogle mene at Hamborg skulde haffue sit naffn.

Hame dræbis aff Sterckodder

Skat paa Saxen.

Haneff.

Dette behagede Herr Haneff oc den menige Mand saare ilde/ thi tog hand i sinde / at ville enten affskaffe saadan tuang / eller oc miste Liffuet der off-

der offuer. Hand begynte it obenbarligt Oprør vdi Landet / saa at Kong Frode maatte selff drage offuer Elffuen met sit Folck / oc slog hannem ved en By / som kaldis endnu aff begge deris naffn Hanoffre.

Hanoffre vdi lant Brunsuig.

Men en anden Tydsk Herre / ved naffn Suerting / vaar trædskere end Haneff / hannem angrede vel sit Fædernelands ælendighed / oc skiulte alligeuel sin harm oc vrede sind imod Kong Frode. Mange disputere om saadan trædskhed er Lofflig eller straffelig / men ieg kand for ingen ting loffue Suerting. Thi endog det vaar gaffnligt at søge sit Fædernelands Frihed / saa burde alligeuel saadant at skee vden Suig oc Forræderi. Bedre er at handle oprictige imod sin Fiende oc wuen / end met falskt Venskaff hemeligen at forraade hannem. Thi huad mand met Synden faar / det met sorgen bortgaar. Oc huad som met Skalckhed bedriffuis / det er icke ære verd / eller haffuer noget bestandigt gaffn oc fremgang. Falsk slar sin egen Herre paa Hals. Saa gick det ocsaa met Suerting / hand bød Kong Frode til giest paa sit Hus / oc haffde actet at opbrende hannem met Hus oc alt / men Kongen forkom hannem / oc endog de sloge huer anden begge ihiel paa stæden / saa lyckedis Suerting alligeuel icke alt sit forsæt / som hand haffde oplagt imod de Danske.

Suerting.

Forræderi er alleuegne straffelig.

Huad mand met Synden faar / det met Sorg bortgaar.

Jngild Vendemod XXVIII.

JNgild bleff vald til Kongeligt Regimente effter sin Faders død oc affgang / men hand affuigte fra sine Forfædris fodspor / oc gaff sig aldelis til Fraadzeri oc løsactighed. Hand forgætte huad som hannem burde at giøre / paa sit Kongelige Embedis vegne / oc søgte alt det som kunde tiene til vellyst oc wtuct. Hand vaar icke alleniste sin Fader oc andre fremfarne affkom til stor vanære / men ocsaa forsømte at heffne sin Faders død / oc affuerie Rigens skade oc wret. Mange Kocke oc Kellersuenne / som kunde finde paa atskillige vellystens optendelse / de vaare hannem kiere oc velkomne. Vaaben oc værie / Ryterspil oc Krigsbrug / maatte hand huercken selff lide / eller tilstedde andre at omgaais der met. Thi kæddis oc bluedis Sterckodder ved saadant leffnet / oc drog fra Kong Jngild / til Kong Haldan vdi Suerige / paa det hand aldelis intet vilde haffue at skaffe met Druckenskaff oc løssactighed.

Kong Jngilds wdyd oc Blødhiertighed.

Sterckodder rømer aff Kong Jngilds gaard.

Suertings Sønner lagde sig effter Jngild met liste / oc gaffue hannem deris Syster til Ecte / paa det hand icke skulde heffne sin Faders død. Met hende affledde hand fire Sønner / Frode / Fridleff / Jngild oc Oluff / huilcken nogle meene at vere født aff hans Syster. Hun hed Helge / oc bleff forlocket aff en Guldsmed / som ved mange skenck oc søde ord (huilcke Quindfolck almindeligen elske) bedrog hende. Thi effter hendis Faders død / haffde hun ingen som hende synderligen forsuarede eller fremdrog. Der Sterckodder spurde saadane tidinde met de fremmede som komme aff Danmarck / giorde hand sig rede at heffne denne skam / som Kong Frodis sin gamle Herris Daatter vederforis. Hand drog aff Suerige oc kom til Danmarck / giæstede hos Helge / oc satte sig strax ned inden Dørren / oc haffde skiult sit Ansict met en Hat / at ingen skulde røbe hannem. Guld-

Kong Jngilds Sønner.

Kong Jngilds Systers Vanlycke.

Sterckodder heffner Kong Jngilds Systers Vanære.

smeden actede icke / at der findis end ocsaa vndertiden stercke Lemmer oc Mandoms styrcke / vnder paltuge klæder / hand bad hannem vige af Dørren/iblant de andre stackarle at tage Almisse/naar den Skifftis. Den gamle Sterckodder holt sig stille / oc spægede sin vrede met forstand oc Taalmodighed. Guldsmeden lagde sit Hoffuet vdi Helgis skød/oc bedreff stor wskickelighed met sine facter / saa at Helge der hun fornam at Sterckodder vaar kommen til Gaarde/ sagde til hannem/ at det vaar mere fornøden / at tencke paa Vaaben oc verie / end saadan wbluelig lyst. Der Sterckodder dette saa / da kunde hand icke lenger forholde sin vrede / men sprancк op / kaste sin kaabe aff sig oc drog sit Suerd. Der Guldsmeden farnam/ at der vilde vorde it vnderligt Bad/ gaff hand sig paa flucт/ oc effter kort beraad søgte Dørren / at hand maatte frelse Liffuet. J det som hand vaar mit i Dørren / hug Sterckodder helten aff begge Arsbalderne paa hannem / saa at hand falt halff død ned til Jorden. Thi Sterckodder holt sig vere for god/at besmitte sine hender/met denne Askeblæseris oc Kulfustis død: straffede hannem ickon for sin wtilbørlige wtuct / som ved burde / at hand skulde effter denne dag leffue met større skam / end hand haffde skønt mist sit Liff paa stæden. Der met bleff denne ædle Konge Daatter forløst fra skammelig trældom / oc bleff siden meget Dydig oc frommer/ oc foruarede sig bedre fra bedrageri oc suig. Der Sterckodder saa at Guldsmedens tiunde sørgede oc begrædе deris Hosbondis wlycke oc store wfærd/ spaattede hand oc sagde. Huor faare tie i nu alle saa stille? Huor er nu den løssactige Hund / som bleff straffet for sin wtuct? Monne hand icke endnu traadze/ oc fare frem vdi sin slemhed: Lader hannem komme hid / wi ville forlige oss igien met huer anden/ oc lempe allting i gode maade. Hand lære sig nu at kiende Sterckodder / som haffde skiult sit Ansict met en Hat / at hand kunde forfare huorledis det gick sin gode vens oc Herris Daatter. Det vaar io it wlideligt Hoffmod aff en Guldsmed / at hand for sine kaastelige klæder/ oc vduortis Prydelse skyld/ torde legge sig effter/ oc ligne sig ved it Konge Barn. Hans haar vaar kruset oc flettet vdi Sølff snorer: hans kiortel oc Sko vaar besette met Perler: oc hans Kaabe skinnede som idel Guld. Hand meente at Guld oc Rigdom ginge offuer blod oc byrd. O du fattige Askepustere/ som skraber vdi Kullene met dine hender / oc optender Jlden met dine Skindbelge/ tørst du faffne en Konge Daatter/ oc legge dit sorte Hoffuet vdi hendis Skød/ at hun skal børste dig oc beuise dig den tieniste/ som din ringeste Pige vdi dit Hus? Atuarede hun dig icke tilforne huad ende din leeg vilde faa / oc sagde: Giff act paa den gamle Mand / som sidder inden dørren/ mig tyckis at det er Sterckodder / som giffuer god act paa dine løssactige Facter. Da suarede du hende: Huad skulde ieg fryete for den sorte Raffn/oc den gamle paltuge Tryglere. Sterckodder bær icke saadanne ringe klæder. En veldig oc meetig Mand / sømmer meetig oc kaastelige Klædbon. Thi stod ieg op oc met mit Suerd straffede dig som ved burde. Jeg gaff oc hende en kindhæst / at baade Næse oc mund stode i Blod. Hun kunde da vel holde sig for ladder / oc lo icke en gang / som hun tilforne offte giorde at dig. Jeg sagde til hende / kom her frem / lad see/ haffuer du mist din Jomffrudom / da est du verd at dø vdi en Mølle / oc at

Den Guldsmed som haffuer locket Helge/ straffis aff Sterckodder

Straff som Synd.

Byrd gaar offuer Rigdom.

selies

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

selies hen vdi fremmede Lande. Der som dine bryst ere vden Melck / da est du Aarsaget oc wskyldig / som ieg det oc saa formercker. See dig vel faare her effter / vacte dit gode rycte / som snarlige kand aff en liden mistancke forspildis. Thi den menige mand troer snarlige Løgn / ia oc snarligere end Sandhed. Tenck paa dine erlige Foreldre / følg deris fodspor. Der som du haffde tenckt her paa tilforne / da haffde du met din deilige Mund aldrig kysset denne sorte Smed / eller faffnet hans grumme Bryst / met dine reene Arme / vdi huilcke en Konge søn burde met rette at huilis. Jeg vil dog icke her met haffue alle Smede foract / thi der er stor skilssmys paa dennem / som oc saa paa andre Folck. De befalde mig bæst / som omgaaes met Harnisk oc Suerd / oc huad som Krigs brug er anrørendis. Men de andre som støbe Billeder / smelte oc blande Kaaber oc Guld / det er almindeligen it letfærdigt Folck / oc bedriffue offte Suig oc bedrageri / oc forblinde Menniskens øyne.

It gaat rycte kand spildis aff en ringe mistancke.

Den menige Mand troer snarligere løgn end Sandhed.

Huilcke smede de beste.

Der Sterckodder haffde met ord oc gierning heffnd sin harm / effter sin begering oc attraa / drog hand tilbage igien til Kong Halffdan / oc lod sig idelige oc altid bruge i Krig oc Orlog imod Rigens Fiender.

Kong Ingilds den ene Syster Helge / vaar da først Manduoxen / men Ose den andē vaar yngre oc icke endnu fulduoxen. Thi kom Kong Helge aff Norge oc bads om Helge. Hans Skib vaare saa kaastelige vdstafferede / at Masten vaar forgylt / oc Seglet vaar belagt met Guld / Tackel oc Tou vaare meste parten aff Skarlagens røt Silcke. Kong Ingild tilsagde hannem sin Syster / met saadañe forord / at hand tilforn skulde lade prøffue sin mandom oc styrcke met andre Kemper. Dette samtyckte Helge / oc drack der paa festenøl met Kongens Syster. Nogen tid her effter kom Angather / som vaar den ypperste iblant en Hertugs ni Sønner vdi Sieland / oc haffde tilforne beilet til Helge. Hand vdeskede Kong Helge til Kamp / oc effter begge deris samtycke skulde mødis paa Brøllups dagen mod hannem. thi vdi fordoms dage maatte ingen Kempe necte den anden en Kamp / vden sin æris fortabelse / om den vaar hannem ellers louligen tilbuden. Helge vaar meget bange for fryct oc blussel / at hand mod gammel Kempe seduane / vaar vdesket at fecte imod ni Kemper paa en tid. Der Helge hans troloffuede Brud dette formerckte / raadde hun hannem at hand skulde opsætte oc forhale denne Kamp / vdi huilcken hand enten skulde miste Liffuet eller æren / efftersdi hand haffde icke endelige besluttet / huor mange hand vilde bestaa. Hun bad hannem drage til Suerige / om hielp oc bistand aff Sterckodder / som pleiede at vere alle bedrøffuedis Trøstere / oc trøsteløsis Forsuar.

Kong Helge aff Norge bedis om Kong Ingilds Syster Helge.

Ingen Kempe maatte necte den anden en Kamp vden sin æris fortabelse i fordoms dage.

Helge fulde sin Bruds raad / drog til Opsal vdi Suerige / oc sende sit bud for sig til Sterckodder / at hilse hannem / oc biude hannem til Helgis Kong Frodis Daatters Bryllup. Sterckodder fortørnedis aff saadan smigrendis sødtalenhed / saa skarpt oc vred paa budene oc sagde / at de skulde være kom̄en i en ond tid / at biude hannē som en anden leckere / til en fremmede Herris stegers / der sō de icke nøde den from̄e Kong Frodis naffn aaat at.

Kong Helge søger bistand hos Sterckodder imod ni Kemper vdi en Kamp.

Der Helge dette spurde gick hand ind til hannem / oc hilsede hannem paa Kong Frodis Daatters vegne / oc bad hannem gierne / at hand vilde

 giøre

giøre hannem biſtand/ vdi en Kamp/ ſom hand haffde forloffuet imod flere Kemper / end hand kunde vel beſtaa paa en tid. Sterckodder tog venligen mod hannem / oc der hand haffde vdſpurd tiden oc ſtæden / ſom Kampen ſkulde holdis/ bad hand hannem drage hiem/ oc tilſagde ſig at komme effter/ at en anden gienſti / oc møde paa forſcreffne dag til Kampen.

Sterckodders vrolige haſtige reyſe oc Færd.

Effter nogle dage/ at Helge vaar bortdragen / ſiges (om mand det ellers ſkal tro) at Sterckodder reiſte ſaa meget en dag / ſom Kong Helge met ſit ſelſkab vdi tolff dage / oc kom til lige paa en tid / met dem til Kong Ingilds gaard / der ſom de ni Kemper ſade met andre druckne Gieſter / oc puckede meget aff deris ſtyrcke oc grumhed/ ſom de vilde bruge imod Kong Helge. Mand vil ſige at de hylede oc tudede ſom andre Hunde imod Sterckodder/ der de ſaae hannem. Hand ſtraffede dem/ oc ſagde at ſaadan ſkick oc løſſactighed/ bequemede ret Slemmere oc Demmere / oc andre ſaadane Natraffne. Hand bleff oc atſpurd/ om hand endnu kunde formaa at opholde en Kamp imod en Kempe. Hand ſuarede: Jeg vil fordriſte mig at fecte icke alleniſte imod en / men imod ſaa mange ſom komme for min Haand. Der diſſe ni det hørde/ formerckte de at hand vaar den Kempe/ ſom ſkulde komme langt aff fremmede Lande / Helge til hielp oc vndſetning.

Sterckodders driſtighed.

Kong Helge vaar da vdi ſit Soffkommer met ſin Brud/ oc haffde ſæt ſit Suerd for Dørren/ at ingen ſkulde bryde ind / oc vforuarendis offuerfalde oc forraſke hannē. J dagningen opuognede hand oc førde ſig ſtrax i ſine Vaaben /men der hand fornam/ at det vaar icke endnu aldelis klar dag/ tyngedis hannē aff megen tancke oc omhu / oc lagde ſig atter til huile.

Sterckodder kom til Dørren/ oc ſom hand formerckte/ at de ſoffue ſødeligen i huer andens Arm/ vilde hand icke bryde deris ſøffn oc glæde/ paa det hand ſkulde icke ſiunis at miſtrøſte ſig ſelff / at beſtaa alle de ni Kemper. Thi gick hand ſacteligen fra Dørren hen vd / oc ſætte ſig paa Roliungs Heed/ vnder it Bierg/ der ſom blæſt oc Snee falt meſt / ſine Fiender ickon til en ſpot oc foractelſe. Hand førde ſig aff alle ſine klæder / lige ſom det haffde veret mit om Sommeren. Bruden haffde giffuet hannem en kaaſtelig Skarlagens kaabe/ den hengde hand paa en Tornebuſk / oc ſad ſaa til it vnderligt Spectackel. Men Kemperne ginge i ſkiul paa den anden ſide ved Bierget / oc giorde ſig en Ild for den ſtore Froſt oc kuld. Oc der de fornomme intet til Sterckodder / ſkickede de en aff deris Selſkaff hen op paa Bierget/ at ſee om hand kunde forfare noget om hans tilkommelſe. Der hand kom paa Bierget/ ſaa hand en gammel Mand/ ſide vdi Snee til ſine Arme vdi Dallen. Hand atſpurde hannem/ om hand vaar den ſom ſkulde holde Kampen. Sterckodder ſuarede/ Ja. Da komme de andre oc ſpurde/ huad heller hand vilde ſlaes met den ene effter den anden / eller met dennem alle til lige paa en gang. Hand ſagde / naarſomheldſt mange Hunde ſøge mig til lige/ da pleier ieg at ſla iblant dem alleſammen til lige. Gaff der met tilkiende / at hand heldſt paa en tid vilde beſtaa dennem alle. Der met ſloge de ſammen. Førſt nedlagde hand ſex aff dennem / oc fick icke ſelff it Haars ſkade. De andre tre ſlog hand ſiden ihiel / endog de gaffue hannem Sytten ſaa ſtore ſkrammer/ at hans Induol meſteparten hengde vden Liffuet paa hannem. Her aff vanſmectedis hand paa det ſidſte/ oc tørſtede offuer all maade / thi krøb hand paa Hender oc Fødder til it

Roliungs Heede.

Sterckodders haardlidenhed.

Sterckodder ihielſlar Ni Kemper paa en tid.

Sterckodder tørſter.

rindende

rindende Vand at dricke. Men Angathers blod som laa død vdi Becken/ haffde saa faruet Vandet at hannem vemmedis der ved / oc vilde heller forsmectis til døde/ end bruge det for sin Tørst. Hand lagde sig tuert offuer en stor Steen/ som det endnu kiendis paa denne dag vdi dybelse oc bredelse/ som hans Legemis skickelse haffuer veret. Dog acter ieg/ at det er saaledis siden vdhugget til denne gierningis ihukommelse. Fordi det er io wmueligt/ at en haard Steen kand smelte som Vox/ for it Mennniskis Legeme. Vtrolig ting.

I. Siden kom der en veyfarendis Mand frem met en Vogn/ oc der hand saa hannem / atspurde hand Sterckodder / huad hans løn skulde vere / om hand vilde forbinde hannem. Sterckodder vaar end da saaledis til sinds/ at hand heller vilde lide sin vee oc Pine/ end bruge hielp aff nogen ryggeløs oc wærlig Mands haand. Thi spurde hand huad hans Embede oc handuerck vaar. Den anden sagde sig at vere en Delefoget. Der Sterckodder det hørde / foractede hand hannem icke alleniste / men oc saa straffede hannem haardeligen / at hand haffde icke taget sig noget andet faare i sin Liffs tid/ end at skatte oc forfølge fattige Folck / oc glædis naar det gick ilde til / oc legge sig effter at lure paa hues Brøst oc forsømmelse der fands hos nogen arm Mand / huilcken hand som en Ridderrød kunde føre i fald oc skade. Delefogders Embede straffis.

II. Der denne Delefoget vaar bortfaren / kom der en anden / oc tilbød hannem sin hielp / huilcken haffde ectet sin Hosbondis tienistepige / oc gick nu hen paa Marcken / at vdrette sin Herris bestilling. Sterckodder sagde at hand vilde icke lade sig røris aff denne træl / som haffde saa ilde forseet sig met sit Gifftermaal. Thi der som nogen Dyd haffde veret i hans gantske Legeme / da haffde hand som selff vaar en træl / icke taget sig en wfri Quinde. Huad skulle wi nu sige om Sterckodder / som beuiser sig her saa Mandeligen / at forskiude wtilbørlig hielp / som hand tilforn beuiste sig at offueruinde sine Fiender. Træl som seer icke effter forbedring/ er straffelig.

III. Der næst kom it Quindfolck til hannem / som vilde affstryge hans saar/ men der Sterckodder formerckte / at hun vaar en tienistequinde/ som pleyede at male Gryn / oc haffde it speet Møbarn hiemme / bad hand hende gaa hiem oc giffue sit Barn at di. Quinder maa icke forbinde Sterckodder.

IIII. Effter hende kom en vnger Karl agendis frem for hannem/ som ocsaa tilbød hannem sin hielp. Sterckodder atspurde huo oc hueden hand vaar/ oc der hand fornam at hand vaar en Bonde søn/ oc opfødt vdi Bondearbeide/ loffuede hand hannem / oc lod sig forbinde aff hannem. Thi hand dømte Bondeleffnet oc arbeide/ at vere det retfærdigste oc ærligste/ sō gaff Maadelig oc nødtørfftig føde / vden foractelig Armod oc Hoffærdelig offuerflødighed oc Rigdom. Oc paa det at denne vnge Mand icke skulde tiene hannem for geffuis / gaff hand hannem sin Kaabe som hand haffde kast paa Tornebusken. Siden forbant hand hannem/ oc sætte hans Maffue igien ind i Liffuet/ oc lagde en fast Vidie der omkring/ oc førde hannē saa paa sin Vogn til Kongens gaard. Dissemellem paaminte Helge sin Brudgomme/ at hand snildeligen skulde foruare sig for Sterckodder. Thi hand vden tuil skulde tage til mistycke oc straffe det/ at hand haffde mere taget vare paa sin søffn oc Vellyst/ end den Kamp som hand paa tro oc loffue haffde vdloffuet. Hun bad hannem Mandelige verie sig imod Sterck- Bondeleffnet det retfærdigste oc erligste.

Sterckodder holt meget aff de driſtige oc modige

odder/thi det vaar hans ſæduane/at hand altid hadede de vankundige oc wduelige/ oc elſkte de frimodige oc driſtige. Kong Helge giorde effter hendis raad/ tog mands hu oc hierte til ſig/ at tage driſteligen imod Sterckodder. Saa tillige ſom Sterckodder kom i Gaarden/ ſpranck hand fra Vognen/ oc løb til Brudehuſet/oc ſlog Dørren op met ſine Hender. Kong Helge reiſte ſig haſteligen op imod hannem / oc hug førſte gang til hannem imellem begge Øyne / oc i det ſom hand atter vilde hugget til hannem / holt Helge Skiolden imellem dem begge / ſaa at Kong Helge hug ſit Suerd i tuende ſtycker vdi Skiolden. Met ſaadan dad hialp Helge den ſom hun ſkadde met ſit raad. Sterckodder ſagde/ at hand vaar nu vel til freds met Helge/ efferdi hand formerckte aff ſaadan frimodig Driſtighed / at hand icke aff frygt oc fare haffde forſømmet den fremfarne Kamp.

Sterckodders ſaar vaare icke endnu tillægte/der hand fick tidende om Kong Halffdans død aff Suerige/ oc drog alligeuel wfortøffuet ſtrax ind i Suerige: heffnede hans død/ oc ſætte hans Søn Siuord vdi Kongeligt Regiment vdi ſin Faders ſted.

Der Sterckodder haffde værit nogen tid lang hos Kong Siuord / oc ſpurde aff viſſe rygte oc tidende/ Huorledis Kong Ingild ſkickede ſig ſaa venligen imod dem ſom haffde ſlaget hans Fader ihiel / fortrød det hannem / at den vnge Herre ſaa ilde efterfulde ſin fromme Faders fodſpor.

Sterckodder bær en Kulſeck paa ſin Ryg til Danmarck oc vil der met hærde Kong Ingilds Blødhiertighed.

Thi lagde hand en ſtor ſeck Kul paa ſin Ryg / ligeruis ſom hand haffde der vdi it beſynderligt lig zendeſæ. Dem ſom atſpurde hannem/huorfaare hand bar ſaadan wſæduanlig byrde/ſuarede hand/at hand haffde Kul at bære/ ved huilcke hand vilde hærde Kong Ingilds blødhiertighed. Hand ſkyndede ſig met en haſt / oc ſtrax ſom hand kom i Kongens gaard gick hand øffuerſt til Bords at ſide/ ſom hand pleiede i de fremfarne Kongers tid.

Der Dronningen kom ind och ſaa hannem/ bleff hun fortørnet der offuer/oc ſtraffede hannem/ at hand traadde ſaa driſtelige op i Herre næſe/ oc beſmittede de kaaſtelige Tapeter oc Hiunder met ſine ſorte oc groffue Klæder. Hun tillagde hans wforſtand oc taabelighed/ det ſom hand giorde aff ſit friuillige forſæt / oc viſte icke at der vaar it Adelt oc modigt hierte/ inden for de reffne oc ringe Klæder. Hun vurde Manden effter ſin klæderdrect. Den gamle Sterckodder vigte ſædet effter hendis befalning/ oc kunde dog icke ſkiule ſin vrede oc haſtighed/ ſaa at der hand i ſin fortørnelſe ſætte ſig næderſt i Salen mod Veggen / da ryſte oc beffuede det gantſke Hus/ lige ſom det ſtrax ſkulde faldet til Jorden. Hand optendis i ſit hierte met en wforligelig had til Dronningen / at hun icke alleniſt haanligen foruiſte hannem / men faarckaſte hannem ſine klæder oc Armod.

Mandom ſkal icke ſkattis aff Klæderne.

Nogen tid her effter kom Kong Ingild aff Jagt/ oc kiende Sterckodder/ oc forundrede ſig/ at hand ſad ſaa ſtille ſom en Steen / oc huercken ſtod op mod hannem / eller ſaa blideligen til hannem. Hand actede vel / at efferdi hand haffde ſaa mange vduortis ſkrammer paa ſit Legeme / at der vaar oc it Mandeligt hierte vdi Bryſtet. Hand ſtraffede Dronningen at hun haffde fortørnet hannem / oc befoel / at hun ſkulde bære Mad oc Dricke faar hannem / oc ſaade at hand vaar en aff hans Faders gamle tro Tienere / vnder huilcken hand ſelff bleff optuctet vdi ſin Barndom/

Ild Hund haffuer Arr vdi Naſe.

dom / bad der faare / at hun ſkulde legge ſig i Venſkaff igien met hannem. Dronningen giorde effter Kongens befalning / oc holt ſig kierligen mod Sterckodder i alle maade. Men det vaar da for ſilde. Hun maatte ſiden alligeuel vndgielde ſtraff for ſin forſeelſe / och ſaa ſiden de ſæder offuerſtenckt met ſine Brødris blod / aff huilcke hun ſaa haanlige tilforne forviſte Sterckodder.

Modig mands vrede er langvarig oc bitter.

Om Afftenen anrictede Kong Ingild it ſtort Gieſtebud / met Suertings Sønner / oc Dronningen gick Sterckodder til oc fra / oc bød hannem allehaande kræſne Retter. Men Sterckodder vende ſine Øyen fra hende. Thi hand vaar en Krigſmand / ſom elſke Sparſommelighed / oc aldrig gaff ſig til Fraadzeri oc Druckenſkaff / hand harmedis / naar hand ſaa ſaadne oc ſtegte Retter paa it Bord til lige. Haard Mad oc røget Spiſe / det vaar hans ypperſte kaaſt. Jo mindre kræſne Retter / io ſtørre ſundhed oc ſtyrcke / ſaa dømte de gamle Forfædre.

Jo mindre aff kræſne Retter / io ſtørre ſundhed.

Kong Ingild holt icke denne ſine Forfædris oc Danſke Kongers ſæduane / men førde iblant anden letfærdig Tydſk ſkick / oc ſaa denne ind i Danmarck / at mand ſkulde bruge mange oc atſkillige Retter / oc foruende der met Danſke mend fra deris medgiffne oc naturlige ædruhed oc Mandoms ſtyrcke / til Quindactig blødhiertighed / oc aarckeløſe oc leckere dage. Hand vaar da ſelff ſaa dybt nedſiuncken vdi vellyſt / at hand icke ſuckede eller tenckte en gang / paa ſin kiere Faders ynckelige mord oc endeligt.

Tydſk ſæd indføris vdi Danmarck.

Dronningen gaff ſig anden gang i færd met Sterckodder / at formilde hans vrede. Hun tog it kaaſteligt Flætteband aff ſit egit Hoffuet / oc lagde hannem vdi Skødet / oc meente ſig der met at kunde igienkiøbe hans Venſkaff. Men Sterckodder kaſte hende det haanlige tilbage igien vnder Øyne / oc holt det for en ſtor foractelſe / at hannem ſkulde biudis at bære it Quinde ſmycke paa det Hoffuet / ſom mandeligen haffde taget imod ſaa mange Skrammer / oc aff førſte Borndom veret vant til Jernhatte / oc tunge Stormhuer at bære. Saa hart oc inderligen laa hannem Kong Frodis velgierninger paa hierte / at hand ingelunde / huercken for løn eller bøn / vilde affſtaa ſit forſæt / at heffne hans død / oc den ſpaat ſom Dronningen tilforn beuiſte hannem. Thi det gaar ſaa almindeligen / at dappere oc vdkorne Helte / forglemme icke ſnarlige / enten velgierninger eller fortørnelſe. De forlade oc icke deris Venner vdi modgang. De ſee ſaa gierne oc mere vndertiden til deris Venners gaffn oc ære / ſom til deris egen.

Quinde ſmycke ſemme icke Kemper.

Der Dronningen ſaa / at hun ved Skenck oc Gaffue intet kunde vdrette hos Sterckodder / giorde hun Spillemendene hemelige vd paa hannem / at de ſkulde lege de ſtycker / ſom kunde milde hans hu / oc ſtille hans vrede. Sterckodder fornam ſtrax / huad anſlag for haanden vaar. Thi lod hand ſig aldelis intet røre / oc gaff tilkiende / at it mandeligt oc adſtadigt Hierte / lader ſig icke krenckis eller vndertuingis aff Pibere eller løſſactige Sangere. Hand ſad ſaa ſtille lige ſom en Steen / oc foruende huercken Mund eller Øyne. Men hand greb til it ſtort Been / aff huilcket hand haffde opædt Kiødet / oc ſlog Spilmanden paa ſin opblæſte

Mandeligt oc adſtadigt hierte lader ſig icke tuingis aff leg eller vellyſt.

 oc van-

Løn som arbeid.

Raaber pending / Raaber Gielmesse.

oc Vanskabte kind der met. Løn som arbeide. Betaling som verd. Piberen græd da saa fast / som hand tilforne sang. Men det vaar ickon en begyndelse oc Tegn / til det Bad som siden fulde effter Gæstebudet.

Siden forhaanede Sterckodder samme spilmand met en skøn Dict / som hand siden sang imod hannem. Dronningen forundrede sig saare / der hun saa / at der stod ingen lempe eller Raad / at formilde Sterckodders haarde Hierte oc sind.

Sterckodder optendis io mere oc mere til vrede / i det hand saa for øyne huad stor ære oc Reuerentz / Kongen beuiste sin Faders Mørdere. Det formerckte nu Kong Ingild / aff hans Ansict oc vduortis Facter. Thi skickede hand hannem en Ræt fra sit eget Bord / men Sterckodder forstød den ocsaa. Der hand bleff atspurd / huorfaare hand icke vilde smage dē Mad / som Kongen selff sende hannem / suarede hand oc sagde: Jeg er kommen til Danmarck / at ieg maatte finde Kong Frodis Søn / oc icke den som fylder sin Bug met atskillige stegte oc saadne kræsne Rætter / effter Tydsk mands sæduane.

Kong Ingilds Last oc wdyd.

Hand begynte end da ydermere at straffe Kong Ingild / besynderlige / at der fandis ingen Dyd eller duelighed i hannem / oc at hand nu saa skammeligen fortærede sin vngdoms Aar / met Fraadzeri oc vellyst / huilcke hannem burde at vende til Krig oc Aarlog / oc serdelis at heffne sin Faders død / huilcken hand det aff naturlig kierlighed skyldig oc forplictig vaar. Hand klagede ocsaa offuer Kong Ingild / at hand icke alleniste forgette at heffne sin Faders død / Men ocsaa holt dem i allerstørste ære hos sit eget Bord / som hannem burde at forfølge met allerstørste Liffs straff oc Plage. Hand sagde oc saa fremdelis. Det vaar tilbørligt at de vnge beuiste de gamle ære oc Reuerentz. Thi endog Skegget oc haaret vorder graat / saa forgaaes alligeuel icke derfaare Dyd oc vissdom.

Aar oc graaherdighed fordriffuer icke Dyd oc vijssdom.

Vdi Kong Frodis tid vaar ieg sæt høyest til Bords / iblant de ypperste i Kongens gaard / nu er ieg forskut / bespottet oc actet iblant de ringiste. De skulde vel driffue mig aff Salen / der som ieg haffde icke den stercke Veg op til min Ryg. Jeg er her kommen til Gaarden / at forfare om du Kong Ingild heffner din Faders død. Huilcket du saare ringe acter / oc begiffuer dig til løssactighed oc Druckenskaff. Det sidste ieg skildis her fra Kong Frode / da gaff mit hierte mig / at ieg aldrig skulde see hannem ydermere. Ah mig arme Mand / at mig forhindrede vdi fremmede Lande Krig oc Aarlog / at ieg kunde icke komme min Herre til hielp. Der som Lycken haffde føyet sig / da skulde enten ieg heffnd din død / eller tilsæt mit Liff paa Banen hos dig. Jeg er her icke for Mad oc dricke skyld. Thi ieg er den / som all Leckerhed forsmaar oc hader. Det haffde været mig aff hiertet kiert / at ieg maatte fundet Kong Frodis Søn / en frommer oc duelig Herre / men det gaar nu for sanden som Kong Haldan spaadde mig / at ieg skulde finde Hare vdi Biørns Leye / en wduelig Søn effter en artig Fader. Men huorledis nu om alltingr er / da skal ieg icke tilstædet / at disse fremmede skulle saaledis fortære / omkomme oc røffue Kong Frodis gods oc Rigdom.

Hare kommer vdi Biørns leye.

Dronningen bleff forskrecket aff saadan trussel oc farlige ord / thi tog hun sin Guldhue aff sit Hoffuet oc racte Sterckodder den / at stille der met hans hastighed oc vrede. Skerckodder kaste hende den vnder øynene tilbage /

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

båge/ oc bleff end mere der aff fortørnet oc sagde: Bort met saadan Quindedract/ som sømer ingen Krigsmand at bære/ giff det din Hosbond den Lecker/ huilcken du haffuer affuent fra Danske sæd/ til din Tydsk letfærdighed. Du syder oc stæger til hannem/ oc føder hannem lige som en Galt/ paa en Suine egel/ at hand forgætter all Dyd/ oc optendis til all wskickelig vellyst. Det vaar icke Kong Frodis skick at hand elskte saadane kræsne Retter. Gode Kemper oc Krigsmend som ideligen tenckte paa Aarlog oc Mandoms gierninger/ de lode sig nøye i fordom tide met røgede Flesk oc Kiød/ oc forsmaadde all Leckerhed.

Kemper forsmaa kræsne Retter.

Tenck paa din Fader/ O Kong Ingild: Tenck paa at heffne hans død. Jeg dragis den dag til minde/ at wi vaare elleffue Kemper offuer Kong Hogens Bord. Helge sad næst Kongen selff/ siden Begathe oc de andre effter hannem. Da giorde wi alle vort Maltid met Kaffring oc spege Flesk. Der vaar ingen iblant oss/ som io gierne lod sig der met fornøyes. Ja oc Kongen selff begerede huercken Miød eller Vin/ men druck Danskt øl/ oc leffuede i alle sine dage sparsommeligen/ som de gamle giorde for hannem. Wi viste da icke aff saa mange Steeg at sige. Disse mange slaus dricke Kar oc malede Fade vaare da aldelis wkiende/ som nu ere nyligen optagen. De samme gamle Brødre/ vaare da saa til sinds/ at der som nogen miste sin Fader/ eller Slect oc gode Ven/ oc den bleff hannem wlouligen myrd oc fratagen/ at de toge icke Mandbod eller nogen Skenck oc Feiring for deris død. Saa langt vaar det fra/ at de gaffue sig i Venskaff eller Suogerskab met deris Fiender oc Wuenner.

Sparsommelighed hos de gamle vdi fordom dage.

Thi maa ieg nu sørge oc blues/ oc skiule mit Hoffuit vnder min Kaabe/ naar ieg hører/ at mand siunger om de gamle Kempers oc Herrers Mandom/ oc priser deris ihukommelse: At ieg finder intet hos dig/ Kong Ingild/ som verd er at beskriffuis i nogen Krønicke. Det er saa vel straffet at du setter din Faders Mørdere til Bords met dig. Det fortryder end offte en fremmede/ at en Skalck bedriffuer en ond gierning imod den/ som hannem er huercken anrørendis paa Slect eller kundskabs vegne: Huor meget mere burde dig/ at huercken ville see eller høre dem/ som vaare din Faders bane. Du drager mod Østen eller Vesten/ mod Sønden eller Norden/ ihuorsomheldst du hendrager/ da følger dig denne Vanrycte oc skam/ som du din Liffs tid icke kand stryge aff dig/ saa at du oc aldrig kand holde dig/ til andre fromme Herrers ærlige Selskab oc Giestebud. Thi ligeruis som alt det skarn/ som kommer inden Skibs borde/ der forsamlis neden i Kølen/ saa haffue alle wdyder taget Herbere vdi dit bryst. Den dag skal komme at du skalt bliffue foract aff din egen Dronning/ oc du gierne vilde en gang træde her frem aff din slemheds blussel oc heffne din Faders død/ oc skalt dog icke fordriste dig det at giøre. Huor snarligen kunde mand nu her offuerfalde dig/ oc slacte dig/ som mand stinger it Kid eller Faar. See Suertings Blod oc Affkom? Skulde de arffue Kong Frodis Rige effter dig? Huad er dog vore tancker meget wlige: Du elsker oc smycker din Dronning vdi Fryd oc vellyst/ ieg sørger oc gremmer

Sterckodder opuarmer Kong Ingild at heffne sin Faders død.

mig

mig naar ieg ligner din whørlige slemhed / met din Faders store Dyd oc Mandom / vdi de fremfarne gode tider. Jeg vilde aff ingen ting i all Verden glæde mig saa meget / som at ieg kunde see / O du gode Kong Frode / at dine Mørdere kunde offuergaa / deris fortiente oc tilbørlige straff.

Kong Ingild heffner sin Faders Død.

Met saadan skarp paamindelse / opuacte oc vdlockede Sterckodder frimodigheds Ild / aff Kong Ingilds hierte / ligeruis som mand slar Ild aff en flintesteen met hart Staal. Hand actede icke met det første Sterckodders ord / men paa det sidste bleff hand saa bitter oc gram paa Suertings Sønner / at hand spranck op / dræbte met sit Suerd / dennem som hand nyligen haffde beuist størst Venskaffs tegn oc ære. Dette vaar en stor oc seldsom forandring / den som vaar før ven oc Suoger / bleff den andens død fiende oc wuen. De Bord oc bencke sō før offuerrunde met Miød oc Vin / de fløde nu met Gæsternis blod. Den som før vaar betagen met fraadzeri oc Ladhed / bleff nu Mandelig oc frimodig i hierte oc haand. Thi den dyd oc duelighed som vaar vddreffuen ved onde raadgiffuere fra Kong Ingild / den indplantede Sterckodder paa ny / met sine krafftige ord / oc veltalenhed. Hand hialp oc saa selff fast til at heffne Frodis død met sin egen Haand.

Stor oc seldsom forandring.

Der Badet vaar offuerstaact / gaff Sterckodder Kong Ingild gode nat oc sagde: Far nu vel / min gode Kong Ingild / som saa mandelige haffuer beuist din Mod oc styrcke / huilcke tilforne vaare skiulte oc søffnede vnder Aarckeløsheds kaabe vdi dig. Haffuer du lenge tøffuet / da haffuer du nu giort gaat skel. Lad oss fare fort / at ingen vndkommer aff disse arge skalcke. Lad Bødelen oc Rackeren vdføre deris Legeme paa den vilde marck / at fule oc wmælende Bæst æde dennem: thi de ere icke den ære verd / at mand skal bekaaste en hederlig Jordeferd paa deris wdædiske kroppe. Jeg raader dig fuldkommelige / at du offuergiffuer denne arge Vlffinde / at hun icke skal affle met dig it Vlff vnge / som skal slecte effter hendis egē affkom / oc bliffue dig oc dine Lande til forderffuelse. Huad siunis dig du dristige Kempe Rothe: Sig mig din mening / om wi haffue faaet Bod for Kong Frode / i det wi haffue slaget siu for en. See her bæris de døde aff Dørren / som elskte dig Kong Ingild / aff it falskt hierte / oc haffde actet at skencke dig met en Skaal som de selff haffue vddrucket. Du est nu ret paa din Faders fodspor / oc maa nu først met rette kaldis en Konge i Leyre oc offuer all Danmarck. Vdi mine vngdoms dage / der ieg tiente til Hoffe i Danmarck / vdi Kong Hogens gaard / da stod all min idret oc adtraa til Krig oc Feide. All vellyst / søffn oc huile vaar langt fra mig. Mine klæder vaare haarde oc groffue. Mine liffs dage vaare ickon idel arbeid oc aarlog. Nu gaar det anderledis til i Verden. En part legge vind paa Aarckeløshed oc gode dage. En part bruge kroglow til Ting oc steffne / at fortrycke deris Næste met Vold oc wret. En part søge løssactighed oc wtuct. Oc ingen er som besinder at hand en gang skal dø / oc bør at lade it gaat ryete effter sig. Der hielper intet imod Døden / huercken den høye Mur eller det dybe Taarn. Thi huer maa vige naar hans tid oc time er kommen. Saa vil oc saa den samme Dom offuergaa mig / som haffuer forstyret den gantske Verden met Krig vdi min tid. Dog skal ieg icke ihielslaes / eller falde for nogen Fiendis vred haand / men dø effter min egen begering / oc faa en erlig død oc hedersommelige Begraffuelse.

Rothe en Kempe.

Verdsens onde sæder.

Omhu faar it gaat ryete.

Ingen kand vige Døden.

Sterckodder spaar om sit eget endeligt

Den

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Den siuende Bog.

Summa paa denne Bog.

DEr Oluff haffde regeret nogen tid lang effter sin Fader Kong Ingild / deelte hand Regimentet imellem tuende sine Sønner paa sit yderste. Men den ene hans Søn Frode lod sin egen Broder Harald hemelige ihielsla / oc bleff siden selff opbrent paa sin Gaard aff Haralds sønner / Harald oc Halffdan. Huilcke toge ocsaa Regementet effter hannem. Harald bleff stille hieme vdi Landet / men Halffdan som kaldis Bierggram / førde alleuegne vdlendiske krig oc aarlog / oc iblant andre Herrer oc Høffdinger / nedlagde hand ved Herreskiold Kong Siuord aff Suerige. Hand forfulde siden Siuords daatters / oc Kong Frodis sin egen Farbroders søn Erick / indtil hand fangede oc omkom hannem. Siden slog hand to merckelige Sørøffuere Thocke oc Amund / Item Siuald en Traaldkarl vdi Suerige met alle sine siu Sønner. Desligest offueruant hand ocsaa dẽ grum̃e oc twkyske Kempe Hartbeen aff Helsingeland / met andre sex hans Stallbrødre. Item / Egther en Sørøffuere / oc dernæst Grim vdi kamp / for Kong Hathers Daatters skyld aff Norge / met huilcken hand siden afflede en Søn ved naffn Assmund. Denne samme Dom lod hand offuergaa Ebbe for Sigred Kong Vnguins Daatter aff Gylland / huilcken Vnguin Kong Harald giorde til Konge vdi sit Testamente offuer Danmarck. Effter Vnguin regerede hans søn Siuald / til hues Daatter Otther Ebbessøn fick saa stor kierlighed / for hendis deylighеds skyld / at hand gaff sig vdi stor vaade oc fare / indtil hand bekom hende / oc siden beuiste sig Kongens tro Suoger / besynderlige vdi den Krig imod Regnold aff Suerige / huilcken hand ihielslog / oc vende alle hans Kemper paa fluct / oc indlagde Danmarck stor seyer oc ære. Siger Siualds søn haffde tre Sønner / Siuald / Alff oc Alger / oc en Daatter ved naffn Signe. Alff vant Aluilde Kong Siualds Daatter

Halffdan Biergrams Mandelige gierninger.

aff Gyl-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

aff Gylland/oc effter at hand met sin Broder Alger haffde slagets met Hagbart oc hans Brødre/giorde oc sore de indbyrdis venskaff/oc droge tilsammen ind i Danmarck. Kaart tid der effter/yppedis mellem dennem en trætte. Hagbart heffnede sin Broders død/paa Alff oc Alger/oc bleff siden hengd for deris Systers Signis skyld. Hues død Hogen hans Broder heffnede paa hendis Fader oc Broder/som bleffue ihielslagne vdi Krig aff hannem. Effter Kong Siuald Sigerssøns død/vaar Danmarck lang tid vden Konge/indtil Haldan Borckorssøn afflede met Jomffru Gyrethe/en aff Kong Sigerts sønners Daatter/Harald Hyldetand. Hand bleff vald til Kong i Danmarck/oc vant icke alleniste tilbage hues omliggende Lande oc Riger/som lang tid haffde veret affaldne fra Danmarckis krone/men ocsaa Tydskland/Engelland/oc en part aff Franckerige. Hand styrede Danmarck vdi mange Aar/indtil hand kom paa den Feide imod Kong Ring aff Suerige/vdi huilcken hand miste Liffuet oc Riget/som her efterfølger i den ottende Bog.

Oluff

Frode 5. som afflede met Vluilde Kong Siuords Daatter aff Suerige

| Erick.

Harald: hand afflede met Signe Karls Daatter aff Gylland

Harald som bleff slagen aff Kong Frodis Søn Erick.

Halffdan Bierggram som ihielslog Kong Siuord / oc hans Daattersøn Erick. Hand afflede met

Sygrethe Kong Vnguins daatter aff Gylland / ingen Børn / oc lod Riget op effter sin død / for Vnguin sin Suoger / hand afflede

| Siuald / hand afflede

Siger / hand afflede

Syrethe / som fick Otther Ebbisøn.

Torild Kong Hathers daatter i Norge.

| Assmund / aff huilken det Norske Konge blod haffuer sin oprindelse.

En Daatter ved naffn Signe / som bleff locket aff Hagbart.

Tre Sønner

Siuald. Alger.

Alff / afflede met Aluilde / Kong Siuords daatter aff Gylland.

| Gyrithe.

Borckord en Skonsk Herre / aff Halffdans affkom / hand afflede met

Gro

| Harald Hyldetand.

Drotte Kong Regnolds daatter aff Norge.

Halffdan / som afflede met Gyrithe / Alffs daatter

Hildiger Gunuars Søn aff Suerige / Borckors stiffsøn / som Halffdan ihielslog.

En Daatter / som afflede met Kong Ingild aff Suerig.

| Ring.

En Daatter / som afflede met Kong Siuord aff Norge.

| Oluff / som afflede met Elsa Kong Oluffs Daatter aff Vermeland.

| Omund.

Harald Hyldetand Kong i Danmarck. *

Kong Assmund haffde fire Sønner

Hagbart / som bleff hengd aff Kong Siger / for hans daatters skyld.

Heluin Hamund / som bleffue slagne aff Kong Sigers Sønner.

Hogen som heffnede sin Brødris død paa Siger oc hans sønner.

* Saxo setter tuende Harald / aff Hyldetands tilnaffn: Men der som Historien flitteligen offuerlæsis / da findis (kand ske) denne sidste Harald / den rette Hyldetand / baade aff naffn oc hendelse.

Oluff

Oluff XXIX.

WI finde vdi de gamle Krønicker / at Kong Ingild haffde fire Sønner / iblant huilcke de tre omkomme i Krig oc Aarlog / saa at Oluff tog Riget oc Regimentet allene effter sin Faders affgang. Nogle mene at denne Kong Oluff skulde veret Kong Ingilds Syster søn / men her om er intet vist at scriffue eller sige vdi Sandhed.

Danmarckis Rige skifftis vdi Land Regiment oc Sø Regiment.

Huad Kong Oluff haffuer bedreffuit vdi sit Kongelige Regimente / findis ingensteds optegnet hos de gamle / vndertaget dette ene stycke / som hand giorde paa sit yderste. Thi der hand skulde nu skillis fra denne Verdē / kallede hand begge sine Sønner Frode oc Harald ind for sig / oc befoel at de effter hans død begge skulde vere lige i Regimentet met saadane vilkaar. Først skulde den ene vere it Aar regerendis Herre offuer Landsaatterne vdi Riget: Oc den anden skulde dissimellem regere offuer Søen oc alle Danmarckis Strømme. Men naar Aaret vaar omgaaet / da skulde den som haffde veret paa Landet / vige for den anden / oc begiffue sig i hans sted met Floden vdi Haffuet. Denne skick oc skiffte befoel hand dem saaledis at holde indbyrdis / saa lenge at de leffuede met huer andre.

Frode Røthbagne oc Harald.

Frode oc Harald.

XXX. XXXI.

Nygiffte Mend wgilt Krigsfolck.

DEr Oluff vaar død / falt Laadden offuer Kong Frode / at hand skulde fare til Søes / men hand haffde liden Lycke / oc indlagde aldelis ingen Prijs. Huor til Aarsagen sigis at haffue veret denne / at hans Folck / som hand brugte inden Skibs borde / vaare meste parten nygiffte Mend / hues hu oc hierte vaare mere hos deris vnge Hustruer / end at ligge vdi det vilde Haff for Fiendernis Suerd oc Pil.

Dyd oc ære lide alltid Affuend oc forfølgelse.

Quinder ere Aarsage til deris egen Hosbonders forderffuelse.

Det andet Aar der Lycken oc laadden falt paa Harald / at hand skulde fare til Søes / bleff hand vijs aff sin Broders skade / oc tog ickon idel wgiffte Mend met sig. Der met indlagde hand saa stor Prijs / som hans Broder vanære i det fremfarne Aar. Huilcket gaff oc saa Aarsage til denne store wforligelige had / som hans Broder Frode fick til hannem. At det paa det sidste er kommet saa vijt / at deris Husffruer / Signe som vaar Kong Siuords Daatter aff Suerig / oc Vluilde som vaar Karls Høffuitzmandens Daatter aff Gylland / begynte indbyrdis at kiffuis om deris Høybaarnhed / oc der met atskilde oc affuende deris Hosbonders sind / hierte oc omgengelse fra huer andre. De skiffte deris felligs Bo oc gods / oc actede mere deris Husffruers kiff / end Broderlige kierligheds naturlige Band.

Men Frode lod sig icke end da her met fornøyes / hand mente at det gaff hannē en stor foract oc spaat / at hans Broder som yngre vaar i Aar / skulde vere større i Dyd oc Mandom. Thi befoel hand en sin tienere at heme-

heme-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

hemeligen ihielslaa Harald / oc paa det saadant Mord icke skulde hannem tillegges / lod hand lønligen omkomme samme sin Tienere. Oc at mand io skulde dømme hannem wskyldig i sin Broders død / bød hand offuer alt sit Land / at mand skulde søge oc forfare / huo hans Bane haffde veret. Dog kunde hand icke forhindret / at den menige mand io mistenckte hannem for sin Broders død. Hand atspurde iblant andre en gang ocsaa Haralds egen Suoger Karl / huo der vaar Aarsage vdi Haralds død. Karl suarede hannem / du spører effter den ting / som ingen veed bedre end du selff. For dette suar lod hand ihielslaa Karl / at hand mente hannem at haffue hemeligen sagede sig for sin Suogers død.

Broder lader at den affli[illegible].

Tiranni.

Siden søgte Kong Frode effter Haralds tuende Sønner / som hede Harald oc Halffdan: Huilcke hand affléde met Signe Karls Daatter. Men deris formyndre skiulte dennem / oc giorde mange fodspor met affhugne Vlffue fødder omkring Husset / oc henkaste deris Tieneris Børns Lemmer / ligeruis som de haffde veret reffne oc slit aff Vlffue. Der nu de som vaare vdsende aff Kong Frode / at skulde opsøge oc myrde Haralds Børn / saae disse reffne oc blodige Lemmer: Da mente de at Vlffue haffde forderffuet oc dødet dennem / oc afflode der faare at randsage effter dennem. Thi toge deris Formyndre dennem / oc satte dem ind vdi en stor hul Eg / oc gaffue dennem Hunde naffn / saa at ingen viste andet end at de opfødde der to vnge Huelpe. Men Kong Frode vilde for ingen ting tro at de vaare omkomne / oc atspurde derfaare en Traaldquinde om dennem / huilcken der siuntis at kunde met sin Kaanst fremdrage til lius dag / alt det som vaar enten fierñ eller nær / dybt eller høyt fra hende. Hun sagde Kong Frode at der vaar en ved naffn Regne / som haffde giffuet dem Hunde naffn / oc hemeligen opfødde dem alle mand wuitterligen. Der Haralds Sønner fornomme / at denne Traaldquinde haffde bud effter dem / oc de maatte nu frem for hendis Ansict / toge de meget Guld oc Sølff aff deris Formyndre / oc kaste det i hendis Skiød / paa det hun skulde icke forraade dennem. Strax hun haffde faaet denne lille skenck / forgette hun den store / som Kong Frode haffde loffuet hende / oc lod sig hasteligen falde til Jorden / ligeruis som it halffdødt Menniske. Oc der hun bleff atspurd huad paa færde vaar / suarede hun oc sagde / at hendis kaanst feylede hende / oc vaar wkrafftig imod Haralds Sønner / huilcke vaar wmueligt at opspørgis aff noget Menniske.

Listigt oc trofast anslag i stor nød.

Traaldoms Kaanst.

Huad kand icke skenck oc gaffue vdrette?

Der Regne fornam / at der gick obenbare ord oc tidende om hannem oc Børnene i Landet / da drog hand offuer til Fyn / Oc der hand bleff paa det sidste fangen met dennem aff Kong Frode / kiendis hand huorledis til vaar gaaet / oc bad Kongen at hand vilde spare Børnene / hues Fader hand haffde afflifuet / efterdi det vaar io icke stor Pris eller Lyckfalighed at begaa dubelt Mord oc Mandslet. Der met vende Regne Kongens sind oc forsæt / oc loffuede hannem paa gode tro oc loffue / at hand skulde atuare hannem / om de vilde begynde noget imod hannem eller Riget.

Kong Frode sparer sin Brødre Børn.

Nogle Aar her effter / der allting vaar kommen i god skick oc Rolighed / droge Haralds Sønner / som vaare da tuende smucke Manduorne

Karle hen offuer til Sieland/ at tale met deris Slect oc Venner. Huilcke
raadde dennem at heffne deris Faders død / oc de da sore at Kong Frode oc
de skulde icke see Solen til lige dette Aar igennem. Der Regne saadant for-
merckte/drog hand til Kongens gaard/at giffue dette tilkiende/som hand til-

Ingen maatte bryde Kongens søffn vdi fordom dage.

forne loffuet haffde Kong Frode. Hand kom om nattē til Kongens gaard/
oc effterdi Kongen soff / torde hand ingelunde lade hannem opuecke. Thi
huo som forstyrede Kong Frode vdi sin søffn / hand forbrød der met sit liff.
Saa strengelige holtis vdi gamle dage offuer Kongens huile oc søffn. Om
Morgenen fick Frode tidende om sine Brødre sønner/ oc giorde strax rede
met all sin mact/at faare komme deris hemelige suig oc oplagde forsæt. Der
Haralds sønner saac/ at de vaare saa beklemte/ at de ingen stæds kunde vnd-

Snildt anslag.

komme/ funde de paa det næste oc beste raad/ som da for haanden vaar. De
holde sig ligeruis/ som de haffde veret galne oc aldelis affsindige. Thi lod
Kong Frode dem fare/ oc meente at det vaar stor spot/ at negen skulde bru-
ge Suerd imod dennem som bruge Suerd imod sig selff. Den næste Nat
her effter sætte de Jld paa Kongens gaard / oc steenede Dronningen / oc

Mord straffis.

nødde Kongen at begiffue sig næd vdi it dybt Hul oc sneffuer Graff. Der
qualdis hand aff røg oc damp/oc opbrendis vdi Aske / som hand vel fortient
haffde/for det Mord, hand begick paa deris Herre Fader Kong Harald.

Halffdan Bierggram oc Harald.

Halffdan Bierggram / oc Harald.

XXXII. XXXIII.

DER Halffdan haffde regeret try Aar vdi sit
Fæderneland/ effter Kong Frodis død / da gaff hand Re-
gimentet op for sin Broder Harald / oc drog selff vden
Lands at føre Krig oc Aarlog. Først drog hand til Øland/

Kong Halffdans Skibs flode.

oc plundrede det met de andre omliggende smaa Øer vnder
Suerigis side. Der quærsætte hand sine Skib / oc lod
opkaste en stor Vold omkring dennem/ oc tog sig faare / at vilde krige vdi
try samfelde Aar/før end hand drog hiem. Hand begynte paa Suerige/

Kong Siuord aff Suerig slais aff Kong Halffdan.

oc slog strax Kong Siuard ihiel / oc vende sig imod hans daatter Barn/
sin egen Farbroders Kong Frodis Søn Erick. Men der hand formerck-
te/ at hand haffde en Kempe ved naffn Hogen/ som kunde døue Æg oc Aad
paa alle skarpe Verie / da lod hand giøre sig en saare stor Kølffue / oc

Kong Halffdans Kølffue

beslo den met mange Jern pige / at offueruinde der met / baade Hogen
oc hans Troldoms kaanster. Der de komme imod huer anden / opsatte
Halffdan sin Hielm/ oc gaff sig barbrystet fremmerst / som den sterckiste

Hogen en Kempe oc Traaldkarl.

iblant alle/ oc rørde sin Kølffue met begge Hender saa mandeligen /at huor
hand kom frem / kunde intet staa eller holde for hannem. Dog fick hand
selff saa mange Saar/ at hand paa det sidste nøddis at fly / oc begaff sig

Vitolff en gammel forfaren Krigsmand.

hen vdi Helsingeland/til en sin Faders gamle Krigsmand / ved naffn Vi-
tolff/ at hielpis oc læges aff hannem. Denne Vitolff haffde effter fuld
Krig / meste parten sin gantske Liffs tid / oc vaar nu effter Haralds død
dragen her hen i denne øde Egn/ at forlyste oc fremdrage sin Alderdom/
met

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

met Bonde arbeide. Oc efftersdi at hand baade selff offte haffde veret saaret/ oc seet andre sine Hoffbrødris skade/ vaar hand meget forfaren vdi Læge-kaanst. Men der som nogen bad hannem om hielp / met grædendis eller smigrendis tale / da gaff hand hannem de Plaster / som giorde større skade end gaffn. Thi hand meente/ at det vaar større ære / at tuinge end tigge sig nogen Lægdom til. Hand forblindede Ericks Folck som komme at rand-sage effter Halffdan / at de huercken kunde finde Hus eller Dør for sig.

Der Halffdan haffde bekommet sin førlighed igien ved Vitolffs hielp/ tog hand Thore / en naffnkundig Kempe til sig / oc tilbød Erick feide paa ny. Oc effterdi hand saa/ at Erick vaar hannem for sterck paa Folck/ lod hand en part aff sit Folck vdi hemeligt Baghold / som skulde falde bag ind paa hannem vdi en sneffuer vey / oc der nedlegge hannem. Erick formerckte Halffdans trædskhed / søgte sin fordeel / oc mødte hannem met sin gantske mact vdi en Dal imellem to høye Klipper. Der sloge de sam-men gantske Mandeligen imod huer andre/ saa at Halffdans Hær begyn-te at vige for Fienderne. Thi gaffue Halffdan oc Thore sig op paa Klip-perne / oc kaste store Steene ned paa Ericks Folck / oc giorde dem der met stor wbodelig affbreck oc skade. Vdi saa maade vant Halffdan den Seyer igien met Steen / som hand noget nær haffde mist met Suerd/ oc fick her aff det tilnaffn / at hand kaldtis effter denne dag Halffdan Bierg-gram. Den menige Suenske Almue hulde hannem her effter i saa stor ære / at de mente at hand vaar den store Thors Søn / oc giorde hannem der faare Dyrckelse oc Offer som andre deris Affguder.

Thore Kempe.

Halffdan kaldis bierggram.

Erick tenckte huorledis hand kunde best heffne sin harm oc skade/ som det almindeligen gaar til / at de som aff andre offueruindis / fortryde deris wlycke/ oc kunde icke giffue sig til rolighed / men legge sig op imod de-ris Fiender aff all mact oc formue. Thi gaff Erick sig ind vdi Halff-dans Lande/ oc kom paa det sidste oc saa til Danmarck / at forderffue hans Fæderneland / som haffde foriaget hannem aff sit eget. Der met skilde hand Suerige ved Halffdan. Huilcken nøddis at vndsette sit eget Rige/ der hand hørde at hans Broder Harald haffde tafft tre Slacting / oc vaar omkommen i den fierde. Dissimellem drog Erick til Suerige / oc tog det ind igien vden Suerdslag / som hand tilforne hagde mist ved Herrestiold. Men haffde Lycken veret hannem saa gunstig/ at beholde det som hun gaff/ da haffde Halffdan icke saa lættelige tuingd oc trengd hannem. Fordi Halffdan tøffde icke lang tid førend hand giorde rede met sin Skibs Flode/ oc lagde vd imod Erick / met tu Skib allene / oc skiulte de andre / indtil saa lenge hand lockede hannem vd met sine ti Skib iblant sin gantske Flode/ oc der offuer fangede hannem. Halffdan bød hannem sit Liff om hand vilde tiene hannem / men der Erick vaar saa frimodig vdi sit sind oc hierte/ at hand langt heller vilde dø erligen / end leffue en elendig Træl/ da lod Halffdan hannem henbindis vdi en Skou / som vilde Diur skulde slide oc opæde hannem. Saa æreacrig er Dyd / oc saa offte døer mangen dapper Helt seyerløs / oc paa den stæd som hand mindst acter.

Listigt anslag.

Lyckens wuisshed.

Listigt anslag.

Kempe falder Seyerløss.

Siden

Kong Halffdans try besynderlige gaffuee.

Siden bleff Halffdan Kong/ baade offuer Danmarck oc Suerige til lige/ oc vaar da en naffnkundig Herre for tre besynderlige Gaffuers skyld. At hand vaar en mectig Konge offuer tuende Konge Riger: At hand vaar en konstig Poet vdi sit Danske sprock: At hand vaar en Kempe som icke alleniste haffde stort Kongeligt velde/ men ocsaa Mandelig krafft oc styrcke. Hand lod sig dog icke her met fornøyes/ men drog vd til Søes oc nedlagde Tocke oc Amund/ som giorde omliggende Lande stor brast oc skade/ met deris Røffueri.

God gammel Dansk sæduaner.

De gamle Danske hulde mest aff den ære som indlagdis ved Krigsbrug oc icke ved Guld oc Rigdom. Der faare begaffue de sig mest til Aarlog/ Søfærd oc Seglatz. De elskte mere arbeid end Aarckeløsshed. De hulde heller Kamp end Giesteb ud. De førde heller Krig end Dantz/ eller anden saadan letfærdig idret oc øffuelse.

Siuald optører Suerig imod Kong Halffdan.

Kong Halffdan haffde da ocsaa mange affuends Mend/ som misunte hannem saadan Lycke oc fremgang. Iblant andre vaar en velbyrdig Mand vdi Suerige ved naffn Siuald/ huilcken forsamlede den Suenske Almue/ oc gaff dennem faare/ met grædende taare/ huor ynckeligen Kong Frode oc hans Dronning omkomme. Huor met hand icke alleniste giorde Halffdans naffn vær styggeligt iblant dennem/ men ocsaa met sine æregirigheds kroge giorde sig Almuen anhengendis/ at de vaare noget nær alle til sinds/ at giffue hannem Suerigs Krone oc Rige.

Traaldom oc galnskab.

Denne samme Siuald haffde siu Sønner/ saa arrige Traaldkarle/ at de offte foruende deris Ansict vdi gruelige stickelser/ bede met Tenderne vdi Jernskiolde/ ode gloende Kul/ ginge igennem brendende Luer oc Ild/ saa at intet kunde stille deris rasende galnskab/ vden Band oc Fengsel eller it Menniskis død oc Mandrab. Der Halffdan fick disse tidende i Søen/ formanede hand sit Krigsfolck/ at ligeruis som de haffde beuist sig Mandeligen imod deris vdlendiske Fiender/ at formere oc vdbrede deris Fædernelands Grentze/ at de vilde ocsaa nu i lige maade lade paakiende deris duelighed/ til at igien indtage hues dem met suig vaar fratagen.

Der Siuald fornam/ at Halffdan vaar for haanden met sin Krigs Hær/ afferdiget hand sine bud til hannem/ oc lod hannem tilsige/ at der som hand vaar vdi sandhed saa stor oc mectig/ som rycte oc tidende affgick/ at hand da vilde møde hannem allene oc hans Sønner/ oc forskone den Menige mands liff oc velfærd. Halffdan suarede/ at det burde icke mere end to til lige at slaes vdi Kamp. Siuald sagde: Det er icke at forundre/ at denne vgiffte Mand/ som ingen Børn haffuer afflet/ er ocsaa kaald baade i hu oc hierte. Saa meente Siuald at hans Sønner vaar it Menniske met hannem/ efftherdi naturen haffde giffuet dem alle en felligs begyndelse oc oprindelse. Halffdan bluedis paa det sidste ved saadan skendzels ord oc tale/ oc tog ved denne Kamp/ oc vilde afflegge den Blussel met Mandoms gierning/ at hand haffde ingen affødning. Paa veyen i en Skou/ rycte hand en Eg op met Rode/ oc strøg Grenene deraff/ at den vaar lige sõ en Kølffue. Hand lagde den paa sin Skuldre/ oc sagde ved sig selff

Forældre oc Børn regnis for it Menniske.

Kong Halffdans Kølffue

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Kamp.

selff saaledis: Her haffuer ieg den Kost / met huilcken ieg skal bade de Suenske vden Lud oc Vand. Huad skal dog mangen mands Pande blø-de for dette Rijs: Oc mangen mands Hals brage oc bucke for denne Kæp. Der effter kom hand til Kamp imod Siuald / oc met denne sin Kølffue nedlagde hannem oc alle hans Sønner.

Hartbeen en Kempe ni alne høy.

Hartbeens galnskab.

Halffdan ihielslaar Hartbeen oc hans Kemper.

Nogen kaart tid her effter / kom en Kempe aff Helsingeland ved naffn Hartbeen / hand pleiede at voldtage Herrers oc Kongers Døttere / oc ihiel-slog alle dem som vilde formene hannem at bedriffue sin skam oc vanlyst. Oc io flere hand vanærede / io større ære hand det actede. Hand vaar saa høy oc stor / at hans Legeme vaar ni alle langt. Tolff andre Kemper vaare vdi Stallbrøderskaff met hannem / huilcke voctede paa hannem / oc bunde hannem / naar hand i sin grumhed optendis til Krig oc vrede. Halff-dan bleff esket til Kamp imod denne Hartbeen / at fecte met hannem / oc hans tolff Kemper huer effter anden. Dette behagede Halffdan / oc hand fortrøstede sig selff vel met mange ord / at hand skulde visselige faa seyeruinding offuer dennen. Der Hartbeen det hørde / opuactis hand til saadan galenskab / at hand bed store stycker aff sit Skiold / oc gloende Kul / oc løb igennē brendende Ild / oc paa det sidste slog sex aff sine egne Kemper ihiel. Huad heller hand haffde saadan galenskab met giffuen aff Naturen / eller oc aff Blodgerighed til Krig oc Aarlog / er wuist. Hand drog siden met de andre sine Staaldbrødre imod Halffdan / huilcken slog hannem met sin store Kølffue / oc gaff hannem sin tilbørlige straff / som hand met sin wblue løssactighed oc Tiranni vel haffde fortient.

Lycken øffuer Kong Halffdan.

Egther en Kempe slaes aff Kong Halffdan.

Lycken øffuede Kong Halffdan offte oc ideligen met allehaande wforuarendis Krig / saa at hun siuntis at aldrig kunde nocksom friste oc forsøge hans Mandom. Naar hand haffde fuldend en Feide / da haffde hand strax en anden fersk Aarlog vdi begge Hender. Thi lod Lycken han-nem icke huile sig effter denne Kamp / men førde hannem imod en aff Find-land ved naffn Egther / som pleiede met Sørøffueri at plage de Suenske. Imod hannem giorde Halffdan rede met try Skib (Thi Egther haffde oc lige saa mange) oc slogs met hannem indtil natten skilde deris Træd-te. Om anden dagen eskede Halffdan hannem til Kamp / oc slog han-nem ihiel.

Grim en naffnkundige Kempe.

Kaanst at døffue Suerd.

Siden kom tidende til Danmarck / at der vaar en naffnkundig oc mectig Kempe / som hed Grim / huilcken begerede Thorild Kong Hathers Daatter aff Norge / oc bød sig vdi Kamp met huem som lyst haffde at fecte met hannem om hende. Der Halffdan det spurde / rørdis hand mere aff Hathers løffte at hand vilde giffue den sin Daatter / som kunde offueruin-de Grim / end aff Grims traadzige ord oc hoffmod. Oc alligeuel at hand vaar nu en alderstigeu Mand / dog drog hand ind vdi Norge / oc giorde sit Ansict aldelis wkiendeligt / oc mødte paa stæden som Kampen vaar vdraabt at skulde holdis. Halffdan drog først sit Suerd / oc som hand formerckte / at Grim haffde døffuet det / kaste hand det fra sig paa Jorden / oc vddrog it an-det / oc der met hug den nederste part aff Grims Pandzer oc Skiold. Grim

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

forundrede sig paa det hug / oc sagde sig aldrig at haffue seet en gammel mand fecte saa Mandeligen. Hand drog strax sit Sucrd / oc kløff Halffdans Skiold. Halffdan tøffuede oc icke lenge / men hug strax i denne samme vending / den høyre Haand aff hannem. Grim græb Sucrdet i den venstre Haand / at heffne sig / oc stack Halffdan tuert igennem Laaret.

Kong Halffdan giffuer Grim sit Liff for Guld oc Sølff.

Det vaar dog en liden Bod / for saadan vbodelig skade. Halffdan tog Guld oc Sølff / for hans Liff / oc haffde ey ydermere lyst at offuerfalde en læmmelæst Krøbling. Det gaff Halffdan saa stor ære / at hand sparede Grim i sin Vanførsel / som at hand offueruant hannem i sin Velmact. Siden giorde hand sit Bryllup met Torild / oc afflede en Søn

Norske Kongers første ophaff aff Kong Halffdan.

met hende ved naffn Asmund / aff huilcken Norbaggerne berømme sig / at deris Konger haffue deris første ophaff oc begyndelse / oc regne endnu deris Kongers affkom fra den sidste / indtil denne Kong Halffdan.

Vnguin Kong aff Gylland.

Vdi samme dage sende Kong Vnguin aff Gylland bud til Kong Halffdan / oc bad hannem om gode raad oc bistand imod en Sørøffuere Ebbe / huilcken vaar født aff ringe affkom / oc fordristede sig alligeuel at bede om hans Daatter Sigrede / oc halfft hans Konge Rige. Kong Halffdan loffuede vndsetning / oc befoel sendinge budet / at hand skulde berede hannem sit sæde iblant de andre fremmede Giester. Den nat som Bryllupet skulde staa / kom hand vdi seldsom oc vsædvanlig skickelse til Kongens Gaard / saa at alle de som saae hannem / grucdis oc forsærdis at hand saa vijt offuergick andre Mennisker vdi høyhed oc storhed. Strax der hand kom ind i Kongens Sal / och saa sig omkring / atspurde hand / huo der haffde sidet næst til Bords hos Kongen. Ebbe suarede selff / oc sagde / at Kongens tilkommende Suoger haffde sidet næst hos hannem. Der offuer bleff Halffdan gram oc vred / oc atspurde hañem / huad galnskab eller dristighed

Lige Børn lege best.

hannem giorde saa frimodig / at hand icke alleniste torde bede om en Konge Daatter / hues ieffnlige hand som en Bonde søn icke kunde vere / men ocsaa at begere en fremmet Herris Land oc Rige? Hand bad hannem legge aff / oc giøre sig færdig til Kamp / thi det sømmede icke at traadzelige vinde saa faur oc deilig en Jomffru / vden Seyrvinding ved noget Sucrdslag. Der Ebbe sagde / at det hørde Puger oc Gengangere til / at stride

Ebbe en Kempe bliffuer slagen aff Kong Halffdan.

om natten / oc Mennisken om dagen: da vilde Halffdan alligeuel ingelunde haffue hannem det vdi Fordrag / men sagde / huad som Solen oss necter oc formener / det giffuer oss Maanen met sit klare oc liuse skin. Thi haffde Ebbe ey saa ilde til stunder / eller saa nødtørfftig bestilling / at hand io maatte gaa fra Bryllups kaasten til Kamp / oc omuende met sin død / i it øyeblick / Giestebudet til graad / Sang til sorg / oc sin Bryllups færd til Jordefærd.

Nogle Aar her efter døde Halffdan i sit Fæderneland / oc efftcrdi hand lod ingen Børn effter sig / gaff hand Kong Vnguin vdi sit Testamente alle sine Kongelige liggendefæ / met Kongelig spir oc naffn effter sin affgang.

Vnguin XXXIIII.

Vnguin.

DEr Vnguin haffde anammet Riget oc Regimentet effter Kong Halffdan / offuerfalt hannem en aff hans affuends Mend / ved naffn Regnold / oc bleff aff samme sin Fiende ihielslagen vdi Krig / oc lod effter sig en Søn / ved naffn Siuald.

Siuald XXXV.

Siuald.

DEnne Kong Siuald haffde en Daatter som hede Sired / huilcken haffde mange Beile for sin deiligheds skyld. Men hun vaar saa Blufærdig oc atstadig / at ingen iblant dennem alle fick hende nogen tid at see. Der hun en tid lang haffde holdet sig vdi skiul oc saadan tuctigheds tuang / meente hun at ingen skulde findis nogen stæds / som skulde foruende hendis sind oc hierte. Thi begærede hun aff sin Fader / at hand skulde ingen troloffue hende / vden den som kunde met sine søde ord beuilge hende / at hand maatte faa hendis Ansict at see. Saadan stor Bluferdighed vaar i gamle dage hos Danske Jomffruer oc Møer / at ingen saa dierffueligen til nogen mands Person / paa det at Øynene skulde vduise / huad i hiertet induortis skiultis / oc løssactig siun skulde icke faraarsage letfærdighed / oc forspilde æren oc it gaat rycte.

Sired Kong Siualds Daatters Blufer- dighed.

Danske Jomffruers tuctighed vdi fordom dage

Otther Ebbissøn lystede at bedis om Sired Kong Siualds Daatter / huad heller hand forlod sig paa sin Mandoms gierning / eller oc paa sin søde ord oc store veltalenhed / da vaar hand fast i denne mening at hand skulde bekommet hende. Hand lagde sig effter hende aff all sin mact oc kaanst / at vende hendis sind oc siun til sig / men hand arbeidede forgeffuis / oc maatte drage ærindeløs hiem fra hende.

Otther Ebbissøn beiler forgeffuis til Sired Siualds Daatter.

Det samme vilde ocsaa en mectig Kempe forsøge / oc effter at hand formerckte sig at haffue ingen bedre Lycke eller fremgang end Otther / giorde hand hemelige en Quinde vd paa hende / huilcken begaff sig en tid lang vdi tieniste met hende / oc førde hende paa det sidste met liste oc trædsker paafund / fra sin Faders Hus vdi Marcken / at Kempen offuerkom / greb oc førde hende vdi sit Bierg met sig. Nogle mene at Kempen selff forklædde sig i Quinde klæder / oc wloulligen forførde hende met suig oc bedrægeri. Der Otther Ebbissøn spurde huorledis det vaar gaaet Jomfru Sired / lod hand icke aff at søge iblant alle Biergene / før end hand fant hende oc slog denne Kempe ihiel / oc førde hende hiem met sig. Kempen haffde saa vnderlige tilsammen flæt hendis Haar / at det vaar wmueligt at opløse det / vden mand vilde met en kniff atskillie det. Otther begynte paa ny at formilde hendis meget atstadige sind / met listige oc lempfældige ord / oc det

Sirid bedragis oc forføris aff en Kempe.

Otther Ebbissøn legger sig anden gang effter Sired.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Oc der hand fornam / at der vaar ingen raad at vende hendis hu / vilde hand icke for hendis høybaarne Forældris skyld voldtage hende / men lod hende fare for sig selff / huort hende lystede. Da effter at hun haffde lenge faret vild / oc fundet huercken Hus eller By / kom hun paa det sidste vdi en Skou / til en grum oc forfærdelige Quindis bolige. Hun tog hende til sig / oc bød hende vacte sine Gedder. Otther kom atter til hende / oc befridde hende aff denne Trældom / oc sagde til hende: Huilcket tyckes eder / kiere Jomffru Syred / at vere bæst / enten at i følge mit raad / oc giffue mig eders tro / eller at i omgaaes met disse ildeluctendis Gedder oc Bucker. Forlader denne grumme Quindis tieniste / oc skynder eder hasteligen met mig til mine Skib. Kiere Jomffru / vender dog eders Ansict til mig / oc seer en gang mildeligen til mig / effter min store attraa oc lange begering. Der som i det giøre / da skal ieg føre eder her fra / hiem til eders kiere Moder. Tencker paa hues velgierning ieg haffuer beuist eder oc saa tilforne / der ieg befridde eder aff den lede Kempes graff oc hule. Besinder eder / om det icke vil regnis eder til stor Galnskaff / at i heller ville tiene denne grumme Skoutrold / oc vocte hendis Gedder / end giffue mig eders tro / oc leffue met mig met ære oc lige.

Otther Ebbissen legger sig tredie gang effter Jomffru Syred.

Jomffru Syred bleff varafftig vdi sit forsæt / oc vilde iugelunde opløffte sit Ansict at see paa Otther. Huor aff er lætteligen at mercke / huad atstadighed oc bluferdighed der haffuer suld ærlige Jomffruer oc Møer vdi fordom tide. Otther maatte oc denne gang offuergiffue Syred / oc drage til sine Skib igien vden all trøst oc husualelse.

Bluferdighed.

Siden kom Jomffru Syred effter lang reise oc vildfarelse til Otthers Moders hus / oc fordi hun bluedis ved sin Armod oc ringe Kladbon / sagde hun sig at vere fød aff fattigt Folck. Men Otthers Moder formerckte vel aff hendis Ansict oc Deilighed / at hun vaar icke aff saa ringe affkom / som hendis vduortis skickelse vaar ellers wanseelige. Thi vndfick hun hende saare venligen / oc sætte hende hæderligen til Bords hos sig selff. Der Otther kom hiem / holt hand sig met det første / ligeruis som hand kiende aldelis intet til denne fremmede Giest / oc at spurde hende / huorfaare at hun saaledis skiulte sit Ansict met it Linklæde. Oc paa det hand io endeligen kunde forfare hendis Hierte mod sig / lod hand allting beskicke vdi Huset / ligeruis som hand skulde tage sig en anden Jomffru til ecte. Der hand gick til Brudsengen / befalede hand Syred / at bære Liuset for sig / oc lod hende staa saa lenge / at Liuset brende hende vdi Fingerne. Hun stod alligeuel stille / oc rørde huercken Haand eller Hoffuet / indtil at Otther bad hende spare sin Haand / oc vocte sig for skade. Der ved saa hun mildeligen til Otther / oc fick hannem kier / gaff hannem sin tro / oc bleff den Nat hos hannem / oc lod hannem vederfaris effter hans lange begiering oc attraa. Der Kong Siuald nu spurde / huad Otther haffde bedreffuit met hans Daatter / vilde hand i sin vrede ladet henge hannem. Men der Syred gaff hannem tilkiende / aff huad vaade oc fare Otther haffde offte frelst hende / forskaffede hun hannem icke alleniste sin Faders venskaff / men ocsaa giorde Giftermaal mellem hendis Fader oc Otthers Syster.

Otther Ebbissen vinder Jomffru Syreds hierte.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Det hende sig nogen tid her effter / at der yppedis en Krig imellem Kong Siuald oc Kong Regnold aff Suerige. Huer lod forscriffue oc forsamle sine bæste mend oc Kemper / oc mødtis vdi Sieland / oc slogis der met huer andre vdi tre samfelde dage / saa at den ene ey offueruant den anden. Otther fortrød at Krigen saaledis forhaledis / oc tenckte ved sig selff at indlegge Prijs oc ære. Der det fierde slag begyntis / gaff hand sig Mandeligen ind vdi Regnolds Hær / indtil hand fant hannem selff / oc slog hannem ihiel / oc hans gantske Hær paa fluct / de Danske til Seyr oc ære / de Suenske til skam oc Vanære. Der offuergick mange merckelige Kemper i denne Krig en stor skam for deris blødhiertigheds skyld. Thi det kom saa vijt paa det sidste / at fyretiue aff de veldigste Suenske Kemper maatte fly oc rømme aff Marcken. Iblant dennem vaar ocsaa Sterckodder / som her til dags vaar woffueruindelig / oc maatte alligeuel nu aff fryct følge sine andre Stalbrødre. Jeg acter at saadane redzel vaar hannem paakast aff Gud / at hand skulde icke ophøye sig selff / oc lade sig tycke at haffue meget mere offuer it andet Menniskis styrcke / for sin store Lycke oc Mandom. Saa er intet Menniskis Lycke fuldkommen i denne Verden. Alle disse Suenske Kemper gaffue sig i tieniste met Hogen / som da vaar berømt for den alleryppersté Søfarne Mand / der nogen viste aff at sige paa denne tid.

Krig imellem Danmarck oc Suerige.

Otther Ebbissøns mandelig gierning.

Sterckodder maa fly met 40. andre Kemper for Otther Ebbissøn.

*

Siger XXXVI.

Siger

Siger kom til Kongeligt Regimente effter sin Faders Affgang / oc haffde tre Sønner / Siuald / Alff oc Alger / oc en Daatter som hede Signe. Alff vaar den dueligste oc deiligste iblant sine Brødre / oc gaff sig aff sin vngdom til Søes / at forsøge sin Lycke oc Mandom. Hans haar vaar saa huit ligeruis som det haffde veret aff idel purt Sølff. Kong Siuord aff Gylland haffde samme tid tuende Sønner Vemund oc Øyesten / oc en Daater ved naffn Aluilde / huilcken stedze oc altid skiulte sit Ansit met it klæde / at ingen for hendis deiligheds skyld skulde faa Aarsage at elske oc begere hende. Hendis Fader haffde antuordet hende en Øgle oc en Hugorm at opføde / huilcke met tiden skulde beuare hende at ingen skulde komme til at krencke eller locke hende. Der som nogen fordristede sig til at gaa ind til hende oc kunde det icke giøre / da lod hand afflsa hans Hoffuit / oc sette det paa en stage Der met beholt hand sin Daatter vdi Fred / at ingen torde begære at see eller tale til hende. Kong Sigers Søn Alff tog mod oc hierte til sig / oc tenckte ved sig at dis større fare for haanden vaar / at dis større Prijs vaar at vinde. Thi drog hand til Kong Siuord / oc bad hannem om sin Daatter / oc effter Kongens befalning oc vedtagne vilkaar / befolis hannem / at hand skulde dræbe disse to grumme Orme / oc der met vinde Aluilde. Hand klædde sig vdi blodige Skind / at Ormene skulde dis hasteligere søge hannem / oc tog it gloende Jern vdi en Tang vdi sin ene Haand / oc sit Glaffuend vdi den anden. Jernet stack hand i Øglens mund / oc Glaffuendet stack hand igennem Hugormens Hals / oc dræbte dennem saaledis begge paa stæden. Der Alff haffde vundet Kongens

Aluilde Kong Siuords Daatter aff Gylland vactis aff tuende forgifftige Orme.

Stor fare Stor Pris.

Alff offueruinder en Øgle oc en Hugorm.

gens

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

gens Daatter/ fortrød det hendis Forældre oc mest hendis Moder. Faderen sagde at hand vilde ingen mand giffue sin Daatter / vden den som hun selff friuillige samtyckte. Moderen tog Daatteren aff til en side/ oc forhørde hende / men der hun formerckte at hun elskte oc loffuede Alff for hans store Dyd oc Mandom / da straffede hun hende haardeligen / at hun saa lætferdelige vilde vende sit sind fra sin seduanlige atstadighed/ oc giffue en fremmed Mand sin tro for hans deiligheds skyld. Der met giorde hun den vnge Danske mand leed oc værstyggelig for sin Daatter / saa at hun

Jomffru Aluilde giffuer sig til Sørøffueri.

afflagde strax sine egne / oc iførde sig mands Klæder/ oc gaff sig met andre stolte Jomffruer til Sørøffueri/oc fant paa det sidste/it helt selskab aff sine ieffnlige som begræde deris Krigs øffuerste huilcken de nyligen haffde mist vdi Krig. Aff disse Skelmøer bleff hun kaaret til deris ypperste Hoffuet for sin deiligheds skyld/ oc indlagde met dennem større Pris oc Ære / end det siuntis nogen Quinde at kunde vere mueligt. Alff giorde færdig oc fulde

Alff offueruinder Blackmends Skibs Flode.

effter Aluilde / oc som hand randsagde effter hende / kom hand om Vinteren i færd met Blackmends Skibs Flode. Haffuet vaar vdi samme dage offuer alt saa hart tillagd / at mand kunde ingelunde ro eller segle nogen steds. Thi gaff Alff sit Folck dette raad/at de skulde gaa paa Jssen met deris Hoser vden deris Sko/paa det de kunde diss bedre feste Fødder paa den hale Jiss. Der Blackmendene saae Alff oc hans Folck løbe offuer Haffuet/ forfulde de dennem / oc mente at de haffde giffuet sig aff redzel paa fluct. Men Alff vende tilbage oc mandelige offueruant dennem.

Siden drog Alff fremdelis imod Findland/ oc kom der vdi en sneffuer Vig/oc fornam ved sine spedere/at der vaare nogle faa Skib for haanden. Thi Aluilde vaar der nyligen tilforne indløben met sin Flode / oc der hun saa at der kom nogle wkiende Skib imod Landet / løb hun vd imod dem/ i den mening at hun heller vilde stride i obenbare Sø / end lade sig stille belegge vdi Haffnen aff sine Fiender. Alff befoel sine Staldbrødre/ som gierne haffde draget imod Aluilde / at de skulde ligge stille for deris Anckere / oc sagde at det vaar en føye Pris / at mange skulde Stride imod en. De Danske kunde icke nocksom forundre sig paa Fiendernis deilighed/ oc gantske Legemis skickelighed. Jndtil Borckord oc en hans Staldbrødre / en vnger Krigsmand borede met Aluilde / oc sprunge ind i hendis Skib / oc sloge sig igennem hendis Selskaff/ fra Rorit indtil Staffnen.

Alff offueruinder Jomfru Aluilds Skibs Flode oc Ecter hende.

Borckord dræbte paa det sidste paa Aluildis Hielm/saa den falt aff hendis Hoffuet/ at hand saa hendis bare Ansict meget deiligt oc faurt / som vaar mere bequemt til kyss end Krig / oc formerckte der aff at de vaare komne i ferd met de Fiender/ mod huilcke mand skulde icke bruge Bue eller Suerd/ men venlige ord oc kierlig omgengelse. Jngen vaar da mere glad end Alff/ at hand wforuarendis haffde fundet den som hand met stor Liffs fare haffde søgt lang tid til Land oc Vand. Hand lod hende strax afføre sin Krigsrystning/ oc iføre sine Jomffrulige Klædebon / oc afflede siden met hende en Daatter/ som hand kallede Gyrithe. Borckord hans Staldbroder tog Aluilds ypperste Jomffru oc bæste ven Gro til Ecte/ oc afflede met hende Harald / som fick siden Hyldetands tilna ffn.

Paa det

Paa det at ingen skal tencke/ at saadant er Fabel eller wmueligt/ at Quinde personer haffue ført Krig i fordom tid/ da kand ieg icke dølie/ at her haffuer veret Quindsfolck i Danmarck/ vdi gamle dage/ som forandrede deris Klæder/ oc toge Krigsmends Vaaben oc Verie paa sig/ oc efterfulde Krig oc Aarlog vdi mange Aar oc atskillige Lande. Thi de keddis ved Aarckeløshed oc Læddiggang/ oc elskte tuang/ møde/ vact/ vandring oc arbeide. Det gick dennem ocsaa lyckeligen aff/ at ingen kunde giøre skilsmysse eller forskel paa dennem/ oc andre duelige oc forstandige Krigsmend. Besynderlige gaffue de Jomffruer sig til Krig/ som vaare mest faure oc statteligen høye/ oc vel skickede paa deris Legems styrcke oc karskhed. Saadanne forgette snarligen all Quinde skick oc arbeide/ lystede mere at Krig end spinde/ haffde støre attraa til Blods vdgydelse/ end Dantz oc Faffntag. De begerede mere at ligge vnder oben Himmel paa Jorden i deris Leyre/ end huilis vdi en varm oc bløð Seng vdi Herresal. De viste bedre at røre it Glaffuend oc Spiud/ end Rock eller Teen. De vaare mere behendige at bruge Bue oc Pil/ end Naal oc Traad. All deris hu oc idret vaar mere til dristig frimodighed oc haarde øffuelse end vellyst eller nogen venlig Kierlighed/ at dem som burde at glædis aff deris Ansict oc omgengelse/ maatte mere gruis oc forskreckis for deris næruerelse. Dette maa vere sagt om de fordoms Skioldmøer/ nu ville wi komme igien til Historien.

> Skelmøer eller Skioldmøer vdi fordom dage.

Om Foraaret seglede Alff met sin Broder Alger vdi Søen/ met hundrede Skib/ oc komme i færd met Kong Hamunds tre Sønner/ Heluin/ Hagbart oc Hamund/ oc slogis met dennem den gantske dag/ indtil den mørcke nat skilde dennem fra huer andre. De finge paa begge sider saa stor affbreck oc skade paa deris folck/ at ingen aff dem kunde leffuere hin anden it slag/ oc maatte der faare anden dagen samtycke oc oprette mellem sig indbyrdis en euig forligelse oc venskaff/ oc fulde siden huer andē ind i Danmarck til kong Siger.

> Kong Sigers oc Kong Hamunds Sønner.

Hans daatter Signe haffde da en naffnkundige beile aff Tyskand sō hede Hildigsleff/ huilckē fordristede mere paa sin skønhed/ end paa sin egē dyd oc duelighed. Men hun elskte langt mere Hogen/ Kong Hamunds søn for hans Mandoms gierninger/ end denne Tydsk. Thi hende befalt dem som duelige oc icke saa meget deilige vaare: Hun saa til hiertet oc fromhed/ oc icke til vduortis Skabning/ som icke kand lignis imod huer andre. Mand finder endnu forstandige Jomffruer oc Møer/ som skue mere deris beilis sind oc hierte/ end Ansictens faurhed/ oc deris pralende gang oc anden letfærdig skickelse. De ville heller leffue deris liff met dem som fromme/ vise oc duelige ere/ end met dem som ere ickon allene rige/ skøne oc kaasteligen vdstafferede/ met vduortis Pral oc Stortalenhed.

> Signe kong Sigers daatter.

> Duelighed gaar for Deilighed.

Haagbart lod sig intet mercke for Signis Brødre huad hand haffde i sinde/ men der hand saa sig lelighed/ gaff hand sig i Samtale met Signe/ oc offuertalde hende/ at hun beuilgede hannem sin Tro oc Kierlighed. Men paa det at hun skulde bliffue wmistenckt for Hagbart/ loffuede hun i alle mands næruerelse Hogen/ oc saade: Huad er dog stort forskel paa mine Beile. Hogen er dydig oc duelig/ baade i hierte oc sind. Er hand icke saa faur oc skøn vnder Øyne/ da haffuer hand diss mere aff

> Hagbart legger sig efter Jomfru Signe.

Mandoms styrcke oc vijsdom. Huad som icke skinner vdi vduortis Ansict / det skinner induortis vdi brystet oc styrcke. Der effter skal mand dømme en Mand / oc icke effter sin faurhed. Men Hildigsleff stoler paa sin skønhed / paa sit faure Haar oc praalende Klæder. Det acter eller skøtter ieg aldelis intet. Deilighed kand icke lignis imod Dyd. Det ene er euigt oc varactigt / det andet er it skrøbeligt boskaff oc forgengelig eyedom. Thi Alderdom forspilder Deilighed / men Fromhed bliffuer bestandig / oc kand dem ey berøffuis som hende elske. Andre maa ansee det vduortis / oc lade sig der aff forføris fra det som ret oc gaffnligt er. Men effter min Dom oc Mening / da bør dyd oc duelighed langt mere at actis end pral oc deilighed.

Aff saadan tale formerckte vel alle som stode omkring Signe / at hun loffuede Hagbart vnder Hogens naffn / oc haffde hannem kierere end alle de andre sine Beile. Oc der Hildigsleff fornam / at hand maatte drage tørblødt oc forhaanet aff Kongens gaard / oc giffue Hagbart rom / gremmede oc harmede hand sig / oc vnderkiøbte en blinder Mand / ved naffn Bøluise / som skulde kaste vrede oc had imellem Kong Sigers oc Kong Hamunds Sønner. Thi Kong Siger holt tuende Mend hos sig (iblant huilcke denne Bøluise vaar en) som vaare hans ypperste oc næste Raadgiffuere. Den ene kunde stille vrede / oc forlige dem som vaare vsamdrectige: Den anden kunde føre kiff oc trette imellem huem hannem lystede. Denne Bøluise gick hemeligen bort / oc sagde til Sigers Sønner: Hamunds affkom haffue denne art i sig / at de aldrig holde ord oc contract eller nogen freds Forbund: Thi giffuer god act paa eders sag / oc setter eders tillid mere paa Krig oc egne Vaaben / end paa deris løse ord oc Forbund. Met saadan forgifftig Bagtale / brød hand venskabs baand imellem disse ædle vnge Herrer oc Konge Sønner. Alff oc Alger feydede imod Heluin oc Amund i deris Broders Hagbarts fraucærelse / oc offuerfulde oc ihielsloge dem vdi Hamunds fiord. Men Hagbart kom strax met ferskt Krigsfolck / oc nedlagde dem oc heffnede sine Brødris død. Den Tydske Hildigsleff som førde dem i denne skadelige Feide / bleff skudt bag igennem begge Laarene / huilcket saar icke gaff hannem alleniste / men ocsaa alle Tydske en stor spaat oc forhaanelse effter denne dag.

Vnderlige Raadgiffuere.

Gode venner bliffue vens.

* Om denne efftcrfølgende Hagbarts Historie er lagd en Vise / som siungis endnu almindeligen paa denne dag.

Effter denne gruelige wenighed drog Hagbart stille oc hemeligen til Signe Kong Sigers Daatter / ligeruis som hand aldrig en gang haffde fortørnet hende / met hendis Brødris død. Saa dristigt it hierte giffuer kierlighed / som ingen fare eller møde farsager. Hand tog Leide paa den Tro oc Loffue / som hun hannem tilforn haffde giffuet / oc gaff sig vd for en aff Hogens Skioldmøer / som skulde haffue bud fra hannem til Kong Siger. Der met anammedis hand aff Signe ind i hendis Jomfrukammer / oc om afftenen der hand iblant hendis Tienere skulde lade to sine Been / oc bleff atspurt huorfaare hans Been vaare saa Laadne / oc hans Fødder oc Hender saa haarde / suarede hand oc sagde: Det lader eder icke forundre i gode Jomffruer / at mine Fødder oc Been haffue saadane skickelse. Thi ieg er opdragen ved Krig oc Aarlog hos Hogen min

Kierlighed giører Mod oc dristighed

Trædskt anslag.

Herre

Herre oc Høffuitzmand. Der som i viste huor offte ieg haffuer gaaet offuer den skarpe Sand/hine huasse Torne/ den kaalde Iss/ oc de graa Klipper/da skulde i mere forundre / at mine Fødder ere icke opslidte. Der som i viste huor offte at baade Harnisk oc Jernstøffle haffue trengd oc tuunget mine Arme / Bryst oc Beene / da skulde det icke vere eder seldsomt / at min Krop er icke saa blød som eders/huilcken som bær daglige hine milde Linklæder / Silcke / Skarlagen oc anden saadan blød Klædebon. Der er vdi mange Aar huercken kommen Rock eller Teen vdi min Haand / men Pil oc Glaffuend haffuer ieg brugt i idelig Krig oc Aarlog.

Signe samtyckte strax met hannem / oc stadfeste hans tale oc sagde: Det kand icke vere andet mueligt / end at den Jomffru som omgaaes met Vaaben oc Verie / oc skal segle oc ro vdi haffuet/ at hendis vilkaar ere io langt anderlidis end andre Jomffruers / som omgaaes met Quinde arbeid.

Stor skel paa Jomfruer.

Thi Hogen giffuer sine vnge Krigsfolck ingen ro eller huile. Enten skulle de skiude eller hugge. Enten skulle seyle til Søes/eller reyse til Lands/ oc enten skulle de bruge henderne til Krig/eller fødderne til at vdrette hans bestilling oc ærinde. Huo vilde da klage paa denne gode Jomffruis Fødder oc Hender at de ere icke saa slætte oc bløde som vore ere/huilcke neppelige gaa en gang imellem Aar oc dag vdaff vort Jomffrukammer oc Fruerstue.

Hagbart locker Jomfru Signe.

Der næst lagdis Hagbart hen i den ypperste Seng / som en fremmet Giest / oc tog Jomffru Signe til sig / som den ypperste Jomffru vdi Kongens Gaard / oc begynte iblant anden tale til Signe oc sagde: Der som eders Herre Fader greb mig paa denne stæd/oc affliffuede mig/ vilde i da min aller kieriste effter min død holde mig den tro som i mig haffue giffuet? Jeg veed vist at eders Fader sparde mig ingelunde. Thi det duer icke at dølie for eder/ at ieg heffnede min Broders død/oc slog eders to Brødre ihiel: Oc endnu imod eders Faders vilie soffuer her hos eder. Siger mig min allerkieriste/ huad i vilde giøre effter min død? Signe suarede oc sagde: Der som Lycken bleff oss saa gram oc wblid/at du for min skyld skulde miste dit Liff / tro mig / ieg vilde aldrig leffue nogen dag der effter. Huadsomheldst død oc straff min Fader hand lagde paa dig / enten at du skulde halshuggis/steilis eller hengis / drucknis eller brendis / eller dø paa din Sotteseng/ da skulde ieg lade den samme dom gaa offuer mig selff. Ligeruis som ieg met fri vilie haffuer giffuet dig allene min Tro / oc leffuet met dig tilsammen/ saa vil ieg oc dø til lige met dig / det loffuer ieg dig som en Quinde/ oc skal det holde som en Mand.

Aff saadan Tale bleff Hagbart saa frimodig / at hand forgætte at skilies fra Signe/ oc forsmaade all den store vaade/ fare oc wlycke / som hannem offuer Hoffuet hengde/oc siden kaart tid her effter offuergick.

Hagbart røbis oc fangis hos Kongens daatter.

Thi Pigerne som vactede paa Kammeret / røbte Hagbart / saa at Kongens Tienere komme strax for Soffuekammeret/at gribe hannem. Hand vaarde sig mandeligen lang tid/ oc slog mange ihiel i Dørren/før end hand gaff sig fangen. Paa det sidste maatte hand giffue sig / oc bleff ført for Kongen oc hans Raad / som skulde aff sige / huad død oc straff hand haffde fortient. Der ginge atskillige Domme oc Sententzer frem om hannem. Nogle sagde/ at mand skulde straffe hannem paa det haardeste vden

Dom offuer Hagbart.

 all naa-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

all naade. Men Biluise Bøluisis Broder oc nogle andre/ de gaffue raad at mand skulde lade hannem leffue/ oc sagde at det vaar bedre at bruge hans vngdoms styrcke oc Mandom til Krig/ end saa ynckeligen vden all Barmhiertighed lade hannem myrdis eller omkommis. Da stod Bøluise op oc sagde: Det er ilde giort / at i formene Kongen at heffne sin rette Harm. Huorledis skulde Siger forbarme sig offuer den/ som icke alleniste haffuer skilt hans to Sønner ved deris Liff/ men ocsaa hans Daatter/ oc gantske Slect ved deris ære oc gode rycte.

Almuens vstadighed.

Denne Dom samtyckte den største part aff Raadet/ dømte hannem / oc lode strax opreise en Galie til hannem. Der Almuen dette saae/ vendis deris Sind / saa at hand som tilforne haffde gunst oc metholdt hos huer mand/ dømtis at haffue fortient straff vden all naade oc metynck.

Raadt for vraadet.

Stycke for stycke.

Der Hagbart leddis nu vd at Dørren / racte Dronningen hannem it dricke Kar met Vin / at hand der met skulde slycke sin tørst/ oc talede vredelige oc haanlige til hannem/ oc sagde: Drick nu/ du hoffmodige oc traadzige Hagbart / som est dømt aff Menige mand met rette til døde. Drick din sidste drick aff dette Horn / at du kant dø dist dristeligere vden redzel / oc komme drucken til Herberge. Thi i denne time/ kommer dit Legeme til en Galie / oc din Siel til Helffuede. Den vnge Hagbart tog Hornet oc suarede: Met denne min Haand / som ieg nu tager den sidste Drick til mig / slog ieg dine to Sønner ihiel. Dem haffuer ieg send paa veyen for mig oc døer icke vheffnd offuer dig. Denne min høyre Haand/ vaar dine Børns Bane. Denne min høyre Haand / tog Liff oc Lius fra dem / som du fødde til Liff oc Lius i denne Verden. O du beskemmede oc vanryctede Quinde / du galne oc vsle Moder / som leffuer aldrig saa god en dag/ at du ydermere faar dine Børn at see. Der met heffnede Hagbart hendis spaat / oc slog hende met Hornet vnder øynene / at Vinen dryb hende fra Ansictet ned paa Jorden.

Kierligheds Velde oc Tiranni.

Dissimellem atspurde Signe vdi sin Banghed sine Møer oc Piger / om de vilde met en god vilie giøre hende selskaff/ i det som hun haffde i sinde oc forsæt. De suarede alle / at huad som hendis begering oc løffte vaar/ det vilde de gierne giøre oc effterfølge. De gaffue hende der paa deris Haand oc gode tro. Signe græd bitterligen/ oc sagde/ at hun nu vilde følge i Døden met sin allerkieriste / bad dennem der faare / at de skulde sætte Ild paa Huset/ naar dem gaffuis Tegn/ oc giøre sig Snarer aff deris Linklæder oc Silcke baande/ vdi huilcke de kunde henge sig selff/ oc naar dette vaar skeed / skude saa Benckene fra deris Fødder. De samtyckte alle met hende/ oc sørgede offuer all maade. Signe gick selff omkring/ oc skenckte Vin fra den første til den sidste paa det at de dist frimodigere skulde gaa til døde.

Galiebierge ved Sigersted.

Troskab.

Der Hagbart kom til Bierget / som haffuer endnu denne dag her aff sit naffn / oc skulde nu ophengis / vilde hand end da tilforn friste oc forsøge sin alkieristis Tro. Hand bad Bødelen at hand vilde først ophenge hans Kaabe. Thi hand sagde sig at haffue stor lyst / at maatte see huorledis det vilde sticke sig/ naar hand selff bleff siden ophengd. Det skede effter hans begæring/ oc strax mente Signe oc hendis Møer vdi Kongens Gaard/ at det haffde veret Hagbart selff/ som da skulde veret hengd. Thi sætte Signe

oc hen-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

oc kendis Møer Ild paa Huset / oc hengde sig selff / som førre endrecteli-ge bleff vedtaget. Der Hagbart saa Ilden aff Kongens Gaard / oc Signis Kammer / sagde hand: Nu er min glæde mig større aff min kie-restis Tro oc Huldskaff / end den sorg mig kand paakomme aff denne død / som mig faarestaar. Skynder eder oc haster met min straff oc Pine / som i it øyeblick skal endis. Nu (sagde hand) døer ieg gladelige / min Harm er heffnd / min Tro oc Loffue er mig holden. Effter en kaart tid finder ieg min kieriste for mig / der som wi skulle vere tilsammen i lyst oc huile. Naar wi ere hendøde / skal all Verden end da vide at sige aff vor Tro / Kierlighed oc endeligt. Met saadanne ord gick Hagbart frimodige til Døde / oc bleff hengd paa den stæd som endnu en Landsby haffuer naffn aff hannem / icke langt fra Sigerstæd By / der som oc saa til ydermere beuisning / sees en liden høy paa Marcken / end oc saa paa denne dag. Oc nogle haffue sagd for Erckebiscop Absalon vdi vor tid / at de skulde seet den Bielcke / som siden bleff her sammesteds en gang oppløyet.

Signe holder som en Mand / huilcket hun loffued som en Quinde.

Sigerstæd.

Nogle mene at dette skulde skeed vdi Sieland hart ved Ringsted men nogle mene / at det skulde skeed vdi Halland / icke langt fra Falckenbierg

Der Hogen spurde huorledis at Kong Siger haffde handlet met hans Broder Hagbart / offuergaff hand den Feide som hand haffde be-gynt vdi Hybernland / oc vende sig met all sin Krigsmact imod Dan-marck. Paa veyen forlode hannem tuende hans beste Kemper / Hogen Vigersšøn Sielandsfar / oc Sterckodder / som haffde her indtil efflerfuld hannem fra den dag Kong Regnold bleff slagen. Huer aff dennem vnd-skyldede sig oc drog sin besynderlige Aarsage frem. Hogen sagde at det stod hannem ilde / at hand skulde stride imod sit eget Fæderneland oc Met-borgere. Sterckodder sagde / at det sømmede hannem ingelunde / at hand skulde findis wtacknemmelig / oc offuerfalde Kong Siger met Vold / huil-cken tilforne haffde Herberget hannem / oc giort hannem meget gaat. Thi mand finder offte nogle saa fromhiertige / som ville for ingen ting lade sig trengis eller røris / at paaføre dem nogen skade eller wlycke / aff huilcke de tilforne haffue fornommet Danished oc æretieniste.

Hogen vil heffne sin Broders død.

Tacknemmelighed.

Hogen drog alligeuel frem / oc lagde ind vdi Hæruig met sin Skibs Flode / oc sætte der sit Krigsfolck vdi Land / paa den stæd som Esbern Sna-re siden opbygde en Kiøbstæd / til Lande værn at affuerie Rigens vdlendiske Fiender. Siden skiffte Hogen sit Folck vdi tre parter / oc lod de to parter aff Skibene ro omkring at Suse fiord / som skulde vndsette Fodfolcket om behoff giordis. Hand drog selff til Lands igennem en stor Skou / at ingen skulde see hannem. Denne Skou er paa denne dag affhuggen / saa mand Pløyer oc Saaer paa denne stæd / vden huad smaa Skou der endnu kand findis. Der hand kom vd aff Skouen befoel hand sit Folck / at de skulde bære Grene i deris Hender / oc afflegge hues Klæder eller anden byrde de kunde ombære / saa nær som indtil deris bare Verie. Samme Aa oc stæd haffuer endnu sit naffn aff denne Giernings ihukommelse. Hogen vaar kommen igiennem Sigers tuende vact / oc bleff nu seet aff den tredie / som løb til Kong Sigers Soffuekammer / oc gaff tilkiende / at dennem siuntis ligeruis som der kom en leffuendis Skou eller Lund gaaendis imod Byen. Der Kong Siger vdspurde / at den vaar fast nær ved Byen / sagde hand / at det vilde betyde hans død / huor aff stæden / som disse Græne bleff aff-

Hæruing

Suse fiord.

Snildt anslag.

Kong Siger bleff slagen.

Valdbrynd.

hugne/ kaldis siden almindelige Mordkier. Kong Siger drog vd imod Fienderne/ at de skulde icke omringe oc belegge hannem vdi Byen / oc bleff slagen paa den Platz som kaldis for dette store Mandfald / Valdbrynd. Der Hogen haffde vundet Seyr / bleff hand saa Mordgerig / at hand huercken sparde de vnge eller de gamle / Mand eller Quinde / Forældre eller Børn/men dræbte oc ihielslog alt hues hand kunde offuerkomme.

Siuald.

Siuald XXXVII.

Mands hu oc oprictighed.

Axelsted.

DEr Siuald som da varede paa Kongens gaard/ spurde at hans Fader Siger vaar nedlagd / giorde hand strax færdig met sin gantske Hær at heffne hans død. Thi forskreckedis Hogen oc gick met den tredie part aff sit Folck til Skibs vdi Hæruig. Men en hans Staldbroder/ ved naffn Hogen hin Dulle / haffde større Mod aff denne ny Seyeruinding/end hannem gaffuis mistrøstighed aff Hogens fluct. Hand vilde heller dø Mandelige hos sit Folck / end fly skammelige for sin Fiende. Hannem forlengdis effter Skibene / huilcke hand fortøffuede vdi en Haffn ved Axelsted. Dissimellem kom Siuald imod hannem / met en saare stor Hær / baade aff Mand oc Quinde / som vilde opsette deris Liff oc velfærd for deris kiere Landsherre oc Konning. Om anden dagen begynte de imod huer andre/ oc slogis saa Mandeligen tilsammen vdi to samfelde dage / indtil Høffuitzmendene paa begge sider / Siuald oc Hogen omkomme/ oc de Danske paa det sidste beholde Marcken.

Hogen offueruindis aff de Danske/ oc rømmer ind i Skotland.

Hogens Høy.

Den næste nat her effter/ kom Flaaden ind vdi Suse fiord/hues dyb er paa denne tid efftergrod / saa at ingen store Skib kunde der nu indsegle/ som vdi fordom tid. Aarle om morgenen ginge Skibsfolcket i Land / oc funde iblant andre deris døde Stallbrødre/ocsaa Hogens Legeme/huilcket de begroffue Hederligen paa den stæd/som endnu kalder effter hannem Hogens Høy. Dissimellem kom Borckord offuer dennem met Skonske Rytter / oc ihielslog dem huer oc en / oc indrog siden deris Skib / oc met dem forfulde hasteligen Kong Hamunds Søn Hogen/ oc slogis met hannem / saa at hand met try sine Skib maatte rømme ind i Skotland / der som hand oc effter at tu Aar vaare forløbne/ hendøde.

Det Danske Konge blod gaar paa grund.

Mange Regentere paa en tid vdi Danmarck.

Ved saadan forderffuelig oc languarig Aarlog / bleff det gantske Danske Konge Blod aldelis ødelagd / indtil allene Gyrethe Alffs Daatter/ Kong Sigers Søndaatter. Thi ginge de ypperste Danmarckis Herrer oc Adel vdi Raad/ at kaare forstandige Mend/ som paa nogen tid lang skulde regere oc forsuare Riget. Ostmer bleff sat offuer Skone/ Hunding offuer Sieland / Hane offuer Fyn / Røricl oc Hatther offuer Jutland. Men paa det at huer kand vide / huorledis det rette Danske Konge Blod er igien paa fode kommet / da er for nøden at røre noget om den leilighed/ som

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

som vdi midler tid sig haffuer begiffuet / vdi dette oc andre næst omliggende Landskaff.

Kong Gunner en Tiran aff Suerig.

Vdi Suerige vaar en meetig Kempe ved naffn Gunner / som haardeligen vaar foraarsaget til kiff oc affuend imod Norbaggerne. Hannem gaffues forloff effter sin Bøn oc begæring / at giøre indfald vdi Norge / oc drog saa ind først vdi det Hærret som kaldis Jather / Brende oc skende / myrde oc ødelagde alt huad hand mest kunde offuerkomme. Hand førde icke Krig som andre oprictige Høffdinge pleie at giøre / men slog alt Folcket thiel for fode / oc søgte mere Mord oc Blod paa Folcket / end landsens Roff oc Byte. For saadant Tiranni oc grumhed nøddis den menige Norske Almue at gaa hannem til Haande. Oc den gamle oc alderstigne Kong Regnold selff / skiulte Drotte sin Daatter vdi en Hule / oc fick hende Folck oc Mad met sig / aff huilcket hun en tid lang kunde opholde sig. Hand skiulte hos hende sit Kongelige Clenodie oc beste Suerd / at de skulde icke komme Fienden til gode / effterdi hand kunde icke selff bruge dennem. Oc paa det at ingen skulde finde denne Hule / lod hand den ieffne saa at den vaar lige ved den slætte Marck. Siden lod hand sig føre paa sine Stallbrødris Skuldre vdi Krig / dog met større dristighed / end Lycke. Hand bleff der slagen / sit Fæderneland til stor skade oc vanære.

Regnold Kong i Norge bliffuer slagen aff Gunner.

Hund Konge offuer Norge.

Gunner satte siden en Hund til Kong offuer Norbaggerne / til en straff for deris wduelighed oc Bonde hoffmod. Hand gaff nogle sine gode Mend befalning / som skulde vacte paa den Hund Konge / oc vdrette paa hans vegne / hues Rigens oc Indbygernis lelighed vdkreffuede. Hand bød oc at den skulde miste sit Liff / som forsømte at giøre denne Kong ære oc Reuerentz / naar hand kom frem for hannem. Siden paalagde Gunner Norbaggerne dobbelt Skat om Aaret: Den ene skulde de vdgiffue aff deris handel oc eyedom om Vaaren / den anden om Høsten. Oc der hannem bleff tilkiende giffuet / at Regnolt haffde nedsæt sin Daatter leffuendis vdi Jorden / lod hand icke aff at randsage effter hende / førend hand kom selff paa den stæd / som hand hørde hende tale met sit Folck. Hand lod opkaste Jorden / oc thielslog Folcket / som forsuarede Kongens Clenodie / men hende drog hand op til sig / met hues Liggendefæ oc Gods fandis hos hende. Hun vaar end da saa trædsker / at hun skiulte sin Faders Suerde paa en hemelig stæd / som Gunner icke kunde paa finde. Gunner krenckede hende imod hendis vilie / oc affleede en Søn met hende / ved naffn Hildiger / huilcken siden optendis til saa stor harm / at heffne sin Faders død / at hand begaff sig aldelis paa intet andet / end Krig oc Blodstyrtning / saa at hans Fader Gunner kunde icke lide hannem hos sig vdi Landet / men maatte giøre hannem vdsleger oc fredløss. Hildiger drog til Kong Aluer i Suerige / oc fick en stor Forlening aff hannem. Forandrede der met Lufften oc stæden / men icke sin hu oc Blodgerige sind. Alt det som hand tenckte / oc tog sig faare / vende altsammen paa Aarlog oc Menniskelige blods vdgydelse.

Drotte optagis aff Jorden oc krenckis aff Gunner.

Hildiger.

Dissimellem drog Borckord aff Skaane til Gunner / oc skilde hannem veldelige baade ved Drotte oc sit Liff. Drotte troloffuede sig veluillige

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

met Borckord/ efterdi hand saa mandeligen haffde heffnd hendis Faders død oc wret. Aff dennem bleff afflet Halffdan/ huilcken mand holt for en Daare vdi sin Vngdom/ oc bleff dog siden en merckelig oc naffnkundig Mand/ for sin Dyd oc mangefold Mandoms gierninger. Der hand vaar endnu en vnger Karl/ slog hand en merckelig Kempe ihiel/ met en Kep/ som hand haffde wforuarendis vdi haanden/ fordi at hand gaff hannem en Kindhest/ for sin vngdoms lystige skempt oc leeg. Dette vaar ickon it tegn til de andre store gierninger/ som her effter bedreffuis aff hannem.

Halffdan.

Det skal tilige krøge/ som god krog vil vorde.

Vdi disse dage plagedis Danmarckis indbyggere saare hart aff en Rydske Sørøffuere Røthe/ som brugte gruelige stort Tiranni imod fattige Folck. Andre tage end Gods oc Penninge faar deris Fanger/ oc lade sig der met nøye/ men hand førde dem ocsaa aff alle deris Klæder/ oc lod dem fare aldelis nøgne fra sig. Aff hannem er det først opkommet/ at mand endnu paa denne dag kalder alt tiranniske Røffueri Røthers ran. Hand fant først paa en besynderlige grum maade/ at pine oc affliffue Folck: Hand bant den høyre Fod fast til Jorden/ oc den venstre til Toppen aff it nedbøyet Træ/ oc slap det siden løss/ saa det flacte strax it Menniske tuert i to parter.

Røthe en Rydsker Sørøffuere.

Røthers ran

Hane Kongen aff Fyn/ vilde legge ære ind/ oc drog til Skibs imod hannem/ met all sin mact/ men hand flyde selff anden skammelige for hannem/ saa at der aff bleff it Ordsprock/ at mand siger: Hane er hieme rigist oc mectigst. Thi kunde nu Borckord ingelunde fordraget/ at hans Vnderfaatte skulde saa wbarmhiertelige plagis aff denne offuergiffne naturlige Skalck. Hand slog Røthe ihiel/ men det kaastede hannem sit eget liff. De scriffue/ at Halffdan vaar met sin Fader i samme Slag/ oc iblant andre store Saar/ fick hand ocsaa den slemme skade i sin Mund/ at den ene Læbe bleff igiennem stungen/ oc bleff it obet flydende Saar/ huilcket ingen kunde tillæge hannem hans Liffs tid. Den wtacknemmelige Almue gaffue hannem her aff it haanligt vedernaffn/ i det dennem haffde burt at prise hannem for sin Mandom/ at hand fick saadan skade for haanden/ oc icke paa Ryggen/ oc vdi Krig for sit Fædernelands beskermelse/ oc icke paa wærlig sted for sin Blødhiertighed eller Løtfærdighed. Saa veed den vanartige Almue/ at legge det vd i den verste mening/ som offte er giort vdi en god mening/ oc Landsens oc Indbyggernis eget beste.

Hane er hieme rigest.

Almuens wtacknemmelighed.

Gyrithe Alffs Daatter/ som da vaar den eniste aff det Danske konge Blod/ haffde da taget sig stadelige vdi sinde/ at vilde heller leffue Jomffru leffnet alle sine liffs dage/ før end hun vilde begiffue sig met nogen ringe oc Almues mand/ efterdi her fands ingen aff æt oc byrd/ som hun dømte at vere sin ieffnlige. Oc paa det hun kunde vere wfortenct/ oc wanfectet i rolighed/ vdualde hun nogle mectige Kemper/ som daglige varede paa hendis Hus oc Kammer/ at ingen kom hende til ords/ vden hendis minde oc vilie.

Det hende sig at Halffdan kom en gang wforuarendis ind til hende/ vdi Kempernis fraucrelse/ hucs Broder hand haffde dræbt i sin vngdom. Hand raadde hende/ at hun skulde offuergiffue sit forsæt/ oc vende sit sind til it ærligt giffterinaal/ at det Danske Konge blod skulde icke aldelis vndergaa oc ødeleggis met hende. Hand bad hende tage i it gaat beraat oc betenckelse/

Halffdan begerer Jomfru Gyrethe til Ecte.

om hand

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

om hand som vaar ocsaa født aff Kongelig affkom / maatte icke findis/ den
som hun vilde giffue sin Tro oc Hierte. Gyrethe suarede oc sagde: Jeg — Gyrethe forachter Halffdan,
kand for ingen ting lade mig offuertale/at ieg fød aff Konge slect/skal begiff
ue mig met den som ringere er aff Æt oc Byrd/end ieg er. Hun faare kaste
Halffdan icke alleniste sin ringe Affkom / men ocsaa sin vforuindelige ly-
de oc skade / som hand fick i Krig vdi sin Mund. Halffdan suarede oc
sagde: Jlegge mig tuende Laster til/ kiere Jomffru/ Den ene / at ieg er
icke aff stor Fribaarnhed. Den anden/at ieg haffuer it vanlydt Skaar vdi
min Mund. Thi skal ieg aldrig komme tilbage at bedis om eder / førend
ieg affstryger begge disse Laster / ved Mandoms deilige oc høylofflige
Gierninger. Dog begerer ieg dissimellem at i ingen ville troloffue/ før-
end ieg kommer igien / eller i faa visse tidinde at ieg er død. Der Kemperne
hues Broder Halffdan haffde ihielslaget / fornomme at hand haffde talet
hemeligen met Gyrethe / forfulde de hannem paa deris Heste / at optage
oc ihielsla hannem. Der Halffdan saa dennem komme / bad hand sine — Halffdan ihielslar tolff Kemper vdi en Kamp.
Tienere gaa bort i skiul / oc lade sig ene betemme met dennem: hand
tuingde oc nødde dem met trussel at affuige fra sig/imod deris begering oc
vilie/ oc sagde at Gyrethe skulde icke spørie/ at hand aff redzel forsagede sin
liffs tid nogen Kamp. Strax oprycte hand en stor Eeg met sin Rod/strøg — Kamp.
Græenene der aff / oc skickede den lige som en Kølffue/ der met gaff hand
sig allene i Kamp met de tolff Kemper/oc nedlagde dem allesammen.

Siden drog hand til sin Moder / oc fick tuende sin Morfaders — Tuende naffnkundige Suerde.
Suerd / Det ene hede Liussing / det andet Huitting / for deris blancke
Skarphed. Oc efterdi hand hørde at der vaar Krig imellem Kong Al-
uer aff Suerige oc de Rysser/drog hand ind vdi Ryssland oc bleff der ærlige
oc vel antagen. En aff Aluers Leyre (som vaar icke langt borte fra Ryssser-
ne) ved naffn Hildiger Gunnersøn/ traadde frem oc eskede de Ryssiske Kem-
per til Kamp. Men der hand hørde at Halffdan bleff tilskicket at Kempe
met sig / oc viste nu at det vaar hans egen Broder / vilde hand forskone — Broder sparer anden.
hannem / oc lod Broderlig kierlighed haffue større anseelse hos sig / end
Mandoms æregerighed. Thi sagde hand / at hand vilde ingelunde slaes
met en vnger oc vforsøgt Mand / efterdi hand selff vaar en naffnkundig
Kempe aff lxx. Kempers Bane oc Seyr / som hand vant aff dennem.
Hand befoel Halffdan at hand først skulde forsøge sig i det mindre / oc si-
den angribe det større. Dette sagde Hildiger icke aff redzel / thi hand vaar
baade sterck / oc kunde ocsaa døffue alle Vaaben / men hand foruende oc
fremlagde saadant aff sin fromhed/ som vaar saa stor/ at endog Halffdans — Dyd oc Fromhed.
Fader haffde slaaet hans Fader ihiel/dog vilde hand heller beuise sin Bro-
der Tro oc Huldskaff oc vige met lempe / end heffne sin Faders død / oc be-
smitte sig met nogen lastelig gierning.

Haldan begærede en anden Kempe vdi Hildigers stæd / huilcken — Kamp.
hand Mandelige dræbte / saa at ocsaa Fienderne gaffue hannem stor Loff
for sin Mandom oc styrcke. Den anden dag eskede hand tuende Kemper til
kamp/den tredie tre/den fierde fire/den femte fem/den siette sex / den siuen-
de siu/huilcke hand allesammen nedlagde oc offueruant/indtil hand paa den
ottende dag gaff sig i Kamp met elleffue / oc ihielslog dem alle til lige paa
Banen.

Der

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Der Hildiger nu saa at Halffdans Mandom maatte vel lignis met hannem / oc kunde icke lenger necte hannem en Kamp/ lod hand skee effter hans begering. Halffdan haffde beklædt sit Suerd met tynde klude/ oc giorde Hildiger der met it stort saar/saa at der Hildiger farnam/at hand haffde faaet sit Bane saar/kaste hand strax sine Vaaben fra sig paa Jorden/oc kiende hannem for sin Broder oc sagde: Wi ville nu offuergiffue vor Kamp/ oc sette oss ned at tale indbyrdis met huer anden. Thi inden en søye tid skulle wi begge atskilies. Den ene haffuer sin visse død vdi Haanden / den anden staar endnu mange gode Aar oc megen Pris tilbage at vinde. Du est en Dansker mand/ oc ieg en Suensk/men Drotte vaar alligeuel beggis vor Moder. Saa ynckeligt det er / at wi skulde giffue oss vdi saadan forderffuelig Kamp imod huer anden / oc dræbe huer anden for forfengelig ære oc Herredoms skyld. Huad Mandoms gierninger ieg haffuer bedreffuet/ findis konsteligen affmalet oc vdgraffuet vdi denne min Suenske Skiold/ som ligger vnder mit Hoffuet. Der er at see huor mange veldige Høffdinger oc Kemper ieg haffuer offueruundet i atskillige Krig oc Aarlog. Mit vdi min Skiold staar min egen Søn affconterfeiet/ huilcken ieg dræbte / met denne min egen Haand. Hand vaar min eniste liffs Arffuing / min eniste omhu / oc hans kiere Moders glæde. Saa skencker oss Lycken baade det sure oc det søde. J Aar glædis wi / at Aare sørge wi. Huad er det io beklageligt / at Menniskens leffnet skal vere saadan ælendighed vndergiffuet? Men ieg kand tro / at der hielper ingen værn eller modstand/ imod den Offuerstis vilie / oc det som oss aff Lycken faarestaar.

Hildigers klagemaal paa sit yderste.

Faderen dræber Sønnen.

Lyckens vstadighed.

Der Hildiger haffde dette sagd / klagede Halffdan beskeligen / at hand icke tilforn haffde giffuet tilkiende/ at hand vaar hans Broder. Hildiger vndskyldede sig / oc sagde / at hand dulde det / paa det hand huercken vilde forgribe sig imod hannem/ eller siunis at vere forfærdet for nogen Kamp. Der met hendøde Hildiger/oc strax kom ryeten oc tidende til Danmarck/ huorledis met allting til vaar gaaet vdi Ryssland..

Dissimellem vdi Halffdans frauerelse/ beilede en mectig Fribaarn Tydsk Herre / ved naffn Siuord / til Gyrethe. Men hendis sind falt mere til Halffdan/ thi suarede hun Siuord / at hun vilde gierne samtycke hannem met saadanne vilkaar / at hand skulde met Aarlog induinde vnder Danmarckis krone / alle de Land / som nu vaare met stor wræt alleuegne der fratagen oc affskild. Der Siuord fornam / at hand kunde ingeledis saadant vdrette/ forkrenckede hand hendis Formyndere met store Skenck oc Gaffuer / saa at hun imod sin vilie maatte samtycke oc troloffue hannem. Der Halffdan fick disse tidende til Ryssland / ved Søfarende Kiøbmend / giorde hand saa hastig færdig / at hand kom til Danmarck/ før end Gyrethis Brøllups Høytid begyntis. Den første Brøllups dag/ der hand gick til Kongens gaard / befol hand sit Folck at ligge vdi skiul/ indtil de hørde liuden aff hans Suerd. Der hand kom ind / oc vaar vkiend iblant Giesterne / gick hand at staa for Bruden / oc paa det hand icke skulde røbis ved almindelig tale / begynte hand at siunge en Vise met

Gyrethe nødis at samtycke en anden vdi Halffdans frauærelse.

Snedigt anslag.

fortacte

fortact snildhed/ i denne mening. Der ieg drog aff Landet fra min Faders Rige / da fryctede ieg mig for ingen Quinde liste eller suig. Vndertiden haffuer ieg allene nedlagt en/ to / tre/ fire oc vndertiden fem/ sex / siu/ otte/ oc elleffue paa en tid til lige. Dissemellem forsaa mig der til/ at ingen skulde være saa letfærdige vdi sit løffte / som skulde effter denne dag tillegge mig nogen vanære / for min lyde eller byrd skyld.

Gyrethe suarede her til siungendis oc sagde: Huad skulde ieg tuilraadige giøre? Jeg vaar baade bange oc bedrøffuet. Her kom icke en tidende som den anden om dig. Nu tenckte ieg at du leffuede / nu tenckte ieg at du vaarst slagen. Oc huorledis kunde ieg ene imodstaa saa mange mine gamle Formyndere oc Raad / som mig strengeligen befole at gifftis? Dog huor om allting er/ da er baade mit Hierte/ Mod oc Vilie saa god/ som de vaare mod dig tilforne. Huad ieg haffuer tilsagd dig / det vil ieg holde wryggeligen / oc aldrig gaa fra mine ord / men leffue oc dø met dig / saa lenge mig selff vndis Liff oc Lycke. — *Halffdan heffner sig paa de Tydske / oc tager Gyrethe til Ecte.*

Gyrethe haffde neppeligen vdtald / førend Halffdan haffde igennem stunget Brudgommen / oc lod det icke bliffue der ved / men slog ihiel for fod aff Giesterne / saa mange som hand kunde offuerkomme. Hans Tienere komme hannem oc saa strax til hielp / oc sloge ihiel alle Saxerne/ som stillede sig til nogen Værn oc Verie imod hannem.

Der Halffdan haffde heffnd sin Harm / tog hand Gyrethe til ecte/ oc efferdi hand nogen tidlang her effter / formerckte at hun vaar aldelis aff naturen wfructsommelig / oc haffde dog gierne haffd nogen Liffs arffuing met hende / da drog hand hen op til Opsal / at forhuerffue sig nogen god lycke til at affle Foster met hende. Hand fick der saadant suar / at hand skulde stille sin Broders død / oc holde hannē en erlig begengelse: Der met skulde alting gaa effter hans vilie. Dette fuldkommis oc saa altsammen / thi en kaart tid her effter / afflede hand met Gyrethe en Søn / som hand kallede Harald. — *Harald Hyldetand fødis*

Halffdan XXXVIII. — *Halffdan.*

HAlffdan tog sig Regimentet til vdi Danmarckis Rige paa sin Søns vegne / oc begynte at tuinge de Land vnder Kronen / som vaare met wret der fra komne. Jblant andre Krig som hand førde paa Rigens beste/ vaar oc saa den som stod vdi Sieland / imod den naffnkundige Kempe Veset/ der som Halffdan bleff slaget paa Valsteden. Gyrethe haffde da klædt sig vdi Mands klæder / oc vaar oc saa vdi samme slag for sin Søns skyld/ som hun saare inderlige elskte. Der hun saa at Folcket flyde oc forlod Harald / drog hun hannem tilbage / oc bar hannem paa sin Ryg / oc vndkom til den næste Skou. Fienderne kunde icke forfølge hannem / thi de vaare offuer maade mødige / men en skød effter hannem met en Pil / oc dræbte hannem tuert igennem hans Kiortel. Endog hand bleff frelst aff Liffs vaade/ dog bluedis hand mere/ end hand glæddis aff denne vndsætning/ som hans Moder giorde hannem paa denne tid. — *Gyrethe frelste sin Søns Liff.*

Harald

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Harald hyldetand.

Harald Hyldetand XXXIX.

KOng Harald vaar baade en deilig oc mandelig Herre/ i styrcke oc Legems skickelse. Mange meene/ at hand haffde denne gaffue aff Othin/ som vaar Aarsage til hans Fødsel/ at der kunde ingen Verie eller Vaaben aff Jern saare eller skade hannem: Oc hand skulde der faare loffuet at offre Othin/ alle deris Siele/ som hand met Jern kunde dræbe oc ihielsla. Hand lod sin Faders Krig oc Mandelige gierning/ konsteligen vdhugge vdi en Klippe i Halland/ som ieg tilforne vdi min Fortale omtalde.

Harald er skadefri for alle Vaaben oc Verie aff Jern.

Hand spurde en gang at Veset som vaar hans Faders Bane/ vilde giøre sit Brøllup vdi Skone/ thi drog hand der hen offuer/ forklædt vdi Stadere klæder/ oc der de vaare nu alle Druckne oc i dybeste Søffn/ slog hand Brudhus Dørren op met en stor Bielcke. Veset sprang op imod hannem/ oc stødte hannem paa sin Kinde met en Stang/ saa hand miste to aff sine Tænder. Men lycken vaar hannem end da saa blider/ at det opuoxte to Kindtænder i stæden igien/ endog de sade noget tuert oc wskickelige offuer de andre/ huilcket gaff Aarsage til det vedernaffn/ at hand kaldtis effter denne dag Harald Hyldetand.

Harald fanger Hyldetands tilnaffn.

Der hand haffde slaget Veset ihiel/ oc indtaget Skone/ drog hand til Jutland/ oc nedlagde Hather/ aff hues døds ihukommelse Hathersleff fick første det naffn/ som den beholder endnu paa denne dag.

Hathersleff.

Der næst indtog hand Leyre/ oc ihielslog Rørick oc Hunding/ oc samlede saaledis alle de Lande/ som førre vaare vnder Danmarckis Krone. Siden drog hand til Norge met sit Skib/ at vndsætte Kong Asmund aff Viker/ imod hans Syster som haffde trengd hannem fra sit Konge Rige. Der Slaget skulde staa/ iførde Kong Harald sig en skøn Pupur Kiortel/ oc sette en Guld Hue paa sit Hoffuet. Thi hand viste sig at vere skudfri/ oc gick der faare frem/ mere skicket til Giestebud oc Dantz/ end Krig oc Aarlog. Hannem lyckedis sit anslag oc modige forsæt. Hand vaar den fremmerste Mand iblant alle sine Krigsfolck/ oc alle mand skøde paa hannem/ men aldelis forgeffuis. Fienderne bluedis der ved/ oc fulde endrecteligen ind paa hannem/ at sla hannem ihiel. Harald bleff dog wskad/ oc skadde saa mange/ at huilcke som icke døde for hans Haand/ de nøddis at fly aff Marcken for hannem. Der Asmunds Syster vaar nu nedlagd/ oc hand vaar igien indført i sit Rige/ bød hand Harald stor skenck oc foræring for sin wmage. Harald sagde/ at hand begerede intet mere/ end den Pris oc ære/ som hannem vaar vederfaren. Huilcket alle mand loffuede vdi hannem/ oc forundrede sig mere paa hans store Dyd oc fromhed/ end Mandelighed oc styrcke.

Harald setter Kong Asmund i Norgis Rige.

Vdi midler tid/ døde Kong Aluer aff Suerige/ oc lod tre Sønner effter sig/ Oluff/ Inge oc Ingild. Inge vilde icke nøies met det som hans Fader haffde efterladet hannem/ oc begynte der faare at feide paa Danmarck. Kong Harald lystede at vdspørie hos sine Affguder/ huad ende denne Krig skulde faa/ oc der hand reyste paa Veyen/ møtte hannem en

Inge feider paa Danmarck.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

stor gammel Mand / som haffde ickon it Øye / oc en laaden Kaabe offuer sig. Hand gaff sig Othins naffn / oc vnderuiste Harald at giøre sin Slactordning. Naar hand skulde stride til Lands/da bad hand hannem dele sit Folck vdi try hobe/oc giøre huer hob tiue Mand tycke. Men den middelste hob skulde vere tiue Mands tall lengre / oc spidsis imod Fienderne/ oc vdbredis ligeruis som met sine Vinger paa begge sider. Vdi huer hob skulde staa to vdi det første Lœd/try i det andet/fire i det tredie/och saa fremdelis effter denne Proportion oc skick/ indtil Vingerne ieffnedis oc lignedis indbyrdis met dette tal. Vdi huert Hiørne aff disse hobe skulde vere Ti orden.

Othin lærer Harald at giøre Slactordning.

Naar disse try hobe vaare saaledis skickede / befoel hand hannem/ at hand skulde strax her effter sette de vnge Krigsmend / som raske oc færdige vaare at skiude. Effter dem skulde de gamle oc forfarne Krigsmend staa / som skulde styre oc styrcke disse vnge / om de begynte at lade modet falde. Siden skulde hand vduelie en bequem stæd for dem som brugte Stageslynger/at de langt borte kunde faa ret dræbning paa Fienderne. Dernæst maatte hand slaa den forlorne hob løss. Men paa det allersidste skulde hand lycke sin gantske Hær/met lige saadane try ordene / som den fremmiste vaar begynt. Disse skulde vende Ryggene imod de første/oc afferie om behoff giordis Fiendernis Baghær. Der som Harald skulde Aarlogis til Skibs / da befoel hand hannem / at affskillie en part aff sine Skib fra de andre / at naar Slaget begyndtis / de kunde da falde bag ind paa Fienderne / oc formene dem at rømme aff Søen.

Der Harald vaar saaledis vnderuist at føre Krig / drog hand ind i Suerig / oc slog der Inge oc Oluff thiel / som rystede sig imod hannem til Aarlog. Hand benaadde Ingild deris Broder / som sagde sig siug / oc sende bud til hannem / oc lod giøre sin vndskylding for hannem / oc badis om naade oc stillestand for sin selffgiord Siugdoms skyld. Harald forhoffmodede sig icke aff sin store Lycke/ oc lod hannem vederfaris effter sin bøn oc begæring. Men Ingild lønte hannem ilde for sin store velgierning. Hand voldtog hans Syster / oc gaff Aarsage til den languarende Krig / som stod vdi mange Aar / indtil at Harald tog hannem atter til naade / oc ansaa for gagt / at heller holde Venskab end Fiendskab met hannem.

Harald indtager Suerig.

Nogen tid her effter forklœdde hand sig / at ingen skulde kiende hannem paa sin Mund / oc drog ind i Norge / at vndsette Kong Oluff aff Trondhiem imod to Jomffruer / Stickle oc Rusile / huilcke hand begge offueruant/oc gaff tuende Fiorde naffn aff dennem/ som de beholde endnu paa denne dag. Vdi denne Krig lod Harald kiende sin styrcke oc mact / i det hand stridde met it bart Bryst vden all Skiold oc Harnisk. Kong Oluff tilbød hannem megen herlige skenck for denne Seyr / men hand vilde for ingen ting krencke sit ærlige Ryete/met gerigheds last oc smitte.

Harald vndsetter Kong Oluff aff Trondhiem.

Maa vel ske at Stickle stad vdi Norge / kaldis aff denne Jomffru Stickle.

Siden drog Harald imod den Kempe aff Frissland Vbbe/ som pleiede at indfalde vdi Jutland/ oc giøre stor Roff/Mord oc Brand. Hand slog hannem ned til Jorden / oc bød sine Krigsmend fange oc binde hannem. Thi hand vaar ellers voffueruindelige met Suerd. Hand gaff hannem

Vbbe en Frislands Kempe/ offueruindis aff Harald.

siden sin Syster til Ecte/ oc tog hannem i sin tieniste. Der effter offueruant hand Rhinlenderne oc paalagde dem Aarlig Skat. Oc der hand haffde vdualt sig det beste Krigsfolck aff deris Lande/ tuingde hand Venden vnder sig/ oc fangede deris Høffuitzmed Duc oc Dal/ huilcke hand gaff siden løs/ oc brugte hos sig vdi Krig i Aquitanien i Franckrige/ som hand vndertuingde sig: Oc vdi Engelland/ der som hand ihielslog den Humbers Konge/ oc tog de yngste Krigsmend i Landet til sig/ iblant huilcke Orm Engellender vaar den fornemiste.

Harald Hyldetand tuinger Venden/ Engelland oc en part aff Franckrige vnder sig.

For saadanne Mandoms gierninger bleff Harald saa naffnkundig/ at de dueligste Kemper som alleuegne vaare i Verden/ lode sig forseriffue at tiene vdi hans Gaard for Klæde oc Penninge. Der ved bleffue ocsaa alle Lande oc Riger saa forskreckede for hans naffn/ at ingen Herre torde i hans tid føre indbyrdis Krig imod huer anden. Der torde oc ingen fiende sig nogen Rettighed eller Frihed nogen steds vdi Haffuet/ vden hans vilie oc samtycke. Thi de Danske haffde i fordom tid tuende store oc mectige Herredømme/ det ene offuer Landet/ det andet offuer Haffuet.

Alle Landskaff reddis for Kongen aff Danmarck.

Vdi midler tid hendøde Kong Ingild vdi Sucrige/ oc lod effter sig Oluff som hand affledc met Haralds Søster. Harald sætte hannem ind vdi sin Faders Rige/ oc efferdi hand vaar meget vnger/ tilskickede hand Formyndere/ som skulde haffue indsyn paa hannem oc Rigens beste.

Der Harald haffde saaledis tuunget alle omliggende Lande oc Førster/ sad hand halfftrediesinds tiue Aar vdi god Rolighed. Men paa det at hans Krigsmend/ skulde icke forderffuis aff for mange gode oc Aarckeløse dage/ da holt hand dem Kemper vdi sin Gaard/ aff huilcke de ved idelig øffuelse skulde lære Mandelige gierninger oc Hoffuerck. Nogle aff dennem vaare saa øffuede oc vdlærde i Fecte konst/ at de kunde hugge Pynebrynerne aff huer andre/ Ansictet wskadt. Men der som nogen blunckede for saadanne hug/ da skulde hand strax rømme Kongens Gaard/ oc miste sin Besolding.

Rolighed oc Fred i Danmarck 50. Aar.

Strenge Gaards ret vdi Kong Haralds Hoff.

Der Harald sad vdi saadan stilhed oc huile/ kom Oluff Siuardsøn hans Søstersøn aff Norge til Danmarck/ at tale met hannem. Huad som om denne Oluffs Mandom oc vnderlige bedrifft er optegnet/ det ville wi opregne/ efferdi hand haffuer veret den geffuiste Kempe vdi Kong Haralds Gaard/ oc er siden vdkaaret til Konge vdi Danmarck effter den store Suenske Krig. Der hand vaar ickon femten Aar gammel/ beuiste hand mange seldsome oc artige stycker/ baade met forstand oc styrcke. Hand vaar saa grum oc skarp vdi siun/ at hand met sine Pyne kunde vdrette/ det som andre neppeligen kunde met Suerd/ oc aldrig kom nogen saa stercker Kempe for hans Haand/ at hand io forskreckede den/ naar hand feste Pyne paa hannem.

Oluff Siuardsøns Mandelige gierninger.

Hand spurde en gang at Gunde den Høffding aff Telemarck met sin Søn Grim/ haffde lagd sig paa Røffueri vdi Etheskou/ som vaar tyck met Torne oc Buske/ oc saare mørck aff dybe Dale. Dette fortrød hannem/ hand bad der faare sin Fader om en Hest oc en Hund/ oc drog saa bort i samme Skou/ at randsage effter dennem. Hand sagde at vngdommen skulde skamme sig/ som fortærede sine Aar oc tid wnyttteligen vdi

Gunde en naffnkundig Røffuere vdi Norge.

Vngdom bør icke at fortære sine Aar vdi Sarckeløshed

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

gen vdi ladhed oc Aarckeløshed. Vdi Skouen kom hand paa det sidste vdi disse Røffueris fodspor/som vaare efftersrossne vdi den dybe Snee. Hand fulde dem effter til en stor Elff / oc der hand kunde icke lenger spore dem/ gaff hand sig met stor Liffs fare offuer samme Elff. Vdi denne Elff vaar mange hemelige Klipper. Vandet vaar dybt i sig selff / oc haffde en hastig oc saare stride færd. Men intet vaar hannem saa høyt eller dybt / saa farligt eller grueligt / at det vaar wmueligt eller woffueruindeligt for hans mod oc forsæt. Der hand kom offuer Elffuen / fant hand spor ind vdi it vildsomt oc veyløst Kier/ oc kom til en høyer Dige/ offuer huilcken hand lod sin Hest springe / oc drog siden frem til en Stald / vdi huilcken mange Heste vaare indeluckte / oc vactedis met stercke Stange for Dørrene. Hand brød Dørren op / oc iagede Hestene aff Stalden / oc sette sin Hest i steden igien. Dette vilde Tocke Gundis Suend formene hannem/ straffede hannem at hand en fremmede Gæst giorde saadane dristige Vold / oc slog i det samme til Oluff i sin hastighed oc vrede. Oluff tog alle hans hug vdi sit Skiold. Thi hand kiende hannem icke saa værdige / at hand vilde bruge sit Suerd imod hannem. Hand greb hannem om Liffuet / oc knusede hannem vdi mange smaa stycke / at det ene Lemme hengde neppeligen tilsammen met det andet / oc kaste hannem siden tuert ind at Dørren igien/ ligeruis som hand kom der Hoffuitkulds igennem tilforne. Aff saadane spot grebe Gunde oc Grim til verie / løbe huer vdaff sin Dør/ oc begge offuerfulde Oluff til lige/ foractendis baade hans Aar oc styrcke. Oluff hug dem begge strax mange dødelige Saar / oc der døden trengde dennem / oc Blodet vaar dem forløben/ begynte Grim i sit yderste oc sagde: Endog vor styrcke oc Blod haffue forlat oss / oc her er ingen ydermere forhaabning hos oss om Liffuet/saa skal ieg alligeuel beuise saadanne Mandom/ at intet Menniske skulle vide at sige aff nogen grueligere eller Mandeligere Kamp / effter vor Død. Jeg skal hugge Skuldrene oc begge Henderne aff min Fiende / at wi tre skulde giøre hin anden selskaff fra denne Verden.

[Oluff opsøger Gunde.]

[Oluff thielslar Tocke Gundis Suend.]

[Kamp.]

Gunde vilde ocsaa lade høre sin dristighed/oc knurede lige som hans Søn for hannem: Efftherdi (sagde hand) at wi kunde icke komme leffuendis fra denne Kamp / da skulle wi beuise oss saa frimodige / at wi skulle haffue it ærligt rycte effter vor affgang. Wi skulle sla saa dristige ind paa vor Fiendis Arme / at hans Hender skulle icke vorde hannem nyttelige effter denne dag. Der met heffne wi oss / at wi alle try skulle dø oc begraffuis til lige paa en tid oc stæd. Der de haffde end deris tale / fulde de baade i Knæ / oc gaffue sig hart ind imod Oluff i denne mening / at de vilde gerne selff dø / om de ellers kunde faaet Lycke at dræbe Oluff met sig. Oluff dræbte strax selff den ene / oc hans Hund den anden. Dog vant Oluff icke Seyr vden saar / men fick her det allerførste saar paa sin Krop / huilcket hans Hund dog snarligen tillægte met sin Tunge. Siden ophengde hand disse Røffuere vdi en høy Galie / at deris Skalckhed oc hans Mandom skulde vere alle Mand obenbar oc vitterlig. Hues gods oc Pending hand fant effter dennem/ det foruarede hand paa en hemelige stæd / indtil hand haffde det bedre behoff i fremtiden.

[Oluff thielslar Gunde oc hans Søn Grim.]

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Scate oc Hialle to skalckafftige Kemper vdi Norge.

Vdi disse samme dage vaare to Brødre Scate oc Hialle vdi Norge / huilcke bedreffue stor wtuct oc løsactighed / met de deiligste Jomffruer at voldtage saa mange som de kunde opspørie oc offuerkomme. Iblant andre lagde de sig oc effter Else Kong Oluffs Daatter aff Vermeland / oc lode hendis Fader sige/at der som hand icke vilde lade hende følge dem met en god vilie/da skulde hand enten selff ryste sig / eller forskaffe en anden vdi sin stæd/ at holde en Kamp imod dennem.

Oluff drager til Kong Oluff aff Vermeland oc frelser hans Daatter fra Scate oc Hialte.

Der Oluff Siuordsøn hørde disse tidende / glæddis hand / oc drog strax forklædt vdi Bonde klæder hen til Kong Oluff i Vermeland. Der hand kom ind i Kongens Sal/ sætte hand sig næderst til Bords/oc paa det sidste atspurde hand Kongens Søn / huor faare at de vaare alle saa saare sørgfulde oc bedrøffuede ? Kongens søn suarede: Der som wi icke faa snarligen andre Raad oc hielp / da komme her to grumme Kemper / som met vold tage min Syster for vore Øyne aff Huset fra oss. Oluff spurde huad den skulde haffue til løn/ som hende kunde frelse oc forsuare. Sønnen løb til Faderen oc atspurde hannem/ oc hand sagde / huo som kand forsuare min Daatter/ hand beholde hende for sin wmage. Dette suar gaff Oluff saa stor Modighed / at hand gaff sig siden i Liffs fare for denne Jomffru. Hun haffde for sæd / at beskue sin Faders Giester / oc besee dem flitteligen vnder Øyne met it Lius / at hun diss bedre kunde dømme om deris Affkom/ sæder oc skickelighed. Thi vilde hun ocsaa forsøge paa Oluff / det som hun tilforne haffde forsøgt met mange andre. Første gang der hun saa hannem vnder Øyne / falt hun aff forskreckelse til Jorden. Anden gang gick det hende oc lige saa / indtil hun tredie gang falt saa forfærdet til Jorden/ at hun huercken kunde see dag eller Dør / oc ey heller røre Fod eller Haand. Hendis Fader atspurde hende / huor faare hun falt saa offte til Jorden. Hun suarede: Det skeer for denne fremmede Gæstis skarpe siun.

Oluff Siuardsøns skarpe siun.

Hand maa visseligen vere aff Konge Blod oc Byrd / oc der som hand vilde forhindre Scate oc hans Broders wkyske forsæt / da er hand den / met huilcken ieg vil leffue oc dø. Da fulde de alle Oluff til Fode / oc bade hannem / at hand vilde giffue sig i Kamp for hendis skyld. Oluff strøg Hatten fra Ansictet / oc gaff sig (vndertagen sine obne Øyne) obenbarlige til siune: oc bad dem afflegge all sorg/ oc vere ved it frit Moed. De forundrede sig alle paa hans deilige Ansict / oc skøne gule Haar/ oc anden faurfærdighed/ met huilcken Naturen haffde beprydet hannem. Saa stor redzel oc bedrøffuelse som tilforne vaar hos huer oc alle / saa meget diss større glæde oc frimodig lyst vaar siden vdi huer Vinckel oc Vraa / offuer den gantske Gaard.

Dissimellem komme Scate oc Hialle met ti aff deris Tienere for Dørren / oc mente de skulde strax førd Kongens Daatter bort met sig. De raabte høyt oc æskede enten Kongens Daatter / eller hannem selff til

Kamp.

Kamp. Oluff traadde strax for Dørren / oc bød sig allene vdi Kamp imod dennem / dog met saadanne forord oc vilkaar/at ingen skulde snige sig til hannem hemelige paa Ryggen / men gaa ret frem for haanden imod hannem. Der met greb hand sit Suerd som kaldtes Løgthi / oc met

Oluff dræber Scate oc Hialle met ti deris tienere.

stor Man-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

stor Mandoms Pris nedlagde alle disse tolff sine Modstandere. Kampen stod paa en liden omflødt Ø / den som endnu findis hart hos en By / huilcken for denne Aarsage haffuer sit naffn / aff disse to forneffnde Kemper Scate oc Hialle. Scathiallø.

Der næst ectede Oluff Kongens Daatter / som hand haffde vundet / oc affledde en Søn met hende / som hand kaldede Ømund. Siden tog hand forloff aff sin Suoger / at drage til Danmarck / at beskerme Riget imod Kong Thore som feidede paa det / ved sine Kemper Tosten / Victmer oc Lother. Paa Veyen der hand kom imod Thoris gaard / klædde hand en aff sine Tienere vdi Quinde klæder / tog den allene til sig / oc gick saa ind til Thore vdi en gammel Mands skickelse met fortact Ansict. De skiulte begge deris Suerd vdi Træstaffue / oc der de komme ind til Thore / sagde Oluff sig at haffue veret Staader konge hos Kong Siuord / oc vaar nu for had oc affuend skyld / forjaget aff Oluff hans Søn. Der Kong Thoris Hoffsinder det hørde / ginge de omkring hannem / bøyede deris Knæ / gaffue hannem Haand / oc hilsede hannem met Konge naffn. Oluff bad dem holde met Tro oc Huldskaff / huad som de vdi skemts viss vdloffuede: oc drog saa sit Suerd oc søgte ind imod Kong Thore. En part tog skemt for aluere / oc giorde Oluff bistand: men en part gaff sig til værn for deris Herre / oc slogis saa indbyrdis lang tid / indtil Kong Thore bleff nedlagd aff Oluff oc hans eget Folck. Lother bleff hart saaret / oc gaff Oluff da Frackis tilnaffn for sin dristighed oc snildhed. Hand spaadde om Oluff oc sagde / at hand skulde selff faa saadant it endeligt / som nu offuergick Kong Thore. Der met bleff hand slagen oc døde. Men hans spaadom gick siden vd offuer Oluff i sandhed.

Omund født vdi Norge.

Snilt anslag.

Oluff ihielslar Kong Thore oc hans Kemper.

Oluff kom met gode tidende hiem til sin Fader / oc fick strax Herredømme offuer Haffuet / oc slog siden halfffierdesinds tiue Sø Konger ihiel / iblant huilcke vaare de fornemeste Biruild / Huiruild / Thoruild / Neff / Oneff / Reduarth / Rande oc Erande. Met saadant erligt rycte som gick videligen aff hans Mandom / lockede hand mange Kemper til sig. Sterckodder kom ocsaa til hannem / oc vaar i stor affhold oc ære i hans tieniste. Thi torde ingen aff omliggende Lands Herrer / aff redzel for Oluffs mact / begynde noget at befatte sig met Krig eller Aarlog i hans tid. Siden drog hand til sin Morbroder Kong Harald Hyldetand / oc fick aff hannem befalning offuer Danmarckis Strømme oc Haffuet. Der hand haffde veret nogen tid lang i Danmarck / begaff hand sig paa det sidste i tieniste met Kong Ring aff Suerige.

Oluff slar lxx. Sø Konger.

Vdi disse samme dage / haffde Kong Harald aff Danmarck en tro Tienere ved naffn Brun / som vaar opfødt met hannem aff Barndom / oc viste alle hans hemelige raad oc bestilling. Denne Brun brugte hand oc Kong Ring vdi alle lønlige oc drabelige handel / met Bud oc Breffue imellem sig indbyrdis. Det hende sig at hand paa Veyen vdi sin affærdigede Reise / druckneđe vdi en Flod / oc Othin aff saadan Aarsage / tog hans skickelse paa sig / oc lod sig bruge vdi Legation viss imellem begge Kongerne / indtil hand forspilte deris Forbund oc Venskaff. Hand giorde dem saa lede oc gramme paa huer anden / at det vdbrød paa det sidste met

Brun Kong Haralds tro Tienere.

Aarsage til den store Krig imellem Kong Harald oc Kong Ring.

obenbare Had oc Trætte imellem dennem / oc de tilsagde huer anden en strid / oc skulde haffue frist at berede sig der til vdi siu Aar. Dette opør kom Othin affstæd / for sin Blodgerigheds skyld. Nogle sige at Kong Harald huercken aff had eller æregerighed / men aff friuilligt Mod / søgte Aarsage til Aarlog oc Feide imod Kong Ring. Oc effterdi hans egne vndersaatte keddis nu ved hannem / for hans Alderdom oc strenge Regimente / da vilde hand heller dø ærlige vdi Marcken / end lenge pinis paa sin Sotteseng aff languarende Siugdom: At hans endeligt kunde følgis oc stemme offuer it met hans fremfarne Liff oc Leffnet. Men paa det hand skulde icke vere ene paa sin henfærd / oc der kunde gaa stort ord oc tidende aff hans død / forsamlede hand it vtalligt antal Krigsfolck i Danmarck / oc lod dog det beste oc sterckiste komme Kong Ring sin Søstersøn til Haande. Thi hand vnte hannem vel / oc begerede at hand maatte faa Seyer / oc offuerleffue hans død oc affgang.

Den

Den ottende Bog.

Summa paa denne Bog.

EFter det ſtore oc merckelige Slag/ ſom ſtod vdi Suerige/ imellem Kong Harald / oc Kong Ring/ beſcriffuer oſſ Saxo i denne ottende Bog/ huorledis Kong Oluff Kong Haralds Syſterſøn er kommen til Kongedømet effter Dronning Hethe/ oc huorledis Sterckodder haffuer for ſkenck oc gaffue forrædeligen ſkilt hannem baade ved Liffuet oc Kongelige Regimente. Sterckodder fortrød ſin onde gierning / oc effterdi hannem bluedis at dø ſtraadød aff Alderdom/ gaff hand Hather Lenniſſøn/ det Guld ſom hans Fader oc de andre hans Stallbrødre haffde giffuet hannem for Kong Oluffs Bane / at hand ſkulde affhugge hañem ſit Hoffuit. Huilcket hand giorde ſnildeligen effter hans begering/oc begroff hañem paa Roliungs Hed. Effter Kong Oluff regerede hans Søn Omund/ oc fick ſtor pris for ſin Krig/ ſom hand førde i Norge imod Kong Ring / oc Kong Throndis ſyſter Jomffru Ruſle/ Diſligiſte imod de Vender oc andre ſine oc Rigens Fiender. Men Kong Siuord hans Søn vaar hannem ſaa wlig i dyd oc duelighed/ ſom Kong Jarmerick vaar Siuord ſin Fader wlig vdi ladhed oc wdydighed. Huad Omund vant til Kronen / det lod Siuord tage fra ſig/ huilcket Jarmerick hans Søn vant dog ſiden til bage met ſtor pris oc ære. Her effter beſcriffuer Saxo/ huorledis de Longobarder for dyr tids ſkyld ere vdgaane aff Danmarck/ oc aff huad Aarſage Torckild er ſeglet vdi Kong Gorms tid/ tuende farlige oc lange reiſer til Geruth oc Vrgartilock. Paa det ſidſte ender hand denne Bog / paa Kong Gøtricks oc Keyſer Karls krig / ſom de begynte imod huer andre om Saxen/ oc dog icke fuldkomme vdi deris tid.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Harald Hyldetands Systersøn/Kong Siuords søn i Norge/ Oluff/ afflede met Else Kong Oluffs Daatter aff Vermeland

Omund afflede met Ese Kong Rings Daatter aff Norge

Siuord som afflede

Buthle

En Datter som fick Gother aff Suerige.

En Daatter som vdi feide tid bleff ført til Tydsk-land / met hues Sønner Kong Jarmerick haff-de at skaffe.

En Daatter som bleff ført vdi feide tid til Norge.

Jarmerick som afflede met

Suauilde aff Grekenland in-gen Børn.

En anden Hus-frue

Broder

Siuald som afflede

Snie

Biørn

Harald som afflede

Gorm / som afflede met en Suenske Førstinde

Gøtrick som afflede

Oluff.

DEn Suenske Krig som skeede imellem Kong Harald oc Kong Ring / bleff vdsæt paa Danske Rim aff Sterckodder/ som vaar selff en aff de fornemmeste Kem-per vdi samme Slag. Hannem vil ieg efftersølge/ligeruis som hans dict ved de gamle Forfædris Hender/ er paa det sidste ocsaa vdscreffuen kommen oss til Haande. Først vil ieg opregne naffn paa de besynderligste Høffuitzmend (thi det menige Krigsfolck vaar vtalligt) som vaare paa Kong Haralds side: Der næst paa dennem som stride vnder Kong Rings Hoffuet Bannere.

De besyn-

De besynderligste Kong Haralds Høffuitzmend vaare Suend/ Sambar / Ambar/ Elli / Kathi Fynbo / Salgarthi oc Roe Langskæg. Item Skalck Skoning/ Alff Aggissøn / Oluir Hærdebred / Gnep hin gamle / Gaardstang Stadbyggere. Der næst aff Kong Haralds egen Slect Blend aff Tellø/oc Brand Myg. Item Thorny / Thoruing/ Tatar oc Hialte. Disse komme til Skibs ind for Leyre/ oc vaare alle saare vel ryst ede til Krig/ deilige høye oc vise eKmper / færdige oc behendige baade til at skiude oc bruge Haanden / oc at dicte effter Poetiske art oc Kaanst paa deris eget Tungemaal. Aff Leyre gaard / komme Hortar/ Borrhy/ Belgi/ Begathe/ met Bari oc Thole. Aff Sle By kom Atisle oc Hogen met skrammen vdi Kinden. Item Tumme Styremand vnder Jomffru Hethis oc Visnis Banere. Naturen haffde giffuet disse Quinde personer Mands hierter. Vebiorge vaar ocsaa en aff samme Skelmøers selskaff/ som førde Bo Bramsøn oc Brat Jude met sig. Der vaar hos Kong Harald samme tid / Orm Engellender / Vbbe Frijslender / Ary met det ene Øye/ Als oc Gother/ Dal hin tycke oc Duck Vende. Aff Venden bleff Visne vdgiort / met meget skønt Krigsfolck / thi hun vaar en haarder Quinde / oc forfaren vdi allehaande Krigsbrug. Hendis næste Tienere vaare Barri oc Gnizli. Hendis Folck brugte smaa Skiolde oc lange Suerd/ oc blaa Harnisk. Naar de slogis met Fienderne oc bleffue aluerlige vrede/ da kaste de Skiolden paa Ryggen/ eller kaste dem iblant Trosset/ oc stridde met bare Bryst/at de diss bedre kunde røre deris Verie. De besynderligste Kemper iblant dem vaare Tolkar oc Hymi. Siden kom Toki aff Juem Herret met Otrite hin vnge. Hethes dueligste Kemper vaare disse: Grimar oc Grenzli. Effter dem kom Ger/ Liuick/ Hame/ Hunger/ Humbli oc Biari/ som regnedis da iblant de sterckiste Konger/ der mand viste noget aff at sige / oc haffde offte vundet stor Seyr oc Pris imod andre Kemper. Dissligiste Jomffruerne som er omtalet vaare icke alleniste klædde vdi dyrbare oc herlige/ men ocsaa vdi Mandelige klædebon effter Krigsbrug. Siu fremmede Konger rystede sig i disse omliggende Lande/ paa en tid til denne Krig / men en part drog til Harald / oc en part til Kong Ring. Til Kong Harald kom siden Helmi oc Hose / Tulleff / Hune / Hastin / Hythin hin smale / Dahar Grenske oc Harald Olufføn. Aff Hatis Hærrit komme Har / Herleuer oc Horthbrod hin vilde. Aff Immeland komme Humnehy oc Harald/ oc met dem aff Nordtlanden Hack oc Simund oc Sercker Bemondsønner/ dissligeste den gamle Gandals affkomme. Disse vaare alle Kong Haralds gamle suorne Tienere / oc haffde lang tid tilforn faaet forgylte Suerd/ oc anden kaastelig skenck aff hannem for deris Mandelige oc tro Tieniste. Haffuet bleff saa fult aff Skib / at mand kunde gaa offuer paa dennem fra Sieland til Skone. Dissimellem sende Kong Harald sine Legater til Suerige/ oc lod tilbiude Kong Ring en obenbare Feide / oc naffngaff paa huad stæd hand skulde møde hannem vdi Marcken.

Kong Haralds Høffuitzmend vdi denne Suenske Krig.

Danske fordoms Poeter

Skelmøer.

De naffnkundigste Kemper oc Høffuitzmend/ som giorde Kong Ring bistand vdi denne Krig / vaare disse efterscreffne: Vlff / Algi / Vindar/

Høffuitzmend paa Kong Rings side.

Eyl hin

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Høffuitzmend paa Kong Rings side,

Eyl hin Starblinde / Gotar / Hildi / Guti Alffsøn / Sture hin stercke / Sten aff Vener sø / Greck snare / Gromer / Vermick. Item De som bo ved den Nordlandsk Elff / Saxe / Fletir / Saligothe / Thord Snaffuere / Thronder met Næsen / Grundi / Othi / Grinder / Thoui / Colle / Biarchi / Hogni hin kloge / Rokar hin brune. Disse hoffmodige Herrer haffde soret sig tilhobe vdi Selskaff / oc affskild sig fra det andet almindelig Krigsfolck. Siden kom Rani Hyldsøn / Liuthguthi / Suend falle / Rethyr Høg oc Rolff Quindekier. Item Ring Athulssøn / Harald aff Thoten / Valsten aff Vigen / Thorulff tycke / Thengel lange / Hunsolue / Biruisd Blegekind / Burgar oc Skumbar. Aff Thelemarck komme de sterckiste Kemper / som haffde størst Mod / oc mindst Hoffmod: Thorleffuar hin gramme / Thorkil Gudlandsfar / Grethir hin onde oc hastige / Haddir haardesind / Roldar hin sperlemmede. Aff Norge komme Thronder / Thronski / Thoki aff Moren / Raffn Huide / Hasuar / Biarni / Blihar Kiertnæse / Biørn aff Sogen / Findar aff Marstrand / Bersi aff Falustad / Siuord Suinehoffuit / Erick Huisslere / Alsten / Hareki / Ruthar / Raui / Erling Orm. Aff Jederen komme / Od Engellender / Alff Videfaren / Enar sidebug / Iffuer truere. Fra Issland komme Mar rødskegge aff Mitfriths gaard / Grombar gamle / Gram Brundolck / Grim aff Skierum stad / som vaar fød ved Schaha vdi Fyrcke hærrit: Berhgar Spaamand met sine Stallbrødre Brahi oc Rankel. Naffn paa de Suenske Kemper vaare disse: Ar / Backe / Reklu / Ral / Kroke Bonde / Guthfast / Gummi aff Gyllemarck / som vaare Frø Affguds blods foruante oc trofaste Talssmend oc Raadgiffuere. Item Inge / Oly / Aluer / Folcki Ericks sønner / Kong Rings Slect / hans dueligste oc næste Hofftienere / huilcke ocsaa regnede sig vdi frendskaff met Frø. Til disse kom Sigmund aff Sigtim stad / som vaar en halff Kempe / oc en halff Kiøbmand. Item Frosthi / Alff hin stolte aff Opsal / hand vaar en god Skytte oc forstandige Formand vdi Krigs Hær. Met Oluff komme siu Konger / modige vdi sind oc raske til haand / Holty / Hendil / Helmar / Leuy / oc Hama / oc met dennem Regnolt Rysser / Rathbarts Sønnesøn. Item Siuald met elleffue Holcke / oc Lesy sō tuang Vngern / kom met sit forgylte Skib. Thririkars Skib vaar skicket som it Drage Hoffuit vdi Staffnen. Thrygir oc Toruil haffde tolff Skib tilsammen. Kong Rings gantske Skibs Flode vaar to tusinde oc fem hundrede Skib. De Gyllandske Skib laae vdi Garnumsund oc fortøffuede de Suenske. Kong Ring fulde selff sin Hær til Lands / men Oluff vaar Høffuitzmand for Skibene / oc foreskreff de Gyllendske Skib / at møde sig mellem Vigen oc Verend / paa visse tid oc stæd. Haffuit vaar saa videligen opfylt met dennem / at mand for Skib oc Segel kunde neppeligen see Vandet. De Suenske Skib finge god Bør / oc komme frem til stæden der som Striden skulde staa / førend de Danske. Der sattes Folcket op i Landet / oc Kong Ring slog dem met de andre / som komme at Land veyen met hannem / vdi deris Slactordning / huilcken vaar saa lang oc bræd / at den racte høyt op i Landet til Verend / met den ene ende. Kong Ring red selff omkring / oc besaa sit Folck / hand satte de sterckiste oc beste vnder Kong Oluff / Regnold oc Viuille / fremmiste

miste

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

merſte vdi Spidſen/ oc paa begge ſider neſt op til deñem/ ſætte hand paa høy- re Haand/ Vnge met Elricks ſønner oc Trige: Paa den venſtre ſætte hand Leſe met ſit Folck. Neſt effter dem ſkickede hand Curlenderne oc Eſtonier/ men de ſõ brugte Stagſlyngerne/ ſtode allereffterſte bag den gantſke Hær.

Diſſimellem finge de Danſke god bør/ oc komme paa ſiuende dag ind for Calmarn ſaa tycke oc mangfoldige/ at mand for Skib oc Segel kunde huercken ſee Vandet eller Himmelen. Thi foruden den anden biſtand ſom først bleff omtalet/ komme der oc ſaa ſin tuſinde aff Findland/ Venden oc Saxen/ ſom forøgte Kong Haralds flode oc mact. Det menige Krigs- folck fulde Skoningerne frem/ ſom viſte Veyen oc Landſens leylighed.

Der begge Hær vaar kommen huer anden vdi ſiun/ befoel Kong Ring ſit folck at ſætte ſig ned til huile/ indtil ſaa lenge at Kong Harald haffde ført ſit folck vdi deris Slactordning. Hand befol Trommeterne/ at de ſkul- de icke blæſe/ førend de ſaae Kong Harald paa ſin Vogn/ drage vd for ſin Hoffuitbanere. Hand gaff ſit Folck mod/ oc ſagde fremdelis til dem: Wi haffue it gaat forhaab/ at denne Hær/ ſom haffuer en blind Offuerſte/ ſkal lætteligen ſplittis oc foriagis. Kong Harald maatte vel heller tenckt paa ſin Graff/ om hand vilde ret anſee ſin Alder/ end ſtaa mig effter mit Land oc Rige. Thi er hand blinder baade i forſtand oc de vduortis Øyne. Strider der faare Mandelige i gode Suenſke/ for eders Frihed/ Fæder- derneland/ Hus oc ſmaa Børn. Her ere ickon faa Danſke imod oſſ/ oc den meſte part aff Haralds Folck ere Saxer/ oc andre ſaadanne løſe oc blødhiertige Folck. Tencker der paa at wi Norlender haffue altid haffd offuerhaand offuer Vender oc Tydſkene. Met ſaadan tale ſætte hand ſtort Mod oc Driſtighed i ſit Folck.

Kong Rings tale til ſit Folck.

Paa den anden ſide ſkickede Brun vdi Haralds ſtæd/ hans Folck vdi deris Slactordning. Hand ſpidſede den mellemſte orden/ oc ſatte Iomffru Hethe paa den høyre/ oc Hogen paa dẽ venſtre ſide/ oc antuordede Iomffru Viſne Kongens Hoffuit banere. Der dette vaar giort/ drog Kong Harald omkring Folcket/ oc met høy røſt klagede offuer Kong Ring/ ſom betalde hannem ſaa ilde/ for alle ſine mang Velgierninger. Ieg haffuer ſæt han- nem ind vdi Konge Riget/ oc nu vender hand ſin mact imod mig/ oc ſparer huercken min Alderdom/ eller tencker en gang der paa/ at ieg er hans Mor- broder/ ſom haffuer forſkylt ſaa meget gaat aff hannem. Thi tencker nu der paa i ærlige Danſke mend/ at i pleie altid at indlegge pris oc ſeyr/ oc re- gere offuer diſſe omliggende Landſkaff/ oc icke at tiene nogen. Legger vind paa/ at i kunde beholde dette gode Naffn oc lofflige Rycte/ oc at hues ære oc Konge titel i haffue forhuerffuet mig vdi min Barndom/ den ſkal mig icke i dag berøffuis vdi min Alderdom/ aff dette traadzige Folck/ ſom baade ny- ligen oc offte i fordom tid er offueruundet aff eder.

Kong Haralds tale til ſit folck.

Vdi deñe ſtilleſtand blæſte Trometterne/ oc ſtriden begyntis ſaa gruelige oc haſtelige/ met bulder oc vaabenbrag/ ligeruis ſom Hiñelen oc Jordẽ haff de falden tilſamen. Mand ſkulde troed/ at Skou oc marck oc Elementerne ſkulde ſlagets vdi en hob oc blandets/ ſom de vaare før end Verdẽ bleff ſkabt. Der drog en ſtor røg op i ſkyerne/ aff det megle blod oc de varme ſaar/ ſaa at den fortog dem Solens oc Hiñelens klarhed. Skud oc pile fløye ſaa tycke

Strid paa Braaelſe hede i Suerig.

ſom Hagel

Hagel om den mørcke Nat. Skytterne brugtis mest vdi begyndelsen/ men der de haffde vdskut / brugte de Suerde oc store Jernkølffuer. Sued oc Blod runde mange til døde. Mand hørde en lang vey huorledis de banckede oc stødte ind paa huer anden. Sterckodder som vdsatte denne Krigshistorie paa Danske Rim/ siger at hand vaar fremist i hoben/ oc slog ihiel/ Hun/ Elli/ Hort oc Burghe/ Kong Haralds geffuiste Høffdinger/ oc hug Haanden aff Jomffru Visne som førde Hoffuit Baneret. Siden siger hand at hand saarede oc nedlagde Roc/ Gnep oc Garthar/ Item Skalckis Fader / hues naffn hand dog icke obenbarligen vdtrycker. Der næst at hand nedslog til Jorden / den sterckiste iblant alle de Danske/ Kong Hogen / men der hand kom paa foden igien betalde hand hannem. Thi Hogen affhug hannem en sin Finger/ oc kløff hannem helfften sit Axel ned igennem Brystet vdi Buggen / at Lungen flød vd / oc hand maatte vnduige til en side aff Striden / oc haffde siden stor plage førend hand vdi lang tid her effter kom til sin førlighed. Hand siger ocsaa/ at Jomffru Vegbiorg slog den Kempe Soth ihiel/ oc bleff siden selff skudt aff Torkild Telemarcker. Det Krigsfolck aff Gylland spente oc skød saa grueligen hart/ at huercken Skiold eller Harnisk kunde holde for deris Pile. Dissimellem brugte sig Vbbe hin store aff Frisland / som vaar den raskiste til sin Haand iblant Kong Haralds Kemper. Hand ihielslog fem oc tiue vdualde Kemper/ som alle vaare Suenske eller Gyndinger/ foruden elleffue andre Kemper som hand saarede samme dag vdi Krigen. Hand trengde sig frem oc brød de Suenskis fremmiste orden / oc iagede dem aff stor fryct for sig frem oc tilbage met sit Suerd oc Glaffuend. Da vaare de Suenske nær slaget paa fluct / haffde icke Hagder / Rolder oc oc Gretir det affuent/ oc sæt sig vdi Liffs fare for den menige Mand. Dog torde de icke giffue sig til haandslag met Vbbe / men skiøde langt fra ind paa hannem til lige/ oc kunde dog icke kuldkaste hannem / førend hand haffde hundrede fire oc firetiue Pile vdi Liffuet / oc falt da først aff forsmectelse paa sine Knæ til Jorden. Men Norbaggerne aff Trondhiem oc Darlekarlene skiøde fast paa de Danske vden affladelse / oc gior e dennem megen affbreck.

Sterckodder giffuer oc tager hug.

Jomffru Vegbiorg.

Vbbe Frisienders mandom.

Der Kong Harald (som for sin blindhed icke saa huorledis Krigen affgick) formerckte aff sit Folckis banghed at Fienderne vaare dem offuerligendis/ atspurde hand Brun sö hand mente vere sin Kiærsuend/ huorledis Kong Ring haffde skicket sin Slactordning. Brun loe hemeligen ved sig selff / oc sagde at hand haffde spidsede sin Hær i lige Horner. Der Kongen det hørde/ bleff hand forskrecket / oc met stor forundring spurde / aff huem Kong Ring kunde lærd denne Konst / efftherdi Othin allene fant først der paa/ oc haffde aldrig lærd den fra sig til nogen / vden hannem allene. Der Brun da tagde stille / skiød det Harald vdi sind / at det vaar Othin selff hans bekiende Affgud/ som nu vaar kommen vdi fortact skickelse / at hand enten vilde hielpe eller forderffue hannem. Thi falt hand strax til at formane oc bede hannem / at hand nu som tilforne vilde vere de Danske huld oc blid/ oc loffuede hannem it Offer aff alle deris Siele som bleffue denne dag paa Valstædet. Brun vilde icke bønhøre hannem/ men kuldkaste Vognen (som vaar beslagen met skarpe Jern Pige oc krogede Segle) met hannem/

Brun Haralds Kiørsuend.

Othin bedrager Harald.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

nem/slog til hannem met hans egen Kølffue/oc knusede hans Hoffuet Pande. Der laa paa det sidste saa mange døde Kroppe hos Vognen/at de skiulte Hiulene oc Stærten. Thi paa Kong Rings side bleffue tolff tusinde mectige Høffdinger / oc aff Kong Haralds bleffue tredive tusinde i dette Mandfald/ foruden den menige Almue/ som vaar vtallige.

Harald hylte tands endeligt.

Der Kong Ring hørde at Kong Harald vaar kommen om Liffuet/ gaff hand sit Folck it Tegn / at de skulde ophølde / oc giorde fred met sine Fiender / efterdi det siuntis forgeffuis at stride imod en Høffuetløs Hær. Hand befoel Krigsfolcket at de skulde opsøge Kong Haralds Legeme / at hand icke skulde miste sin tilbørlige/ erlige oc Kongelige Jordefærd. Der de haffde randsaget en halff dag/funde de Kong Haralds Legeme oc Kølffue/ oc lagde det paa Vognen / for hulckē Kongen lod spende sin egen Hest som hand red/oc offuertecke den met kaasteligt Gyldenstycke. Der næst giorde Kong Ring ynsk/oc begerede at Kong Harald maatte komme til Herbergs før end nogen aff disse andre døde Stallbrødre / oc bestille dem hos den ypperste Vert rolige oc gode bolige. Siden optende hand it Baal aff Kongens eget forgylte Skib/ oc der Liget brende/ gick hand omkring met de andre Herrer oc Høffdinger / oc bad storligen at huer skulde kaste rundeligen paa ilden Guld/ Sølff/ Vaaben oc andet kaasteligt smycke / at forære der met den stolte Herre/som haffde forskylt saa meget gaat aff alle Landskaff. Hand samlede hans brende Legemis Aske vdi it Skrin / oc befoel den at føres til Danmarck / oc begraffuis vdi Leyre met Hest oc Vaaben / som det da effter Kongelig skick brugeligt oc sæduanligt vaar.

Kong Ring lader Kong Harald herligen begraffuis.

Skick at begraffue konger.

Dronning Hethe XL.

Droning Hethe.

ALle Danske Mend finge stor Kierlighed oc god vilie til Kong Ring / for den ære som hand beuiste deris affgangne Herre / hans egen Morbroder. De bade hannem at hand vilde vnde dem Jomffru Hethe til deris Dronning. Det samtyckte hand dennem / oc antuordede hende alle Danmarckis Lande / vndertagen Skone / vdi huilket hand sætte Oluff til en Høffuitzmand / paa det at de Danske icke skulde komme for meget snarligen til deris styrcke oc gamle mact igien. Saaledis gaff da Lycken Danmarckis Herredom vdi de Suenskis Haand / oc der met bleff en ende paa den Strid som stod paa Brauelle Hede.

Nogle mene at Slesuig kaldtis Hetheby aff denne Dronning Hethe.

Oluff hin Frokne XLI.

Oluff hin frokne.

NOgen tid her effter begynte det at fortryde Sielandsfarene/at de som tilforn haffde tient den merckelige Kong Harald met stor ære/ skulde nu vere en Quinde vnderdannige. Thi droge de til Oluff/ Kong Haralds Systersøn vdi Skone / oc bade hannem at hand vilde skilie dem ved dette forsmædelige Quinde Aag: De vilde

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

gierne falde hannem til Haande / om hand ellers vilde reise sig met sin
Krigs Mact / for deris skyld. Der Oluff hørde deris aluorlige begering
oc selffuilge tilbud/oc tenckte paa sin egen Morfader som haffde veret Kong
vdi Danmarck for hannem / loffuede hand dennem hielp oc vndsætning
effter deris vilie. Hand forscreff Hethe til sig/oc nødde hende met trussel vdê
alt Suerdslag/at hun opgaff Riget for hannem/ oc beholt allene Jutland
for sig paa Aarlig affgifft/ saa at hun haffde aldelis intet Land vnder sin
egen Frihed. Siden afflede Oluff en Søn/som hand kallede Omund.

Dronning Hethe affsættis.

Hand bleff ocsaa paa en kaart tid saa streng oc Tiransk vdi sit Regemen-
te/ at det angrede dem som tilforne bluedis oc keddis ved Dronning Hethe.
Thi ginge tolff Høffdinger tilsammen vdi Raad / iblant huilcke vaare de
fornemeste Lenne/ Atyle/Thotte/oc Vithne/som vaare Høffuitzmend vdi
Venden / oc dog aff Rigens indfødde byrd oc affkom. Disse besuore
sig (enten for deris Fædernelands skyld/ eller egen sag) imod Kong
Oluff/ at de vilde sla hannem ihiel / naar de kunde komme der til met lempe.

Tiranni straffis.

Oc effterdi de mistrøstede sig selff / at de skulde icke vere nocksom stercke oc
kloge at fulddriffue saadan gierning / vnderkiøbte de Sterckodder som
skulde sla Kong Oluff ihiel/ naar hand gick aff Bad. Der Kong Oluff
kom aff Bad / och saa til Sterckodder / forskreckede hand hannem met sin
skarpe siun/saa at Sterckodder kunde icke fremme oc fuldkomme det Mord/
som hand haffde i sinde at giøre paa hannem. Den som tilforn haffde sla-
get saa mangen Vebnede Kempe/kunde nu icke fordrage en nøgen mands
Øyne. Der Oluff formerckte at Sterckodder forfærdedis for hans siun/
tacte hand sit Ansict / oc bad hannem træde frem / oc giffue tilkiende huad
hans ærinde oc bestilling liudde. Thi Oluff forsaa sig intet ont til han-
nem/effterdi de haffde veret gamle suorne oc forsøgte Stallbrødre met huer
anden. J det samme spranck Sterckodder frem / oc igennem stack han-
nem met it draget Suerd/oc som hand vilde staa op igien/hug hand Stru-
ben i tu paa hannem. For saadant Mord fick Sterckodder hundrede oc
tiue marck Guld. Men det fortrød hannem siden saa haardelige/ at naar
hand tenckte her paa / eller hørde Oluffs naffn / da græd hand beskelige.
Hand slog ocsaa siden nogle ihiel aff dennem / som forførde hannem paa
dette slemme forræderi. Oc heffnde sin harm met den samme Haand/met
huilcken hand bedreff den skammelige oc wærlige gierning.

Sterckodder forgriber sig.

Vijs er den sig aldrig forsaa.

Omund XLII.

Omund

DAnske Mend keysede Omund til Kong / wan-
seendis hues Tiranni hans Fader bedreffuet haffde / paa
det de kunde haffue en Herre i Landet aff deris eget Dan-
ske Konge Blod. Der Omund kom noget til Alders/
vaar hand icke ringere vdi Mandom end hans Fader/
men io enten offuergick hannem/eller ocsaa giorde det saa
gaat / som hand haffde giort for hannem. Hannem bleff meget sagd aff
Ese Kong Ringas Daatter aff Norge. Men hand torde dog ingelunde
lade bede om hende / thi hendis Fader vilde ingen mand giffue hende / vden
den som haffde beuist synderlige Mandoms gierning. Hand holt saa
meget

meget aff it ærligt Mandoms rycte/ som mange nu holde aff størst Gods oc Rigdom. Der faare maatte Kong Omund ryste sig til Skibs aff all sin mact/ oc reise selff personlige til Norge/ at indlegge Pris oc Ære met sin styrcke/ oc met Herreskiold indtage Kong Rings Land oc Rige. Paa veyen giestede hand Kong Odde aff Jather hærret/ huilcken klagede hart offuer Kong Rings vold oc wræt/ som hand offte haffde beuist/ at indtage hans Land fra hannē. Thi drog Kong Omund frem/ oc vdi Kong Rings frauerelse/ som da vaar paa Søršffueri vnder Hybernland/ tog alt hans Kongelige Gods oc Liggendefæ til Byte/ oc met Oddis hielp ihielslog alle hans Slect oc Frender/ dog vilde hand aldrig røre hans Vndersaatte/ eller offuerfalde nogen hob som vaar mindre eller suagere end hand. Det haffde hand lært aff sin kiere Fader/ at hand skulde stride met oprictig Dyd oc icke met vold oc grumhed. Dissimellem hende sig at Kong Ring kom hiem til Norge/ thi beridde Omund imod hans tilkommelse it saare høyt Skib/ at mand kunde skiude ned aff det paa Fienderne/ som aff it Slaat eller Vaald. Hand giorde Atyle Skonings Sønner Homothe oc Thole til Styremend oc Skipper der paa. Der Ring det fornam/ drog hand imod hannem met den mindste part aff sine Skib/ oc lod den største part angribe Fienderne paa Ryggen. Men Omund forsømmede sig icke/ der Odde paamindte hannem om Rings treedskhed/ oc sende strax hemeligen bort/ de som skulde tage imod Fiendernis baghold/ oc befoel Atyle Skoning at møde Kong Ring. Atyle vaar mere dristig end Lyckfalig/ hand tabte Slaget/ miste sit Folck/ oc maatte rømme hiem til Skone. Kong Omund rystede sig paa ny met Oddis hielp/ oc drog anden gang vd met sin Flode/ at stride imod Kong Ring. Atyle bleff paamint her om vdi en Drøm/ oc kom hannem til vndsetning/ at hand vilde affstryge den skam/ hannem tilforn vaar offuergaaen. Der met fick Kong Omund en lyckfalig Seyr offuer Ring/ huilcken paa sit yderste/ der hand vaar nu aldelis maaleløß aff sit store Bane saar/ saa paa Omund/ racte hannem sin Haand/ oc begerede hannem met saadant Tegn til sin Suoger. Hand vilde da gladeli[g]e dø/ efftersi hans Daatter maatte bekomme saa meetig en Herre til Ecte. Samme øyeblick hendøde hand vden alt giensuar. Omund græd for hannem/ tog selff den ene hans Daatter/ oc gaff Homothe hans tro Stallbroder den anden.

Kong Omund dræber Kong Ring/ oc ecter hans Daatter.

Vdi disse dage vaar en offuer all maade dristig Jomffru vdi Norge/ ved naffn Jomffru Rusle som førde Krig oc Trætte imod sin egen Broder Kong Thronde/ om hans Land oc Rige. Hun fortrød at Kong Omund skulde haffue noget Herredom vdi Norgis Rige/ thi feidede hun paa Danmarckis grentze oc indbyggere/ huorsomheldst hun saa sig lempe oc Aarsage. Omund kunde det ingelunde fordrage/ oc sende nogle faa sine Tienere oc Krigsmend bort/ at formene hende saadan sin dristighed oc oprør. Der Rusle haffde nedlagd dennem/ fick hun saa stort it Mod/ at hun mente strax at hun vilde indtaget all Danmarck. Thi falt hun ind i Halland/ oc bleff der vddreffuen aff Landet/ aff Kongens afferdiget Høffuitzmend/ Homothe oc Thole/ oc flyde til Skibs/ oc vndkom met tredie Skib/ de andre komme Fienderne til Byte. Vdi Søen mødtis hun

Jomffru Rusle en Skioldmø aff Norge.

Kong Tronde i Norge/ aff huilcken (maa skee) at Trondhiem haffuer sit naffn.

 tis hun

tis hun met sin Broder Thronde / huilcken bleff offueruunden aff hende/
Dofre Field.
oc maatte rømme allene offuer Dofre Field. Det som hun tabte imod de
Danske/det vant hun igien aff sin broder. Der Omund spurde saadant om
hendis Reise oc Færd/ drog hand til Norge met sin gantske Skibs Flaade/
oc reiste ved Homothe oc Thole/ mand aff Hus vdi Thelemarcken / huilcke
Rusle bleff-uer offuer-uunden oc slagen.
dreffue hende aldelis aff Landet/hen til nogle vdøer vdi haffuet. Der kom̃e
de Danske offuer hende/forfulde hende/oc ødelagde største parten aff hendis
skib/oc finge meget skønt oc herligt byte vden deris fare/met Fiendernis store
skade oc forderffuelse. Der Rusle flyde saa hasteligẽ met nogle faa sine skib/
kom hendis Broder wforuarendis oc slog hende ihiel. Hand fick siden hen-
dis Land til en forœring aff Kong Omund. De andre bleffue straffede paa
deris Gods oc Penninge/oc droge saa huer hiem til sit behold vdi Norge.

Troskab.
Der Thørie oc Biørn Ruslis tro Mend / spurde vnder Hybern-
land som de laae paa deris Røffueri/ huorledis det vaar gaaet Rusle/ droge
de strax til Norge at heffne hendis død / som de haffde suoret hende vdi sin
velmact. De vdbøde Kong Omund til Kamp. Men Homothe oc
En Kongis loff oc gode Rycte.
Thole bøde sig frem i deris Herris stœd. Thi loffuede Kongen deris
Troskaff/ men vilde dog icke ladet skee effter deris vilie. Thi det holtis for
en stor skam vdi fordom tid/ at en Konge skulde necte nogen en Kamp. En
Førstis oc Herris største Pris oc gode rycte stod vdi Mandoms gierning/
oc skattedis icke effter hoffmodig Bram oc Rigdom. Paa det sidste der
alle Kong Omunds gode Miend bade hannem hart/ tilstedde hand Ho-
Kamp.
mothe oc Thole at giøre hans forfald. Vdi denne Kamp bleff Biørn sla-
gen/ oc Thørie bleff gantske ilde saaret / huilcken Kong Omund tog siden/
der hand kom til sin førlighed / vdi sin Tieniste / oc giorde hannem til en
Høffuitzmand vdi Norge.

Omundtuin-ger Venden.
Siden nectede de Vendiske Lande at giffue Kong Omund sin Aar-
lige oc tilbørlige Skat / oc ihielsloge hans Legater / oc giorde indfald vdi
Jutland. Thi møtte Kong Omund dennem / oc fick paa en tid Seyer-
uinding aff siu deris Konger / oc tuingde dennem at vdgiffue deris sœd-
uanlige Aarlige Skat.

Sterckodder vil icke dø straadød.
STerckodder den naffnkundige Kempe / om huilcken wi offte her
indtil haffue talet i denne Danske Historie/ vaar nu saa alderstigen/
Blind oc skrøbelig / at hand kunde icke tiene lenger met andre Kemper for
Klœde oc Peñinge vdi nogen Herris Gaard. Thi tenckte hand ved sig selff/
at det vaar hannẽ best/at hand vdualde sig selff friuillige en œrlig Død/paa
det at hans Alderdom skulde icke formørcke hues Mandelige gierninger
hand haffde bedreffuet vdi sin vngdoms velmact. Oc effterdi hand haffde
drœbt saa mangen fin Kempe / vilde hand icke selff dø straadød / men heller
falde for en erlig mands Haand/ end forbie sin yderste Alderdoms offuer-
fald. Saa haanligt vaar det fordoms Krigsmend/ at dø paa Sengen aff
Hœlsot. Der faare hengde Sterckodder det Guld om sin Hals/ som hand
fick for Kong Oluffs Død / at hand der met vilde beuilge en duelig Krigs-
mand/ som skulde forkaarte hannem sin Alderdom. Hand mente at dette
Guld kunde ingensteds bedre anleggis/end vdi saadan maade/ at huad som
hand haffde taget til løn for en andens Død / det samme skulde nu vere en
Aarsage

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Aarsage til hans egen Bane. Hand bant it gaat Suerd ved huer side / oc stydde sig ved tuende Staffue. Der kom en som bespaattede hannem / oc bad hannem deele det ene Suerd met en anden god Broder. Sterckodder bad hannem komme til sig / oc støtte strax det ene tuert igennem hannem. Der næst kom hand frem vdi en Skou / som Hather Lennis Søn (huilcken Lenne hand i sin anger for Oluffs Mord ihielslog) vaar vdi Jact. Der Hather saa hannem / sende hand tuende sine Ryter vd offuer hannem / at hastelige forskrecke hañem. Sterckodder greb til Værie / oc slog dem begge ihiel met sine Staffue. Der Hather det saa forfærdedis hand offuer saadant Spectackel / oc red nærmere til hañem / kiende hannem / oc atspurde om hand vilde icke byte sine Staffue bort for en Vogn. Sterckodder kiende icke Hather / men suarede hannem met stor vrede / siungendis effter denne mening: Mig dragis vel den dag til minde / at ingen skulde spaattet mig forgeffuis / men nu maa ieg tage meget til tacke for min Alderdom skyld. Ligeruis som it hastigt Vand flyder bort oc kommer icke igien: saa forgaar Menniskens Alder / indtil Alderdomen ender alting met Døden. Alderdom oc Ulde / komme met megen vansnilde. Hun borttager Hyld oc Lød / Siun oc Gang / Tale oc Forstand / oc vdslætter merckelige Konsters oc mandelige gierningers Rycte. Legemet begynder at helde / Aanden vorder trang / Hukommelsen forgaar / Hoste oc Siuadom fødis / Tenderne affalde / oc Maffuen vansmectis / alting forandris oc kommer paa ny skick. Dette lærer ieg nu først paa mig selff / Øyne oc Tungen feile mig / oc min suaghed er saa stor at ieg maa styde mig paa en kæp. Der er ingen som haffuer opsiun eller omhu for mig gamle vdleffuede Krigsmand / vden saa er at Hather er for Haanden oc vil hielpe mig. Huo hand en gang giffuer sin Tro / den elsker hand fuldkommelige oc varafftelige aff hiertet vden skrømteri. Hand er baade en duelig Krigsmand / oc en runder Herre mod sine Tienere oc gode Venner / som indlegge nogen Pris oc ære. Hand sparer ingen skenck paa dem som beuise sig Mandelige. Hand er oc selff saadan en frimodig Herre / at hand tør see sin vrede Fiende vnder Øyne / oc er endnu aldrig rømdt aff Marcken for nogen sin wuen. Oc der som ieg ellers mindis ret / da er hand født i den tid / at hand skal omgaaes sin gantske liffs tid ickon met Krig oc Aarlog. Jeg haffuer oc saa veret en Krigsmand vdi mine vnge dage / oc fult Krig oc Leire effter vdi min velmact. Jeg haffde da ingen større lyst / end giffue hug vd / oc tage hug ind igien. Huor offte haffuer ieg seet mangen vred Kempe / mangen mectig Høffdings blod / mangen ærlig mand læmelest / oc offte vilde Diur ædt mangen stolt Helt vdi Marcken. Jeg haffuer selff verit vdi stor liffs fare. Nu haffuer den Kempe kløffuet min Hielm oc saaret min Pande / nu haffuer en anden hugget igiennem mit Harnisk / at baade min Leffuer oc Lunge hengde vden mit Liff. Met dette Suerd haffuer min høyre haand skrabt oc raget mangen Helt / baade Hud oc Haar aff hans blodige Hoffuit.

Alderdoms Vanlycke oc Elendighed.

Hathers loff

Sterckodders idret i sin velmact.

Der Sterckodder haffde end sin tale / suarede Hather hannem oc sagde: Hueden kommer du Danske Poet til oss? Est du nu vorden saa macteløs oc gammel / at du kant icke gaa vden Staff? Borte er all din Styrcke / Lyst / Hukommelse / Røst oc Deilighed. Du est baade grum oc gammel /

Alderdom.

oc seer

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

oc seer ilde vdi alle maade. Ligeruis som it Skib/der lang tid haffuer veret brugt/det stincker oc reffner paa det sidste/oc bliffuer aldelis afflagd: Saa er Alderdom den Haffn/vdi huilcken megē sorg/ liden glæde/stor suaghed/ ingen forbedrelse forsamler sig. Du haffuer nu den Giest / du videkiende graa Hoffuet/som forbiuder dig / at skemte / at lege bold oc plocke nødder. Dig tiener intet bedre/ end at du selier det ene Suerd/oc kiøber dig enten en Vogn/eller en god Hest. Magligere er det for de gamle / som Fødderne ville icke staa bi met/at de fare til Vogn eller Hest. Der som du sparer nu dette Suerd/huilcket dig er dog intet nyttigt / maa vel skee/ at der kommer en Skalck offuer dig/oc tager det fra dig/oc giør dig der met din Bane.

Sterckodder taler haarde ord til Hather.

Sterckodder suarede oc sagde: Du taler mange forfengelige oc daarlige ord/ som icke burde at sigis for ærligt Folck. Huor faare skulde ieg kiøbe mig det til for Skenck/det som mig hørde oc burde met rette aff Naade/ for min gamle tieniste her i Danmarck? Jeg skal gaa oc vandre paa mine Been/ oc bruge den Rættighed som Naturen haffuer forlaant mig: oc icke affhende mig saa skammelige mit gode Suerd/ for noget kiøb/ for løn eller bøn. Det stode dig bedre at du viste mig paa den rette vey/end at du bespaatter mig gamle Mand oc haanligen foracter mine vngdoms ærlige oc Mandommelige gierninger. Huorlunde tørst du begere mit Suerd/ som er din styrcke alt for færdigt. Dette suerd er icke vært/at det skulde bindis ved en taabelig Suinehiurdis/ eller Fæhiurdis side / som veed intet andet end lege paa en seckepibe/ oc driffue Fæ oc Faar aff Kornet. Oc maa vel skee at du est selff en aff dette Selskaff/som gierne side hos Madgryden/ oc dyppe deris Brød vdi det fæde saad/ oc slicke siden deris fingre. Du veedst bedre at sla en neder vdi Asken oc soffue Middags søffn paa bencken/ oc bestille huad som til Steggersit hører/end bruge Bue oc Suerd vdi Krig oc Aarlog. Du tørst icke see vd aff en dør/du hiemfødning oc leckere Bugtienere / som maatte vel æde Been oc affskredning met Fæhundene.

Sterckodder berømmer sig aff sine Mandelige gierninger.

Huor faare komst du icke til mig oc begerede mit Suerd/ der ieg tre gange frelste Kong Omund Oluffsøns liff? Der vaar ingē i all den hob / som lagde en Haand paa mig / enten brød ieg deris Suerd / eller nedslog alt det mig giorde nogē modstand. Huad skal ieg sige aff den Curlands krig/der ieg lærde mine Stallbrødre at gaa paa træ Sko/imod de fod Angle som Fienderne haffde kast for oss? Huad skal ieg berømme mig aff Hame/Rine Flebackssøn/oc de andre mange Kemper ieg haffuer offueruundet? Jeg haffuer tuingd Curlenderne/Estonierne oc Semgalenderne. Vdi Telemarcke lærde de mig at kiende/ huad Jern Kølffuer kunde vederquege en skrøbelig karls Hoffuet pande. Jeg lærde ocsaa den Tydske Suertings Sønner/Kong Jngilds Suogre/at dricke falske dricke/oc glædis aff det forrædelige mord/ som deris Fader bedreff paa den fromme Herre Kong Frode. Jeg vaar ocsaa icke vdi mindre fare / der ieg slog siu Kemper ihiel paa en tid for Jomffru Helgis skyld. Min Maffue oc Induol fløđ vd aff Liffuet/oc stæden sō ieg slog Kemperne vidner her om / thi den bær aldrig Græs effter denne dag. Siden offueruant ieg Kerris Skibs flaade/oc ihielslog Vaze/straffede den løssactige Smed/ oc dræbte Visine/ Jtem fire Leris Sønner/ocsaa de Kemper aff Biermeland. Førsten aff Hybernland tog ieg til fange/oc plundrede hans Hoffuitstad Duflin. Det staar endnu vdi Mande minde / huorledis

ieg be-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

ieg beuiste mig vdi den sidste store Suenske Krig/som stod paa Brauels Hede. Oc huad vil ieg mere opregne aff mine Mandoms gierninger/som ere flere oc større end tid eller tale kunde recke til at fortelle? Gierning er større end ryctet/ oc Mandom mere end ord oc tale kunde vere.

Siden der Sterckodder fornam aff Hather at hand vaar Lennis Søn/oc født aff velbyrdig oc ærlig affkom/bød hand hañem det Guld som hans Fader gaff hannem for Kong Oluffs død/ at hand skulde hugge hans Hoffuet aff hañem. Thi hand haffde lenge begieret at falde for Ædlings oc icke for Træls haand. Oc paa det hand kunde diss ydermere forbittre hañem/bad hand hannem tencke paa sin Faders død/oc heffne den paa hannem met en frimodig Haand. Hand sagde at hand giorde ret/oc vaar Naturens tienere/i det hand affhug det Træ som for Alder kunde icke staa lenger met fruct. Gammelt træ skal met det første ødeleggis/men de vnge Træ skulle elskis. Det som mand kand icke vndgaa / det er bedre mandelige offuerstaaet / end lenge met fryct fortøffuet/ det er da den fauriste tid at dø/ naar mand kædis at leffue/at wlycke oc modgang kunde der ved formindskis oc icke formeris. Der hand dette haffde sagd / tog hand Guldet aff sin Taske / oc antuordet det fra sig.

At leffue for lenge er kedsommeligt.

Hather loffuede Sterckodder at giøre hans begering fyldist/ oc bleff lystig oc frimodig/ baade aff dette megle røde Guld/oc saa at hand kunde heffne sin Faders død. Sterckodder gaff hannem Suerdet vdi Haanden/ oc racte dristelige Halsen frem/oc bad hannem hugge mandelige der paa: oc sagde at der som hand kunde springe imellē Hoffuedet oc kroppen før end den falt/da skulde hand bliffue skadefri for alle Vaaben oc Verie. Huad heller Sterckodder sagde dette vdi en god Mening/ eller ocsaa at hand vilde heffne sig paa hannem/ at Kroppen skulde sla hannem ihiel vdi springet/det kand ieg icke sige for vist. Hather hug frimodelige hans Hoffuet aff hannem/oc der det falt vdi græsset/bed det end da vdi Jordē/ oc gaff sin grumheds art oc ildske natur tilkiende. Men Hather befryctede sig for suig oc forræderi/oc spranck icke effter hans raad/oc maa vel ske/der som hand det haffde giort/ da haffde det kaastet hans Liff. Siden beskickede hand denne edle Kempe en hederlig Jordefærd/ som tilbørligt vaar/oc begroff hannem paa Roliungs Hede i Skone.

Sterckodders vnderlige endeligt.

Roliung.

Siuord XLIII.

Siuord.

IEg befinder at Kong Omund døde vdi god Fred oc Rolighed/ oc lod effter sig tuende Sønner / oc lige saa mange Døttere. Siuord den eldste Broder tog allene Riget effter sin Fader. Thi Buthle hans Broder vaar end da en meget vnger Herre. Kong Gøthar aff Suerige sende Ebbe Sibbessøn til Danmarck/at beile paa sine vegne til den ene Kong Omunds Daatter/ til huilcken hand haffde faaet stor Kierlighed / for det rycte / som gick aff hendis store deilighed. Ebbe bestyrede oc vdrette alting snildelige oc lyckelige / saa at det gick effter hans Herris begiering/ oc alting bleff besluttet saa nær som indtil deris Brøllups Høytids stæd oc tid. Kong Gøthar befryctede at giffue sig saa langt hen i fremmede Land / thi begierede hand at Bruden maatte hannem tilskickis ved Ebbe sin tro Mand oc visse Legat. Paa Veyen til Danmarck giestede Ebbe met sine faa Tienere oc ringe selskaff paa Landbygden i Halland/vdi en By som en Aa skilde tuende Brødris bolige fra huer andre.

Kong Gøthar aff Suerige beiler til Kong Siuords Syster.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Stort forræderi.

Disse tuende Brødre omginge met hemeligt Mord oc Røffueri/ oc haffde ophengd i deris Hus /en Bielcke beslagen met skarpe oc huasse iern Pige/ huilcken de stilde oc regerede met Liner oc Baand/ at de kunde lade den falde ned offuer deris Giester/ oc sla dem Halssen i tu naar de soffue. Met saadant Forræderi haffde de omkommet mange Mennisker. De vndfinge Ebbe met sit Selskaff gantske venligen/ oc effter at de haffde giort Nadere/ beridde de dennem en Seng hos Fyrsteden/ der som Bielcken hengde dem offuer Halssen. Der Værten vaar vdgaaen met sit Folck/ formerckte Ebbe huad paa færde vaar. thi bad hand sine Stallbrødre/ at de skulde staa op/ oc legge sig vaagne paa en anden stæd/ de skulde fornemme stort gaffn der aff. Der vaare nogle fremmede vdi følge met Ebbis folck/ de vilde icke giøre effter hans raad/ oc bleffue der faare strax i samme stund slagen met bielcken/ som de skalckactige forrædere lode hastelige nedfalde offuer dem̃em.

Lycke oc wlycke.

Siden kom̃e de met lius at randsage huorledis det vaar gaaet Ebbe/ for hues skyld de haffde besynderlige anræt dette Bad/ oc bleffue strax en part paa stæden slagne aff Ebbe / men en part bleff hañem for sterck/ oc ihielslog hans Stallbrødre/ saa at Ebbe kom paa det sidste neppelige paa en liden Baad/ met stor liffs fare for issebrud offuer Aaen/ oc drog der fra til Kong Gøthar oc fortalde hañem sin wlyckelige reise.

Krig imellem Suerig oc Danmarck.

Thi mistenckte Kong Gøthar Kong Siuord/ oc drog ind met sin krigs mact i Skone at heffne sig/ oc nødde hanne til at fly hen offuer til Jutland/ oc tog hans Syster fangen tilbage met sig.

Vdi Jutland fick Kong Siuord den trøst oc ære/ at hand som nyligen vaar offueruunden / offueruant der de Vender/ dog den Seyer vaar icke languarende. Thi de Vender toge sig en Høffuitzmand / oc komme met hast tilbage / oc først offueruunde Kong Siuord vdi Fyn oc siden vdi Jutland/ saa at hand bleff aldelis affskildt baade met Jutland oc Skone/ oc haffde ickon Øerne/ som ligge imellem begge Landene. Hans Søn Jarmerick bleff fangen aff Fienderne met sine to smaa Systere. Den ene aff

Danmarck staar vdi stor vaade oc fare.

dem bleff solt de Norbager/ den anden bleff kiøbt oc ført til Tydskland. Thi vdi fordom tid soldis oc kiøbtis mange Jomffruer til Gifftermaal vdi fremmede Lande. Det vaar da ynckeligt oc iemerligt at see oc høre/ at Danmarckis Rige / som vdi saa mangen god dag saa Mandelige haffde veret forsuaret/ oc met saa mange wtallige herlige Seyer formerit oc naffnkundig giort / at det nu for en wduelig Mands skyld / vaar kommen til denne fornædring / oc faldet fra størst Ære til saa spaattelig foract/ at det skulde nu selff vdgiffue den skat som det tilforne haffde indtaget. Kong Siuord skammede sig selff / oc bluedis ved at bære Danmarckis Krone oc Kongelige Spir / at hand saa offte wlyckeligen oc slemmeligen rømte aff

Sorg oc mistrøst.

Marcken for sine Fiender. Hand søgte flitteligen Aarsag/ at hand kunde komme aff denne Verden / met nogen føye ære / førend hand skulde miste aldelis baade Riget oc sin egen Ære. Thi rystede hand sig aff all sin yderste mact/ oc lod Simon Kong Gothars Høffuitzmand offuer Skone forkynde oc tilsige obenbare Feide. Hand begynte sin sag met daarlige anslag/ oc slog alligeuel Simon ihiel / met største parten aff hans Folck / men hand miste selff sit Liff/ oc kunde dog icke vinde sit Fæderneland Skatfri.

Dissimellem holtis Jarmerick met Gunde / som vaar opfødt til

lige met

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

lige met hannem / vdi Fengsel hos Kong Jsmar aff Venden. Oc komme paa det sidste der vd / oc bleffue hen sætte til Bonde arbeide / oc siden tagen der fra for deris skickelige dueligheds skyld / at vare paa Kong Jsmar selff. Oc der de skickede sig troligen oc ærligen vdi alle maade / bleffue de andragne fra den ringste til den høyeste ære vdi Kongens gaard / at Kongen sætte dem vdi sit raad / oc holt dem vdi sine ypperste Venners tal. Jarmerick øffuede sig her hos / naar aarsagen begaff sig / vdi atskillig Krigsbrug oc Hoffuerck: saa at alle mand forundrede sig paa hannem / vndertagen Dronningen allene / som mistenckte hannem for sin snildhed oc forstand.

Jarmerick Kong Siuords Søn ophøyes hos Kong Jsmar i Venden.

Det hende sig en gang / at Kong Jsmar beskaffede sin affdøde Broder en hederlig Jordefærd / oc beridde der til it stort Høytideligt giestebud / oc haffde befalet Jarmerick met Dronningen / nogen anden nødtørfftig bestilling at vdrette i sin frauerelse. Thi forgætte Jarmerick icke huad der skulde giøris. Hand tenckte at det vaar hannem bedre / at fly til Danmarck sit Fæderne Rige / oc besøge sine Slect oc Venner / end leffue i allerstørst vellyst oc ære vdi en fremmet Kongis daglige Tieniste oc Trældom. Hand viste vel / at Dronningen haffde sterck vact paa alle Fanger / at ingen skulde vndkomme. Der faare paa det at hand met suig oc listige paafund kunde driffue det / som hand icke kunde øffne met mact / tog hand Vegre oc Halm / oc flætte dem tilsammen effter saadan Menniskelig skickelse / som Bønder pleie at sætte iblant Korn / at ræde der met Fule oc Diur aff Vangene. Hand sætte en leffuendis Hund der vdi / oc at det skulde vere hannem selff mest ligt / suøbte hand det vdi sine Klæder / oc befol sin Stalbroder Gunde / at bære det ind vdi Salen / oc suare Dronningen / naar Hunden begynte at hyle / at det vaar Jarmerick / som vaar vorden affsindig. Der Dronningen den saa / oc hørde Hundens skrig / mente hun / at det skulde veret Jarmerick / oc bad Gunde føre det galne Menniske hasteligen vdaff Huset fra sig. Gunde giorde effter hendis befalning / oc lagde Hunden hen paa en Seng / ligeruis som det haffde veret Jarmerick selff. Vdi midler tid tog Jarmerick alle Kongens Pendinge oc Clenodie / oc nedgroff dem paa en hemelig sted / at ingē det saa eller viste. Gunde skenckte Vecterne offuerflødelige Vin / oc der de vaare offuer all maade drucke / hug hand Hoffuederne aff dem / oc lagde huer sit Hoffuit imellem sine Been / dem til diss større oc ydermere forhaanelse.

Listigt anslag oc paafund.

Jarmerick kommer aff sit Fengsel met sin Stallbroder Gunde.

Dronningen bleff opuact aff saadant Bulder / oc i det som hun løb vd at Dørren at forspørie sig / igennem stack Gunde hende met sit Suerd. Thi vende hun sine Øyne vredeligen til hannem / i sin Døds time / oc sagde: Der som mig haffde veret lenger Liff faare lagd / du skulde ingelunde ved dit Forræderi kommet vstraffet aff Landet. Siden ginge Jarmerick oc Gunde til det Hus / som Kongen sad drucken met sine gode Giester / oc sætte Ild paa alle fire Hiørner. Nogle besindede sig / oc komme vd / gaffue sig til deris Heste / oc forfulde dennem paa fersk fod. Jarmerick oc Gunde forlode deris Heste / der de nu vaare trætte / oc skiulte sig vdi en Aa / indtil de som iagede effter dem / kom̄e paa Broen / oc den brast vnder dem / oc de fulde der igiennem ned i Vandet / oc bleffue druckne eller slagne aff deris Haand. Thi de haffde tilforn hemeligen hugget oc forderffuet Broen for dem / oc beridt dem dette Bad.

Saaledis

Saaledis fuldkomme disse to vnge Herrer / met dristige Mands hierte / deris snilde paafund oc forsæt. Der de vaare mit paa dybet met Skibet / komme nogle Landens indbyggere / oc raabte effter dem oc sagde: Der som i ville vende tilbage / da ville wi keise eder til vore Herrer oc Førster. Thi det holdis effter gamel sæduane iblant oss / at huo som dræber Kongen / skal sidde i Kongens stæd. Saadan falsk tale oc faure ord lystede Jarmerick oc hans Stallbroder ingelunde at høre / men droge der met aff Venden den næste vey til Danmarck.

Faure ord fryde en Daare.

Buthle XLIIII.

Buthle.

EFter Kong Siuords død / holt Buthle sig til Kongelige Regimentet vdi Danmarck / oc stod det faare saa lenge at Jarmerick vaar vdi Venden / indtil hand kom vdi Landet igien. Der Jarmerick kom hiem / toge de Danske venligen imod hannem / valde hannem til deris Kong / oc Buthle leffuede effter den dag serdelis for sig selff vden all Kongelig Titel oc naffn.

Jarmerick XLV.

Jarmundrick.

DEr Jarmerick vaar kommen til Landet oc Kongelige Regimentet / effter hans Farbroder Buthle vaar affsat / komme nogle Suenske Herrer til hannem / oc klagede haardeligen offuer Kong Gøther / oc begerede bistand oc heffn offuer hannem / fordi hand haffde slaget deris frende Sibbe ihiel / vden all skyld oc brøde / alleniste for en løs mistancke / hand fick til hannem at hand skulde krencket hans Syster. Aff saadan Aarsage fulde Kong Jarmerick disse Suenske Herrer / oc met deris hielp / slog Kong Gøther ihiel / oc vant Suerige til Danmarck. Siden tuingde Kong Jarmerick Venden met disse tuende Konge Rigers krigs mact / oc fangede fyretiue aff deris ypperste Herrer / huilcke hand lod ophenge / oc en leffuendis Vlff hos huer aff dem / som det vaar seduane vdi fordom tid / at handle met dem som sloge deris egne Foreldre oc Slect ihiel. Hand vilde ocsaa der met obenbarlige giffue tilkiende den store wtroskaff oc Røffueri sō Vender haffde brugt imod danske Mend. Der næst drog hand bort oc ingtog Sembeland / Curland oc de andre omligende Riger vdi Øster leden. Dissimellem at Kong Jarmerick vaar forhindret met disse Landskaff / dasloge Tydskene hans Høffuitzmend ihiel / som hand haffde sæt offuer dem / oc giorde indfald vdi Danmarck met Roff oc Brand. Paa hiemfærden mødte Jarmerick deris Flode / huilcken hand nedlagde / oc tog det ypperste Folck til fange / oc lod træde it Kabel igiennem deris Hase / oc binde til vilde Øxens Rumper / oc slap saa sine Hunde løs paa dem / som iagede dem offuer Moser oc Kiær / Bierge oc Dale / vdi saare ynckelige oc grædelige maade. Det gaff alle Tydske en stor forskreckelse / at de nogen tid lang / met stor fryct vaare Danmarck vnderdaanige. Der Jarmerick vaar nu saare Rig paa allehaande kaastelige Roff oc

Suerig vindis igien til Danmarck.

Deris straff som sla deris egen Forældre ihiel,

Stor straff.

Byte /

Byte / bygde hand it fast Slaat paa en høy Klippe / at foruare der paa sine dyrebare Clenodie oc Liggendefæ. Hand lod en fast Vaald gaa der nederst omkring / oc mit der paa haffde hand sine bolige / men i det høyeste / Taarne oc Krigs Værn / oc holt vdi huert ferdelis idelig vact nat oc dag. Der vaare fire Porte / en paa huer side / met vnderlig gang oc lyckelse. Der Slaattet vaar nu aldelis færdigt effter hans forsæt / indlagde hand der alle sine kaasteligste Clenodie oc Fadebur / oc drog siden til Søes / oc fant for sig fire Brødre aff den Lands egn ved Constantinopel / som vaare opuande aff Barndō ved Krig oc Sørøffueri. Hand lagde strax om Borde met dennē / indtil hand paa tredie dag / tuang dennem til at giffue sig deris Syster / met helten aff den skat / som de haffde samlet oc taget fra andre Søfarende folck.

Jarmericks Borg eller Skantze som nogle mene at være paa Hielm.

Paa denne tid kom Bicke Kongens Søn aff Liffland løs aff disse Brødris Fengsel / oc gaff sig vdi Kong Jarmericks tieniste / men hand tenckte at løne hañem ilde met tiden / thi Kong Jarmerick haffde nogen tid forleden slaget hans Brødre ihiel. Hand bleff saare vel holden hos Kongen / oc bleff paa en kaart tid deelactig vdi alle hans hemelige Raad oc bestilling. Oc efterdi Kongē hørde hannē gierne / oc lod oc giorde huad hand gaff faare / eggede oc skyndede hand hañem til alt Tiranni / Synd oc slemhed / oc mest imod dennem som vaare hans egen Kongelige byrd oc affkom. Saaledis heffnede hand sig met hemelige suig / oc giorde Kongen en affgunstig oc wuillig Almue / for sin vederstyggelige grumhed oc laster. Her aff foraarsagedis det oprør / som de Vender giorde imod Kong Jarmerick / oc hand der faare lod fange deris Høffuitzmend / huilcke hand lod slæbe aff Heste ved liner igennem deris Been / oc holt siden Landet vnder dis større tuang oc lydighed.

Bicke Lifflender hefner sig paa Kong Jarmerick.

Samme Aar komme hans Systersøñer met stor Krigsmact / oc kiende sig ved Danmarckis Rige til Arff / effter deris Morfaders død oc affgang / met saa stor Rettighed / som hand det haffde. Jarmerick offueruant dennē / oc vden sin synderlige store skade oc Folckis fortabelse / nedbrød oc ødelagde deris Slaatte oc Feste vdi Tydskland. Paa veyen mødte de fire Brødre aff Grekenland met deris Syster Suauilde / som de haffde tilsagd hannem. Met hende holt hand strax sin Brllllups Høytid / oc drog siden effter Bickis raad ind i Tydskland / lod fange oc ophenge sine Systersøñer / oc vnder it lystigt Giestebuds skin / lockede deris ypperste Høffuitzmend oc Tienere til sig / oc lod den samme Dom gaa offuer dem / sō gick offuer deris Herrer.

Dronning Suauilde kommer aff Grekenland til Danmarck

Vdi midler tid vaar kommen vdi Kongens gaard / en hans Søn / ved naffn Broder / som hand affledе met en anden sin ecte Dronnig / oc effter hans befalning varede flitteligen oc troligen paa Dronningen sin Stiffmoder. Men Bicke lagde det vd i en anden mening / oc forklagede hannem for sin Fader / at hand skulde bedriffue Blodskam / huilcket hand beuiste hannem offuer / met falske oc suigelige oplagde Vidnesbyrd. Der sagen vaar gaaen den wskyldige Broder vnder Øyne / vilde Kongen icke vere hans Dommere / men gaff det paa sine gode Mend / at de skulde sige huad straff hannem burde. De affsagde alle for en Ræt / at hand skulde rømme Landet / men Bicke allene / sagde at hand skulde hengis for saadant whørligt Hor / paa det hand skulde icke komme løs oc heffne sin harm en anden tid / oc staa sin Fader effter Land oc Liff. Hand sagde ocsaa at hand vilde lempe det saa / at det skulde intet komme Kongen til Vanære eller

Broder Kong Jarmericks Søn

Bicke forrader Kongens Søn.

Bagtale.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

betale. Naar de ophengde Broder oc kaſte hannem aff Stien / da ſkulde Kongens tienere holde en Fiel vnder hans Fødder / indtil ſaa lenge Armene trættis / ſiden maatte de lade hannem ſelff ſtaa paa intet. Der met ſkulde Kongen vere aldelis wſkyldig i ſin Søns død. Kongen lydde Bickis raad / oc lod ophenge ſin Søn / ligeruis ſom det vaar faaregiffuet aff hannem.

Wſkyldighed hielpis ved Iertegn

Kong Iarmerick lod ſiden binde Dronning Suauilde til Iorden / oc driffue Heſte frem oc tilbage offuer hende / at de ſkulde traadet Halſſen eller Hiertet i tu paa hende. Men det ſigis / at Suauilde vaar ſaa deilig at wmælende Creatur ſparede / oc vilde icke røre hendis faure Anſiet / met deris haarde oc groffue Fødder. Der Kongen ſaa ſaadanne Tegn til hendis wſkyldighed / gick det hannem til hierte / oc vilde ladet hende løſſ. Men Bicke kom løbendis / oc ſagde / at hun giorde det met Traaldom / at Heſtene kunde icke ſkade hende / ſaa lenge hun laa paa Ryggen. Hand viſte vel / at hendis Anſietis deiligbed frelſte hendis Liff. Oc lod hende der faare omuende imod Iorden / met ſit bare Anſiet / oc bleff ſaa ynckeligen traaden ihiel vnder Heſtenis fødder.

Iertegn,

I det ſamme kom Broders Hund frem faar Kongen / hylede oc gaff ſig ſaare klagelige. Deſligeſte hans Høg begynte at riffue Federne aff Bryſtet paa ſig / vdi Kongens næruerelſe. Der aff kom Kongen i ſaadan tancke / at der ſom hand icke fick andre raad her til met det førſte / at løſe ſin Søn aff Galien igien / da ſkulde det gaa hannem ſom denne federløſe Høg / at hand ſkulde dø Sønneløſſ bort vden liffs Arffuing.

Forræderi,

Der Broder vaar forløſt fra Galien / befryctede ſig Bicke / at det vilde gaa vd offuer hans Hals / om hans ſkalckhed kom til liùs oc obenbare dag. Thi drog hand hemeligen til Conſtantinopel / at forkynde Suauildis Brødre / huorledis til vaar gaaet met hende / oc bad dem met det ſnariſte heffne hendis wſkyldige oc ynckelige død. Siden drog hand tilbage til Kong Iarmerick / oc ſagde hannem / at hand haffde forfaret til viſſe / at Dronning Suauildis Brødre vaare paa veyen til Danmarck / met ſtor Krigsmact / at heffne deris Syſters død. Thi torde Kong Iarmerick icke møde dem vdi Marcken eller Søen / oc forlade ſig paa ſine Vnderſaatte / men gaff ſig ind paa ſin Befeſtning / met ſit beſte Krigsfolck / oc lod Murene omhenge paa alle ſider met forgylte Skiolde / Harniſke oc allehaande ſlags Vaaben oc Verie. Lycken vaar de fremmede geſter Suauildis Brødre icke blidere / end at deris eget Folck myrde ſig ſelff meſte parten vdi it Oprør / ſom ſkeede aff wenighed for Roff oc Byte at vddeele.

Traaldom,

Der met miſtrøſtede de ſig at kunde ſtorme Kong Iarmerick Huſet aff met mact / oc raadførde ſig der faare met en Troldkone / ved naffn Guthrune / huilcken forblindede Kongens folck / ſaa at de offuerſulde huer anden ſelff indbyrdis. Der Fienderne det ſaae / ſtigde de offuer Voldene / opbrøde Porten / oc komme ind paa Kongen oc hans Folck / oc ſloge ihiel alle dennem ſom de kunde offuerkomme. Da gaff Othin ſig ind mit iblant dennem / oc effter ſin gamle Fromhed vndſætte de Danſke / oc gaff dem deris ſiun igien. Hand paamindte dennem ocſaa / at effterdi diſſe vdlendige vaare ſkadefri for Sucrd oc pil / at de ſkulde bruge haarde oc huaſſe Steene

imod

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

imod dennem. Der met sloge de huer anden paa begge sider / at ingen aff dennem vndkom met Liffuet. Kong Jarmerick haffde mist baade Hender oc Fødder / oc velte sig selff frem oc tilbage iblant disse blodige Kroppe/ indtil hand opgaff sin Aand oc døde.

Broder XLVI.

Broder.

KOng Jarmericks Søn/ Broder/ tog Landet oc Regementet effter sin Faders affgang. Hand vaar aldelis wbequem til saadan ære oc Kongelig mact at føre. Thi bedreff hand ey heller meget merckeligt / oc giffuer oss ingen wmage/ at bescriffue nogen hans fromheds eller Mandoms gierning.

Siuald XLVII.

Siuald.

EFter Kong Broder fick Kong Siuald Riget oc Regementet. Hand regerede lang tid / dog der findis aldelis intet antegnet / huad hans gode eller onde idret haffue veret. Hand haffde en Søn ved naffn Snie/ huilcken begaff sig paa Sørøffueri vdi sin Faders Alderdoms tid / oc forsuarede icke alleniste sit Fæderneland / men ocsaa vant tilbage met Herre Skiold / huad som vaar der frataget. For saadan Mandom / som hand beuiste / bleff hand hyllet oc kaaret / met menige Mands samtycke til Kongeligt Regemente vdi sin Faders stæd.

Snie XLVIII.

Snie.

DEr Snie bleff vduald til Kong vdi Danmarck/ dempede hand strax vdi begyndelsen/ de tuende hoffmodige Kemper / Eskild oc Alkild / oc met den Seyr hand fick offuer dennem/ vant hand Skone tilbage/ som nogen tid lang haffde veret skilt fra Danmarckis Krone. Kamp.

Siden begynte hand at beile til Kongens Daatter aff Gylland / oc sende hemeligen sine Bud til hende / at forfare hendis sind oc vilie. Men hendis Fader tog Budene op / oc lod dem henge oc lide straff / at de icke bedre kunde vdrette saadan hemelig bestilling. Dette fortrød Kong Snie/ thi drog hand ind i Gylland met sin Krigs Hær / oc møttis met Kongen/ oc giorde met hannem saadan indbyrdis Pact oc vilkaar. De skulde fremskicke to deris dueligste Kemper til Kamp/oc effter som Lycken gick dennem met eller imod / da skulde enten aff deris Herrer / vinde den andens Rige eller tabe sit eget. Lycken vaar Kong Snie blid/ at hans Kemper nedlagde de Suenske Kemper / oc vant der met Gylland oc Smaalandene til Danmarck.

Kamp.

Gylland vindis til Danmarck.

Effterdi Kong Snie formerckte at samme Gyllandiske Konge/ haffde forruent sin Daatters sind fra hannem / til Kongen aff Oplandene

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

vdi Suerige/ vdsende hand atter en gammel Staadere/ klædt vdi paltuge Klæder / som skulde tigge oc tryglc paa Veyen / indtil hand kom Kongens Daatter Mundeligen til ords oc tale. Staaderen drog bort/ oc kom paa det sidste for Kongens Port (som sædvanligt er) at side. Der føyede sig Lycken icke verre/ end at Dronningen gick frem for hannem/ oc hand vden forsømmelse met sactmodige lempe oc røst sagde til hende: Kong Snie elsker eder. Dronningen merckte vel disse ord/ lod sig dog huercken bemercke paa gang eller Ansict/ men gick sin vey/ ligeruis som intet haffde veret. Hun skyndede sig tilbage met hast/ oc i det som hun gick frem for Staaderen/ suarede hun gantske sactelig oc sagde: Jeg elsker den mig elsker. Der met gick hun bort den Første dag. Staaderen bleff glad aff hiertet/ oc kom anden dagen for Dørren at side/ oc sagde/ der Dronningen gick atter frem for hannem/ effter sin vjs/ sactmodeligen til hende: Ynsk vil haffue naffngiffuen stæd. Dronningen gick bort oc holt sig som intet vaar/ men der hun kom tilbage sagde hun: Jeg kommer met det første til Bøckerør. Der Staaderen formerckte at hun vilde rømme fra Kongen til denne forneffnd stæd/ spurde hand siden som tilforne/ paa huad tid hun vaar ventendis: Hun suarede hannem sacteligen oc sagde: Vdi Vinterens begyndelse. Dronningens Jomffruer oc Tienere som effterfulde hende/ oc hørde noget aff denne hendis tale/ de hulde det for en skemt oc galnskab/ som vaar hendis beste aluere oc snildhed.

Snildt anslag.

Bøckerør.

Kong Snie fortøffuede icke lenge effter disse visse tidende oc kundskab/ førend hand lagde ind for Bøckerør/ oc tog der Dronningen vdi sit Skib/ som vaar vdgaaen fra Kongen met hans Clenodie i den mening (som hun haffde faaret giffuet) at hun vilde toe sig vdi Stranden. Effter denne dag vaar languarende oc vnderlig Krig vdi siu samfelde Aar imellem disse tuende Konger. Den ene eskede oc begerede sin rette oc ecte Dronning. Den anden som haffde taget hende met sin fri Haand/ vilde ingelunde vmbære oc miste hende.

Kong Snie forlocker Dronningen aff Suerig

VDi denne Kong Snies tid varede disse nogle efterfølgende Aar/ den store dyre tid/ som mand veed endnu aff at sige paa denne dag. Thi Jorden gaff icke sin Aarlige oc sædvanlige grøde aff sig/ for stor vtimelig værlig skyld. Da paa det Kongen kunde i nogen maade formilde oc forleske den haarde tid/ bød hand offuer alt Riget/ at ingen skulde fordriste sig til at findis vdi nogen Druckenskaff. Hand affskaffede alle Gilde oc Giestebud/ oc formente huer oc alle at brygge Øll aff Kornet saa lenge denne dyrtid stod paa. Saaledis vilde hand fortage den almindelige onde Druckenskabs sædvane/ som end da ocsaa vdi hans tid haffde taget offuerhaand/ at mange fandis som vnytteligen fordaarede meget met vskickelig drick/ huilcket kunde vendis til en langt bedre oc bequemere brug/ til fattige nødtørfftige Folckis vnderholdning oc vederquegelse.

Dyrtid.

Druckenskab vdi fordom tid.

Her befandis da en affskummet Leckere oc Dranckere vdi Riget/ som sørgede oc gremmede sig for denne ny vdgiffne Kongens Low/ oc fant paa saadant it drucket Raad oc letfærdigt Paasund. Efferdi det vaar hannem forbudet at dricke sig drucken/ da søb hand met en Skee/ indtil saa lenge hand kunde huercken gaa eller staa. Der Kongen straffede hannem for

Letfærdigt paafund.

nem for saadan wskickelighed/ suarede hand oc sagde: Jeg holder io strengeligen naadige Herre/ det i haffue befalet/ thi ieg dricker nu ingen store dricke som tilforne/ men behielper mig met en Skee oc Øl det beste ieg kand. Kongen truede hannem oc forbød hañem/ icke allenliste at dricke/ men ocsaa at søbbe. Deñe arrige omflot kunde icke end da regere offuer sin egen Bug/ men fant paa it nyt paafund/ at hand kunde sømmeligen giøre det som effter Louen vaar wsømmelig. Hand bløtte Brød vdi Øllet/ oc aad sig saa langsom metter oc drucken til lige. Thi lod Kongen anden gang indkalde hannem for sig/ oc fick dog ingen anden suar aff hannem/ end at hand sagde sig i ingē maade at haffue offuertraad hans Kongelige befalning met sin vellyst eller offuerflødighed: Efftersi Louen forscriffuer visse maade om affhold/ oc tilsteder at æde huad oc huorledis mand vil/ oc forbiuder allene Drick oc Druckenskab. Da giorde Kongen sin Ed oc forplicte sig ved all sin Lycksalighed oc velferd/ at hand skulde miste sit Liff/ om der befandis noget saadant met hannem effter denne dag. Men denne offuergiffne Krop oc slemme Suin/ vilde dog heller dø/ end affstaa sin Druckenskaff/ oc heller miste sit Liff end sin vellyst. Hand lod obenbarlige brygge Øll aff Korn/ oc efftersi hand kunde ingen videre vndskyldning optencke/ drack hand rundelige aff alle slaas dricke Kar/ icke vdi mørck oc molm/ men vitterligen vdi alle mands Aasiun/ oc actede icke huo det saa eller viste. Hand brugte nu saa meget sin driskhed/ som hand tilforne forlod sig paa sin Tredskhed/ oc vilde heller straffis paa sit Liff aff Kongen/ end lade sig forbedris vdi ædruhed oc duelighed aff trussel eller paamindelse. Kongen lod hannem tredie gang indkalde for sig/ oc atspurde hannem/ huor faare hand saa offte offuertraadde hans Mandat oc befalning? Hand suarede oc sagde: Naadige Herre/ det skeer icke altsammen saa meget for min egen vellyst/ som for den gode vilie oc kierlighed ieg haffuer til eder. Thi det er gammel skick oc siduane/ at mectige Kongers Jordefærd skulle ske met lystig begengelse oc Giestebud. Derfaare paa det at oss skulde io icke fattis Giærd til det Øll/ som skal drickis til det Giestebud vdi eders Jordefærd/ vilde ieg haffue saadant i vdi forraad/ mere aff en god forsiun/ end min egen Lyst eller Tørst. Thi ieg tuiler intet der paa/ at i bliffue io den første som døer aff Hunger/ oc haffue io en erlig Jordefærd behoff/ efftersi i haffue sat saa strenge oc fast en Low/ oc befrycter at eder selff vil fattis/ førend andre eders vndersaatte. J lade met saadan haard Low paakiende/ at i ere mere omhyggelig for andre/ end for eders eget Liff. Met saadane skemtelige ord fortog hand Kongen sin Hastighed/ oc gaff hannem Aarsage/ at hand heller vilde kalde denne Low tilbage/ som vaar sæt den menige Mand til beste/ end fortørne nogen aff sine Vndersaatte.

Druckenskabs onde sæduane.

Skemt formilder Alvorlighed.

Paa det sidste der denne dyre tid formerede sig io mere oc mere/ oc Jorden gaff io lenger io mindre Korn/ for stor wtimelig værlig skyld/ saa at fattige Folck haffde aldelis intet at behielpe sig met: Da gaffue tuende Kongens ypperste Mend hannem for Raad/ at hand skulde lade vdgaa befalning/ at ihielsla alle gamle Folck oc vnge Børn/ oc lade aldelis ingen leffue eller besidde Landet/ vden de som raske oc færdige vaare til at føre Krig oc at dyrcke Jorden. Men der deris Moder som hede Gambaruck/

 hørde

hørde saadant vbesindigt oc grueligt forsæt oc oplagd anslag/ sagde hun at det skulde ingeledis haffue fremgang / men vaare langt ærligere oc bedre baade effter scrifft oc skel/ at de som stercke oc mandelige vaare / skulde tiene oc ære deris gamle Forældre oc vnge smaa Børn. De vaare icke liff eller nogen pris verd / som imod naturlige Ræt / saa grummelige vilde skille sin egen Blods foruante ved liff/ oc sig oc deris Fæderneland ved heder oc ære. Men efterdi nød oc trang vdkræffuede/ at Landet skulde forlestis oc skilies ved en deel aff den store Almue / som det nu icke formaatte at føde / da vaar billigt at der kastis Laad imellem begge parterne / huilcken der skulde rømme Landet. Der som Laadden falt paa de gamle oc skrøbelige Forældre/ da skulde de raske oc stercke drage vd i deris stæd.

Gambarucks en vijs Fruis raad.

Der dette Quinde raad bleff den Menige mand faaregiffuet/ samtycktis det/ oc Laadden falt offuer de stercke oc raske vnge Mend. Saa nødde dem Lycken til det / som de selffuillige tilforn icke vilde indgaa eller paatage. De forsamledis vdi Blekinge/ oc seglede vd ved Møren vnder Sueriges side/ oc komme først til Gudland. Der gaff den Affgudinde Frig dennem Longobarders naffn/ huilcket deris Efftterkommere beholt effter dennem vdi mange Aar/ som Paulus Diaconus her om vidner vdi sine Historier. Fra Gudland seglede de ind for Ryland / oc lode saa quersætte deris Skib / oc giorde fremdelis Landgang / igiennem Pommern oc Tydskland/ røffuede oc brende huorsomheldst de komme frem / indtil de vende paa det sidste vdi Italien / oc sætte sig der ned / oc kaldede Folcket oc Landet som de bode effter deris naffn.

Longobarder reise vd aff Danmarck.

Dissimellem at Folcket vaar saa vddraget her aff Riget / da opuoxte store Lunde oc Skoue alleuegne paa de Marcke/ som førre haffde veret pløiet oc saaet. Huilcket mand endnu paa denne dag kand mercke oc finde vdi atskillige Skoue / der som baade Agrene oc Agerrene kiendis imellem Træerne. Huilcke ingelunde kunde veret muelig saaledis at vddele oc affmercke/ til nogen nyttelig brug/ met mindre der haffde veret saadanne Aarsager/ som nu er omtalet. Mand seer oc saa paa denne dag/ mange Høye vdi alle Skoue/ huilcke vdi fordom tid haffue veret opkaste paa Marcken/ til merckelige Herrers Jordefærd oc Begraffuelse. De store Steenhaabe som her oc saa findis/ de haffue veret tilsammen bearne aff Bønderne paa en stæd vdi Vaangene/ at de skulde icke forhindre Plouene paa alle stæder. Aff huilcket Arbeide oc forneffnde Agre/ dette er oc saa at formercke/ at Landet haffuer vdi gamle dage haffd langt flere Indbyggere/ end vdi disse efterfølgende Aar indtil denne dag. Thi Almuen som førre dyrckede Marcken videligen/ kunde nu neppeligen offuerkomme det lille de haffue beholdet vden for Skouene. Thi maa vel denne Verdsens Alder see met stor forundring paa Jorden/ at den stæd som førre bar Rug oc Byg/ oc andet slags Korn/ den er nu beklædt met atskillige slags smaa oc store Træ. Dette maa vere sagt om Kong Snies Historie/ som wi det vdi sandhed haffue saaet oc fundet for oss i de gamle Krønnicker.

Agre vdi Skoue.

Gamle Begraffuelser vdi Høye.

Der haffuer veret flere Folck vdi gamle dage end paa denne tid vdi Danmarck.

Biørn.

Biørn XLIX.

Efter Kong Snie kom Biørn til Regementet. Huad hand bedreffuet haffuer er ingensteds optegnet vdi vor Danske Krønicker.

Harald

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Harald L.

Harald.

KOng Harald regerede vdi Danmarck effter Kong Biørn. Huad hand haffuer giort vdi sin tid gaat eller ont/ det er ocsaa aldelis forgæt/ oc aff ingen opscreffuet.

* Ligervis som wi haffue intet aff disse tuende Konger/ vden naffnet allenniste/ saa er vel troligt/ at mange flere Danske Kongers / baade Naffn oc Gierninger ere forgætte / besynderlige vdi denne stæd. Thi fra den tid at de Longobarder vdginge vdi Kong Snies tid/ oc indtil Kong Gøtrick / beløber sig fast ved 250. Aar. Vdi huilcken midler tid haffue verit vden tuil/ flere end fire Konger vdi Danmarck.

Gorm hin gamle LI.

Gorm hin gamle.

SAa wnaffnkundig som Biørn oc Harald vaare / saa meget diss mere vide alle mand at sige aff Kong Gorm/ for sin store oc vnderlige Mandoms gierninger. Thi hand tog sig faare / at fliteligc randsage oc opsøge huad vnderlige ting oc seldsome Miracklel/ som hand kunde spørie eller høre aff andre at der fants vdi Naturen. Saadant sit forsæt dreff hand met saa stor lyst oc attraa / som de andre fremfarne Konger haffde søgt effter Krig oc Aarlog vdi deris tid.

Kong Gorm haffuer lyst at friste vnderlige ting.

Iblant andre fremmede Landskaff / som Kong Gorm lystede at besøge/ vaar Geruths land oc bolige/ om hues Rigdom Islenderne fortalde hannem megen vnderlige oc wtrolige ting/ dog det vaar wmueligt at finde Veyen oc Seylatzen der heden vden stor liffs fare oc vaade. Thi de som haffde forfaret all leiligheden her om/ de sagde for vist/ at mand skulde seyle saa langt offuer Haffuet/ indtil mand miste Solens oc Stierners skin/ oc kom vdi saadant wføre oc mørck / at mand huercken kunde see dør eller dag for sig. Men denne vnge Herre forsmaade all fryct oc fare / oc mente at io større oc whørligere Euentyr hand vogede / som ingen haffde frist for hannem/ io større naffn oc ærligere ryctc skulde hannem giffuis aff sin dristighed. Try hundrede aff de ypperste oc beste Rigens indbyggere loffuede at følge Kong Gorm paa deñe reise: Oc valde sig til Høffuitzmand Thorkild/ som haffde mest sprid denne tidinde om Geruths handel oc væsen / oc viste best Kaasen / oc haffde tilforn forsøgt all Veyens leilighed.

Kong gorm vil besøge Geruths Land oc Bolige.

Thorkild Adelfarer/ vaar maa vel skee en Islender.

Thorkild lod berede met det første try Skib aff det sterckiste Tømmer/ vel beslagne met faste nagler/ oc offuertackt met Oxehuder imod Søbølgerne/ oc vel rystede met Fetalie oc allehaande Spisning. Der de komme vnder Halogie land/ finge de Modbør/ oc dreffue der lang tid frem oc tilbage vdi Haffuet/ indtil deris Fetalie gick fast paa grunde/ saa de haffde saa gaat som aldelis intet andet at fortære/ vden met hues grød oc velding de kunde behielpe sig.

Hans første reyse til Geruth.

Modbør.

Nogle dage der effter hørde de it bulder aff Haffuet/ som siuntis at bryde paa Steenklipperne/ oc lode der faare en aff Bodsmendene stige op i det høyeste Mers / huilcken gaff dem tilkiende/ at der vaar en høyer Ø for haanden. Did seglede de/ oc komme der op aff Klipperne paa Landet/ oc funde for sig mange Hiorde Fæ oc Faar. Men Thorkild forbød at nogen skulde røre eller tage mere/ end som hand haffde behoff en gang at stille sin

Hunger. Der som nogen fordristede at giøre her imod/ da vaar at befryctc/ at Landens Affguder skulde formene dennem at komme der fra wskadde. Den menige Mand vaar Thorkild vhørige/ oc opfylte deris Skib met hues de letteligen offuerkomme/ aff det Quæg som selffuillige gick frem/ oc stoed stille oc saa paa dennem. Den næste nat der effter komme mange vanskabte Trolde/ met stor bulder oc brag vd aff Skouen/ oc formente Skibene at fare. En iblant dem vaar saa høyer oc lang/ at hand gick vd i Haffuet/ oc stødde sig ved en langer Mast/ raabte til dem oc sagde/ at de skulde icke komme deden/ før end de haffde giffuē en Mand aff huert Skib/ til Bod for det hellige Fæ/ som de haffde rørd oc røffuet. Thorckild gaff velwilligen try Mend/ paa det hand kunde frelse den gantske hob.

Affgudernis vrede.

Skoutraald.

Siden ginge de til Segels/ oc finge en blid Bør/ indtil de komme lengst hen vnder Biarmeland. Dette Land er vden Kornsæd/ oc ligger altid fult met Snee oc Jss/ oc lider stor kuld om Sommeren saa vel som om Vinteren. Det haffuer mange hastige oc dybe Elffue/ oc mange store mørcke Skoue/ fulde aff vnderlige oc atskillige slaus vilde Diur. Her lagde Thorkild til Land/ oc slog sine Pauluner vd met Haffuit/ oc sagde at der vaar icken nu kaart vey her fra til Geruth. Hand befol sine Stallbrødre/ at ingen skulde giffue sig i tale met nogen aff Landens indbyggere. Thi der er ingen ting/ aff huilcken de tage sig mere aarsage/ at plage fremmede oc vdlendige Giester/ end aff deris wuenlige ord oc tale. Da paa det de kunde vere vden fare/ vilde Thorkild som haffde førre forfaret Landens sæduane oc vilkaar suare for dem alle.

Biarmeland.

Thorkilds snilde raad.

Aarle om Morgenen kom en gruelige stor Jetthe til Stranden/ oc hilsede huer aff dem ved sit rette naffn/ saa at de kunde icke nocksom forundre sig paa hannem. Thorkild bad alle Mand holde sig venligen mod hannem/ oc sagde at det vaar Guthmund Geruths broder/ en aff de frommeste oc villigste paa det gantske Land/ som pleiede at vndsætte alle fremmede i nød oc fare. Der Thorkild bleff atspurd aff hannem/ huorfaare hans Stallbrødre tagde saa stille/ sagde hand/ at de bluedis ved fremmede Sprog/ som de vaare icke færdige at tale. Siden lod Guthmund dem vogne hiem met sig/ oc som de komme paa veyen til en Bro aff Guld offuer en Elff/ oc vilde draget der offuer/ forbød det Thorkild dennem/ oc sagde/ at Naturen haffde giort der met it Skylssmisse mellem Mennisken oc alle vanskabte Spøgelse. Der de kome til Guthmunds Hus/ befol Thorkild sine Stallbrødre/ at de skulde mætte sig aff deris egen Mad/ oc icke smage nogen fremmede Spise eller Drick/ oc ey heller sidde de andre saa nær vdi sædet/ at de rørde ved dennem. Thi der som de aade/ da bleffue de strax foruende til vanskabte Spøgelse/ forgætte alting/ oc aldrig komme fra deris slemme omgengelse. Guthmund haffde tolff Sønner/ oc tolff deilige Døttere/ som alle tiente for Bordet. Men der hand saa at Kongen aad alleniste aff det som hans eget Folck bar ind for hañem/ klagede hand/ at Kongen giarde stor wret/ at hand forsmadde hues Mad oc Dricke som hand saa venligen metdeelte hannem. Thorkild haffde strax vndskyldning til rede/ oc bad at hand vilde ingelunde ligge hans Herre i den verste meaning/ det som hand nøddis at giøre for sin sundheds skyld. Thi hand kunde icke fordrage fremmede Spise/ oc lod der faare berede sig noget aff sit eget/ som hand metførde.

Guthmund Geruths broder kommer til Thorkild.

En Bro aff Guld.

Thorkild forbiuder sine Stallbrødre at røre Guthmunds spise.

Der

Der Guthmund formerckte/ at dette hans anslag vaar spilt/ lagde hand sig effter at fange dem met wkyskheds vellyst. Hand tilbød Kongen sin egen Daatter / oc huer siden huilcken hañem lystet aff hans Døttere oc Møer som vaare vdi hans Gaard. Meste partẽ aff Kongens folck behagede dette vel/ men Thorkild vende alle deris sind met sit snilde raad/ vndertagen fire Danske/ som haffde deris vellyst kierere end deris velfærd. Disse fire begaffue sig met Guthmunds Quindfolck/ oc miste strax der offuer all deris forstand oc hukom̃else/ oc bleffue affsindige oc galne. Der sõ de haffde tuingd deris begering/ da haffde de visseligen indlagd baade sig oc deris Fæderneland saa stor ære/ som enten Hercules eller nogen andẽ Kempe giorde.

Fire Danske Mend lade sig forføre imod Thorkilds raad.

Paa det sidste loffuede Guthmund sin Abildhaffue / oc bad Kong Gorm / at hand vilde følge sig der ind / oc skue oc smage hans Fruct. Kongen giorde sin vndskyldning/ effter Thorkilds raad/ oc sagde/ at tiden vaar hannem for kaart/ oc maatte nu strax begiffue sig videre paa sin Reise. Guthmund fornam at deris snildhed offuergick hans trædsked/ thi førde hand dennem offuer Eiffuen/ oc lod dennem wbehindrede fare fra sig paa veyen til sin Broder Geruth.

Snildhed trenger trædskhed.

Der de vaare kommen noget paa veyen fra Guthmund / saae de en grum oc læd By / lige som en mørck Taage eller tycker Røg. Mange Menniskers hoffueder vaare opsætte paa Stager omkring Befestingen. Store grumme Hunde voctede Jndgangen/ huilcket Thorckild stilede met it Horn fult aff Fæt/ som hand kaste for dennem/ oc fick siden Stiger/ oc kom ind offuer Porterne. Vdi Byen saae de mange værstyggelige sorte Spøgelse fare omkring huer anden / som vaare gruelige baade at see oc høre. Der vaar oc en wlidelige ond stanck/ ihuort mand vende sig. Paa det sidste funde de en Hule i en Stenklippe / der som Geruth sagdis selff at holde Hus. Der bleffue de forfærdede vdi Jndgangen/ oc vilde ey gaaet der ned for redsel/ haffde icke Thorkild giffuet dem frimodighed/ oc befalet dem/ at de huercken skulde røre ved det som siuntis lystigt oc dyrebaart / ey heller reddis for det som siuntis skreckeligt oc værstyggeligt. Thi dem skulde faarekomme nock aff begge deele. Der som de rørde ved noget / da vaar det wmueligt at deris Hender kunde skilies der ved. Hand bad dem gaa ordentlig frem/ fire vdi huer par. Broder oc Buchi ginge fremest/ dernæst Kongen oc Thorkild/ oc siden huer effter anden vdi sin Orden. Hulen vaar grum oc leed/ stynckede saare ilde / oc vaar altsammen værstyggeligt huadsomhelst de saae eller fornomme. Dørrene oc Veggene vaare sorte aff Røg oc Skarn. Stuen vaar tact met idel Pile. Gulffuet vaar offuerlagd met Hugorme. Atskillige Spøgelse sade paa Jernstole/ oc skilsmysse imellem huert Sæde vaar giort vdi tralle aff Bly. Døruocterne vaare saare vanskabte/ oc slogis en part met store Stenger/ en part sprunge oc met stor wskickelighed. Vende deris laadne Buckeskinds rygge vdi whøffuisk Læg imod huer anden. Thorkild bad anden gang at hans Stallbrødre skulde holde deris Hender/ oc icke røre ved noget/ som tilforn forbudet vaar.

En vnderlig By oc seldsome Borgere.

Geruths grumme oc forfærdelig Hule.

Der de komme langt ind vdi Klippen/ saae de en gammel Mand side vdi it høyt Sæde/ hand vaar slagen oc fest igennem sit Legeme hart til Klippen. Der sade try krogryggede Kerlinger til lige hos hannem. Thorkilds Stallbrødre begerede at vide/ huad det betydde/ Hand sagde / at den

sterckе

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Geruths sæde oc Pine.

stercke Kempe oc Affgud Thor/ bleff en gang fortørnet aff Geruths hoff-
mod/ oc slog igennem hannem ind i Klippen it gloende Jern/ oc vdi samme
sin vrede/ dræbte Thor met Liunild/ disse tre Kerlinger som vaare Geruths
anhengere. Der de ginge frem/ funde de nogle store Kar/ som vaare be-
lagde huer met siu giorde aff Guld/ vdi huilcke hengde mange Ringe aff
purt Sølff. Der hos laa en dyrebar Tand aff it stort Diur/ beslagen met
Guld. Item it Bufel horn besæt met ædle Steene/ oc vdgraffuet paa det
allerkaansteligste. Item it kaasteligt stort Armbaand. Tre vdi Thorkilds

Thorkilds Stallbrødre forgribe sig anden gang imod hans forbud.

Selskaff finge lyst til dette yppere Byte/ den første tog Guldet/ den an-
den Tanden/ den tredie Hornet. Men dette vaar dem it forderffuelige
Byte. Thi Armbaandet foruandledis til en Hugorm/ Hornet bleff til en
Drage/ oc Tanden til it Suerd/ oc dræbte huer strax sin Herre/ som haffde
anammet dem til sig imod Thorkilds forbud. De andre bleffue saa forfær-
dede aff deris stallbrødris wlycke/ at de haffde meent at de skulde oc saa mist
Liffuet for deris brøde skyld.

Der de haffde nu lenge gaaet omkring oc beseet all leligheden/ komme
de ind vdi it hemeligt Kammer/ vdi huilcket vaare ophengde store Kempe
Harnsk/ oc iblant anden prydelse it skønt Kongeligt Gyldenstycke/ met en
deilig Hat oc konstlige vdgraffuet Belte. Der Thorkild dette saa/ kunde

Thorkild forgriber sig selff oc forfører der met sine Stallbrødre.

hand da selff icke holde sig/ som tilforne vnderuiste oc lærde andre. Hand
iførde sig selff Kiortelen/ oc gaff de andre Aarsage at efterfølge hans exem-
pel. Thi begynte Husset at beffue/ oc Quindefolckene raabte/ oc sagde at
mand skulde ingelunde ydermere stæde disse Røffuere deris Dristighed.
Da sprunge alle disse grumme spøgelse frem/ som tilforne siuntis at vere
døde/ oc søgte imod disse fremmede vdlendinge met bulder oc slag. Broder
oc Buche gaffue sig til deris gamle Kaanst/ oc skøde fast ind paa disse Spø-
gelse/ oc stridde imod dem met de andre deris Stallbrødre/ som Bue oc Pi-
le haffde lært at bruge/ indtil de nedlagde dem/ oc haffde icke beholdet ved
Liffuet vden tiue aff deris eget gantske Selskaff.

Disse tiue Mend droge strax deden/ oc der de komme tilbage til Elff-
uen/ førde Guthmund dem offuer met sit Skib/ vndfick dem venligen/ oc
efterdi hand kunde icke beholde dem lenger hos sig effter sin begering/ be-
gaffuede hand dennem/ oc lod dem fare. Buchi som her til dags haffde

Buchi forgriber sig.

holdet sig Mandelige/ forsaa sig her skammeligen/ oc fick vilie til en aff
Guthmunds Døttre/ begaff sig met hende/ oc miste der offuer all sin for-
nufft sind oc hukommelse. Hand vilde dog følge sin Herre vd paa Veyen/
oc som hand kom vdi it dybt Vand/ bleff Vognen kuldkast met hannem/
oc hand Drucknede. Kong Gorm sørgede for sin tro Tieneris store wlyc-

Kong gorm kommer igien til Danmarck.

ke/ oc skyndede sig met det snariste til sine Skib/ fick god Bør oc seglede
lang tid/ indtil Været vendis oc holt hannem saa lenge vdi Søen/ at de faa
hans Stallbrødre vaare nær omkommen aff Hungers nød oc Tuang.
Ingen viste da bedre raad/ end at søge til Affgudernis hielp/ met ydmyge
løffte oc bøn. Kong Gorm raabte paa Vrgartilock/ oc fick strax en yn-
skelig Bør/ oc kom saa snarlige hiem til sit Fæderneland Danmarck.

Der Kong Gorm haffde nu saaledis forsøgt meget ont/ oc offuer-

Kong gorm giffuer sig til Rolighed.

uundet atskillig vaade oc fare/ gaff hand sig aldelis til Rolighed/ oc lod
hente sig en Husffrue aff Suerige/ met huilcken hand leffuede siden fred-
sommeligen sin gantske Alder oc Liffs tid.

Der

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Kong Gorm troer Siæ-lens wdødelighed.

Der det lackede nu fast at Graffsens bredde met Kong Gorm oc nogle haffdeført hannem i denne mening met visse beuisning/ at hand trode meñiskens siele vaare wdødelige/ da fick hand lyst at vide huad bolig hannem skulde vere beridt effter døden/ oc huad Løn dem vederforis som giorde Guderne ære oc dyrckelse i denne Verden. Thorkild haffde da nogle affuends Mend vdi Kongens gaard / de ginge hemelige til Kongen / oc sagde at efftervdi saadant spørsmaal offuergick Menniskelig visdom / oc vaar allene at vdspørie hos Guderne / da kunde det best lempe sig / at Thorkild (som dog ellers stod Kongen lønligen effter Liffuet oc Riget) bleff affærdiget at søge forklaring oc besteden paa alting hos Vgartilock. Der Thorkild formerckte huad fare hannem vaar tillaffuet aff sine wuenners suig/begerede hand dem vdi selskaff met sig / som haffde faaregiffuet hans naffn hos Kongen. Da haffde disse forrædere gierne vend Kongens forsæt / men det vaar for silde taget / oc de finge ickon spaat aff Thorkild for deris fryctactige oc bløde hierter. Saa slar offte falsk sin egen Herre paa Hals. Oc den falder gierne selff vdi graffuen/ som haffuer giort den til en anden.

Falsk slar sin Herre paa Hals.

Torckild Athelfarers anden reise til Vgartilock.

Thorkild rystede sit skib met offuerflødige fetalie/ oc betacte det met Oxe-huder/ som hand tilforn giorde i den andẽ sin reyse. Der met seylede de bort/ oc komme vdi it Land/ sõ huercken Solen eller Stiernerne skinde/ oc der de haffde lang tid reist frem vdi deñe mørcke/ lidde de stor bryst for Ildebrand/ saa de maatte æde raa mad. Huor aff mange bleff hart forderffuede oc hendøde. Men der baandet oc nøden vaar haardist/ oc ingen haffde ydermere forhaabning om liffuet/ saae de icke langt borte en Ild/ oc bleff der aff offuer maade trøstige. Thorkild sætte en ædel Steen øffuerst vdi sit Skibs mast/ paa det hand kunde finde veyen tilbage til sine Stallbrødre/ oc drog saa met nogle faa til sam̃e Ild. Der fant hand en hule/ vdi huilcken hand gick allene/ och saa der side to store Kemper/ som kaste Vid paa Ildẽ met deris Næser/ huilcke vaare aff idel horn. Hulẽ vaar grum/ mørck oc leed/ oc Gulfuet vaar offuerstrød met Hugorme/ som forfærdede baade hans hu oc øyne. Den ene Kempe hilsede hañem / oc sagde at hans reyse som hand haffde taget sig faare/ vaar fast wmuelig / oc vilde strecke sig indtil den wkiende Verdsens egn oc ende. Dog vilde hand vise Thorkild den rette vey om hand kunde met try ordsprock/ sige hannem try sande ord. Thorkild suarede strax oc sagde: Jeg mindis aldrig at haffue seet noget folck/ met saa vanskabte Næser/ som i haffue. Jeg vaar oc aldrig paa den stæd / som ieg nødigere vilde vere/ end her. Den fod skal vere mig kieriste/ som først bær mig vd aff dørren. Kempẽ loffuede Thorkilds snilde oc sande tale/ oc sagde at hand haffde endnu fire dags seylatz/ førend hand kom til it Land/ som vaar vden Græs oc dags Lius paa huilcket hand skulde finde Vgartilock / vdi en grum mørck oc skidẽ hule. Thorkild bleff vnderlig ved sadane languarig oc farlig seylatz/ dog tog hand Mod til sig/ oc begerede noget aff deris Ild. Kempen suarede/ der som du vilt haffue nogẽ aff vor ild/ da skalt du sige mig end nu try andre sande ord. Thorkild sagde: Ringe mands gode raad er icke at foracte. Jeg haffuer nu voffuet mig saa yderlige/ at der sõ ieg kand komme vel tilbage/ da vil ieg ingẽ tacke mere end mine been for min velfærd. Der som ieg vaar nu paa min fri fod/ da vil ieg baade loffue oc holde det/ at ieg aldrig skal kom̃e her ydermere.

Bryst paa Ildebrand.

Vnderlige brandtuige.

Try sande ord.

Met denne affskeed skiltis hand fra disse wlystige Veyuisere / oc

kom

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

kom til sine Stallbrødre met Ilden/ som da haffde faaet god Bør / giorde
strax seylrede oc kom paa fierde dag til det mørcke Land / som Kempen om-
talede for hannem. Der skimede hand en stor Klippe/ oc gick der hen/ fant
en Hule/ oc slog en Ild op met flintesteene vdi Munden/ oc lod en gaa ind
for sig met it Lius vdi Haanden. Hand saa der alleuegne Hugorme oc
Jernstole/ oc kom paa det sidste til it stille Vand / oc der hand kom offuer
det / fant hand en anden grum Hule/ vdi huilcken Vgartilock laa bunden/

Vgartilock.

om Hender oc Fødder met store Jernlencker. Hans Haar lucte icke alle-
niste vær styggelige / men vaare ligeruis som lange spidse Horn oc Glaff-
uender. Thorkild met sine Stallbrødris hielp/ tog it Haar /met hans egen
vilie / aff hans Hage / til it sant Tegn / at hand haffde talet met hannem.
Det gaff saadan stanck fra sig / at der som de icke haffde huldet deris Klæ-
der for Næsen/ da haffde de qualdis der offuer. Hugormene kaste saa me-
gen forgifft paa dennem / at Thorkild beholt icke aff alt sit Folck vden fem

Thorkild mister alle sine Stallbrødre saa nær som til fem,

Karle. Met dennë flyde hand til sit Skib/ oc beskyttede sig met Oxehuder/
imod de grumme Troldis forgifftige spyt oc forfølgelse. En som vilde see
vd offuer Skibs Borde / miste sit Hoffuet aff denne forgifft. En anden
miste begge sine Øyne vdi samme færd. Den tredie racte Armen vd off-
uer Lugen / oc drog den haandløs tilbage igien. Der de andre disse deris
metbrødre / saae at der vaar aldelis ingen Barmhiertighed hos disse Trol-
de/ da vende Thorkild sin bøn til den som haffuer skafft Himmelen oc Jor-
den/ oc kom saaledis met en god Bør snarligen/ til Solens skin oc liús dag/
ligeruis som hand haffde kommet vdi en anden Verden. Paa hiemfærden
spurde hand at Tydskland vaar omuent til den Christne tro/ thi drog hand
der heden/ oc lod sig vnderuise vdi Guds ord/ oc kom saa effter lang oc farlig

Danmarck omuendis først til Christendom hen ved 750 Aar effter Christi Fødsel.

Reyse til Danmarck igien / allene met tuende Stallbrødre aff sit gantske
Selskaff. De andre omkomme i de mørcke Lande/ oc aff Lufftens foran-
dring i Tydskland.

Kong Gorm oc andre Thorkilds gode venner kiende hannë neppeli-
ge der hand kom hiem/ før end hand affstrøg sit Ansict/ oc afflagde den Ma-
gerhed/ som hañem i reisen vaar paa kommen. Kongen haffde stor lyst at høre
Thorkild fortelle / huorledis det vaar gaaet hannem i disse fremmede oc v-
kiende Lande. Men Thorkilds wuenner haffde icke end da afflagd deris
Had oc affuendfulde hierte imod hañem. De atuarede Kongen hemelige/ at
der som hand hørde disse ny tidende som Thorkild haffde met at fare / da

Had oc hemelig Fiendskab.

vaar det wmueligt at hand kunde leffue effter den dag. Kongen gaff de-
ris ord samtycke. Der til hialp en falsk Drøm / som hand kaart tid tilforn
haffde om Thorkild. Thi bleffue nogle vdgiorde sö skulde om natten sla han-
nem ihiel. Thorkild fornam saadant/ oc lagde en stor Træ knub i sin Seng/

Listigt anslag.

paa huilcken Kongens hemelige forræderi bleff obenbaret. Om anden dagë
gick Thorkild ind faar Kongen vnder maaltid oc sagde: Herre ieg vil gierne
giffue til aff hiertet/ at i vilde met saa stor grumhed oc Tirañi betale mig/ for
min mødsommelige Reyse/ liffs fare/ oc wmage. Jeg haffuer befundet eders
store wtroskaff imod mig/ for min tro tieniste. Aff den som ieg foruente mig

Troskab betalis met wtroskab

en ærlig gaffue / oc afflagd æreskenck / for min wsigelige suare møde / aff
hannem haffue[...] fornommet i eder allerstørste Fiendskaff. Der som
endnu

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

endnu findis nogen blussel oc ånger hos eder/ da er ieg nocksom heffnd offuer eder. Thi ieg formercker io vel/ at i haffue icke endnu offueruundet alle Spøgelse oc onde forgifftige Diur/effterdi eders egne Tienere som dagligen omgaaes met eder/ haffue forførd oc bedraget eder. Kongen vilde da endeligen høre all leiligheden om denne Reise/ Oc som Torckild begynte at opregne huad hannem vederfaret vaar / oc sagde Kongen huad hans Affgud Vgartilock vaar for it værstyggeligt Spøgelse/ harmedis Kongen saa inderligen der offuer/at hand opgaff sin Aand imellem Torckilds hender/oc forsøgte selff huad ælendigheds Fengsel den lidde / som hand saa omhyggeligen dyrckede. Torckild drog frem det Haar som hand haffde taget aff Vgartilocks skeg / til it sant Vidnesbyrd om hans Fengsel oc sin egen fare / oc mange som stode der omkring / døde aff den wlidelige stanck/ som det gaff fra sig.

Sorg/ oc harm foraarsager Døden.

Gøtrick hin Runde LII.

Gøtrick eller Godefrid.

KOng Gøtrick tog Riget effter sin Fader / oc vaar icke alleniste en Krigs Herre / men ocsaa en meget frommer oc geffmilder Første / naar oc huorsomheldst behoff giordis.

Vdi Kong Gøtricks tid/komme to Jsslender/Biørn oc Ræff til Kong Gøte vdi Norge. Ræff tiente Kongen nogen tid lang/ oc bleff begaffuet aff hannem for sin tro tieniste / met it Armbaand aff Guld. Thi prisede en aff Kong Gøthis Hoffsinder ved naffn Vlff / sin Herre for saadan Rundhed / oc sagde at der vaar icke en geffmildere Herre vnder Solen. Ræff kunde icke fordrage saadan smigger oc forfengelige Roes / endog hand kiende sig at vere Kong Gøte tacknemmeligheds plictig/ dog sagde hand at Kong Gøtrick aff Danmarck vaar end da meget rundere mod sine Tienere. Hand vilde heller straffis for wtacknemmelighed / end dylle sin sandhed / oc hyckle for sin Herre. Vlff vilde icke vige aff sin mening/ men slog it Vedfæ op met Ræff paa Kong Gøtricks rundheds forsøgelse. Der paa drog Ræff til Danmarck/ oc fant Kong Gøtrick sidendis der paa en Stol/ at vddeele Gaffuer iblant sine Hoffsinder. Hand atspurde Ræff om sit Naffn/oc hueden hand kom. Ræff suarede oc sagde: Jeg kaldis Ræff. Kongen tog strax it Armbaand aff sin Arm/oc gaff det hannem vdi Munden oc sagde: Efftерdi du est en Ræff/ da bør dig at føre it Byte aff banen vdi din Mund. Ræff prisede Kongens mildhed/ oc bant Armbaandet om sin Arm/ oc der hand skiulte den ene Arm/ gaff Kongen hannem atter it Baand til den anden Arm. Der aff bleff icke alleniste Ræff glad / men ocsaa Kongen selff / der hand formerckte aff det Norske Vedfæ/at hans Gaffue vaar kommen vdi rette bequem tid oc tilbørlig stæd.

Vedfæ.

Kong Gøtricks gaffmildhed.

Ræff drog siden til Norge/ at indkreffue sit Vedfæ aff Vlff. Men Vlff nectede hannem det/ thi slog hand hannem ihiel / oc fangede Kong Gøtis Daatter/oc gaff hende Kong Gøtrick aff Danmarck.

Tacknemmelighed.

Jblant andre Krig oc Aarlog/ som Kong Gøtrick (huilcken ocsaa kaldis Godefrid) førde met stor Loff oc Pris / vdi fremmede Lande/

paalagde

En ſkøn Skat aff Saxen til Danmarck.

paalagde hand Saxerne denne merckelige Skat. At de ſkulde forære Kongen aff Danmarck / met hundrede ſne huide Heſte / naar hand tog Danmarckis Krone / eller naar nogen ny Herre bleff vdkaaret vdi deris eget Land: Saxene til it tegn at de vaare Danmarckis Kronis Herredømme vnderdannige Tienere.

Kong Gøtrick lod ſig oc icke nøye her met / men ſende Ræff ind i Suerige vdi Legation vijs / huilcken de Suenſke ſloge forrædeligen ihiel / met en Mølleſteen ſom de lode falde ned offuer hannem vdi ſøffne. For ſaadan wbillig gierning paalagde Kong Gøtrick de Suenſke denne ſtraff. Alle de ſom vaare vdi raad oc daad at forraade Ræff / ſkulde huer

Ræffue Bod.

giffue tolff marck Guld: Men huer aff den menige Almue ſkulde giffue it lodt Guld. Denne Skat kaldede mand vdi diſſe dage Ræffuebod.

Carolus Magnus tuinger Tydſkland til Criſtendom.

Vdi midler tid begaff det ſig / at Kongen aff Franckrige ſom hed Carolus Magnus / tuingede Tydſkland icke alleniſte til Lydighed imod ſig / men ocſaa til den Chriſtne Tro oc Lydighed mod den eniſte oc ſande Gud. Der Gøtrick hørde at Saxerne ſom bode ved Elffuen / vaare ocſaa faldne fra hannem / oc giffuet ſig vnder det Romſke Rige / drog hand met ſin Krigs maet ind i Saxen / at tage det tilbage til Danmarckis Krone / ſom det hørde met rette. Keyſer Karl laa da paa hin ſide Rhinen / oc Aarſagede ſig lang tid / at hand kunde icke komme der offuer at møde Kong Gøtrick. Men der hand vaar nu færdig at drage offuer Rhinen / fick hand haſtige Bud oc Breff fra den Romſke Paffue Leone / at hand ſkulde komme Romere By til vndſetning. Thi lod hand ſin Søn Pipinum met

Kong Gøtrick tager Saxen fra Keyſer Karl.

en part aff ſit Folck drage imod Kong Gøtrick / oc drog ſelff til Rom effter Paffuens begering met den anden part aff ſin Hær.

Kong Gøtrick tuingede Saxerne met Herreſkiold paa ny vnder de Danſkis Herredømme / oc ſterckede ſig ſiden baade til Land oc Vand / at heffne ſig paa de andre Tydſke / ſom ſaa letfærdelige vaare hannem frafaldne. Førſt tuang hand gantſke Frijſland met ſin Skibs Flode. Thi det ligger neſt op til veſter Haffuit / oc lider offte ſtor ſkade paa ſin Kornſæd oc fæ / naar Haffuet bryder igennem Digerne / oc gaar offuer det laffue Land.

Kong Gøtricks Skatte Huſſ vdi Frijſland.

Kong Gøtrick paalagde ingbyggerne ſaadan en vnderlig Skat. Hand lod opſette it Hus / ſom vaar atſkilt vdi tolff rom / oc huert rom vaar tiue Fødder langt / ſaa at det gantſke Huſſ haffde to hundrede oc fyretiue Fødder vdi Lengden. Vdi den ene ende i Huſet ſad Kongens befalingſmend: i den anden hengde en rund Skiold / paa huilcken alle Friſer ſkulde kaſte deris Skats penning. Hørde Kongens befalningſmand i den ene ende ſom hand ſad / liuden oc klancken aff Peñingen / da bleff hand quit ſom den frembar. Men hørde hand den icke / da ſkulde hand ſkatte paa ny. Der met bleff Folcket hart plaget / oc gaff offte fire eller flere for en Penning. Indtil Keyſer Karl ſkilde dem ved denne Skat oc Tynge.

Vnderlig Skat.

Nogle Aar her effter / der Kong Gøtrick hørde / at Keyſer Karl vaar kommen tilbage fra Rom / giorde hand rede at beſøge hannem met Krig. Men en hans egen Tienere ſlog hannem forrædeligen ihiel / oc forhindret dette Tog / de Danſke til ſtor ſorg / oc Keyſeren til ſtor glæde / huilcken ocſaa tackede Gud / der hand hørde at hand vaar affſkilt / ved ſaadan en haard oc mectig Fiende.

Kong Gøtricks endeligt.

Den

Den niende Bog.

Summa paa denne Bog.

VDi denne niende Bog / beschriffuis besynderlige Kong Regner Lothbrogs Historie. Hues mandommelige dristighed / lod sig see tilige aff første Barndom / baade met snildhed oc veltalenhed. Hand førde atskillige Krig / iblant huilcke vaar først den Norske Feide met Kong Frø aff Suerige / paa huilcken hand heffnede sin Morfaders død. Siden den induortis Feide imod sine egne oprøriske Undersaatte. Dernæst den Kamp imod de to grumme Orme vdi Suerige / huilcke hand dræbte / oc vant der met Kong Heroths daatter Thore. Hand sætte der effter tre sine Sønner / huer vdi sit Kongerige / Siuord offuer Engelland / Rathbarth offuer Scotland / Biørn offuer Suerige. Vithserck offuer Østerleden: Oc nædlagde disse Rigers Konger / oc omliggende Lands Førster oc Regentere. Paa det sidste kom hand paa den store Vlycke / at hand forfulde oc foractede den Christne Relligion / som hans gamle Modstandere Harald haffde lært / oc met Keyser Luduigs hielp indført vdi det Hertugdom Slesuig. For saadan hans Vgudelighed / bleff hand ynckelige straffet ved Kong Helle aff Engelland / som fangede hannem / oc kaste hannem i Orme Taarn / der døde hand vdi megen Pine oc Quale. Hans Sønner heffnede hans død / oc toge Riget effter hannem. Men huad hand met dennem haffde induundet til Kronen / det lode Erick oc Gorm oc de andre hans Efftertkommere fratage / indtil Harald oc Knud det vunde tilbage / som wi skulle faa at høre i denne næste tiende Bog.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Gorm

N. afflede

1. Hemming.
2. Hogen.
3. Anganter.

Gøtrick afflede

Oluff/afflede

Ring som vaar Høffuitzmand offuer Jutland. Aff hans Affkom vaare

1. Harald Klack/ som opbygde Slesuigs Kircke/ afflede

Guthorm afflede

En Daatter/ met huilcken Kong Erick afflede lille Knud.

oc 2. Erick

3. Hemming/ som vaar fangen hos Keyser Luduig.

En Daatter / som bleff giffuen Kong Siuord aff Norge oc afflede met hannem

Siuord Ring/ afflede

Regner Lothbrog/ afflede met

1. Lathgerte

Fridleff oc to Døttre.

2. Thore Kong Heroths daatter aff Suerige

1 Rathbart Kong vdi Scotland.
2 Dun.
3 Vartner.
4 Iffuer Kong vdi Engelland.
5 Biørn iernside Kong vdi Suerige.
6 Agner Konge vdi Engelland effter Iffuers affgang.
7 Siuord Snogøye/ Konge i Darmarck/ afflede

Erick/afflede met Guthorms daatter

Knud hin lille/ afflede

Frode 6. Afflede met en Engelsk Førstinde

Gorm Engellender/afflede

Harald

Gorm hin Lange/ afflede met

Harald

Knud/som bleff slagen i Hybernland.

Hame Kong i Engelland.

Helle.

Ethelraad afflede

Thyre

Adelsten

3 Suanloge

Regnold.
Vithserck.
Erick Værhart.

4 Esberns daatter i Suerig.

Vbbe.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Oluff LIII.

Oluff.

OLuff Gøtricks søn tog Riget effter sin Faders affgang / oc holt Krig met sine egne Vndersaatte for den Forræderis skyld/som myrde hans Fader. Hand ligger begraffuen vdi en Høy ved Leyre / som kaldis aff hans naffn end ocsaa paa denne dag.

Nogle mene at denne Oluff skulde veret Olger Danske.

Hemming LIIII.

Hemming.

HEmming regerede effter Oluffs død. Huad hans Mandoms gierninger haffue veret/ finde wi ingen steds antegnet / vden at hand gierde ædsuorne fred oc forbund met Keyser Karls Søn Keyser Luduig. Dog det kand vel vere mueligt / at der er skeedt meget merckeligt vdi hans tid / som aff forsømmelse/ ved Aar oc Alder / ligger aldelis skiult oc forget.

Siuord Ring LV.

Siuord Ring.

EFter Hemming vdualde Skoningerne oc Sielandsfarne Siuord Ring / huilcken Kong Siuord aff Norge/afflede met Kong Gøtricks Daatter. Men Iuderne vdualde Oluffs Søn Ring/ oc skilde saaledis Landene fra huer andre/ oc gaffue vdlendinge Aarsage til at spaatte oc feide paa Danmarck.

To Konger paa en tid i Danmarck.

Kong Siuord lod Ring betemme/oc drog vd at stride imod Rigens Fiender vdi fem Aar. Dissimellem lagde Ring sig effter/ at aldelis indtage Riget vnder sig i Siuords frauærelse. Thi nødis Sielandsfarne at keise Regner Siuords søn / som end da vaar it vngt Barn til en Konge/paa det de kunde haffue it Hoffuet offuer sig/ oc opueckis til diss større frimodighed/ at giøre Ring modstand / oc forsuare Kong Siuords Lande. Der Ring det hørde/offuerfalt hand deñem hastelige met all sin Krigs mact/oc truede at ville sla dem huer oc en ihiel/met mindre at de vilde gaa hannem veluillige til Haande. Sielandsfarene haffde da tuende kaar/ oc begge onde. Enten skulde de falde fra deris rette suorne Herre/ eller oc skammeligen myrdis aff Rings Krigsfolck. Thi begerede de frist oc tid at raadføre sig indbyrdis / oc siden giffue it endeligt suar fra sig. Der de nu vaare saa bange vdi stor fryct oc fare / oc funde ingen gode Raad / icke end hos de gamle / da traadde den vnge Herre/ Kong Regner frem oc sagde:

Regner vduellis til Konge / vdi sin Faders frauærelse.

Huad ville i gode Mend lenge raadsla. Snariste skiuder stacket Bue. Forlader mig min vngdoms Dristighed/ oc besinder at ringe Mands gode Raad ere icke at forsmaa. Oc ingen er saa gammel/ at hand io gierne skal lade sig vnderuise aff den vnge/ vdi det som hand icke selff forstaar. I haffue tuende bange kaar: Der sô i suere Ring/da miste i eders ære/for den Tro i haffue giffuet min Fader: Der som i giffue eder vdi Strid imod eders Fiende / som sterckere er end i / da giøre i som daarlige oc affsindige

Vijs Barndom.

Ringe Mands gode Raad ere icke at forskiude.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Mend. Thi er det beste raad/ at giffue sig vnder Ring/ indtil Aarsagē stædis at falde fra hannem igien vdi tilbørlig tid. Bedre er met lempeligt suig/ at stille Fiendernis vrede/ end met gienstridig wbesindighed forkaste Liff oc Leffnet. Thi huad er det andet/ end at wi skilie oss selff huer ved sin Hals/ om wi stride imod offuermact. Met liste skal mand Land vinde/ dog vil Tredskhed oc Ræffuciact der til.

Met liste skal mand Land vinde.

Alle mand loffuede denne vnge Herris visdom oc veltalenhed/ huilken de haffde icke foruentet aff hannem. De raadløse gamle bluedis icke ved at følge dette vnge Barns Raad. Dog torde de icke betro Ring/ at lade Regner komme i hans Hender oc Mact/ men forsende hannem fra sig ind i Norge. Kaart tid her effter kom Siuord selff i Riget/ oc holt it slag met Ring/ vdi huilcket Ring bleff nedlagd/ oc Siuord fick sit Banesaar/ oc hen døde saa effter nogle faa dage.

Regner Lothbrog.

Regner Lothbrog LVI.

DEr Kong Regner vaar kommen til Regementet effter sin Faders Affgang/ oc spurde huorledis Kong Frø aff Suerige haffde slaget Kong Siuord vdi Norge hans Farfader ihiel/ oc ladet hans Frencker oc næste Frenders Husfruer offuergaa stor obenbarlig skam oc skendzel: førtrød hannem saadant Hoffmod/ oc giorde der faare rede/ oc drog ind i Norge met all sin Krigsmact/ at heffne sin Farfaders død/ oc Venners wræt/ oc offueruaald. Mange deilige oc duelige Jomfruer oc Fruer/ som flyde oc haffde deris ære kier/ møtte Regner/ huilcke hand venligē vndfangede/ oc brugte deris hielp at forsuare deris egen ærlige kyskhed oc gode rycte. Iblant andre vaar en ved naffn Lathgerthe/ sō haffde Mands hu/ hierte oc haand at stride imod sine Fiender. Hun lod sig see oc kiende paa sit vdslagne Haar/ den fremmerste vdi Regners Hær. Saa at alle mand forundrede sig paa hendis styrcke. Oc Regner selff der hand haffde nedlagd Kong Frø/ gaff hende den største Pris for denne ærlige Seyeruinding/ som hun noget nær allene indlagde/ oc sende der faare sit bud til hende/ effterdi hun vaar født aff velbyrdig Slect/ at bede om hende til sin ecte Dronnig. Lathgerthe gaff hans Bud gode suar oc fortrøstning met Munden/ men hun mente det icke aldelis aff Hiertet. Hun bant en stor Hund paa den ene/ oc en Biørn paa den anden side ved sin dør/ at Regner hendis beile skulde ingen indgang faa til hende. Men der Regner fick det suar fra hende/ som hannem vel behagede/ seylede hand ind for Gølerdal/ oc lod sit Folck ligge der stille/ oc drog selff til Lathgerthis gaard. Hand offueruant Hunden oc Biørnen/ thi hand skød den ene/ oc qualde den anden/ oc afflede met hende tuende Døttere/ hues naffn ere forglemde/ oc en Søn som hed Fridleff.

Liuthgertha en duelig Skioldmø.

Kong Regner ecter Lathgerthe/ oc affler Børn met hende.

Gølerdal.

Effter denne dag sad hand try Aar i god rolighed/ indtil de hoffmodige Juder/ lagde sig op met Skonningerne imod Sielandsfarere/ som hulde altid hart paa Kong Regners haand i hans frauerelse. Da giorde Regner færdig met tredive Skib/ fick bør effter sin begering/ oc slog Skonningerne

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

gerne ved Viteby/ oc effter Vinteren i Foraaret Juderne ved Limfiord/ vdi Judland. Hand slogis tredie oc fierde gang met Skoningerne oc Hallandsfarene/ oc fick saa Kierlighed til Kong Heroths daatter vdi Suerige/ som hed Thore/ oc forskød Lathgerthe/ for den wtroskaff oc suig hun beuiste hannem met de Best/ som hun bant for sin Dør imod hans tilkommelse. Hand vant Jomfru Thore met stor liffs fare saaledis som her efterfølger.

Viteby i Skaane.

Limfiord.

Kong Regner forskiuder Lathgerthe.

Kong Heroth i Suerige fant en gang vdi Jact to Orme vdi en Skou/ huilcke hand førde hiem met sig til sin Daatter/ som effter hans begering opfødde dem/ indtil saa lenge hun maatte giffue dem huer dag en Oxekrop. Paa det sidste bleffue de saa store oc skadelige/ at de forgaffue Lufften/ at ingen kunde eller torde vere nær hos dennem. Thi lod Kong Heroth forkynde oc vdraabe offuer alle Land/ at huo som kunde dræbe disse tu forgifftige Best/ den vilde hand giffue sin Daatter til ecte for sin wmage. Mange forsøgte disse to Orme/ icke alleniste for Jomfruens skyld/ men ocsaa at prøffue oc beuise der paa deris Mandom.

Jomfru Thore opføder to grumme oc skadelige Orme.

Kong Regner vdspurde flittelige aff alle Veyfarende folck/ huorledis det haffde sig met disse to Orme/ oc befol siden sin Fostermoder/ at giøre sig Kiortel oc Hoser aff Vld/ som tycke/laadne oc lætte vaare. At hand kunde vere rask oc wbehindret/ at bruge sig imod disse Orme/ oc dog fortage dem deris Forgifft met sine Klæder. Dernæst seylede hand til Suerige/ oc som hand kom paa Veyen/ imod Kongens gaard om Vinteren/ dyppede hand sig vdi Vandet/ oc lod sine Klæder hart befryse met Jss/ at intet æder skulde lætteligen trenge sig der igiennem. Siden sagde hand sine Tienere godenat/ oc bad dem vere sin Søn Fridleff tro oc hulde/ oc gick saa allene til Gaarden met it Glaffuend i Haanden/ oc sit Suerd ved sin side. Der komme først den ene/ och saa den anden største Orm skridendis frem imod hannem/ oc begynte baade at sla oc bide/ oc vdskiude Forgifft paa hannem. De andre Hoffsinder som hos vaare/ flyde oc skiulte sig/ lige som andre fryctactige Quindfolck/ oc Kong Heroth gaff sig selff met nogle faa sine næste Tienere ind vdi it lidet Kammer/ for fryct oc fare skyld. Kong Regner veriede sig mandelige met sin Jss slagne kaabe imod Ormenis æder/ oc tog dristelige met sin gode Skiold/ imod deris Bid oc Sting. Paa det sidste slog hand til met sit Glaffuend/ oc støtte Hiertet igiennem paa dem begge/ oc fick en glædelig oc ærefuld Seyer offuer disse forgifftige oc grumme Best. Kong Herothe forundrede paa Regners Klædebon/ saa grandgiffuelige paa hannem/ oc gaff hannem aff skempt Lothbrogs binaffn. Regner tog sine Tienere met sig/ oc kom til Bords met hannem effter hans begering/ oc fick hans Daatter Thore til løn/ for sin Mandoms gierning/ effter hans løffte oc tilsagn. Hand afflede met Thore siu Sønner/ Rathbarth/ Dun/ Varthun/ Siuord/ Biørn/ Agner oc Jffuer.

Vnderlig Krigs rysting.

Kong Regner offuervinder to grumme Orme.

Kong Regner faar Lothbrogs tilnaffn.

Dissimellem at Regner fortøffuede vdi Suerige/ giorde Juderne oc Skoningerne atter it Oprør imod hannem/ oc vdualde sig til Konge en ved naffn Harald. Thi nøddis Kong Regner at lade Lathgerthe

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

vdi Norge om hielp oc bistand imod disse sine Fiender. Hun forgætte all fremfaren wræt/ som hand hende tilforn beuiste / oc kom hannem met sin Hosbonde oc Søn til vndsætning/ met Hundrede oc tiue Skib. Kong Regner forsmaade huercken de vnge eller de gamle/ tog met sig alle dem som hans Hob vilde stercke oc formere / oc møtte sine oprøriske Vndersaatte i Skaane paa Vldhede. Der sloge de sammen mandeligen paa begge sider. Kongens Søn Iffuer / som vaar ickon da siu Aar gammel/ beuiste Mands gierning Siuord hans Broder betede sig ocsaa mandeligen/men hand bleff slagen til Jorden/ oc fick it stort Saar. Hues fald gaff alle hans Faders folck saa stor en forskreckelse/at de flyde / oc haffde noget nær giffuet Fienderne seyr/ der som Regner selff haffde icke giffuet dennem mod/ oc offuertald dennem. Lathgerthe brugte sig ocsaa duelige/ oc lod paakiende / at Naturen/ som skabte hende en Quinde/ haffde giffuet hende Mands hierte oc dristighed.

Ont betalis met gode.

Vldehede i Skaane.

Der Slaget vaar offuerstaaet/ oc Harald rømte aff Marcken/ oc Lathgerthe kom om afftenen hiem i sit Herberge/ stack hun Struben igiennem paa sin Hosbonde / oc tiltog sig allene all Macten oc Herredømet. Hendis hoffmodige Hierte tilskyndede hende til saadant grumt Mord / at hun vilde heller regere allene/end lide sin Mand vdi Regimentet met sig.

Harald klack offuerwindis første gang.

Lathgerthe myrder sin egen Hosbonde.

Siuord Kong Regners søn bleff straxført til Bartsker i den næste Stad. Men der Lægerne lang tid haffde prøffuet deris raad met hannem/ oc hans Saar oc Siugdom bleff io lenger io større/ siuntis at komme til hannem om Natten en stor høy Kempe / som kaldede sig Roster/ oc loffuede hannem sin førlighed/ met dette vilkaar / at hand vilde tilsige oc offre hannem alle deris Siæle/ som hand i Krig oc Aarlog sin liffs tid offuerkom oc dræbte. Siuord tog gierne ved denne forplictelse / oc gaff veluillige det mindre for det mere. Roster strøg hans Saar/ oc forbant dem ickon en gang / oc tillægte dem i samme Øyeblick. Dernæst strøødde hand it Puluer vdi Siuords Øyne/ saa de bleffue spettede / ligeruis som der haffde veret smaa Orme vdi dennem. Vilde vden tuil der met betegne den skarpe grumhed/ som hannem skulde metfølge. Der en Kierling/ som voctede paa Siuords drick/saa hannem vnder Øyne / bleff hun forfærdet / oc falt halffdød til Jorden. Aff saadanne Hendelse bleff hand siden kaldet Siuord Snogøye.

Roster it spøgelse taler til Siuord.

Siuord kaldis Snogøye.

Samme dage døde Thore Kong Regners Dronning / aff hastig Siugdom oc Helsot/for hues skyld Kongen bar stor Sorg oc Bedrøffuelse / oc paa det hand kunde noget forleske sig / gaff hand sig til daglig Krigs øffuelse: Oc lod biude offuer alt sit Land / at huer skulde lade fremkomme til hannem / den aff sine Sønner oc Tienere / som mindst duelig oc mest wskickelig vaar til Arbeide oc Aarlog. Saadant Folck øffuede Kong Regner saa fliteligen / vdi dagligt Hoffuerck / at det Danske vnge Folck/som tilforn vaar foractet/offuer gick(met stort Vnder) de allersterckiste Hoffmend vdi fremmede Land. Hand optog ocsaa vdi sin tid en anden ny Skick/ oc sætte tolff aff de klogiste Mend vdi Riget/ som skulde finde oc skilie alle trætte/forhøre alle Lowmaal/Tiltale oc Giensuar / oc

Dronning Thore døer.

Huad vdretter icke Arbeid oc øffuelse?

endelige

endelige dømme paa alle Sager / som indførdis for dennem / paa det at wnyttig Kiff/ Klammer oc Kroglow kunde nedleggis oc affskaffis.

Kong Regner indtager Engelland oc Skotland.

Orckenøer.

Effter at denne Skick oc Ordning vaar indført / drog hand til Engelland/ oc ihielslog Kong Hame / den vnge Hellis Fader. Hand offueruant Scotland / oc alle de omliggende søndre Øer / oc sætte sine Sønner/ Siuord oc Rathbarth til Regentere offuer dem/ oc Fridleff offuer Orkenøer oc Norge/ hues Konge hand met Herreskiold nedlagde.

Harald Klack offueruindis anden gang.

Dissimellem igienkaldede de gamle oprøriske Hoffueder / Harald som tilforn vaar foriaget/ Saa at Kong Regner maatte slippe den Vdlendiske/ oc met Søndre øers hielp begynde Indlendiske Krig imod sine wlydige Vndersaatte. Thi maatte Harald atter offuergiffue sit Forsæt/ oc met Skam oc Vanære rømme til Tydskland. De som fangne bleffue slogis ihiel/ vden all forskonelse. Deris Gods oc Eyedom som efftersulde Harald/ bleff giffuet Regners Hoffsindere til Pris oc Byte / at de arffueløse Børn skulde vere delactige i Forældernis straff. Kong Regner haffde icke end da nocksom heffnd sin harm / før end hand drog fientligen met sin egen/ oc sine Sønners Krigs mact vdi Saxen / som da hælede oc styrckede Harald. Hand optog Keyser Karls vact/ oc kom saa hemelige vdi Landet/ at Keyseren/ som da vaar selff til stæde / fick det icke at vide/ før end en Spaaquinde aff stor lycke / bad hannem haffue god act paa sig oc sin Hær / Thi Siuord Kong Regners søn vaar indlagd vdi Sighnines sund/ met it stort antal Krigsfolck oc Skibs flode. Strax giorde Keyser Karl rede/ oc drog imod Kong Regner/ oc bleff offueruunden/ at hand som tilforn haffde faaet seyer aff mange Byer oc Stæder/ aff atskillige Lande oc Rige / ia noget nær aff den største part vdi Europa/ maatte nu vige met mange / oc rømme aff Marcken for faa / som Gud oc Lycken gaff offuerhaand. Effter denne dag haffde Kong Regner aarlige Skat oc Indkom aff Saxerne vdi mange Aar.

Spaaquinde

Kong Regner offueruinder Keyser Karl.

Der Kong Regner vaar kommen tilbage aff Tydskland/ foraarsadis hand til en ny Feide imod de Suenske. Thi de haffde effter Kong Heroths død/ taget Sørle til Konge/ oc icke nogen aff Kong Heroths daatter Børn / som vaare næste Arffuinge til Riget. Biørn / Fridleff oc Rathbarth fulde deris Fader/ men Regnolt / Vithserck oc Erick / som hand afflede met Suanloge/ vaare icke end da saa voxne/ at de kunde brugis i nogen Krig. Sørle møtte Kong Regner/ oc bød hannem en Kamp/ ved en sin sterckiste Kempe / Schardhume oc hans siu Sønner. Kunde hand offueruinde dennem/ da skulde Seyer oc Landet høre hannem til. Regner tog sine tre Sønner til sig/ oc offueruant Schardhume met sine siu Sønner / mit imellem begge Hær: oc gaff sig siden i staaende Strid/ oc nedlagde Sørle met all sin Krigs mact. Hand sætte sin Søn Biørn til Konge vdi Suerige / for sin Mandom hand beuiste vdi denne Krig. Huilcken mand kaldede Biørn Iernside / fordi hand kom aldelis wsaaret aff den Kamp imod Schardhume.

Kamp.

Schardhume en Kempe.

Biørn Iernside Kong i Suerig.

Kong Regner sad nogle Aar her effter vdi god Fred oc Aarckeløsshed/ oc fick vilie til en deilig Jomffru / oc paa det hand diß bedre kunde fuldkomme sit forsæt/bad hand offte Jomfruens Fader til Giestebud/oc sætte hannem næst sig selff til Bords/begaffuede hañem/oc talede offte venligen met hannem. Faderen formerckte paa det sidste/ at saadan Ære vederfors hannem for sin Daatters skyld: Oc der saare io mere der lagdis effter hende/ io fliteligere hand beuactede oc foruarede hende. Men der Kong Regner fick hemelige hendis samtycke / førde hand sig vdi Quinde klæder/ oc gaff sig hen til den Bonde gaard/som hendis Fader haffde forsend hende. Hand gaff sig strax vdi Quinde arbeid / at spinde oc veffue met hende/ at ingen skulde bemercke hannem/indtil allting vaar gaaen effter hans begering. Kaart tid her effter gick rycte oc tidende at hun vaar fructsommelig. Da paa det hendis Fader skulde icke bliffue hende gram / oc hun icke selff skulde vanryctis/ bekiende Kong Regner sin gierning/oc Barnet bleff kaldet Vbbe/ effter hans befalning. Der det siden opuoxte/oc kom til skels Alder / elskte det sin Moder mere end Faderen. Fordi at hun haffde forskaffet hannem saa mectig en Herre til Fader / oc hand haffde giffuet hannem en Moder/ som vaar ringe aff Slect oc Byrd.

Tredskhed.

Vbbe elsker mere sin Moder end sin Fader.

Siden rystede Kong Regner sig til Krig imod de Folck som bo omkring Constantinopel. Hand befol / at ligeruis som huer mand vdi Danmarck/ haffde tilforn giffuet hannem den vogiste / saa skulde de nu lade hannem følge den sterckiste iblant deris Sønner oc Suenne. Hand tog alle Thoris sønner met sig / oc drog imod Kong Dian / holt nogle Slagtinger met hannem/oc dernæst nedlagde hannem selff/ oc siden hans Sønners krigs mact / som besterckede sig met deris Suogers Kongens aff Ryßlands oc deris Blods foruantis Schytternis bistand.

Kong Regner fører Krig vdi østerleden.

Den ene hans Søn Dian bleff slagen. Den anden Daxon flyde oc rømte aff Marcken met Kongen aff Ryßland. Thi Kong Regner brugte it seldsomt Euentyr / met to støbte kaaber Heste / huilcke hand met stor behendighed/ førde ind paa Rulder oc Hiul iblant Fienderne/ oc splitte der met deris Hær/ oc slog dem paa fluct.

Regner sætte sin Søn Vithserck til Konge offuer Kong Dians oc andre omliggende Land. Oc der hand haffde veret vde paa Sørøffueri vdi fem samfelde Aar/ drog hand imod Biarmelands Konge/som da met sit Folck vaar atter afffalden fra hannem / oc sad hannem offuerhørig. Biarmelenderne gaffue sig til deris Traaldoms konst / oc opuacte hastigt Wuær met Regn oc Storm/oc forhindrede Kong Regners fremgang/ vndertiden met stor Kuld oc Frost / vndertiden met wlidelige Heede oc Brynde/ saa at mange døde aff hans Folck / nogle aff Hunger oc Tørst/ nogle aff Pestilentze oc Blodsot/oc andre saadanne farlige smitte Siuger/ indtil Curlenderne oc Sambelenderne komme dem til hielp oc vndsetning. Ved deris bistand fick Kong Regner mod/ oc falt strax ind vdi Biarmeland. Men Biarmelands Konge fick hielp aff Hertug Matulle vdi Findmarcken. Finderne giorde de Danske stor affbreck. Thi de holde ingen standende Strid. De offuerfalde hasteligen deris Fiender / oc naar

Krig vdi Biarmeland

Traaldom.

Finderne holde ingen standende Strid.

naar de haffue skut oc giort skade met deris Pile / saa fly de atter snarligen bort / at ingen kand følge / optage eller hindre dennem. Dette fortrød Kong Regner / at dette leede oc vilde Folck skulde saaledis plage hannem. Hand haffde tilforne offueruundet merckelige Konger oc Førster / oc lagd stor Ære ind / end ocsaa imod det Romske Krigs folck / oc nu maatte hand tage denne spaattelige skade aff disse groffue Lapper forgeffuis: efterdi hand viste icke huor eller naar hand skulde vare paa dennem. Men hand heffnede redeligen sin harm paa dem / oc lagde icke mindre pris ind paa disse Palltuge oc dog stercke Finder / end paa det meetige oc naffnkundige Keyser Karls Krigs folck. Hand slog Biarmelands Kong ihiel / oc Findmarcks Hertug paa fluct / oc lod det siden vdgraffue oc indscriffue vdi Steenklipperne / til denne Seyeruindings euige ihukommelse.

Kongen aff Biarmeland bliffuer slagen.

Dissimellem fick Kong Regner visse Bud oc Tidende ved Kelther oc Thorkild to Suenske Høffuitzmend / at Vbbe hans Søn effter sin Morfaders raad / haffde tiltaget sig Kongelig tittel oc ære i Danmarck / vdi hans frauerelse. Esbern Vbbis Morfader lagde sig forgeffuis effter hielp imod Kong Regner hos Kelther oc Thorkild / som intet vilde lade eller giøre voden Kong Biørns vilie. Hand sende ocsaa sine Legater til Kong Biørn Regners søn / huilcke Biørn lod strax ophenge / oc sagde / at hand vaar sin Fader større troskaff plictig vdi en Rætferdig sag / end sin Broder vdi sit onde oc vgudelige forsæt. Thi forsamlede hand hues mact hand kunde aff stæd komme / oc bleff slagen aff Kong Regner vdi Grønsund. Hans hoffuet bleff hannem affhugget / oc opsæt fremmest vdi Staffnen paa hans Skib / de andre hans anhengere til vanære oc forskreckelse. Vbbe flyde oc sterckede sig siden paa ny / oc møtte sin Fader vdi Sieland / hand vorde sig saare mandeligen / saa at Fiendernis døde Kroppe laae omkring hannem som en Mur / indtil hand bleff forlat aff sit eget Folck / oc fangen oc bunden vdi Jernlencker aff Fienderne. Hand brød siden sit Fengsel / men vndkom dog icke vdi sit behold paa denne tid. Der denne induortis Krig vaar stilt / kom Iffuer Regners søn igien vdi Landet. Hand vaar Høffuitzmand vdi Jutland i sin Faders frauerelse / oc vaar rømt tilforn selffuillige aff Landet / paa det hand skulde huercken giøre sin Fader eller sin Broder nogen metthold i denne Krig. Hans Fader loffuede hans gierning / tog hannem til naade / oc gaff hannem sit Venskaff.

Vbbe sætter sig op imod sin Fader Kong Regner.

Grønsund.

Oprør lyckis icke.

Daron som ieg sagde tilforn at vere Dians søn / som Kong Regner ihielslog vdi Thracia / ved Constantinopel / lagde sig effter Vitserck / sō bleff indsæt vdi hans Faders stæd / at hand kunde enten met obenbare Feide eller hemelig Forraskelse omkomme hañem. Der hand met languarende Krig fornam sig intet at kunde vinde aff hañem / giorde hand Freds forbund met hannem / oc lod sig indbiude til Giest aff hannem / oc sit Folck drage ind vdi Byen i Kiøbmends skickelse / oc offuerfalt hañem saa vforuarendis om natten vdi sit Herberge. Vithserck vorde sig saa mandeligē / at de døde laae vdi en Ring saa høyt omkring hannem / at de maatte gaa næd at en stige / oc tage hannem til fange. Tolff aff hans gode tro Mend / som bleffue fangne met hañem / bøde deris liff for deris Herre. Men Daron haffde metynck offuer hans vng-

Daron heffner sin Faders død.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

vngdom oc deilighed / gaff hannem sit Liff / oc bød hannem helfften sit Konge Rige met sin Daatter. Witserck vilde huercken tigge sit Liff / ey heller tage nogen velgierning aff Daxon / oc sagde at hans Fader skulde seenligen heffne hans wret oc vanlycke / der som hand spurde saadan tidende om hannem. Daxon forundrede storligen der paa / oc bad hannem velie sig huad død hand vilde lide. Withserck bad at mand skulde binde oc brende hannem met alle sine tolff Stallbrødre til lige. Huilcket hannem strax vederforis effter hans egen bøn oc begering.

Haard hu oc Mands hierte.

Kong Regner der hand hørde disse sørgelige tidende om sin Søn/ gick hand til Seng aff stor bedrøffuelse. Hans Dronning straffede hannem der faare/ oc sagde at det sømmede hannem bedre/ at hand met Herreskiold/end met sorg oc graad heffnede sin Søns død. Kong Regner befryctede at mand skulde legge hañem saadant til blødhiertighed/stod op/ afflagde sine sørge Klæder/ iførde sig Vaaben oc Værie/ tog met sig Vbbe sin Søn/sō hand haffde giffuet venskaff/ oc lod Iffuer sin søn regere dissimellem i sin stæd vdi Danmarck. Saa ere oc Quinde raad icke altid at foracte.

Vbbe tagis til naade aff sin Fader.

Quinde raad ere icke altid at foracte.

Der hand vaar kommen vel offuer Haffuet met sine Folck oc gantske Skibs Flode / fant hand Daxon vdi Ryssland / fangede hannem oc lod hannem binde met stercke Jernlencker/ oc hensende hannem vdi sterck foruaring paa Vdgaard. Saa mildeligen handlede Kong Regner mod sin Søns Mandrabere / at hand ved Fengsel oc vdlendighed / oc icke paa Liff lod straffe hannem. Ja hand ocsaa kort tid her effter / lod hiemkalde Daxon/ oc sætte hannem ind vdi sit Fæderne Rige/ oc Daxon met Rysserņis samtycke (som forundrede storligē paa Kongens fromhed) loffuede met tolff aff de ypperste oc eldste Høffdinger vdi Ryssland / at gaa paa deris bare Fod / oc frembære ydmygeligen aarlig Skat til Danmarck. Kong Regner lod det bliffue der ved / oc tenckte at det vaar bedre at plage oc tuinge aarligen sine Fiender vnder trældoms Aag/end at see ickon en dag/ paa en haand fuld aff deris Blod.

Vdgaard eller Myckle gaard/det er / Constantinopel.

Mildhed.

*

Paa veyen til Danmarck indsætte hand sin Søn Erick Værhat vdi Suerigis Konge Rige. Oc der hand hørde/ at Norbaggerne oc Scoterne haffde keist sig huer sin Konge/ vdi hans Sønners Fridleffs oc Siuords frauærelse hos sig / foriagede hand strax den Norske Konge / oc gaff Biørn Riget at styre oc regere. Oc drog saa met Biørn oc Erick ind paa Orckenør/ oc der fra til Scotland/ oc slog Kong Murial ihiel/ met sine to Sønner Dunuat oc Rathbarth / effter at hand haffde met stor møde strid imod dem indtil paa tredie dag.

Erick Værhat.

Kong Regner drog fra Scotland til Danmarck / oc fant der for sig/ de tidende som hannem ilde behagede / at Suanloge hans Dronning vaar død. Huilckē hand saa hart begræd/at hand lucte sig inde vdi sit Kammer/oc lod ingen komme til sig met nogen trøst oc husualelse. Men det hende hannem som almindeligen sigis/ der kom sorg oc sluckte anden. Iffuer hans Søn som vaar indsæt Konge vdi Engelland / kom til Danmarck i disse dage / oc vaar foriaget aff de Frandzoser / som haffde sæt Helle Hamons Søn til Konge vdi hans stæd. Thi seylede Kong Regner atter aff Danmarck/oc lagde ind vdi en Haffn i Engelland som kaldis Noruig.

Kong Regner indtager Orckenør oc Scotland.

Sorg slycker anden.

Kong Ella aff Engelland foriagis.

Der

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Der satte hand sit Folck vdi Landet / oc holt varafftig Strid tre samfelde dage met Helle oc hans anhengere / indtil hand slog hannem paa flact / oc nedlagde mange aff Engellenderne / vden sit eget Folckis besynderlige skade oc affbreck. Der hand haffde fortøffuet it Aar vdi Engelland / drog hand met sine Sønners mact til Hybernland / ihielslog Kong Melbrig / oc plu- strede Duslin landens Hoffuitstad. Dedẽ seglede hand effter at it Aar vaar forløbet / igennem det middel haff indtil Constantinopel / oc indlagde huor hand drog frem / stor Pris oc Seyeruinding vdi alle Riger oc Landskaff.

Kong Melbrick aff Irland slais.

Duslin plunderis

Harald om huilcken førre er rørd / forsømde sig icke dissimellem / tredie gang at indtage Danmarckis Rige i Kong Regners frauærelse. Men der hand fornam at Regner kom tibage / maatte hand rømme Landet / oc drog til Menz til Keyser Luduig om hielp oc vndsetning. Keyseren sagde at hand kunde ingen forbund giøre met hañem / saa lenge at de vaare wens met deris Tro oc Relligion. Der som hand vilde affstaa sin Hedenske vildfarelse / oc lade sig døbe / oc vnderuise vdi den sande Christelige Relligion / da vilde hand hielpe oc vndsætte hannem. Harald fulde Keyserens raad / anammede Daab oc Christendom / oc fick it stort antal Krigsfolck aff Saxerne / met hues bistand hand drog ind vdi Hertugdomet Slesuig / oc opbygde der en Kircke til Christendoms forfremmelse. Hand vaar den første som i disse Lande affskaffede alleuegne Affgudernis offer oc dyrckelse / oc indførde i stædet den sande Guds reene ord oc rette Dyrckelse. Men lycken (diss verre) vaar hannem icke saa blid / som hans forsæt vaar ellers gaat oc Christeligt. Kong Regner kom hasteligen offuer hannem / foriagede hannem aff Landet / kuldkaste oc foruende hues god skick oc Christelig ordning / som hand haffde paalagd / oc indførde igien den falske Hedenske vildfarelse oc vrange affgudiske Dyrckelse. Der Harald maatte rømme Landet / røffuede hand Kircken oc hand der faare som tilforn loffuedis aff alle for sit Gudelige forsæt / fick siden stor spaat oc vanære / at hand saa skammelige oc snarlige falt fra Troen / oc sin gode bekiendelse.

Harald Klack foriagis tredie gang aff Danmarck.

Slesuigs Kircke opbygis.

Danske anamme første Daab oc Christendom hen ved 826. Aar effter Christi Fødsel.

Harald Klack foriagis fierde gang aff Danmarck.

Kong Regners Tiranni oc grumme wgudeligħed bleff icke wstraffet. Hand drog strax her effter til Engelland / at heffne sig paa Helle sin gamle Fiende / for oprør oc mord som hand bedreff der i Landet / oc bleff selff der offuer fangen aff hannem / oc kast i Fengsel / oc fick en gruelig haard død. Thi Helle befoel at mand skulde opskære hans Bryst / oc kaste leffuende Ogler oc Hugorme ned i hannem / som skulde plage hans Hierte / fortære hans Leffuer / Lunge oc gantske Induol. Iblant anden tale som Kong Regner da giorde videligen paa sine Mandoms gierninger / sagde hand: Der som Grisene viste huad Ornen lidde / da skulde de vden tuil bryde Stien / oc forløse hañem vdaff sin Pine. Der Helle fornam aff disse ord / at mange aff Kong Regners Børn leffuede endnu / befol hand Taarnuacteren at skille hannem ved Ormene / oc frelse hans Liff. Men før end de komme til hannem / da haffde hand sagd dem oc all Verden den sidste godenat. It merckeligt lyckens Speyel for alle Meñiske. Huo vaar mectigere paa Lande oc Riger? Lycksaligere paa mange oc mandelige Sønner? Rigere paa Skib oc all Krigsrystning? Oc mandeligere til strid oc Seyr / end Kong Regner vaar vdi sin velmact? Huo falt fra høyre Stat / oc

Kong Regners Tiranni straffis.

Lyckens Speyel.

større

større Regiment ? fra flere Konge Riger/ til grueligere ælendighed oc ynckelig affgang aff denne Verden/ end Kong Regner ? som maatte see oc lide Ygle bid oc Hugorme sting vdi det Hierte/ som tilforn i all fare oc Aarlog vaar wforsagdt oc woffueruindeligt ? Denne veldige Herre maatte nu dø saa ælendig en Fange vdi Jern oc Taarn. Hans Exempel lærer/ at det er intet at bygge paa Verdens lycke oc forfengelige metholdt. Lycken er aff Glass / naar hun skinner klariste / da bryster hun snariste.

Lycken er aff Glas/ naar hun skinner/ da bryster hun.

Kong Regners Børn holde sig wlige ved deris Faders Død.

Kong Regners sønner bleffue wlige bedrøffuit aff deris Faders død oc affgang. Iffuer fick tidende her om der hand sad mit iblant sine gode Mend oc Vndersaatte/ oc saa paa lystige Læg oc Spectackel. Hand forvende huercken sit Ansicte eller vduortis skickelse/ oc forbød at opholde met Lægen / oc at nogen skulde for denne tidende skyld giøre Bulder/ eller op staa oc gaa bort. Siuord der hand fick disse tidende/ grundede hand fast ved sig selff/ oc stack sit Glaffuend igiennem sin Fod i disse sine dybe tancker. Forgætte den mindre sorg for den større / oc gaff tilkiende baade sin sorg oc Hiertis modighed. Biørn lægte Vartaffel der hand spurde sin Faders død/ thi greb hand saa hart effter Tærningen/ at hand trykte Blodet aff sine Fingre / at det rand offuer Bordet. Gaff tilkiende / at lyckens Spil er mindre at driste paa/ end nogen Vartaffel oc Tærnings kast.

*
**

Iffuer drager til Engelland at heffne sin Faders død.

Der Helle spurde/ huorledis Kong Regners sønner lode sig gaa til hierte deris Faders død/ befryctede hand sig mest for Iffuer/ som mindst siuntis at sørge for sin Fader. Det gick oc ligeruis som hand spaadde. Iffuer drog til Engelland imod hannem/ oc der hand fornam at hand vaar hannem for suag/ vende hand sig til hemelige tredskhed / oc begærede paa en god forligelse til Pant aff Helle/ saa meget Jord/ som hand kunde indtage vnder en Heste hud. Helle bleff glad/ at hand met saa ringe en Bod/ kunde stille saa mectig en Fiendis vrede/ oc gaff hannem saa stort it Jordmon / som hand kunde indtage met den Hud effter hans begering. Iffuer lod Huden skere vdi smalle oc lange Remmer / oc indtog saa stor en Platz som hannem vaar nocksom til en gantske By at bygge. Helle fortrød sin tilsagn/ men Iffuer indkaste met det snariste en ny Stad / oc samlede der ind megen Fetalie oc Prouiant / indtil hans Brødre Siuord oc Biørn komme met fire hundrede Skib/ oc tilbøde Helle obenbare Krig oc Feide/ vdi huilcken de offueruunde oc fangede hannem. De lode opskære hans Ryg vdi en Ørns lignelse oc Figur/ til it tegn for hans grumhed/ oc strødde Salt vdi saaret / at hans pine skulde vere dis større oc wlideligere. Der Helle vaar saaledis affliffuet / regerede Iffuer tu Aar vdi Engelland / oc Siuord oc Biørn droge huer hiem til sit Rige. Siuord fant for sig it stort oprør i Danmarck/ som Almuen haffde giort for tuende Herrers Siuords oc Erickis skyld / huilcke vaare ocsaa aff Danske Konge Blod / oc hulde sig der faare til Kongelig Titel oc Regemente. Thi forscreffue alle Kong Regners Sønner sig met deris Krigs mact / oc lagde ind for Slesuig met tusinde oc siu hundrede Skib / oc paa it halt Aars tid nedlage disse tuende Herrer met all deris anhang / saa at her vaar da ingen leffuendis vdi Riget aff Danske Konge byrd / vden Kong Regners Børn oc affkom. Der

Smldt anslag.

Tiranni straffis.

Slesuig.

findis

findis endnu mange Høye omkring Slesuig/der som Valstæden vaar/ oc Haffnen kaldis endnu Siuordshaffn/aff den ene Første som ligger der begraffuen. Dernæst droge Biørn oc Erick/ huer hiem til sit Land oc Rige. Iffuer oc Siuord sætte sig begge ned i Danmarck/for den wrolige Almues skyld. Agner bleff forsend til Engelland. Men effterdi Indbyggerne vilde icke anamme hannem/ drog Siuord met hannem/ oc giorde saa stort it Mord paa deñem/at der offuerbleffue saare faa som kunde dyrcke Jorden. Agner vilde heller regere offuer it øde Land/end haffue mange wlydige oc traadzige Vndersaatte. Dog hans Regemente varede icke saare lenge. Thi hand drog til Suerig/at heffne sin Broders død/ paa en ved naffn Øyesteen/oc bleff der offuer selff slagen/ oc miste baade Liffuet oc Riget.

Siuords haffn eller Siuordsund.

Siuord snogøye LVII.

Siuord snogøye.

SIuord bleff paa det sidste hyllet aff gantske Danmarckis Indbyggere/at regere vdi sin Faders stæd. Hand vende strax sit sind fra Krig oc Aarlog/til Fred oc Rolighed/at io saa Kriggerig oc Blodtørstig som hand tilforn haffde veret/ saa meget elskte hand nu Aarckeløshed oc Huile. Lycken vaar hannem der hos saa blid/at ligeruis som hand paaførde ingen mand Krig/ saa feidede eller argede ingen paa hannem/ saa lenge hand leffuede.

Kong Siuord leffuer i god Rolighed.

Erick Barn LVIII.

Erick Barn.

ERICK Siuords søn/ vaar endnu it vnger Barn/ der hans Fader affdøde. Thi arffuede hand mere aff sin Faders natur/ end aff hans Rige oc Lycke. Erick Harald Klacks Broder/ skilde hannem strax ved Kongelig spir/ oc sig selff ved sin Ære/ i det hand feidede paa it Barn/sin egen Slect oc Byrd/ oc greb wloulige til it fremmet Regemente. Huor Æregerighed haffuer taget offuerhaand i Hiertet/ der er all Broderlig oc naturlig Kierlighed vdslyct/ oc traadden vnder Fødder. Men Erick glæddis icke lenge aff den wrætferdige Eyedom. Thi der reistis en Krig imellem hannem oc hans Broders Haralds søn Guthorm/ vdi huilcken de baade omkomme/ met meget Folck paa begge sider.

Æregerighed sparer icke sit eget Byrd oc Blod.

DA vaar Erick Kong Siuords søn/ den eniste aff det gamle Danske Konge blod/oc fick Riget effter sine Samfrenders død/ oc gick vdi sin Farfaders Kong Regners fodspor/ met Sørøffueri oc anden Krigs øffuelse. Vaar vel at ynske/ at hand haffde icke efftersuldt hans Tiranni oc store Wgudelighed. Thi hand holt det for en stor Pris/ at forfølge Christne folck/ pine dem/tage Gods oc Penninge fra dem/oc foriage dem aff Lande oc Rige. Men Erick er dog i nogen maade at Aarsage/effterdi hand

Erick Barn træder vdi Kong Regners fodspor.

S. Ansgarius kommer til Danmarck.

Erick Barn den første Christē Danske Kong.

hand/siden der hand bleff ret vnderuist aff den fromme Mand Ansgario/ angrede hand sine fremfarne Synder/oc met saa stor flid fordrede oc forfremmede den Christne relligion/som hand tilforn haffde forhindret oc foractet. Den haffuer icke syndet som sig ret bedrer. Den er oc større loff værd/som ilde begynder/oc siden leffuer oc døer Christelige oc vel/end den som vel begynder/oc affalder siden til varafftig Last oc Ondskaff. Erick affledde en Søn ved naffn Knud/met Guthorms/Harald Klackis Søns daatter/huilcken tog Riget effter hannem.

Lille Knud.

Knud den Lille LIX.

KNud vaar end da saare vnger/der hand miste sin Fader. Thi ginge Rigens beste Mend vdi raad/huo der skulde vere hans Formyndre. Der bleff saaledis besluttet/at efftherdi denne Befalning vaar stor oc suar/oc mange affuendis ved huer andens lycke oc ære/besynderlige i stor Herre tieniste/da siuntis raadeligst/at mand skulde kaste Laad der om/oc lade Lycken raade for alle ting/at huer kunde vere wfortenckt for sig. Laadden falt paa en viser oc forstandiger Herre som hed Ennignupe/at hand skulde styre Landet for denne vnge Herre. Nogle regne hannem vdi Kongernis tal for denne høye Befalning hand førde. Men Knud tog selff siden Regementet/der hand vaar kommen til Mands Alder oc Aar/oc regerede met større Ære end mange forsaae sig om hannem. Hand er allene værd at begrædis i dette stycke/at hand døde bort aff denne Verden vden Skel oc Scrifftemaal.

Laad kastis om Regementet vdi Danmarck.

Frode hin friske en god Christen.

Frode hin friske LX.

KOng Frode tog Riget effter sin Fader/met stor Lycke. Thi hand vant icke alleniste alle de Land oc Riger tilbage/som Danmarckis krone lang tid forleden haffde mist/men indførde ocsaa den Christne relligion vdi Riget. Sig selff lod hand døbe vdi Engelland/oc sende sit Bud til den Romske Paffue Adrianum Agapetum/at hand vilde skicke hannem lærde Mend ind vdi Danmarck/som kunde vnderuise Almuen vdi deris Salighedz lærdom. Oc endog at hand hendøde/før end Budet kom fra Rom/saa er hand alligeuel Loff værd/for sit Christelige oc gode forsæt/huilcket hand gierne haffde seet gaact for sig effter hans vilie oc begering.

Gorm Engellender.

Gorm Engellender LXI.

GOrm som kaldis Engellender/fordi at hand bleff født vdi Engelland/tog begge Riger/met andre omliggende Lande/effter sin Herre Fader/met større lycke end languarenhed. Thi hand vaar en kaart tid Konge vdi Engelland.

De En,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

De Engelske forskøde hannem/ der hand vaar dragen fra dennem ind i Danmarck paa Rigens bestilling oc beste. Saa lætferdelige som Engelske Mend forsagede hannem / saa troligen elskte oc ærede hannem de Danske. Hand lod sig nøye met Danmarck / oc feidede aldrig paa Engelland. Mange oc store Konge Riger / lade sig icke lenge regere aff en Herre.

Engelland falder fra Danmarck.

*

Harald LXII.

Harald.

HArald bleff Kong effter sin Faders Gorms affgang. Saa karrig som hand vaar offuer sit Guld oc Penning/ saa karrig haffue alle Scribentere veret paa Bleck oc Papir / at optegne hans Mandelige gierninger/ som ocsaa vden tuil saare faa haffue veret.

Mercker i rige Potentater.

Gorm hin gamle LXIII.

Gorm hin gamle.

GOrm tog Regementet effter Harald / oc vaar alle Christnis oc Guds ords Fiende. Hand nedbrød den Kircke/ som Christne haffde opbygt vdi Slesuig / oc fremdrog den gamle Hedenske galenskaffs Affguderi. Oc endog hand vaar en stattelig høyer oc anseelig Person/ vdi sin vduortis skickelse/ saa bedreff hand alligeuel intet Mandeligt paa Rigens beste. Hand lod sig nøye met hues hand fant for sig/ oc giorde ingen flid at induinde til Kronen/ huad hende vaar fratagit oc berøffuet / som andre ærlige Konger seduanlige giorde for hannem.

Deilighed vden duelighed.

Effter Rigens raads Paamindelse / bads Kong Gorm om Thyre Kong Edelrads Daatter aff Engelland. Hun vaar snild oc forstandig/ oc vilde icke samtycke hannem / før end hand forscreff hende Danmarckis Rige til Morgengaffue. Den første nat vdi deris Brøllups Høytid/ bad hun hannem ydmygeligen/ at hand icke vilde røre hende / disse tre efterfølgende Nætter. Nogle mene/ at hun dette begerede / at hun maatte fange tean til diss bedre Lycke/ som hende skulde vederfaris i fremtiden. Nogle sige/ at hun det giorde paa det hun vilde locke Gorm til Daab oc Christendom. Gorm lod skee effter hendis begering / oc lagde it draget Suerd vdi Sengen imellem sig oc hende. Men strax falt hand vdi en Drøm/ som vende Thyris sind oc forsæt. Hannem siuntis at der fløye to Fule/ en liden oc en stor/ aff hendis Skød høyt op i Lufften / oc komme tilbage oc huiltis paa hans Hender/ den ene paa den høyre / oc den anden paa den venstre Haand. Siden siuntis hannem/ at de fløye anden oc tredie gang bort/ oc huiltis atter paa hans Hender. Fierde gang kom den lille allene tilbage/ oc vaar blodig paa sine Vinger. Aff denne Drøm bleff Gorm forskrecket/ spranck op aff Søffn / oc gaff it stort Skrig fra sig. Der Thyre hørde hannem fortælle sin Drøm/ bleff hun glad / oc saade/ at hun aldrig ville haffd hannem/ der som hun icke haffde faaet saadant vist Tegn om begge deris Børn oc Affkom.

Thyre Danmarcks bod.

En stor Morgengaffue.

Drømme.

Kong Edelraad giører sin Daatter Børn til Arffuing til Engelland vdi sit Testamente.

Det gick Gorm effter sin Drøm / thi hand affledе met Thyre Harald oc Knud / som siden tuingde icke allenište Venden / men ocsaa Engelland / huilcket deris Morfader Kong Edelraad ocsaa gierne saa oc lidde / for den Mandom oc frimodige art / som hand formerckte vdi dennem. Thi hand forsaa sig visseligen dette til dennem / at torde de saa dristeligen kreffue deris eget Mørne aff hannem / da skulde de i fremtiden vel kreffue det samme aff fremmede. Hand gick sin Daatter forbi vdi sit Testamente / oc kiende dem til sine Arffuinge til Engellands Krone effter sin Død oc Affgang. Huilcket deris Moder dog icke fortrød / effterdi det kom hende til større ære end foractelse.

Knud oc Harald begiffue sig paa Sørøfferi.

Knud oc hans Broder Harald / der de vaare komne noget til Alder / droge de alleuegne omkring vdi Søen / paa deris forhuerff effter Roff oc Byte / oc giorde paa det sidste landgang paa Hybernland / oc belagde der Kongen vdi sin Hoffuetstad Duflin. Oc der hand formerckte at de vaare hannem for stercke / gaff hand sig hemelige om natten aff Byen / met nogle faa Skyttere ind vdi Skouen / oc stal sig hemelige paa Knud / sköd wforuarendis til hannem oc giorde hannem sit Bane saar / som hand sad och saa paa sine Krigsfolckis Leeg oc Hoffuerck. Knud tagde stille met sin skade / oc befoel sit Folck / at de skulde fare frem met deris Spil som begynt vaar. Paa det at Fienderne skulde icke faa Mod aff hans Død oc wlycke. Huo vilde icke begræde saadan en trofast Herre / som met sit raad vdi sin døds time / hialp sit Folck vdi største nød oc mistrøstighed / at de vunde Hybernland / førend Fienderne spurde noget om hans Død oc endeligt.

Modighed oc snildhed.

Faderlig Kierlighed til Børn.

Gorm vaar da alderstigen oc haffde mist sin siun / oc vaar alligeuel saa omhyggelig for sine Børn / at hand sagde aff besynderlig kierlighed til sin ældste Søn Knud / at hand skulde selff dræbe met egen Haand / den som forkyndte hannem hans Død. Thi fant Dronnig Thyre som da haffde spurt Knuds Død / paa it snilt raad / oc røbte det met gierning / huilcket hun icke torde met ord. Hun affførde Kong Gorm sine sæduanlige / oc iførde hannem sorte sørge Klæder / oc skickede alting met hannem effter den sæduane / som de gamle hulde i fordom tid / naar de haffde mist nogle aff deris gode Venner. Der Gorm dette fornam: See / sagde hand / nu formercker ieg / at Knud min Søn er død. Thyre suarede / det sige i Herre / oc icke wi. Der met falt Gorm i den gremelse / som brød strax hans Hierte. Oc Thyre som mest haffde da trøst behoff / fick aarsaage at begræde baade sin Hosbonde oc Søn / paa en tid til lige.

Snildt paafund.

Den

Den tiende Bog.

Summa paa denne Bog.

Af huad begyndelse den Christne Relligion er indført vdi Danmarckis Rige / fortalde Saxo i denne fremfarne Bog / vdi Kong Haralds / Kong Erickis oc Kong Frodis Historie. Men i denne effterfølgende Bog giffuis klarlige tilkiende / at de vskyldige Martyrers Blod / som i begyndelsen bleff vdgydet / haffue ickon veret en Sæd / aff huilcken den naadige Gud haffuer siden ladet opuaaxe mange tusinde Christne Menniske / i disse Nørre Lande. Keyser Otthe drog selff ind vdi Jutland / oc giorde forbund met Kong Harald Blaatand / oc beuilgede hannem at hand tog ved den Christne Relligions Tro oc Lærdom. Vnder Kong Suend Tiugskeg / som fordreff Kong Harald / sin egen Fader aff Riget / lidde Christne atter stor forfølgelse met det første / men der Gud haffde straffet Kong Suend met Fengsel oc ælendighed / for sin Faders oc andre Christnis Mord / vdi huilcket hand vaar stor Aarsage / da angrede hannem sine Synder / hand giorde Penitæntz / oc log sig Døbe vdi Engelland. Hand lod først indsætte fire Bisper i Danmarck / iblant huilcke vaar ocsaa her Poppe Biscop vdi Aarhus / som styrckede met it besynderligt Jertegn / sin Lærdoms Visshed / i det hand tog en gloende staal Handske aff Ilden / oc bar den paa sin bare Haand / vden all Pine oc skade. Effter Kong Suends Christelige affgang kom Knud hans Søn til Regimentet. Hand lagde mere vind paa / at formere oc forfremme Rigens Grentzer end Relligionē. Hand holt skarp Disciplin offuer sit Krigsfolck / oc vaar en regerende Kong offuer sex Konge Riger vdi sin tid. Hans Søn Knud leffuede oc regerede ickon tu Aar effter hans affgang / oc effter hannem tog Magnus S. Oluffs søn aff Norge / Danmarckis Rige vnder sig / effter det Forbund / som de vdi deris velmact haffde samtyckt huer andre / met begge Riger-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

nis indbyggeris raad oc vilie. Vdi hans Faders tid bleff den Christne relligions lærdom predicket vdi Norge oc Sucrige aff Bisp Vnne aff Bremen / oc her Bernt aff Engelland / som lærde oc døbte alleuegne i disse Lande / indtil de bleffue hiemkaldede aff Gud / fra møde til Ro oc euig Huile.

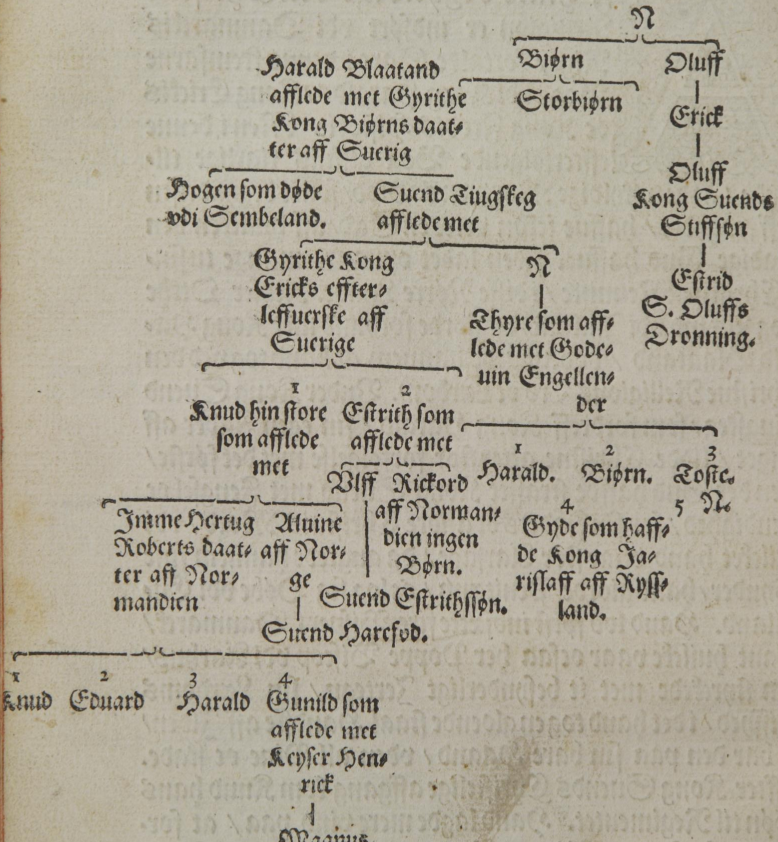

Harald

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Harald blaatand LXV.

Harald blaatand.

DEr Harald vaar kommen til kongeligt Regimente vdi Danmarcks Rige/effter Gorms sin Faders affgang beuiste hand sin Mandom vdi merckelig oc drabelig Krigs øffuelse. Hand drog met sin Skibs flode vdi Øster søen/ oc tuingde alle de omliggende Lande oc Stæder / oc alt hues hand begynte det gick hannem lyckelige effter sin ynske oc begering/indtil hand fick den sørgelige tidinde om sin Morfaders Kong Edelraads Død vdi Engelland.

Kong Edelraad aff Engelland døer

Huilcken haffde giort hannē til sin arffuing vdi sit Testamente / lang tid førend hand døde/at hand skulde tage Land oc Rige effter hans affgang. Men Adelsten hans Søn foruende Harald sin rettighed/oc tiltog sig alt Regimente imod sin Faders siste vilie oc Testamente. Dette fortrød Kongen aff Norge/at deñe groffue wskickelige Herre skulde nyde saadan lycke. Thi drog hand til Engelland met en veldig Skibs flode oc Krigs mact/at skilie den ved Riget/som der icke vaar værd.

Kongen aff Norge tuinger Kongen aff Engelland.

Der Adelsten fornam at hand vaar hannem icke sterck nock/ tog hand venligen imod hannem/oc tilbød sig at ville tage Hogen hans Søn til sig/oc lade hannē optuctis hos sig/ oc giøre hannem til sin Arffuing i Engelland. Hand meente det vaar bedre at velie sig selff en Arffuing/end lade sig strax trengis aff Riget/ aff den grumme Kong Harald/ imod huilcken hand kunde nu foruente sig hielp aff den Norske mact.

Snildhed.

Kongen aff Norge vaar glad aff saadant tilbud/ trode Adelsten til sin Søn/ oc drog tilbage til Norge fra dennem. Kong Harald sad stille oc lod sig intet bemercke/ hand vilde heller lide wræt aff sin egē slect oc byrd/end forfølge met vold paa det høyeste/hues Low oc Ræt hannem tilegnet.

Fromhed

Kort tid her effter nøddis Hogen at fare hiem til Norge for sin Faders affgang. Kong Adelsten som haffde ladet hañem flitteligen optucte/ gaff hannem i deris siste affskeed denne paamindelse/ at huorsomhelst hand kom vdi Selskab met sine gode Veñer/da skulde hand holde sig lystig vdi ord oc Ansict/oc lade ingen sørgelige tegn eller tale findis hos sig i nogen maade. Der met drog hand bort at indtage sin Faders Land oc Rige / oc fick strax her effter tidende/at Adelsten vaar død/oc Engelland stod hannem obet faare effter hans løffte oc Testamente/som hand haffde giort i sin velmact.

Kong Adelsten døer.

Harald tenckte ved sig/at det vaar nu icke tid at fortøffue lenger. Det maatte ellers leggis hannem til spaat oc vanære/ om hand gaff en fremmet Konge/ det som hand tilstædde sin Sleet for sambyrd skyld. Thi lagde hand sig effter at yppe Kong Hogen Krig oc Feide vdi sit eget Land/ oc giffue hannem der saa meget at skaffe/at hand skulde icke formaa at føre Krig vdi andre Lande.

Snildt anslag.

Lycken gaff den beste aarsage. Harald Gunilds søn en meetig Herre vaar fortrengd oc foriaget aff Hogen / oc kom til Danmarck om bistand imod hans vold oc Tiranni / oc loffuede sig at bliffue Danmarckis Köning skatskyldig/om Kong Harald vilde indsætte hannem vdi sit Rige.

Kong Harald feider paa Kong Hogen aff Norge.

Harald giorde effter hans begering / oc antuordede hannem trysinde tiue Skib/ met sine to Høffuitzmend Heuinde oc Karlholffte/som seglede til Norge met hannē. Der gaff sig best effne at giøre Landgang / oc stride til fod met Hogen. Huilcken Heuinde eskede frem at hand skulde lade sig see/oc beuise sin mandō/oc hug til hannem met en saare stor Øxe/oc haffde visseligen dræbt hannem/der som en andē hans Tienere haffde icke bøt for Kongen met sit eget Legeme. Heuinde slacte denne sam̄e/at der hægtede huercken Harnisk eller Been for Øxen/ før

It stort hug

En Mand kand meget volde vdi en gantske hærs lycke oc wlycke.

Vnderlig Hendelse.

Traaldoms konst.

Norge vindis til Danmarck.

end den vende saa dybt vdi Jorden/at Heuinde maatte sidde paa sine Knæ oc drage den op. Da stack Hogen hannem tuert igiennem / oc heffnde sin tro Tieneris død/som met sin Troskaff frelste den gantske Hærs velfærd. Dissimellem kom Thoralff/ som Kong Hogen haffde bestillet vdi Baghold/oc slog Karlhoffte ihiel/oc de Danske paa flugt. Saa meget kand en Mands død volde vdi en gantske Hærs lycke oc wlycke. Hogen befryctede sig / at der som hand forfulde sine Fiender i sin hastighed/ at hand maatte forgribe sig/oc spilde den Seir hand haffde i Haanden. Thi de vaare end da lige paa begge sider. Men der Hogen vilde nu gaa til Skibs/vederfors hannem / det som synderligt er oc vel vært at mercke. Mand saa en Pil fliue frem oc tilbage vdi Skyerne / oc ingen viste lang tid/huad den betydde/eller huo den vilde dræbe / indtil den hastelige satte sig vdi Kong Hogens hoffuit. Nogle mene at Haralds Moder Gunild / skulde giort dette met Troldoms kaanst/ oc saaledis heffnd sin Søn offuer sin Fiende. Harald indtog Riget/ oc gaff Danmarcks Rige vdi try Aar her effter/ sin aarlige Skat til gode rede.

Kong Storbiørn aff Suerig beder Kong Harald om Bistand.

Kong Harald tager Gyrethe til sin Droning.

Julin en Hoffuit stad vdi Venden.

Keyser Otto falder hasteligen ind vdi Jutland oc drager ærendeløs hiem.

Limfiord.

Kong Harald iager Keyseren oc dræber hans Folck.

Ottesund.

Samme tid kom Storbiørn Kong Biørns søn aff Suerige/ til Danmarck met sin Syster/om vndsetning aff Kong Harald Gorms søn/imod Erick sin Farbroders Oluffs søn / som haffde fortaget hannem aff Riget. Kong Harald vaar hannem saa meget diss gunstigere/at hand gaff hannem sin Syster Gyrethe til ecte/ dog kunde hand icke følge hannem til Suerige/før end hand giorde en ende paa den begynte Vendiske krig. Thi hand met sine dueligste Kemper/som vaare Boe / Vlff / Karlsheffn/Siuold/oc andre flere/som vaare forlangt at opregne / drog videligen omkring i Øster søen/oc lagde der større pris ind / end hand nogen tid kunde giøre til Lands. Der hand haffde da beskicket alting effter sin vilie/ sætte hand fast oc sterck vact vdi Julins stad/oc fulde Storbiørn paa veyen til Suerige ind i Halland. Der møtte hannem tidinde/at Keyser Otte vaar falden ind vdi Jutland/oc maatte der faare offuergiffue de fremmede / oc hielpe sine egne. Keyseren vaar da kommen vden stor modstand til Limfiord imod Vendsyssel/ oc effterdi hand kunde icke fare videre frem / skød hand sit glaffuend vdi Vandet/oc skyndede sig saa hasteligen tilbage imod Eideren/at mange mistenckte hannem/i det som vdi sandhed paakiende/ at hand torde icke forbie indtil Verten kom selff hiem/som kunde faffne/skencke oc tractere saadanne fremmede Giester/som ved burde. Harald kom alligeuel paa ferske Fod saa nær effter Keyserens Folck/at hand skenckte Ebbe/oc de andre som vnder hans Regemente vaare sist vdi Keyserens Hær/ met Dødsens duale Drick. Til Keyserens ihukommelse kaldis fiorden Otte sund/paa den sted som hand lod sit Glaffuend til Gieste penninge.

Kong Storbiørn slaes met sine Fiender vdi vtide oc offuervundis.

Dissimellem haffde Storbiørn ladet sig offuertale aff Krigsfolcket/ gaff sig i Strid met de Suenske/oc bleff selff slagen før end Kong Harald kom tilbage. Huad er den Mand andet end sin egen Mordere oc Forræder som vdi offuerhengende nød oc trang/mere følger oc lüder fremmet daarlighed/end sin egen snildheds forsiun.

Thyre Danboth.

Kong Haralds Moder leffuede end da met hannem her vdi Riget. Hun vaar en forstandig oc frimodig Quinde met raad oc dad / hues som hørde til Kronens ære oc beste. Ligeruis som hun tilforn met Vaaben oc Herre-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Herreskiold haffde foriaget de Suenske aff Skaane / som det plagede met Skat oc Tynge / saa tenckte hun nu ved sig selff / huorledis hun kunde snildeligen finde it middel / at forbiude de Tydske paa den anden side / at de skulde icke indfalde vdi Jutland / naar dennem selff lystede. Thi lod hun opkaste en Vold fra Østersøen hos Sieswig / ind til vester Haffuet. Huilcken Vold Kong Valdemar den første oc Erckbiscop Absalon lode offuerlegge / forbedre oc bestercke met en fast Mur / vdi deris tid. Huad som en Quinde loffligen haffde begynt oc snildeligen optenckt / det vilde disse mectige Herrer icke lade wfuldkommet / som Mandeligen sig beuiste i andre maade imod Rigens Fiender paa Danmarckis gaffn oc ære.

Danewircke opbyggis.

* De Frantzosiske Historier sige / at Danewircke bleff først opkast vdi Kong Godefrids / det er Kong Gøtricks tid Aar / effter Guds byrd 808.

Vdi Norge effter Kong Haralds Død / afffalt hans Søn Hogen fra Danmarck / oc vilde igenleds ydermere vdgiffue den sæduanlige aarlige Skat / som hans Fader haffde vedtaget oc vdgiffuet i sin tid. Hand fordristede mere paa Keyserens Vaaben end paa sin egen styrcke / oc mente at Harald haffde saa meget i Jutland at bestille / at hand skulde forgætte Norge. Men der Kong Harald haffde anammet den Christne relligion / effter Keyserens raad / oc haffde forskaffet sit Rige fred oc venskaff / baade hos Gud oc Menniskien / sende hand sin Julinske Skibs flode / met tuende sine Høffuitzmend Bo oc Siuold ind i Norge. Hogen formerckte at de vaare hannem offuerliggendis / oc fortrøstede sig icke at kunde imodstaa dennem met Menniskelige hielp. Thi flyde hand fra Menniskien til sine Affguder / oc giorde dem it seldsomt oc wsæduanligt Offer. Hand haffde to deilige vnge Sønner / dem slactede hand / oc offrede deris Blod. En daarlig Kong / som heller vilde skilie sig selff ved Faderens naffn / end affskilies ved sit Fæderneland / oc saa dyre kiøbe den wuisse seir / met it dubbelt oc wgudeligt Mord. Hans Affguder hiulpe hannem effter hans begering / oc lode komme vort Danske Folck saa stor Regn oc Hagel vnder Øyne / at de kunde aldelis intet see for sig / oc finge større skade aff dette Wuær end aff Fienderne / som finge offuerhaand offuer dem / oc giorde dem meget affbreck / oc fangede to aff deris fornemeste Høffuitzmend Karlsheffn oc Siuold / huilcke beuiste alligeuel deris ærlige Mandom / baade i dette Slag oc end ydermere her effter i deris Fengsel. Kong Hogen haffde hørt meget om de Danske Kempers modighed / at de oc icke blunckede naar mand slog dem met en Staalhandske eller andet Vaaben vnder deris bare Ansict. Thi lod hand prøffue dennem / oc vdgiorde først en paa Siuold / som slog hannem met en Stang vnder Ansictet / oc kunde dog icke røre hans Øyne fra sin sæduanlige atstadighed. Jo større oc skammeligere offuerfald Siuold skede i sit Fengsel / io mindre hand vigte for Lyckens spaattelige hoffmod. Karlsheffn holt sig ocsaa mandelige imod den som kom at forsøge hans Mandom. Hand stødte hannem til Jorden met sin Fod / oc rygte hannem Øxen aff Haanden / oc hug hannem Hoffuedet fra / som vilde skild hannem ved sin Hals. Mod oc mandelig Hierte brydis eller bindis icke aff nogen Jernbolt. Jo større at wlycke oc modgang er / io større er Dyds oc Dueligheds loff / som den offuerstrider. Kong Hogen forundrede sig paa deris frimodighed / oc lod dem tilbiude deris Liff om de vilde tilsige hannem tro Tieniste oc Huldskaff. Men der de forsmaadde saadan affttuungen Trældom / oc vilde

Norge falder fra Danmarck.

Wgudeligt Offer.

Danske Kempers mandom oc modighed.

Mands hierte oc Oprictighed. heller ærlige dø / end skammelige leffue / ynckedis Hogen offuer dem / oc vilde icke vere den / som aleniste fristede oc forsøgte sine Fangers taalmodighed / men ocsaa naadeligen frelste oc forskonede deris Liff.

Kong Harald haffde tuende Sønner met Gyrethe / paa huilcke vaar it stort forskel. Hogen vaar langt mere naffnkundig for sin Klogched oc styrcke end Suend / hand begaff sig ocsaa vdi fremmede Lande at aarloge oc feide / Oc kom paa det sidste i stor fare vdi Sembeland / saa at *It snildt oc farligt anslag.* hand maatte sætte Ild paa sine egne Skib / oc opbrende dennem / Paa det at hans eget Folck / som vaar noget mistrøstigt / skulde icke tencke paa flugt / men paa Seyer at indlegge imod Fienderne. Lycken gaff dette snilde oc farlige raad fremgang. Hand / som veluillige i sin Nød / miste sit eget / vant tryggelige igien det fremmede Byte / met stor Bade oc Ære. Hogen slog alle Mandfolckene ihiel i Landet / oc begaff sig selff oc alt sit Folck *Sembelenderne ere aff Danske blod* vdi Ecteskaff met deris Hustruer oc Døttre. De finge ocsaa saadan indbyrdis Kierlighed til huer andre / at de Danske bleffue bosætte der i Landet / oc de som endnu paa denne dag bygge oc eye Sembeland / holde oc berømme sig met all rette / at vere de Danskis affkom oc Blods foruante.

Ved denne tid hendøde Dronning Thyre / huilcken baade Kongen oc alle Rigens indbyggere sørgeligen begræde / oc lode hende begraffue hart *Jelling høye / icke langt fra Vedel vdi Jutland.* hos Kong Gorm / der som mand endnu paa denne dag seer den Kircke i mellem disse tuende Begraffnelsers Høye.

NV efterfølger her en Historie / om Kong Harald oc en hans Tienere / *✠* huilcken er paa denne sted ingelunde at forgætte eller vdelycke. Der *Toke Skytte eller Tryl le.* vaar en / ved naffn Toke / vdi Kong Haralds gaard / som haffde mange affuends Mend / for sin Dyd oc mangelige gierninger / met huilcke hand offueraick alle de andre sine Hoffbrødre. Hand berømmede sig en gang / at it Æble skulde aldrig vere saa lidet / at hand vilde io skiude det aff en stang / met det første skud. Dette bleff ført for Kongen / oc hand befol strax / at Toke skulde beuise sin Konst paa sin egen Søn / oc der som det feilede hannem met det første skud / da skulde hand miste sit Liff. Toke bleff bange offuer saadan Kongens strenge Befalning / oc harmedis icke alleniste ved sin forseelse oc Druckenskaff / men ocsaa ved sine wgunstige Wuenners hemelige baatale oc forførelse. Oc endog det vaar hannem hart / at hand skulde prøffue sin Konst / paa det som icke vaar formæld / aff hannem selff / saa kunde de alligeuel hans frimodige Hierte ingeledis forsagede. Jo større fare for haanden vaar / io dristeligere oc snildeligere offueruciede hand alting / oc *Vnderlig Skiude bæne.* gaff sia paa det sidste effter Kongens begering. Hand bad sin Søn staa stille / oc icke fryete eller bøye sig / naar hand hørde Pilen affskiudis / oc komme susendis frem imod sig. Hand vende Øynene bort oc Nacken til sig / oc tog tre Pile / oc siden affskød Eblet met den aller første Pil. Haffde Lycken vent det anderledis / da haffde det kaast hans Hds. Men Faderens visse Konst beskermede baade Sønnens oc Faderens liff. Sønnens dristige lydighed beholt baade sig oc Faderen ved Ære oc Velfærd. Der Kongen atspurde hannem / huor faare hand tog tre Pile aff Kaagerit / efterdi hannem vaar ickon forloffuet it skud Da suarede hand oc sagde: Der som den første Pil haffde felid mig /

da vilde

✠ Mand mener / at denne Toke vaar Slags søn / aff huilcken Ottinkar hvide / Skialm hvide oc Erckebiscop Absalon met andre deris affkom / skulle haffue deris første Oprindelse aff Hedenske hus oc byrd. Huor om videre skal røris vdi Kong Valdemars oc Kong Erick Gleppings Historie i sin tid.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

da vilde ieg heffnd min wskyldige død / paa din wbillige grumhed. Giffuendis tilkiende / at hannem burde Ære for sin Frimodighed / oc Kongen straff for sit wtilbørlige Bud oc Befalning.

Toke vaar neppelige kommen aff denne vaade / før end hand førde sig selffuilligen met Kongen vdi en ny trætte. Kong Harald berømmede sig / at hand kunde konstelige løbe paa Skeerne / som det Findske folck almindeligen bruge. Toke sagde / at hand vilde intet giffue Kongen effter i dette stycke. Thi befaledis hannem strax / at hand skulde beuise sin konst paa Kulde gnibe vdi Skaane. Toke maatte da mere driste paa sin stycke oc snildhed / end megen øffuelse. It Mennniske maatte gruis ved at see ned aff denne Klippe / oc beffue ved den fare / som her effter følger: Toke begynte paa det øffuerste / bant Skeerne vnder Fødderne / tog Staffuen vdi sin Haand / oc gaff sig dristeligen paa løb. Der hand haffde løbet nogen stund / stødte hand begge Skeerne sønder / imod Klipperne / Oc som hans gode lycke vilde vaagne / græb hand i de Huler / som Klippen vaar reffnet / oc stigde siden fremdelis sactelige ned til Vandet / oc bleff der indtagen aff nogle Søfarende Skibmend. Ellers haffde hand Hoffuetkulds faldet vdi Haffuet oc drucknet / som Kong Harald siden mente / der de funde styckerne aff Skeerne vdi Vandet. Men Toke prisede lycken / oc haffde ingen lyst / at lade sig ydermere saaledis prøffue aff Kong Harald. Hand flyde der faare fra hannem / oc gaff sig i tieniste met hans søn Suend / oc heffnede sig siden paa hannem / der hand skød hannem ihiel ved Helgehaffn / som her effter skal omtalis.

It vnderlige Spil paa Kulden i Skaane.

Kong Harald haffde set Suend sin søn / offuer sin gantske Skibs flode / oc vaar selff forhindret vdi Jutland / met en wsigelig stor Sten huilcken hand lod drage aff Heste / Øxen oc Folck til sin Moders graff. Dissimellem vdgiorde det Menige krigsfolck vdi Kongens flode / en Mand hemelige paa Suend / at hand met Herreskiold skulde trenge sin Fader fra Riget / oc selff indtage det / efftherdi den Menige Almue vaar hannem findsk oc affgunstig / for Relligionens skyld / oc den megne wsædvanlige Tynge som hand dem paalaade. Suend lod sig strax forføre / oc tackede dennem som hannem tilbød saadan ære. Den menige Hær hyldede hannem / oc met obenbare Røst samtyckte oc forkyndede hannem at vere Danmarckis Konning. Harald viste endnu intet her aff / oc giorde Spørssmaal til en som kom fra Floden / oc atspurde hannem / om hand nogen tid haffde seet en større Tynge røris met Mennistelig haand. Den anden suarede / at hand haffde io seet en større Byrde dragis aff Menniskelige formue oc Haand. Der Kongen spurde offte huad den Byrde vaar / Sagde hand fremdelis: Jeg vaar i gaar saa nær tilstæde / at ieg saa der Danmarck bleff dig fradraget. Besinde dig nu selff / huilcken Byrde suariste monne vere. Harald fortrød sit daarlige forsæt / at hand haffde koblet Quæg oc Mennisken tilhobe / oc miste det mere / den stund hand søgte det mindre. Hans Folck bleff hannem største parten wuillige / oc vilde huercken for Løn eller Bøn / lade sig bruge vdi Krig for hannem / efftherdi hand saa skammelige tilforn i sin Velmact haffde misbrugt dennem / som andre wmælende Best oc Creatur. Nogle rørdis alligeuel aff met-

Herrer oc Førster skulle handle visseligen met deris Vndersaatte

Suend lader sig forføre at tage Riget fra sin Fader.

En stor byrde oc Tynge.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1451 2° copy 3

Sønnen forfølger Faderen ind til Døden.

aff metynck offuer hannem/ oc giorde hannem bistand / oc vilde icke vndfalde hannem i sin nød oc trang. Men Sønen offueruant hannem første gang vdi Jutland / oc anden gang til Søes met Sielandsfarene / som giorde hannem bistand/ saa at hand maatte rømme Landet / oc fly til Julin/ der som hand haffde sit bæste Folck vdi Borgerleye. Suend lod sig icke her met nøye/ at hand haffde syndet imod sin Fader / men forgreb sig end ocsaa ydermere imod Guds ord / oc affskaffede hues Christen skick oc Gudelig øffuelse vdi landet vaar indført/ oc optog igen den gamle Hedenske vildfarelse / Almuen til vilie oc tieniste. Tredie gang drog Harald imod hannem ved Helgenes/ oc slogs met hannem indtil den mørcke Nat atskilde dem fra huer anden. Folcket bleff saaret oc træt paa begge sider/ oc der begyntis om anden dagen / at handlis vdi en venlig Samtale om stillestand oc Fred. Thi spatzerede Harald vdi Skouen / oc gick allene bort fra sit Folck / paa sin hemelige bestilling / oc bleff forrædeligen skutt aff Toke/ vdi hues Hierte laa end da den had hand bar til hannem aff gammel tid. Hans Folck toge hannem / oc førde hannem saaret til Julin. Der døde hand/ oc bleff siden ført Lig til Danmarck/ oc findis hederlige begraffuen vdi Roskilde Kircke/ huilcken hand lod selff opbygge i sin velmact.

Julin.

Kong Haralds endeligt.

* Det vtacknemmelige Fæderneland / ærede den effter Døden/ som det hadede leffuendis / oc giorde vel silde Penitentz oc ruelse for sine Misgierninger.

Suend Tiuskeg.

Suend Tiuskeg LXV.

DER Kong Harald vaar død / glæddis hans Søn Kong Suend/ at hannem vaar giffuen Aarsage wbehindret at bruge sit Tiranni imod den Christne relligion. Hand forfulde alle Christne / oc afflagde hues Christelige Ceremonier hans Herre Fader haffde indført vdi Kirckerne / oc oprette i stæden den Hedenske Affguderi/ met menige Almues vilie/ samtycke oc attraa. Huilcket Gud allmectigste straffede haardeligen paa hannem/ baade met Fengsel oc megen Elendighed/ saa at hand offte kom vdi sine Fienders haand/ oc paa det sidste bleff saa hart forfuld aff dennem / at hand maatte rømme Landet. Strax her effter bleff hand fangen aff Borgerne vdi Julin / oc deris Methielpere/ oc maatte løse sit Fengsel/ for en gang saa meget Guld / oc to gange saa meget Sølff/ som hand kunde opueye. Denne Sum vdlagde de Danske veluillige/ thi de elskte hannem / fordi at hand haffde nedlagd den Christlige relligion effter deris begering. Men Kong Suend kiende icke end da sin vildfarelse / eller vende sig fra Mørcket til Liuset. Thi offuergick hannem atter den samme Wlycke / at hand bleff anden gang fangen/ oc maatte sætte Herremends Børn aff Danmarck til pant for sig/ at hand skulde giffue dennem saa stor en Sum Guld oc Sølff / som hand tilforn vdgaff første gang. Oc effterdi Kongens

Straff for Guds ords forfølgelse.

Kong Suends første Fengsel.

Kong Suends andet Fengsel.

Rentekam-

Rentekammer oc Fadebur formaatte intet / da maatte hver aff Ridderskabet selie deris Gods / Skoue oc Eyedom / oc indløse deris Børn hiem til sig. Skonningerne oc Sielandsfarne lagde almindeligen oc endrecteligen tilsammen / oc kiøbte mange store Skoue paa denne tid i Riget. Vdi Jutland maatte ingen affhende sig noget / vden til sin næste Slect oc Byrd / som formuendis vaar at kiøbe oc betale.

De Tydske vaare for denne dag aldrig saa kloge oc dristige til Søes / før end de Juliner lærde det aff de Danske / som Kong Harald indlagde der vdi sin tid. Saa betalede de oss siden aff vort eget / indtil Kong Valdemar den Første / oc Erckebiscop Absalon spegede deris traadzige dristighed / oc lagde dem Bedsell vdi Münden / at de lode effter den dag de Danske seyle met fred / oc regere offuer Haffuet. Tydsk lære Søfarenhed aff de Danske.

Kong Suend vaar icke vel til freds met Venderne / oc besynderligen de Juliner. Hand forsamlet sin Skibs flode imellem Møen oc Falster / oc haffde i sinde at geste dennem. Thi droge de hemeligen vd imod hannem at forraske hannem / oc foruende hans forsæt. De vdgiorde nogle aff deris Flode / som aarle om Morgenen droge ind paa en liden Baad / vnder Vacten iblant Kong Suends Skib / oc befole en at tale til Kongen / som skulde giffue sig vd for en Styrmand / oc sige at hand haffde noget hemeligen at tale met hannem / som mact vaar paaliggendis. Der de komme til Kongens Skib met saadane tale / oc Kongen racte sit Hoffuet offuer Borde til dennem / græbe de hannem om Halssen / oc rycte hannem ind i deris Baad / oc rode saa hasteligen tilbage til deris Skibs flode met hañem. Saa vunde de den Seyr met Reffueiact / som met Løuemact vaar dem icke mueligt at bekomme aff de Danske Løuer. De Danske kunde icke saa snart læte Anckere / vinde Segel oc følge effter vden Høffuitzmand / at de Juliner vaare io langt gaaen dem aff siune. Det vaar ickon en straff aff Gud offuer Kongen oc hans Vndersaatte / at Kongen skulde saa offte fangis aff de Vdlendige / til huilcke hand nødde sin Fader at fly: oc Rigens indbyggere / som Guds reene ord oc Himmelske Liggendefæ haffde forskut / skulde miste deris timelige Rigdom / oc dette Verdslige liggendefæ. Kong Suend fangis tredie gang met Forræderi. Guds straff for Synden.

Kong Suend viste sig da ingen raad til Guld at bekomme her i Riget / for disse fremfarne store Skatte / som vdgiffne vaare. Thi ginge de Danske Fruer oc Jomfruer / oc andre fromme Dannequinder oc Møer vdi raad / oc aff metynck offuer deris Herris Fengsel / lagde tilsammen alle deris kaastelige Prnesmycke / oc andre guld Klenodie / indtil de bekomme den Sum / for huilcken hans Fengsel skulde løsis. Loffligt er denne store Fromhed i den Danske Adel / oc besynderlige vdi disse ædle Fruer oc Jomfruer / oc andre fromme Quinder oc Møer / som heller vilde aldelis miste deris vduortis Prydelse / end deris Lands herre oc Kong. Men klageligt er dette offuer deris Blindhed / at saa meget som de hadede den Gudfryctige Kong Harald for Guds ords skyld / saa meget giorde de denne hans Søn til ære oc gode / for sit Tiranni imod de Christne / oc den Christne lærdoms fremgang. De Danske fruers / Jomfruers oc Danequinders loff.

Der Kong Suend vaar forløst aff sit Fengsel / tenckte hand paa velgiort / oc gaff alle Quindfolck vdi Danmarck Frihed / at træde vdi all

Arff met andre deris Brødre / sleet oc samfrender/ Huilcket dennem her til dags haffde veret forment aff Lowen. Siden ligeruis som hand selff bleff sold aff fremmede/ saa folde hand Rigens indbyggere Kronensgods oc tillagde indkom/ saa meget som behoff giordis til den anden Sum Sølff/ som hand skulde vdgiffue. Saa at ingen kunde letteligen dømme/ huad Kong Suends vilkaar vaar bedre eller verre vdi Krigs løb/imod hans Fiender. Huad hans legeme/ fratogis paa den ene/det spardis vdi hans gode Clenodie oc Eiedom/paa den anden side. Oc dette Barbariske Folck / lod sig icke end da fornøyes/at de saaledis paa det allerhøyeste vdsuede hannem. Hand maatte oc saa giøre sin Eed oc Orfeide/at hand aldrig vilde ancke eller arge paa nogen/som haffde tilhiulpet at fange oc føre hannem. Dette vaar meget hart for en Konge. Thi at miste Penninge vdi sin nød/er lideligt oc wlasteligt. Men at knyttis saa hart/at mand maa icke met lempelig orsage/ søge Bod oc vederlag for sin skade / det er at selie oc affhende sig selff sin Herredøms frihed/oc staar ickon maadelige vel/ baade hos dem som saadan Trældom begiere oc dem som den tilsige. Jeg acter at disse Vender haffde icke end handlet saa mildelige met Kong Suend / haffde her icke veret aff høyløfflige ihukommelse hans salige faders gamle tienere iblant de Juliner/ Huilcke sparede hannem liffuet / oc lode sig nøye met Guld oc Sølff / paa det at Danmarck skulde icke komme fra Kong Haralds rette Arffuinge/ vnder fremmet Herskaff.

Haarde oc vbillige vilkaar.

Tacknemmelighed.

Kong Suend vilde icke end da kiende sin forseelse imod Gud oc Menniskn / Derfaare tilskickede Gud hannem endnu de Suenske paa hender. Kong Erick Seyr vaar fortørnet paa Danmarck/ for den hielp som Kong Harald giorde Storbiørn vdi sin tid imod hannem. Thi drog hand ned til Danmarck met sin Krigs hær/at heffne paa Sønnen det som Faderen haffde brudt / Wanseet at de vaare nær Sleet oc Blods foruante paa deris Mørnis vegne. Suend bleff offueruunden aff hannem vdi Skone/oc maatte rømme fra sit folck/fra Landet oc sin Daatter Thyre/Huilcken hand haffde ladet opneffne effter sin Moder/dog ieg icke kand sige met huem hand affledе hende. Hand drog først til Oluff Tryggessøn vdi Norge/som da haffde Konge mact/alligeuel hand leffuede vden Kongelig tittel oc naffn. Men hand giorde hannem ingen hielp/som hand hannem vel plictig vaar/ for den Vndsetning hans Fader giorde Oluff Tryggesøns Fader / Der hand sætte hannem som vaar tilforn fordreffuen ind igien vdi Norge met Herreskiold. Thi drog Kong Suend met spaat oc sorg fra hannem ind til Kong Eduard vdi Engelland/oc fick der lige saa megen hielp oc trøst/ som hand fick tilforne vdi Norge. De sagde til hannem at hand kom mere fordi at hand vilde forspeide Landet / end søge om vndsetning. Dette vederforis hannem for sin Faders lycke/som haffde Engellenderne vnder tuang i sin tid. Paa det sidste drog hand der fra ind at Skotland/oc fant der den bistand hos dette Barbariske Folck / som hannem icke beuistis aff dennem / som holde sig visere oc frommere end disse deris Naboer. Saadant er lyckens spil/offte beder mand Diur paa den stæd / som ingen vaar at foruente/oc offte finder mand mindst/der som mest er vdi forhaabning.

Krig imellem Danmarck oc Suerige.

Kong Suend bleff vler Landflyctig.

Skotterne vndsætte Kong Suend.

Lycken.

Ved saa-

Ved saadan modgang førdis Kong Suend vnderligen aff Mørckhedens øreken/ ind vdi Liffsens oc Penitentzis Skole. Ligeruis som hand haffde syndet høyligen met Mord paa sin Fader / oc Tiranni paa Guds ords Tienere / saa straffedis hand oc saa haardeligen vdi tuende maade/ met Fengsel oc Vdlendighed. Thi angrede oc begræd hand nu disse sine fremfarne Synder/ oc effter den Christne Kirckis skick anammede det høyuerdige Daabens Sacramente. Saa meget som hand tilforn hadede oc forfulde Guds ord/ saa meget elskte oc forsuarede hand det effter denne dag. Oc Gud Almectigste som saa hans Penitentz/ forbarmede sig offuer hannem/ oc gaff hannem trøst/ effter siu Aars ælendighed/ Mact oc Velde effter Fattigdom oc Vanære / oc vdi sit Federne Rige lycke / held oc Herlighed. Thi effter Kong Ericks død/ indtog hans Søn Oluff Suerig/ oc regerede det effter sin Moders Syrithtis raad.

Kong Suend gjør penitæntz/ oc lader sig døbe i Skotland.

Oluff Kong Suends Stiffsøn.

Saaledis kom Kong Suend paa en tid baade til den Christne Tro oc Daab/ oc til sit Federne Rige. Dog plagede hannem dette allermest/ at hand torde icke obenbare den Menige mand sine Tancker oc Trois bekiendelse. Hand haffde tuende bange kaar. Der som hand forsagede Gud oc hans ord/ da falt hand i den Høyestis vrede: Der som hand obenbarlige holt Guds tieniste/ oc hasteligen tuingde sine Vndersaatte fra Affguderi/ da laae de hannem paa Hals met Mord oc Oprør. Thi lod hand sig først op vdi hemelighed for sine ældste Raad vdi Riget/ oc vnderuiste dennem effter den maade oc forstand/ som hannem vaar giffuen. Men saadant vaar aldelis forgeffuis/ indtil Gud tilskickede hannem en merckelig oc duelig lærder oc hellig Mand til Methielpere / ved naffn her Poppe. Hand predickede for Almuen ved Isefiord vdi Sieland/ oc effterdi de forme delst denne mundelige Predicken/ icke vilde lade sig affuende fra deris Affguderi/ stadfeste hand sin lærdoms Vished / met efterfølgende Jertegn/ effter deris begering oc samtycke. Hand drog en gloende Staalhandske paa sin høyre Haand indtil Albuen/ oc bar den wforskrecket nogen stund omkring / oc kaste den siden ned for Kongens fod/ oc huer mand saa at den haffde huercken skadt/ hud eller haar paa hans Haand. Alle mand forundrede sig der paa/ oc lode deris forhærdede Hierter opbløde/ oc toge ved den Christelige Troes lærdom. Her met bleff oc saa alle Kamp afflagde/ som vaare seduanlige indtil denne dag / oc Jernebyrd er optagen igien vdi stæden/ at beskytte der met sin wskyldighed oc retfærdige sag vdi Dom oc Rettergang/ mere effter Guds dom end Mennniskelige styrcke oc trætte. Siden sætte Adeldage Erckebiscop vdi Bremen/ Biscoper vdi Riget. Her Poppe vdi Aarhus/ Henrick vdi Slesuig/ Leffdage vdi Ribe / oc Gerbrand vdi Roskilde. Dette altsammen behagede Kong Suend saare vel/ Huilcken oc saa lod paakiende sin aluerlige Gudfryctighed met Kircke oc Capeler at opbygge alleuegne vdi Riget. Tilforn haffde mand ingen visse bisper vdi disse fire Stigt aff Rigens egen indføddinge / men huem som kom der til wforuarendis/ hand tiente saa lenge hannem gaffs fred oc rolighed.

Poppe omuender de Danske aff deris Affguderi / ved Jertegn.

Jernebyrd.

De første Biscoper vdi Danmarck.

Vdi disse dage Predickede her Bernhart aff Engelland Guds ord vdi Norge/ met stor fruct. Men Kong Oluff/ endog hand lod sig døbe/ saa holt hand alligeuel hemeligen hart ved sin Spaadom aff Juleskrig / effter

Norge oc Suerige anname Christendoms relligion.

den gamle Hedenske fantasi oc vildfarelse. Denne samme Her Bernhart drog siden til Suerige/ oc døbte der Kong Oluff / oc kaldede hannem Jacob / til en amindelse om sin Daab. Huad heller at denne Kong Oluff bleff først vnderuist aff Her Bernhart / eller vaar tilforn omuent ved Biscop Vnne aff Bremen/ haffuer ieg icke fundet nogen stæds klarligen optegnet vdi Sandhed. Samme tid bygde de aff Lund en Kircke / oc vaare vnder Biscop Gerbrards forsuar oc Jurisdiction aff Roskilde / indtil de finge selff deris egen Biscop. Vnne bleff begraffuen vdi den gamle naffnkundige Stad Bircke i Suerige/ oc Bernhart vdi Lund i Skaane.

Kong Oluff Tryggessøn vil feide paa Danmarck.

Kong Oluff aff Norge leffuede end da wgiffter/oc bar hemeligen affuend ved Kong Suend/oc haffde gierne seet at hand kunde trengd hannem fra Danmarckis krone/ oc indtaget Landet vdi hans stæd. Men paa det hand kunde haffue dis større Methielp/at driffue dette sit forsæt/bads hand om Syrethe Kong Oluffs Moder aff Suerige. Der Kong Suend fornam huad for haanden vaar / optenckte hand it listigt paafund / huorledis hand kunde atskillie disse tuende Kongers forbund/ at hand skulde icke offuerfaldis aff dennem til lige.

Snildt anslag.

Hand vdgiorde tuende aff sine Hoffsinder/ som skulde drage til Norge/oc sige at de vaare fordreffne aff Danmarck/oc begere leide aff Kong Oluff i Norge. De giorge effter Kongens befalning/ oc bleffue venligen vndfangen vdi Norge / oc begynte effter leiligheden meget at straffe oc laste Kong Suend / oc tuert imod høyligen at loffue hans Daatter Thyre / aff hendis Dyd oc store Deilighed / saa at Kong Oluff fick strax wsigelig Kierlighed til hende / oc afferdiget sine Legater/ som skulde bede Kong Suend om hende paa hans vegne. Hand mente at det vaar langt bedre at tage en Jomfru / som vaar en Konge Daatter i Danmarck / end fortære sin Vngdom met en meget alderne Vidue aff Suerige. Der Oluff fick tidinde tilbage aff Danmarck /som hannem lystede at høre/glæddis hand offuer all maade/oc affslog hues tale oc ord som vaar giort imellem hannem oc Syrethe i Suerige. Oc at alle mand skulde obenbarligen see hans Kierlighed mod Jomfru Thyre/oc hans affuende

Wlofflict forrastelse.

Hierte imod Syrethe/ da lod hand forscriffue Syrethe ned til sig / oc begerede aff hende/ at hun vilde gaa aff sit Skib ind til hannem / at tale indbyrdis om hues dem begge maatte vere maet anliggendis. Syrethe stod fast imod Kongens begæring i begyndelsen/men siden der hun vilde giøre effter hans vilie falt hun ned i Haffuet/aff en Fiele bro/som met suig vaar wslitteligen lagd imellem Skibbene/ oc bleff hende hemeligen vndryet der hun skulde gaa der offuer. Bodsmendene lode sig icke nøye der met / at de haffde giort hende skade/ men ocsaa gneggede met høy Røst/ oc spaatteligen lagde det hende vd i den verste mening paa løssactigheds vegne. Det er Norske Tro oc Dyd/som icke bluedis at bespaatte oc suige en hederlige Førstinde. Huo som giør Norbagerne noget til gode / hand vente sig ingen tacknemmelighed aff dennem. Der Dronning Syrethe vaar opdragen met stor Liffs fare aff Haffuet/ oc kom noget til sig selff/ harmedis hun offuer denne vanære oc store fare/oc loffuede met megen trussel at heffne det vdi sin tid

Ild vdi Spotterens hus.

paa Norge. Saaledis skilde Kong Suend / Norbaggen ved sin Methielp/ oc vende sig selff den til gode. Hand bads om Dronning Syrethe/oc fick

hende/oc afflede en Søn/ſom kaldtis Knud/ved hende. Siden nectede hand Kong Oluff ſin Daatter/oc heffnde ſaaledis Syrethis ſpaat paa hannem.

Kong Oluff tryggeſſøn bleff ſkamfuld oc gram/at hand miſte begge ſine giftermaal. Selff ſpaattelige forſmaadde det ene/ oc haanlige bleff forſkut fra det andet. Thi ryſtede hand ſig met all ſin mact imod Kong Suend/oc forlod ſig meget der paa / at hannem haffde ſielden timdis lycke vdi Krig oc Orlog. Paa den anden ſide ryſtede ſig Kong Suend met ſin Stiffſøns Kong Jacobs hielp/oc mødte hannem vdi Søen met en veldig Skibs flode. Jblant Kong Oluffs folck vaar en Norbagge ved naffn Enar/huilcken vaar ſaa ſtercker oc konſtriger en Skytte / at hand ſkød en gang igiennem Maſten/oc met det ſamme Skud igiennem Kongens ſkiold / oc fremdelis igiennem Skibs bordet/at Pilen vende ved Haffſens bond. Hand giorde alene ſtørre ſkade/end alle hans Stallbrødre. Kong Suend fryctede mere for deñe ene Bue/ end den gantſke Norſke mact/ oc bad der faare ſit Folck ſtaa fliteligen effter/at de kunde ſkade Buen mere end Enar ſelff. Der met ſkøde de alle effter hans Bue/oc en ramde Strengen at den braſt/ oc ſkilde ſaaledis Enar ved ſin Konſt/oc Fienderne ved Seieruinding. Der Kong Oluff hørde liuden aff Buen/vende hand ſig til Enar/oc atſpurde hannem huad der braſt. Enar ſuarede oc ſagde: Norge braſt aff dine Hender. Det gick effter Enars Spaadom. Thi Norbaggerne bleffue ſlagne / oc Kong Oluff kaſte ſig ſelffuilligen vdi Haffuet/paa det hand ſkulde icke komme vdi Fiendernis hender/ oc ſee ſin Offuermand vnder Øyne. Kong Suend tog de andre til Naade/trøſtede dem / oc met all venlighed forbant ſig deñem til lydig Vnderdanighed. Men hand lod ſig icke nøye met Norge/drog ſtrax til Engelland/oc tuingde Kong Adelſten/til ſaadant Pact / at hand ſkulde arffue hans Gods/oc Engellands Krone effter hans død oc affgang.

Enar tambaſkelmir en god Norſk Skytte.

Buen braſt aff Enars/ oc Riget aff Kong Oluffs haand.

Kong Suend vinder Norge oc Engelland til Danmarck.

Midler tid ſkede forandring i tre aff de Biſcopsdømme vdi Danmarck/ ſom tilforn er omtalet. Effter Biſcop Poppis affgang kom Rimbrand/ effter Henrick kom Marcus/effter Leffdag Fulbert/ oc effter Fulbert kom den ædle Herre Otincker hude. Hues rundhed vaar ſaa ſtor mod Kircken oc hendis Perſoner/at hand gaff ſtørſte parten aff all ſin Eiendom til deris vnderholding. Saa at meget aff den Ager oc Eng / ſom haffuer ligget til de ypperſte Byer vdi Jutland/den er koñen fra hans Arffue oc Eie. Loed der met paakiende/at hand vilde heller ſelff miſte / end Guds ords forfremmelſe ſkulde ſtaa tilbage/oc at hand elſkte mere dē wforgengelige ærens Krone/end denne timelige Rigdom. Hand lod det icke bliffue der ved/men drog ſelff alleuegne omkring i Sieland oc Skone / predickede oc lærde / oc vaar redbon at tilſætte icke allene omkaaſt oc wmage/men ocſaa ſit eget Liff / om behoff giordis / for Guds æris oc ords forfremmelſis ſkyld.

Ottincker hwdis rundhed oc ſtore loff.

Kong Suend gaff ſig til rolighed paa ſin Alderdoms dage / oc fryctede Gud tdeligen oc alueerligen/indtil ſaa lenge at Gud henkaldede hannem ved en Chriſtelig/hederlig oc fredſommelig affgang fra denne Verden. Hans gantſke leffnet vaar ickon it ſpegel til begge lyckens anſicte. Huo haffde troet at hand en indfødt Danſk Konge / ſkulde ſaa offte kommet i de Venders Fengſel oc Jern bolte? Oc huo haffde atter toret ſagd / at hand ſkulde effter ſaadan fornædrelſe/opkommet igien til Kongelig mact oc velde? Saa forſøgte hand begge lyckens vilkaar/ baade vdi ſtor modgang oc metgang.

Suend tiugſkegs endeligt.

V iij Knud